فهرست کتاب

تمت ترجمهٔ عزیز افندی ابن سعدی افندی
المفتی اصلها رشید الدین وطواط
رحمه الله علیه

حمدنا محدود • وشکرنا معدود • اول فایض الخیر والجود • وصانع
کارخانهٔ وجود • وآفریننده هر موجود اولان رب معبود حضرتنه که
کتاب تحمید وتمجیدنه الحمد لله رب العالمین معنای رعناسنی فاتحه
وجریدهٔ فریدهٔ دلائل تقدیس وتفریدنه لمن الملک الیوم لله الواحد القهار
فحوای صدق احتواسنی خاتمه ایلشدر جل جلاله وعم نواله بیت
چنین مشهود ارباب معانیست • که او باقی وباقی جمله فانیست •
حقا بر قادر علی الاطلاق • وحکیم خلاق در که محض حکمت کامله • وعنایت
شامله سیله • جمال باکمال انساندن پردهٔ تواری وخفای رفع • وتجل
عدمدن منصهٔ وجود وهستی یه وضع ایدوب اول مجموعهٔ اهلیت وقابلیت نسخه
قابلیت • سرلوحه سنی کلک بدایع نگار لقد خلقنا الانسان فی احسن
تقویم ایله نقش وتصویر • وصورت دلپذیرنی قلم عنبرین رقم فاحسن
صورکم ایله نقش تزیین وتحریر ایدوب عقل سلیم وطبع مستقیم برله تکریم
وعلم آدم الاسماء فحوای صدق احتواسی آفریده دبستان ازلده
تعلیمله عامهٔ مخلوقاتدن تفضیل وتقدیم بیورروب ولقد کرمنا بنی آدم
اقتضاسیله جمله دن سرافراز • ومظهر استعداد اقسام فضائل واکتساب
محاسن شمائل اتمکله قرب اختصاص وامتیاز ایلدی • وبو فرقهٔ جلیلدن
بر طائفه علیه نک صفت صفوت واصطفا وسمت سمو واجتبا ایله قدر
لرین اعلا ایدوب انوار شعور ودرایتلری ایله ظلمت غوایت وجهالتی ازاله
وماء الحیوة علم وحکمتی میزاب زبانلریندن حدایق خواطر خلایقه اساله
ایتمکله نهال بیشال علم وعرفانی برومند وکشید بالا • واسرار خفیه

طاعت

طاعت وعبادتی ظاهر وهویدا ایلادی • بر ملک سبوح در که طوطی ناطقهٔ جمیع
موجودات وان من شیء الا یسبح بحمده فحوا سنجه کلمات صفا صفات حمد وثنای
ایله گویا • وبلبلان جملهٔ مبدعات واعطی کل شیء خلقه ثم هدی
مقتضاسنجه مظهر اولدقلری فواید موایدالآء بی انتهاسی شکریله نغمه سرادر
بیت هزار تحفهٔ حمد وثنا ز روی نیاز • نثار بارگه پادشاه بی انباز
زهی فرازندهٔ بارگاه گردون حکمت نمون • وطرازندهٔ نقش کارگاه بی چون
بوقلمون • که قوت وعظموتنه نسبت کوه قاف برگ کاهدن احقر وقدرت
وجبروتنه کوره طاق افلاک نه طباق ذره دن اصغردر • ومراتب
حکمتنه خردمندان جهان واقف واگاه اولامز • وعلم ازلی ودانش
جلی سنه سالکان مسالک علم وعرفان راه بولامز • نظم
خالق ایوان زمین وزمان • پادشه مملکت لا مکان •
صانع نه طاق سپهر بلند • ایرمز آنک ملکتنه اصلا گزند •
بولمادی ایدی اتمسه احسان وجود • ملک جهان کتم عدمدن وجود •
شعله فروزندهٔ شمع فلک • کام برارندهٔ انس وملک •
بلدی جهان گرچه الوهیتن • کیمسه ولی بلمدی ماهیتن •
ذات وصفاتینه خیال ایرمدی • مهر وجودینه زوال ایرمدی •
هم ازلی هم ابدیدر خدا • ذاتی وجودینی ایدر اقتضا •
بو قدر اکا اخر وهم ابتدا • قدرتنه کلمز انک انتها •
لطف وعطا ملکنه سلطان اودر • شاه سراپردهٔ احسان اودر •
عالم انک لطفنه محتاج در • لطفی جهان اهلنه منهاج در •
غرقهٔ دریای نوالک جهان • فضلکی جوینده قوانس وجان

کیم که ایده سالکه کوکلن نیاز • لا بد اولور بن اکاسن چاره ساز •
علمکه پوشیده دکل حال • لطفکه قالدی سنک ای ذو الجلال •
اول بکا ای شاه کرم دستکیر • قالمیا یم نفس المده اسیر •
کام دلی کیمسه دن انمم رجا • ایله بنی واصل کنج بقا •
کوکلمزی مظهر الطاف قیل • اینه وش روی دلی صاف قیل •
ایله بنی سالک راه صلاح • تا آچله باب نجات و فلاح •
قل دلی مخزن اخلاص خاص • عشقکیله تاکه بولام اختصاص •
و صلوات زاکیات عنبر نسیم و تحیات طیبات عبهر شمیم که رایحهٔ
فایحه‌سی صفا افزای مشام قدسیان و ملائک • و عادهٔ انشراح
ارواح سکان سبع ارائك در • اول فاتحهٔ رسالهٔ رسالت • خاتمهٔ کتاب
نبوت و اصالت • فهرست جریدهٔ سعادت و سیادت مجموعهٔ مطبوعهٔ
مکارم اخلاق • واسطهٔ صحیحه و رابطهٔ صریحه رضای ملک خلاق •
خلاصهٔ بشر • شفیع روز محشر • هادی سبل خاتم انبیا و رسل حضرت
رسالت پناه سلطان سریر لعمرالله صاحب تاج و هاج لولاک •
رافع لوای سعادت التوای انا ارسلناک • دلیل طریق هدی حبیب
خدا محمد مصطفی علیه من الصلوات ما هو اکمل و اولی و فی جناب اعلا لرنه
لایق و سزادر که امت علی همت و الا منزلته زینی ان من احبکم
الی احسنکم اخلاقا دیو حسن خلقله اتصافه تحریص و تخلقوا
باخلاق الله امریله خصال حمیده یه تخصیص بیورر لار ایدی بیت
بعهد خلق کریم تو میشود معلوم • که چیست معنی لفظ مکارم اخلاق
برنبی کریم و رسول لازم التعظیم در که نسیم صفا تسنیم عنبر شمیم

خلق عظیمی ایله مشام صبح و شام معطر و صبای مشک افشان طبع سلیم و بوی
عطرسای لطف عمیمی ایله دماغ عامهٔ انام منجر اولدی حقا که او سلطان خیل
انبیا و سرور صف اصفیا مردم دیدهٔ بینای عالم و باعث قبول توبهٔ
آدم اولوب عامهٔ انبیا و کافهٔ رسل انک اذیال نور نبوتنه توسل ایله
کید خصومدن نجات بولورلار ایدی و امت والا رتبتنده اولمغه راغب
اولورلار ایدی بیت هنوز آدم میان آب و گل بود • که او شاهنشه
اقلیم دل بود • بر شهریار کامکار که دون وقار ایدی که رایات
معجز آیات نبوتی عنایت بی غایت انا فتحنا لک فتحا مبینا ایله
معلم و بر رهبر سعادت اثر در که وصول کعبهٔ مرامه طریقهٔ اینقهٔ
سنت سنیهٔ حسنه سلوکه الهم الزم در بر شاه فلک سریر در که سپهر برک
دو چشمی اولان مهر درخشان و ماه منیر فروغ جبین مبینی ایله
مستنیر و بر سلطان سلیمان مکان سعادت مصیر در که پرتو روی
عالم افروزی نور دیدهٔ بینای چرخ اثیر در شعر
دو نیر زیک نور او مایهٔ • دو عالم زیک ذات او سایهٔ •
شده چرخ اطلس ته پا تو فرش • زکرسی قدرش یکی پایه عرش •
اول ماه افتاب رخسار • و ملائک کردار • سیر اینلرکه کلاه مردری
باری ماهذا بشرا ان هذا الا ملک کریم اولمه روادر و ذات نبوی
صدف فضل و جودده وجود بولمش بر بی مثل و بی همتا در یکتادر
و کلزار جهانده کل خندان • اول ورد مطرای کلستان اصالت و غنچهٔ
رعنای باغ رسالت دن نشان • و بر مکله بلبلان هزار دستان
شیدادر • و شکر مکرر اوله یوسف مصر حسن و ملاحتکه مانند ابوجیب

اولان کلام شیرینی اشراب اینمکله طوطیان شکرخای هندوستان
ادای شکرینه شوقله کویادر. ورشک سرونو خاسته اولان قد موزونی
جامهٔ نبوتله مکرم ومعزز وخلعت خاص قرب واختصاصی طراز اکرام
واعزازله مطرزدر. وجبین مبینی ماه نونک غرهٔ غراسی وزلف مشکینی
رخسار فتونکا طرهٔ مطراسی اولوب قاب قوسین ره نشان وبرن
کمان ابروسی برات سعادت آیات بعثت ونبوتک طغرای عزت نشانی
واسم سامی ونام نامیسی کتاب رسالتک دیباجهٔ وعنوانی در اوله
ذات اکمل بعقل اقلادن کم دبستان ازلده علمه شدید القوی
تعلیمیله اقرأ وربک الاکرم الذی علم بالقلم
درسنی تکرار ایدوب سوخته‌کان وادی جهل وعمای عین الحیوة علومندن
جرعه ریز اولمغله حیوة بخش ومظهر فیوضات ازلیه اولان صحیفهٔ
لطیفهٔ ذهن سلیم وطبع مستقیم لرینه رقوم دقایق علوم علیه
نقش اولوب ظاهرده کرچه امی اما عند التحقیق عامهٔ انبیانک افضل
واعلیدر

نظم

آفریننده سپهر بلند • خالق بی نظیر وبی مانند •
عالمه بخشش وجود ایتدی • آدمی مظهر سجود ایتدی •
جمله دن ایلیوب انی تقدیم • علم اسمایی ایلدی تعلیم •
کوستروب صورت جلال وجمال • ایلدی عالمه رسل ارسال •
اولدیلار جمله سی بشیر ونذیر • خانهٔ دینی ایتدیلر تعمیر •
باعث خلق جملهٔ عالم • سبب عزت بنی آدم •
اولدی یعنی او سایهٔ احد • نور شمس سعادت ابدی •

مفخر انبیا رسول خدا • احمد مجتبی دلیل هدا •
ذاتی محمود وخلقی احمددر • نام پاکیزه سی محمددر •
مبدع نقشبندی لم یزلی • صفحهٔ کایناتی نقش ازلی •
چکدی بر آنک کبی تصویر • ایده حسننی قلم تحریر •
چشمنک کحلی سرمهٔ مازاغ • عارضی حسرت کل هر باغ •
کل رعنای باغ ارسلنا • بلبل کلستان اوحینا •
دهنی درج کوهر توحید • قلبی صندوقهٔ رز تمجید •
راه حقده چکردی فقر وفنا • ایدر ایدی غنادن استغنا •
فخر ایدر کن دنیا ایله مباهی‌در • طالب وصلت الهی در •
آفتاب سپهر عزت در • منبع چشمه سار رحمت در •
خیمه در آکه نه طباق فلک • بارکاهنده قولدر انس وملک •
مهر چرخ بلند کحلی پوش • بابه مهرندن اولدی خلقه بکوش •
تنک کلدی چو عالم خاکی • ایلدی سیر جمله افلاکی •
خازن کنج خانهٔ حکمت • دانش آموز زمرهٔ امت •
اولدی چون سالک ره افلاک • اولدی حقدن رسوله دعوت خاص •
ایدیجک اوج اولها پرواز • چرخ اطلس دوشندی پای انداز •
عرش اعلایه ایتدی معراجی • انبیا اولدی مقدمن راجی •
آسمان وزمینی ایلدی طی • انبیا ایله بولشدی پی در پی •
آرزوی دم وصاله ایتدی • عزم درکاه لایزال ایتدی •
اولدی بی شک تجلیات جمال • ایتدی حق اکا عزت واجلال •
نه فلک اولدی مقصدی نه ملک • ایلدی امتینی حقه دالک

امرحقیله قلدی چونکه رجوع • اندی اولدم بیان شرعه شروع
بلدروب امته طریق نجات • دیدی کم فرض ولندی بزه صلاة
علم قرائله عمل اتدی • مشکلکاینی حل اتدی
کلمات حیات بخشی ید لا • ایلدی مرده دللری احیا
ای رسول حبیب رب رحیم • صاحب لطف طبع وخلق کریم
ویردی امرک جهانه نظم ونظام • نامه عدل نامک اتدی تمام
جمله عالم غبار راهکدر • صدق دعواکه حق گواهکدر
پادشاه ووزیر وبای وگدا • درگهکدن ایدر امید عطا
ای شه بارگاه جاه وجلال • ای مه آسمان فضل وکمال ای
شه تاج بخش وعرش سریر • طلعتک نوری اولدی عالمگیر
کرمک عالمه سنک مبذول • درگهکده رجالر اولدی قبول
آستورم بن دخی عنایتکی • روز محشرده هم شفاعتکی
غرق دریای معصیت اولدم • بحر جرمک نهایتن بولدم
دست لطفکله ال الدم سن • درکه فیض ولطفکی سندایت
تشنه بودم نسیم مرحمتی • کتور چوشه بحر مغفرتی
درگهکده بنم کبی ناچیز • چوقدر لطفکیله اولسه عزیز
دستگیر اول عزیز سلطانم • ایله تعمیر قلب ویرانم
ایله یارنی نفسمی اصلاح • قیل بنی سالک طریق فلاح
آبروی حبیب اکرم ایچون • وصلکده مرور ایدن دم ایچون
نظر لطفله ایرویه منظور • ایله اصحابله بنی محشور
وشرایف روح وریحان ولطایف رحمت ورضوان اولا وانساب

مجد انتساب واحباب واصحاب سعادت اکتساب حضرتلرینه اولسونکه هر
برینک مناقب ومفاخری ومحامد ومآثری یادکار روزکار وکتاب دفتر
سپهر زرنگاردر شرف شان معالی نشانلرینه بو وصف وعنوان کفایت
ایدرکه اول سلطان هردو جهان سید عالمیان حبیب رحمن اصحابی کالنجوم
بایهم اقتدیتم اهتدیتم بیورمشلردر • شعر •
علی ارواحهم تحف الهدایا • من الله الذی خلق البرایا
وعلی الخصوص حضرت جابردن رضی الله تعالی عنه مروی اولان
ان الله اختار اصحابی علی جمیع العالمین سوی النبیین والمرسلین واختار
لی منهم اربعة ابوبکر وعمر وعثمان وعلی فجعلهم خیر اصحابی وفی کل
اصحابی خیر حدیث شریفی دلالتی اوزره علو شان وسمو مکانلری
منصوص اولان خلفاء راشدین وچاریار گزیندن پادشاه مملکت
حسن شیم مالک گنجینه فضل وکرم احمد مختارک اولان یار غار
نجم هدی پیشرو چاریار مقدم اصحاب تصدیق سردفتر ارباب
تحقیق امیر المؤمنین ابوبکر صدیق وصدرنشین صفه عدالت
بالاگزین سریر خلافت پادشاه مملکت عدل وداد هادم بنیان
فساد وعناد صف شکن معرکه گیرودار حضرت فاروق نجابت
شعار مفخر اصحاب امیر المؤمنین عمر بن الخطاب وقالع اصحاب
جلالت عنوان محرز شرف مصاهرت فخر جهان • منظوم
جامع آیات کلام قدیم • مظهر اخلاق حکیم حلیم
رافع رایات صف اصفیا • شاه سراپرده حلم وحیا
انیس قرآن امیر المؤمنین عثمان بن عفان وشمع جمع هدی گوهر

بجن

كان لا فتى مظهر سر هل اتى محرم راز حبيب خدا **نظم** عارف حق واقف
سر رسول • نائل عز و شرف زوج بتول • فاتح خيبرشه دلدل سوار •
حيدر كرار صاحب ذو الفقار • صاحب المآثر والمناقب امير المؤمنين
علی بن ابی طالب • جناب عالیلرینک مشاهد پرانوارلرنه • صدهزار
درر تحیات طیبات وغرر تسلیمات زاکیات ایثار ونثار اولنور •
سبب تألیف کتاب بلاغت نصاب ضمیر منیر ارباب عرفان ویقینه
ظاهر ومستبین در که حضرت رب العالمین عزت کلمته وجلت سلطنته
سلطان المرسلین • ومتمم اخلاق محسنین • محمد امین • صلوات الله
وسلامه علیه وعلی آله وصحبه اجمعین • جناب شریفنک رایت سعادتن
ایت رفعتلرین وما ارسلناك الا رحمة للعالمین ایله ترفیع ومنشور
دولت وعزتلرین طغرای غرای وانك لعلی خلق عظیم ایله تزیین
وتوقیع اتمشدر • زیراکه حسن خلق انوار حکمت الهیه دن بر نور درخشاندر •
واسرار معارف نامتناهیه دن بر سر نهاندر که اول نور شریفله
دیدهٔ بصیرت منور • واول سر لطیف ایله معرفت حسن صفات میسر
اولور • وبعثت لاتمم مکارم الاخلاق حدیث شریفی مضموننددن مفهوم
اولان جمله فواید بعثت سرور عالم صلی الله علیه وسلم دن بری تتمیم
اخلاق حسنه • وتکمیل اوصاف مستحسنه اوالمغله • زبان معجز بیان
رسول صادق تخلقوا باخلاق الله ایله ناطق اولمشدر که امت
عالی همت وو الا منزلتلری دخی بو امر ایله عامل اولوب مراتب سعادته
نائل • ومراقی عزته واصل اوله لر • وخلق حسن بر راه روشن وطریق
ایمن وامن در که اول منهاجه انتهاج اولمانجه سرمنزل شرف ومروته

يه وصول • واول طریق سعادت رفیقه توفیق حقله سلوك اتمینجه
حیوانیتدن قورتلوب دار الملك انسانیته دخول میسر اولماز **نظم**
هرکه در روسیرت نیکو بود • ادمی ازاد میان او بود •
نیکی مردم نه نکو رو بیست • خوی نکو مایهٔ نیکو بیست •
واخلاق ستوده وسنجیده واوصاف جمیل وحمیده عامهٔ انامدن
مقبول وپسندیده در خصوصا وربك یخلق ما یشاء حکمی موجبنجه
زمام اختیار قبضهٔ قوت واقتدارلرنه نهاده اولان کبارک غایتده
حسن وتؤتی الملك من تشاء مفتاح عنایت بی غایتی ایله ابواب سلطنت
روی فوز وفلاحلرنه کشاده اولان شاهان عالیمقدارده زیاده مستحسندر
بیت خوی اخلاق کان دنیا ودین راز یور است • با فقیری خوش
بود با پادشاهی خوبترست • الحمد لله علی وفور الائه • وترادف نعمائه لطف
ربانی • وعون صمدانی ایله حالا مسند نشین اورنك عثمانی • وارث
ملك سلیمانی • وحالس چار بالش خاقانی • فهرست قانون کامرانی • ممهد
اساس سلطنت وجهانبانی • مایه حصول مقاصد وامانی • وسایهٔ حضرت
سبحانی • سرچمن سروری گلبن باغ مهتری • گلگزار معدلت میوهٔ دوحهٔ
مکرمت • نور حدقهٔ فتوت • نور حدیقهٔ مروت • دردریای اصالت •
دری سپهر جلالت • فرازندهٔ اعلام دین ودولت • فروزندهٔ شمع جمع
ملك وملت • بدر عالیقدر فلك عزت خورشید درخشان اسمان سعادت
دارای دار اب غلام وداور بهرام انتقام • خسرو وفریدون فر شاه مظفر
سکندر در • سلطان البرین وخاقان البحرین • کهف المظلومین
معین الدنیا والدین • حافظ بیضة الاسلام • حامی بلاد المسلمین •

بالسيف الصمصام ماحي ظلام الشرك بانوار حسامه عن صفحات الايام
هادم اوثان عبدة الاصنام كاسر رؤس الاكاسرة بالغلبة الظاهرة
قاصم ظهور القياصرة بالقوة القاهرة قاطع رقاب الفئة الخاسرة
مرغم انوف الكفرة الطاغية معفر جباه الفراعنة الباغية ممهد قواعد
السلطنة الباهرة مشيد معاقد الخلافة الزاهرة باسط اجنحة الامن
والامان رافع الوية البر والاحسان صاحب المناقب والمفاخر
وارث المجد كابرا عن كابر ذو الحسب الظاهر والنسب الطاهر ناصب
رايات الجلالة في الافاق صاحب سرير الخلافة بالاستحقاق
ساحب اذيال مراسم الاشفاق والاخلاق السلطان الاعظم الامجد
والخاقان الافخم الاسعد السلطان بن السلطان المجيد السلطان
احمد نصره الملك الصمد بعز مؤبد وملك مؤيد ما تجدد الامس
والغد حضرتلری مکارم اخلاق ومراسم واشفاق ایله شهره آفاق
اولدقلری خورشید عالمتاب اشراق وعدل وانصاف وزهد وعفاف
ایله اتصافلری عامهٔ انام وکافهٔ خواص وعوام طبقاتی ایتمشلردر
وملابس خصال جلیله واخلاق جمیله لری اخلاقدن مصون
وبدر قدر وکمال لری نقصان ومحاقدن مأموندر اول
پادشاه آگاه حضرتلرینک شاب نشا في طاعة الله فحواسی اوزره
عنفوان شبابده اقصای آماللری تحصیل رضای ملک وهاب وسلوک
مسلک رشاد وصواب اولوب ظاهرلری لباس سعادت التباس
شوکت سلطنت ایله محلی وآیینهٔ عالم نمای خاطر عاطرلری انوار
علم وعرفان ایله مجلی اولوب جمال باکمال لرندن انوار صلاح وفلاح لایح

ونسیم

ونسیم خلق کریملرندن اطراف واکناف عنبر بوی معدلت فایح در
واول سلطان کزینک همواره منظور نظر علو همتی تقویت دین مبین
ونصب عینی تمشیت احکام سید المرسلین اولوب نظم کلیات امور
واصلاح مصالح جمهورده رای جهان آرا وتدبیر منیرلری کشالرنه
بو نشان عالیشان ودلیل جلیل نمایاندر که مزاج عالم کمال
اختلال اوزره ایکن اعتدال بولوب نسیم معدلتلری ایله خس
وخاشاک جور وستم ساحهٔ زمیندن رفته وایام دولتلرنده رعایا
وبرایا بستر استراحت اوزره غنوده وخفته اولوب زمان
سلطنتلرندن مقدم تقصیرات حکام پر قصور ایله ظهور ایدن
اهل فساد وشرور ولایتلرندن دور وثغور ممالک اسلامیه
محفوظ ومعمور واعدای دولتلری مقهور وعساکر ظفر رهبرلری
هر سفرده مظفر ومنصور اولوب احراز ممالک شرق وغرب لازمهٔ
نام خجسته انجاملری وشاهان عرب وعجم اول داور دورک وشاه
جم حشمک بر ورکتر غلاملری اولمشدر حقا که اول پادشاه عالیجاه
حضرتلرینک داعیه لری اعلاء کلمة الله ورسم لوحهٔ رایت دولت
ایتلری وما النصر الا من عند الله وسایهٔ عزت مایهٔ معدلتلری
بلاد اسلامیه یه پناه اولماغله روز بروز تضاعف اسباب دولت
وترادف آثار شوکتلری ظهور بولوب ایدوب دست جور متعرضان
ویدتعدی متعدیانی شمشیر قوی تأثیر ایله قصیر وساحهٔ ممالکی
فتنه وفساددن تطهیر بیوروب اقطار بلادده جراد منتشر کبی
پریشان اولان سرکشان لقمهٔ سنان جان ستان اولدیلار

نظم شاه قوی طالع وفیروزجنك • كلبن ابن روضهٔ پیروزه رنك •
داغ به ناصیهٔ سرکشان • تیغ زن تارك لشكركشان •
برقهرمان صاحب قران • ودارسكندرنشان دركه اثبات جلالت
وشوكته تیغ میغ كوفه برهان قاطع ورفع ظلمت كفر وطغیانه مهر
لامع در واول سایهٔ رحمت الهی ورونق افزای سریر شهنشاهی
حضرتلرینك غبار مواكب كواكب شمارلری سرمهٔ دیدهٔ دولت ونعل
بكران ظفر قرانی خلخال ساق نصرت اولوب منشی بارگاه ابداع ونشا
منشور ظهورلرینی بعز من یشاء سطور پرنورلری ایله معنون
وخلعت مناقب ومفاخرن طراز اعزاز السلطان ظل الله فی الارض
زیورلری ایله مزین ایلمشدر •

سرور شاهان سعادت نشان • شاه فلك تخت وسپهر آستان •
پادشه ملكت فضل وكمال • مالك گنجینهٔ حسن وجمال •
نور هدی سایهٔ پروردكار • مظهر لطف وكرم كردكار •
حضرت خان احمد عالی تبار • خسرو جم قدر وسكندر وقار •
خاقان اقبال الله سلطان اودر • وارث اورنك سلیمان اودر •
فضل وكمال ایله ممتاز در • تخت سعادتده سرافراز در •
شوكتله ظاهری پیراسته • باطنی خلاق ایله آراسته •
امرنه رام اولدی ملوك زمان • لطفی ایله طولدی سرای جهان •
بنده اگر بخشنه شاه جهان • غاشیه بردوشی اولور خسروان •
چقسه شكاره اوشه كامیاب • شیر نر چرخه دوشر اضطراب •
ایلسه اهنك جدال وقتال • اولور اودم جند عدو پایمال •

كورسه

كورسه عدو حشمتی لرزان اولور • عالم اودم باشنه زندان اولور •
عرصهٔ رزمنده اولور هرسنان • اژدها پیرزهرگی جان ستان •
دشمن دین بستهٔ زنجیر در • طعمهٔ شمشیر جهانگیردر •
سایهٔ عدلنده انك مسلمین • اولدی غم ظلم وستمدن امین •
ظل خدادر اوشه كامكار • تخت سعادتده اوله برقرار •
حق انی عزتله سرافراز ایده • دولت واقبال الله ممتاز ایده •
مهر جمالینه زوال ایرمیه • خاطر پاكینه ملال ایرمیه •
ذاتی انك عالمه دولت یتر • دولتی دنیایه سعادت یتر •
مقصدینی الله میسر قیله • عز وسعادتله معمر قیله •
اول پادشاه عدالت گستر وسلطان اهالی پرور حضرتلرینك

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر ولا تعسر رب تمم بالخير

اوّلکی باب عبادات بیاننده در

عبادت معبود بالحق خالق الخلق اولان مالك مطلق جلّ شانه وعزّ سلطانه وکبر
احسانه حضرتنک الوهیت وفردانیتنه وربوبیت ووحدانیتنه لسان جنان
ایله تصدیق واقرار وقلب وقالب ایله موقف عجز وقصورده قیام وقرار ده حکمی
مواجب اسلامیه اولان فرایض وواجباتی ادا وسنن ومستحباتی کما ینبغی
مؤدی قیلوب قبایح ومنکرات ومنهیات ومحرماتدن تحاشی وانتها ایدوب
اوامر الهی وسنت حضرت رسالتپناهییه انقیاد واتباع ومناهی وملاهی
دن اجتناب وامتناع ایله جناب عزت حضرتنه طاعت وعبادت دنیاده
رابطهٔ سلامت وعقباده درجهٔ نجات وکرامتدر بیت سرمایهٔ سعادت
دنیا عبادتست پیرایهٔ کرامت عقبی عبادتست ترجمه اطاعت صله عبادتنه
دیرا اهل معرفت سرمایهٔ سعادت دنیا واخرت پس اول کریم خلاق
ورحیم رزاق که بی سابقهٔ استحقاق عموما هر موجودک قامت باستقامتنه
خلعت بهبود وجود ایله مزین ومعنی وصور وهیئات بدیعه ایله
شوکل جمال کمالی تجلی ایدوب خصوصا مظهر لطف واحسانی اولان زمرهٔ
انسانی احسن تقویم اوزره خلقله تکریم وسایر مخلوقاتدن تفضیل وتقدیم
بیوروب انواع الطاف جلیه وخفیه واصناف احسانات مهیبه وعلیه ایله ملک
شهودلرین معمور وسرای باطنلرین انوار کرامت ایله پر نور قلمشدر اولا عامه
عباده دخی واجبدر که اداء حق عبودیتده دائم ودرکاه خدمت جناب
عزت وبارگاه شکر نعمته قائم اولوب اعظم هادیان خیر سبل اشرف
فخر انبیا وسبل اولان بلبل گلزار وما ینطق عن الهوی وطوطی کویای

ان هو الا وحی یوحی امام الهدی شفیع الوری حبیب خدا محمد مصطفی علیه من
الصلوة ازکاها ومن التحیات انماها حضرتلرینک احکام ظاهر الاعلام ربانیه لرندن
وحدود شرایع سبحانیه دن تبلیغ بیوردقلری امور حسن اعتقاد
وکمال اتباع وانقیاد باینده سعی بلیغ وجهد بی دریغ ایده لر خصوصا
سایهٔ اله اولان شاهان دل آگاه وپادشاهان باانتباه ذمت همتلرینه
لازمدر که صحیفهٔ احوال التی بنی وجرائد اعمال التی بنی رقم عبادات ایله تزیین
وتحسین ایده لر تاکه خداوند اسمان وزمین دنیا واخرتده دخی اهلری اوزره
عنایت واهوال قیامتدن حمایت ایدوب دنیاده جالس سریر سلطنت اولدقلری
کبی عقباده دخی صدرنشین کاشانهٔ شاهانهٔ عزت اولالر ملك حقیقی اولان
پادشاهلر پادشاهنک احکام سعادت عنوانته وعبادته امرا تدوکی فرمان
عالیشاننه انقیاد وامتثال مراتبنی مقتضای سلطنت مستعار ایله خلق جهانه
تکلیف ایتدکلری خدماته قیاس ونسبت ایدوب کما ینبغی اداء لوازم عبودیت
ایچون کوندزلر نظم مهام انامده اهتمام وکیجه لر خدمت ملك علامه
قیام اوزره اولالر روایت اولنور که قطب دائرهٔ مطالب محور کرهٔ اصحاب
مناقب اسد الله الغالب علی بن ابی طالب کرم الله تعالی وجهه حضرتلری
زمان خلافتلرنده اوقات خجسته ساعاتلرین توزیع بیوروب کوندزین
مهمات خلایقه اشتغال کیجه لر علی الاتصال خدمت خالق رب عبادت
وطاعتی فتیلهٔ جلیلهٔ اخلاصله اشعال ایدرلر ایدی مقربیندن
بعضلر یا امیر المؤمنین کندیکوزه نیچون تا بو مرتبه رنج وزحمت وتعب
ومشقت ویررسز نه کوندزلر حضور واسایش ونه کیجه لر استراحت
وارامش ایدرسز دیدکلرنده جواب صواب بیوردیکه اگر کوندزین

کندو حضورینه مشغول اولسم ودایع حق وبضایع ملک مطلق اولان رعیت
ضایع اولور اگرکیجه لرده عبادتی عادت اتمیوب حضور واستراحت ایتسم
روز قیامت اهمالم موجب حسرت وندامت اولور ایمدی کوندزین مهمات
خلایقه کرخدمتی درمیان وصفاء بالله کیجه لرقندیل عبادت ملکتجلیلی
فروزان ایدروب علی الاتصال خدمت عزیز ذی الجلال ایدرم بیورر دیلر
حکایت اولنورکه سلاطین پرا تدن بری زمانه سنده خیر الناس اولان
شاه سنجان قدس سره جناب فیض اقتباسندن بروصیت ونصیحت التماس
ایدیجک شاه کرامت پناه بیوردی که دنیاده آفات ومحنا فاتدن نجات
واخرتده قطع مراتب ورفعت درجات مراد ایسه کیجه لرده کاه الاهه
کدا یانه وده ویشانه خدمت وعبادت اگمکه کوشش وکندوزین بارکاه
سلطنت پناهکده کدالرداذنه ومحنت دیده لرفریادنه یتشوب عدل
وداده وررش ایله **قطعه** چون بندکان حق همه فرمان بر تواند تونیز بندکی
کن وفرمان حق بر هر پادشاکه خدمت حق را کمر ببست بندند خلق
هم رهی حدمتش کمر **ترجمه** خلق عالم سن سرچون زیر فرمانکده در
سن دخی باری خدانک امرنه قیل انقیاد خدمت حقه اوشه کیم
بیل باغلیه حکمنه برکسه اتمز ذره مقداری عناد وچون خصال
رعیت خوی نیکوی پادشاهه تبعیت اوزره اولورنته کیم الناس
علی دین ملوکهم دیمشلردر پس هرگاه که پادشاه طاعت وعبادته مائل
وطالب اولا رعایا دخی اول کاره قلب وقالب ایله متوجه وراغب
اولورلار وبرکت عبادت رعایا دولت سلطنته واصل وسعادت
دو جهانی حسب فوق المأمول حاصل اولور المنة لله تعالى وتقدس

که اول سایه رحمت الهی وزینت افزای سریر شهنشاهی حضرتلرینک جبین
مبیننده انوار سعادت اثار زهد وصلاح ظاهر وباهر ودامن عفت وعصمتی
ماننده ذیال افلاککه کدورات طبیعیه واوساخ بشریه دن پاک وطاهر وتقوی
عنفوان شبابده مقتضیات شهوانیه ومستهیات نفسانیه دن اقترابده
کمال مرتبه احتراز واجتناب ایدوب طایع فرمان خدا ومظهر فحوای
ونهی النفس عن الهوی اولمغله سالب انواع ملاعب وملاهی وطالب رضای
سعادت اقتضای الهی اولوب مستوجب رضای خالق اولان نظم مهمات
حلالنه کفایت وشان مکارم نشانلرینه لایق اولان مراسم عدل ورحمت
کستری ولوازم حکومت ورعیت پروری رعایت قلندقدنصکره اوقاتدن
صفا صفاتلرینه مناجات واهب العطیاته صرف ایدروب تعلقات ماسوادن
سلیم وصاف اولان قلب ستوده وصافلری مجلای جمال حقی الالطاف
اولمغیچون صفت زهد وعفاف ایله اتصافده همت وتکمیل ذات وتهذیب
صفاته عزیمت بیورروب دیوان اعماللری ودفتر احواللری ارقام سعادت
انجام عبادات ایله آراسته وبارکاه سلطنت ودولتلری زیور عدالت
ایله پیراسته در وتمهید قواعد خیرات وتأسیس مبانی مبرات وسیله
رفعت منزلت وذریعه عزت آخرت اولمغله مبداء تباشیر صباحدن
مقطع دیاجیر رواحه دک ساحه فسیح المساحه سنده اقامت نوافل
ومکتوبات وادامت اذکار وجماعات ایچون من آمن بالله والیوم
الآخر فحوای اوزره بر جامع فاخر بناسنه مباشرت وبنیه بقاع سمیه
ارتفاع ایجادنده اشارت بشارت بیورردیلر **نظم**
بحمد الله شه شاهان عالم اولوبدر مظهر نور هدایت

ایشی خیرات وکاری زهد وتقوی • یوزنده ظاهر انوار عبادت •
هوای نفسه اویمازدن ده کلو • ایدر فرمان مولایه اطاعت •
جماعتله قلاردائم نمازی • رسوم سنتی ایلر رعایت •
چو اولدی کشور طاعاته مالک • اولورسه طکیدر صاحب ولایت •
جهان مستغرق احسانی اولدی • عطا ولطفنه یوق حد وغایت •
عزیزک دائما اولسه دعاسی • اوله پاینده اقبال وسعادت •

ایکنجی باب اخلاص بیاننده در

اخلاص اعمالک ریا واغراض وسایر علل وامراض نفسانیه ووساوس
شیطانیه دن سلامتی ونهال نیت وعزیمتک حق ایچون راست اولوب
سقامتدن استقامتی در بیت هرکه با اخلاص قدم میزند • عیسی
وقیست که دم میزند • ترجمه ایرکورن بالای چرخ صدق واخلاصه قدم
اورسه احیادن مسیحاوش روا هر لحظه دم • پس هر کارکه کیشی اختیار
ایدر لازم ولازب ومحتم وواجب بودر که انده نیتی وتوجهی وهمتی
ایچون رضای حق اولوب مقتضای نفسه اصلا مدخل ویرمیه تاکه اول
عمله اصلا خلل ایرمیه زیرا غرض نفسانی ومرض شیطانی عمل حقانی
یی تباه واصحابنک روی سفیدلرین سواد کناهله سیاه ایدر نظم
کار خیرک اوقی اخلاص درر • صنعتی اخلاص اولانلر خاص درر • روایت
اولنور که مستحق لوم وتعزیر اولان برشخص حقیر پادشاهلردن برینک
موقف سیاست وپیشگاه مجلس ریاستنه قید وبند ایله احضار
اولندی • وعصای تادیب ایله ضرب وتعذیب اولنورکن اول
حالتده زبان وقاحت ایله دهان برقاحتنی آچدی • وپادشاه طرفنه

ناسزا کلمات ایله غمام بر قرجام فمندن قطرات دشنام ساجدی همان پادشاه
امراتدی که اول بدنهادی ضربدن فراغله ازاد وقید وبنددن
اطلاق ایله دلشاد ایده لر بارکاه خلافتک بر بندهٔ خاصی ومقربان
اختصاصی سؤال ایدوب اولبدی شرم وحیانک ضرب وتادیبی وجه
تعذیبی زیاد اولاجق محلده عفو وازاد اتمنک حکمتی نه اولادیدر که
خلیفه بیوردی که بن آنی رضای حق ایچون ضرب وتعزیر واهانت
وتحقیر ایدردم بکا ناسزا کلمات اتمکله نفسیم متالم ومتغیر وابتدا طبع
متکدر اولوب مقام انتقامه متوجه اولمغین راضی اولمادم که
رضاء حق ایچون اولان کارده غرض نفسه دخل ووجود ویره
زیرا بوصورت پیشهٔ اخلاص واندیشهٔ اختصاصدن دور وصاحب
عمل غرض امیز فضیلت ثوابدن محروم ومهجور اولور شعر
از بخشش آتش من تیزشد • کار الهی غرض آمیز شد •
داعیهٔ نفس چو بنمود رو • معنی اخلاص نماند اندرو •
کار کز اخلاص نشد بهره ور • ترک چنان کار سزاوارتر •
ترجمه
شتمی ایله آتش دل تیز اولور • کار الهی غرض آمیز اولور •
داعیهٔ نفسه اکر اویسه دل • معنی اخلاص اولور مضمحل •
اولمیه بر کارده اخلاص اکر • ایدن ایدر عاقل اولانلر حذر •

اوچنجی باب دعا بیاننده در

دعا پروردکار کارپرداز • وحاجت رسان وچاره ساز جنابنه
سوز وکداز ایله عرض نیاز • ودرکاه الهیه خلوص قلبله توجه والتجا
ومحض کرم وفیض فضل نامتناهیدن طلب ورجادر • هر صاحب دولت

وساحب اذیال عزتکه یرهمتنه مفتاح دعا اولوب قلب سلیم ایلدرکاه
رب رحیمه دست زاری وتضرعی رفع وتقدیم ایده البته ادعونی
استجب لکم فحواء صدق احتواسی اوزره قبول واستجابته قرین اولوب
رب الارباب ومفتح الابواب احسانیله ابواب نجات ونجاح کشاده
واسباب حصول مرادات فوق المأمول آماده اوله ودعا ایکی نوعه
قسمت اولنمشدر بری تکمیل عزت وتحصیل منفعت بری رفع مشقت
ومضرت ودفع آفت ومخافت ایچوندر وپادشاهلرک بو ایکی قسمه
احتیاجی مقرر ولوازم سلطنت ومراسم دولت انلرله میسردر
زیرا قسم اول یعنی جلب منفعت که مایهٔ نظام مملکت وپیرایهٔ قوام
سلطنتدر البته هرزمان زاری ونیاز ایله غنی کارساز حضرتلرندن
طلب اولنمق کرکدرکه کمال حضور وراحت وفراغ خاطر وشوکت
ایله سریر عظمت وابهت وتخت بخت ودولتده متمکن وحصن
حصین حفظ رب عزتده متحصن اوله لر * بیت
درمسند نازکی نشید براد * آنکس که ره نیاز برخود نکشاد
ترجمه اوله مزصدر بزم عزت وناز * سورمین خاک عجزه روی نیاز
قسم ثانی دفع مکاره ومضرات که هجوم خصم وغلبهٔ دشمن پرشناعت
یاکونا کون رنج وزحمت وامراض واسقام واعراض والام وسایر
علت کبی اولدیغی بکا وزاری ودرکاه حضرت باریده حمد وشکر
کذاری ایدن ایله مندفع وصفا بال مقارن دعوات اجابت
آیاته اشتغال ایله مرتفع اولور نته کیم اقلیم کرامته سلطان
معنوی وزمرهٔ اولیا وفرقهٔ اصفیانک سروری جناب حضرت مولوی

کتاب

کتاب مثنویده بیورمشلردر * مثنوی
ای که خاهی کز بلا جان واخری * جان خودرا در تضرع آوری
کین تضرع نزد حق قدرهاست * وآن بها کانجاست زاری کجاست
با تضرع باش تا شادان شوی * کریه کن تا بی دهان خندان شوی
ای خوشا چشمی که او کریان اوست * وی همایون دل که آن بریان اوست
آخر هر کریه آخر خنده ایست * مرد آخربین مبارک بنده ایست
استین جان وده لغزشلرها * حاله قلسون تضرع دایما
نالیه رغبت ایدر پروردکار * غیریلر اتمز اوده کلو اعتبار
قل تضرع تاکه شادان اولسن * کریه قل جانیله خندان اولسن
خوشدر اول کوز کیم انک کریاندر * زنده در اول دل که انک بریاندر
کریه نک پایانی لابد خنده در * مرد آخربین مبارک بنده در
نثر آثار واخبارده وارد اولمشدرکه پادشاه عادلک دعاسی مستجاب
وحیز رضایه ومحل قبوله وارتضایه وصوله دخی یقینده هر تیر
قوی تأثیر دعایی که کمان امکانه وضع ایدوب شست درمیت اخلاص
ایله خلاص ویره هدف اجابته ونشانهٔ استجابته البته اصابت
ایدر حکایت اولنور که بلاد اسلامیه دن برشهرده نیجه شبان
روز سحاب بیحساب ظهور وبروز ایدوب مطر برخطر بروجهله قضا
قطرات تصبوب قطرات امطار انقطاع وسحاب ماطر انکشاف وارتفاع
بولمادغندن جمله صحرالری سیل اولوب وبوادی وادیلرکبی طولوب خلقک
راه آمد شدی بسته ورشتهٔ امیدی کسسته اولوب معموره واباداندن
اولان منزللری باران بی پایاندن خراب وویران وکندولرنک

ایله یکسان اولماق احتمالندن هراسان اولوب ارباب تنجیم واصحاب
تقویم دخی حرکات افلاك ودور چرخ ستمکردن وانظار کواکب وسیر شمس
وقمردن استدلال اولنورکه عاقبت الامر بو شهر واسطهٔ طغیان باران
ایله خراب وویران اولسه گرکدر دیکله قلوب ناسه بیقیاس
خوف وهراسدن انواع وسواس غلبه واستیلا وسیل محنت وآشوب
استعلا ایدوب کار دشوار وجداول وانهار بی کنار اولیجاق
صغیر وکبیرده ضمیرلرنده خشیت غرق جاگیر اولوب دریای حیرتده
مستغرق اولدیلر والم طوفاننده نالان وگریان اولوب عامهٔ ناسك
وهم وهراسدن دیدهٔ غمدیده لری اشك گلگون ایله طولدی وسرحد
دللرنده نهان اولان وفود احزان قطرات اشك روان قطارلری ایله
سرحد ظهورده نمایان اولمغله صفوف عسکر صبر وسکونلری
بوزولدی آخر الامر شاه با انتباهلری درگاهنه مراجعت ایدوب
مطر مفرطك ضرری شایع واموال ومنافع ومصالح ضایع اولوب
اولرین خراب وآینده وروندن انقطاعی سبب تزاید اضطرابم اولدی
اوستمزدن بو باران بلاراه بارحمتی رفع وبو غائله هائله یی دفع
خصوصنده همتکزی رجا وباب عزتکزه التجا ایدرز دیدکلرندن اول
پادشاه دلاگاه ملك خصلت وپاك سیرت وخوب سیرت اولمغله
خلقه تمام تسلیت وقلوب ضعیفه یی قوت عقیده ایله تقویت ایدوب
کندوسی متوجه خلوت اولوب روی زاری ونیازی خاك
مسکنت ومذلته وضع ودست سوز وگدازی سمت سمایه رفع
ایدوب دیدی که بارخدایا وای سلطان واهب العطایا وای

غفار

غفار الذنوب وستار الخطایا ای رهنمای گمرگشتگان بیدای حیرت ای کار
ساز دردمندان بادیهٔ حسرت رعایاو برایای خصلت قبیحه ومعصیت
فضیحه لری اقتضاسی ایله طوفان بلایه غرق وآتش صاعقه وبرق
ایله خانمانلرین حرق وپردهٔ ناموسلرین شدت روزگار زورکار
ایله خرق اتمه که مجمعین بو شهرکه خراب ویباب ومسکن بوم وغراب
اولماسنه یکزبان ویکجواب اولشلردر سن اول قادرسین که
لطفکله تصورلری باطل وخلقك خوف وخشیتلری زائل اولوب
آثار قوت وقدرتکی خاطرلرینه گلن امورك عکسنی اظهار ایله اشکار
ایدوب قهر وغضب طوفانینی وآتش نصب وتعب ثورانینی تسکین
وبیحس وسامان وپریشان حاللری کمالهان مکانلرنده تعیشه تمکین
ایده سین دیو قلب حزین ایله انین ایتدکده قدرت الهی فرمانلری
سراپردهٔ سیمابگون سحاب متراکم فی الحال باران منقطع وآتش
غضب مندفع اولوب پرتو انوار کرم سبحانی مظهری اولان خورشید درخشان
مطلع جهانده تابان وانوار آثار عفو واحسانه نمایان اولدی پس
بو دلیل جلیل روشن در که پادشاه که پاك اعتقاد واقصای مرادی
نظم بلاد وترفیه عباد اوله کندوسی رعایاسی حقنده اولان دعاسی
شرف اجابته مقرون وحفظ الهی ایله محفوظ ومصون اولور قطعه
پادشاهی که نهاد از سر لطف • بر سرت افسر شاهنشاهم •
هرچه میخواهی از وخواه که او • دهدت هرچه از و منم •
ترجمه
پادشاهلریزلر لطف وجودندن ویرن • هم افزاره سری سلطنتله تاج وتخت •
هرنه مقصود مرادك وار ایسه اندن دله • اول کریم ایلر عطا ساکه همیشه عز وبخت •

در دنجی باب شکر بیاننده در

مطلقا شکر منعمک احسان و انعامی ایچون سپاس و منت در و اکبر نعم
و اعظم کرم نعمت سلطنت و موهبت دولت با میمنت در پس سلطان عالیشان
سعادت نشانه لازمدر که بو نعمت علیه و عطیهٔ سنیه ایچون شکرگزاری
و سپاس داری ده اقدام اقدام ایله قیام و اداء خدمت ملک علام ده اهتمام
تام ایده و اداء شکر نعم و جمله اولور قلب و زبانک و سایر اعضا و جوارح
انسانک وجه مخصوص اوزره بر شکر منصوصی واردر قلبله اولان
شکر اولدر که منعم حقیقی یه عارف و واقف اولوب هر نعمت و احسانی فیض
بی غایت رحمن دن واصل و لطف بی نهایت سبحاندن حاصل بیله شکر زبان
اولدر که همواره حضرت حق و جناب ملک مطلقی یاد و تقدیس و توحید و تهلیل
و تمجید ایله خانهٔ قلب ویراننی اباد ایدوب هر بار کلمهٔ الحمد لله ی پیشه
و کلمهٔ الشکر لله ی دهاننده تکرار ایلیه و توحید حقی شوق و صفا ایله
تلفظ شکر نعمت وفا و زمرهٔ اصفیاء شاکرینه اقتفادر شکر اعضا و جوارح
اولدر که جناب حق و فیاض مطلق عطا و احسان ایلدوکی هر عضوک قوتنی
منعم طاعتنه مصروف و زمام همت و خدمتنی محسن عبادتنه معطوف
قیلوب اعضا و جوارحندن هر عضوه مخصوص اولان طاعتی خلوصله ادا
و خصال حمیدهٔ اولیا و اصفیایه متابعت و اقتدا ایده مثلا طاعت
چشم اولدر که مخلوقاته نظر عبرت و دیدهٔ خبرت ایله علما و صلحایه و مشایخ
و اولیایه نظر حرمتله و ضعفا و زیردستانه چشم شفقت ایله نگاه
و سایهٔ حمایه سنی فقراء عجزه یه پناه ایده • **نظم** •
شکر چشمی ادا ایتمک استرسک اگر • دیدهٔ عبرتله قیل خلقه نظر •

اهل علمی چونکه تفضیل ایتدی حق • انلاره توقیر ایدوب حرمتله بق •
استاتک برکدا اتسه پناه • دیدهٔ شفقتله قیل اکه نگاه •
هم حرامه ایتمه توجیه نظر • اول بصیر زیرا اولور عین ضرر •
کورمکه استرسک جمال وصلتی • دیده دن قالدر حجاب غفلتی •
و طاعت گوش اولدر که صاحب هوش اولان کیمسه گوسنه کلام الهی
و اخبار رسالت پناهی یی گوشوارده و منگوش ایدوب قصص و حصص
اکابر دینی و مواعظ اهل یقینی و نصایح مجاهدینی سمع قبولله اصغا
و اراجیف اخباره قولاق طوتمیوب الغا ایده • **نظم**
استسه بر کیمسه شکر گوش ایده • حق کلامی گوشنه منگوش ایده
و طاعت دست فقیر و محتاج و گرسنه واج • **نظم**
دوشمشه الوب الن قلمق مدد • هم تصدق ایلمکدر شکر ید •
ایاق طاعتی اولدر که مساجد و معابد و مزارات و مشاهد زیارت
و مواضع متبرکه ده عبادت اولنوب عزلت گزین اولان درویشان
تفقد و گوشه نشین اولان بی طمع و بی شان عزیزان کرامت نشان
ایله تفقد اولنه و قس علی هذا و فحوای اعجاز نمای و لئن شکرتم
لازیدنکم حکمی ایله چونکه درگاه حضرت باریده حمد و شکر گزاری سبب
ازدیاد عزت و باعث امتداد دولتدر پس حق سبحانه و تعالی ملک و
جاهنی زیاده و درگاه حشمت پناهنی روی خلقه گشاده ایدر **بیت**
شکر سوی شهر سعادت برد • هرکه کند شکر زیادت برد •
ترجمه شهر عز و دولته شکر خدا درهنما • شکر ایله ایلر زیاده جاه و اقبالی خدا •
حکایت سلاطین پیشین و خواقین دولت آیین ده پادشاه ولایت

کستر ملک شاه اوغلی مرحوم سلطان سنجر انار الله برهانه وافاض
علیه غفرانه عز وسعادت وکمال شوکت وشهامت ایله اسب دولته
سوار اولوب کشت وگذار ایدرکن عارف اسرار حقیقت واقف اطوار
طریقت بر درویش خرقه پوش طریقنه مرور ایدرکن پادشاه
نکاه ایدوب سلام ویرکن شاه توحید وتلاوته مشغول اولماغین
زبان ایله جواب ویرمیوب رد سلامه باشی ایله ایما واشارت ایتدکده
درویش دیدی که ای شاه عالیجاه جناب رسالت پناه علیه ازکی
التحیه والصلوة حضرتلرندن افشوا السلام روایتی اوزره سلام سنت
سنیه سید الانام در واذا حییتم بتحیة فحیوا باحسن منها نظمی ای
صدق احتواسی اوزره رد سلام فرض در بن سنتی یرینه کتوردم
ومامور اولدوغم خدمتی بتوردم سن نیچون فرضی ادا وامر خدایه
امتثال واقتدا ورد سلام کرا اتدک پادشاه مکارم اتصاف قوت
اسلامیه واتصاف سببی ایله حقه اعتراف ایدوب عنان توجهنی چکوب
حسنی توقیف ودرویشک قلب ضعیفنی تلطیف وخطاب مستطابی ایله
تشریف قصد ایدوب عذر کنان بیوردی که درویش بو وضعمه
رنجیده ودلریش اولماکه شکر وذکره مشغول اولماغله جوابکه
غفول وذهول واقع اولدی درویش شاهه کیمه شکر ایدرسک
دیمکله دیدی که جناب حضرت حق ومنعم مطلقه که عامه نعم انک بخششی
وجله کرم انک داد ودهشیدر **بیت** ازماه تا بماهی ازعرش
تا بفرش هر ذره از و شده مستغرق نعم **ترجمه** ماهدن ماهی یه دک حقا که
ذرات جهان مظهر انوار نعمت واحسانیدر درویش نه وجهله قه

کیفیت ایله شکر ایدرسین دیدیکده سلطان کلمه طیبه الحمد لله رب العالمین
دیرم که شکر جمیع نعم انده مندرج وسپاس جمله کرم انده مندرج
در دیدی درویش ایتدی ای سلطان سن طریقه لایقه سپاس
داری سلمز سین ووظیفه نظیفه شکر گذاری مؤدی قلمزسین وذمت
همتکه لازم اولان مرتبه بوده کلدر سنک شکرک مقدار فیضان نعمت الهی
وترادف موهبت نامتناهی یه کوره کرکدر زیرا اسکاره روزکار دولت
واقبال موافق وایام شوکت واجلال دلخواهکه مطابقدر بو نعمت
عظیمه نک شکری ایچون کلزار دهاده ایچره بلبل خوش نوای زبانی نغمه
جانفزای شکر ایله مترنم وقفس نفس فده طوطی کویای لسانی
کلمه علیه الحمد لله ایله متکلم اتمکدکلدر بلکه پادشاهلرک شکری که
مالک الملوک والسلاطین وخالق الانسان من طین حضرتنک
جل شانه وعز سلطانه حضور عظمتنده موقع قبول والشاکر یستحق
المزید درجه سنه وصول بولماز اولدر که کیشی یه هر نه کونه نعمت
میسر ونه مقوله موهبت مقدر ایسه اکا لایق ومعبودینه مناسب
وموافق وجهله اداء شکر ایده درویش روشن ضمیر نکته شناس
دن سلطان سنجر تمنی والتماس ایتدی که اول مرتبه نک بیان واجمالی
تفصیل وبیان اتمکله ایله سینه باسکینه سی بر انوار وکیفیت شکر اشکار
اوله درویش دخی مخزن اسرار ومهبط انوار اولان قلبی قپوسنی اچوب
ودهان حکمت رسانندن جواهر زواهر معرفت صاچوب دیدی که شکر
سلطنت عموم عالمیان عدل واحسان وجمیع ادمیانه لطف فراوان
در شکر وسعت مملکت وسعت عرصه ولایت پادشاهلر املاک رعیته

حرص وطمع قلبلرندن اخراج وضعفای با احتیاجی ظلمه یه رنجیده
اندرمیوب حمایت عن الارعاج درر شکر فرمان روایی پادشاهلر
اوامر واحکام ونقض وابرامنه امتثال وانقیاد ایدن عبادک حق خد
متلرینی وخلوص انقیاد واطاعتلرینی بیلوب استحقاقلرینه کوره
عنایت ورعایت اتمکدر شکر بلندی بخت وبسیاری اقبال ورفعت
وتاج وتخت شهریاری عظمت خاک مذلت وادبارده افتاده واواره اولوب
شفقت وزنجیر محنته کرفتار اولان بیچارهلره مرحمت اتمکدر شکر معموری
خزانه اهل استحقاقه بذل وانفاق وتوزیع صدقات وحسنات
وتقریر وظایف ومبرات ایله تکثیر ارزاق ایدوب اسیر فقر وفلاکت
اولانلری تخلیص واطلاقدر شکر قوت قدرت وحکومت پادشاهلر حزین
وضعیف اولان فقرانک قلوبنی تقویت وتلطیف ولطف واحسان ایله
تشریف ایدوب منصب حکومت مهما امکن دیانت وامانت ایله مشهور ومعروف
وکمال استقامت وعدالت ایله مذکور وموصوف اولانلره صدقه وعنایت
اولنوب سایه معدلتنده فقرا وضعفای دست جور ظلمه دن حمایت در
زیرا حکام پادشاهلرک قایم مقامی ومنفذ احکامی اولماغله عدل وداد
لرینک منفعتی وظلم وجور وفسادلرینک مضرتی ولینعمتلرینه عائد
ومظالم ومفاسده رخصتلری اعمالک شآمتی متزاید اولور اما عالیا
پرور وعدالت کستر اولان حکام نصبی ایله خلقدن دفع نصب ورفع
اینمکله عندالملک الاکبر اکرام وتوقیر ایله موقر اولماسی باذن الله سبحانه
میسردر شکر صحت وعافیت بیمارانه الم دیده وستم رسیده وخسته کان
محنت کشیده ورحمت چشیده نک شکسته وخسته مزاجلرینه قانون

عدل وداد ایله تقویت وعلاج واشربه لطف وعنایت ایله تیمار رعایت
اولنوب شفاء کامل وصفاء عاجل حاصل اولنجه تفقد وکاه وبیکاه
احواللرینی تفقد ایله اولور شکر بسیاری لشکر وکثرت سپاه وعسکر
روبین تن واهنین بدن اولان دلاوران عرصه جنک ورزم
ودلیران ساحه کارزار وحرب الات جهاد واسباب اجتهادلرین
اماده وزاد وزواده لرین حسب العاده بلکه دخی زیاده ایدوب
اعلاء اعلام دین مبین ایچون اعدای دینه اوزرینه شوکت ایله سوق
عسکر ظفر پیکر وتجهیز غزاة شجاعت کستر ایدوب لکن اول کروه پر شدت
وقوتکه ظلم وزورلری ماننده شت وموراولان ضعفا ورعایادن
حسب المقدور دور وهر برینی نظر رحمت وشفقت ایله منظور اتمکله
اولور شکر عمارات علیا وباغات بهشت اسا پادشاهلر ساکن و منزل
رعیتی خدم وحشم نزولندن وعسکر پرستم دخولندن معاف ایدوب
دلخواهلرینه مساعده واسعاف در خلاصه شکر کزاری اولدر که
خشم رضا وحکم قضاء جانب باری ملحوظ ولازمه عبودیت مرعی ومحفوظ
اولوب آسایش واستراحت خلق نفسی آسایشندن تقدیم ومنافع سلطنت
وریاستی عامه یه تعمیم ایله اولور بیت نیاساید اندر دیار توکس
کز آسایش خویش خواهی وبس ترجمه اوله کندی عالکده ایشی والاهم
خلق عالم چکمیه تاکم زمانکده الم سلطان کوی الشانه درویش نکته دان
وشیرین زبانک کلمات سنجیده ونصایح پسندیده سی شهد وشکردن
احلی وصیقل پند سودمند ایله آیینه طبع پاکی مصفی ومجلی اولماغله قصد
اندیکه اتندن اینوب درویشی زیارت ودستیاری معمار لطفی ایله خانه

قلبی عمارت ایدر که چون نظر ایتدی درویشی هیچ بر یرده کوره مدی و آرزوی
مقصوده ایرمدی هرچند تفحص و سؤال ایتدی برکس اول درویش
عالیشاندن نشان ویرمدی آخر الامر حکما ایتدی بو کلمات حکمت آیاتنی
یازدیلر و کندویه دستور العمل ایلدیلر بیت پند حکیم صیقل آیینهٔ دلست
مقصود هرد و عالم از آن پند حاصلست ترجمه پند پیران ویر آیینهٔ
قلبه صیقل کوریلور پند ایله رخسارهٔ محبوب امل

بشنجی باب صبر بیاننده در

صبر حق سبحانه و تعالی طرفندن عباده اصابت ایدن مکاره و بلایه و محنت و ابتلایه
تحمل و مقام توکلده دامن تسلیم و رضایه و حبل متین قدر و قضایه
تشبث و توسل در صبرک بر قسمی دخی صبر عن المعاصی و الآثام در یعنی نفس
اماره و شیاطین مکاره معاصی و آثام طرفنه دعوت ایدیکده قوت
زهد و تقوی حسبیله مطاوعت اتیوب مصابرت و ممانعت ایده علی ای
حال صبر مرضی و مقبول بر صفت و مستجلب عزت بر خصلت در که آنک شاننده
و منقبتنده نازل اولان ان الله مع الصابرین کلام حکمت انجامی اوزره
دنیاده عون الهی و صون نا متناهی قرین حال صابرین در و انما یوفی
الصابرون اجرهم بغیر حساب مضمون صحت مضمونی اوزره عقباده بی ارتیاب
ثواب بی حساب ملک وهاب مقرر در دولت اولنور که حضرت ملک ودود
و مالک معبود انبیاء عظامدن جناب داوده علی نبینا و علیه الصلوات
المتعاقبة الورود وحی یوروب امر ایتدی که یا داود بنم اوصاف و اخلاقم
ایله تخلقه کوشش و تخلقوا باخلاق الله مقتضاسنی رعایته
ورزش ایله و بنم خوی نیکو و خلق دلجوی پیرایهٔ روزکارک و سرمایهٔ

افتخارک

افتخارک ایله و بکا لایق و خلقه موافق اولان صفاتک بری صبر در بیت
صبر هتر مرد را از هر چه هست • تا بیابد بر مراد خویش دست ترجمه
صبر در سرو دلارای کلستان امل • ایرمیه صبر اولمایجه دامن مقصود ال
هر مرد هنرور که نزول بلیات هنکامنده بر صبری در بر و معقد تحمل
و توکلی در بر ایده سهام بلایا ارا بلا والآم دن خلاص بولوب خدنک
امیدی هدف مراده جمله دن اول ایلرکی و سهام مرامی نشانهٔ حصوله
زود تواتر ایدر زیرا صبر کشاینده ابواب فرج بر مفتاح فرج در که
کلید صبر در دست اولمایجه در خانهٔ راحت و باب کاشانهٔ استراحت
کیمسیه آچلمزلر و کلزار امال سحاب صبر و تحمل اولمیجه قطرات عیش و صفا
ساچلمز شعر کلید در کنج مقصود صبر است • در بسته آنکس که بکشود صبرست
چو خارای کوه وجود بپای کردون • لباسی که هرکز نفرسود صبرست
ترجمه
صبر در کنجینهٔ دربسته لی فتح ایلین • صبر در مفتاح قفل باب امید و رجا
دامن خارای کوه و اطلس کردون کبی • ایرمیه ارباب صبرک ذیلنه دست
فنا • حکایت شاه افراسیاب بر شهریار عالیمقدار مجد انتساب سعادت
اکتساب ایدی و همواره وزرا و امراسنه توجیه خطاب ایدوب دیر
ایدی که انسانک هیکل و هیئاتنه و ابهت و شوکتنه فریفته و مسرور اولنمه
و دعوی مردی و لاف فردی لرینه مغرور اولمامق تا اول زمانه دک که
انلرک صبر و قرار اوزره پایدار بولنلر اکر جوده زر و سیم لری یوقه تحمل و اصطبار
فان اولوب محک صبر و قرار اوزره خلوص اشکار اولورسه اول وقت
مردانه و فرزانه اعتبار اتسکوز لایق و سزاوار در بیت نه بتن بوست
قدر و قیمت مرد • قیمت مرد صبر باید کرد ترجمه کیشینک قیمت و قدری بجرد

لاف ایله اولماز اگر صبر اتمز ایسه محنته اصلا شرف بولمز • حکایت
برگون امرادن بری بر پادشاه عالیجاه مجلسنده حاضر و فرمان حکمت
جریان شاهنشاهه ناظر اولوب پادشاه بر امر مهمده انکله مشاوره و گاه حرف
خطابی ایله تشریف ایدوب محاوره اوزره ایکن اقتضای قدر و قضا ایله
بر عقرب امیرک پیراهننه دوشوب نیش زهرآلودی ایله هر ساعت امیره
اذیت و جفا و جمله زهرینی افراغ ایدنجه فراغ اتمیوب مقتضای جبلتنی تمام
اجرا اتمکله دسال مالکانی عمل مانده و بیمجال اولنجه دائما ایذا ایدوب اما
امیر دلیر اول مشاورده عقرب نیشندن نه زهرندن تأثر ایدن حسبی
ایله قطع سخن اتمیوب کلامی با انتظام قانون ادبدن منحرف و قاعده
حکمتدن منصرف اولمدی منزلنه وصول بولدقدنصکره عقربی جامه سندن
اخراج و چاک چال اولان سینه زهرناکنه علاج اتدی بو خبر غریب و صبر
عجیب پادشاهک مسموعی اولنجاق امیرک عدم تأثر و تغیرندن متفکر
و متغیر اولوب برگون اول امیرینه پادشاهک حضرت ملازمتنه
وارد قده بیورمجی که نصرتده دفع ضرر واجب ایکن اول مجلسده عقربی
بدنکردن نیچون ازاله و رفع و ازارنی علی الفور دفع اتمدک امیر جواب
بن اوله نادان و ضعیف القلب و جبان دکلم که سنک کبی بر پادشاه
ذی جاهک شرف مکالمه سنی ملاحظه و آداب مجلسنی محافظه اتمیم بوکون
مجلس بزمده بر عقربک المیندن نه اضطرار اولمیجه یارین معرکه رزم
و جنکده دلاوران روئین جنک الندن تیغ زهرآب داده دشمندن نیجه
صبر قرار و ترک راه گریز و فرار ممکن اولور دیدیکی سوزی خاطر
عاطر پادشاهه بانتباه خوش کلوب بسن اتمکله اول ارجمندک

مرتبه سنی ترفیع ایدوب اقران میاننده سربلند و گوناگون التفات و عاطفه
بهره مند اتدی محصل صبر و قرارینه کوره مراد و مقصودنه واصل و اسباب
سرور و عزتی فوق المأمول حاصل اولدی بیت کرت چو نوح نبی صبر هست
در غم طوفان • بلا بکردد و کام هزار ساله براند • ترجمه
بلا بحرنده نوح آسا اولورسک شاه دریادل • بلادن قورتولوب بیک ییللق امیدک
اولور حاصل •

التجی باب رضا بیاننده در

رضانک معناسی جناب ملک معبود و رب ودوددن عبادته هر نه
کیم توجه و ورود ایلرسه اکا جان و دلدن خشنود اولوب کمان قدردن
اتیلن تیر قضا رد نه وخدنک محنت و اندوه سینه حسن قبول
و رضادن اوزکه سپر ییتش اولمادیغی مقرر بیلمک کوککر قدردن
حذر میسر میدر و تیر قضایی سپر تدبیر ایله رد ایلمک متصور میدر
نظم چونکه قدر تیرین آتدی قوس قضا • سپر اولمز اکا مکر که رضا •
هرکیمسه که آستانه رضا و تسلیمه • سر اعتقادینی و کردن انقیادینی
تقدیم ایده مسند سروریده ممتاز • و صدر کشورستانیده سرافراز
اولور • رضی الله عنهم و رضوا عنه کلامی بو حالک مؤیدیدر و الرضاء
بالقضاء باب الله الاعظم بو مقالک حکمتنی مؤکدیدر بیت
تقدیر چو سابق است تعلیم چه سود • خرسندی و رضا و تسلیم چه سود •
ترجمه بو زمانی اولور دایله تقدیر خدای • الدن قومه سن دامن تسلیم و رضایی
انبیاء عظام علیهم الصلوة والسلام دن بیری قاضی الحاجات مجیب الدعوات
درکاهنه عرض نیاز و مناجات ایدوب یا الهی سنک خشنودلق و رضاکه
سبب اولان عملک راهنه دلالت و طریق سعادته رفیق توفیقه هدایت

ایله دیدیکه جناب ملک وهابدن برخطاب مستطاب وارد اولدی که
بنم سندن رضام تقدیراتدر که قضامدن خشنود اولهکه موقوفدر
شویلکه بر حالده قضایه رضا اوزره راضی اولهسین بندخی سندن
خشنود و راضی اولمق مقرردر بیت هرکه راضی شد از قضای خدا
بهره می یابد از رضای خدا ترجمه قرار اتمینلر قضای خدادن الور
حصه لابد رضای خدادن • هر اهل دل که آیینهٔ قلبی نور رضاء خدا
ایله روشن و مقدرات الهیه دن بو زجویر مبوب خاطرین اولوب
مقتضیات قضایه موانست والفت و سراپردهٔ غیبدن ظهور ایدن
اموره میل و رغبت کوستره البته کرد اندوه و ملال پیرامن خاطرنه
ایرمیه و غبار آزار زنکار آیینهٔ فؤاد صفا اعتقادنه کدورت ویرمیه
و همواره شادکام و خندان و مظهر احسان سبحانه اولور شعر
هر عزیزی که با رضا خو کرد • فرح و عیش روی با او کرد •
خوش در آمیز از صفای ضمیر • با قضا و قدر چو شکر و شیر •
ترجمه اولان اطاعت فرمان خالقه معتاد جهانده محنت و غم کورمیوب
اوله دلشاد • خدانک امرنه بیک جانله رضا کوستر الش قضا
قضا و قدرله مثال شیر و شکر • یدنجی باب توکل بیاننده در
توکلک معناسی انسان اسبابدن بالکلیه قطع امید و رجا و مسبب الاسباب
درکاهنه توجه و التجا ایله کفایت امورنی پروردکاردن طلب اتمکدر
و هر کمسنه که جمله احوالنی حق تعالی حضرتنه تفویض و حواله ایدوب ظهور
ایدن اموره کرم الهی اعتماد و لطف ازلی یه استناد ایدرسه جمیع کار
و باری وفق مراد اوزره جاری اوله‌جقدر مصرع توبا خدای خود

انداز

انداز کار و دل خوش دار ترجمه کارکی ایدوب سپارش حقه خوش طوت
کوکلکی • و پادشاهلره لازمدر که جمیع افعالنده و عامهٔ احوالنده ریسمان توکلی
و حبل اعتصامه توسل ایدن و دلدن قوییه تاکه عنایت الهی و الطاف
نامتناهی ایله جمله امورده دلخواهی وزره ظهور بولوب انوار توکل ایله خانهٔ
قلبی پر نور و خاطر عاطری مسرور اوله حکایت برکون بر پادشاه روشن
دل بر عالم فاضل و عارف کامل دن اهل ایمانک نصرتی و دشمنه غلبه و فرصتی
نه کونه اعمالله حاصل اولور دیو سؤال اتدکده اول عالم و دانا جواب ویروب
ایکی حالی ایله اولور بری حضوع و خشوع ایله اداء نماز بری دخی کرم جناب
کارسازه توکل و عرض نیاز دریکیله شاه عالی همت همواره بو ایکی خصلتی
عادت و نصیحت عالی رعایت ایدوب نلماه اول پادشاه دلاکاه اوزرینه
بر دوشمن جانکاه مانند عمان بیکران عسکر بی پایان و سپاه فراوان
ایله متوجه و روان اولرقده پادشاه دخی موجود اولان عسکر ظفر پیکری
ایله مدافعه خصمه توجیه عنان و مقابله دشمنه شتابان اولوب عند التلاقی
مقاتله مقرر اولیجاق اول کیجه که ایرته سی روز مصاف ایدی پادشاه
زهد اتصاف صباحه دک اداء نماز و درکاه پروردکار کارپردازه نیاز
اوزره اولیجاق ارکان دولت و بارکاه سلطنتده بر بندهٔ مقرب پر شفقت
پادشاه حضرتنه نصیحت قصد ایدوب دیدی که بو کیجه بو زحمت و مشقت
اختیار بیوردکز یارین روز مصاف و کارزارده و جهاد اکبره اشتغال
قوای جسمانیه انقطاع اولنیجق مقام مجاهده ده کما ینبغی قیام دشوار در
بر مقدار استراحته حضور و آرام بیورک که یارین خصم بدعرجام اوزرینه
توسن اقدامی سور کز و باذن الملک العلام غلبهٔ تام ایله اعلام ظفر اعلامی

اوج فتح ونصرته ایرکوره سن پادشاه دخی جواب ویروب بن بوکیجه دخی
همت ورقبهٔ عبودیته لازم اولان مرتبه جناب عزته خدمت ورضاسنی
اقتضای الهی تحصیلی ایچون شب تا سحر عبادت وطاعت ایدرم یارین که یوم
مصاف در صغیر وکبیرک احوالنه بصیر اولان رب قدیر غلبه وفرصتی ولغات
ونصرتی اراده ایتدوکی عبادنه تقدیر ایلمشدر اول خصوصده بنم قطعا
مدخلم ومستقل بر علمم یوقدر دیدکه یاری عجب جنان وحزنی تمهید احضار
وزمان قتال عدهٔ جهاد وآلات اجتهاد له انتظار اوزره اولوک دیجک
اول پادشاه ذی عقل وهوش که جوهر از هر سخنی کوش خیرته سزاوار
برمنکوش در بیوردی که مغفر صبر وتحمل وجوشن توکل ایله آراسته وکرز
اعتصام بردوش ومحض فضل حقه اعتماد وحسن اعتقادله زره پوش
اولوب عرصهٔ کارزارده جنود غیبی امدادی ایله باذن الملک القهار
خصم نابکار اوزره جوش وخروش مقرردر **نظم** ما کار خویش را
به خداوند کارساز • بکذاشتیم تا کرم او چه میکند • **ترجمه** اول کریم
سازه کار مزاصمرلدق • ایلسون هرنه ایدرسه حکم انک فرمان انک •
سپیده دم که داور خاور معظم • وشاه فلک سریر فرخنده مقدم • ابلق زرین
رکاب سپهر تیز رفتاره وضع قدم ایدوب هزیمت شاه انجم سپاه شب
ایچون کوکبهٔ طلوع واقبال ودبدبهٔ شوکت واجلالنی اظهار وانوار
اعلام ظفر اعلامنی جانب مشرقدن آشکار ایتمکیله شاه عباسی حمله
شام ظلام عرصهٔ جنک وستیزده قیام ایدمیوب فرار وکریزی اغتنام
ایتدوکی هنکامده شهریار کامکار عالیمقدار دخی عزم کارزار ایدوب
ایکی عسکر بریبرینه برابر اولوب مقاتله نیتی ایله حین مقابلهده که

تسویه

تسویهٔ صفوف وتهیهٔ رماح وسیوف ایتدکلرنده امداد پادشاه نیک
نهاد ایچون وانزل جنودا لم تروها کمینکاهنده جنود غیبی ایله امداد
لاریبی ظاهر واعانت ملک قاهر باهر اولوب **مصرع** لشکر تأیید حق از ملک
غیب آمد برون **ترجمه** خیل تأیید الهی کلدی ملک غیبدن فی الحال که پادشاه
متوکل وبا انتباهک چتر وخرکاهی منظور سپاه دشمن اولیجق انلری
تباه وروز روشنلری سیاه اولوب عنان صبر وقرارلری قبضهٔ
اقتدار واختیارلرندن چقوب سالما خلاص اولمغی غنیمت وکریز
وفراری عظیم نعمت بلدیلر پادشاهک اعتصام وتوکلی برکتی ایله بالذات
مقاتله ومحاربه والسنهٔ اسنه ورماح ایله مکالمه ومجاوبه دن اول
دفع شر دشمنه تمام کفایت ایلدی **بیت** صبح ظفر از مشرق انوار برآمد
اصحاب غرض را شب سودا بسر آمد • **ترجمه** طالع اولدی مشرق انوار
دن صبح ظفر • آخر اولدی شام سودای عدوی کین ور ••

سکزنجی باب حیا بیاننده در

حیا بر شرف خصلت ومقبول ولطیف سیرتدر که شان معالی نشان شجرهٔ
درخت ایمان اولان سید عالمیان وسند آدمیان حضرت رسالت
پناه علیه صلوات الرحمن الحیاء شعبة من الایمان بیورمشلر یعنی حیا
ایماندن بر شاخدر وحیا نظام عالم وانتظام احوال بنی آدم شرطنده
اولمسی مسلمدر اکر صفت حیا اضاعه والغا اولنوب بین الناس شرم وحجاب
مرفوع واوضاع شنیعه دن حیاسبیله تحاشی واجتناب مدفوع اولسه
مناظم جهان خلل پذیر اولوب صغیر وکبیر میاننده فساد کثیر ظهور
ایدردی اما بقا وصفت حیا هر کسک استدوکی کبی نارو اعمالنی مانع

وسخت رو وبیحیا ولانلرك ناسزا افعالندن دافع اولور **بیت**

صف شکن قلب مناهی حیاست راه زن خیل ملاهی حیاست **ترجمه**

حیادرصفدر قلب مناهی حیادر رهزن خیل ملاهی پس معلوم اولدی

که خاص وعامه حیا وحجابدن فائده تمام بولوب اقتباس حیادن حرارت

وبی تاب اولیجاق ثمرات اخلاق نارسیده وزهرات افعال ناپسندیده

اولور **نظم** کر حیا نبود برافتد رسم عصمت از میان ور حجابی در میان نیست

از تقاضای حیاست **ترجمه** رفع اولوردی پردهٔ عصمت سراسر خلقدن

آره پرده اولمسه شرم وحیا اکر حجاب وحیا اوج قسم اوزره در

جمله دن بری حیاء تقصیر وجنایت در بعنی مجرم وکناهکار اولانلر

اطوار ناهموارلری ایچون جناب کردکاردن محجوب وشرمسار اولالر

نته کم مبداء انبیا ومقتدای فرقهٔ واتقیا واصفیا حضرت آدم صفی نبینا

وعلیه وعلی جمیع الانبیاء السلام اولوقت دار سرورو بهجت اولان جنتده

سبب ظهور نوع مردم یعنی دانهٔ کندم تناولندن حکمت منوع ایکن

ارادهٔ ازلیه حسبیله ازل آزالده واقع اولان قضا تناولنی اقتضا

ایدیجك ظاهرا مشتهای نفس مساعده واول محظوره ارتکابندن عدم

مباعده ایله لباس زیب وزینت اولان لباس جنت اوزرندن سقوط

فردوس اعلا ودرکاه والادن وعبادت وطاعت وامر الهیه امتثال

واطاعت حکمتی ایچون وجه ارضه وعمل داء سنت وفرضه هبوط ایدیکی

حب وراسته دوان وغم اندوه ایله نالان وکریان هرکوره کوه درحتسیله

سنده نهان اولوردی جناب عزتدن خطاب مستطاب وارد اولدی که

ای آدم بربرهٔ قرار اقیوب بندن فرار ایدرسن آدم دخی بسط مقدمات

اعذاره اعتذار ایدوب ای پادشاهلر پادشاهی وای عصاتك ملجا وپناهی

سنکا تحت قوت وقدرتکدن خارج نره یه فرار ایدرم ودایرهٔ عبودیتدن

نیجه خروج اختیار ایدرم اما کندی وقصور خطامدن شرمنده یم وهر

مکانده کمال حجاب دن سرافکنده یم دیوب عفو ومغفرت جنابه حق تعالی

جوینده وبو قطعهٔ بستریده مضمون کوینده اولورلار ایدی

قطعه بزرکوارا خدایا اساءت علم نبی مکرم ایکن خواد وخاکسار اندی

بودر جزاسی انکه کیم سکا مخالفا اولوب هوای نفسن مراعات ایتدیلر

اندی **نظم** سرجمالت در وپش ازان بوده رهیش که کرکناه بیخشند

شرمساری هست **ترجمه** کرچه جملتده انکچون اولور دایم سرافکنده

اکر جرمی بغشلنه قالور شرمنده کك باقی اصحاب دانش وارباب

بنیش قاتنده مبرهن و لدی التأمل واضح وروشن در که

انسانه منظور نظر احسان سبحانی اولمش برجوهر روحانی در عبارت

در بو قالب ضعیف مجسم کثیف دکلدر واول شاهباز بلند پرواز ک

اشیانی خطائر قدس وجولانی مجالس انس اولوب بو قفس سدس قالبه

مبتلی اولمادین باغ مثمن فردوس ده جلوه ساز ومنزلهٔ علیاده

محرم راز ایدی اول مقام مقدسده سعادت اتصال ولذت انس کبریا

وجلال قدرین علی الکمال بلمکدن ذهول وهراسم رضا مراعاتنده غفول

اتمکله نازونیاز عشق بوبله اقتضا اتدی که آن فراق درجنده مبتلی ایده

وبوتهٔ محنت وبلاده اریده تا که الاشیاء تعرف باضدادها فحواسی

اوزره وصال قدرین بیله وطریق وطن اصلی یه پای طلبی وضع ایدوب

بارکاه وصاله توجه قیله **نظم** وطن قدرین نه بلسون چکین غربتده

کربتلر نه اهل قرب وصلی کورمین عالمده فرقتلر پس انی قرب وجوار حضرت
پروردکاردن تعلق قالب خاکی ایچون عوالم مختلفهٔ ملک وملکوته اوغرادب
اندردیلر وهر عالمک خزائن ابوابن دیرهٔ مشاهده سنه آچوب پردهٔ
حجابی اول عوالم جواهر یوزنده قالدردیلر خلاصه وزبده اولانی
انوکله همراه ایلدیلر تاکه لیس للانسان الا ما سعی مقتضاسنجه عالم خاکده
اکروکین بیچه وحب الوطن من الایمان وفقنجه وطن اصلیه بر مرحله
قصد ایله ماسوادن کچه وطلب وصل اصلده نی وار نیجه ناله وزاری
واظهار سوز وبیقراری ایده تا سزاوار قرب باری اولوب حریم عزته
ایره ووصل محبوب ونیل مطلوب دامانی الله کیره پس نظر اعتبار ودیدهٔ
اعتبار ایله انا ربیشمار کردکاره نظر ایدن اهل استبصاره بو صورت
خانه محضا معرفت آفریدکار ایچون خلق اولنوب آیات سفلیه وعلویه
وصفات کمالیهٔ جلالیه وجمالیه مظاهری اولوب آیینهٔ معرفت حق ومرآت
تجلیات فیاض مطلق اولماغیچون ایدوکن نور عرفان ایله تحقیق وعلم
علم الاسماء اولان ابو الانبیا حضرتلرندن بو مقوله ذله صدورنک
حکمتنی تدقیق واول سر فرکملیندن ظهور ایدن کمال ایله قصورک
میاننی تطبیق وتوفیق ایده ایکنجی قسم حیای کرم معناسی کرامذوی
الاحترام درکاه عالی مقامدرینه عرض حاجت ومرام ایدن سائلی صفر
الید کوندرب شرمنده وخجل وخلسندن محجوب ومنفعل اولماق در کتب
احادیث شریفه ده مکتوب ومسطوردر که حق سبحانه وتعالی کمال حیا
کرم ایله موصوف ومذکوردر بربندهٔ سرافکندهٔ کنهکار پریشان
روزکار که سوء اعماله اعتراف واقرار له کندوکارندن محجوب

وشرمسار اولوب ندامت واستغفار ایده ملک غفار وستار کمال فضل وکرمندن
تهی دست کوندرمکدن استحیا وعلل ذنوب ومعاصی دخی نه لرینک شربت
مرادلرین دست رجالرینه اعطا ایدوب مرده دللری حیات تازه ایله احیا
ایدر **بیت** محالست اکر سر برین در نهی • که باز آیدت دست حاجت تهی •
ترجمه وار رب ملتجا ایدنه اول درکهی • نه ممکن دونه دست حاجت تهی •
محصل مرتبه حیاء کرمک نهایت وغایت کرام ذوی الافضال بارکاه عمیم
النوال لرندن سائلی تهی دست ومحروم دوندرممکدر ومحتاج وسائلی
شرم وانفعال ایله محزون ومغموم اخر قاپودن کوندرممکدر **حکایت**
راویان اخبار حکمت آثار ومحدثان اطوار روزکاردن روایت اولنورکه
مأمون خلیفه عهدنده شجرهٔ معیشت وزندکانیسی شوره زارده نشو
ونما بولمش وثمرهٔ آرزو وامانیسی بی شور وتلخله مرقی اولمش بر اعرابی
وار ایدی که دیدهٔ محنت دیده سی ماء ملح واجاج دن غیری کورمش وغونه
زلال وصال اولان اب لذیذکه عمرنده صفاسین سورمش ایدی
بیت مرغی که خبر ندارد از آب زلال • منقار در اب شور دارد همه سال •
ترجمه بلمین بیندکین اب زلال • کچنور اب شور ایله همه وسال •
اتفاق بر زماندن اول قبیله اهالیسی کمال قحط وضرورت وقوت یومین
تدارکنده زیاده تعب ومشقت چکملر اول اعرابی بر کوندن تحصیل امر معاش
وتکمیل لوازم انتعاش ایچون وطن مألوف ومسکن معروفندن خارج
اولوب قطع منازل ومناهج ایدرکن برجای دلکش ومحل صفابخشه
ایرشدی که خاک پاکنه زراعت صالح وتراب عنبر آمیزی مانند مسک اذفر
فایح ایدی یا ننده ریاض جنانده اولان حیاضدن نشان ویرر

برغدیر کبیر بی نظیر وار ایدی که ایچنده امطاران مجتمع وهبوب ریاح بالرّیاح
ایله اوزرنده خس وخاشاک مرتفع اولمش بوادی حیرت واضطرابده
تشنه لب وبرابری تعب ونصب ده اقدامله سعی وطلب اوزره اولان عرب
اول ماء لذیذ پر صفایی ومانند آب حیات اولان آب شیرین ومصفایی
کوردکده زیاده عطشان واتش فقر ایله درونی سوزان اولمغله جاننه
صولر سپلوب کنار حوض شتابان اولوب اول آب شیریندن برمقدار
طاتدی وروی زمینده اویله لطیف صو کورمیوب ممکن دریای حیرته
باتدی ونتیجهٔ اندیشه وملاحظه سی بو وجهله قرار اتدی که جنتده اولان
وطعمی متغیر اولماز وآیینهٔ روی مصفاسی غبار روزگار ایله مکدر اولماز
انهار واردر که حقنده فیها انهارٌ من ماءٍ غیر آسن وارد اولمشدر بو ماء
مصفا اول اردر وارایسه جنتدن نازل وفضل کامل رب عادل نظم احوال
پرملال فقراء ضعفایه کافل اولمغله بو فقیر محتاجک وکرسنه واچک
دل پژمرده سنی احیا وسهام الآم فقر ایله مجروح اولان قلب دردمنا کنه
دوا ایچون واصل اولمشدر پس مصلحت کار وخلاصهٔ افکار بودر که
بو آب خوشگواردن برمقدار الوب پادشاه کامکار وخلیفهٔ روزگار
خدمتنه هدیه بهیه ایدهیم که البته بو خدمت مقابله سنده عطیه سنیه سی
ظهور وموهبهٔ علیه سی صدور ایدوب شاه کریمک انعام عمیمی واحسان
جسیمی ایله اهل وعیالم الآم قحطدن آزاد وانواع نعم ایله دلشاد اولمالری
مقرردر دیو دار الخلافه اولان شهر بغداده عزم نیت وجزم حرکت ایله ارقه سنده
اولان مشکی مانند شیشهٔ گلاب اول فلاکت مآب پر آب ایلیوب نظم
شام غمکن کوییکه جان ضعیفی • قلدم روانه عاشقه بغدادا براق دکل •

دیوب

دیوب ماه نو کبی شهر بشهر سرکران وکوی آفتاب کبی کو بکو افتان وخیزان
روان اولوق ملاحظه سیله راه بغداد لوازمنی اعداد ایدوب منازلنی تعداد
ایدرک اول سمته یوز طوتدی وبارگاه سعادت دستگاه طرفینه کوتدی
هنوز اعرابی ایله بغداد میاننده مسافه بعید ایکن ناگاه کوکبهٔ حشمت
واجلال مادمون ودبدبهٔ شوکت واقبال ظفر مقرون ظاهر وانار
عظمت همایون باهر اولیجاق اعرابی استشعار اتدی که شهریار کردون
وقار عزم شکار وسیر دیار ایچون کشت وگذار ایلر فی الحال بر سبیل
استعجال سرراهه کلوب موقف نیازده دست عجز وتضرعی کشاده وبار
وخلیفه نک دعا وثناسنه اغاز اتدی پادشاه چاره ساز حاجت پرداز
اول فقیر بیچاره ودادخواه دیارندن اوارهیه توجه واقبال واحوال ناله
پرملالندن تفحص وسؤال ایتدکده دیدی که ای خلیفه قبیله مزده قحط
وغلا سببندن قوای اهل وعیالم ضعیف اولمغله خدمت عزت امیزکه
بو حقیر ناچیز دست آویز ایچون بر تحفهٔ لطیفه وهدیهٔ شریفه ایله
کلدم که زلال وصال پری رویان کبی دامن وصلنه کیمسنه نک دستارس
وتمناسی ایرمشدر وهیچ برصاحب بصیرتک بصر امید ورجاسی اول نادرهٔ
زمانک جمال باکمالنی مشاهده ایدوب جلوهٔ جانفزاسنی کورمشدر خلیفه
تعجب کنان کتور تحفه کی کوره لم وآیینهٔ عالم نما مثالی اولان صورت مصفاسنی
مشاهده ایله صفالر سوره لم دیدی اعرابی دخی نافهٔ پرمشک غزال کتورر کبی
مشکنی آب ایله مالامال حضور عزت واجلالنه کتوروب هذا ماء الجنة دیوب
یعنی بو آب خوشگوار صفا اثر جنتده اولان آب کوثردر که دنیاده اثری
کیمسه کورمش ولذت طعمنی کورنلر شهد وشکردن خبر صورمش دکلدر بگی

منبع چشمهٔ خورشیده صفاده دیگ کلور و لذت زلال خوبان بونک
حلاوتندن نیچه مرتبه اکسککلور بیت اب مکوشیرهٔ شاخ نبات • در مزه
همشیرهٔ آب حیات ترجمه آبدر ظاهرده اما شیرهٔ آب نبات • روح بخشا
اولمده همشیرهٔ آب حیات • شاه پاکیزه مشرب عرب تشنه لبک کتوردکی
ایدن رکابدارنه خطاب ایدوب برمشربه صو طلب ایتمکن رکابدار دخی
رعایت ادب ایله اول ابدن الله برجام لبالب صوندی کوردیکه متغیر
اللون وکریهة الرایحه عربک مشک متعفنی کاتأثیر وریحه ولونی تغییر
ایلمش اما رعایت خاطری ایچون برمقدار تناول بیورب اقتضای فراست
وکیاست ایله صورت واقعه نه ایدوکنی بیلمش ایدی ولازمهٔ حیاء
کرم ایله قائل اولمادی که اول فقیر توفیر توقیر وعمل کثیر ایله کتورد
دکی هدیه یی تذلیل وتحقیر وبین الناس تفضیح وتعییر ایله تشهیر ایده
یا اعرابی کرچک دیرسک بو بله شربت غریب وآب عجیب کورمدم دیوب
رکابدارنه بیورردیکه بو ابی هرکسه ویرمک اولماز وکاه وبیکاه اشتین
بوکا دست رس بولماز اول آبی مطهرهٔ خاصنه قویوب عیون نظاردن
خافیه برزاویه ده عربک راویه سنی القا وآبی مختوم اتمکیله سرمکتومی زبانی
محافظه واخفا ایچون امر بیوروب روی توجه والتفاتنی عربه توجیه
ایدوب یا وجه العرب ویا عذب المشرب تحفهٔ رعنا وهدیهٔ زیبا کتوردک
حاجت ومدعا نه ایسه عرض وانها ایله که قبول وروا ایده دیدیکده عرب
دخی ای پادشاه روی زمین وای خلیفهٔ مسلمین قبیله مزه بلای قحط
وغلا استیلا واهل وعیالمزه سیل محنت وبلا استعلا اتمکله حالمز
غایتده مشکل وخاک فقر وفنا ومعاک رنج وعناده پادرکل اولمشلردر

افضال

افضال ملک ذی الجلال دن تضرع وابتهال ایله خلیفه نک درکاه عمیم
النوالنه التجا وعرض رجا ایه کلدم دیدکده اول سلطان عالیشان عربه بن
هزار دینار کامل العیار عطیه واحسان بیوروب همان اول محل زوطن
مالوف ومسکن معروفنه عودت واهل وعیالنه معجلا ایصال خبر مسرت
وهر برینی مستغرق نعمت اتمسنه فرمان لازم الاذعان صادر اولمغله اعرابی
دخی امر عالیلرینه امتثال وکیسه ٔ نقودنی مالامال ایدوب پریشان حال
اولان اهل وعیالنه حیات تازه ومسرت بی اندازه ایصالنه استعجال
ایلدی مقربان حضرت ومعتمدان درکاه سلطنت دن بر بندهٔ مخصوص
بو حیا تلو عرب خاطرنی ملاحظه نک وکتوردکی آبی محافظه نک حکمتی وبو محلدن
منزلنه عودت ایله امرک علتی نه اوله دیو استعلامه اقدام اتدکده خلیفه
بیوردی اکرچه عربک کتوردکی آب غایتده بدبوی وبی لذت ومتغیر و پرکدورت
ایدی اما شوره زمینده اب غایتده بدبوی وبی لذت ومتغیر تلخ وتنک
وملح ایله نشو ونما بولمش بی نوا یه اویله ما عذب وصفا انتما کلشدر
اب محافظه سنک سببی بودرکه اکر بریکز بیاذ اتدکم معنایی ملاحظه اتمیوب
بقیه ٔ آبدن تجرع ایدیدی جائزکه زهراب ایدوکنی اعرابیه اشراب ایدوب
اول فقیر منکسر دل شرمنده وخجل واظهار کرزدن غایتده منفعل واوقه دری
واول منزلی قبیله سنه عودت ایله امره سبب وحکمت بودرکه ایلروده
کیدرکه ماننذ آب حیات اولان اب عذب دجله وفراتی کوروب ایچیدی اتدوکی
کاردن وکتوردوکی یادکاردن محجوب وشرمسار اولمسی مقرر ایدی
بن اندن استحیا ایدرم که برفقیر کدا استانه مه التجا وامید کرم واحسان
ایله متفید رجا ایدرکن اب روی دوکلوب وشیرازهٔ جمعیت خاطری

سوکوب آیینهٔ خاطرینه غبار شرم وخجالت نشته وشیشهٔ عرض وناموسی
شکسته اولا نظم سخی را شرم میاید که سائل خجل از درکه او باز گردد
ترجمه • سخی سرمسار اولور اول دمکه سائل کیده درکهندن تهی دست
ومحروم • اوچنجی قسم • حیاء ادبدر انک معناسی اولدر که بحسب
الشرع والعقل ارتکابی محظور وممنوع وحقنده نهی شارع مسموع اولیان
امورده حیاء ادب مانع اولمغین ایله شروع اولنمایه نته کیم قصور مثالی کسری
نوشیروان اطوارنده عین عبرت وبصر بصیرت ایله نگران اولان
نرکس شهلا اولدوغی مکانده دیده بینایه بکزعکه رعایةً لکمال
الادب شوانله معاشرت وحرمه مباشرتدن اجتناب ایدردی اما
عند التحقیق نوشیروانده بوخصلتی حیا صفتی دکلدر زیرا حیا شاخ شجرهٔ
ایماندر ایدوکی حدیث شریفده بیان اولنمشدر نوشیروان ایسه عدم
اسلام ایله معروف واتش پرستلک ایله موصوف اولمغین بو وضعته
صورت ادب اطلاق اولنور اما بو معنی ملوک سعادت سلوک اسلامدن
صدور وشاهان اهل ایمان عزت نشاندن ظهور ایتسه حیاء ادب بعید
اولنوب ذکر جمیل ایله مشهور ومذکور اولورلر نظم دل که پر از وصف
حیا میشود • آینهٔ نور خدا میشود • دیده که بی شرم پسندیده نیست دیده
عقل ان دیده نیست • ترجمه اول کیم صیقل شرم وحیا ایله اوله
اوله آیینهٔ انوار فیض قادر مطلق • محصل چشم بی شرم وحیا اولماز
پسندیده حقیقتده دیمز اصلا انکا اهل نظر دیده ••

طقوزنجی باب عفت بیاننده در

عفتدن مراد شهوات نفسانیه وتسویلات شیطانیه دن ناشی ورعایت

لوازم

لوازم دینیه ده مساهله وتلاشیدن ناشی اولان محرمات ومنهیات ارتکابندن
اجتناب وتحاشیدر بو ایسه کتاب مکارم اخلاقده ارباب حکمت انتساب
ارباب حکمت واصحاب خبرت دیمشلر که انسانک ایکی نسبتی واردر بیری
اجرام لطیفهٔ عالم علویدن اولان ملائکیه نسبتیدر که اول جهت ایله شهباز
بلند پرواز روح انسانی اشیانهٔ حظایر قدس وجولانگاه مجالس
انس ایدوب محبس قفس سندس قالبیه دن خروج وبارگاه اعلایه
عروج ایله باغ مثمن فردوس جلوه ساز ومنزلهٔ علیاده محرم راز
اولمغه همت ایله جواهر علم وعمل ومعرفت جانبنه میل ورغبت ایدر
بیری دخی اجسام کثیفهٔ عالم سفلیدن اولان بهایمه مناسبتیدر که غلبهٔ روح
حیوانی ایله اکثر زمانی اکل وشربه مصروف وعلایق بدنیه مقتضیاتی
تدارکه مشعوف وزمام همتی شهوات نفسانیه صوبنه معطوف اولور
امدی شرط عقل ومعرفت ولازمهٔ انسانیت بودر که مقدور اولدقچه
مرتبهٔ نسبت ملکیتی قوت ویروب بهیمیت وحیوانیت طرفنه قطعا
میل ورغبت اتمیه نظم از ملائک بهره داری واز بهایم نیز هم بگذر از خط
بهایم کز ملائک بگذری • ترجمه بهایمدن ملائکدن پس هرکاه اگرچه
بهره ورسن بهایم خصلتین ترک ایدوب اول افضل ملائکدن • پس هرکاه
که انسانه حرص اکل وشرب غالب اوله حلال وحرام میاننی فرق اتمیوب
مشتهیات نفسیه اولان راغب وطالب اولور کذلک توقان شهوانیه وغلبهٔ شهوت
اولانده نکاح وسفاح بیننی وفساد وصلاح میاننی تمییز ایلمز پس عفت
فی الحقیقه اندن عبارتدرکه صفت شهوت غلبه اتدکده توسن نفس سرکشک
ناشایسته حرکتنه مساعده ایله ارخاء عنان اتمیوب زمام رشد وصلاح

ایله جانب فوز وفلاحه توجیه وجوارحه مباشرت ایله دامن عصمتنی قاذورات محرماتله تلوثدن تخلیص وتنزیه ایدوب شاهراه شرع مطهردن خارج طریقه گیدر واول مسلك پرخطره قطعا توجیه نظر اغبت ایتمکه رخصت ویرمیه البته ابواب خیر وصلاح ویروزنه فیروزی وفلاح کشاده واسباب سعادت دنیا واخرتی آماده اولا امدی اول پادشاه عالیجاه که جواهر عفت ایله کنزوینی آراسته ولباس عدل ونصفت ایله پیراسته ایده البته ظلمت فسق وفجور واثار شر وشور عرصه ممالکندن دور وانوار معدلتی ایله روی جهان پرنور ونعایله هر خلل عار وقباحت وبدنامی وشناعت اهل وعیال خلقدن منسی ومحو اولور

قطعه عفت آنجا که رایت افرازد • دل ودین را تمام نبوازد •
نفس از ونیك خوار وذار شود • روح مقبول کردکار شود •

ترجمه رایت عفت اولا بر برده کیم افراخته • ملك دین ودولت اقبال اولور پرداخته • نفس اولور دایم اوکردارنکودن خوار وزار • روح اولور مقبول ومحبوب جناب کردکار • الحمد لله والمنة شهریار کامکار عالیمقدار حضرتلری همیشه تخت بخت رفعتده برقرار واساس دولت وسلطنتی استوار اوله نخل وجودنی برک وبار عفت ایله تزیین وذات ستوده صفاتنی حسن سیرت ولباس عصمت ایله تحسین ایلمشدر • خوبست

اونبجی باب آداب بیاننده در

ادب کیشی نفس نفیسنی فعل ناپسندیده وقول ناسنجیده دن صیانت ایله قدر عالیسنی موجبات نقص وشین دن حمایت وسایر ناسك دخی توقیر واکرامدری واعزاز واحترامدری ایله خاطرلرینی رعایت ایدوب

برفردکه ادب رو بینی عرصه افتضاحه دوکمك وشیرازه جمعیت قلبنی سوکمک ایله اولور وفی الحقیقه ادب افعال واقوال ده بلکه جمیع احوالده حضرت رسالت علیه ازکی الصلوة وانمی التحیه جنابنه اقتدا ومتابعت وسنت سنیه سی ایله کمال مناسبت در زیرا ادیب کامل وحکیم فاضل همان اول شاه دریادل حضرتیدرکه ادبنی ربی فاحسن تادیبی مکتب خانه سنده معلم ومربی اولمش ودار التعلیم اقرأ باسم ربك ده علم وعرفانله پرورش بولمشدر پس انلك کبی اوضاع واطواری مهذب برحکیم مؤدب دخی یوقدر

نظم

بیوردی پس او سلطان مؤدب • او خلقی خوب واطواری مهذب •
بنی ربم ایدوب تعلیم وتادیب • بنم تادیبم اتدی بو ایله تهذیب •
ایدوب کوچکده بنم تادیبی حق • بکا لطف اتدی اول فیاض مطلق •
دلرسك اوله سن مقبول حضرت • مؤدب اول بو ایله تا که قربت •
ادبدر حلیه انسان کامل • ادب ترك اتدی رد اولدی غفلت •
دلرسك کیم قبول ایده سنی رب • مؤدب اول مؤدب اول مؤدب •

قطعه

ادب اموز زان ادیب که اوست • ادب از حضرت ادیب آموخت •
بر کسی خوان سبق که درهم حال • سبق از لوح کبریا آموخت •

ترجمه

اوکرن آدابی بر ادیبدن کیم • درس ادابی اول خدادن آله •
اوقی برکسه دن سبق که مدام • سبقی لوح کبریادن آله •

صفت ادب کریم عام انام یسندیده ومستحسن در اتما ملوك جهاندار وسلاطین بزرکوار عالیمقدار حضراتی غایتده مقبول واحسندر زیرا هر بار که انلر رجاده ادبه رضاء رب ایله سالك ومالك

جهان داریده در فاستقم کما امرت ومن تاب معک کیمینه عنبرینه خوش
زواهر استقامته مالک اولالر رعایا وبرایا دخی نقود اذا بجمعه
منهالک اولوب بو وسیلۀ جمیله ایله سبیل [اولدن] تجاوز واغراف وطرایق
سعادت رفیق استقامتدن خروج وانصراف ایدمزلر پس امور ممالک
وملت منتظم نقوش ومصالح امم ورسوم احوال عالم سرلوحۀ جهان [ده]
وفق حکمت اوزره مرتسم اولور حکمت نامۀ حضرت مولوی یعنی کتاب
مثنوی معنوی‌ده وصف ادب محض فضل ربدن مکتسب وسعادت
دارینه سبب اقرب ایدوکی بو نظم فصیح ایله تصریح وذهب ادب
ایله مزین ومذهب اولان جامۀ طور مهذب احسن البیان ایدوکنه نعم
محلده تلمیح اولنمشدر **مثنوی** از خدا خواهیم توفیق ادب • بی ادب
محروم گشت از فضل رب • از ادب پر نور گشتست این فلک • وز ادب
معصوم وپاک آمد ملک **ترجمه** استرز حقدن دعادم بز ادب • بی ادب اولدی
اولماز فضل رب • نوره غرق اولدی فلک ادب ایله • پاک وطاهر در ملک
اد ابله • وایما بر عالی سیر دیشلر در که عامۀ خلق خصوصا پادشاه
نیکو خلقه رعایت ادب سرمایۀ اعظم وپیرایۀ اکبر وجمله اوصاف [دن]
بهتر وخوشتر در **حکایت** برتاریخده سلطان مصر ایله قیصر روم
میاننده طرح مواصلت وبسط بساط موافقت مقصود وصلتین
محبت ومودت طرزنه بود اوزره معقود اولوب قیصر روم ملک دختر
نیک اخترنی پسر دلپسندنه نامزد ایدروب کندی دختر بهتر ینی انک
فرزند ارجمندنه عقد نکاح اتمک ایله مابینده صلح وصلاح حاصل واقای
وسائل اولان رسل ورسائل طرفیندن متواتر ومتواصل اولماغله ابید

فوز وفلاح کامل اولوب بو ایکی صاحب دولت وجهانگیر سلطنتکن حسن
اتفاقی ایله انتظام مملکتدری حد نهایته واصل اولدی وهر امر جزئی وکلیده
البته بری بربنه مراجعت وتدبیر دلپذیر لرینه حسن متابعت ایدوب
احدهما اخرک رضاسنه مخالفت وشاهراه موافقتدن خارج طریقه توجیه
عنان عزیمت اتمزلر ایدی وهم معهود وزیره معقود اولان عهدو
وثاق ومحافظ ومراعاتی اولناه محبت واشفاق وکمال اتحاد واتفاقه
بناء اتفاق برگون ملک مصر قیصر رومه برقاصد نیکو سر وخوش منظر
ایله خبر صفا اثر کوندررکه اولادنا اکبادنا اقتضاسی وولد صالح
یدعوله حدیث شریفی مستدعاسیله اولاد امجادینک نهاد ثمرۀ فؤاد
اباء محبت اعتیاد وعمرۀ زندگانی وزبدۀ حیات جاودانی در **بیت**
زنده است کسی که از تبارش • ماند خلفی بیادگارش **ترجمه**
زنده در اول کمسه کو زیاده اثر کره کذار • قال اندن برخلف داغی [دن]
یادکار • پس جل همتی اولادرک انتظام حالی فراغ بال لری سمته مصروف
وعنان عنایت بی نهایتی جمعیت خاطر وصفاء باطن وظاهر لریله معیشتلری
صوبنه معطوف قیلماق لزومنه بناء بن فرزند دلبندم ایچون خدم وحوالی
ودواب ومواشی وعقار وضیاع ومنازل وبقاع سپهر ارتفاع مهیا و احضار
ونفائس اموال دن خزائنی وزر وسیم دن فوق المأمول دفائن ادخار
ایلدم تا که حق فضلکم امر معاشده ضرورت وقصور ولوازم دولت
ومراسم سلطنت ایله ساحۀ قلبنده تخم حزن وملال اکیمه وتنکدستلک
الم ومحنت چکیه ایا اول شهریار عالیمقدارک شاهزادۀ کامکارلری
حقنده انتظام احوالنه اهتمامه متعلق رای جهان آرای اصابت مدارلری

توجه اوزره قرار اتمش اوله دیو سلک تحریر ورشته تقریره دیزلن درر غرر سخنی نقیر وقطمیر تعبیره لپذیر ایله حضور قیصره ادا اولندقده اول دخی معرض جواب صوابده تبسم کنان مال ومنال بر یار هرجای وبی وفادر ومحبوب بی قرار وپر جفادر دنیای رخنه نک متاع فانی سنه فریفته اولماق عقلا ایشی وطول آمال ایله شهرت آنی سنه شیفته اولماق عاقبت اندیش روشی دکلدر امابن نهال بیثالی بستان امانی وشجرهٔ طیبهٔ باغ زندکانی اولان ولدی برک وبار آداب وثمرات وزهرات شرم وحجاب ایله اراسته وپیراسته ایدوب مکارم اخلاقدن آنک ایچون بو حد خزائن یادکار ومراحم واشفاقدن بی نهایه دفائن احضار اتدم زیرا مال بی مال وصال خوبان کبی زواله قرین اما جوهر ادب وطور مهذب ثابت وبرکمال وعرض سریع الانتقال کبی تغیر وانتقالدن امیندر بو کنج پدر له مغرور وتاج وکمره مسرور اولماق ساهزاده لره عین قصوردر دیو عاقبت بینلک اظهار اتدکده قیصرک خبر حکمت اثری ملک مصره واصل ولیجی انصاف ایله انصافده بنا کرچک دیمشلر چوب ترک اعتساف وکلام حکمت انجام الادب خیر من الذهب فحواسنه اعتراف ایلدی انسانه ادب بهتر از کنج قارون وصیاد زرنا یرینه رایج واولی دردیمک اولور مثنوی

ادب بهتر از کنج قارون بود • فزون تر زملک فریدون بود •

بزرکان نکردند پروای مال • که اموال راهست روز زوال •

عنان سوی علم وادب تافتند • که نام نکو از ادب یافتند •

ترجمه

کنج قارون نده بهتردر ادب ملک افریدوندن اکثردر ادب

ایتمه‌ز

ایتمز اهل عرفان میل مال • غایتی اموالک اولشدر زوال •

علم وادابه اوکیم مائل اولور • نیک نام اولماغله شهرت بولور •

اون برنجی باب علو همت بیاننده‌در

اسفار اخبار سلفده مذکور وکتب متقدمینده مسطوردر که ان الله یحب معالی الامور یعنی قدر وشانی عالی اولان عملی جناب عزت علت اسمائه وجلت قاننده محبوب ومرغوبدر پس بلند همت اولان عباد وطالب سعادت دنیا واخرت اولان زهاده والا رتبت وعالی منزلت اولوب اعمال صالحه‌لری نظر قبول ایله منظور وانوار محبت ازلیه ایله خانهٔ قلبلری پرنور اولور ورفعت ارجمند ایله همت بلند بری برینه متصل اولوب خر احدهما اخردن جدا ومنفصل اولماق محالدر قطعه

مرغ همت چو بال بکشاید • عز واقبالش اشیان باشد •

پیش چوکان همت عالی • کمترین کوی آسمان باشد • ترجمه

مرغ همت قچن ایده پرواز • اوج اقبالی اشیان ایلر • همت عالینک چوکانی • کمترین کوین اسمان ایلر • سلاطین بزرکوار واساطین عالی‌مقدارده همت علی وعزیمت متعالی کارکاف ومددکار واقیدر پس هربار که انلرک همتلری افزون اوله قدم شوکت وعظمتلری ساحهٔ سلطنتده غیریلردن مقدم اولوب سریر عالم مصیر عز واقبالده معزز ومحترم اولورلر شعر همت بلند دار که نزد خدا وخلق باشد بقدر همت تو اعتبار تو ترجمه همتک ایله بلند ای طالب دنیا ودین خلق وحق یاننده قدرک همتک مقداریدر حکایت عروس ملکتی درکنار • ومخدرهٔ دولتی داخل سراپردهٔ اقتدار • وخلعت عزت

وعاری اکننه شعار ایدی مردانهٔ روزکار وفرزانهٔ صاحب تیغ
ملک یعقوب لیث نامدار که اول طفولیتده جبین مبیننده آثار
سعادت ودولت باهر وبازوی همتنده کمال قوت وقدرت ظاهر ایدی
چون سن بلوغه کیردی وکمال رتبهٔ رجولیته ایردی قبیله سندن
بر پیر صاحب تدبیر اولماغله انتظام احوالکه نکرانم وصفاء عیشکی
جویانم وجوهر از هر مقصودکی الدکنور مقام خدمته پویانم
سن وسالک وشمدیکی حالک استیلای سیل شهوت هنکامی وغلبهٔ
شدت شبوب ووفرت ایامیدر امری تحصیل لوازم عفت وتکمیل آثار
عصمت ایچون شانکه لایق نشان اولماغه موافق دستیمان احضار
ایله که برخاندان عزت نشانده برکریمهٔ مکرمه ومخدرهٔ محترمه یی
نامزد اتمکله سنی بر مسند واول عالی مرتبه یه همسر اولماغله بین
الناس سربلند ایده یم دیو اظهار محبت وعرض خدمت ایدیجک
یعقوب شهامت مآب وشجاعت انتساب منصهٔ جوابده تتق احتیاله
مستور اولان عروس اندیشه سندن رفع نقاب وازالهٔ پردهٔ
احتجاب وپیر خجسته ضمیره توجیه خطاب ایدوب بن حال باکمالنه دلاله
وسرکوینده افتاده اولدیغم سروازاده یه خلاف عادت ملاحظه کوزدن
نیچه مرتبه زیاده دستیمان اوله که نه امادهٔ اقسم دیجکم
دستیمانکی بکا عرض ایله که نه ایدوکنی واقف واول عروس
دلستان دخی نشان ویرکه کیم ایدوکنه عارف اولم دیدی یعقوب
خانه سنه کیروب بر شمشیر چقاروب وایتدی که مخدرهٔ ممالک
عجم وعرب بلکه عروس اقالیم شرق وغرب کندومه نامزد اتمکلکدر

دلاوران

دلاوران جهان میاننده اربکله پراشتهار واعلام ظفراعلام فتح ونصرتی
سربلند واشکار ایدوب مرادن روزکار بیننده نامدار اولسم کرکدر
بنم عرصهٔ سروریده تماشاکه وجلوه کاه دلاوریده عروس حجله وجلوهم
دست پیمانم بو تیغ جوهردار وبو شمشیر جوشن کذاردر بیت
با بخت نیک هیچ کسی راستیز نیست * مهر عروس ملک بجز ازتیغ تیز نیست
ترجمه بخت نیکویله دیکوزکیم ستیزه اولور * مهر عروس ملک بکم تیغ تیز اولور *
وبو بیت بلاغت شعار بو معنای زیبایی شعار ایدر بیت
عروس مملکت آن مرد در کنار کرفت * که اول از کف خویش داد کاین شمشیر
ترجمه درکنار اغکاه عروس دولتی مقصود ایسه * دستیمان بر نه
ویرمک کرک خونین کفن * ومضمون مزبوره بو بیت دخی مشهور
والسنهٔ مبارزانده مذکوردر بیت عروس ملک کسی در کنار کیرد
چست که بوسه برلب شمشیر آبدار زند ترجمه کیم در اغوش اتمک
استرسه عروس ملکی * ایلسون بوس لب شمشیر خون افشانه دام *
حکایت راویان اخبار بو منوال اوزره اخبار ایتمشلردر که اسکندر
رومی عالمگیر کلک رایت ظفر سرای سرحد بوم روم دن ضبط ممالک
عرب وعجمه افراخته وجهان دارلق توغ برفروغنی تصرف هفت اقلیم کوی
افراشته ایدوب تسخیر بره بنشنه تحریک رکاب ظفر مآبله متاعب سفرنی
ارتکاب اتمک عزیمتنده ایکن فکر واندیشه ایله دل ریش وملول
خاطر وپر تشویش ایدی * وزراسنه رئیس * وسفر وحضرده انیس
وجلیس * اولان حکیم ارسطاطالیس اول پادشاه عاقبت بینک علامت
فکرت ونشانهٔ حیرتی جبین مبین احوالنده باهر * واثار اغبرار خاطری

ناصیهٔ اقوالنده ظاهر کوریجک ای پادشاه جهان وای شهریار زمان
للحمد لله تعالی اسباب دولت وکامرانی مهیا وسریر سلطنت عزت جاودانی
ایله مهیا ومراسم شوکت وجهانبانی مرتب وآماده ولوازم عظمت وابهت
حددن زیاده خدم وحشمک موقف بندکده حاضرلر وصدور فرمان
شریفکه جان ودلدن ناظرلر خزانه کموفور وممالکتک معمور بخت بخت
وعدل ونصفتک صفت استدامتله آراسته ونهال امال دولت واقبالک
شرف استقامت ایله پیراسته ونهال امال دولت واقبالکه دراجلال
واقبال بندهٔ مقبل کبی کرموافقتله خدمتکده کارکذار وجاه وجلال علی
الاتصال آستانهٔ عالیشانکده خدمتکار ایکن توزیع ضمیر انور کزه وتفرقهٔ
خاطر ازهر کزه باعث ندر دیدکده اسکندر دخی جواب حکمت نصاب ویروب
دائما تفکر وتامل ایدرم که عرصهٔ جهان غایتده مختصر وساحهٔ ممالک
هفت اقلیم زیاده محقر ونقد عمر صرف وخرجله تحصیل اولنان بضاعه
سنک آن واحد ده اضاعه سی مقرردر امدی بویله امر یسیر وشئ حقیر
تسخیری ایچون اسب همته سوار اولمادن شرمسار وضبط ممالک کم مقدار
وحفظ متاع بی قرار صوبنه لیل ونهار عطف عنان اختیار اتمکدن عار ایدرم
دیدی **قطعه** کرای آن نکند طول وعرض هفت اقلیم • که من به نیت تسخیر آن
سوار شوم • هزار عالم از این کر بود نکست هنوز • که من بعزم تصرف
بدان دیار شوم • **ترجمه** فا فرق قافه اکر محکوم اولوب کائنات •
رخش اقبال وسعادت باکه اولسه زیر آن • حق بودر کیم قبضهٔ تسخیره
الماغیون • دکیه برکز سوار اولماغه بو ملک جهان • ارسطوی حکمت
پناه دخی شک واشتباه یوقدر که جهانک ایالت وحکومت آنی سی

وریاست

وریاست وسکوکت فانی سی همت بلندکه لایق ونهمت ارجمندکه موافق دکلدر
خردمند دانا وهوشمند بینا اولان متاع کم بهایی طالب وبار ادبار
تحمله راغب اولماز پس طریق اسلم وقانون مسلم بودر که تنکنای دنیه
عرصهٔ وسیعهٔ مملکت ابدی یه ضم ایدوب ضرب تیغ جهانسوز ایله ساحهٔ
سرای فانی داخل حیطهٔ تصرف واقتدارک اولدوغی کبی عدل عالم افروزک
ایله ملک سعادت جاودانی دخی قبضهٔ ضبطکه کیروب تحصیل کمالات
ابدیه وتکمیل سعادات سرمدیه ایله جبر نقصان وتلافی مافات وتوفیر
علو شان میسر اولوب دنیانک قلیلی عقبانک کثیری ایله رونق پذیر
ودارینده امیر وصاحب تاج وسریر اولمق میسر اوله دیدی **نظم**
ملک عقبی خواه کان خرم بود • ذرهٔ زان ملک صد عالم بود •
جهد کن تا در میان این نشست • عرصهٔ ان عالمت آید بدست •
ترجمه ملک عقبایی طلب کار اول همان • ذره سی اول ملکک اولور چند جهان
عالم فانیده جهد ایت دائما • اوله سین تا ملک ملک بقا اسکندر دانا
اوله حکیم آصف رایک کلام حکمت نماسنده تمام تسلی وصفا بولوب آیینهٔ
قلبی زنک غمدن مجلی اولدی • وحکیم نکته دانه فراوان آفرین وبی پایان
تحسین اتدی امدی اسکندرکه همای همتی اوج استغناده استخوان
ریزهٔ دنیای دونه سر فرو اتمیوب پنجهٔ حرص وآزی بازی انتمکله بو
هر کامل بلند مرتبه نک شاهباز عقلی هوای مدح وثناسنده پرواز
ایدر **شعر** تو باز ساعد شاهی باستخوان منکر • همای همت خود را
بلند نه پرواز • **ترجمه** شاهباز دست شه سین ایتمه میل استخوان
ایلسون پرواز بالاده همای همتک •••

اون ایکنجی باب عزم بیاننده در

عزم پیش رو قوافل مرادات وقافله سالار کاروان لوازم ومهمات
در سلاطین معدلت آیین دن هیچ بریسی امداد عزم صحیح زمام تسخیر
ممالکی قبضهٔ اقتدارنه کیرمشدر • وبر پادشاه عالیجاه بی تکاپوی
وسعی بلیغ سریر اشتهاره قدم باصمامشدر **بیت**
بی عزم درست وسعی کامل • کس را نشود مراد حاصل **ترجمه** بی عزم درست
وسعی کامل • اولماز کیشی یه مراد حاصل • عزیمت درست اندن عبارتدر که
مهمات دن بر امر عظیمک تحصیلنده کرهمتی میان سعی وکوشش بسته وکوشش
اقدام واهتمامی رشتهٔ دل وجانه پیوسته ایدوب اول خصوصده برحسب
کلام دفع امور مسموع وبرمانعک منعی ایله ممنوع اولمایوب جزم عزمنده
ثابت قدم وراسخ دم اوله ومرآت عزیمتنده صورت قصور ظهور ایتمیه
آمیزش
اندوکی امرک تمامنه دک اهمال وفتور صدورندن اتقیه **حکایت** بر حکیم
کاردان سنجیده سخندن سؤال ایتدیلر که پادشاهلرک عزمی نه محلده مقبول
ومستحسن ونه کار وعملده مرغوب ومستحسن اولور جواب ویروب دیدیکه دفع
اعادی مملکتنده غایتده احسن در زیرا هر زمان که شاهان پسندیده
خصال فاذا عزمت فتوکل علی الله انوارندن اقتباس ایتدکلری توکل ایله
پای همتی رکاب عزیمته وضع ایدوب دفع دشمنانه توجه واقبال ایدرلر
البته لشکر دولتلرینه فتح وظفر کمال استعجال ایله استقبال ایدر زیرا که
عزم درست نشانهٔ غلبه ونصرت وعلامت فوز وفرصتدر **بیت**
شه چو عزم درست پای نهد در رکاب • دل شکند خصم را وکفش
افتد عنان **ترجمه** بصمسه رکابه عزمله درستیله شاه اگر • بی تاب

اولوب عدونک الندن دوشر عنان **حکایت** بر پادشاه نیک نهاد
کل تناولنه معتاد ایدی هرچند حکما واطبا وندما واولیا او خصلت قبیحه نک
فساد ومضرتنی عرض واعلام ومنعنده اقدام واهتمام ایدرلردی لکن
عادت اندوکی مضرت مضر اولوب ترک وفراغت وملاحظهٔ عاقبت اتمز
ایدی برکوه ناکاه اهل اللهدن بر درویش مرضی العیش دل آگاه پادشاهه
زیارتنه کلوب روی شریفینه نکاه ایتدکده محتاج تیمار اولان بیمار کبی
غایتده زار وزار اولمش وغیرت افزای کلنار اولان کل عذاری صارب
صولمش رخسارهٔ ارغوانیسی زعفران مثال وتن پرتاب وطاقتی ناتوان
وبی مجال اولمش احوال دشوارندن استفسار ایدیجک پادشاه دخی حقیقت
حالی اظهار ودرد دلی اشکار ایدوب تناول کل ایله سروآزاده کبی
پادر کل اولوب روز بروز حالم مشکل وداغ حیرت وندامت بردک در
دیو کل کلدن شکایت وکله ایدیجک درویش ایتدی چون بو طریق پر وحلدن
مرور ایله مزاجک مظهر امراض وعلل اولماق مقرردر پانچون بردخی اول
راه پرخطردن کذر ایدرسز واول خصلت ترکه اتیوب چقماز یولکیدرسز
پادشاه دخی اکاه جانکاه ایدوب هرچند ترکنه توجه عزیمت ایتدم عادت
طبیعت ثانیه اولماغله مدافعه سنده بی مجال اولدی دیجک درویش خیراندیش
صاحب سلوک این عزمة من عزمات الملوک دیدی یعنی پادشاهلرک
صفات محموده وخصال مسعوده لرندن اولان عزم صحیح که بر امر عظیمه شروع
اتسه لر قبل الاتمام منعنده برکسنک کلامی مسموع اولمایوب جزم عزم اوزره
ثابت قدم وراسخ دم اولملری اولعزم درست قاننده دیو جلب پادشاه
ذکا نهادک قلبنه تأثیر اعظم پند سودمندی درویش خاطرنده جایکر

اولوب حميت سلطانى وغيرت جهانبانى كه اقتضا سيله معصيت صريحه
ومستلزم عار وفضيحه اولان اكل كلى واول امر مشكلى ترك عزم ايله توبۀ
صحيحه ايدوب اول مملكه دن خلاص وازاد وفصيح مزاجله دلشاد
وخانۀ قلبى دستيارى معمار همت وعزيمتى ايله آباد اولدى **قطعه**
عنان عزم بهر جانبى كه برتابى ممكن بدست تردد عنان خود راست
هر آنكه پاى طلب در طريق عزم نهد نهنگ‌گاه بر رگ رسد بكام نخست
ترجمه جانلر جوننا ايده سن برجانبه عطف عنان ايله دست ترددله
زمام عزمى سست رهكذار عزم وحزم كيم كه قوربادى طلب ابرشور
اول قدمده تخت اقباله درست **اوفا او جنجى بجد وجهد باشنده در**
جد تحصيل امال وتكميل مطالبده سعى وكوشش بيان وجهد كتشيب
مقاصد وتحصيل مأربده رنج ومشقت اصطبار وموقف تحمله قرار
در وجد وجهد ملوك جهانبان وسلاطين كشورستانك اخلاق
حسانندندر وصف عزت نشاندر وبو خصلت صفت همت تابع
ايدوكى انوار خورشيد عالمتاب كبى ساطع ولامع در هرچند همت
مرتبۀ عليادە جاكير اوله تحصيل مطالب وتكميل مقاصدده جد وجهد
كثير اولور پس بلند همت وعالى منقبت اولانلره لازمدر كه دامن مقصود
دست رس اولنجه تحمل مشقت دن خوف وخشيت چكيم وساحه قلبنه تخم اندوه
ومحنت اكمه زيرا سالك راه مقصود اولان طالبك مآل حالى ايكى درت
خالى دكلدر اكر جد وجهد ايله نقد آرزوسى داخل كيسۀ نفيسه حصوله
اولورسه فهو المراد اكر حجاب احتجاب وپردۀ امتناعله مستور اولوب
دست رس ميسر اولمازايسه عند العقلا عذرى ظاهر وواضح وكسب

مفاخر

مفاخر وطلب مآثرده مرتبۀ علو همتى ضمير منير اهلدن فانه هو بيدا ولايح
در **بيت** در طلب ميكوشم ار يابم زهى بخت بلند ورنيابم عذر من
افتد بر كانرا پسند **ترجمه** ال ويرر سه جهدله مقصد زهى بخت
بلند منع اولمازايسه دە سعيم ايدر رندان پسند **حكايت**
حكماء هند امثالنده مذكور وكتب حكايتده مسطوردر كه بر عورت
بى زور وضعيف كه جد وجهدى ميان نحيفنه بند ومفتول مقبول
علو همتى كردن نزارنه پيوند ايدوب نقل وتحويلى خارج دائره قدرت
بشريه اولان تودۀ خاكى تمام بر يردن رفيع ومحل آخره وضع ايچون
بى باك ومقام خدمتده چابك وچالاك اولوب ريزۀ خاكى نقل اوزره
ايكن اتفاق بر مرغ بلندپرواز اول محله سايه انداز اولوب دين
سنه نرده غفلتى باز ايدوب بر مور نزور دخسته وضعيف
نحيف پا شكسته كم همتى ميان غيرت وحميته بسته ايدوب تمام نشاط وكمال
انبساط ايله النده كلدوكى دكلو اهتمام ايدوب جملۀ خاكى مأمور اولدغى
يره كتورمكده وخدمت همتنه لازم اولان خدمتى بتورمكده سعى بليغ
وجهد نخدريغ اوزره كوريجه تعجب كنان اى مور نى زور محقر واى ضعيف
بنيه ونحيف پيكر بو شروع ايتدوككك كار نجه دشوار ايدوكنى ملاحظه
ويومباشرت ايتدوككك امر پرخطيرده وجود ضعيفكى محافظ اترمى سن
ديريجى مور عشق پرور از زبان حكيجى باز وسرانجامنى حكايته اغاز ايدوب
لجنس الى الجنس كما قيل يميل نحو شجيه كندو جنسندن برينه شكوفه كنه
دلداده وسركوينده افتاده اولوب وصلنه طالب وخدمتنه جان
ودل ايله راغب ايدم بر كون بو ضعيف بيچارە وكاروبار ينه آواره

اکر هوای عشقم در سر و آرزوی وصلتم مقرر ایسه ادای خدمت ثابت
قدم و راسخ دم اول دیو رفعته مشغول اول غم تودهٔ خاکی بالتمام
نقل فرمان و بینزده عهد و پیمانه جریان بو شاغله حالا ذمت همتمه لازم
اولان خدمتی ادا و عهده عهدده خلاص بولنا ایچون بار محنت و مشقت
التندره قامت بالاستقامتی دوتا ایتمکه اوزره بر دیو جکر ایشدی
ای فقیر کوه بیستونک اندوهک فکر و اندیشه نکه ارز و غنا که قطعا
مناسبتی یوقدر و دست باریک مفوسکده اولان قوت بخت یچکنه
هوس قوت بازو که نسبت قاتی چوقدر قرنجه قدرین بیلک و اعمال
بصیرت ایله روی اعمالنده کرد تعب و نصبی سیلمک کرکدر و نفسنی اوغلا
بر لرده چاه محنته دوشورمک و باشنه سوجه زنبو محنت اوشورملک
روا دکلدر دیدی مورنی زور ایتدی بن بو کارک اداسنه جازم
و اقدام جد و جهد ایله اتمامنه عازم اولمشمدر اکر بو کوه پر شکوهی
نقل و تحویل و مأمور اولدوغم خدمتی تکمیل ایدرسم فهو المراد والمسئول
والا عند الخول سعیم مشکور و عذرم مقبول اولور **شعر**
من طریق سعی می آرم بجا • لیس للانسان الا ما سعی • دامن
مقصود اکر آید بکف • از غم و اندوه مانم بر طرف • ور نشد از جهد من
کاری بکام • مزد دان معذورم باشم والسلام • **ترجمه** سعی و کوشش
ایلرم بن دایما • لیس للانسان الا ما سعی • دامن مقصودی ایلرسم بکف •
محنت و درد و غم اولور بر طرف • کوششمله حاصل اولمازسه مرام •
انده معذور اولورم بن والسلام • **حکایت** سلاطین
ظفر مقرون دن شاه فریدون اوائل هنکام جوانی و مبادی ایام

سلطنت

سلطنت و جهانبانیده ریاض سعادتده ریاحین دولت استشمامی ایله
غنچهٔ امیدی شکفته و خندان و ممهبت کامرانیده ریاح مسرت و شادمانی
وزان اولمغله جهانکیرلک مسندنده فرحان اولوب لروه متغلبه لک
حیطهٔ تصرفنده اولان بلادکه تسخیرینی اندیشه و همواره توسیع
ممالکه ملاحظه سنی پیشه ایدوب **بیت** کفاف نفس اکرچند اندکاست ولی
جهان به تیغ کرفتن زهمت عالیست • **ترجمه** از نسنه ایله قناعت
ایلمک ممکن ولی • همت عالی بودرکه بیتغله دهری طوتم • دیو بر کون بو
عزیمتی ارکان دولتی ایله مشاوره و خواص سلطنتی ایله مذاکره ایدیجک
وزرادن بعضسی ای ملک ملکک کوناکون نعم ایله مزین و آراسته
و مبالغه مبالغ و حد کماله بالغ تجمل ایله پیراسته ایکن ضرورت و دیعه عهد
ساحهٔ زمینده تحریک غبار فتنه ایله خاطر خلقی ویران و اشعال نار
تشویر و تشویش ایله خرمن معاش اهل انتقاشی سوزان ایتمک
هوشمندان قاتنده ناصواب ایدوکی نمایان در همان کنجینهٔ
سلطنتکزده اولان امتعهٔ نفیسه ایله تمتع و قناعت و ارتکاب مخاطره
دن فراغت اولنمه دیدی **بیت** در فراغت کوش و در لذت که
نیست • ارزوها هیچ پایانی بدید • **ترجمه** ال قناعت لذتن
کل فارغ و آزاده اول • آرزوی لذتک چون غایت و پایانی یوق •
فریدون بو صولت اول وزیردن همته ایتدی که قناعت
همایون سرافکنده لک مقتضای طبیعتی در و دنائت همت حیله کنج
خمولده • و زاویهٔ افولده انزوا عملدن قالمش عجایزک عادتی در
چون فرصت وقت عمر مستعجل والعام ضیف و سحابه صیف کبی شتاب

اوزره درمرغ جان عقاب عقاب اجله شکار ومجبس تار قبره گرفتار
اولمادین غنیمت عدا اولنوب روز وشب سعی وکوشش ایتمشه وتحصیل
مطالب واماله مراکب اهواله رکوب ایدرنجی اندیشه اولماق گرکدر
قطعه کرسلطنت نباید بست هرکه دار غبت تن اسانیست مشقت از
کجا بر اساید هرکو اخاطر جهانبانیست ترجمه لایق پیرایه
شاهی دکل کیمکه جهان ایچره تن آسان اولور ایلیمز زره جه
آسایش کیم که بو عالمده جهانبان اولور حکایت سلاطین
ماضیه دن بری سلطنت باغنك سرو ازادهسی اولان شاهزادهنك دلدادهسی
لوازم سفر وعدهٔ جنكی امادهٔ ایدوب دشمن بد افعاله ایصال نکال
ایچون ارسال اغشیدی ملك زاده دایما بستر راحتده آرامیده
وبسط بساط عیش وعشرته معتاد اولمغله سفر مشقتنه وزره وجوشن
ثقلتنه تحمل ایده میوب گاه وبیگاه سالك راه ایکن ثیاب حرب وآلات
جنكی اکسندن دور وهر منزلده برقاح کون خیمهٔ اقامت قوروب حضور
ایدوکی خبری مسموع شاه غیور اولیجاق نامهٔ نصیحت ختامه یازوب
ای پسر معلوم اولاکه سلطان السلاطین وخالق الانس من
طین جل شانه وعز سلطانه حضرتلری عزت ورفعتی خلق ایدوب
کلفت ومشقتی قرین ومذلت وحقارته آرام وراحتی رفیق وهمنشین
ایتمشدر وملوکه شوکت وعزت تخصیص ورعایایه مسکنت ومذلت
تنصیص اولنمغله پادشاهلرك حظ ونصیبی عز مملکت وسهم رعیت امن
واستراحتدر پس مقتضای حکمته تقسیم اولنان لکی مخالف برینه
جمع اولماز ومقدمات متخالفه ایله قضیهٔ نتیجهٔ صحیح بولماز لاجرم پادشاهلره

حضور واسایشی تودیع واستراحت وارامشی تبعید وتشبیع ایتمکله بنیاد
دولتلرین توفیع وزیور عیش وصفای ارایش رعایا ایدوب
مملکتلرین توسیع ایدهلر اگر بو پند سودمند ایله عامل اولیوب جانب
جانب استراحتی ترجیح ایدهلر سه عزت سلطنت ووسعت مملکتدن
اعراض ایتمك لازم کلور بیت لذت شاهی تراپس راحت دیگر بجوی
با وجود سلطنت سرمایه دیگر مخواه ترجمه لذت شاهی ایله بر غیری
راحت استم سلطنت واریکن ایتمه مایهٔ آخر طلب حکایت
بیشهٔ جنك وکارزارك شیر ژیانی وبیابان نبرد وپیکارك ببر بیانی
شاه یعقوب لیث بدایت حالنده وجودینی مهالکه القا ایتمشدی وبیشهٔ
زاد مخاطره یه کیرمك همیشه اندیشهسی اولوب استراحت وحضوری
برطرف ایدوب بر نفس اسایش ومتاعب ومشاق ایله اوقاتی کذار ایدوب
بر آن وبر ساعت ارامش ایتمزایدی بر کون یارانی ایتدیلرکه سن بر صد روی
کروه ادایکن بویله برکار دشواری پیش نهاد ومسالك پرمهالکده
اقدام اقدامله سعی واجتهاد ایتمکه باعث ندر اهن سرد مجرد می کمکه بزم
اولور می وتاب آتش اولمایجه روی مس وروی کرم اولور می یعقوب
ایتدی حیف ودریغ درکه نقود عمر عزیزی اصلاح روی مس ایچون
صرف وخرج روی توجه وهمتی ادانی مشارك اولدوغی پیشهٔ کمترینه توجه ایله
نامی فرومایکان دفترینه درج ایدم هوا ره جدم جهدم اکادرکه کندومی
بر مرتبهٔ علیایه ومنزلهٔ والایه ایرکورم که ابنای جنسمدن برکس اکا
مشارکت وسالك اولدوغم طریق سعادت رفیقدن بر احدم افقت ایده
رفقاسی دخی بو پیشه اندوکلری غایتده صعب کار واندیشه ایتدوکلرنك

امر زياده مشكل ودشواردر بوحال ايله دامن مقصوده كيرمز ونهال
امالك شجر بيد كبى ثمر ويرمز ديديلر يعقوب دخى اخركار پيمانه روزكار دن
شراب مر المذاق موت ايچليجك وعرصه برزخ وعناى دنياده بار محنت وبلا
چكله چاك وجسر فوت وفنادن كچيجك در امدى امر جعفر وشى ءيسر طلبندن
افناى عمر دن كاربلمز تحصيلنده تلف محض شرف دردر لاجرم اول علو همت
ووالا منقبت واصل اولدوغى مرتبه رفعته بو علو همت سعى ايله واصل
واسباب كامرانى وجهانبانى انكله كامل ولمشدر **شعر** ميباشرجد
وجهد دركار • دامن طلب ز دست مكذار • هرچيزكه دل بران كرايد •
كرجهد كنى بدست ايد • **ترجمه** سعى ايدوب كاركه قل اقدام تام •
دامن جهدى قومه الدن مدام • هرنه يكم خاطرك مائل اولور سعى
وجهد ايلر ايسك حاصل اولور • اسباب جد وجهد ايله بناى دولت
تمهيد واساس سلطنت تشييد اولندوغى كبى بونلارك ضدى اولان
بطالت وكسل ايله مبناى شوكت ودولت متزلزل واب مصفاء
زندكانى وصفا غبار حوادث ايله مكدر وپركل اولور **حكايت**
سرمايه عزت وشرفى بر باد داده وقيود پيرايه سلطنتدن ازاده
اولان ملك طاهر زاده لرك برينه حكومت واياللكر زوالنه ودولت
وسلطنتكز انتقالنه سبب نه اولشدر ديو سؤال اتدكلرنده جواب
ويردى كه شب تا سحر مداومت شراب سحر تا به شب پسترراحتده ملازمت
خواب ايله اولدى يعنى امور ملك ودولتده مهمل وغافل ورسم جلادت
رعايتنده كسلان وكاهل اولمغله لاجرم سفينه اختيار واقتدارمزى زور
كار روزكار درياى اضطراب وانقلابه صالدى وكشتى امالمزه ساحل

حصول

حصول چقيوب عمان بلاده قالدى **بيت** بناى دولت خوداز كسى
خراب كند • كه شام مى خورد وصبحكاه خواب كند • **ترجمه** اول كيمسه
خانه اقبالنى خراب ايلر • كه شب شراب ايچوب صبحكاه خواب ايلر •

اون درديجى باب ثبات بياننده در

ثبات عرصه كفايت مهمانده ثابت قدم وپايدار وميدان دفع مكاره
وملمات ده جبل راسخ كبى واقف وبرقرار اولمقدن عبارتدر وعند التحقيق
ثبات مثمر ميامن وبركات ومنتج فوائد فلاح ونجاتدر وصفت
ثبات عامه ناسدن شاهان جهانك تعلق واحتياجى وبازار اعتبار
سلاطين كامكارده اول جوهر بى انتهانك رواجى زياده در زيرا
پادشاهلرك فرمان بردار لرينه رعايت واكرام واوامرينه رام اولميان
متمردان وبدكردارلرك دفع وقمعنده اقدام واهتمام مابينده ثبات
ودوام خاص وعام يانده روشن وواضح اولمايجق خدم وحشم
رعيت طاعتى رقبه تسليم واطاعت قويوب شاهراه اتباع وانقياده
كيتمزلر واهل بغى وفساد مواد عصيان وعناددن احتراز اتمزلر
پس ملك وملت صفت ثباته استناد واستظهار وملوك نيك نهاد
اندن استمداد وانكله استبشار اتمزلردر **بيت** هرسركه يافت
افسرى از كوهر ثبات • در اقتدار بكذرد از چرخ ثابتات • **ترجمه**
هركيمك كيم زيور تاجى اولادر ثبات • رفعتى يانده پست اوله
سپهر ثابتات • حكمادن برى ديمشدركه هر پادشاهكه اساس
سلطنتى انهدامدن محروس ومصون اولمق ارادت ايده بناى
كارينى وقار وثباته مقرون اتمكه كوكدر **بيت** بناى كارينه

برثبات وایمن باشی • که هر بناکه براصلست پایدار بود • ترجمه
بنای کارکی ایدوب ثبات اوزره امین اول وار • بناکه اوله اصل
اوزره اولور پاینده ومحکم • مرد ثابت قدم اول درکه سلوک اتدوکی
راهده هیچ بر موسوم کس دغدغه سیله منصرف ومتوجه اولدغی سهم
وطریقتنده صارف مهوتس وسوسه سیله منحرف اولمایه که امداد
رفیق نجات طریق ثباته منحصردر نته کیم شیخ حکمت پناهی حکیم الهی دیرلر
شعر درتردد ره نجات مدان • هیچ خصلت به از ثبات مدان
میل داری برفعت درجات • در معالی ثبات ورز ثبات • ترجمه
بولماز متردد اولن البته نجاتی • نوکا اغه صقن خصلت زیبای ثباتی •
میل ایلیه هرکیم که علو درجاته • تحصیل معالی ده چالشسون او ثباته
وثباتک علامت ونشانه سی ایکیدر بری کیشی شروع اتدوکی کاری
اتمامنه دهمت همتنه لازم بیلوب الکبارمری دخی جاجز وقبل الاتمام
فراغنی جایز کورمیه حکایت قیصر روم نوشیروانه دن سؤال اتدی که
ازدیاد ایام پادشاهی وامتداد اطناب خیام جهان پناهی نه ایله میسر وتاج
با ابتهاج سلطنت نه ایله بر زیب وزیور اولور ایتدی که بن هرکز
بی تفکر وتامل برکاره فرمان واقدام اتمم وامرم متعلق وایجاب قبل الاتمام
سکون وارام اتمم قیصر دخی تصدیق ایدوب جمله حکماء یونان
منوال مشروح اوزره تحقیق اتشلردر دیری شعر هر طرح
که افکنی جو مردان • جهدی بکن وتمام کردان • یعنی علی که بر فرازی
باید که دیکر نکونه سازی • ترجمه ایده سین برکاره چونکم ابتدا
جهد قیل کم اولیه تا نا تمام • رایت افراخته ک بو عرصه ده • سرنکون

اولمایه سعی ایله مدام ایکنجی علامت ونشان اولدرکه شاهان
جهانک زبان حکمت رسانندهٔ برکلام که جریان ایده جدّ امکاندن
اولدقجه انک نقض ونقضنی مشعر کلامله فرمان ایلمیه لر زیرا انلارک
حرکت وعزیمتی امرهینن دکل ایدوکی بیندر امدی هزار عقده نکی
استجانی ایله ظهوره کلن اموردن تردد وفتور اولیجاق اعادی وضداد
وسایر حکام بلاد قتنده وقع وحرمتی برباد اولوب من بعد دکه
نهضت وحرکت ایله مقصودنه ظفر بولیمز ودکه سعیله شاهد مرادی
میدان حصولده جلوه کر اولیمز کتب حکایتده مسطور والسنه ناقلین
ده مذکوردر که بوکون سلطان محمود سبکتکین میدان غزنینده
مرور وعبور ایدرکن محل انتقال ایدن حماللردن بری برسنک
کرانی تحمل ایدوب سلطانک عمارتنه نقل ایدرکن چکدکی رنج بسیار
وتعب بیشماری کورجک سلطانک رأفت جبلی وعاطفت جلی سی اقتضا
ربنا ولا تحملنا ما لا طاقة لنا به فحوای صدق احتواسنی ملاحظه ایدوب
حماله فرمان اتدیلرکه سنکی همان اول محله وضع واوزرنده بارمحنت
ومشقتی رفع ودفع ایده حمال بیمجال دخی صفاء بالله امرشاهانه امتثالا
همان اول محله سنکی القا ایدوب نیچه مدت رهکذرده ابقا اولنماغله
ایندهٔ وروندهنک اتلری اورکوب حرونلق وناسازکارلقدن دائم
بیرونلق ایدرلردی خواص سلطنتدن بعض بندهٔ با اختصاص
هنکام [illegible]اط وانبساطی افتراص ایدوب موقف عرض ونیازده رجل
دعا وثنای باز وبسط بساط رجایه آغاز ایدوب سابقا بناء
سلطان کیتی ستان ایچون نقل اولنان سنکک کرانی امر همایون وفرمان

سبله

سعادت مقرونه بنا؛ حال میان میدان القا اغکله اول عرصه‌ده کرکز
اسبان هراسان اولمغله فرسانک مرافق مروری آسان دکلدر وحمار
مزبوردن غیری بیلک اول حجر سنکینی تحمله طاقت قدرتلری طاق واولی
بار ثقیلی انلره تحمیل تکلیف ما لا یطاق اولور اکر داور آفاق عمیم الالطاف
تجویز بیورور دفع مشاق ایچون رفعنه فرمان شریفلری صدور
ایتسه خلق روی‌ده تمام حضور ایدردی دیدکلرنده شاه غیور
ایتدی بوکره لسانمدن جاری اولانک خلافنه فرمانم ظهور ایدرسه
خلق سایر امورده دخی تردد وعدم ثباته حمل ایدروب امور مهمه
احتمال تبدل وتحول تزلزل دولته مؤدی وکیدرک سپاه پادشاه
امرینک خلافنه متصدی وبین الناس خوف وهراس زائل اولغله
ظلم ضعفایه متعدی اولمق لازم کلور امری ملاحظه اتروککز فانی
عاجله‌ده مظرات اجل زایل در جهان اول سنک کران کوه وقار اولان
پادشاهان کامکار کبی برنده برقرار اولسون دیو امر عالی اصدار بیوروب
خلافی اختیار ایتدی و بشتار بولسدر که سلطان محمود عرصه‌سنده‌دن
نابود اولنجه طور معهود اوزره اول سنک موجود ایدی بعد الوفات
بنه امری مراعات اولنوب اولادی اجادینک نماندن برسی ازاله‌سنه
قائل ورفعی موبنه تحویل قلبدی بروجهله قابل اولمالاری وامر
جلیل القدر پادشاه دل اگاه بردخی بونلرلری شعر سخن شاه
شاه هرسخن است با همه حال پاس باید داشت تا نکو رو نقیض
ان ظاهر باید از ابلوح دل بنکاشت ترجمه کلام شاه شاه هر سخندر مسلم
طوت سن قلبن هیچ قلمه تغییر نقیضنی اولماسون زنهار ظاهر

الی لوح دله ایت نقش تحریر **اون بشنجی باب**
عدالت بیاننده‌در عدل بر شحنهٔ ملک آرا وصاحب
صاحب‌را وبر لمعهٔ نورافزا وشمعهٔ ظلمت زدادر که حق سبحانه
وتعالی زمرهٔ بندکانه صفت عدل ایله اتصاف ایچون امر وفرمان
ایدوب قرآن جلیل الشانده ان الله یأمر بالعدل والاحسان
بیورمشدر فی الحقیقه عدل مظلومینک فریادینی کوش ایدوب رقبه
لرینی غل ذلدن چوزن اخراج‌در واحسان محتاجینه حاجت رسان
اولوب محرومینک سهام الم ایله زخمدار اولان سینه‌یه برمرهم تسلی
مراهم راحم ایله علاج‌در واخبار وآثارده وارد اولمشدر که پادشاه
رعایایه [illegible] ادکستره برساعت عدالتی کفهٔ میزان طاعت وبلیه
ترازوی عبادتده اعمال سنه ساله‌دن راجحدر وروز حسابده
جزاسی مانند عقود اعداد مرتبهٔ تعداددن اوفر واکثردر بر انتیجه
بهیجه عبادت انجق مالکک نفسینه حاصل اما فائدهٔ عدل خاص وعام
وصغیر وکبیره شامل اولور ارباب دین ودولتک مناهج واحکام
ملک وملتک مصالحی برکت عدل ودادله منتظم وقایم ونظام مهام
انام انکله دایم اولور وعدلک ثوابی حد حسابدن افزون وحیز قیاسدن
بیرون در **حکایت** سلاطین ماضیه‌دن برینه داعیهٔ زیارت
بیت الله غالب واول مقصد اعلی ومطلب اسنا اهم مطالب اولوب احرام
ادای میان همتنه بند ایدوب اقدام احترام ایله حریم عزت واکرامی
طوافه نیت وصدق وشوق ایله مساعی عبادتده سعی کتابه خدمت
عزتده جزم عزمت ایدوب مزید صفا واجابت دعا جهتی ایله اقران [illegible]

ممتاز دنیا واخرت عزتی ایله سرفراز اولماغله توجه ایلدی بیت
هست طواف حرم کردگار • در دو جهان واسطهٔ اقتدار • ترجمه
اولدی طواف حرم کردگار • ایکی جهانده سبب اقتدار • ارکان دولت
واشراف مملکت بو خبری استماع ایدیجک منعنه اجتماع ایدوب پایهٔ
سریر اعلاده موقف استخلافده بو وجهله عرض وانها اتدیلر که اوپادشاه
روی زمین وای پناه عامهٔ مسلمین اداء حج شرایطنک بریسی امن
طریق اولدیغی ائمه دین تحقیق وتعیین ایلمشلردر وسلاطین
باغلبهٔ دشمن بدآیین بیچه کیتکلری ممکن ایدوکدوکی ظاهر وغایات
دراکر عسکر فراوان وخیل وحشم فراوان ایله توجه وعزیمت بیورلسه
بو راه دور ودرازده لوازم طرق تهیه واحضار متعذر ومتعسر
کما ینبغی تدارک متعسردر اکر خواص ملازم باب سعادت انتساب
اولان خدامه اقتصار له مسلک اختصار اختیار بیورلور ایسه کلی
خطر متصور اولدیغندن غیری شهرده سلطان جبر دعجان شابه
سنده درشاهان سعادت نشانک سایهٔ دولتی مفارق رعایادن
دور اولیجاق هرج ومرج ظهور وانتظام مهام انام ده قصور نا مجهول
صدور ایدر دیو اتفاق ایله منع طریقنده تشمیر ساق اتدکلرنده شاه
کوم کستر بو سفر سعادت اثرینه میسر اولمایجق چاره نه در که ثواب
حج احرازنه سربلند وبو طاعت عظیمه وعبادت جسیمه میسیندن
بهره مند اولابیلم دیدکده ارکان دولتی بو دیارده بو درویش
سعادت کیش واردر که مدت مدید وعهد بعید حرم محترمه
مجاور وبلدا امینی اداب وارکانله طائف وزائر اولمش کرم

حج ایدوب حالا کوشهٔ عزلتده نشسته وخلق ایله خلطدن منقطع اولدقی
درامن شد جسته بیت کشته زغوغای خلایق ستوه • پای کشید
بدامان جو کوه • ترجمه اولدی غوغای خلایقدن ستوه • چکدی بن
دامنه مانند کوه • احتمالدر که اندن برحج شریفک ثوابنی اشترا قابل
واوله ثواب بحا بدن حظ کامل حاصل اوله دیدیلر پادشاه دل
اکاهک زمرهٔ اهل اللهه صدق عقیده حب حبی ایله اول درویشک
خدمتنه ایروب وخلوص قلبله خلوتخانه سنه کیروب اثناء کلامده
بنم ضمیر منیرمده ارزوی حج شریف جاکیردر لکن جمله امیر ووزیر
وصغیر وکبیر بو امر خطیر وبادشاهلره غایت عسیردر صلاح حال
توقف وقراره دردیو اتفاقلرینه بناء بن حج توقفم وثواب
حجدن حرمان لزومی ایله مناسب سنانه محرز ثواب حج کثیر اولدوغک
اضطرار واجورندن حصه دار اولق جوازینه اشعار اتدیلر پس
بر حجک ثوابنی بکا بیع اتسک اولمازمی که سکا مقدار مبلغ واصل
وبنم ایچون حج شریف ثوابی حاصل اولور مصرع هم سنک ایشک
بتر هم خیلی منتدر بکا • دیدی درویش خیراندیش بن جمله
اتدوکم حجک ثوابنی سکا بیع ایدرم دیدکده پادشاه روشن ضمیر حججک
نه دکلو بها تقدیر ایدرسین دیجک اول پیر جمله حجدن اتدکم
خطوه لرین هر برینه بها دنیا ومافیها در دیدی سلطان تعجب کناه
دنیا ومافیها نیجه ضبط وتصرفنده اولان مقدار سبیردر
جمله کی خطوه لرین بری سنک بهاسنه وفا ایتمیجک برحج کاملی نیجه
اشترا ونه اسلوب اوزره جمله حجکی الماغه نیجه اجترا اولنور دیوجک

درویش ای شاه جهان بنم بیع ایده جکم متاع ارزان وجمله جمک
غنی سکا غایتده اسان دردیدی پادشاه وجهنده بوستان اولیجق
برمظلومک حقنده عدل وانصاف ویرمهمی انجاح واسعاف
ثوابی ایله النمش حدکماله یتمش جکک ثوابنی مبادله ایدرم دیدی بو معامله
ده رنج فراوان وبو سوداده سودت پایان ینه بنم طرفمه عاید
منافع بکا مساعد اولوردیدی پس معلوم اولدی که پادشاهلره اقامت
صلوات خمس وسایر فرایض وسنن نفلکه عدد عباد الله مصلحته
اشتغالدن واجبتر وصفت نصفت ایله اتصاف ورعایایه نظر عدالت
وانصافله نکران اولمدن لازم ولازمتر اولدغی یوقدر زیرا عدالت ایله
رعایا رعایت وپنجۀ شکنجۀ اهل ستمدن حمایت اولنماسه ارباب قوت وشوکت
ضعفای امته دست تغلبی دراز ودست جور وتعدی باز وهر ظالم
مظالمه اغاز ایدر جون مانند مور بی نور اولان فقرا وضعفا
خاک هلاکه دوشه اقویا نکدخی بر بسی کندو مرتبه سندن برقرار وکشور
سرور بدیع پایدار اولماز زیرا خلایقک رشتۀ معیشتلری بیرکیده
بسته وهر بیکک حال انتظام احواللری اخرلرک معاونت وامدادیله
پیوسته در امدیب انتظام امور جمهور عدل وداده مقصور ایدیکی
مستور دکلدر بیت عدل تو بیت کزو ملک منور کردد • والیکشن
همه آفاق معطر کردد • عدل پیش ار و مراد دل درویش بده •
تا ترا هرچه مرادست میسر کردد • ترجمه ویر رنور عدالت عالمه فر
نیسمندن اولور دنیا معطر • عدالتله دل درویش خوش قل •
مرادا تک اوله تاکیم میسر • وحقه مایل وانصافه قائل اولانلر قاتنده

فضیلت

فضیلت عدالتی اثباته بو ایکی امر شاهد عادل وکواه بی مماثل معادل
درکه عادل جمله خلق جهانک مقبول ومرغوبیدر اکرچه عدلندن
انلره فائده رسیده وظالم عالمک مبغوض ومنفوریدر اکرچه عدلندن
ظلمندن جکلری رنجیده ورمیده دکل ایسه دخی بو حال الحکم مالکک مصدق
ومؤیدی وبو مقالک مثالک مثبت ومؤکدی نوشیروان وحجاج قضیه سی
درکه نوشیروانک کانون دلندن شعله اتش برکمی مشتعل وجمیع
عمرنده قانون اکاسره خاسره اوزره افعال کفر واشراکه مشتغل ایکن
وحجاج فراش سلامده وجوده کلوب داماد مسلمین یوز بیس سوده مش
وصحابه کرین ایله تابعین رضی الله تعالی عنهم اجمعین یعزلرین کورمش
ایکن هرکاه نوشیروان یاد اولنسه رعایا حقنده جانب عدله میلی جهتی ایله
جمله افرینه الکاتحسین وافرین وحجاج مذکور اولسه ظلمی سببی ایله
لعن ونفرین ایدرلر شعر داد کری شرط جهان داریست •
دولت دنیا کم ازاریست • مملکت ازعدل شود پایدار • کار تو از عدل
تو کیرد قرار • هرکه درین خانه شبی داد کرد • خانۀ فردای خود
اباد کرد • ترجمه داد قیلن حق بو جهاندار اولور • کیمکه کم آزار اوله دولت
بولور • ملک عدالتله اولور پایدار • کار بولور عدلله حق قرار •
خانۀ دنیاده ایدن عدلی کار • خانۀ فردای ایدر استوار •
حکایت سیمای سعادت ایماسنده انوار رشد وسداد ظاهر
وخانۀ قلب وقالبی چرک مظالمدن طاهر اولان خراسان پادشاهی ملک
عبدالله طاهر برکون پسرینه خطاب ایدوب دولت وعزت خاندانمزده
نوقتده دل بوقرار وبنای رفعت وشوکتمز زمانک عنوان

اولسه کرکدر دیدکده جواب ویردیلر که مادام که کاشانهٔ شاهانه‌نڭ بساط سعادت مناط عدل وداد ایله آراسته ودولتخانهٔ مرزبوم مرحمت وانصاف فرشیله پیراسته اولا خلل وقصوردن سالم واسباب کامرانی دائم اولور **قطعه** تا پای پادشاه بود بر بساط عدل • بر فرق اونهاده بود تاج سروری • چون دست زآستین تغلب برون کند • باشد نصیب کردن او طوق مدبری • **ترجمه** بساط عدله آیق باصه سلطان • قونور باشینه انکچون تاج دولت • دراز ایلرسه دست ظلم وجوری • چکر بوینینه لابد طوق ذلت • **حکایت** اخبار وآثارده وارد اولمشدر که پادشاه عدالت شعار روی زمینده سایهٔ لطف اللهدر که درگاه سعادت دستگاهی هر مظلوم ملجا وپناه ایدر ومقرردر که تاب آفتاب دن تاب وتوانی ایله رنجیده وبی تاب اولانلر بر محلده راحت والتذاذ واستراحت مبدل اولمغیچون بر سایهٔ صفا مایه‌یه التجا ایدرلر کذلک بی اشتباه آفتاب جور وستم وحرارت محنت وغم ایله مضطرب وسوزان اولان مظلومین سایهٔ الهی اولان پادشاه عالیجاه درگاهنه التجا واول ظل ظلیل یمن وبرکتی ایله تعدی وظلم ظلمدن امن واسایش وفراغ وآرامش تحصیلی ایچون سترة والاسنه التجا ایدرلر نته کیم مثنوی معنویده بو معنای لطیفه اشارت وایما اولنمشدر **مثنوی** شاه عادل سایهٔ لطف حقست • هر که دارد عدل لطف مطلق است • خلق دادر سایهٔ خود جای ده • وز شرف بر فرق گردون پای نه • **ترجمه** شاه عادل سایهٔ لطف خدادر حاصلی • اهل عرفان لطف مطلق دیمشلر عادلی • خلق عالم سایهٔ لطفکده قلسون داخل • باصه سپهر عزت واقباله پای فخر نعلی •

حکما

حکما دیمشلردر که عدل میان خلقده مساوات مراعاتیدر یعنی بر گروهی برگروه اوزره تسلیط دن وانزل الناس علی منازلهم حدیث شریفی اوزره هر طائفه‌نی محلنده تقریر ایله افراط وتفریط دن احتراز ده خدام عالیمقام سلاطین پرشکوه اصلده چهار گروه در **اولکی** ارباب سیف در شعلهٔ تیغ جهانگیر ایله آتش جنگ وکار زاری فروزان ودرون دشمنی نار قهر وغضبله سوزان ایدن امرای صف شکن وسایر عساکر تیغ زن گبی • بو طائفه شدت مظاهر چهار عناصردن آتش مشابه سنده در **ایکنجیسی** اصحاب اهل قلم در علما ووزرا وکتاب وسایر اهل دفتر وحساب گبی بو گروه هوا مقامنده در **اوچنجی** اهل معامله در بازرگانان وسایر محترفان واهل دکان گبی بونلر خلایق آب منزله سنده در **دوردنجی** اهل زراعت وحراثت در بونلر خاک یرنده در زیرا بو طایفه خاک سببدن تحصیل اقوات ایچون هواره صرف اوقات ایدوب اکثر منافع بونلردن حاصل وثابت اولور غندن غیری هر کس بونلرک یوزینی یا صوبا اهانت وحقارت اتمه‌مکده انلوبیه مقام خدمتده قایم وثابت در • اما بعض کتبده اهل قلم قسم اول عد ایدوب ما منزله سنده در دیمشلر زیرا علم روح ارواح مؤدی در ومن الماء کل شیء حی اقتضاسیله آب استراحت اشباح مؤدی اولدیغی گبی وقسم ثالثی هوا مقامنده عد ایتمشلر زیرا انتظام معاش انام ایچون تجار مسافه بعیده‌دن اسفار شاقه ایله جلب بضایع وارباب حرف لیل ونهار تحصیل مهمات صنایع اتمکله حاجات ناس حاصل اولور هر کس وطننده ساکن ایکن واصل اولمغله حرکت بربر کتلریله

تروح ارواح واستراحت اشباح امری تعیین حکمت پناهی وتعدیل
الهی اوزره عناصر اربعه دن مرکب اولان اجسام خلایقده برعنصرک
غلبه سبیله مزاجلری معتل وانتظام احوال صحتلری مختل اولدوغی کبی
بود ورت صنفک دخی بری برینه غلبه سی ایله اعتدال مزاج صحت امزاج
مملکتهم زایل وسقامت واعوجاج حاصل اولوب صلاح عالم ونظام
بنی آدم دخی برباد ومواد فساد مزداد اولور **شعر** هریکی را زخلق
مرتبه ایست • پیش از ین دور یافته تعیین • کرکس از حد خویش
در کذرد • فتنها خیز د از یسار ویمین • هرکسی را بجای او بنشان •
پس بدولت بجای خود بنشین • **ترجمه** هرکسک برمقام ومرتبه سی وار
روز اولدن اولنمش تعیین • کیم تجاوز ایدرسه حدندن • پیدا اولور
فتنه دن یسار ویمین • هرکشی‌یی قویوب مقامنده • صکره دولتله
اول یرکده مکین • فضائل عدلدن بری بودرکه بعد الوفاة تأثیر خاکی
ایله اجزای پاک پادشاه عادل متأثر وجسم لطیفلری متغیر اولماز
حکایت علمادن بری حضور همایون مأمونده پادشاه عادلک جسمی
قبرده متفرق وپریشان واجزای بدنی ریزان اولماز دیو بر حدیث شریف
روایت وبوکا متفرع بعض حکایت ایلدکده مأمون اکرچه حدیث صداقت
نمون مضمونده شائبهٔ شک واشتباه ساحهٔ ضمیرمه راه بولمز اما
حضرت رسالت صلی الله تعالی علیه وسلمدن بن ملک عادل زماننده متولد
اولدم دیدیکی کلامی صدور ایتدکلری زمان ولادتلرنده پادشاه بولنان
نوشیروانک حالنی کشف داعیه سی خاطرمدن کذران ایدر دیوب اول
سر نهفته‌یی عیان اتمک ایچون مداین سمتنه عازم اولوب وصول

بولدن

نوشیروانک قبری فتحنه فرمان ایدوب اچدقلرنده کوردی که حتی بستر
خواب تازه وارمش کمسنه کبی تر وتازه درون خاکده یاتمش کوزین
یومش تماشای جهاندن فراغت ایلمش کوزلری ومکاندن کوزلر اول
شهنشاهی بر پند قصور ز خوابه وارمش بستی بر وو دستنده اوچ انکشتری
وار وهر برنده بر بیتی سوده مندر نقش اولنمش **اولکی** بوکه دوست ودشمن
مدارا ایله **ایکنجی** بوکه عقلا وخردمندان ایله مشورت سز اموره کرمه
ایله **اوچنجی** بوکه رعایت رعایایی ترک ایلمه وبر روایتده دخی باشی وجبهه
اصلمش بر لوح سیم اوزره بو بیتی سوده مندر رقیم اولنمش هرکه که
حق تعالی قدرنی اعلی ومرتبه سینی بالا اتمک رجا ایدر علمای زماننک
رعایت ایله قدرلرین اعلا ایلسون وهرکمسه که ملکنی بیدار اتمک
دیلر عدل ودادی بیشمار ایلسون مأمون فرمانی ایله اول نصایح
قلم مشکین رقم ایله تحریر ونوشیروانک خاکنی تعطیر ایتدیلر وکالاول
محلنه وضع وصندوقه سنی قبری اوزرینه رفع ایتدیلر **منقولدر** که نوشیروانک
قبرنده ندمای مأموندن بری حاضر وبو حاله ناظر ایدی شجاعت
تکلم ایتدکده رخصت صدور ایدیجک خاصیت عدل بعد الوفات کافرون
بیله ضرر خاکی منع ایدیجک اکر عادل سعادت اسلام مستعد اوله
عجبی درکه آخرتده ضرر آتش جحیمی وعذاب الیمی انلردن بالکلیه دفع ایده
دیدی مأمون بو کلامی استحسان ووصایای سابقه ذیلنه کتابتیچون
فرمان اتدی **مثنوی** عدل در دنیی نکونامی کند • در قیامت خوب
فرجامی کند • اندر ین عالم معظم سازدت • چون در آن عالم رسی
بنوازدت • **ترجمه** سنی عدل ودادک نکونام ایدر •

قیامت کونی نیك فرجام ایدر • بو عالمده ایار معظمه سنی قلورلغوندرم مکرم
سنی • و ارکان عدلك بری دخی دادخواه کلامنی اصغادر یعنی تظلم
ایدنلرك شکواسنی استماع همت ودفع ظلمه اقدام و مظلومینك
حالنه مرحمت وشفقت اغلبیه اتمام مراملرینه اهتمام ایدوب ستم
دیده و محنت کشیده لرکه آکثار کلامندن بیحضور ودور ودراز
حکایه اغاز اتدکلرندن دلتنك و برفتور اولیه زیراکه پادشاهلر
برحاذق طبیب ومظلوملر بیمار غریب متابتنده در مطلب مرضی
بودرکه تمام دردی دلنی وهر مشکلنی حضرت اطبایه عرض وانها
ایده اکر طبیب مریضك تمام کلامنی استماع اتمز ایسه حقیقت مرضنه
اطلاع حاصل وتشخیص مرض وتعیین عرض ولما ینبغی علاج قابل
اولماز بیت تو طبیبی ومنت بیمارم • حال دل از تو چه پنهان دارم •
ترجمه سن طبیب حاذق ودل بن خسته درد والم • دوستم حال
دلی سندن پنهان ایلیم • حکایت کبارد ن برنه برفقیر برکون
دردی دلنی تقریر وصورت احوالنی حضورنده تصویر ایدیجك
کلامی مسموع اولماز مرة ثانیه ده اعاده ایدر ینه منظر التفات
اولمایجق الشیء لا یثنی الا و قد یثلث مقتضاسی اوزره ثالثا ملولی
بث اتدکده نیچه یه دك دردسر واینه طبع برصفامه غبار سخن
ناهموار ایله کدر ویررسن دیو آزار ایدوب وحریف دخی چونکه جناب
کردکارسنی خلق عالمه باش ایتدی لغزیسنه دخی تحمل واصطبار ایله
بیت ازلرن خلق ایچنده بو مثلدر • بیوك باشك بیوك اغریسی اولور
دیوجك کلام نکته آمیزی وسخن حکمت انکیزی • اول عزیزه صاحب

غیبیز جنابنه خوش کلوب کلامنی تمام اصغا وحاجتنی روا ایلدی
بیت سربوا وردی بدولت پای مردی کن بلطف • دست رس
دادت خدا افتاده کان را دست کیر • ترجمه سرفراز اولدکچه لطف
اتکل اول ثابت قدم • دست رس اولدی سکا حق آل الن
دوشمشلرده • پادشاهلردن بیری فضلای عصرندن برعالی قدره
سؤال ایدوب هرشینك شرعا برکونه زکاتی واردر یا متاع سلطنتك
زکاتی نه اوله دیرکه جواب ویروب زکوة پادشاهی وجهانداری
بودرکه برمظلوم دادخواه سایه عاطفت پادشاهی یه پناه ایدوب هنکام
عرض مرامده تظلم ایله حاجتنی پیشکاه حیا وعز واحتشامنه انها واعلام
اتدکده کلامنی کوش ایدوب مدارا ومواسات ایله معامله ولین ورفق ایله
مکالمه ده اظهار مجامله ایدوب سخن درشت وبار اولیه اول فقیر مجالی غز
حضورندن طارد اولیه وفقرا وضعفا ایله مکالمه دن عار وابا سز
کبر وغروری آکنه شعار اقیه که صغار ایله مکالمه خصلت کبار عالی مقداردر
فرمان فرمای انس وجان امین رحمان حضرت سلیمان علی
نبینا وعلیه وعلی سایر الانبیاء العظام ازکی الصلوة واسمی السلام موکب
سلطنتده شرف نبوت ایله موزن ایکن مورك کلامنی القاء سمع اغکله
خاطرندن کرد ملالی رفع ودفع ایدرلر ایدی تواضع مزبور فرقان
کریمده مذکور واهل بصیرت وعرفانه نصیحت ایدوکی خبر خفادن دور
در بیت نظر کردن بدرویشان بزرکی ایمنرانند • سلیمان
باچنا زحشمت نظرها بود با مورش • ترجمه دولتی افزون ایسه
احوال درویشه نظر • ایلر ایدی دائما موره سلیمان التفات •

حکایت ممالک چینده بر پادشاه عدالت آیین وار ایدی که زیور
عدل وداد ایله آراسته ونهال حال سعادت مآلی صفت نصفتله پیراسته
اولوب بیت ستم را زیان عدل را سود ازو • خدا راضی وخلق خشنود
ازو ترجمه عدله سود وظلمه اندن در زیان خلق وحق راضی در اندن
بی کمان بیتی انک وصفی اولمغه لایق • وخصال حمیده سنه موافق ایدی
ناکاه قوت سامعه سنه برآفت جانکاه راه بولوب کوش پرهوش سنه
منکوش کرانی طاقلدی وارکان دولت واعیان سلطنتی جمع ایدوب
بکا وزاری وحرقت دل ایله اویله یاندی یاقلدی که خاطر اولانلر دخی
متأثر اولوب اغلدیلر وجکرلرین آتش الم وحیرت ایله طاغلدیلر آنلره
تسلیه وقلب پاکنی غموم وهمومدن تخلیه ایچون تدابیر حسنه ومقدمات
مستحسنه بسطنه مباشرت اتدکلری معلوم شاه صاحب فراست اولیجق
بوقوت سامعه یه خلل تطرقندن حزن ایله بکا وهم عروضی ایله بر الم
اولوب اشتکا ایدر قیاس اتمک اساس بنای قوی وحواس عاقبة الامر
بالکلیه انهدام واندراس بولسه کرکدر پس زوال وفناسی مقرر اولان
اشیادن برینده فتور وفی الجملة قصور ظهور اتمکله نا بو مرتبه
حزن واله عقلادن غایتده دوردر اصل سبب حزن وملال
وباعث تشویش بالم اولدر که بر مظلوم دادخواه بارکاه عزت
پناهمه ظلمنک جور وندن دادندن فریاد وواه ایدرسه آنک
صداسی واستغاثه ایچون نداسی بم کوشمه راه بولمیه واول
بیچاره محروم دونوب ظلمدن خلاص اولمیه وبن عند الله تعالی
مؤاخذ ومسؤال وسلسلهٔ عقاب وعتاب ایله روز حسابده مغلول

اولوب عندم مسموع ومقبول اولمیه اما بویابده بر تدبیر دلپذیر
اغشم که عقلا اشنسه فولاف چکر وپنجهٔ سرفراز قلم ایله سرو ایدر
دیو جهان فرمان اتدی که دیارمده مظلوم ودادخواه اولانلردن
غیری جامهٔ سرخی کیمیه لرتا که اول علامتله احوال متظلمله مطلع
اولوب حقاقحقدره تشمیرسق ایله ملکتمدن ظلم وجوری رفع اولاد یدی
بیت داد مظلومان بده مقصود محرومان برآر • دین ودنیا را
بدین داد ودهش معمور دار ترجمه داد مظلوم ایلیوب مقصود
محرومانی ویر • دین ودنیاکی ایله معمور بو داد ودهش • ونیجه
لر مظهر ظلم وحیف داد اولانلره برکوه عدل وداد وبر مظلومه اصابت
ایدن جور وستم دفعنده امداد ایله عقوبت عقبادن نجات
وعنایات قاضی الحاجات ایله جناب عالیلرنده ارتقاع درجات
بولمشلردر حکایت سلطان ملک شاه سلجوقی برکون زنده
رود کنارنده شکار واطراف چمنزارده کشت وکذار اوزره ایکن
برمقدار زمان استراحت ایچون اول مرغزارده بسط بساط انبساط
وطرح اسباب عیش ونشاط ایدوب خدامندن برغلام خاص وحاجب
بالاختصاص برقریه قریبه ایردی کنارجویده برقرینه اینک اوتلر
کوردی مرض جوع کلبسی حرکته کلوب اینکی دیش بیله دی واندن
عکره دیلردی امری ایله رفیقلری ذبح ایدوب برمقدارینی کوشتنی
کباب وبقیه سنی دخی لقمهٔ کلاب اتدیلر واول اینک صاحبی اولان
عجوزه که دورت یتیمی ایله جمله سنک معاش ولوازم انتعاشی اکا متعلق
اولوب هر بری شیرندن سیر وسلسلهٔ مونیده کرفتار واسیر ایدی

اول واقعهٔ هایلهدن خبیر اولدقده اینیهٔ قلبی مغبر اولوب کندیدن
بیخبر اولماق مرتبهسنه واروب همان کذرکاه سلطانده شتابان
وسربلده قدوم عنایت مرسومنه نکران اولدی کوکبهٔ دولت شاهی
ودبدبهٔ سلطنت عزت پناهی ظهور ایدوب ملک شاه شاهراهدن
مرور ونهر مزبور اوزره ممدود اولان جسردن عبور ایدرکن اول
فقیرهٔ ستمدیده عنان استسلطانه بپیچیده اولیجاق حاجبهٔ بورتارزیله
سنی رفع ایدوب فقیره‌نی شکایتدن وسرکذشتنی حکایتدن منع
قصد ایدیجک سلطان انجمنه فقیرهٔ مظلومه کبی کوره یرندن رنجیده
ونه مقوله ظالملردن دلرمیده در دیو چشم رحمت وشفقت ودیدهٔ
عنایه وعاطفت ایله نظر ایدوب احوالکی تقریر ومدعاکی دلخواه اوزره
تصویر ایله بیوردیلر مصرع مظلوم دلیر باشد وخیره زبان •
ترجمه دلیر وخیره زبان اندر افندی مظلومان پیرذن ناتوان •
اغاز سخن ایدوب ای شاه جهان وای پسر الب ارسلان اکرزنده
رود اوزرنده ممدود اولان سربلده بکا فریاد رس اولوب دادمی
الویرمز ایسک حق جل وعلانک عزت وجلالی حقیچون صراط جهنم
اوزره سندن حقمی الماینجه دست خصومتی دامانکدن کیدرم برخوف
ملاحظه واندیشه ایله که بوایکی صراطک قنقیسنی اختیار وایفاء حق
اقیتنجه اول جسر پر مخاطره دن نیجه کذار ایدرسن دیدی بیت انصاف
خود وداد مزامروز بده • بدهی به ازانست که بستانندت •
ترجمه کندک انصاف ایلیوب دادک بکون داد ایله کل • سندن
المزدن مقدم حاصلی بر ملک کرک • سلطان پرصلابت بوکلام حک

زیاده

زیاده مها بتندن بی اختیار پیاده اولوب ای مادر صراطدن
کذر ایدرکن سکله خصومته قطعا طاقتم وجوابه بروجهله قدرت
واستطاعتم یوقدر همان حالکی وضرابت خصومتکی حق اوزره قطع
وفصل ونصکره حضور خاطر ایله منزله کیدیم وسکا جور وستم اغش
کدابه دادکی الوب عدل ایدیم دیوجکبردن اغاز سخن ایدوب
زرع دل غمکینمه تخم جور وستم اکن وسرسودازدمه تازیانهٔ
زبان وعقوبه چکن شوبندهٔ خاص وحاجب باختصاص درکه
حالا چشمهٔ عیشمزی مکدر واینهٔ خاطرمزی مغبر ایدوب جمله یغلرم
ایله سبب حیاتمز اولان اینک کم معیشتمز اسبابی انک شیر شیرخی ایله
مهیا وخانهٔ زاد وزواده مز انک فوایدی ایله پر صفا اولور ایدی
حظ یکرمه ایچون ذبح ایدوب کباب ودفع جوع اندکدن صکره بقیهٔ سین
لقمهٔ کلاب اتدی دیوجک صدرنشین مسند ریاست شاه صاحب کیاست
فرمانی ایله بی توقف اول ظالمی سیاست ایدوب خاتونه اینکی مقابله سنده
وجه حلالدن حاصل سن کماله یتمش یتمش دانه اینک عنایت ایتدیلر
بعد زمان اول شاه جهان سروش اجلدن پیام اجل کوش وساقی
دهر الندن جام زهر الود موت نوش ایدوب بر زن حیاتده اولمغله
برکیجه نصف اللیلده پادشاهک قبری اوزرینه واروب روی
تضرع ونیازی قبلهٔ دعایه توجیه ایدوب دست رجایی بازو ناله
وزاری یه اغاز ایدوب الهی وای پادشاهلر پادشاهی وای کناهکار
روسیاهلرک پناهی حالا بو زیر خاکده نهان اولان نیچه زمان بن ضعیفه
محتاج ونی طاقت ایکن عجز مخلوقیتی ایله دستکیر اولوب بکا عنایت واحسان

ایتمشدی شمدی اول بیچاره ودرماندن درسن دخی کمال قوت وقدرت
خالقیتك ایله جمله کناهنی عفو ایدوب درجه نه درمان وقبرنی روضهٔ
رضوان ایله دیدی ملك شاهی عباد وزهاددن بری واقعه ده
کوروب ملك متعال سکا نه کونه معامله اتدی چوسوال ایدیجك
اکر دادخواه اولان برزنك خیر دعاسی اولمسیدی چنکال عقاب
عقوبتدن خلاص ورموز رستخیزك احوال ونکالندن مناص ممکن
اولمازایدی دیدی **شعر** کفت که بر رهکذران کنده پیر• کر بدعایم
نشدی دستکیر• بی نظر رحمت پادشاه• حال من غمزده بودی تباه•
داد مرا او ز ابن عارم نمود• فیض دعایش در رحمت کشود•
ترجمه دیدی که اولماسه یول اوزره او پیر• باکه دعا ایله
اکر دستکیر• بی نظر رحمت پادشاه• حال دل زار اولوردی تباه•
عدل ایله قلدی بکا چونکه دعا• ایتدی دعاسیله عطا حق بکا•
ارکان عدالتك بر رکنی دخی احکام الهیه یی محافظه در یعنی کیشی اعالی
تعیینات الهیه یه تطبیق واحکام شرعیه یه توفیق ایدوب ختم وفصل
وحکم وقضاده جانب حقی طالب اولا که حکم الهی سایر احکامه عالی
وغالب وهر حالده انتظامی جالب واختلالی سالب در هر کیمسه که حقك
امرینه انقیاد ایدوب عبادت انك فرماننه رام اولوب اطاعت ایدر
بیت هر جا که پادشاهی وسلطان سروریست• محکوم آستان در
کبریای اوست• **ترجمه** هر نه یرده اولسه جاه وعز وبخت وسلطنت•
هپ انك درکاهنك محکومیدر مأموریدر• منقولدر که بر کیمسه ایام
مأمونده کناه بسیار• ارتکاب اغلظه اختیار فرار وترك دیار ایتدی•

اول شخصك برادرینی مجلس همایون مأمونه احضار وفراری ایدن
محلی بولماغه اجبار ایدوب قتل ایله تخویف وتهدید وانواع جفا
ایله اتدکلرنده اول فقیر مقدمات خلاصی تمهید ایدوب مزید
توقیر ایله ای پادشاه بینك نهاد داد معتاد قتلمه مباشرت ایده جك
جلاده اولنی کناهی قتلدن آزاد ایله جوطرفکردن فرمان جلیل العنوان
واصل اولسه امرکه اطاعت ایله قتلدن فراغت ایدرمی یوقسه
همان بلدی وکی یوله کیدرمی دیدی پادشاه امرمه امتثال اتمکدن نه احتمالدر
دیوجك امری سکا قوت وقدرتله حکومت ومسند سلطنت عنایت ایدن
جناب عزتدن برحکم جلیل الشان وفرمان قضا جریان ایراد اتدم که
بنی عقوبتدن ازاد وخانهٔ قلب اباد وبراغی ایلمه سین دیدی نته
دیکه قرآن العظیم افقرانده حق سبحانه وتعالی ولاتزر وازرة
وزر اخری بیورمشدر دیدی خلاصهٔ معنای شریفی هیچ بر احدی
غیرك کناهی ایله مؤاخذه واحتساب وبر فردی جرم اخر کجرمی ایله عقاب
اتمزلر دیکلدر مأمون حددن بیرون متأثر اولوب اول نامرادی
کناهی ازاد وتضییقدن تخلیصله دلشاد ایدك که التده حکم عظیم محکم
وفرمان کریم مبرم وار دیدی الا له الحکم وهو احکم الحاکمین **نظم**
حکمی که آن ز بار که کبریا بود• بالاتر از مقولهٔ چون وچرا بود• حکمی
که صادر است ز دیوان لم یزل• خود زهرهٔ مخالفت آن کرا بود•
ترجمه ایلسه فرمان اکر اول پادشاه بی شریك• صادر اولماق کیمسه دن
ممکن میدر چون وچرا• انسه دیوان ازلدن حکم عالیشان صدور
زهره سی یوقدر هیچ برفردك که اکه دیمه لا• **حکایت** برکون عمرو بن لیث

صاحب غرض کلامی ایله بر فقیری بو وجه محبوس ولطفندن مأیوس
ایدیجک فقیرک مادری درد دلنی کاسف بر عرض حال یازوب شاهراه
ده واقف عمروک مرورینه عارف اولیجاق بر سبیل تعجیل کمال غموم
وهمومدن ناشی تهور ایله عرض حالی اچوب دست عمروه بالذات
تسلیم اعون هجوم اتدکده عمروک سمندی رمیده اولمغله متغیر
ورنجیده اولوب فرمانی ایله اول ضعیفه ی سر راهدن دور وزجر
وقهر ایله بحضور اتدیلر بعده عمرو بینه اول محلدن مرور ایلدکی
الحال عجوزه شکسته بال معاودة شاه عمیم النوال احتمالی ایله ینه شاهراه
کلوب حاضر وقدوم عنایت مرسوم شاهه ناظر ایکن عمرو ینه اوله رهدن
رجوع ایلدکده فقیره کالاول شکایته شروع ایدوب کلماتی عمروک
مسموعی اولیجاق کیمدر دیو استخبار اتدی معهود اولان محبوس
مأیوسک مادری اولدیغی اخبار اتدکلرنده تغیر واغراضنی اظهار
ویوزین چویروب عدم التفاتله غضبنی اشکار ایدیجک پیر زن دیجال
ای شاه عمیم النوال وای ملک ملک خصال وای پادشاه جم قدر
وسکندر مثال بسزی کناهم محبس فلاکت وکرفتاری رنج بیدک
متواری وثیاب راحت وارامدن نه وقته دک عاری وحقنده
امر فرماننک نوجه اوزره جاری اولور دیدی شاه غضوب
صدچوب ایله ضرب وتعزیر وروینی تسوید ایله تشهیر ایدوب اطرافنده
منادیلر فرمان سلطان جهانه عصیان ایدنک سزاسی وجرملرک
جزاسی بودر دیو ندا وسایر ناسه عبرت نما ایدن جکلرده دیرکن
پیرزن بو حکمی سنمی ایدرسین دیدی بلی بو حکمی بن ایدرم دیو جکر

اول

اول ضعیفه یا احکام شریفه المهیجه اولدی حکم شرعی قالمدیکه سن
دلخواهک اوزره تعیین احکام ایدرسین دیدکده کلام حکمت انجام منی
عمروک اندامته لرزه حاصل اولمغله دوشوب مدهوش وکمال
حیرتدن لا یعقل وبیهوش اولدی عقلی باشنه کلیجک فرمانی ایله محبوس
مأیوس زنداندن خلاص والباس خلعت خاص اولنوب زرین ایله
تزیین اولنمش بر سمندکزین سلطانی یه سوار قیلنوب بتون شهری
شوکت وحشمتله کشت وحشمتله کشت وکذار ایلدی وپانتجه منادیلر
ندا ایدوب دیدیلرکه بر حکم جلیل المقدار که جناب کردکاردن
ورودی ظاهر واشکار اوله عمرو لیث کیمدرکه انک خلافنی خاطرینه
احظار ایده **بیت** او حاکمست وما هم محکوم حکم اوست
ما را چه اختیار بود حکم حکم اوست • **ترجمه** او حاکم در انک
محکومیوز بز بزم بر رایمز یوق حکم آنکدر ارکان عدالتک بری
دخی رعیت حقنده خلوص نیت واندلره بقدر الامکان نیک اندیش
اولمغه حسن عزیمت در زیرا بو خصوصده پادشاهلر نیتلری اثر خصوص
مصرح ومنصوصدر اکر عدل وداده نیت ایدرلرسه منتج برکت وجمعیت
اولور اکر نعوذ بالله تعالی خلافنه قصدله ظلم وبیداده توجه کوسترر
لرایسه جمله محصولاتک برکت ومنفعتی برباد وقحط وغلا مزداد اولوب
عقد جمعیت رعیت کسیخته ودود وارداتلری بسته اولور نته کم کشور
معارف وفضائلک سرامد وسرفرازی وفصحای شعرانک کمال نزاکت
وظرافتله ممتازی شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی حضرتلری روح
الله تعالی روحه وجعل الجنة ضریحه بو معنای پسندیده یه نظم بخیده

سی واقع وبیان عالمیانده شایع اولشدر **نظم** درانکوش تا هرچه
نبینی نظر در صلاح رعیت کنی که سلطان اگر نیت بد کند مهم جهان
بهم برزند **ترجمه** شها هرنه کارا ددرسک عزیمت همان قصدک
اولسون صلاح رعیت شه اولمازسه خلقک اگر نیک خواهی سراسر
جهانه ایرشور تباهی **حکایت** شاه قباد برکون شکارده لشکرندن
جدا وخدام عالیمقامندن دور وتنها قالوب کرمیت هوا اقتضاسیله
تشنه لکدن بی درمان واطراف دیرسایه وماء صفا مایه بولمغیچون
اطرافه نکران ودشت وصحرای بویان ایکن دورودن برسایه مثالی
سیاهی منظوری اولیجاق اول جانبه اول جانبه برق خاطف کبی آت
سوردی میان بادیه ده قورلمش برکهنه خیمه سایه سنده بیر پیرزن
دختری ایله نشسته کوردی قبادک قدوم‌ندن پیرزن خبردار اولیجاق
خیمه سندن کمال سرعت واستعجال ایله چقوب استقبال وعنانن مهرزنه
یاپشوب مقدوری مرتبه سنده اجلال ایله خیمه سنه انزال ایدوب
خشک وتردن ما حضرنه ایسه اوکنه احضار ایدیجک شاه کامکار
دفع جوع وحرارت ایدوب خواب غلبه سیله برمقدار استراحت
اتدکدن صکره بیدار اولیجاق داور خاور سپهر چارمین عزم مغرب
زمین ایدوب خرکه مشکین قباب شب تاریک قورلمش وچتر زرین
طناب روز روشن دورلمش کوریجک اول کیجه انده اقامته
نیت ایلدی شبهنکام اول فقیره لرک جهت انتظام معیشتلری اولان
برینک اینک لری وار ایدی صحرادن کلوب دختر معتادی اوزره
صاغرا اولدقلو شیر حاصل اولورکه کثرتندن قباد تعجب ایدوب ملاحظه

ایدرکه

ایدرکه بونلرک مرتبه انتفاع لرینه برحد اطلاع تحصیل اتمک
ایچون صحرانشین وعزلت کزین اولمشلردر چون هرکون بر — اینکدن
بوده کلوسود حاصل اولیجاق هفته ده برکوننک شیری سلطان
جهانکیره ویرسه لر مال لری خلل پذیر اولمیوب خزینه یه باعث توفیر
اولوردیو نیت ایتدی که دار الملکنه واصل اولیجاق رعایا وبرایاسنه
بومنوال اوزره تکلیف مباشرت ایدوب احداث بدعت ایلیه چون
طلیعه مهر منیر طالع وتباشیر صبح مستنیر لامع اولدی دختر کاوور
اینکی صاغمغه شروع ایدیجک فریاده اغاز ایدوب ای مادر دست دعا
ونیازی درکاه خدای بی انبازه رفع وروی تضرع وتخشعی خاک
مسکنته وضع ایله که پادشاهمز نی اشتباه ظلم عازم ورعایا حقنده
جور وستمه جازم اولمشدر دیوجک قباد تعجب کنان وجهندن
پرسان اولیجاق هرنه سبب معیشتمز اولان اینکک زیاده شیری بر
مقرر ایدی بوکون معتاددن زیاده نقصان نمایان اولدی
هرکاه پادشاه رعایاسنه بدخواه اولسه حق سبحانه وتعالی
کشورندن برکتی تباه ایلیه ردی قباد دخی کرچک سویلیور دیوب
دیوب اول نیتی قلبندن اخراج وابعاد وعزیمت عدل وداد
ایدوب دختره وارنیه صاغمغه مشغول اول دیکله تکرار
صاغوب معتاد اوزره شیر حاصل اولیجق دخترینک اختر پادشاهک
خبره توجهینی کثرت شیر ایله مادرنه تبشیر ودرکاه ملک قدیره
حمد وشکری توفیر وتکثیر ایلدی بوجهتدندرکه ملک عادل
ابر بارنده وافتاب تابنده دن بهتردر دیمشلر **شعر**

هرانتم كن ابربهاران بود • در انديشهٔ شهرياران بود • چو بد كرود
انديشهٔ پادشاه • نيابد زمين نم بوقت ازهوا • چو عادل شود
شه زسحى ماى • كه عدلش به است از فراخى سال • ترجمه هر قطره
كه نزول ايدر ابربهاردن • ناسى اولور اوفكر شه كامكاردن •
انديشه سين اگر بد ايدر پادشاه دين • نم كورميه زمانى ايله حق
بو درزمين • شه عادل اولسه چكه صقن غصهٔ غلا • سلطانك
عدل ودادى اولور باعث رخا • و بو حكايت مدلولنى مؤيد
برقصهٔ برحصه دخى منقولدركه بهرام كور بركون باغ وراغ ارسنده
مرور ايدركن شدت حرده برباغه وصول بولبجق بر پير
باغبانلغه مشغول كورر باعده انار وارميدر ديو استخبار ايدر برقدح
آب انار طلبنى اشعار ايدر فى الحال مالامال برقدح آب انار
كتوربجك بعد التناول اى پرنزه دل هر بوباغدن نه حاصل اولور
ديدكده جمله باغ محصولندن بكا اوچ يوز دينار واصل اولور ديدى
يا ديوان سلطانى ايچون محصول باغدن نه مقدار خراج اخراج
ايدرسين ديدكده بزوم پادشاه كامكاروم شعارمز اراضى دن
اعشار الوب اشجاردن باشقه مال طلب ايله رعايايه تكليف عنف
وخراج ارضى تضعيف ايله فقرا وضعفا قلبينى كنديدن تحزين ايلمز
ديدى بهرام سوداى خام ايدوب مملكتمزده باغ ميوه لو بسيار واشجار
مثمره بيشمار در انلك دخى محصولندن عشرى خزينه م داخل اولسه
حد كثرة بالغ مبالغه مبالغ حاصل اولور رعايايه دخى چندان
ضرر وزيانى واصل اولمازدى ديو منوال مزبور اوزره عامل تعيينه

عازم وحديقهٔ امالنه مثمر اولمازشجر طمع غرسنه جازم اولدى بعده باغبان
دن برقدح اب انارده خطب ايتدى باغبان باغه كيروب مدت مديد
دن صكره برقدر اب انار ايله بديدار اولبجق بهرام نوبت سابقه ده كلى اولقده
قدحى اب انارله بركتوروب كره ثانيه ده انتظار بيشمار ايله اول مقدارك
نقصان اوزره كتوردككك وجهنى استخبار اندى اول اختيار استعلام
ايدن بهرام ايدوكندن خبردار اولميوب اى جوان دل اكاه جرم وكناه
بندن دكل بلكه پادشاه دن دركه شمدى بدنيت وجور وستم غرضنه
اغلمه ميول بولنمش بركت كتدى زيرا دفعهٔ اولى ده برانار دن حاصل
اولان مقدار دفعهٔ ثانيه ده اون دانه انار دن تحصيل اولنق
قابل اولمادى ديو جك بهرام بو كلام حكمت انجامدن غايتده متأثر و
اينه خاطرى متكدر اولوب جزم وعزم اندوكى خراج باغ تكليفندن
تمام فراغ وقلبنده اول خاطره يى بالكليه اداغ ايدوب اختيار برقدح
اب انار دخى كتوره ديدى پير باغچه يه كيروب فى الحال سرور تمام اوزره
كالاول اب انار ايله برقدحى دست بهرامه وروب ايتدكى دى سوال جواب
خصال عجب حالدركه پادشاهمز نيت اندوكى ظلمدن پشيمان اولماغله
الحالة هذه اثرى ظاهر وميمنت وبركتى باهر اولوب كالاول بر دانه
انار دن بو دكلو اب نابان اولدى بهرام دخى صورت واقعه يى بيرون
ضميره تقرير وصكره بو نيتنى تغيير اتدوكندن خبير اندى وبو پند سود
مند لشتهار ربولوب اول شاه ارجمنده صفحهٔ روزكاره زرنكار
يادكار در تا كه سلاطين باغكين واساطين مرحمت آيين منتج
اولوب اصحاب فقر وفاقه اولان عجزه بى طاقه وفقراء افاقه تكاليف

شاقه اتمکی اندیشه سنی ساحهٔ ضمیرلرندن دور و هوا ره نیت و غرضی
صلاح حال رعیته مقصور ایده لر **بیت** هرشاه که اونیت خود راست
کند • یابد زخدای هرچه درخواست کند • **ترجمه** هرپادشاه که نیتی
خیر ایده مدام • حاصل اوله مرادی اول حی لاینام • **حکمت** وحکما
عدل خوبترین فضائل و ظلم زشترین رذائلدر و نتیجهٔ عدل ابقای
ملک وملت و وسعت مملکت و معموری خزائن و آبادانی قری و مدن
در و ثمرهٔ ظلم و زوال ممالک دولت خرابی و ظهور شرور و انتقال
سلطنت در دیعلی **وصیت** هوشنک بر سیامک ولدینه اندوکی
وصایادن بری بودرکه ای پسر وای جان پدر دوم دولتک
صرصر هردن مصون و محروس اتمک مراد ایدرسک ظل مطلوبی
جوری منکوس ایله و مظلومان ستم دیده نک ناوک آهندن گریز
محنت کشیده نک زار و ناله جانکاهندن پرهیز ایله که بزرگان دیمشلر
بیت آنچه یک پیرزن کند سحری • نکند صدهزار تیر و تبر • **ترجمه**
بر زنک اندوکی وقت سحر ایدمز صدهزار تیر و تبر و ظلک سوء خاتمتندن
و سمتک و خامت عاقبتندن حذر ایت که جور سبب تغیر دولت و باعث
تبدل نعمت ایدوکی مقرردر و مال و منال که پایمال هرکس و دست
فرسودهٔ هرخس در طلب و تحصیلنده مبالغه و مناقشه ایله رعایای
محنت کشی کشاکش دوشرمه و فقرای بی نوا و ستمزده فلاکت اوشرمه
که نه شایبه شک و شبهه ظلمت جور ایله دوز روشن سیاه و احوال
اصحاب مناصب و جاه تباه اولور **بیت** از رعیت شهی که مایه ربود
بن دیوار کند و بام اندود • **ترجمه** شه رعایاده اگر اولور ایسه آذر

بن دیواری یقوب بامنی تعمیر ایلر **حکایت** ارباب حکمت بوبابده
برمثل نقل اتمشلردر اهل ظاهرا فی بو اسلوب اوزره حکایت
منوال اوزره روایت اتمشلرکه سلطان محمود برکون ارکان دولتنه
فرمان ایتدیکه خلقک جلددن احمق و ابلهنی جویان و بادیه تحصیلنده
پویان اوله لر اعیان دولتی برکاه وندمای وحوش طبعان
اطراف واکناف مملکته بو مقوله ایله شخص استعلامی ایچون پویشان
ایتدیلر اثنای احوال جهال و احمقانه استکشافده مبالغه ایلدیلر
اولوب طرف بطرف کندیلر آخر الامر برشخص نادانی کوردیلرکه مناره
برشاخ چناره چقوب اوستنده دوروب شاخ تبرایله طومار کسر
یخ کندو ایله قطعه هوسی اغلک معلوم اولورکه سرسودا زده
سنده دائما حاقت اس زیرا اول شاخ محلده منقطع و منفصل اولیجق
اول احمق شاخ بلند دن روی زمینه دوشوب هلاک اولوق مقرر و محقق
فرضا یکجانه اوله بر سی سالم قالمیاجغی باهر بین شخص
خلایق و مطلوب شاه موافق اولمغله جلدی متفق اولغله حضور
شاهه ایصال و تفصیل حالنی بالطول والعرض موقف عز و اجلالده عرض
ایله بسط بساط مقال اندیلر شاه دلاکاه ابلهترین عالم اولدیغنی تصدیق
بویوردی احمق برشخص دخی واردر دیدی استعلام اندرکلرندی بوجاکم ظالم
دورکه هواره مظالمه تصدی و رعایاسنه جور و تعدی اتمکله بیت المال
حال اولوب جیوش قوت و قدرتی زبون و مغلوب و رایات شوکت
و حشمتی معکوس و منکوب ایده دیدی **شعر** رعیت چو بیخ اند
وسلطان درخت • درخت ای پسر باشد از بیخ سخت • تبر برنزاد

درختی مزن • که بالای شاخش کرفتی وطن • که چون سست کردند بیخ درخت
ز پای اندر ایدز هر باد سخت • کسی کر جفا و ستم میکند • یقین است کو بیخ
خود میکند • ترجمه رعیت بیخ و سلطان نخل بالا • شجر لابد اولور بیخله
برپا • درختک چونکه بالاسنده سن سن • حذر قل بیخنی قطع ایلمکدن •
اکر کیم سست اولور بیخ اشجار • دوشوب خاکه اولور آخر نکونسار • اوکیم جور ایتمدن اولمایه منفک • قرار کندی کوکینی بی شبهه
وشک • حکایت امالی خطیب مدنی ده مذکوردر سعید سمرقندی
برشقی ظالم مشهور وار ایدی که خلایق جهان حفظ سنده عذاب ده و جور
و تعدی سنده شکنجه و عقاب ده ایدیلر چون جناب عزت عزت اسماؤه
وجلت درکاهنه انک ظلم و عدوانندن ضعفاء رعیت تضرع بی غایت
وناله و انین و قلب حزین ایله شکایت اغاز ایدی برکیجه غرفه سنده
وضیع اولنان تختنده حشم بجت برکشته سی کبی خفته و خورشید دولت و اقبال
سحب نوائب ایله نهفته ایکن عربیه سهام اللیل نافذة ولکن لها امد
وللامد انقضاء • فحواسنجه بر تیر قضا تأثیر خونفشان اسماندن مریخ جان
ستان کبی پران اولوب اول پریشان روزکارک سینه پرکینه سنه ویله
نشان ایتدی که پیکانی پشتندن نمایان واول آنده تن ناتوانی بیجان
اولدی صباح اولیجاق قوس قضادن سهام بلایه اماج اولان سینه سندن
متاع حیاتی تاراج ایدن تیر قوی تأثیری اخراج اتدکلرنده اوزرنه
بو بیت لطیف ثبت اولندی عربیه تبغی والمبغی سهام تنتظر انفذ فی
فی الاضلاع من وجر الابر • یعنی ظلم و ستم ایدرسین المستمکارلرایچون
اماده سهام واردرکه اعضای انسانی به سوزندن زیاده کوزیکرد

وبو معانی

وبو معنای سنجیده‌یی نظم پسندیده ایله ایراد اتمشدر قطعه هان ای
نهاده تیر جفا بر کمان ظلم • اندیشه کن ز ناوک دلدوز در کمین
کز تیر تو ز جوشن فولاد بکذرد • پیکان آه بکذرد از کوه آهنین •
ترجمه ای ایدن تیر جفا و جوری دایم در کمان ایت کین ناوک آه سحردن
حذر • جوشن پولاده ایلرسه اثر تیغک سنک کوه آهن اولسه ده پیکان
آه ایلر کذر • وحکیم خاقانی دخی بو معنای عجب زیبا نظم ایدوب سرلوحه
افکارنک عنوانی اتمشدر قطعه بترس از تیر باران ضعیفان در کمین
شب • که هرکز زخم نالان ترقوی تر زخم پیکانش • تبرا زاه مظلومی که
بیدار است و خون باران • تو خوش خفته ببالین تو اید سیل بارانش •
ترجمه حذر اتمک کرکدر تیر باران ضعیفان دن • قوی اولور ضعیف و ناتوانک
زخم پیکانی • مدد آقتمه اب دیده خونبار مظلومی • صقن بالینکه ناکه ایرشور
سیل بارانی • الحمد لله که سایهٔ جناب پرورده کار اولان داور فرخنده
اثار و دارای جم حشم و اسکندر اشتهار فرمان فرمای سلاطین روزکار
وپناه اساطین و ملجاء خواقین بااعتبار عنایت دثار و عدالت
شعار شرف بخش عالم شه کامکار سلطان احمدخان عالیمقدار
حضرتلرینک همواره کارلری احیاء شرع لامع الانوار اولماغله اساس دولت
وسلطنتلری ثابت و برقرار وبنیان عزت و سعادتلری مستحکم و استوار
اولوب انوار افتاب فضل واحسانلری اقطار جهانه رسیده و فراش
اقبال و اجلاللری بسیط عالمه بساط شفقت و فراش عاطفتی کشیده
اولماغله سکان روم و عرب و عجم و اهالی عراق و یمن و دیلم سرفراز و شادمان
بلکه عامه خلق جهان مسرور و خندان اولدقلری مستغنی عن البیاندر

حقاکه اولشهریار رنیک نهاد و سلطان و اد اعتیاد حضرتلرینک اقصای
مرادی حمایت بلاد و رعایت عباد و اشاعهٔ مراسم عدل و داد و اقامت
غزا و جهاده سعی و اجتهاد و قطع عروق فتنه و فساد و دفع اهل کفر
و عناد و ازالهٔ اصحاب زندقه و الحاد اولمغله عامهٔ انامک اوقات
فرخنده ساعاتلری صفا و سرور مقرون بو نسبتله شادمانی و کامرانی
لری حدن بیرون و مزید هیبت تیغ بی دریغ کری ایله اعادی دولتلری
خسته و زبون و تیر دلدوز و جوشن کذارلری ایله قلوب دشمن بد خواه
مجروح و پرخون اولمشدر ❁ ترجمه

شهنشاه همایون بخت سلطان احمد عادل ● که اوارد نور عدلندن منور دین و دنیا ●
خداوند فلک رفعت معین دولت آل ● ا ولیدر رایت قدر بلندی چرخ اعلا ●
تمام احسانلری فیضندن زمین تازه و خرم ● رعیت شاد و ملک اباد و خلق آسوده سرتاپا ●
زهی دارای دین پرورکه آنک منشور قدرنده ● چکوبدر کاتب حکم ازل طغرای استعلا ●
همیشه تاکه دوران یلیم نقبه کردون ● ایده فرمانکه تابع جهانی حضرت مولا ●

اون التنجی باب عفو بیاننده در

عفو برکشته روزکار اولان کناهکارلرک عقوبتلرینه اقتداری اولنمسنله
ترک مؤاخذه و احتساب و عدم عتاب و عقاب دن عبارتدر و بو حصلت
شریفه فضیلتی جمله خصائل اهل فضائلدن الیق و صاحبی سعادت
دارینه الیقدر و حق سبحانه و تعالی مظهری خطا اولانلر حقنده مظهر
عفو و عطا اولان حبیب مجتبی و رسول مرتضی حضرتلری صلی الله علیه وسلم
مادامت الارض و السماء تنزیل جلیلده حسن صفحه احسن دلیل اولان
فاصفح الصفح الجمیل ایله فرمان و فضیلت عفوه نشان عالیشانلر اولان

حذا العفو ایت کریمه سیله امر بیورلوب مجملری لطف و احسان بیورلمشدر خلاصهٔ معنای شریفی بودر که عفو و صفحی ذات مقبوله الصفاتکزه
بیرت ایدوب سکا هر زمان ضرر و زیان و مخالفت و عصیان ایدنلرک
کناهندن تجاوزی عادت ایله فلهذا منبع حلم و حیا و معدن جود
و سخا حبیب خدا صلی الله تعالی علیه و علی آله التحیات روز فیروز مسرت
اندوز فتح مکهٔ مکرمه ده صنادید قریشدن حقلرنده انواع جفاسی
ظهور و بروز اتمش ایکن انتم الطلقا بیورلوب قیود عقوبتدن اطلاق
و ازاد و لا تثریب علیکم فحوای مسرت احتواسی اوزره مژدهٔ عفو
و صفحله دلشاد بیورر دیلر رباعی ما عادت خود بهانه جوئی نکنیم ●
جز نیکوی و نیکخوئی نکنیم ● و آنها که بجای ما بدیها کردند ● ما به ایشان بجز
نکوی نکنیم ● ترجمه منکوز کیم بهانه جو بز بز ● خوب کردار و نیکخو بز بز ●
بزه جور ایدنه عطا ایدرز ● کم لکی سومزز نکو بز بز ● و الکاظمین
الغیظ و العافین عن الناس فحوای شریفندن دخی تمام رتبه فضیلت
عفو اقتباس اولنور حکما دیمشلردر هرکاه که جرم و کناه بزرکتر اوله
عفو و صفح ایدنلرکه فضیلتی اوفر و اکثر اولور حکایت ملوک
عربدن برینک اقربا و متعلقاتندن تیغ بی دریغ آخته و نیجه کنا هلری خاک
هلاکه انداخته ایدن بر کناهکار تیره روزکار اول پادشاه نامدارک
حضور عزت مدارینه کلیجک اول بر کناه تبه کاه ایدوب بنم اقربا و متعلقاتم
اندوکل بو نجه مظالم ایله عفو بتمزدن شمدی نیجه سالم اولورسین و موجب
عفوب و اهلاک اولان بو نجه جرایمک منزنه صدور اندوکی مقرر ایکن بو بارکاه
حضوره نیجه قادم اولورسین دیو عتاب و خشم و غضب ایله خطاب ایدیجک

جواب ویروب حضورده‌که کلوب عفو بکلدن ترسان و مستحق اولدیغم
سیاستدن هراسان اولمادیغمه باعث بودر که هرچند کناهم حددن بیرون
ایسه سنك عفوك بنم جرمیمدن افزوندر دیمکله اول شاه نکته دان قائلك
کلامی قرین استحسان اولوب جریدهٔ جرم وخطاسنه قلم عفو وعطا چکمکله
مظهر عنایت واحسان اولدی محرمان پادشاهدن بیریسی بو مقوله اعظم
مجرمان اولان خصم بدفرجامك عفوینه اقتدار تا وار ایکن عدم انتقامه
سبب مجرد کلام حیله انجامنه فریفته ولطیفه سخیفه سنه شیفته اولمالقیدر
دیو سؤال وجزای سزای اولان عقوبت وسیاستدن رها اولدیغی ایچون
اظهار انکسار بال ایدیجک شاه عمیم النوال سبب عفو وصفح سنك خیال
اندیککک معنی دکلدر بلکه تفکر واندیشه ایتدم که اکر نیام انتقامدن تیغ
عفوینی اخراج وسینهٔ پرکینه سین تیر سیاسته اماج ایدروب اولفرومایه
نك متاع زندکانی ونقد حیاتنی تاراج ایتسم تشفی صدر حاصل اولوب
نفسمه باعث ابتهاج اولوردی اما سلسلهٔ عفو بندن عفو له ازاد
ایتسم انك خاطری شاد وبکا دنیاده سبب نیکنامی اولوب عقباده ثوابم
مزداد اولوردی **مصراع** در عفو لذتیست که در انتقام نیست **ترجمه**
انتقام الغکده بوقدر لذت عفو وعطا **حکایت** مامون خلیفه دیرکه
اکر مجرملرك جرملرینی عفو ایتمکده بکا حاصل اولان مرتبهٔ لذتی کوروب
وبیلسی خلق بیلسه لر ایدی البته بارکاه سعادت دستکاهمده کناهدن
غیری برنسنه ایدا ووبلکه جرمدن اوزکه بر تحفه اهدا اتمزلردی **قطعه**
بجرم کرا این دقیقه بدانند که منم • مارا چه لذتیست زعفو کناهکار •
همواره ارتکاب جرایم کنند بعد ز پیوسته نزد ما کنه آرد باعتذار •

ترجمه عفو ایتمدن خطاسنی هرکاه مجرمك • فهم ایلیبیدی حظ وصفا
کناهکار عمدا ایجه جرایمی ایلردی ارتکاب • پیوسته جرمله کلوب ایلردی اعتذار •
نصیحت برکون اسکندر نامدار حکیم ارسطوبه فلان کناهکار حقنده
رایک نه اوزره قرار اتدی دیو استخبار ایدیجك حکیم دخی ای شاه نیکوکار
اکر کناه وجوده کلمسه افضل فضائل اولان صفت عفو برکیمسه ده
ظاهر وخلق جهان افتاب خذ العفو کریمهٔ جلیله سندن مقتبس
اولان عفو وصفح انوارینه مظاهر اولمازیدی امدی کناه عفوك
مراتی وکناهکاران اول صفت حمیدهٔ پسندیده ظهورینك امیدی وآفتی
در پس لایق وسزا بودر که انك حقنده بو معنای رعنا اینهٔ حصولده
جلوه نما اوله **بیت** کناه اینهٔ عفو رحمتست ای شیخ • مبین بچشم
حقارت کناهکاران را • **ترجمه** کنه مرات عفو رحمت مجرمدر ای زاهد •
صقن چشم حقارتله نظر اتمه کنهکاره • **نصیحت** اسکندر حکیم زبوره
عفونك محلده نیکی وخوبی ندیدر کره خصمه قدرت وغلبه وقتنده مرغوب
در زیرا اول زمانده عفو ایله شکر کذاری ظفر احسن وجه اوزره مراد اولمر
دیدی **حکایت** برکون بر پادشاه غضنفرفر مظهر غلبه وظفر اولوب
دشمنی زنجیر فلاکته بسته واسیر ودلشکسته تحقیر وتذلیل بیشمار ایله حضور
عزتنه احضار اولندقده پادشاه جمجاه خطاب جانکاه ایدروب ای بر کناه
هیچ احوال بر ملالکه نکاه ایدرمیسن دیوجک جوابه شتاب ایدوب
ای شاه عالیجناب ان الله عفو یحب العفو فحواسنجه صفت عفو وصفح
درکاه ملك وهاب ده مقبول ومحبوبدر وخصوص اوزره غلبه وظفر صفت
پادشاهلر قتنده مطلوب ومرغوب در چونکه بر قدیر بنی بسته زنجیر

فلاکت اولوب تقدیر واثر مطالبک اولان ظفری سکا تیسیر اتدی سن
دخی مقبول خدا اولان عفو وصفحی شمده دریغ وبنی زخم خورده خنجر وتیغ
ایتمه دیدی پادشاه دادا عتیاده اول نامرادک سخن سنجیده سی پسندیده
کلوب زنجیر عقوبتدن ازاد ومسرور ودلشاد اتدی پس ملوک
جهاندار وصاحب اقتداره سزاوار بودر که جرم وعصیان ایدن
مجرملرک سوء اعمالی مقابلهسنده ترک مجازاتی عادت وخصلت و شکرانهٔ
قوت وقدرت وغلبه وفرصت ایچون همواره عفو ومکرمت ایدهلر که
سلاطین کشورکشانک عادت حسنهسی وپادشاهان جهاندارانک
طریقهٔ مستحسنهسی بودر بیت ز ابتدای دور عالم تا بعهد پادشاه
از بزرکان عفو بود دست از فرودستان کناه ترجمه ابتدای دور
عالمدن بروقت الشباه اهل قدرت عفو وصفح ایلر فرودستان
کناه حکایت مقربان سلطنتدن بیری مرتکب جرم عظیم اولمغله
موجب تأدیب وتعذیب دوشمش وباشنه زنجیر محنت وفلاکت اوشمش
ایدی برکون ولی نعمی اولان پادشاه نیکو سیرت خواص دولت ذو بیوری
ایله اول مجرمک امرنده مشورت ایدیجک بو بندهکز پادشاه یرنده
اولسم نی توقف وآرام اولنف دولتی نصیب تیغ خونآشام ایدردم
دیدی پادشاه عالیجاه ایتدی چونکه سن بنم مرتبهمده دکلسن
مناسب بودر که سنک خلافکه ذاهب اولام شاهان عالیشان
سعادت نشانک پیشهسی کرم همت اولان ادانی اندیشهسنه مساوی
ومدانی دکللرا اکر کناه صدور ایدرسه قبیح ایسه عفو وصفحله
معامله دخی بندن ملیح دردیو قید عقوبتدن ازاد وجسرت

تخلیصه

تخلیصله مسرور ودلشاد اتدی بیت کر عظیمست از فرودستان
کناه عفو کردن از بزرکان اعظمست ترجمه غم دکل ایسه
فرودستان اکر جرم عظیم کم کبارک عفو ولطفی داخی اعظم در بکم
وهر بار که کناهکار اولان کیشی کندیدن صدور ایدن اوزارک
عفوی بابنده ملک غفارک کرم جمیل ولطف جزیلنه احتیاجنی ملاحظه
واندیشه ایده حسب القدره بو مجرملرکه کناهلری عفوینی همیشه
پیشه اتمک کرک تاکه حق تعالی دخی عفو واحسانی دلخواهی اوزره
انکه ارزانی ایده بیت اگر توقع بخشایش از خدا داری ز سر وی عفو
وکرم بر کناهکار ببخش ترجمه حقدن امید ایدرسک احسان نهایت
لطف ومروت ایدوب عفو ایت کناهکاری حکایت بر پادشاه
قولاریندن بری بر منصب سرافراز وسایر خدامی بیننده ممتاز ایلدی اتفاقا
اول مخصوص پادشاهک منظوری بروضع نامعقول صدور
ایدیجک غضب ظهور ایدوب معزول ومحزون مقید ومغلول پای تخت
کتوره کلردن عتاب امیز وخشم انکیز خطابه اغاز وچشم خشم وغضبی
باز اتدی اول بیچاره زهره ترک ای شاه اندیشهناک اونتمه
روز حسابده رب الارباب قتنده موقف عتابه سنی دخی دعوت
اتسهلر کرکدر اول وقت سن بنم میل ایدرسین دیدکده ملجأ
وملاذم الخلق عفو الهی دردیو جکپس سن دخی بنم حقمده عفو وحلمی
ارزانی ایت کم عفو الهی عفو پادشاهی ایله بازبسته وفضل فیض نامتناهی
عطای پادشاه معدلت پناه ایله پیوسته در دیدی بیت من بیش
تو مجرم و تو در پیش خدا کر عفو کنی حق ز تو هم عفو کند

ترجمه درکه مولاده سن مجرم سنک یانکده بن جرمی عفوات
که تاحق ساکه ایده مغفرت پادشاه عالیشان بو سخنی تمام استحسان
ایدوب اول نامرادی قید وبندن ازاد وتربیت وتسلیت ایله
دلشاد ایدوب کوناکون رعایت ومنصب سابقنی عنایت ایلدی
مثنوی عفو فرمودن مبارک خصلتیست هرکه دارد عفو صاحب
دولتیست دل زنور عفو روشن میشود وز نسیمش سینه
گلشن میشود انچه ایزد دوست دارد دوست دار ترجمه
دوست دارد عفورا پروردکار عفو واحسانی کبی بر خصلتی وار
کیم که عفو ایلرسه اولور کامکار نور عفو ایله کوکل روشن اولور
جان نسیمندن انک کلشن اولور حق نه یی سودیسه سنده سوهمان
عفو احسانی سوه اول مستعان لکن عفو حدود الهیده لایق دکلدر
بلکه اول محلده قهر وغضب موافق وحکمت شرعیه وعملیه یه مطابقدر
نظم اکر ان جرم را حد بست شرعی بنا یر داشت انجا عفو مرعی
که عفو او دران اجرای حد است بلا را حد شرعی همچو سد است
ترجمه شو جرم ایچون که اوله حد شرعی صقن اغه اوراده عفوی مرعی
انی عفو ایلمک اجرای حدده بلایه حد شرعی حق بو سددر

اون یدنجی باب حلم بیاننده در

حلم اخلاق الهیه دن ایدوکی مثبت ومحقق واسماء حسنی دن اولان
اسم حلیم اندن مشتق وبو مدعای اثباته ان الله عفو حلیم کریمه
جلیله سی دلیل مصدق مصدق در وجمله انبیاء کبار واولیاء ابرار
بو صفت عظیمه دن حصه دار اولمشلردر که مفسدلر یله ومفسده

شیطان اولان سورت غضب وخشمی قوت حلمله شکسته وقفل سلم ایله ابواب
تهوری بسته ایده لر ابو هریره رضی الله عنه حبیب اکرمدن صلی الله علیه
وسلم روایت ایدر بو مثلا که لیس الشدید بالصرعه انما الشدید الذی
یملک نفسه عند الغضب یعنی سزدن پرزور وقوی اولان خلقی یره چالوب
سرنکون ایدن دکلدر بلکه خلقک اقوای اولان تهور وغضبی حالنده
کندوسن خاک مسکنته چالوب کسر نفسله وجودینی زبون ایدندر بیت
مردی کمان مبرکه بزور ست وپر دلی با خشم اکر برای دائم کاملی
قوت بازو ایله صنمه اولور مرد انه لک خشم وغیظه غالب اولمقدر یکیم
فرزانه لک انجیل جلیله بو معنای جمیل ده مذکوردر که سلاطینه وجبابره
نفسلرینی حلم ایله رام اتمک معتاد وفرمان بردارلرینه منقاد ایده لر تاکه
خلاف مرضیلری اولان کلام مسموعلری اولمغله موقف خشم وغضبه قدم
باصمیه لر واولورا ولماز کلامی قوللری قلرینی اصمیه لر زیرا انلار قوت وقدرت
وزبر دست اولمغله انقیاد واطاعت اوزره درلر اکر خشم حلم ایله مغلوب
ومکسور وغضب ملایمت ورفقله محکوم ومقهور اولمیه شاهلرک اکثر
قول وفعلری خشمناک وقهر وعفوسنده بی باک اولمغله البته خلق عالم
مستاصل وملک دولت بی رونق وپر خلل اولوردی وبو معنای زیبا
بو نظم رعنا ایله عجبا دا اولنمشدر نظم یره باری خزینه خردست
هرکه را حلم نیست دیو ودد است دیو بند است حلم اکردانی غضب
ازدست او ست زیردانی ترجمه تحمل مخزن عقل وخرد در کیمک
کم حلمی یوق اول دیو ودد در حلیم اولور دلیر دیو افکن غضب
محبوس در حلمک الندن مرد حلیم اول ذات سلیم درکه سیلاب

غضب كذر كاهنده جبل شامخ واقع اولسه اضطراب. وحذر اوزره
اولمالی مقرر ایكن اول تحول وانقلاب قبول ایتمیوب ثابت قدم وبرگ
دم اوله و نائرهٔ خشم التهاب بندنكه اثر اضطراب اوزره ایكن اكا تأثیر
ایتمیوب بی باك وبی غم اوله وسلاطین معدلت آیین دن بر نیك اندیش
غضبنی حد حلم سكون بولماز وبر حالده معاونت وبرد بار وملایمت
اولمایجق رعایا وبرایانك بار كلفت وكوترمه طاقتی اولماز امری پادشاه
عدالت كستر وشهریار رعیت پرور اولدركه جوهر ازهر حلم وسلیم طبعه
افسر ایدوب ودست یاری تحمل وبرد باری ایله بنیاد فساد دخشم عالم سوزی
برباد ایده شعر چو حلم اندر آمد غضب گشت پست غضب راهمین
برد باری شكست سنون خرد برد باری بود سبك سر همیشه بخواری
بود ترجمه قچن حلم كلسه ایدر خشمی پست تحملدر اولور غضبله
شكست سنون خرد درشها اصطبار سبك سر همیشه اولور خوار
وزار مشهور آفاق اولان سلیمان وزآق دن منقولدر كه عشرك
بركون خدمت مأمور حاضر وآیین مجلسنه ناظر ایدم بر یاقوت
پر رونق كوردم كه طولی دورت وعرضی ایكی برمق صفا وروشنی
خورشید تابان وناهید درخشان ورنك روینه نسبت لعل بدخشان
برسنك بی نشان ایدی بر استاد زرگره نكین خاتمه اتمك ایچون اول
یاقوت عظیمی تسلیم ایتدی قضا اتفاق بر كون بنده شاه عمیم النوال
خدمتنده دومال اتدكده اثناء كلامده اول انكشتریندن سؤال ایدوب
زرگری نقاعدن استفسار ایچون احضار اتدكلرنده اندامنه رعشه
دوشوب اوراق بید كبی لرزان ورخسارنده عرق حجاب ریزان

اولیاق

اولیاق شاه مكارم نشان سبب تغیرندن بر سان اولدقده وجهنی بیان
ایچون استیمان ایدوب بعد الامان ای شاه جهان وای مظهر لطف وحسان
اول یاقوت سنكین بهای انكشتر بینه وضع ایدر كن دستمدن سندان
اوزره دوشوب دورت پاره ودردم بر پاره اولدی دیو جنه مأمول
تبسم ایدوب وار دورت انكشتری وهر پاره سنی بر نكین ایله كه بو خصوصده
جرم وتقصیرك یوقدر دیو عذر پذیر اولدی ومأموردن بو صدور
ایدن حالت مرتبهٔ حلمك غایتی وعفو وصفحك نهایتی در شعر حلم سرمایهٔ
كمال بود سبب عزت وجلال بود حلم شادی فزای هر خجلست مومیای
هر شكسته دلست ترجمه حلم سرمایهٔ كمال اولور سبب عزت وجلال
اولور حلم اولور چارهٔ غم خجلت مومیای دل شكسته صفت حكایت
بر كون نوشیروان حكیم بوزرجمهردن سؤال ایدوب حلم ندر دیدیكده
نمكخوان اخلاق دردیدی زیرا هر وقف قلوب اولسه ملیح اولدیغی بو
تلمیح وبر وصف ملیح ایدوكنی تصریح ایدر طعام بی نمكه مزه دار اولمدیغی
كبی خلق بی حلم دخی مظهر اعتبار اولماز نوشیروان حلمك علامتی ندر
دیدكده حكیم جواب ویردی كه انك اوچ نشانی واردر اولكی بودر كه
بر مرد ترش روی وسخت گفتار اطاله لسان وكار ناهموار ایله خاطر
پریشان اتسه مقابله سنده كلام تلخ [illegible] غضب
دور اتمیوب لطف واحسان ایله مسرور وخانهٔ قلبین معمور ایده
شعر باتو گوید كه چست غایت حلم هركه زهرت دهد شكر بخشش
كم مباش از درخت سایه فكن هركه سنكت زند ثمر بخشش هركه
بخراشد جگر بجفا همچو كان كریم زر بخشش از صدف یاد گیر نكتهٔ حلم

هر که بر وسرت که بخشش **ترجمه** دیه‌بن ساکه غایت حلمی کیم که هم
و بر سه صوت اکاسکر • صقن اولمه درختدن کمتر • کالش اورزکی
ویرداو ثمر • جور ایله قلبلن اتسه کمکه خراش • کانکبی سن اکا عطا قبل
ذر • صدف ع حلمی کوروب اوکرت • باشکی کیم بر سه ویرکوهر •
ایکنجی علامت اولدر که اتش خشم زبانه کیر و مشتعل وصولت و سطوت
غضبه رتبه غاینه واصل اولیجاق ساکن و ساکت و خاموش و صامت اوله
سنکه تسکین روح واطمینان دل بو محصلت بر برکتله حاصل اولور
واصلاح نفسه منهالک اولان درویش صالح سالکه علاج غضب
وتهوره بوصفت ایله مالکه اولور **اوچنجی** علامتی بودر که فی نفس الامر
مستحق عقوبت اولان کناهکارلر حقنده اظهار چشم و غضب اتمیوب
کارنا هموارلرینه تحمل واصطبارک کوستره لر **حکایت** نوباوه بوستان
ولایت باکوره باغستان هدایت غنچه کلستان رسالت شکوفه دوحه
اصالت سرو سرافراز چمنزار سیادت زینت افزای کاشانه سعادت
نظم مغز سید ان و سبط نبی • نور چشم محمد عربی • نخل بستان حلم
ونخل ولی • صاحب حسن خلق ولطف جلی • حسین بن علی صلی الله علی
سیدنا محمد وعلی آله و اولاده واحفاده وامدنا فی الدارین بامداده
واسعدنا باسعاده حضرتلرینک اشراف عربدن بر فرقه ضیف
مهمانلری اولوب لوازم ضیافت آماده و خوان مائده بر فائده
لری کشاده واصحاب مجلس لقمه طیبه تناولنه تمیق و اشتهاده ایکن
خدمتکار بر طبق اش کرم ایله مجلس محترملرینه کیروب کمال هیبتدن
غایت مرتبه ده دهشت مستولی اولوب پای کاشانه بساط سعادت

مناط ایروب الندن اولان طبق بر طعام حضرت حسینک سر مکرمی
اوستنه دوشدی واش کرم رخسار مبارکلرینه دوکلمکله کمال
حیرتدن خادمک اوستنه زنبور محنت شرم وحیا اوشدی حضرت
حسین رضی الله تعذیب قصد اتیوب مجرد تأدیب قصدیله خدمت
جانبنه ترغیب ایچون اول برکناهه کوشه چشمله نکاه ایدیجک عنایت
باری یاری ایدوب اول دمده مبارک لولده هاننده زماه
للحیوة والکاظمین الغیظ کلامی جاری اولور همه سففت و مرحمتی کرم
وطبع لطیفی نرم اولان سرو سیادت توأم بر مقتضای لطف و کرم
اش کرمده اولان ثقلتی هضم وغیظی تمام کظم اتدم بیورد قلرنده
ینه اول خادم والعافین عن الناس دیوجک اول صاحب لطف سفاک
دخی عفو اتدم دیو ازاله خوف وهراس ایدیجک تتمه آیه کریمه‌یی
تلاوت ایدوب والله یحب المحسنین دیدی خاندان نبوته زیب
وزین اولان حضرت حسین رضی الله عنه مالندن سنی ازاد
ایدوب مؤنة ومعاشله ذمت همتم دین وقدرک ضرورت ولوازم
انتعاشک اوستمه متابه فرض عین اولسون بیوردیلر **شعر**
بدی را مکافات کردن بدی • بر اهل صورت بود بخردی • یعنی
کسانی که پی برده اند • بدی ربده ونیکوی کرده اند • **ترجمه** کرچه کم
ارباب صورت دیدیلر • کملکه کورک لابد جزا • واصل معنی اولان اهل
خرد • کورسه کملک ایلک ایلر دایما • **حکایت** اخبار سالفه ده وارد
اولمشدر که حضرت عیسی علی نبینا وعلیه الصلوة والتحیادن سخترین
اشیا ندر دیو سؤال اتدکلرنده خشم خدا اصعب اشیا اولدغنی انبا

انلر بلر یا خشم الهیدن امین وسلامته چاره نه در دیو سؤال ایتدیلر
غضب نفسانی وتهور شیطانی ترك ایله امان رحمانی میسر در
بیوردیلر حضرت مولوی دخی مثنوی بر نظم شرین عباره ایله
بو حکایته اشارت بیورمشلردر **مثنوی** گفت عیسی را یکی هشیار سر
چیست در هستی ز جمله صعبتر • گفت ای جان صعبتر خشم خدا •
که ازو دوزخ همی ترسد چو ما • گفت ازین خشم خدا چه بود امان
گفت ترك خشم خویش اندر زمان • ترك خشم وشهوت وحرص
آوری • هست مردی ورگ پیغمبری • **ترجمه** حضرت عیسی
روح الله یه بر هشیار سر اصحاب اشیاندن دیو سؤال ایتمش مکر •
دیمش ای جان خشم مولادر قودن صعبتر • کیم بونم کبی ایدر دوزخ
دخی انده حذر • خشم حقدن کیمکه بولمق استیه امن وامان كند و خشم
وغیظنی ترك ایلسون اول هر زمان • ترك حرص وشهوت وغیظ
وغضب ایت دائما • کیم اودر مردی وایین گزین انبیا • ومعلوم
اولا که غضب مواضع عدیده ده حلمدن بهتر وپسندیده در زیرا
حرص وطمعدن یا تکبر وتعظمدن ناشی اولان غضب مذموم واصحابنه
هر وجهله نحس وشوم اولور اما اعلا معالم دینی مبین ومحافظه
مراسم شرع متین ایچون شدت وغضب مستحسن ومرغوب وصاحبی
بین الناس محبوب ومطلوب در مثلا کیشی اهل بیتنده صدور ایدن
خیانت ومناهیده صفت حلم ورفقله مباهی اولسه عقلا وشرعا
وعرفا ملوم واهل مروت وغیرت نظرنده ساقط واعتباردن
محروم اولمامی مجزومدر چونکه دامن غیرت وحمیته بی غضب وحشونت

میسر اولماز کمال انسان بودر محل حلم وموضع غضبی نظر صحیح
ایله فرق وتمییز ایدوب هر محلده مناسبی ایله عمل ومقتضاسنی
ایلیه **بیت** قهر ولطف اندر محل خود نکوست • جای گل گل باش
وجای خار خار • **ترجمه** محلنده کرکدر قهر واحسان • مقام خار خار
وجای گل گل •

اون سکزنجی باب خلق ورفق بیاننده در

خلقدن مراد خوش خویی ورفقدن غرض نرمی ودلجویی
در بریسی ملاطفه طریقنده سازکاری وبری مدارا وملایمت
بولنده کارسازیدر اما خلق نیکوترین نعمت وزیباترین
خصلتدر زیرا حق تعالی ایمانی خلق ایدیجك الهی بنی چون خلق
ایتدك قوت دخی ویر دیو دعا ایتدکده حق جل وعلا خوی نیك
وسخا ایله قوی وتوانا ایلدی وکفری خلق ایتدکده الهی بن ضعیف
دخی قوت ویر دیو جك اقتضای حکمت اوزره خوی زشت وبخل
ایله قوت ویردی وحدیث شریفده بدخوی ولئیم بخیللر جنته
داخل وسعادت اخرویه یه واصل اولمازلر دیمك اولوقدر واردر
اولمشدر **بیت** من ندیدم در جهان جست وجو • هیچ
اهلیت به از خلق نکو • **ترجمه** ملکت دنیای کزدم سربسر کورمدم
خلق نکو کبی هنر • **حکایت** برکون حضرت روح الله علی نبینا وعلیه
وعلی سایر الانبیاء اکمل الصلوة یولده کیدر کن بر ابله ونادان راست
کلوب او حضرته بر امردن سؤال ایدیجك لطف ورفقله جواب
ویردیلر اول کوله کلام مقبوللرین قبول ایتیوب دهن حماقتی
باز وعربده وسفاهته اغاز ایدر وفریاد ونفرین ایتدکجه او حضرت

تحسين وآفرين دیوب اول طریق معانده ومجادله دن کلدیکجه انلار
مسلک ملاطفت وملایمته کیدر اول شخص کنا خلق ایتدکجه بو ملازمت
ادابه ایدر اتفاقا بر صاحب تمیز اول فرومایه ناچیزه کلام
قباحت آمیز ووحشت انکیز في الحال ایتدکده یا روح الله بو مقوله
سفیه ومجنون مغلوب ورنجور اولوب اول کنا خلقه آغاز ایتدکجه سن
در دانه لطف وکوهر یازاین بریسی اول جور وجفایه منهمک اولدقجه
سن راه مهر و وفایه سالک اولورسین دیدی حضرت عیسی دخی ای
رفیق موافق وای صدیق صادق کل اناء یترشح بما فیه مضمونجه آندن
اول صفت صادر وبندن بو صورت ظاهر اولور مصرع از کوزه همان
برون تراود که در وست ترجمه کوزه ایچنده اولن ایلر ترشح ظرفیده
بن اندن غضبناک ومضطرب اولمادم اما اول بندن متنبه و
متأدب اولور وانک کفتار نی معنی سیله بن جاهل اولمام اما اول
بنم خوی وخلقم عاقل ونکدیکم حقه قائل اولور بیوردیلر شعر
چون نشوم من زوی افروخته • او شود از من ادب آموخته •
من که زدم مایه ده جان شدم • این صفتم داد خدا زان شدم •
خلق نکو وصف مسیحا بود • خصلت بد مرکه مفاجا بود •
چون بکا ویرمز سوزی ای کم غضب • بنده ادب اوکرنور اولی ادب
صونری بو حالی بکا اولسه تاسف • ویرر انکچون نفسم تازه جان •
خلق نکو وصف مسیحا اولور • خصلت بد مرکه مفاجا اولور •
حکایات اشانه خوش خوی اوندر دیغلر اونکی خلقم کار نیکو ده
موافقت وحسن تدبیر لرنه متابعت در ابکنجی انصاف فلانصاف

و ترک اعتساف نفس الامره اعتراف در اوچنجی عیب بین و بخن جیبن
اولمقدر دوردنجی بر کمسه دن زلت وقصور صدور ایتسه حسن تاویل
ایله عیبینی مستور ایتمکدر بشنجی کناهکار اولانلر اعتذار ایتدکلرنده مجبور
ومسارا قبول العذر حقهو عند کرام الناس مقبول کلنجی عیوب
اوزره دامن کستر وقبوله مسبول اولماق کرکدر التنجی محتاجان حاجت
رسان وملتجای ستمندان اولماقدر یدنجی خلقک رنج وزحمتلرین
تفکر واحوال پر ملاللرین تدبردر سکزنجی کبیر کبری عیوبه نظر ایدر
قصور نظرندن کف بصر ایتمکدر طقوزنجی خلقله معامله ده خنده
رو وکشاده ابرو اولماقدر اونجی حین مکالمه ده نرم کلام خوش
وسخن ملایم ودلکش سویلمکدر شعر بهم خلق جهان خلق پسندیده
غانی که سوی خلد برین راه بر ان خواهد بود ترجمه خلقم کوستر دایما
خلق نکو کیم اوده راه کلستان جنان • و بو مضمونده بو نظم دلارا
عجب زیبا واقع اولشدر بیت خوشست عالم آزادکی و خوش
خوش بدین مقام در اکر بهشت بیچونی ترجمه فارغ وآزاده اولوب تیکنجو
اوله هر زمان • بو مقامه ایرشن بولور مقام جاودان • آثار فی
سازکاری ومدارادن عبارت ده اخبارده وارد اولشدر که
رفق مقارن اولدیغی شیء خوب ودلکش وناسازکاری مقارن
اولدیغی کاری مشوش وناخوش ایدر وحضرت رب العزة
جناب ملک خصلت شفیع امت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی
تعریف ورفق وملایمت ایله توصیف بیوروب فبما رحمة من
الله لنت لهم بیورمشدر وبحث درشت سبب قطیعت وعداوت

اولدیغی کبی نرمی وملایمت وسیلهٔ جمیلهٔ مودت ومواصلتدر **بیت**
بشیرین زبانی ولطف وخوشی • توانی که فیلی بموی کشی **ترجمه** طتلو سوزله
لطف خوش خویله • فیللر ضبط اولنور بر مویله • **حکایت** اردشیر بابک
که سریر سلطنتده زیور حکمت ایله آراسته وکاشانهٔ عزتی لباس معرفت
ایله پیراسته ایدی بر کون فرزند ارجمندی کرانبها جامهٔ دیباج وقماش
زیبا کیمش کوریجک ای پسر پادشاهلر جامه کیمکه کرکدر که هیچ بر خزینه
ده اولمایه و بر کمسه اول جامه یه دسترس بولمایه دیدی
پسر دخی اول جامه نک اصلی ندندر دیو استفسار ایدیجک تاری
خوش خویی وایلکو کاری ویودی سازکاری و بردباری دیدی
پس بو کلامک معناسنی اندیشه ومزایاسنی ملاحظه سنی پیشه ایدنلر کوردیلر کی
انک منبع جمیع اقسام خیرات ومجمع جملهٔ حسنات سعادت غایاتی ایدوکین
بیلورلر **قطعه** پادشاهان وشهریاران را • باهم آفریدکان خدای کارسازی
نکوست درهم وقت • سازکاری خوشست درهمه جای • **ترجمه**
پادشاهان وشهریارانده • ملکت دهر ایچنده هر فرده • کارسازی
همیشه نیکودر خوبدر سازکاری هر یرده • **حکایت** فریدونه سؤال
ایدوب ملازم باب سعادت انتساب اولنلری نه ایله محافظ وضبط
وربط ایدرسز امرلرینه نه ملاحظه ایدرسز دیدکلرنده ملاطفت ونرمی
ایله دیدی یا عقدهٔ مشکلات نه ایله حل اولنوب آسان اولوردی دیدکلرنده
ایتدی که ملایمت وسازکاری ایله بو نظم ایدر بلاغت عنوان دخی
بو معنای زیبا اوزره جریان بولمشدر **قطعه**
مهمی که دشوار ومشکل بود • برفق ومدارا توان ساختن •

توان

توان ساخت کاری بزمی چنان • که نتوان به تیغ وسنان ساختن •
ترجمه
ندکلو بر مهم مشکل اولورسه • اولور آدم مدار ایله واصل •
عجب عالمده رفقیله اولان کار • سنان وتیغله اولورمی حاصل
جمشیده بر کون وزیرلرندن سؤال ایدوب سلاطینه قنقی صفت
ایله اتصاف اهم مهمات وجملهٔ ضروریاتدندر دیدکده رفق وملاطفت
ونرم خویی وملایمتدر دیدی زیرا بو خصلت سببی ایله رعایا وبرایا
دعای پادشاهه مداوم وعساکر وسپاه بی اشتباه مقام رضاده
شهنشاهی اوزره قایم اولورلر رعایا دعاکو وسپاه رضاجو
اولماغله سلطنت تمام نظام ولوازم دولت انتظام بولور وغندن
ماعدا بجملره ملایمت یوزندن بر وجهله کوشمال اغلک اولور که
عنف وشدت ایله میسر اولمق محالدر **حکایت** رفق وتلطف
ایله موسوم ولوح دل وجاننده نقوش ملایمت مرسوم اولان
پادشاهلرک برسی بر کون آشپزنه خطاب ایدوب طبعم فلان طعامی
آرزو ایتدی بر خوشجه پشروب صرف مقدور وسعی موفور ایله دیدی
مطبخی مامور اولدوغی طعامی انواع ترتیب واهتمام ایله پشروب سماطی
اطعمهٔ کوناکون ایله مرتب ومکمل حضوره موفور السرور کتوردی ونعیم
خدمتلر بتوردی سلطان آرزو ایتدوکی طعامه هر بارکه دست هوس
دراز ایدوب بولقمه اخذ ایتدکجه بر مکس ظاهر اولوردی آخر
ایستدوکی طعامک تناولنه بر وجهله دسترس میسر اولمایجق غیری
طعاملردن تناول ایدوب سفره یی رفع ایتدکلرنده صکره آشپزی
حضور عزتنه کتوروب اول آرزو ایتدوکم طعامی غایتده نفیس

ولازمدر بشو مرشدسن باربن دخی بیشرلقابو شرطله که ایچنده چندان مکس اولیه بیوردیلر پادشاه کامکارک مطبخی نابکاره عقوبت و تعذیب دن بدتر تعییر و تخجیلندن اندکلری تعبیر دلپذیر برندن حضار مجلس خطیر اظهار تعجب کثیر اندیلر بیت چو در مقابلهٔ جرم لطف بیند کس شود خجل زده واین خجالت او را بس ترجمه کیمکه جرم ایدوب کوره لطف وعطا چکدوکی خجلت یتر اکه جزا

اون طقوزنجی باب شفقت ومرحمت بیاننده در

عامهٔ رعایایه شفقت وکافهٔ برایایه رفق ومرحمت ملوك عظیم الشان وسلاطین رفیع المکان ذمتلرینه لازم درزیرا زیر دستان اهل اختیار واقتداره سفارش اولنمش وودایع حضرت آفریدکار دریلر تاکه احوال رعیتی رعایت واظهار لطف وعنایت ایله حال عجزه ودرویشان فراغت ورفاهیته مقترن واول دلخسته لرک خاطر شکسته لری اهتمام رعیت پروری ومرحمت کستری ایله هجوم بلای جباران وعموم غموم ستمکاراندن فارغ ومطمئن اوله پس لازمهٔ شاهی ومقتضای جهان پناهی بودرکه امید رحمت الٓهی ایله ارحم ترحم مضمونیجه ضعفا وفقرا دیده مرحمت وعین عنایت ایله نظر ورخسارهٔ سلطنتی خال زیبای فرح فزای الشفقة علی خلق الله ایله پرزیب وزیورایده شعر در شفقت هرکه علم برفراخت کارخود وجمله خلایق بساخت از شفقت هرکه سرافراز شد دیدهٔ دولت برخش باز شد ترجمه عرصهٔ شفقتده ای دل قالدروب هرکیم علم ایلیه میل عطا ولطف واحسان وکرم خلق عالم سایه سنده جمله اولور کامیاب کندویه داخی مرادی ال ویرر بی ارتیاب سلامت دنیا وسعادت آخرت رحم وشفقت ایله بازبسته وازدیاد دولت وامتداد سلطنت رفق وملایمت ایله پیوسته در

حکایت سلطان محمود پدری سبکتکین اوایل حالده برمرد صیاد وفقر وفاقه یه مانوس معتاد ایدی تمام مالکی براسب رهوار منحصر برفقر معسر اولوب روزکاری ضرورت وعسرت اوزره چکدی وهر روزکاری عزم شکار اولوب قوت یومی تحصیلی ایچون کوه ودشتی کشت ایدردی دامنه کرفتار اولن شکارله معاش ونظم احوال انتقاش ایدردی برکون قصد صید له ینه رسم پیشین اوزره سبکتکین اسبنه سوار اولوب عزم صحرا وکهسار ایدوب سیر سبزه زار ایدرکن چراکاهده بچوت وچرا ایچه سی ایله برآهو اوتلر کوروب همان اول جانبه آت سوردی آهو نچه اختیار فرار ویچه سی کریزه قادر اولمغله مادرندن جدا دوشوب اول محلده قرار ایدیجك فی الحال سبکتکین بچه نی صید ودست وپاسنی محکم قید وزینی اوزره غمکین ایدوب شاد وخندان جانب شهره شتابان اولدی آهوی دلفکار بچه سین شکار ودست وپاسنه صیاد الندن کرفتار کوربچك ناله وانین ایله صیادك پاینه دوشوب حزین ودیدهٔ غمدیده سی خونین کوروب عرق شفقتی حرکت اتمکله مرحمت ایدوب دست وپاسنی کشاده وقیدندن آزاده ایدوب سر بصحرا ایدوب مادری یانینه کوندردی وعنان توجهنی جانب شهره دوندردی مادری قرار بچه سین درکنار کوروب مانند ابر نوبهار چشم خونفشانی اشك ریزان اولوب روی عجز ونیاز جانب

اسمانه طوتوب لسان حالله مصرع آنکه زبان نی زبانان
دانی ترجمه بی زبانلردلن بیلن سنسن • دیو قاضی الحاجات ورفیع
الدرجات درکاهنه تضرع ومناجات اتدی و سبکتکین نهی دست
شهره کلدی کیجه بی حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه وسلم خوابنده کوروب
بیوردیلر که اول بیچاره زبان بسته واواره دلشکسته یه اتدیکک
مهربانی وشفقت وکرم ومرحمت سببیله جناب ملک علامه تقرب
تام تحصیل ورضا بخش ورحمت تام تکمیل ایلدک امری حق سبحانه
و تعالی سنی شرف پادشاهی ودولت جهان پناهی ایله مباهی ومظهر الطاف
نامتناهی اتمشدر شکرو لازمدرکه بو وجهه اوزره شفقتی ورعیت
حقنده رعایت ومرحمتی ترك اتمیه سین ومهلك غفلت وغروره کتمیه سن
حکمت اکابردن بری دیمشدر که بر حیوانه شفقت سببی ایله
بو جهان فانی پادشاهلغی ارزانی اولنجاق نسله مرحمت واحسان ایله
سلطنت ملك باقی میسر اولماق عجیب وغریب دکلدر شعر
دست رعایت زرعیت مدار • کار رعیت برعایت سپار •
مرحمتی کن که جکرخسته اند • در کرم ولطف تو دلبسته اند •
ترجمه رعیتدن تغافل ایتمه زنهار • رعایایه رعایت ایله هر بار •
ترحم قیل که خاطرخسته لردر • سنك احسانکه دلبسته لردر •
حکمت حکما دیمشلردر که سلطان عالیشانك اثار مرحمت وشفقتندن
بری بودر که پدر پرنده اندوکحه مهر ومحبت کبی رعیته علاقه ومودت
ایده وکندو سنه لایق کوردوکن انلره دخی مناسب وموافق
کورمیه تا انلر دخی مال ومنال لرین وجان وبدنلرین اندن دریغ

ایتمیوب

هر بری وارغی بولنده فدا ومهر ومحبتی روحلرنه غدا ایدوب جمله
عقلرین ازدیاد عمر ودولت وامتداد اطناب شوکت وسلطنته صرف
ایده لر پس پادشاهلرك خلقه مرحمت وشفقتلری بیشتر اولدیغی خالق
تعالی حضرتنك دخی نظر رحمت ومغفرتی انلر حقنده اوفر واکثر
ومرتبه ملاحظه دن عالی وبرتر اولور شعر بخشایش بخشایند
برقی • دری از غیب بکشایند برقی • اکر رحمت زحق داری تمنا •
تو هم بر دیکران رحمی بفرما • ترجمه ایدرسك خلقه احسانی کوره سك
لطف بی پایان • کشاده اولور سکا دولت قپوسی غیبدن هر آن • جناب
حضرت حقدن امید ایدر ایسك رحمت • دمادم سنده خلق عالمه ایت
مرحمت شفقت • نصیحت اردشیر بابك برکون فرزندلرینه
پند سودمند ایدوب ای پسرلر چندن جهد ایلیك که شفقت عام ومرحمت
مالاکلام سببیله رعایانی دوستی م ابرکورمیسن تاکه دللرین
شبکه محبتکه بسته کوره سین زیرا سایر اعضا تابع دل اولدیغی
تقرر وتحقق واصلدر حکمت برحکیم نحی داندن سؤال ایدوب پادشاهلره
جلددن اعلا شکارندر دیدکلرنده شاهباز بلند پروازه احسانی
ایله مرغ دل رعایای صید ودام انعام ولطیله قلوب رمیده بی قیدلکدر
دیدی زیرا رعیتك قلوبی پادشاهلره میل ومحبت اوزره اولیجاق
سایر احوال دخی دللرینه تبعیت ایدر چونکه مهر ومودت شاه باعث
خاطر رعیت ده جاکیر اوله برامرلرنه امشکل وعسیر ودولتی خلل پذیر
اولماز بیت ملك معنی طلبی نی روی دلهاکن • لشکری کربنود ملکت تسخیر نشود •
ترجمه ملك معنی طالب ایسك دللرك اول پیروی • سا که ملکك اوله مسلم بی غمه جیش کرو •

ونشانهٔ رحمت وشفقت ربانی دخی بودر که حب القدور خلقی زراعت
وحراثت وعمارته تحریص وارشاد وایجاد قناطر واحداث جویبار
امداد له ناسی دلشاد ایده **حکایت** انوشیروان عاملینه بلیغ تبلیغ
کوندروب اکر موکل اولدوغک ولایتده برقطعه زمین نامزروع قالدوغی
مسموع اولورسه صلبکه فرمانم متعلق وبازار سیاستده بردار اولدوغک
محقق در دیو تهدید ووعید شدید ایله تأکید ایدردی زیرا
بومرتبه تشدیده باعث وسبب حادثه بودر که پادشاهلرک فائده
وعائده لری خراج مربوط وسفره ومائده لری زراعت ناس ایله کشاده
ومبسوط در مملکت معمور وآبادان اولمانجه خراج حاصل وخزاین
ومنافع سلاطینه واصل اولماز ومحقق آبادانی ممالک زراعت
وحراثته معلقدر پس رعیت حقنده شفقت ومهربانلق ایدرلر
مساهله ومسامحه ومصالحه کرکدر که زراعت ظاهره وساحه
ممالکه خاشاک ممالکدن طاهره اوله **بیت** مملکت معمور خواهی خلق
را معمور دار • وز سر ایشان بلای ظالمان دور دار • **ترجمه**
خلقی معمور ایت دلرسک مملکتک معمور اوله • دفع ظلم ایت که مملکت بلادن دور اوله •
حکایت سلطان ابو سعید خدابنده زماننده امراسی رعایایه
مصادره ایله مالترین غارت • ومکابره ایله ضعفایه ایصال خسارت
جسارت ایدر • اولنلار بری برکون پادشاهلری بوانلره کلنجه جانب
رعیتی محافظه ایدرم بعد الیوم رعایت رعایایه بر طرف ایدوب
سزک خاطرکزی ملاحظه ایدرم اکر معقول ومناسب ایسه کلک
جمله سی نهب وغارت • وامتعهٔ نفیسه وخسیسه دن مالکلرین

بالتمام

بالتمام اخذ ایله ایصال خسارت ایدهلم بو شرطله که من بعد سزدن
وظیفه ومرسوم وعلوفه ومعلوم طلب اتمیهسز والا بریکزدن
بو مقوله رجا والتماس احساس ایدرسم اکا عقوبت وحقارت
وعظیم سیاست اتمک مقرردر دیو حکم امر ایتدی علوفه ومرسوم
معیشت وزندکانی ایده بیلمکز نمایان ووظیفه خدمتده هزار کونه
قصور صدور ایده جکی عیان در دیدیلر پادشاه ایتدی جمله نزک مصالح
رعایانک عمارت وزراعت وحرفت وتجارته سعی ایله اولور چونکه
انلاری غارت ایدیجک وظایف ورسومدن تمتع من بعد کیمدن
توقع اولنور ملاحظه واندیشه ایدک که کاو وتخمی رعایادن نهب
وغارته قصدی واکل غلات ایله جور وتعدی همیشه پیشه
اولیجق بالضروره انلار ترک زراعت ایدر وبی زراعت محصول
اولمیجغی مقرردر اول تقدیرجه سز نه یه تناول وکیملر ایله
تعامل ایدرسز چونکه امرا پادشاه نیک زاددن بو تنبیهی
استماع ایدیجک من بعد روی التفاتی نوازش ورعایت رعایا
جانبنه توجیه ایتدیلر **شعر** • شنیدم از بزرکان سخن سنج •
که سلطان از رعیت بهتر از کنج • کزان خرج ار شود خوسراید • وزین
هر لحظه دخلی دیکر اید • **ترجمه** اولورمی دیدی مردان سخن سنج
رعیتدن ایو سلطانه برکنج خزاین • هر بری کلور اول واقف اولور
البته خرج اتمکله آخر رعایادن ولحه هر لحظه هران کلور شاهنشه
کمال فراوان جمله شفقتدن بری بودرکه شاهان مکرمت اندوز

هر روزاندن عام ایله مسند حکومته بروز ایدوب دادخواه احوالی
تفحص وسؤال اتمک کرکدر که هر کس بارکاه عزت اشتمالنه عرض حال ایده
بیله تاکه بالذات احوال مظلومینه کما ینبغی واقف وظلم ظالمک اطوارینه واقف
عارف اولوب بواب وحجاب درکاه معدلت انتسابنده متظلمینی
حاجب وغرض آمیز احکام اجرا ایله عرض وناموس سلطنتی سلب
اولمیه لر **حکایت** برکون حرمین محترمینک اعیان واشرافی ناصر خلیفه
یه مکتوب نصیحت اسلوب کوندروب مسند خلافت سکا سزا دکلدر
زیرا ظلمه یه ارخاء عنان اتمکله وکلا وبوابک خلقه جوری
فراوان ایدرلر دیدکلرنده خلیفه سزک اعلام ایتدککز احواللرن
بیخبرم دیو جواب یازنجه مکرر خبر کوندروب عذرک کناهکدن
بتردر زیرا کبار دعقلدرکه جوانبی ذمتکه لازم اولان
اموری غیریلره حواله وسپارش ومصالح مهمینی ترک ایدوب
مالا یعنی به ورزش اتمک کرککه مسند سلطنته قیام
اتکله اتمام مهام انامی ذمتکه الزام اتمش سن پس وقت سؤالده
عهده جوابدن خروج وحضیض مؤاخذه واحتسابدن نزوع
خلاص عروج لازمدر بو تقدیر اوزره بیخبر وغافل اولمق معقول
میدر وبیهوده معذرت مسموع ومقبول میدر دیدیلر **حکایت**
خلفاء راشدین وائمه مهدیین دن زین الاصحاب مجاور المنبر والمحراب
الناطق بالصدق والصواب حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهم
اجمعین بیورمشلردرکه بنم حیطه تصرفمه داخل اولان

منازل

منازل ومراحلده بر کپری خراب وویران اولوب رمه کوسفندکندن ابدرکن
پای سوراخنه کیرمکله برنه کن ندا ایرسه موجب وبال وروز پر اهوال
قیامتده بندن سؤال اولماسی متعین وعهده جوابندن خروج امر
ایدعکی متین دیرپس سلطنتی قبول واختیار ایدوب پای تمکنی سریر حکومته
وضع ایدن نامدار ادای حقوق ایچون استوار وحدود ورسوم
محافظه سیله رعایایه شفقت ومرحمت ملاحظه سیله موقف عدالته
قرار اتمک کرکدر **قطعه** قرار تخت حکومت نشین آسان نیست • درآن
مقام بسی احتیاط باید کرد • مراد عاجز محنت رسیده باید داد •
غم فقیر مشقت کشیده باید خورد **ترجمه** تخت دولتده حکومت ایتمک
آسان دکل • احتیاط بیحد وبی غایت ایستر اول مقام • آج ومحتاج
وفقیره دائما تحمل اولوب • عاجز بیچاره یه اتمک کرکدر انعام تام

یکرمنجی باب خیرات ومبرات بیاننده در

تمهید قواعد خیرات وتأسیس مبانی مبرات لازمه ذمت همت اصحاب
دولت ورابطه رفعت منزلت وواسطه عزت اخرت در زیرا نشاءه
حیاتدن صکره اثار فیض وبرکتی روح عامله ساری ومنافع
ومحاسنی جویبار عالمه جاری اولان اعمال صالحاتدن بری صدقه
جاریه در وشایبه ریا وسمعه دن عاریه مساجد ومعابد ومدارس
وخوانق پر فوائد ورباط وقناطر وحیاض وحصون دافع المخاطر
کبی که اثری دایم وباقی اولدقجه هیمه ثوابی روح بانیه ملاقی وعذاب
الیم جحیمدن حافظ ووافی اولور **بیت** هر که خیری کرد چون
محل بدان عالم کشید • روح اورا هر نفس فیض دکر خواهد رسید •

بونده برخیرایلین قلسم قچن عزم عدم روح پاکینه ایریشور خیرتله
دمبدم پس هر عاقل دانا وهوشمند بینا که صیقل انابت ایله زنگ
غفلتی صفحهٔ آیینهٔ خاطرندن سله ودنیای دنینک جاه واقبال ومال
ومنالی صدد زوال وشرف انتقالده ایدوکن بله آینده کان وروندگان
کان دنیای فانی یادکار باقی دن غیری ایله منتفع وتخت نشینان
سرای آنی کاشانهٔ شاهانهٔ جاودانی دن غیری ایله متمتع اولمادغنی
تماما دراک ایدر وعلی حسب المراتب ملوک سعادت سلوک ومعالی مناقب
وارکان دولت وتوانکران عالی منقبتدن واقع اولان مواضع
شریفه نک وعلو همت وسمو منقبتیله امارات اولان عمارات عالیه
وبقاع پرمنافعک اثاری ومحاسن اخباری جراید روزکاره صحایف
ادوار لیل ونهارده مثبت ومسطور وبانیلرینک لطف واحسان
اولانلرک نام ونشانی ارباب عقل ونقل قتنده بلکه اصاغر واکابر
یاننده معروف ومشهور والسنهٔ ناقلینده خیر ایله مذکور اولور
بیت چون نمی ماند جهان بیقرار • نام نیکو به که ماند یادکار •
ترجمه چونکه قالمز بو جهان بیقرار • قالسه خوشدر نام نیکو یادکار •
خصوصا صحایف ایامه قلم خجسته رقم اخلاصله کتب اولنان ایات
مبانی خیرات بر وجهله محو اولماز والواح جهانه ثبت اولنان نقوش
صدقات وحسنات خلل پذیر اولوب نوزلماز واشراف اسلافک بقاع
سپهر ارتفاع خیرات حسانلری اخبار واحادیثی تسلسل وعنعنه ایله
متأخرین سمعنه متصل اولور ع ان اثارنا تدل علینا ترجمه بیزه اثار بز
ایلر دلالت اثار خیرانکه منافعی اصحابنه حاصل اولور بیت کسری غاند

وقصر ایوان او بماند • نعمان برفت وذکر خورنق هنوز هست • ترجمه
کچدی کسری قصر ایوانی باقی در هنوز • کتدی نعمان دهردن داخی
خورنق سویلنیر • نصیحت کبار عالی مقدار دیمشلردر چونکه هماوتوفیق
وتایید اوج عنایت ولدنیا منزیل دن سایهٔ پرواید دولتله بر کامکارک
فرق فرقدسا بنی عزت مدار وشاهباز بلند پرواز مواهب ربانی فضای
فیض جاودانی دن جلوهٔ مساعدت ایله اشکار اولوب بر سعادتمند کرده
ساعدندن قرار ایده حالنه لایق وشاننه موافق اولان بودر که صحیفهٔ
احوالنی وجراید اعمالنی ارقام ان احسنتم احسنتم لانفسکم ایله
ارایش وزاد سفر معادی اعداد ایچون اعمال خیرات ومبرات وباقیات
صالحات دن عبارت اولان خیر عام وصدقهٔ جاریهٔ بی انفصام ایله
جناب رب العباده تقرب راحیبین پیرا یش ایدوب ذکر نعم وشکر
کرمی اطراف واکناف عالمه ساری ومیزاب زبان مادحین اب شربت
آفرین وتحسینی جاری اولا ند بیت برین رواق زبرجد نوشته اند
بزر • که جز نیکوئی اهل کرم نخواهد ماند • ترجمه بو رواق زبرجد
ای دل • زر نایله اولنمش املا • کیم قالمز جهان فانیده نیکلرلطفی
وحدکرما • حدیث جناب رسولده صلی الله علیه وسلم وارد
اولمشدر که اجل مقدر حلول ایدوب بنی ادم منزل اخرته نزول
ایدیجک جمله عمللری منقطع اولوب اوچ نسنه دن غیری ایله منتفع
اولمازلار اول کی شایبهٔ سمعه وریادن عاریه صدقهٔ جاریه در
ایکنجی رایات ایات حسناتی رافع اولان علم نافع برمنافع در اوچنجی ولد

صالح درکه و الدینی حقنده بوی دعاسی مانند مسک اذفر فایح
اوله اوقلا صدقهٔ جاریه دن مراد انتفاع ناشئه صالح متمم مصالح
اولان بقایع خیرات وضیاع عظیمة المبرات در مساجد ومعابد
وخانقاه کثیرة الفواید وحصون ورباط وجسور رفعت مناط
وحدایق ورياض وعیون جاریه وحیاض کبی نصیحت پرور ایلان
خطهٔ سلطنت وتخت نشینان بارکاه خلافت اولانلره لایق وسزا وار
درکه هر بار معمار همت وافکار لری اغاییم مساجد الله من
آمن بالله فحوای صدق احتواسی اوزره تعمیر مساجد وتاسیس
معابدی کار واثار خیراتی اشکار ایده لر زیرا حدیث شریفده
من بنی لله مسجدا ولو کمفحص قطاة بنی الله له بیتا فی الجنة
وارد اولمشدر یعنی لوجه الله برکمسه مسجد بنا ایلسه مرغ
قطاة اشیانه سی کبی صغیر وحقیر دخی اولسه حق جل وعلا دار
نعما اولان جنت علیاده اکا بر بیت خوشنما بنا ایدر دیمکدر وخراب
ویباب اولان مساجدی تعمیر وتشیید ولوازم استحکامنی تشدید
ومراسم جماعاتی تمهید وضع جدید حکمنده در وتعمیر مساجددن
صکره حسن حالله شهیر اولان امام ومؤذن تعیین وتقریر وکفاف
معیشتلری توفیر اولنماق کرکدر که فراغ خاطر وصفاء باطن
وظاهر ایله موقف خدمتده اقدام اقداملر قیام وتحصیل قوت ومعاش
وتکمیل لوازم انتعاش جهتی ایله اقامت خدمت اقامت ولمامتده
روی قصور صدوره اغیوب وظایف راتبه لرینه اهتمام ایده لر
وپادشاهلره لایق وسزاوار اولان اطواردن بری دخی بودرکه

مدارس عالیه سپهر ارتفاع ودار الحدیث وبقاع پر انتفاع بنا ایدوب مدرسین
افادت نصابلر وعلما وفضلاء افاضت انتسابلر تعیین اولنه که نشر علوم
عقلیه وشرعیه به شروع وتحقیق قواعد اصول وتوفیق مسائل فروع اعکله
طالبین ومحصلین سایهٔ جود واحسان ایده تحصیل علم وعرفان
ایدوب برکات ثواب بیحسابی باعث ازدیاد عمر فراوان وسبب دولت
بی پایان اولا بری دخی محل اوراد واذکار اولمغه لایق وقلوب
اهل قبوله پاکیزه وباصفا خوانق بناسیدر که الا ان اولیاء الله
فحوای صدق احتواسنه مظهر اولوب مشکوة ضمیرلرندن انوار توحید
ظاهر اولان مشایخ ولایت پناه کرامت دستگاه وصاحب دلان
ارشاد دغا وصوفیان صفوت انتما ایچون ترتیب ومهیا اولنه که
طالبان حقایق وقاصدان دقایق میامن انفاس صفا اشتمالکلری
ایله فائز مقاصد ومطالب وحائز علو مراتب اولوب اوقات واحوال لرینک
آثار وانواری ضمیمه سعادات صوری ومعنوی وتمیم عنایات دنیوی
واخروی اوله لکن وظایف ارباب مدرسه وخانقاه متعین وکما
ینبغی لوازم ومراسملری متبین اولمق کرکدرکه بحر رسوم ومعلوم
طلبیه افکار طلب وتحصیل قوت غلبه وهجوم اتمکله دلخواه اوزره مطالعهٔ
علومدن محروم اولمایه لر وزمرهٔ درویشان دخی اذکار واوراددن
قالوب مسلک مجاهده لرنده رهزن مسالم ومساهله بولنمایه لر بری
دخی جود وعطا وانعام وسخایه امارت اولان زاویه وعمارت
درکه کرسنه واج اولان محتاج لره نان وطعام دن راتبه صبح
وشام مرتب وحاضر اولمغله مستوجب جمعیت خاطر ومستجلب صفای

باطن وظاهر اوله برى دخى مرضى ايچون دار الشفا ابداع واقسام
اسقام ايله مبتلا اولان دخسته لره دار العلاج اختراع ايدركه
موكل مسائل طبيه ده محقق ومدقق بر طبيب حاذق مشفق تعيين
اولنوب واسطهٔ صحت وسلامت ورابطهٔ افاقت وعافيت اولان
اشربه واغذيه ومعاجين وترياقات وادويه كما ينبغى ترتيب
واحضار وتفقد واستفسار احوال المرضى اكثار اولنه بيرى ده فى
مسافران الم رسيده وغريبان محنت كشيده يه ملجاء وپناهگاه
وبيكاه ارامگاه اولمق ايچون تعب ذدا وطرب فزا رباط استحكام
ارتباط ايجاد ومشاق طريقله طاقتى طاق اولانلره موجب نشاط
وانبساط اولور خان صفا مناط اباد ايدر برى دخى كذرگاه
مسافران اولان آب روان وانهار فراوان اوزره دافع تشويش
خواطر اولمق متين ومستحكم قناطر بناسى ده رزيبا بو مقوله
محللرده مروردن هراسان اولانلرك عبورن تسهيل واسان ايدر
خيراتى اصحابى احسن تمام مرتبه استحسان اعتشلر در اخبار اخيار
واحاديث صحت مدارده وارد اولشدر كه [illegible] سليمك
سهولت وحضور ايله مرورى ايچون كوپرى بنا ايدنلره حق سبحانه
وتعالى صراط دن عبورده اسان وانواع لطف واحسان ايدر برى
دخى محكمهٔ قضا وقدرده طالب رضاء سعادت اقتضاى الهى
اولديغى تسبيل وفى سبيل الله راغب خيرات وطالب مبرات اولدقى
تسبيل ايچون بى آب اولان منازل ومراحلده سو سبيل ابناء سبيله
اقصو وبركه متبركه وحوض پر فيض احداثنه خوض ايدرلر تاكه

تشنگى روز قيامتدن حمايت ووقايت وشدت حر روز محشر ايله تشنه
لب اولمقدن امين اولوب بوكونه خير ايله حوض كوثردن سقايت اولنه
حكايت منقولدر كه اصحاب كرامدن برى رضوان الله تعالى عليهم
اجمعين منبع انهار نبوت ورسالت ودرياى بيكران عنايت وشفا
سيد البشر صاحب الحوض والكوثر الشفيع المشفع فى المحشر حضرت
پيغمبر صلى الله عليه وسلم مجلس محترملرينه مادرى روحيچون خيرات وحسنات
اراده ايدوكنى عرض ايدوب تعيين صدقاتده امارت قبول اولان
اشارت بوشارتيه رجا ايدكه مقتضى ثواب [illegible] اولان صدقات
بهترى صدقهٔ اب صفا ماب در ديمه ديلر زبور صحابى همانتا
ايصال برچاه آب اشتراء وسليمن ايچون وقف وثوابنى روح مادرنه
اهدا ايلدى جلددن برى دخى شاه هدى مباركه بى عمارت وزيارات
متبركه بى ترويح وزيارت المكله اندن آسوده اولان اعزنك ارواح مقدسه
لرينى روح روح بوفتوح عام وعمده ونكار سعادت اثار هر زائر اوليه
وجمله خيرات كليه ومبرات عميمه جليه دن برى دخى موقوفات بقاع خيرات كليه
محصولات ابواب حسنات ابرى عاصيه متأكل ومتغلبه دن انتزاع
وسيماى سعادت ايمائنده آثار امانت واستقامت بين وبين الناس
معتمد ودين اولانلره تسليم ايله دفع فساد ونزاع اولنوب محصولات
اوقاف شرط واقف اوزره ارباب وظايف واصحاب استحقاقه توزيع
وتقسيم ومنافعى بين المستحقين تعميم اولنوب اعمال وقف واقفه نتيجه
عاملك واحوال جبايته عارف قليل المصارف كامل الخدام اولنمقدر
لكن همان انلان اعتماد ايله احوال وقفدن قصر بصر وقطع نظر اولنمامه

هر زمان مباشرت امور اوقاف اعمالندن برهان اولماق کرککدر زیرا
مهمات اوقافده مساهله ومسامحه اصلا وقطعا جایز ولوله امر الله
مأمور اولوب رعایت امورده قصوری ظهور ایدن رتبهٔ التحقاق
ولایت وحکومتدن فائت اولماز وبو معنالی غشیت محض تقویت
شریعتدر هرکیمسه که مول وقفه دستور شرع شریفله فیصل ویره
الدال علی الخیر کفاعله اقتضاسیله واقفه مشارکت اولوب اجر وثوابه
بیله ایره بیت خیرکن یا دلیل خیر باش • تا تو اهم در ان ثواب
دهند مترجمه ایله خیر ولطف واحسان یا خود اول خیره دلیل •
حق تعالی تا سکا اندن ویره اجر جمیل • وصدقات جاریه نک
ثوابی بیجه اولماغله باب خیراتده برمقدار اطناب اولندی
حکایت کباردن بری ودیعه حیاتی موکل اجله تسلیم ودار حزن
اقامتی بو مرحلهٔ فانی ومنزل انی دن سرای سرور جاودانی صوبنه
ارسال وتقدیم اعشری احبابندن بری اول عالیجنابی خوابده کوروب
وبعد الوفات ظهور ایدن سرکذشتی صوردی بو انده کلیم شکنجه عذاب
متالم واوکار وچنکال عقاب عقابمه کرفتار ایدیم ناکاه دیوان
کرم الهی وبارکاه سعادت دستکاه فیض نامتناهیدن مقتضی رفعت
درجات اولان فرمان نجات بیتشوب رب الغزة کناهلری مغفرت ایلدی
دیدی بو رسائل عفو ومغفرت اعظم وسائل وچنکال عقاب عقوبته
حائل نه اولدی دیو استفسار ایدیجک وجهنی اظهار ایدوب
عالم اجسادده ایکن اعداد زاد معاد امیدیله مسافرین ایچون
بیابانده بر رباط بنیاد اتشیدم اوقاتدن بر وقتده که اشتداد

حرارت

حرارت دن بو درویش بی طاقت انک سایه سنی پناه ایدوب
بر زمان اندن استراحت ایله مشقتی راحته مبدل وتعب وزحمتی
حضوره محول اولماغله تضرع ونیازه یوز طوتوب دست رجایی باز
ودعایه آغاز ایدوب الهی وای مجرم لرک ملجأ وپناهی بو بنا
بانیسنه رحمت ومغفرت ایت دیمکله فی الحال تیر دعاسی نشانهٔ اجابته
وصول ورحمت ومغفرت الهی حصول بولوب بنی حضرهٔ جحیمدن روضهٔ
نعیمه قودیلر واهل جنت سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین
ایت عنایت غایتنی رؤیت فوز وفلاح جمعه قارشو قودیلر بیت •
هرچند بروی کار دهر می نکرم • نیکست که نیکست دکر هاهم هیچ •
ترجمه ایلدم چشم بصیرتله نظر هر کاره • نیله ایلکدر ایو غیری همان هیچله
هیچ • یکرمی برنجی باب سخا واحسانک بیاننده در
سخا سبب نیکنامی واحسان موجب دوستکامی وبهجت فرجامیدر عامهٔ
انامه خصوصا اشراف کرامه جود وسخا واحسان وعطادن اولی
برصفت اولماز بیت شرف مرد بجود ست وکرامت بسجود • هر که این
هر دو ندارد عدمش به زوجود • ترجمه ویرر عز وشرف جود
وسخاوت • سجود ایله بولور ادم کرامت • بو ایکی حالدن کیم اوله محروم •
وجود ندن یکدر اولور اولسه معدوم • سخاوجود بهشتده وجود
بهشتده وجود بولمش بر درخت ایدوکی اخبار اخیارده وارد
اغشدر اما فی الحقیقه بر نهال بیمثالدر که کنار جویبار روضهٔ رضای
سعادت اقتضای الهیده رسته وشاخسار بر افتخاری رتبهٔ افرازی
اعلاء علیینه پیوسته در شکوفه سی نیکنامی دنیا ومیوه سی کرامت وفضیلت

عقبیده مثنوی بیت این سخا شاخیست از باغ بهشت • وای او کین شاخ را
از کف بهشت • ترجمه شاخسار میوه دار باغ جنتدر سخا • کیم که الدن
قویه بو شاخ بلندی حیف اکا • حکمت برحکیم نکته شناسدن سؤال
ایدوب عامهٔ هنری لوستر مین عیب وجملهٔ عیوبی ستر ایدن
هنر ندر دیدکلرنده بری بخل وبری سخادر دیو جواب صواب ویردی
بیت اکر ترا بهر انکشت خویش صد هنر است • هنر سخاوت دکر جمله
دست افرازست • ترجمه وار ایسه هر بر مغکده یوز هنر ای دل اکر •
جمله دست افراز در جود وسخا وتر هنر • معلوم اولسونکه مادامکه
دل قید امساکدن رها وخلاص بولمز فارس میداننی شهرت اولمز
اهالیه بوش مفاخر ومعالی دخی مقید ومسخر اولماز بیت تجربه کردم
زهر اندیشهٔ نیست نکوتر زسخا پیشهٔ • خاص بهر کرم آمده ام
برکنند قافیه اینک کرم • ترجمه تجربه قلدم بو جهانی ایچره بن کلدی
برکار سخادن حسن • جود وکرم اعلکیچون دردم • قافیه اولشدر
انکچون کرم • نصیحت اسکندر ذو اقتدار ارسطودن استفسار
ایدوب سبب سعادت دنیا واخرت ندر دیوجک حکیم دانا جود وکرم
وسخادر دیدی اما سعادت عقبی اولدیغنه وجهی باری تعالی حضرتلرینک
من جاء بالحسنة فله عشر امثالها کلام اعجاز نظامیده بر حسنه مقابله سنده
اون حسنه ایله معامله محض سعادت ابدیه وعین عزت سرمدیه دکلمیدر
شعر انکه ترا توشهٔ ره میدهد • از تو یکی خواهد وده میدهد • بهتر
از این مایه ستانیت نیست • سود کن آخر که زیانیت نیست • ترجمه
او که ساکه نعمت افزون ویرر • بر طلب ایلر ولیکن اون ویرر •

بوند

بوندن اعلا ساکه اولماز عانی • بو قزیانک هم ایدرسن فانی •
اما سعادت دنیا اولدیغنه باعث بودر که الانسان عبید الاحسان مضمونجه
رقبه خلق جود وسخا ایله ربقه عبودیته قید وطیر دل نا سیاه انه کرم وحسن
ایله صید قابلدر وجود که شهر بدنده سلطان اولان قلب بو کمند نکی
رشتهٔ محبته پیوسته اولا قالب دخی بالتبع دام تسخیره بسته اولور امدی
برکریم که مسلک جود وسخایه سالک اولماغله بر نیچه طائفه نک رقابنه
مالک اوله انک روی آمالنه ابواب سعادت کشاده وکلید مرادات
مهیا وآماده اولور حکایت کتب تواریخده مسطوردر که
خسرو پرویزک بر سپهسالاری وار ایدی که لشکرکش اولماغله معروف
ومذکور ومتانت رای ورصانت عزم ایله اطراف واکنافده مشهور
اولوب مقرب ملک وناظم مناظم ممالک ایدی خسروانک رای وتدبیرینی
عدول اغیوب مستصواب اتدوکی اموری قبول ایدر بیت از وتازه
بد کلشن خسروی • ببازوی اوبست دولت قوی • ترجمه تازه تردر
رشحهٔ لطفیله باغ خسروی • اولدی باز وسیله پشت دولت وعزت
قوی • برکون اصحاب غرضدن بعض کیمسه مضر اولان مرضلرین اظهار ایدوب
اول سپهسالاری خسرو عالیمقداره بو وجهله عرض اتدیلر که جادهٔ
فرمان بردارلیدن انحراف ومسلک انقیاد واتباعدن انصرافیله راه
عناد وعصیانه وسبیل تسویله خلاف وطغیانه سالک وداخل حیطهٔ
تصرفک اولان ممالکه مالک اولماغه فوق الحد مهالک در صورت عصیان
وخلافی واطاعت وانقیاددن انصرافی قوتدن فعله کلمدین تدارک وتلافی
سنه اشتغال اهم مهام ولازمهٔ جاه وجلالدر بیت علاج واقعه

پیش از وقوع باید کرد • دریغ سود ندارد چو رفت کار از دست •
ترجمه بر ایشك اولمازدن اوّل چاره‌سن کورمك کرك • ایلمز اکه
ندامت اکه صکره فائده • خسرو بو سخندن متأثّر و اینه قلبی متکدر
اولوب دیدی که اول بی انصاف خیانت انصاف جانب مخالفته عنان
تاب و سالك مسلك ناصواب اولیجاق احتمالدر که اعیان دولت و سپاه
و رعیت موافقت و متابعت ایده‌لر و راه فساد و عناده یچه‌ری کیده
لریانی او محلسنک اوازه‌سی ایله ارکان ملکه قصور و یانی و طاغی اولره
دبدبه‌سی ایله قواعد سلطنته ضعف و فتور که **بیت** مبادا بر ارد به
بیداد سر • که در ملک پیدا شود شور و شر **ترجمه** میل ایدرسه جور
و بیداده اگر • مملکتده اوله پیدا شور و شر • پس خواص دولت و مشیران
سلطنت ایله بو خصوص مذاکره و تدارکی امرنده مشاوره اولندقده
جمله‌سنک رای بو که قرار اتدی که اول فتنه انگیزی بر جانبه کوبزاغدین
قید و بنده گرفتار ایده‌لر خسرو پرویز انلرك حسن تدبیرنه آفرین و ستایش
و تحسین ایلدوکدن صکره برکون اول سپهسالاری طلب و دعوت و مرتبه‌سندن
زیاده منصب تعیینی ایله توقیر و رعایت ایدوب ذکر محامد و مفاخرینی
و نشر محاسن و مآثرنی کندویه کار و سیر پسندیده و خصال نجیده
سن تذکار و خزاین و دفاینده نفایس و نقودی و مرتبه استحقاقندن
زیاده عطا و عنایت و گوناگون ملایمت و استمالت ایله توجه خاطرین
اظهار ایلدی امیر بو بری زنجیر فلاکته بند و اسیر اتمکه تدبیرنده ال بیر ایدن
وزرا و امرا خسرو عالی منقبت خدمتنه عرضه فرصت جلوب قرار داده
افکار رزه عزیمت همایون تقرر ندن صکره تخلفه حکمت نه اوله دیدکلرنده

شاه دل آگاه تبسم بیورروب بن رأیکزه خلاف و عزیمتدن انحراف
اعدم زیرا سزاڭی بند اتمك کرك دیو بند اتدکی زنجیر ایله بنددن دخی
محکم قید ایله مرغ دلی صید اتمك قصد اتمشیدم و قید امرلازم اولقدر
مقید اولدم زنجیر احساندن محکم و اقوی و بند کرمدن اولی و احری
بر معنی بولمدم زیرا فکر و اندیشه اتدم هر نه مقوله بند اولورسه بر محله
مخصوص اولوب منفعتی عضو آخره سرایت ایلمز پس بو مقوله قیددن
نه مرتبه فائده ظهور ایده جکی نمایان در اما خدم و حشم متابه‌سنده
اولان سایر اعضا و جوارح سلطان اولان دل مقید اولیجاق اللری
بالتبع سلسلهٔ کرم و احسان ایله قید و ضبط ایلمك ممکن اولور
و دخی بند آهنین ایله هر نه عضو مقید اولسه سوهان ایله سحق اولور
اما قید دل اولان بند کرم و احسان بر وجهله فرسوده اولمز و محکم
در که مرغ وحشی دام ایله قید اولدیغی کبی آدمی زاد احسان و انعام ایله
صید اولور **شعر** • کرم پیشه کن کادمی زاده صید • باحسان توان
کرد وحشی بقید • عدو را بالطاف کردن به بند • که نتوان کشودن
به تیغ شماز کند • جود شمع کرم ببیند و لطف و جود • نیاید از هیچ
بد در وجود • **ترجمه** صید اولمازو وحش اولسه قید • آدم اما
اولور عطا ایله صید • کوردن دشمن کردن بند • تیغ ایله
قطع اولنمز او کمند • کورسه سندن عدو چو لطف و عطا • قصد کار
بر اتمیه اصلا • فی الحقیقه خاطر عاطر خسروه خطور ایدن اوزره اول
سپهسالارك آتش مخالفتی نیران احسان ار ذوبان پادشاهیدن
ظهور ایدن قطرات دافعة الخطرات ایله منطفی و مندفع و اول امیر

دلبرک ساحهٔ سینه وضمیرنده جاکیر اولان بیخ نهال کینه ودرخت محنت
فساد دیرینه سی سرپنجهٔ کرم سلطانی ایله بالکلیه منقلع اولدی وبعد
ازان بندکان صافی نیت بیخلوص طویت ایله میان خدمتکاری به
کمر جانسپاری بیحکم بند ورشتهٔ محبت وخلوصی کردن دل وجانه پیوند
وبقیهٔ عمرنی منهج امتثال وانقیاده صرف ایلدیلر دولت میاننده ذاتی
سربلند اتدی **بیت** زان نوازش کوی کم یافت ازو• بعد ازان روی
برنتافت ازو• **ترجمه** لطف واحسان فراوانن کوروب اول آن اننک•
خدمتندن اوکدی بردخی روکردان اتک• وبو مضموننده مشهور بابی عجب
پسندیده• وارباب دانش قتنده غریب سنجیده واقع اولمشدر **رباعی**
با هرکه کرم کنی ازان تو شود• واندر همه وقت مدح خوان تو شود•
با دشمن خویش اکر سخاوت ورزی• شک نیست کم یار مهربان تو شود•
ترجمه هر کیم احسان ایدرسک بینه عایدر سکا یاد ایدوب الطافکی دایم
ایدر مدح وثنا• شبهه یوقدر سکا یار مهربان اولور همان• دشمنک
ده کورسه سنده جود واحسان وسخا• وفضائل نامعدود جود دن بری
بودر که اسخیا محبوب القلوب مسلوب العیوب ومنظور الانام تمام مقبول
ومرغوب اولورلار اکرچه هرچند احساندرنده بهره منددکی اوکله
لازمیه مثلا عراق ده برجوانمرد کریمک خبر جود واحسانی سکان
حرمانه کوش رسا اولسه محبت تحسین وفیض آفرین اتسه لرکرکدر
بلکه قید حیوتدن آزاده وبستر خاک فناده افتاده اولانی کرما یاد اولنه
هرکس مدح وستایشنه رغبت وهوس ایدر نتهکم دست اجل حاتم طائی
نک طومار عمرنی طی ایده لی بیک سلدن زیاده ایکن اهل قبائل یاننده بلکه

اقالیم سبعه ده نام نامیسی زنده وحی اولوب هنوز کلزار ذکر جمیل
ریاحین تحسین ایله آراسته وچمنزار وصف جلیلی پیرایهٔ ثنا وآفرین ایله
پیراسته در **بیت** نماند حاتم طائی ولیک تا بابد• بماند نام بلندش
بنیکوئی مشهور **ترجمه** ترک دار فنا ایدوب حاتم• نام نیکوسی قالدی عالمده
حکایت حاتمک آوازهٔ بی اندازهٔ جود وسخاسی جزایر عرب ودار الملک
یمن سکاننک صماخنه کیرمکله وصیت وصدای احسان وعطاسی قلاع بلاد
شام ومملکت روم ایرمکله والی شام وحاکمی وپادشاه روم عموم
اوزره حاتمک شهرتندن مغموم اولوب بغض وعداوت اوزره اتفاق
وتحصیل جواللزدن تشمیر ساق ایتمشلر ایدی زیرا انلار که هر بری جود سخا
لافن واحسان وعطا کزافن اورلردی لکن آب زلال ذکر حاتم
میزاب زبان اهل زمانده زیاده جاری وطنطنهٔ جود وکرمی ودبدبهٔ
علو همتی جمیع اطراف واکنافده سایر وساری ایدی **بیت** ابر دریادل
زدست جود او در انفعال• مال عالم زیر پای همت او پایمال **ترجمه**
دست جودندن سحاب بم شبنم بر انفعال• مال عالم زیر پای همتنده
پایمال• پس هر بری برکونه معامله یه آغاز وحد امتحانی یانن ایدوب
اولا والی شام قصد آزمایش ایله ارسال قاصد واعلام مقاصد
ایدوب دیار عربده نادر الوجود وکران بها یونده دانه شترشاهانه که
سرخ موی وسیاه چشم وکوه کوهانه طلب ایتدی رسول خدمت حاتمه وصول
بولنجه مقصودنی حاتمه ادا وسلام وپیامنی انها ایلدکده بو مقوله شتردن
حاتم حالی وبهالری غایتده غالی ایکن دست قبولی سرامتثاله قودی وحوصله سعدن
سمعا وطاعة کلامنی اوقودی **بیت** بهرچه امر بود جاکریم ودولتخواه•

بهرچه حکم شود بندهٔ ایم خدمتکار **ترجمه** هرنه امر ایلرایسک ای چاکرد و تجاهر
هرنه حکم اولورایسه بندهٔ بیمقدارنز • دیوب قاصدی برمنزلنک وعلی
نزدیکم نزول ایدروب نزل وضیافت اسبابن آماده ومهمان دارلق
لوازمن ولعزاز واکرام مراسمن فوق العاده ایدوب امرایتی قبایل عربدن
ندا ایدن لرکه مطلوب اولان وجه اوزره هرکیم شترا حضار ایدرسه ایکی
ای وعده ایله تمام بهاسنی ادا واصحابنی دلخواه لری اوزره ارضا ایدرم
زمان یسیرده بونرعدد شتر بینظیر احضار ایدوب درکاه عزت واحتشام
سلطان شاه اسلام اندی شاه بوحالتدن اکاه اولیجاق انکشت
تعجبی دندان تحیره وسر ملاحظه واندیشه بی زانوای تفکره قیوب
بن اول اعرابی امتحانه قصد ایتدیم اول بیچاره بن وم ایچون
مدیون اولوب نفسنی دام وامه وشبکهٔ الامه دوشورمش دیو
اول جمال خوش جمالی امتعهٔ نفیسهٔ مصر وشام ایله برا حمال ایدوب
ایلچیء مزبور ایله ینه حاتمه ارسال ایلدی رسول توقیر واجلال ایله
ایصال ایدوب جمله خدمتنی اکمال ایتدکده فی الحال حاتم نذا اتدروب
اصحاب جمالی احضار وشترلری صاحبلرینه تمام بهاسی ایله ویروب
رتبهٔ کرمن اظهار ایدوب کندوسی بر پیسن اشادی واولدکلو امتعهٔ
نفیسه یی کوزینه صالمادی سلطان کامکار بوحالتدن خبردار اولیجق
بومرتبه مروت حدادی دن افزون وداثرهٔ تصوردن بیرون دیو
سخاء حاتمی تسلیم وادعاء کرم وجودی ذاتنه تحریم ایلدی **بیت**
آوازهٔ سخاوت واحسان حاتمی • افزود زین جهان بعبث بر بنامدت •
ترجمه آوازهٔ سخاوت احسان حاتمی • بیهوده صالدی بوجهان ایچره لوله •

حکایت

حکایت عظیم الروم اولان هرقل حاتمک دبدبهٔ جود وسخاسنی وطنطنهٔ
احسان وعطاسنی کوش اعتله تحقیق وتجسس احوالی کاری وکنه وحقیقتی اطلاعی
خلاصهٔ افکاری اولمغین سمعنه القا اتدیلرکه حاتمک برآسب بادپا وبرزخش
جهان پیماکی وارد رکه تیزخرنک کبی دورده ونجم کرامی کبی رودرودر
کرم روکیره آتشی فروزاندر تیم زمانه وتیز کالکره بادصبایه همعناندر
اولور **شعر** چو اشک عاشقان کلکون وخوش رو • جهان پیما تراز
شبدیز خسرو • بوقت حمله برق اسا جهنده • نکاه بوبه چو دل صرصر دونده •
ترجمه سرشک کبی کلکون وخوش رو • یتشمز تو زینه شبدیز خسرو •
محل حمله برق جهان وش • زمان پویه ده یاد وزان وش • قیصر بر کون
وزیرنه دیرکه حاتم بر خصوصده نهر سائل اغیوب خبر سخا وجودی
السنهٔ عرب وعجمده نهر سائل کبی جاری وصیت مروتی قاف قافه
منتشر وساری اولمشدر صفات مذکوره ایله موصوف بر اسب صفا
بخشی ودلدل مثال بر رخشی دل کشی اولدوغی مشهور ومعروفدر
نقود جود دنی محک اعتباره اورمایش مرادم وصورت دعوای
سخاوتنی محکه معنی ده تجربه وامتحان مقصود مدر آدم دیرپ اول سمند
دلپسندی طلب ایچون قبیلهٔ طی صوبنه برکس کوندره لم وعنان
تجربه وامتحانی اول جانبه دوندره لم **بیت** من ارحاتم آن اسب تازی
نژاد • بخواهم کراو مکرمت کرد وداد • بدانم که در وی شکوه شهیست •
وکر رد کند بانک طبل تهیست • **ترجمه** حاتم طائی اولسوده بر
بکااول آتی لطف ایدرسه اکر • بیلورم وار در انده شان شهی • ویرمسه
نامی بانک طبل تهی • دیو شان حاتم موافقه هدایای لایقه وتحف انیقه

ایله طلب اسب معهود ایچون ایلچی ارسال ایدوب زمان یسیرده رسول طی
منازل وقطع مراحل ایله طی قبیله‌سنه وصول بولوب منازل حاتم حوالی
سنه نزول ایدیجک اقتضای قدر وقضا ایله برابر بارندن ظهور ایدوب
باران وبرفله روی فضا مانند بحر ژرف اولیجاق حاتم تمام دلداده
لوایدوب رسولی رهنای منزله نزول ایتدردی وقطیعه غنم وبیرغمی
مرغدن کلکه امکان اولمامغله رسم رعایت ضیوفی طوره‌معروفی اوزره
رعی طوغوب ضیافت ایچون اول اسب خوش قیافتی ذبح ایدوب انکله
مهمانی اطعام واسباب استراحت وحضوری اماده اعکله تمام مرتبه
عزت واکرام ونوم واستراحت رسول ایچون قطع کلام ایدوب کندی منزلنه
رجعت ایلدی علی الصباح حاتم صدور ایدن قصوردن معذرت
ایچون ایلچی حضورنه عودت ایدیجک ایلچی قیصر رومک منشورنی وهدیه
موفورنی تسلیم ایلدکده چونکه مضمونی معلوم ومرتغانی مفهوم اولدی
غایتده غمکین ودیماسیده حزین اولیجق رسول صاحب کیاست فراسنه
جبین حاتمده اثر حزن وملال وتکدر بال مشاهده ایتدکده ای
جوانمرد اگر محبت وعلاقه ایتدیککل اسبی ویرمکده الم واضطرابک ایسک
غم چکمه وساحهٔ خاطرکه تخم حزن وملال اکمه که بزوم جانبمزدن الحاح وابرام
وچندان مبالغه ایله طلب واقدام یوقدر دیوجک جواب صواب ویروب
بومقوله بردکل بنده بیکلرجه اسب جهان پیما اولوب برکتر کرا طلب ورجا
اتسه صفا ایله اعطا ایدوب برو جهله قلبمده کدر منصور دکلدر خصوصاکه
بر سلطان عظیم الشان کثیر الاحسان بولنمی نام ونشانی برسطلبی
ایله معزز ومکرم وبرامر جزئی ایچون تقیید کلی ایدوب رسول بزرکوار

ارسالی

ارسالی ایله محترم قبیلنالامدی اندیشهٔ خاطرم وتکدر قلب وتغیر ظاهرم
اول اسب تلف اولمادیغن اشعار ومقصودی اظهار اعدکده اسف
دن ناشیدر **شعر** مرا نه باد رفتار دلدار شتاب زبهر شماد وشش
کردم کباب که برظلمت ابر از پیش وپس بسوی رمه ره نمی یافت کس
بنوعی دکر روی وامم نبود جز او بر درِ بار کاهم نبود مروت
ندیدیم در آیین خویش که مهمان بخسبد دل از جوع ریش مرانام
باید در اقلیم فاش وگر مرکب نامور گو مباش **ترجمه** مشرف ایتدکده
بومقامی کتاب ایتدم اول اسب خوش خرامی اوچم کم اولدیکزدن
باکه مهمان جهانی قیلمشدی ابر باران چراکاهم کسمشدی بولدی یول
بولندی خانمده اول اسب مقبول مروت کورمدم اچ اولمه مهمان
انکچون حکیم بن خوان احسان سخا ایله تکا اولسون اشتهارم نه غم
اولمازسه اسب نامدارم دیوب قیصره اسبانه تازی وتبرکات
حجازی اهدا وقاصده دخی انواع تحف وعطایا اعطا ایلیوب ماء مولندن
زیاده بهره‌مند واعزاز واکرام ایله سربلند ایلدی قیصر بوقصه‌دن
باخبر اولیجاق انصافله نفس امره اعتراف ایدوب ایشبو مروت وقا عده
فتوت حاتم مسلم وصنوف احسان ومعروف ایله معروف اولور صنوف
الخیا وکرماده جلادن مقدم ومدرد یدی **قطعه** توان کفت کامروز
نبود بعالم جزاو شهریار دیار مروت ز روی جوانمردی وشهریاری
برو ختم شد کار وبار فتوت **قطعه** الکامکه اولمز سخاده مشابه
او شهریار دیار مروت عطا وسخاوتده جود وکرمده مسلم اکا نام
وبار فتوت **قصه** دیکر حاکم یمن بر پادشاه عالیشان ایدی که

ترجمه

صفت کرم وسخای غالب ودست احساننی ارزو رسانی جهانیانه انواع
منافعی جالب وقلوب نادره کورد کوری سالب اولوب هواره موائد
انعامی خاص وعام ایچون نهاده و فوائد اکرامی محتاجان ودرماندکان
ایچون اماده ایدی **بیت** چو دست جود وبخشش برکشادی•
زعالم رسم خواهش برافتادی• **ترجمه** آچلدقده دست جود ولطف
وبخشش جهاندن کتدی حقا رسم خواهش• حتی ایدی که لطف وکرمندن
غیری السنه نادره برکریک انعام واحسانی مذکور وصفت سخاوت وجودندن
غیری اطراف عالمده برصاحب وجودک لطف وعطاسی مشهور اولمیه اول
سببدن مجلسنده حاتمی مدح ایدنلره تنفر درونندن اثر غضب وحدت
اشتعال بولغله اذا وجفاسنه اشتغال ایروب دیرلر ایدی که حاتم برکره
صحرا نشین ورعیت مملکتدن برشخص عزلت کزیندر نه رتبه مملکت
داری ونه منصب فرمان روایی آنک شانی دکلدر ونه قوت جهانکیری
وبازوی کشورکشایی آنک نشانی در **بیت** نه اورا خزانه نه تخت
ونه تاج• نه بخشش کسی میدهد نه خراج• **ترجمه** نه مالی وار آنک نه
تخت ونه تاجی• نه بر کسدن الور او باج خراجی• بو حالله دست کرمنکه
مرتبه عطا وبخششی باهر وممالکا ولدوغی اسب واشتر وکوسفندی
ایله مقدار مروت وکیفیت داد ودهشی اشکار او ظاهردر ماحصل
آنک بر ساله جمیع حاصلی برکونده بر سائله انعام ایدرم ویوم خوان
احساننه برابر طعام ایله بر وقتده بر مهمان اطعام ایدرم **بیت**
به بین تفاوت ره از کجاست تا بکجا **ترجمه** کورک سخاده
آنکله بزم تفاوتمز• انتفاق برکون عظیم عقد مجلس شاهانه وطرح

دعوت پادشاهانه ایروب اول کون تمام اخر نهاره دک افتاب زر نثار
کبی بخشش ایدنلرک اندری وماننده ابر بهار کوهر فشانلق یولنه کتدی اولا اشنا
ناکاه **بیت** در ذکر حاتم کسی باز کرد• دکر کس ثنا کفتن اغاز
کرد• **ترجمه** حاتمی یاد ایلیوب برخوش ادا• غیرلر هب انده بلر مدح وثنا•
پادشاه بو خصوصده تمام رنجیده وخاطر رمیده اولوب جسد پر حزن
عصب غضبی حرکت اتمکله درونی پرخون وعقد حقد ری مشتد اولمغله
حزن وملالی افزون اولدی وزبان اهل زمانی ذکر ومدح حاتمدن
خاموش وآنک نیکوکار ومهماندارلغنی قلوب اهل قبول فراموش اتمک
اولماز **بیت** که تا هست حاتم در ایام من• به نیکی نخواهد شدن
نام من• **ترجمه** کتمینجه بو عرصه دن حاتم• اکمز ایکلمز نامی عالم همان•
دستیاری ملاقح فکر ایله اول کشتی نک کشتی عمرنی غرقاب فنا ومدد کاری
استاد اندیشه وکزلک حک ایله رقم نامنی لوح عالمدن ناپدید اتمک کرکدر
دیو تدبیر تدمیرنه عازم وقتل واهلاکنه جازم اولدی مکر اول پادشاهک
پای تختنده محیل وغدار وفتنه انکیز وستمکار بر عیار طرار وار ایدی که
بردرهم ودینار ایچون صد خون ناحق ده کردی ونیجه بیکناهک
خنجر جور ایله بغرین سوکردی وامر بسیر ایچون نیجه مردمک شیشه
قلبینی سنک جفا ایله شکسته ونیجه ازاده یی دام فلاکت واشوبه بسته
ایلردی **بیت** چو چشم نازنینان بود خونریز• چو زلف خوبرویان
فتنه انکیز **ترجمه** قان دوکر برجی امانده غمزه بران کبی• فتنه دوار
زماندر کاکل خوبان کبی• شاه اول عیاری مجلسنه احضار ایدوب موعد
خسروانه ایله تشویق وعطا واحسانی طی مسافه ایله واصل قبیله طی

اولوب انواع حیله وشعبده ایله وجود پرجود حاتمی صحیفهٔ شهود

دن نابود اغکه تعلیق اتدکده عیار قتلنه تعهد ایله متوجه طریق

قبیلهٔ طی اولوب سرمنزله واصل ونواحی وحوالی حیّه نازل اولدقده

صد نره ایکن جبیننده افتاب علو همت تابان وناصیه سنده فر خجسته

کی دره شاه برجوان خوش خو ونیکو رویه ملاقی اولدی جوان دخی

مهربانلق یوزندن وشیرین زبانلق سمتندن احوالی ایله تفقد وندن

کلوب نره یه کیدرسن دیو تفقد ایلدکده عیار مکار دخی عندندن شامه

عزیمتنی اشعار اتدی جوان دخی بو کیجه قدوم کرم لزوم کز ایله مشرف

ایده جیو التماس وکلبهٔ احزانزده حشک وتردن ماحضر تناول

ایله بزی منت دار ایدک دیو ابرام بیقیاس ایلدی **مصراع** زدند قبای

وشبستان مامنور کن **ترجمه** کلوب شمع عذارکله شبستانم

منور قل • عیار کلام دلپذیرنه وادای نظیرنه شیفته اولماغله

منزل جوانه روانه اولسه قره خاطرنه خطور اغین حلو بله ضیافت

وانواع توقیر ایله رعایت ایدوب لحظه بلحظه تکلفده لوزیب ومطعومات

کونا کون ومشروبات رنکارنک ترتیب ایلدی **بیت** هر نفسی پر سر

خوانش نکر • خوبر دخی خوبتر ازین دکر **ترجمه** سفرهٔ انعامنه تکه

نظر هر طعامی بربرندن خوبتر • مهمان ایسه شاب ساعت قلبندن

تحسین وزباندن مدح ایله افرین ایدردی **بیت** تبارک الله ازین

مردی وخوش خویی • کذشته از همه نیکوان بهٔ نیکویی **ترجمه** بارک الله

زهی خصلت وخو جمله نیکاندن اولمش اولنیکو • بو منوال او زره تاکه

شب تیره پایان بولدی ومهر روشن افق مشرقدن طلوع ایدوب

نمایان • پرتوی روی جهانه تابان اولدی مهمان دیده گریان ایله

وداع میزبانه بیل بغلدی وزبان نیاز ایله بو بیت جکر سوز وجان

کداز مضمونی ادا ایدوب زار زار اغلدی واتش وداع ایله درونی

طاغلدی **بیت** دلم میسوزد از داغ جدایی • چه بودی کر نبودی

اشنایی • **ترجمه** دلی پرسوز ایدر داغ جدایی • نولیدی اولمیدی

اشنایی • ومیزبان زبان تضرع ونیاز ایله ابرام والحاح اغاز ایدوب

بر ایکی کون دخی شرف اقامتکز ایله خانه وبر اغزی اباد وصحبت صفا

بخشکز ایله دل محزونزی شاد اتسه کوز دیدکجه عیار بسط مقدمات

اعذار ایدوب **بیت** نیارم شد البته اینجا مقیم • که در پیش دارم مهمی

عظیم • **ترجمه** نه ممکن اولام بن بویرده مقیم • که وار در بکا بر مهم

عظیم • جوان عیاره ایندی بزه تشریف محرمیت ارزانی بیورلوب اول

مهمکی اشعار بیورکز عار اغکز شاید که امداد واد شادله برخدمت ایده

یز وهم اهلق طریقنه کیده یز عیار اول جوان عکسیده زیور همت

دلنوازی وکارسازی مشاهده ایدیجک ملاحظه ایدوب کندو کندو

ایشی بو شروع ایتدوکم مهم کلی بر صعب کار وامر دشوار در که بو مفهوم

بر یار وفادار امدادنسز تمام اولماز وبویله بر مرد کار ارشاد نسز

انجام بولماز هیچ بویله بر مرد کارساز ومردم دلجوی وغریب

نواز اولماز امدی دروغده نمفته اولان رازی رفع نقاب

ایله اعلام مصلحته اغاز ایدهیم **شعر** یکا کل مقصود درین

بوستان • چیده نشد غیر مدد دوستان • دامن یاری کرت

افتد بدست • فارغ وازاده توانخست نشست کار تواز یار مکمل

شود •

مشکلات از همنفسان حل شود • ترجمه قوپمیه بو باغده بر ورد دخی •
تا که مدد ایلیه دوستلر • کر طوته سین دامن یاری همان •
فارغ و آزاد اولاسین بی کمان • یار ایله حاصل اوله کاری دلکه •
هر رمله حل اوله هر مشکلک • پس اول سر مکتومک کمال ستر و اخفا
سببیله جوان سخاوت مرسومک حقنده حاتمی خاتم ایمانک عهود
ایله مختوم ایدوب مبالغه بسیار و تاکید بیشمار ایله دردِ درون
اشکار ایدوب ایتدی که بو اطرافده حاتم نامنه اهل اسراف بر نیک انصاف
ظهور ایدوب جوانمردلکدن لاف و کزاف اوردوغی و دعوای جود
و احسان و مردم نوازلق یوزندن ناشی دام حیله قوردوغی
یمن پادشاهنک مسموعی اولماغن قلبنده دغدغه دوشوب
آیینهٔ خاطر خطیری متکدر و ضمیر منیر مهر تنویر متأثر اولوب انک
طومار عمرینی دست اهلاکله طی ایدوب رقم وجودینی تیغ بی دریغ ایله
صحیفهٔ عالمدن نابود ایتمکه هم مواعید دنیا رودر هم اندی که حاتمک
جانینی تیغ بی دریغم غداوسرینی تننده جدا و نیوب زالین جدا ایدوب
مجلس عالیسنه اتحاف و اهدا ایدم بن پریشان روزکار بر عیارم
و بر قلاش حیله کار مردم شکارم که جهت معاشم و سبب انتعاشم مزد
دزدیه منحصر و اوقاتم حیله و خدعه اوزره مستمردر پس داعیهٔ
فقر و ضرورت و قلت عبابه معیشت سبیلدا و لـ ام مشکلی تعهد و هنکام
فرصتی ترصد ایده رک اداء خدمت نیتی ایله بو قبیله یه کلدم حاتمک
نه نشان و نشانینی و نه منزل و مکانینی بیلورم و نه بر کارکذار یار
غمکسار اعانتی اولمایجق بو امر مشکلک عهده سندن چقم بیلورم

اماسزکه

اماسزکه کبی بر مهمانواز و درویش پرور و غریب نوازدن رهنمالق و دلالق
غریب و حاتمک قتلی خصوصنده مدد کارلق عجیب دکلدر تا که بن دخی
عهدهٔ عهدمدن خلاص اولام و سایهٔ دولتکزده مواعید شاهانه یه مظهر
دوشوب حضور پادشاهیده تقرب و اختصاص بولام جوان بو سوزه
لری استماع ایدیجک بیت بخندید و کفتا که حاتم منم • سر اینک جدا کن به
تیغ از تنم ترجمه کلوب دیدی حاتم بنم سرورا • کسوب باشمی قل تنمدن
جدا • ای یار مهمان کل همان متعلقاتم بی خبر و خانه تنها ایکن سرمی تنمدن
جدا و کتمکی اولوب کیدوب متعهد اولدوغک خدمتی ادا ایله تا که شاه
یمن مقصودینه واصل و سنک مرادک حاصل اوله دیدی بیت
چو حاتم بآزادکی سر نهاد • جوانرا برآمد خروش از نهاد ترجمه
جوانزاده لک ایتدی حاتم همان • کوروب ایتدی جوش و خروش اول
جوان • فی الحال دستبوسله خاکپای حاتمه رومال ایدوب ایتدی
شعر اکرمن کلی بروجودت زنم • نه مردم که در پیش مردم زنم •
دو چشمش ببوسید و در بر کرفت • وزانجا طریق یمن در کرفت •
ترجمه اوپرهیم سنی بن کل ایله اکر • بکا زن دیسون جمله مردانه لر •
اوپوب کوزلرین حاتمک اول زمان • یمن سمتنه اولدی همان
روان • پس اول محلدن رجعتی مقرر اولنجاق حاتم دخی فوق المعتاد
زاد و راحله سین اعداد ایدوب عیارک دلخواه اوزره روبراه
ایتدی عیار مکر پیشه بو اندیشه ایله مجلس خطیر شاه کشوره واروب
صورت واقعه یی تصویر و تعبیرده لیزبر ایله قصه یی تمام تقریر ایدیجک
شاه مکارم انتصافه کرم طبیعی اقتضاسیله تمام انصاف ایدوب بو مرتبه

کرم هیچ براحدی میسر و بوده کلوجود و سخا مقدور بشر دکلدر دیری

بیت هست جوانمرد درم صد هزار • کار چو با جان فتد اندکیست

کار **ترجمه** جوانمرد سیم و زر اولور هزار • هنر جانه و باش ایلکدر نثار •

کتاب جواهر الاماره ده مسطور و السنه ناقلین ده مشهوردر که

حاتمک حال حیوتنده سبیل عطا و سخایه سلوک عادتی و عدم نهر سائل

خصلتی اولوب اقتضاء قضا ایله بعد الممات دخی قبری ممر سیل قریب

محلده واقع ایدی سونرایدی حون هر سایلی اول نهر سایلده بولدی

موت الکایوله بعد مدة باران فراوان یاغوب سیول مائله و انهار سائله

اطراف و اکنافه واصل اولمغله حاتمک قبری انهدامه مائل اولیجق

بسری افت سیلدن سلامت ایچون جسدنی موضع اخره دفن قصد

ایدوب مباشرین قبرینی باز ونقل وتحویله اغاز اتدکلرنده جمله اعضای

بدنی ریخته و اجزای تنی خاکله امیخته الا دست یمینی ضرر دیدن

ایله تغیردن امین قالمش کوریجک خلقه تعجب ال ویروب

انکشت ملاحظه بی دهانی فکرته قویوب غایتده متحیر و بو مقوله امر

غیر معهود ظهورینک وجهنی متفکر اوله تلار تماشا ایدنلر میاننده زنده

دل بر پیر دانا و مرد عاقل بینا وار ایدی فی محل استغراب بو معنی جای

استعجاب دکلدر زیرا حاتم بو دست جود پیوسته ایله چوق مرده دللری

احیا و پنجه سائل دست دلی ایله خسف و عطا اتمشدر لاجرم لطف

وکرم سببیله یمینی ضرر خاکله صاغ و سالم قالمشدر دیدی پس

برکافر بت پرستک دستی وسیله سخا ایله تطرق تفرقدن مصون اولیجق

مؤمن سعیدک واسطه عطا ایله عذاب الیم نشر جحیمدن محفوظ اولوب

انواع سعادته مقرون اولماسی امر بعید میدر امری حصول دولت

جاودان تمهید قواعد خیر وجوده پیوسته وقیام خیام عز و احتشام

ریسمان احسانه بسته دره **بیت** دولتیان کام و درم یافتند دولت

باقی زکرم یافتند **ترجمه** بولدی اصحاب دول کام و درم دولت

باقی بولور ترسه کرم **حکایت** وار ابرحکیم دانایه مایه دولت و پیرایه

سلطنت ندر دیدکده عزت ایله کچنمکدر دیدی یا محافظه عزت نه ایله

میسردر دیدکده زر معتبر اولماغله متصوردر هر صاحب نظر

واهل بصر قتنده که زر ذلیل و محقر اوله عامه عالم قتنده معزز

وموقر و عند الناس قدری عالی و برتر اولور **شعر** مال از بهر سران

بکار آید • تا زبهر تنت سپر گردد • هرکه تن را فدای مال کند • مال و تن

عرصه خطر گردد • هر کریمی که خوار دارد زر • بهر زمانی عزیزتر گردد •

ترجمه مالک اولدر جهانده فائده سی • بلادن اولا وجوده سپر •

تننی مال ایچون کم ایتسه فدا • مالی جانی ایدر شه خطر • خلق ایچنده عزیز

اولور دایم • شول سخی کیم یانینده خوار اولا زر • المنة لله تعالی وتقدس

که مهر سپهر سلطنت و جهانبانی شاه بارکاه ایمت کیتی ستانی دارای

جهان آرای و شاه نیکورای کشورکشای مالک ممالک لطف کرم سالک مسالک

علو همم شاه فلک قدر و جم جشم حضرتلری مسلم جود وکرمده وضع قدم

ایده لی آیین سخاوت و مروتده ذات مکرملری هر وجهله مسلم و قوانین

احسان و فتوت وصنعتده علم اولمشلردر **قطعه** شهنشاه همایون

بخت سلطان احمدک جودی • سحاب نو بهار اسا جهان باغن ایدر خرم •

او شاه عالمک انعام عام وجود لطفندن • ضرورت رسم و آیینین

فراموش ایلدی عالم • اول پادشاه مملکت جود وسخانک واولدر فرزند
فرمای کشور لطف وعطانک مرتبهٔ کرم ومروتی بو دائره‌ده در که عقول
کرماوصول واحاطه‌سنده عاجز وبر شمه‌سنک وصفی مجرا اصمی وراجزدر
دست کوهربارنده اولان خاصیت سحابده اولسه چنار نمی دست اوکلر
ایدی وابر بارنده کف دریانوالندن بخشش اوکرنسه قطرات بارانی
عقود مروارید اولماق غایتده ازایدی بو کریم جواد وبو پادشاه
اعطا اعتیاد در که بارنامهٔ جود حاتم طائی نی طی ودفتر سخاوت معن
بن زائده یه رقم محو چکمکله اهل قبائل وحی میاننده آبا واجدادلری اولان
بالانشین اوزنکه سلاطین معدلت کزین عثمانی ارواحنی
زنده وحی اتمشدر **نظم** حاتم طی نامنی طی ایلدی • مردهٔ فقر وغنی
حی ایلدی • وبالجمله سلطان کثیر الالطاف • وخاقان ستوده اوصاف وکرم
عطایای جزیله‌سی بیحد وبیشمار • وآثار جود وسخاسی دافع شر وفقر
واعسار وجالب سرور غنا ویسار در **قطعه** خان احمد یگانه
شه آفتاب قدر • بالانشین قصر فلک اشتباه جود • کوینده آب سائل
اولوب آب رو دوکر • جودی قننده حاتم ومعن اولدی بیوجود •
بر سلطان سخا کستردر که منشور جودنا محصوری وهو محسن
فله اجره عند ربه فحوای صدق احتواسی ایله موشح ومعنون وبر پادشاه
درویش پروردر که نشان عالیشان سعادت عنوان عطا
واحسانی طغرای غرای وکذلک نجزی المحسنین ایله مرشح ومزین اولمشدر

قصیده

کیخسرو زمان وفریدون روزکار • فرمان روای ملک کرم پادشاه جود •

مسندنشین صفهٔ اقبال وعز وبخت • فرماندهٔ ممالک احسان وشاه جود •
لطفک نظام عالم وحکمک قوام ملک • جودک پناه سائل ودستک پناه جود •
دست شریفی پنجهٔ زربخش آفتاب • کف کریمی چرخ سخا اوزره ماه جود •
خلق جهانی نعمتنه جمله غرق ایدر • لطفنده انسه عالمه برکون نکاه جود •
کاشانهٔ سعادتنک مهر شمسه‌سی • ایوان قصر دولتیده بارکاه جود •
اجدی طریق لطفی جهانه مجددا • مسلوک اولا همیشه الکا شاهراه جود •
اتمز هجوم عسکر جرار سائلان • دفع اتمکه یانجه دور سپاه جود •
اولسون همیشه اولشه انجم سپاه لطف • بالانشین چتر فلک اشتباه جود •
ایلر دعای دولتنی رونق شعر زار • اولسون همیشه مملکتی تختکاه جود •

یکرمی ایکنجی باب تواضع واحترام بیاننده‌در

تواضع سبب رفعت وباعث عز ودولت اولدیغنه من تواضع لله رفعه
الله حدیث شریفی دلالت ایدر یعنی برکیمسه که رضاء خدا ایچون اظهار
مسکنت ایده جناب عزت انی دولتمند وبین الناس مرتبه‌سنی بلند ایدر
دیمکدر **بیت** تواضع ترا ارجمندی دهد • زروی شرف سربلندی دهد •
ترجمه ذاتکی ایلر تواضع ارجمند • عز ودولتله اولورسین سربلند •
حکایت ملوک سامانیه‌دن نصر بن احمد اوغلنه وصیت سودمند
ایدوب ای فرزند ارجمند وای جکر کوشهٔ دلبند اکر متاعب کثیره ومشاق
عظیمه ارتکابی ایله داخل حوزهٔ تصرفم اولان مملکت وتمهید قواعد
وتشیید قوانینی ایچون عمر کرامی صرف اتدوکم سلطنت برقرار واستوار
[illegible] زیردست تصرف اقتدار اولماسی مرادک ایسه کثرت خزینه‌یه استناد
وقوت لشکره اعتماد اتمه که مال جمال زوال واحوال سپاه وعسکر دولت

دنیای دونده انقلاب وانتقال اوزره در امری سلطنتک
قوام ودوامنی وملک ودولتک انتظامنی اقصای مرام ایدن عظما
متواضع وکریم نما اولمق کرکدر زیرا تواضع وکرم مرغ دل خلقی
شکار ایچون قورلمش ایکی دام محکم در که برکیمسه بو ایکی دامی
برنه صید اولسه بردخی رهای کورمیوب دلی محکم قید اولور
کویا سید عالم وسند انبیا وحبیب خدا صدرنشین صفهٔ اصطفا
بالاکز بن مسند اجتبا محمد مصطفی علیه اشرف الصلوات والتحایا
حضرتلری سید القوم خادمهم کلام حکمت نماسی ایله بو معنای زیبایه
اشارت وایما بیورمشلردر زیرا هر بارکه کرم وتواضع وسکنت
ایله اهل عزته خدمت اتسک انلار دخی اختیار محبت ایدوب دائم
مودتکه قید ومرغ دللری شکار وصید اولور پس انلار خادم وسن
مخدوم اولورسین وانلار سنک صیدک وسن انلارک سندی اوغالبی
مقصود ومرادک بولورسین **بیت** تواضع میدهد از روشنائی
بسی بیکانکانرا آشنائی • تواضع هرکه دارد سرفرازست • بروی او در
اقبال بازاست • **ترجمه** ویررسا که تواضع روشنائی • ایدر سکا یاد
لرله آشنائی • تواضع آدمی ایلر سرافراز • تواضعله در اقبال اولور باز •
وتواضع اندن عبارتدر که کیشی کند ومقدارندن غیریلره مرتبه سندن
کم کوروب ترک اعزاز نفس ایله غیریلری معزز ومکرم وموقر ومحترم طوته
وبو معنادن شرف ذات وعلو قدری معرض اشتباه وارتیابده اولانلر
همیشه تواضع ومکرمدن خوف واندیشه اتمزلر زیرا تواضع ایله
علو قدر وجلالت منزلتلری کم اولمیوب بلکه بنای همت وشوکتلری

محکم وعند الناس معزز ومکرم اولورلر **بیت** تواضع زکردن
فرازان نکوست • کدا کر تواضع کند خوی اوست • **ترجمه** تواضع قدری
عالیدن نکودر • کدا اتسه تواضع اکه خودر • وبو معنادن مستفاد دردرکه
تواضعک نقیضی اولان تعظم وتکبر وتعلی وتجبر ادانی واراذلک
موجب نقایص اولان خصایصندندر زیرا انلار اکرچه ظاهرا قصور
ونقصانلرین بوشکل کوشش ایدرلر لکن عند التحقیق قبایح اعمال
وقبایح افعاللرین اظهار وترویج ایدرلر زیرا صفت ابلیس شقاوت
شعار پریشان روزکار اولان تعظم واستکبار انانی خوار وبی مقدار
وعند الناس بی اعتبار ایدوکی واضح واشکاردر **شعر** ناتوانی
بکبر وکبر مکرد • متکبر بری زکبر بخورد • کس تو بی کبر وبی ریا باشی
محرم خاص کبریا باشی • **ترجمه** ایلمه عجب وتکبر زنهار متکبر اولور محروم
برخوردار • سنکه بی کبر وبی ریا اوله سین محرم خاص کبریا اوله سین
وصفت تواضع اکرچه هرکسدن زیبادر اما اهل دولت واصحاب شوکت
دن دخی اولی واحرادر زیرا تواضع علو قدر پیرایه سی وجلالت منزلت
مایه سی وسلاطین عزت آیین وآیه سیدر **حکایت** برکون ابن سماک
مجلس هارون الرشیده کیروب سلام ویردکده قیام ایله تعظیم واکرام
ایدیجک ای خلیفه خلیفهٔ عالم سنک پادشاه ایکن اتدیکک تواضع وکرم
فی الحقیقه پادشاهلغکدن اعظمدر دیدی خلیفه دخی نه معقول وشیرین
سوز سویلدک ونه مقبول ورنکین نصیحت ایلدک دخی سویله کوره لم
وپند سودمند کدن صفا الرسوره لم دیوجک هرکیمسه یه که حق تعالی
مال منال ویا جاه وعزت واقبال اعطا ایدوب اوله کیمسه مال ایله

خلایقی مواسات بونرنده محصل الآمال وجمال شکر یچون لوازم
زهد وعفت وتقوای کمال ایله وعلو قدر وسمو منزلت ایله مغرور
اولمیوب لله تواضع ومسکنتی خصلت ایدوب لطف علام الغیوب ایله
نامی دفتر مخلصان مقربینده مکتوب اولوب دیدی فی الحال هر وقت
دوات وقلم کتورب بالذات دست سعادت پیوستی ایله بو کلماتی
تحریر ومضمون صحت نمونی صحیفهٔ خاطره نقش وتصویر اتدی وهله وزن
بو وضع جمیل کمال تواضعه علامت بلکه دلیل جلیل در **شعر**
زیرکان آزموده اند بسی • بر تواضع زیان نکرده کسی • از تواضع
بلند کردد نام • ور تواضع رسیده اند بکام • متواضع بزرکوار بود •
مظهر لطف کردکار بود • **ترجمه** ایلمشدر اهل دانش امتحان ایکسه
کلمز تواضعدن زیان • اولور ارباب تواضع نیک نام • حاصل اولور
انکیله هر مرام • هر تواضع اهلی بزرکوار اولور • لطف حقه ایرشور
دولت بولور • واشراف انام واولاد سادات عظام وعلماء اعلام ومشایخ
کرامه حقنده رعایت مراسم تواضع واحترام کمال مرتبه معتبر اولوب
متواضعک اعتبار وافتخارنه مفضی ارتفاع لوای سعادت
اللوای دولتنی مقتضیدر **حکایت** مبین احکام قرآنی ومجتهد ربانی
امام محمد شیبانی خصوصا بالطاف سبحانی حضرتلری برکون هارون
الرشید مجلسنه کلدکلرنده قیام تام ایله تعظیم واکرام وتوقیر واحترام
ایدوب کندو مقامنه اجلاس وانوار کلام دربار برنده نیجه حکمت
اقتباس اتدی ومنزلنه مراجعت قصدی ایله قالقدقلرنده مشایعت
طریقی ایله برزیره کندی بعده جمله خواصنده بر نادان برطینت

بوایشد

بو ایشده کلمز تواضع ایله مهابت خلافته آفت ایریر وکندیکی شوکت
سلطنت کیدر دیدکده رای سدید صاحبی وفلان رشید حواب
صواب ویروب تواضع ایله زائل اولاجق مهابتک وجودندن
عدمی اولی وعلماء اعلام ومشایخ اسلام اکرام واحترامی ایله نقصان
بولاجق قدرک اکسک اولمسی سزادر بیوردیلر - قدر کم تعظیم
کسان کاسته کردد مردم چنان قدر کی ارسته کردد
شوعرض وشانکه توقیر کبار ایله بوله نقصان مدار افتخار وابتهاج
اغزای انسان سر وسامان صاحبی پادشاه خراسان
اولان اسمعیل سامانی مجلسنه علمادن برعالم فاضل برمهم مصلحت
ایچون داخل اولدیغی تعظیم وتکریم ایله قدرنی ترفیع وهنکام خروجنده
بری خطوه تشییع ایلدی اول کیجه خوابده شفیع امت اولان حضرت
رسالت پناهی صلی الله علیه وسلم کوردی بیوردیلرکه یا اسمعیل
علماء امتمه بیرقه تعظیم وتبجیل اتکله حضرت ملک جلیل ذوالقدر
وبنیاد اتدکه سنی دارینده اعزاز وبری خطوه که مقابلنده
نکرکدیدری نفری مسند شاهیده سرافراز وپادشاهلر بیننده علو قدر
ایله ممتاز ایدر پس حقکده اتدکم بو ایکی دعا به نیجه درکاه ملک
وهابده مستجاب اولمشدر ومعلومدرکه تواضعدن بری صلحا وعلما
دین صحبتنه میل ورغبت ومشایخ صاحب تعیین ودرویشان
جانقاه عزت کزین زمرهٔ سنه التفات ومحبت در یوسف ظاهر برقی
علماء ربانی ومشایخ حقانی صورتنه ایله تحسین وحطام فانی ومتاع
انی طمعنده حق کلامی زیب وخوش اندایله تزیین ایدوب

خلق ایچنده صلاح آدایله فرصت الوب چوق فساد ایلر مضمونینه
تماصدق اولانلر ودانهٔ تسبیح ایله دام حرص وطمع قوروب اهل دنیا
قلوبن شکار ولاجل الاکل تغییر شکل اختیار ایدنلر دکل بلکه اول مقوله
عزیزلر صحبتنه کتمک کوکلر که خلقک زیارتندن استکراه و پرهیز ایدرلر
واول مقوله نیک نهاده اعتقاد کوکلر که ناسک حسن اعتقاد اتمسندن
صد مرحله کریز ایدهلر **حکایت** چونکه عبدالله طاهر حکومت
وسلطنت خراسانه کلرکن نیشابوره وصول بولیجاق اول شهرده نزول
اتدی جمله اعیان واشرافی زیارت وتهنیت سلطنت ایچون خدمتنه کلدیلر
بر هفتهدن صکره شاه عالیجاه ایا بو شهرده بنی زیارت اتمیوب
یوقلامادق کیمسه وارمیدر اولا بیوردقلرنده اکثر ورسمی معلوم
اولانلرکه جملهسی شرف قدوم عزت رسومکز زیارتندن محروم اولمشدر
الا ایکی درویش که بیری بر کوشهده نشسته ودیدهلری آینده
وروندن مشاهدهسندن بسته وغوغای خلقدن رسته وسودای
حق ایله پیوسته در دیدیلر **مثنوی** معتکفان حرم کبریا • شسته دل
از صورت کبر وریا • دیده نه وکون ومکان در نظر • بال نه وهر دو جهان
زیر پر • ملک نه ومملکت شاهی زده • تخت در ایوان الهی زده **ترجمه**
معتکفان حرم کبریا • دلده قومز صورت کبر وریا • دیدهسی یوق کون
ومکانه در نظر • بال ویری یوق دو جهان زیر پر • کشوری
یوق مملکت عرفانده شاه • درکه مولادر آنلره تختکاه • عبدالله انلر
کیملردر دیو سؤال ایدیجک علمای ربانی وصلحای حقانیدن بری احمد
حرب وبری محمد اسلم طوسیدر که بر کوشهده تفرد ایدوب امرا وسلاطین

درکا

درکاهنه تردد واصحاب شوکت ودولتی تفقد واحوال ملوک وخواقین
ایله تقید اتمزلر دیدیلر چونکه انلار ترک رسم وعادت فی عزلت اولیجاق زوار
انلاره زیارت ایدهلم چو سوارلر اولوب احمد حربک جانبنه کیدرلر ایدیجک حضرتدن
برین سرعت ایله عبدالله طاهرک قدومنی اخبار ایدر شیخ احمدک فرار
اقتداری قالمیوب ملک عبدالله درحال احمدک خانهسنه کیروب سلام
ویریجک احمد قیام ایدوب بیچ زمان اوکنه باقوب فتح کلام اتمز عبدالله
دخی بر پا اولکنده طوریجق احمد دل اکاه باشین قالدروب شاه عالیجاهک
روینه نکاه ایدوب ای پسر طاهر سنی نیکو روی وخوشخوی ایشتدر
ایدم حالا منظرک اخبار اتدکلرندن خوشتر کوردم امیدم بودر که
دلجوی خلاف فرمان خدا اولان اعمال ارتکابی ایله زشت وسیاه ویوم
لطیفی هیمه آتش دوزخ اتمکله حالکی تباه اتمه دیدی وهمان قبلهیه متوجه
اولوب نمازه اغاز ایلدی عبدالله اغلایه اغلایه خانهسندن بیرون
اولوب محمد اسلم زیارتنه وارجق منزلنه کیرمکه رخصت ویرمدی هر چند
جهد اتدی مفید اولمادی ودخوله بر طریق اله بوله بولمادی اخر جمعه کوننه
توقف ایدرکه شیخ جمعه نمازنه کیدرکن احتمالدرکه ملاقاتی میسر اوله دیدیلر
عبدالله طاهر جمعه کونی کذرکاهده حاضر وطریق اسلم اوزره قدوم
میمنت لزوم محمد اسلمه ناظر اولیجق شیخ صومعهسندن چقوب جامعه
کیدرکن سر راهده خیلی سوار اشکار اولیجاق شیخ همان اول محلده توقف
اتدی عبدالله دخی پیاده اولوب خدمت عزیز ایله تشرف قصد ایدوب
سلام ویرجک سن کیمسک ومصلحتک ندر دیدی عبدالله طاهرم سنک
زیارتکه کلدم دیوجک شیخ حاشا نه بنم سنکله کارم ونه سنک بنمله مصلحتک

واردردیو رو ینیجانب دیواره توجیه ایدوب ملکڭ طرفندن قطع
نظر وضم بصر ایدر عبدالله بنه اوکنه کلوب روی عجز ونیازنی شیخڭ
خاک قدمنه وضع ودست تضرعنی بارکاه عزته رفع ایدوب یا الٰهی
وای کناهکارانڭ پناهی بوکشی بو بنده‌ڭ بر کیشه‌ سنڭ رضاکی رعایة
بغض وعداوت اغشدر بن ایسه اول نیک خصلت سنڭ رضای جلیلهٔ
سعادت اقتضاکی ایچون میل ومحبت اغشمدر امدی سنڭ محض
رضاک ایچون اولان بو عداوت ومحبت حرمتنه بو بر کیشینڭ و قصورا
نا محصوری ایله جناب عزتکڭ دور اولان فقیری درکاه رحمت و مغفرتکه
نزدیک ایله چون مناجات وسوز وکداز ایله عرض حاجات اندکده کوش
هوشنه هاتفدن بر بلند اواز ایله کلام مسرت انداز ایرشدی که سرکی
خاکدن قالدر سنڭ جرم وکناهڭ انڭ طاعاتنه معادل و تقصیراتڭ
عباداتنه مماثل ایلدم دنلدی **مثنوی** اکرچه ما بدان روز کاریم •
ولیکن نیکوان را دوست داریم • چه باشد کو بدان را در قیامت • به نیکان
بخشد از راه کرامت **ترجمه** بو عالمده اکرچه بز بدانز • ایولره ز هر سینه دوستانز
نولا مجرملره روز قیامت • ایولر حرمتنه اولسه رحمت • **حکایت**
سلاطیندن بر پادشاه خیراندیشه اتفاق بودر ویشه مرضی العیش
زیارتنه وارجق فی الحال وجده واروب سجده اتدی پادشاه بو رتبه
مقوله سجده دردیدکره شکلا انعم دیری سبنردهٔ سؤال ایدیجک
سلطان السلاطین وخاقان الخواقین حضرتی شاه ودرویشه
کتوروب بنا کاکوندر مدی ورویب قوچ واقبالی شاهلره کاهنه
دوندرمدی زیرا شاهلر تواضعادر ویشی زیارت اتمک

عبادت ده وده رویشلرده بنا ایچون انلاره وارماقه معصیت دن بس
سلطاندن طاعت ظهوری وبندن معصیتک عدم صدوری محض شکر
کذاری وسپاس داری دردیدی **شعر** اکودرم نحدرویش
پرسی زنی • ز رفعت قدم فرق کردی زنی • کسی کاستعانت بدرویش
برد • اکر بر فریدون زد از بیش برد **ترجمه** پرسش درویش
ایدرسک دایما • ساکه اولور فرق کرسی زیر پا • کیم که درویشلردن
استمداد ایدر • فرشوطور زاولسه افریدون اکر •
یکرمی اوچنجی باب امانت ودیانت بیاننده‌ در •
علماء دین وعرفای صاحب یقین دیمشلردر که امانت خصال
حمیده دن بر رکن عظیم ودیانت اخلاق پسندیده دن بر اصل
جسیم در ولا ایمان لمن لا امانة له اقتضاسیله بنیاد ایمان امانت
ایله عام اولوب قواعد شرع شریف قوانین دیانت ایله انتظام
بولور **شعر** شرع که بنیاد صیانت نهاد • قاعدهٔ دین بدیانت نهاد •
در دلت ار میل امانت بود • از شرر دوزخ امانت بود • **ترجمه**
شرع پیغمبر که بنیاد صیانت ایلدی • حق بو حرمه کیم رسمنی دینک دیانت
ایلدی • نار دوزخدن اکر اولق دلرسک سن امین • البسون میل
امانت روز وشب قلبک همین • وحفظ وصون رحمن وامن وامان
هر دوجهانده محافظهٔ امانت وصیانت ایمان ایله توأماندر پس هر حصله
وکفتار وکردارک • وهر مسموعات ومبصرات واطوارک تأمل ونظراولنسه
مقرر بو حدی امانت و بو حدی خیانته منتهی و منجر اولور امدی
امانتی رعایت وصیانت اتین کمسه خیانت اغش اولور وحقی یسر نه

وتعالی عباده عنایت واعطا اتدوکی اشیا محض امانتدر که اندن خیانت
روا دکلدر مثلا دیده آثار قدرت مشاهده سی ایچون برکوزیده امانت
حمیده در وکوش سخنان حقانی وکلمات رحمانی استماعی ایچون برامانت
پسندیده در وزبان ذکر خدایله کویا اولوب کلمهٔ توحید واذکار
تقدیس وتمجید اعلاسی ایچون امانت ملکهٔ مجیده در ودست الدن
کلدیکجه منفعت رسان اولمق ایچون بر امانت سعادت پیوستدر وقس
علی هذا پس انلر که دیده لرین مشاهدهٔ حرام ایچون باز وکوشلرین
ناشایسته اخبار واقوال استماعی ایچون کشاده وتحت چینلکه آغز
ودست وزبانلرین آزار مسلمانانه ودروغ وبهتان ایچون دراز ایدرلر
البته امانت الهیه یه خیانت ایدوب یا ایها الذین آمنوا لا تخونوا الله کریمهٔ
جلیله سندن مستفاد اولان نهی ربانی یی صیانت اتممش اولورلر
مثنوی ای شده زایمان وامانت بری • دین تو فارغ ز دیانت گری •
ترس نداری که فنائیت هست • شرم نداری که خدا شاهدست •
ترجمه رسم ایمان وامانت یوغیسه سنده اگر • اولیه دین و دیانتدن
دخی سنده اثر • خوف ووهم اتمز میسنکم ایرشور آخر فنا • یوقمی شرمک
الله کل افعاله ناظردر خدا • پس سلاطین با تمکین ذمتلرینه لازمدر که
بو امانت انفسیه محافظت سندن ما عدا امانات آفاقیه یی دخی ملاحظه
ایدلر که رعایا زمرهٔ سلاطینه واجب الحفظ ودایع حضرت خالق
البرایادر اگر حراست وحمایتلرینه قصور وفتور کوسترر ایسه
ارکان امانته قصور نا محصور صدور ایتمش اولور **حکمت**
حکما دیمشلر که پادشاه خدمات ومناصبه استخدام وتمکین ویانه

رعایایه برجبار ستمکاری حواله وتعیین اتمک علامت خیانت
وحق رعیتی عدم رعایت وامانت حقی محض اضاعتدر جبار وستمکار
اولانی فقراء بره وضعفاء عجزه یه مستولی وحدبه بان اتمک کرک
درنده یی کوسفنده شبان اتمک کبیدر **شعر** ستمکاره کرکست
با داره کیر • رعیت همه کوسفند حقیر • چو بسپردی این کوسفندان
بکرک • فتادند اندر بلای بزرک • **ترجمه** ستمکاره کویا که کرک
دلیر • رعایا همین کوسفند حقیر • اگر کوسفنده قرین اوله کرک •
ایریشور اوده بلای بزرک • بر پادشاهلره لازم اولان امور دن
بری دخی اسم دیانتی رعایت وملاحظه در اصل دیانت بنده ایله
خدا بیننده معهود اولان امانتی بروجه محافظه در که قبل الاداء
الحاد نا سزا برکیمسه یه حواله بر طریقله واقف دانا اولیه وصیانت
قانون دیانت ورعایت قاعدهٔ امانت موجب سعادت هر دو سرای
وسبب حصول رضای خدادر **بیت** در دیانت کوش تا دنیا
ودین گیرد فروغ • بی دیانت رانه دنیا برمرادست ونه دین **ترجمه**
دین ودنیایه کلور حقا دیانتدن فروغ • بی دیانتلره اولمز
حاصل دنیا ودین • وقرآن وهر دم مردم متدین موقر ومکرم
وبین الناس معتبر ومحترم اولور • **حکایت** ایدرلر که نوشیروان
هنوز رایت سعادت غایت کستری ورعایا پروری افراختی
وعیش وعشرت وجمعیت وصحبته انهماک واشتغال ایدرکن کار رعایایی
پرداخته اتممش ایکن غریب نوازلغی مایه وچاره سازلغی
پیرایه ایدنمش همسایه سی وار ایدی که کمال کرم ولطفله

مشهور ومعروف واكرام ضيوفله مذكور وموصوف ايدى
بيت زاحسانش فقيران شاد كشته • زبنذ احتياج ازاد كشته •
ترجمه لطف آنك هر فقيرى شاد ايدر • بند غمدن خاطرين ازاد
ايدر • منزلنده پيوسته خوان احسانه چكردى وهواره خاص
وعامى ضيافت ايمكله كشت زار قلبلرنه حب حب ومودت
اكردى كيدركه اول مرد جوانمرد لكله بلند آوازه والسنه وافواه
ناسده اوصافه الطاف واحسانى بى اندازه اولمغله نوشيروان
امتحانى ايچون تغيير لباس ايله بازركان شكلنده همسايه سنك منزلنه
سايه صالدى وبر مقدار زمان انك منزلنده قالدى صاحب خانه
كيم ايدوكنى معلوم ايدنميوب عادت مألوفه سى وطريقه معروفه سى
اوزره طريق تكلف سالك ومروت وفتوت يولندن لوازم
ضيافت تداركنه متهالك اولوب بر صفه پر صفا وغرفه غم زداده
صحبت وجمعيت اتدى كه پنجره لرى باغه ناظر اولمغله تازه عيش
انكورلر منظور ومشاهده سنده ديده لره نور اولور ايدى
صاحب خانه كاشانه سنده اول دكلو ضيافت شاهانه ايدوب
تكلفات اتدى كه نوشيروان تعجب كنان آخر مجلسده اى خواجه جود
واحسانك بن بر مرد بازركانم سكا جوانمردى وفتوتك آوازه سى بى
اندازه وثمرات سخاوجودك تروتازه اولمغله كلوب تصديع
واوقاتكى تضييع ايلدم كرم واحسانكى مسموعمدن صد چندان زياده
كوردم مصرع چون بديدم هزار چندانست ترجمه چونكه كوردم بيك
اودكلو وار ايمش • حالا كتمكه اوزره يم بى تكلفانه بيوركه بن دخى

سنه

۸۷
سنه نه مقوله تحفه سنيه ونه كونه هديه بهيه كوندره يم ديدكده
مهماندار اى خواجه دولتكده اسباب معاشم مهيا وبيشمارد ر چون
اوز تالقدر برده حشمت وشوكت قالقوب رسم تكلف بر طرف اولدى
بنم طبعم انكور تازه آرزو ايلدى اكر سزلرده انكوردار بر باغ دكت
وكدار واقع اولوب باغ حضوركزه تبرك تازه انكور احضار ايله
لرسه بر مقدار رخ بزه يادكار كوندرك ديدى نوشيروان اى مرد
سخندان سنك باغكده خود انكور فراوان كوردم نيچون اندن تناول
اتمزسين وكاه وبيكاه باغكه كيتمزسين ديدكده اى خواجه خوش
شمائل بزوم پادشاهمز بو مرد غافل واحوال رعايادن داهلى بوا
وبى حاصل در وصغير وكبيرك انكورلرى يسيده اولدقده بر اهل بصيرت
ومصلحت ديده كيمسه تعيين ايلمزكه غللرى تعشير وخزينه سنى توفير
ومصالحنا سى تيسير ايده غبريلر بو معنايى ملاحظه وحق بيت المالى
محافظه ايتميوب انكور قنا ولحايله هم ارتكاب معصيت وشناعت هم
حق بيت المالى اضاعت ايدرلر اما فقير تناول ايتمكه سبب باغمده هنوز
حق ميرى وار ايكن اكل ايتسم خيانت وجنايت ايتمش اولورم منهم
خيانت وديانته موافق وانكور ايچون ارتكاب مسلمه لايق دكلدر
معتادم بودركه باغمده عشر ظهور ايدوكى كبى دره باغه بند ومهر ايله
پيوند ايدوب طرف ميريدن تعشير اولنمادقچه بر كسه ايله باغه وارمم
وقبل التعشير تناول ايچون انكوره ال قارمام ديوجك نوشيروان فى الحال
بر حصه دن متأثر اولوب واغلدى ودر ونكى نار حيرت ايله طاغلدى
وايتدى كه اوله پادشاه ظالم غافل واول حاكم بيحاصل نيم امرى سنكچه

دیانتکله خواب غفلتدن بیدار ودا روی حیرتدن هشیار اولوب
جوب طریق سعادته رفیق عدله توجه ووضع قدم واولجوانمردی
معزز ومکرم ایلدی **قطعه** از دیانت کار می باید نظام • واز امانت
مرد کامل میشود • بی تکلف از تدین مرد را • دولت دارین حاصل
میشود • **ترجمه** دیانت دروبرر کاره نظامی امانتدر اولور
هر مرد کامل • تدیندر اولورحقاکه آدم • ایکی عالم سعادتینه قابل •
حکایت اخبار سالفه ده واقع اولشدر که بر پادشاهک اوغلی
برکون سیر و تماشای دشت وصحرا ایچون خارج شهرده کشت وکذار
ایدرکن یوقاری برپست دیوار ایروب درون دیواره نکاه ایتدکده
رنازبسته ایام عمری کذشته بر پیر کبیر الثنه بیل المش غرس اشجار ارزوویرمک
ایچون طورمایوب شجر ثمر دکر ومزارع خاطرنه تخم امید بیحاصل اکرکورب
امیرزاده ای پیرنابالغ بیشیبن سن ییمک اغاجی نیچون دکرسین
وبرخوردار اولمایجق یره نیچون بیهوده زحمت چکرسین دیوجکی دخی
جوابه شتاب ایدوب غیریلر دکدکلری درختدن زمیوه ییدکبزدخی
دکدکلرمکه غیریلر منتفع اولسونلر وثمره آرزولرین بولسونلر دیو هم
درکه تندباد خزان اجل بولکوبارعمری رزان اتمیوب سن عمر اول
حده متجاوز اولوب غرس ایتدکم اشجاردن بن دخی میوه لر تناولنه
فائز اولام دیدی امیرزاده کلزار سلطنت وغروره سروازاده کبی
ظهور اغش برجوان سرکش ومغرور اولمغله بطریق التحسین بو باغده
میوه یمزسین دیو حکم ایدوب شرط طلاق ایلدکدن صکره آت سورب
کتدی مدت مدید وعهد بعیده ورره صکره بو امیرزاده کشت وکذار ایچون

اسب دولته سوار اولوب کوکبه حشمت وشوکت ودبدبه رفعت
وعظمت ایله غایت مقبول ودلکش بر باغچه صفا بخشا وروضه
خوش هوایه ایردی **مثنوی** درختان همه بالا کشیده •
بریشان میوهای خوش رسیده • زبالای درختان سرافراز •
نواخان کشته مرغان خوش اواز **ترجمه** درختانی سرافراز
ودلارا • یتشمش میوه رنکین ورعنا • انک اوستنده مرغان
خوش الحان • اولورلار نغمه سنجان ونواخان • امیرزاده یه
اول باغچه خوش کلکله عنان کشیده اولوب ایچنه کیردی واول
باغ دلپسندده زنار بندبیرکوردی لکن سابقا کوردکی سن
کبیر ایدوکن واولدخی امیرزاده اولدوغن بلمیوب بر طبق میوه
کتوردی ولازمه خدمتی تمام بتوردی شاه دخی میوه نی تناوله
شروع ایدوب برمقدارنی اول پیره عنایت ایدوب تناولنه صرایروب
برمقدارنی اول پیره متابعت ایلدیوجک پیر رعایة ادبا ایروب
میوه نی دست شاهدن الوب خدام کرام شاه عالیمقام دن برینه
ویروب بنم بو میوه دن تناول منا ولایق وطریقه انیقه صداقته
موافق دکلدر دیدی سببندن سؤال ایدیجک سابقا بن برکون بو اشجاری
غرس ایدرکن بسرامیر بلیغ او یمه کلوب کام امیدیمی تلخ ایدوب
قلبمده حب حب اشجار اکدکم ایچون وپیرلکده هنکامنده فرزان دکدکلرایچون
سرزنش کنان مدت تمامه وعمر انجامه ایروب لب کوره کلن پیر دخی نور
تازه باغدن انکور اتمکدن عجیب دکلمی وپیرلکده هنکامنده وآخر عمر ایامنده
دور ودراز امل وحرص وآز ایله نیچه بیلدن صکره متمراولاجاق

درختلره یکوب میوه‌سین یمك غریب دکلمی دیدکده دخی بن جواب ویرمش
ایدم اتفاق سن بو باغدن میوه یمسین دیو عقدیمین طلاق
ایلمش ایدی احتمالدر که حالا قید حیوة ایله مقید اولوب متأهل اوله
وبن تناول ایدیجك طلاق وقوع بوله امری بو اندیشه ایله دیانتی
رعایة بو باغده میوه تناول اتمکی بیت‌پیشه ایدنمشم چونکه جواب
ایتدی ای پیر خجسته ضمیر اول امیرزاده بنم وتازه لك غروری
وجی بو والك شعوری ایله اول یمین طلاق بندن صدور اتمشیدی
پس بو صیانت اتدیکك امانت ودیانت ایچون منصب وزارتمی سکا تفویض
ایلیوب خلاصهٔ اعمال ونتیجهٔ افکارکی مدار کار وجمله خدامی سکا فرمان
بردار اولماغه امر ایدوب هر خصوصده سنی مستشار ایدنرم دیدی
پس اول اختیار بر از مدت سر مراقبه‌ی زانوی تفکره قویوب بعد
التأمل ایتدی که قبول واختیار اتدم اما پادشاه مسلم ووزیر کبر اولق
دوا وشاه مؤمن وامیر مشرك اولماق سزا دکلدر چو حذیفهٔ اینه
قلبنده نایم اسلام اولوب همان زنارنی بیلندن کسوب علایم کفری
تارمار وکلمهٔ توحیدی لساننده تکرار وهر وجهله شعار اسلامی
اظهار ایدوب برکت دیانت وامانت ایله دولت اسلام الویریك
واز زماننده مرتبهٔ علیایه ومنزلهٔ صدارت کبرایه ایردی **بیت**
کر علو قدر خواهی از دیانت رخ متاب • با تو گفتم گفتنی والله اعلم
بالصواب • **ترجمه** رفعت استرسك دیانت سمتنده ایله شتاب •
سن آکه دیرم دیمك والله اعلم بالصواب ••

یکرمی دوردنجی باب عهد ووفا بیاننده‌در ••

وفاکار جوانمردان صاحب کمال وحسن عهد پیشهٔ بزرکان ستوده
خصال دره رخسارهٔ هر عهدکه دانهٔ خال وفا ایله آراسته اولمیه
برکه نکاه مرغ دلی رشتهٔ دام محبتندن رسته اولماز وملك معبود
کتاب کریمنده یا ایها الذین امنوا اوفوا بالعقود دیو وفا بالعهده امر
بیورمشدر یعنی ای شول کیمسه‌لرکه حق سبحانه وتعالی حضرتنه ایمان
کتورمشلردر بینکزده معقود اولان عهوده وفا ایدك دیدکدن صکره
دخی واوفوا بعهدی اوف بعهدکم بیورمشدر یعنی بنم عهدمه سز وفا
ایدك تاکه بن دخی سزکا عهدکزه وفا ایدم خلاصهٔ معنای شریفی بنمله
بینکزده معقود اولان عهد الستده وفا ایدك تاکه بن دخی انکا عوضی
اولان جزای جزیلی سزه عطا ایدیم دیمك اوله والله تعالی اعلم بمراده
وحدیث شریفده لا دین لمن لا عهد له وارد اولمشدر یعنی رعایت
عهد ایتمیانلرکه دینی کامل اولماز دیمکدر **بیت** نیست بر مردم صاحب
نظر • خدمتی از عهد پسندیده تر **ترجمه** یوقدری عالمده ارباب
نظره عهد وپیماندن مستحسن بك هنر • **حکایت** برکون رسول ملك
جلیل اولان حضرت اسمعیل علی نبینا وعلیه وعلی سایر الانبیاء السلام
الجلیل احبابندن بری ایله همراه اولوب اول کیمسه کندو خانه‌سنه کلورکن
حضرت اسمعیله ایتدی که سزکله مرافقتدن وحسن صحبتکزدن وموافقتکزدن مسرورم
وشادمانم امدی فی الجمله توقف ایچون عهد وپیمان ایله‌کز که داخل زماندن
بر مهم عظیم واردر ایچرویه واروب اول مرامی فی الحال اتمام ایدوب سزه
کلورم دیو نیاز اتمکله حضرت اسمعیل متعهد اولوب اول محلده مکث وقرار
اختیار ایلدیلر اول شخص منزلنه دخول اتدکده بر مهم کلی ظهور اتمکله حضرت

اسمعیل توقفندن ذهول وغفول ایدوب اتمام کارنه مشغول
اولماغیچون منزلنك آخر طریقنده طشره کیدوب اوچ کوندنصکره منزله
رجعت واول کلدوکی طریقه عودت ایدیجك حضرت اسمعیلی کالاول
منتظر کوروب ای ثمرهٔ شجرهٔ خلت وای پسر پدر ملت ای گل گلزار نبوت
وای شمع شبستان حقیقت بو محلده نیچون توقف ایدرسن دیو صورت
تلطف وتعطف کوستریجك سن بنی وعده ایله بو محلده توقیف ومنزلکه
کیروب همان سریعا کلورم دیو تسویف ایدهلی دیدهٔ انتظاری راه
معاودت ومراجعتکه نهاده ایدوب بو محلده ایستاده یم مدت مدید
وعهد بعید چکوب کلمسنکه سرکویکردن کتمز ایدم وزیرا غدرده صعوبت
وعده قطعا مخالفت اتمز ایدم بیوردیلر فلهذا حق سبحانه وتعالی
قرآن عظیم وفرقان کریمده حضرت اسمعیلی مدح وتعریف وصدق عهد
وانجاز وعد ایله توصیف ایدوب انه کان صادق الوعد وکان رسولا
نبیا بیورمشدر یعنی راست وعد ودرست عهد بر پیغمبر ایدی دیمکدر
بیت • از عهدهٔ عهد اکر برون آید مرد • از هرچه کمان بری فزون آید مرد
ترجمه بر کشی کیم ایتدوکی عهده ایده هردم وفا • هر نه ظن ایلرسك اندن
یکدر اول مرد خدا • پس عهد خلقه وفا خلق پسندیده وخصلت سنجیدهٔ
برگزیده اولیجاق البته عهد خدایه وفا دخی اولی واحری وخصال اولیا
واصفیایه متابعت واقتفادر حکایت الصالحین ایله موسوم اولان
کتابده مسطوردر ومرسومدرکه بر خواجه نك صالح وزاهد وخداترس
وعابد بر بندهٔ درم خریده وغلام پسندیده سی وار ایدی اتفاق بر کون
خواجه خسته ورنجور وکارزار اولندن زجاج مزاجی شکسته اولیجاق

عهد

عهد بالله اتدی که مزاجنه عروض ایدن مرض وبو ظهور ایدن عرض
دن شفا وایبنه قلبنه تمام صفا حاصل اولورسه اول غلامی آزاد
ایتمکله دلشاد ایده حق تعالی بدننه شفا و قلبنه صفا عطا ایدیجك
خواجه غلامه متعلق الخاطر اولماغله تحریر واعتاق وقید عبودیت
واسترقاقدن اطلاق وایفاء عهد ومیثاق اتمدی خواجه بر کرّه
ینه خسته وبیمار وعروض مرض هائل ایله شکسته ودل افکار ومحتاج
علاج وتیمار اولیجق خدمتکارنه وار طبیب کتور یارهٔ دل زار ایچون
افسون دیدی غلام طشره کیدوب فی الحال ینه کلدی افندیسی قدومنی
طبیبدن سؤال ایدیجك اول بکا مخالفت ایدوب سوزمه وفا اتمزسن
بن دخی الحاسیب شفا وصفا اولاجق علاج ودوا اتمم دیو رد ایلدی
خواجه متنبه اولوب ای غلام طبیبه اعلام ایت که انجا مخالفتدن فراغ
صحیح ونقض عهد وخلف وعدن توبه صریح وعقده مخ نصیح ایلدم
بعد ازین ع • اگرم سر برود از سر پیمان نروم • ترجمه
گتسه باشم اتدوکم عهدی فراموش ایلمم • دیدی غلام ای خواجه طبیب
دیرکه اگر صفت وفا رعایت ایدرسه بن دخی شربت شفا عنایت ایدرم
دیوجك خواجه غلامی آزاد ایدوب فی الحال حصول شفا ایله دلشاد
وخانهٔ قلبی آباد اولدی بیت • اگر بعهد محبت وفا کنی با حق • رویی
لطف وکرامت وفا کنند باتو • ترجمه عهد عشقه حق ایلرسك
وفا • سا که ده لطف وفا ایلر خدا • حکایت کتب تواریخده مسطور
والسنهٔ ناقلینده مشهوردر که پادشاهلردن برنده مشکلات
اموردن بر مهم صعب ظهور ایدیجك ملك خلاق وقادر علی الاطلاق

اکر دلخواه اوزره عظمتی آسان ایدرسه خزاینده اولان جمله اموالی
فقرا ومساکینه تقسیم وانفاق ایدرم دیو خلوص نیت وصدق
طویت ایله عهد ومیثاق ایلدی جناب عزت اسمائه وجلت فی الحال
انسان وجمله مهمنه کفایت ومقصودنی عنایت ایدیجک پادشاه
کامکار عهده وفا ایچون خزینه دارنی احضار ایدوب جمله خزانه
سنده موجود اولان نقودی عروض ایله کی فرمان اندی بعد حساب
الکتاب مبلغ فراوان ظاهر ونمایان اولیجاق ارکان دولت
واعیان سلطنت ای شاه عالی همت بوقدر مال فراوانی بنام
اولان درویشانه پریشان ایتمکله عسکرینی برک ونوا قالماق روا
دکلدر بو اموال عظیمه نی اتلاف سزادکلدر دیدیلر پادشاه جمله یی مالی
اهل استحقاقه انفاق ایدرم دیو عهد ومیثاق ایتمشم دیدیکنده
علمای عاملین علیهم اجمعین فحوای سعادت احتوای اوزره عسکر اسلام
دخی جمله اهل استحقاق دندر دیو حکم وافتاده اتفاق ودرویشانه
مجموع خزینه انفاق دن منع اوزره جمله سی اطباق اتدیلر پادشاه
بو قضیه ده تحیر وتفکر ایله غرفه سنده اطرافه نگاه ایدرکن ناگاه
بر طرفه هیاتلو دیوانه کاشانه شاهانه سی او کنه کلیجک دلودن احوالی
خبر محتملدر دیو دیوانه حضورینه کتوروب برمهم عظیم حصولی
ایچون جمله خزینه ده موجود اولان نقودی حق یولنه صرف ایتمکه عهد
ایتمشیدم بعد حصول المراد ایفاء عهد بابنده اضاعت مال بیحساب
لازم کلور دیو امرا مخالفت وعناد ایده یورلر وعلما دخی عسکر وسپاه
اهل استحقاقدر دیو اتلاری امداد ایده یورلر سنک رایک ندر دیدی

ارشاد ایله بیورقده ای داور آفاق وای سایه ملک خلاق دخی شولکه
انفاق ایدیم دیو عهد ومیثاق صدورنده خاطر پرنوره طایفه سپاه
دخی خطور ایلمش می ایدی دیدی خیر همان کدایان ومحتاجانه نیت اتمشیدم
دیوجک امدی خاطرکه خطور ایدن محتاج لره وهیچ کس اولان کرسنه
وآچ لره توزیع وزرقلرین توسیع ایله دیدی امرادن برعای دیوانه
مال بیحسابی اضاعت واتلاف ووجودکلو خزینه یی اسراف وسپاهک
دخی قوت قالمسی انصاف اولورمی دیوجک دیوانه یوزین چوروب
اعراض وانلرک کلماتنده اغماض ایدوب باقه شاهم عهدوندن انحراف
کیمسه یه بودخی مصلحتک دوشوب مراجعتک ودرکاه جود وعنایته
معاودتک واریسه بو قمیدر اکر بر مصلحتک دخی دوشمک واریسه
همان عهده وفا ایله اکر مصلحتک قالمیوب احتیاجک یوغیسه استدراکت
ونصیحت وپندلرینه مسلکته کیت دیوجک پادشاه تاثر تام ایله بکا ایدوب
جملا اموالی فقرایه تقسیم واهل احتیاجه انعامنی تعمیم ایله عهدوننذری
ایفا وتتمیم ایلدی مثنوی چو محتاج خواهی شد آخر برو • متاب از وفا
داری خویش رو • کسانی که فرمان روا کشته اند • مکرم زحسن وفا
کشته اند • وفاداری آیین شاهنشهیست • غم عهد خوردن زکار ا
کهیست • ترجمه چو محتاج اولاسین سن آخرا کا • وفاداریدن اولمقدن
اولمه جدا • شولر کیم شه ابتدی خدا انلری • مکرم ایدوبدر وفا انلری •
وفادار اولمش شهنشاه اولان • طوتر عهدی لابد بدل اکا اولان •
وحسن عهد وایفاء وعهد سلاطین رعایا پرور ومعدلت
کستره زیب وزیور اولدیغی مرتبه آفرینده نکابو بیته میسر دکلدر

زیرا انلاردن صدور ایدن کلمات سعادت ایات وصحت غایات
هرکسک مسامعنه وصول بولوب جمیع مجامعده مذکور وافعال و احوال لری
اهل جهان ارسنده تمام معروف و مشهور اولور وعامهٔ عالم انلارک
عهد وپیماننه مطلع اولدقلاری ظاهر ونمایان در اگر عهد وپیمان
وشرط وایمان لری پایان بولمازلر دوست ودشمن انلارک وعدهٔ
احساننه استناد وعفو وامانته اعتماد ایتمزلر **وصیت** وصایای شکن
مسطور والسنهٔ ناقلین ده بو وجهله مذکور در پرسنده دیمش که
ای فرزند اگرچه نقض عهد ونقض وعددن اجتناب واحترازایله
که وخامت وشامت نیز ظاهر اولور وملامت وفلاکتی در حال
صادر اولور **مثنوی** دست وفا در کمر عهد کن • تا نشوی عهد
شکن جهد کن • **ترجمه** دست وفایی کمر عهده صال • عهد شکنلک
سکا اولسون محال • وملوک عدالت سلوکه عهده عهددن
خروج اهم مهمات والزم ضروریات در • **حکایت** اولنور که شاه
فراست انتساب ملک افراسیابک احوال ظلم تجسس وتفحص همیشه
پیشه سی وظلم دیده ومحنت کشیده اولانلرک اطوارینی استعلام
واستخبار همواره اندیشه سی اولمغله دایما نیجه حد چکردی واوقات
زحمت ومشقت ایله گچردی برگون ندماسی بو خصوصده مبالغه بیان
وتقیید بیشمار ایتمکله تفرج وتماشا علتدن قالورسز وبو اسلوبله
شوکت سلطنتدن نه گونه کام الورسز دیدکلرنده شاه وعده یه
خلاف ایتمک انصاف وعادت شاهان مکارم اتصاف کلدر دیو جواب
ای شاه عالیشان بو آنده کلیجه سزدن عهد وپیمان مسموع اولمدی

وبیمزه وعدکز سیوع بولادی دیدیلر افراسیاب جواب ویروب سلطنت
شاهی وحکومت وپادشاهی نفسنده محض وعده در باشقه عهده حاجت
یوقدر پادشاهلر ذمتنه لازمدر که صفا ایله بو وعده یه وفا ایده لر
وبو نلر وفاسی اولدرکه داد مظلومینی ایفا وظلمه یه اجراء جزاء جور وجفا
ایده لر پس بو طریقه اینفعه یه سلوک ایتمین حلف وعدا غوش اولور
وبین الناس دروغ بی فروغله شهرت بولور **ع** خلاف وعده
نیاید ز اهل دین ودیانت **ترجمه** وعده یه ایتمز خلاف ارباب دین
نصیحت بر پادشاه کامل بر حکیم فاضلدن سؤال ایدوب کیشی بین
الناس معزز ومکرم وموقر ومحترم ایدن نه گونه خصلت در دیدکده
عهده وفا معارج عزته سبب ارتقا در دیدی وحسن عهد فضائلنه
اگرچه نهایت وثنا فعنه غایت یوقدر اما جمله دن اعظمی بودر که بقای
جهان حسن عهده وابسته وانتظام مهام انام ایفاء عهوده پیوسته در
زیرا مدار عالم سلطنت اوزره اولدوغی بی گمان وسلطنت عسکره موقوف
ایدوکی واضح ونمایان در وملوک عالم خزینه ودفینه لرنده
اولان نقودنا معدودی لشکره انگیزن صرف وخرج ایده لرکه
خروج دشمن هنگامنده رعایت مهر ووفا وظهور فتنه ایاننده لازمه
عبودیتی ادا ایده لر پس حاکم ومحکوم میاننده رسم وفا مطروح اولوب
حلف وعد ونقض عهد شیوع ایدیجک نه حکام عساکردن بر سپاهی یه
اعتماد ونه انلار بر حکمه استناد واعتقاد ایده لر وهمچنین سواد
سلطنتده وقوع بولان معاملات ومزارعات وصنایع وتجارات
اکثریا عقود عهود ایله معقود وحبال حسن وعد ایله مشدود در

اکر رسم وفا موجود اولمسه نظام انام روی جهاندن مفقود
اولوب ارکان ملکده نیجه دورلو خلل وخراج دولتده کونه
کونه علل ظهوره ابدردی پس بی وفالک طریقنده احتراز واجتناب
وصحبت وفادارانه توجه وشتاب اتمک کرککدر **مثنوی** میل کسی کن
وفایت کند • جان بهدف تیر بلایت کند • بهر چنین دوست که جان
بود • دوستی جان ز کران بود • جان که از وبه ز جهان یار نیست
هیچ نیرز د چو وفادار نیست • یار توان یافت بکی بسی • لیک وفادار
نیامد کسی • صحبت ان کس که بصدق صفاوست • دامن اوکیر که اهل
وفاست • **ترجمه** سواک کیم ایده وفا هر زمان جانی قیله تیر بلاکه
نشان • جانله هر کیم که سکا اوله یار • جانی انک یولنه ایله نثار
جانه که دهر ایچره بولنماز بها • کاسد اولور اولسه اکر بی وفا •
کرچه جهان ایچره اولور یار چوق • حق بوکه بر یار وفادار یوق •
کیمکه سکا صدقله همدم اوله • دامنی الدن قومه انکله دم اوله • کتاب
تواریخ ولایت خراسانده مذکوردر که ملک یعقوب لیث نیشابور
شهرنه کلوب حاکمی اولان محمد طاهره خصومت وعداوتی ظاهره الق
قوت قاهره ایله شهرین محاصره ایدیجک محمد طاهرک اتفاق پیشه
وفساد اندیشه اولان اعیان دولت وارکان سلطنتی اتفاق
ایدوب نهانی مکتوبلر ایله یعقوب لیثه اظهار عبودیت وخلوص وعرض
انقیاد مخصوص اتدکلرنده ابرهیم نام بر حاجبی وار ایدی که کتاب
خصوصنده انلاره مشارکت وموافقت وطریق نفاق وشقاقده
مرافقت اتمشیدی ساعدهٔ دوزکار ایله یعقوب نامدار حصار

نیشابوری داخل قبضهٔ اقتدار ورعایا واعیان شهری خاکسار ایدیجک
حاجب ابرهیمی مجلسنه احضار ایدوب ارکان شهرک کانهانی مکتوبلر
کوندروب عرض انقیاد واطاعت اتدکلرنده سن نیچون انلاره متابعت
اتمدک دیدکده ابراهیم ایتدی ای شاه بوکوم بینمزده سزکله سابقهٔ
معارفه یوغیدیکه نامهٔ عبودیت ارسالی ایله تجدید عهد ایدم وولی
نعمتم اولان محمد طاهردن شکایتم یوق ایدی که قصد نکایتله طریق
مخالفته کیدم پیمان شکن اولوب حقوق نعمتی فراموش ایله ولی نعمتم
درکاهندن مباعدت اتمکه نفسمده اصلا ساعد بولمادم **بیت**
من نه آنم که سر از خط وفا بر دارم • ورچه سازند جدا چون
قلمم بند ز بند • **ترجمه** باشمی خط وفادن برنفس قالدرمزم •
خامه آسا کسسه لر اعضای جانا بند بند • یعقوب امری سنک
ذاتک مستحق تربیه ونهال وجودک نشان ارز عر ساه احسان
ایله لایق تیمیم ایمش **مصراع** افرین باد بر وفاداران **ترجمه**
افرین اولسون وفا اربابنه دیو میان مردمانده نظر قبول
واقبالنه تخصیص ومنشور حصول آمالی سطورینه مزید اعزاز واجلال ایله
استحقاقنی تنصیص ایدوب محرک سلسلهٔ شقاق وولی نعمتی طرفنه
نفاق اوزره اتفاق ایدنلری انواع عقوبت واصناف سیاست ایله مظهر
ندامت واسف واوله ناخلف لری عرصهٔ تیغ تلف اتدیلر **قطعه**
کسی که حق نشناسد از وامید مدار • کسی که نیست وفایش مدو مکن
پیوند • ز حسن عهد بعالم اکو علم کردی • لوای رفعت تو بکذرد ز چرخ
بلند • **ترجمه** حق شناس اولمیندن ایتمه امید • قیلمه قلبک وفا ز ه

پیوند• حسن عهد ایله اول علم هردم• تا اوله رفعتکه لوای بلند•

یکرمی بشنجی باب صدق بیاننده در

راست کوی و راست کاری سبب ایمنی و رستکاری در **قطعه**
راستان رسته اند روز شمار• جهد کن تا ازوان شمار شوی•
اندرین رسته رستکاری کن• تا در آن دسته رستکار شوی•
ترجمه طوغریلر قورتیلور قیامتده• سن ده سعی ایله تا که قورتیله سن
رستکار اول بو دار دنیاده• روز محشرده تا خلاص اوله سن•
شاهسواران عرصهٔ بلاغت وکوی ربایان ساحهٔ نزاکت ولطافت
وچوکان زنان میدان فصاحت اولان کبار دیمشلر درکه عرصهٔ
سخنده وسعت وساحهٔ کفتارده فسحت اوله دائره دن بیرون
درکه پای بیان سنک خلافدن شکسته اوله وکل رعنای صدق چمن
سخنده بوی زیبای برخوردار ویرکن مناسب دکلدرکه نفس
ناطقه نک یاننده دسته خار کذب ودروغ بسته اوله
قطعه زبان پاک را حیفست بسیار• که از لوث دروغ آلوده سازی
اکر یابر نداری از سر صدق• سر از کردون کردان برفرازی•
ترجمه روامی دائما لوث دروغه• کدورت ویره دهانکده زبانه
ایق چکه ره صدق وصفاده• باشک ایرشسون اوج آسمانه• **حکایت**
وکلام حکمت شعاری مقبول صغار وکبار اولان علماء اخیاردن
بعضی دیمشلر که فرضا دروغ مقابلهسنده خوف عتاب وراست
کوتلق ایچون امید ثواب اولمسه دخی عاقل دروغ دن احتراز ایلدوکی•
جانب راسته مائل وکلام باطلدن معرض اولوب صدق وحقه

قائل

قائل اولمالق کرککه زیرا دروغ چفروغ انسانی ذلیل وخوار وبین
الناس بی وقار وبی اعتبار ایلر **بیت** از کجی افتی بکم وکاستی
از همه غم رستی کر راستی **ترجمه** اکری اولور مظهر ذلت همان•
راست ایسک غمدن اولورسین امین• **حکایت** اولنور که مسترشد
خلیفه پسرنه یازدوغی وصیت نامه ده دیمش ای پسر صاحب ادراک
اکر خالق سندن خوفناک ونظر هیبت وشهامتکده زهره ترک اولورسون
دیر سک کذب ودروغ سویلمکه مرد دروغ کوی مهابت اولور اکرچه
کندوزی صون وعاقلم ایچون اطرافنده هزار شمشیر جوشن کذار دخی
وارایسه یعنی کوکبهٔ دولت ودبدبهٔ حشمت ایچون کیشینک یاننده هزار
تیغ بی غلاف دخی اولسه مادامکه شمشیر زبانی جواهر زواهر صدق ایله
جوهردار اولمیه دوی مرد ماندہ بی شوکت وبی قار ونظر
وکنارده بی شکوه وبی اعتبار اولور **مثنوی** تو در کار خود راستی
بر بکار• که هم رسته کردی وهم رستکار• بود کرچه مردم بسی کجخرام•
باخر شود رستکار از غلام• اکر چند باشی کمان سخت کیر• باخر تواضع
کند پیش تیر **ترجمه** سکا استقامت اولورسه شعار• اولورسن
جهانده همان رستکار• نه دکلو اولورسه کشی کژ خرام• اولور عاقبت
راستانه غلام• شها هرنه سخت اولورسه کمان• کوروب تیری ایلر
تواضع همان **حکایت** اولنور که حجاج ظالم کثیر المظالم زمانه
ریاست ایلدوب برطایفه یه سیاست ایدرکن نوبت قتل بر فقیره
کلبجک ای امیر دلیر بنی قتل اتمه که سکا خدمتم سبق اتمشدر
حق اتمشدر بر کون فلان نامرد شتمنده مساوی وغیبت

ومطایبه ده افراط وفوق الحد انشراح وانبساط عرض وناموسنی
اسقاط ایدر خصوصا ارباب اختیار واصحاب اقتداردن هزل
ومزاح صدوری اندکجه ملازم باب مجد انتساب اولان خدمتکاری رسیله
کستاخ وبیعار اولمغله قلبلرنده افندیلرینک وقع وحرمتی
قالماز وهزله اعتیادله کیدرک سیدلری حقنده دخی بیرسی
عیننه المیاز واحتمالدرکه هزل ومزاح اندکلری کمسه‌نک خزینهٔ
سینه سنده کینهٔ دیرینه مخزون ومضمر اولوب روزی ایله صدد انتقام
ده اوله واندن نیچه صورت فتنه وفساد ظهوره جوله بو مضمون
حکمت احتواکه کحل چشم بصیرت هردانا وسرمهٔ دیدهٔ بینای اهل
معنادر روشنائی نامه ده تعبیر دلپذیر ایله احسن وجه اوزره
تصویر اولنوب تحریر اولنمشدر که **شعر** • مکن فحش ودروغ
وهزل پیشه • مزن برپای خود زنهار تیشه • که کوشاهی برد هزل
آبرویت • وکوماهی کند چون خاک کویت • **ترجمه** صقن ایتمه دروغ
وهزلی پیشه • اباغکه الکله اورمه تیشه • دوکوهزل آبرویک
شاهسکده • ایدر خاکه برابر ماهسکده • خصوصا کبار ذوی الاقتدار
وبزرکان رفعت مدار شاننه غیبت ومذمت بروجهله سزاوار
دکلدر زیرا ارباب قوت واصحاب مکنتک هرکس مواجهه‌سنده مراد
اتدکلری یوموبلکه قدرتلری ظاهر ونمایان وزیردستان
مقابله ومجادله‌لرندن هراسان یسی کندیلرینه اهل غیبت
عدادنده قومایوب خدمتنده اولانلری سیله مساوی وغیبتدن
منع وزجر وقدح ومذمت ایله اعراض نله تعرضدن دفع

واسناد فحش ایله سنی قدح ومذمت ایدرکن منع وکلام خام ایله
دشنام ایدرکن دفع اتدم دیدی حجاج دعواکه شاهدک وار میدر
که احتجاج ایدرسین دیوجک اوراده اسیر فلاکت وبستهٔ زنجیر
ملامت اولانلردن برفقیر ایچون بونک دخی معلومیدر دیو کوزیله
اشارت ایلدی اول دخی بلی راست سویلر اول تخصص سنی غیبت ایدرکن
بو کیشی قدح ومذمتدن منع اتدی دیوجک حجاج چونکه اوراده
حاضر ومنعنه قادر ایدک یا نیچون سن دخی اکا منع بابنده مشارکت
وموافقت ونهیده متقدمه متابعت اتمدک دیدی اول فقیر جواب ویروب
سن بنم دشمنم ایدک سنک عرضکی حمایت وطرفکی رعایت ذمتمه لازم
دکل ایدی دیوجک حجاج ایکیسنه ظلم اعتبار دخی آزاد اتدی بری
کندوسنه اثبات حق اتدوکی ایچون وبو مثل زیبا مردمان میاننده
اول زمان پیدا اولمشدر ان کان الکذب ینجی فالصدق انجی
یعنی کذب ودروغ سبب خلاص ورها ایسه صدق تخلیصده دخی
اقوی در **مثنوی** راستی انجاکه علم برزند • یاری حق دست بهم برزند •
راستی خویش نهان کس نکرد • بر سخن راست زیان کس نکرد • راستی آور که
شوی رستکار • راستی از تو ظفر از کردکار • چون سخن راستی آری
بجا • ناصر کفتار تو باشد خدا • **ترجمه** استقامت انسه بر مردکزین •
یاری باری اولور اکه قرین • طوغریلق اولمز البته نهان • داستکولرکوه
هرکز زیان • قورتلورسین طوغری اولورسک اکر • راستلق سندن
اوموله‌دن ظفر • سن ایدرسک راست کولک داغما • ناصر کفتارک اولور
اول خدا • وکذب ودروغ مردمک آب رویینی دوکوب کبی لهو وملاهی

وجهله لازمدر زیرا شآمت غیبت ومساوی بسیار ودنیا واخرتده
مضرتی بیشماردر **مثنوی** غیبت کس تا توانی مکوی زانکه
زغیبت برود آب روی • کوش منه بر سر غیبت کران تا توهم ایله
نباشی درآن • **ترجمه** کیمسه نک غیبتن ایتمه زیرا که کیدر غیبت ایله
عرض ووقار • کیمکه غیبت ایدر نی کوش ایلمه • تولا دبر لرسه کا غیبت کر

یکرمی التنجی باب انجاح حاجات بیاننده در

سمیع الدعوات ورفیع الدرجات درکاهنده حاجاتی مقبوله وامانی
ومراداتی مرتبهٔ حصوله موصوله اولماق رجا ایدنلره لازمدرکه
حسب القدرة آرزومندان وکارساز وغریب نواز وحاجتمنده ...
اولالار من کان فی عون اخیه المسلم کان الله فی عونه حدیث شریف
صحیح اولوب بو معنای تمام تصریح ایدر یعنی برکیمسه که بر مؤمنه
مهمنده معاونت ایده حضرت باری دخی انکا اعانت ایدر **بیت**
اکر توقع بخشایش خدا داری • بروی لطف کرم بر شکستکان بخشای •
ترجمه اوبرسک حضرت حقدن اکر الطاف بی پایان • شکسته دللری ایله دم
سن دخی احسان • **حکایت** آثار واخبارده اشتهار بولشدرکه
مظهر انعام ربانی ومحل کمال افضال سبحانی اولان کبار دمته اشنا
واحبابلر بارمؤنتنی هر بار تحمل وادای حقوق نعمت خدا ایچون فرقه
لوازم وضروریاتنی تعهد وتکفل لازمدر زیرا اهل احتیاجک فقر وفاقه
لری بابنکزه سدی قدر نعمته کوره واجب اولور هرچندکه نعمت اختیار
واقتدار بیشتر اوله انجاح مرادات فقرا وامداد واسعاف حوائج
ضعفا بیشتر اولمق کرکدر پس برصاحب سعادت وصاحب اقبال غیرت

که احسان

که احسان سبحانی ایله کالوای سلطنت ارتفاع اولوب کاشانهٔ شأنی
کامرانی ده بساط عزت مناط جهانبانیسی برداخته ولوای قدرت
وعظمتی ورایات نصرت ایات حشمت وشوکتی عرصهٔ جهانداری وساحهٔ
کامکاری ده افراخته اوله مؤنهٔ خلقی تحمل وضروریاتنی تکفل ایله روی
اهل عالم دروازهٔ فقر وفاقه کتی سدّ وقوت وقدرت حسبنجه قضاء
حاجات محتاجانی نعمت وغنیمت عد ایتمک کوکور وارباب استحقاقدن
براحدک صورت مطلوبی وجهرهٔ مقصودی نقاب تعویق وتوقیف
وحجاب تأخیر وتسویف ایله مستور ومشاطهٔ دست کرم پیوستیله
بیچاره لرک رخسارهٔ آمالارندنه زیب وزیور لطف والتفاتی دریغ
تاکه کل اقبالنی باغ دولت واجلالده شکفته وخندان وشکوفهٔ
مراداتنی شاخسار امید وشوکت اوزره رویان کوره
اوارکانه براوزرنده مرادات اولماغی غنیمت عظیمه وعمر وملک
کاملک انجاح مرادات وقضاء حاجاتی دست اویز عزت وهدیه
جسیمه بیلمک کرکدر **قطعه** امید خلق روا کن بحکومت که تو نیز
مقرراست که باخود امیدها داری • بده مراد فقیران بلطف تا بدهد
مرادها که تو از حضرت خدا داری • **ترجمه** روا قیل بو خلقک امید
ورجالرینی • که وار در سنک امیدک مقرر • مراد فقیری ادا ایله
تاکیم ایده حضرت حق مرادکی میسر • وسرور عالمیان ومفخر جهان
دن علیه الصلوة من الرحمن روایت اولنور که بر مؤمنی خندان
وشادان اتمک برابر عمل آدمیان وپریان دن بیش شرط سلطنت وقیام
دولت بودرکه پیوسته قضاء حاجت محتاجان واقامه مصالح ممتدان

وتطییب قلوب بیچارکان ایچون سریر سلطنتده نشسته وکمر لطف
واحسان میان همته بسته اوله حکایت اولنور که اسکندر ذو القرنین
بر کون تمام اخشامه دک اتمام مصالح انام ایچون مجلس حکومتده برقرار
ومراجعت اهل حاجته انتظار اوزره اولدی هیچ برکس رفع قصهٔ حال
وعرض حاجت اتمدی مجلس حکومتدن قیام هنکامنده ندمایه خطاب
ایدوب بو کون کچن کونی ایام عمردن عد وحساب اتمم دیو حکایت ایدنلرک بری
ای شاه بهروز وای افتاب عالم افروز بو روز فیروزده که صحت وسلامت
کچوب دولت وسعادت ایله مرور ایده واحوال جمهور وفق مرام اوزره
ظهور ومهمات مرادات کام حکام اوزره صدور بوله وسایهٔ
دولتکده اسباب فراغ خاطر وصفاء باطن وظاهر متوافر ومتکاثر
اوله وخزائن معموره وجنود منصوره موفوره واسباب دولت
مکمل ومراسم سلطنت وعزت دلخواه اوزره محصل ومراتبه ایک
جهانکیرلک تاجی ایله مکلل اوله بویله بر سعید وخوب ایام عمردن
معدود ومحسوب اولمایجق بانه کونه کون معتبر ومطلوب اولور
دیدکده اسکندر دل آگاه وحکمت پناه بیوردی بر کون که انده
پادشاهلرک مرام راحت واسایشلرنده بر مظلومک جراحتی راحت
وشفا بولمیه وبر روز که انده سلاطین کی درکاه جود وعنا بنلرینه
بر محرومک حاجتی روا اولمیه ارباب فضل وتمییز قتنده اول عمردن
محسوب ومعدود اولمق لایق دکل بو مقوله بی فائده وبی عائده
بو مروری ایله اظهار سرور شان شاهانهٔ عالیشانه موافق
وحکمه مطابقدر قطعه زر آنقدر بپرس ناید بکار * کز درنفع

خلق خدا بکذرد * وز ان زندگانی چه حاصل بود * که درکار نفس وهوا
بکذرد * ترجمه عمرک اولدر که فایده سی * نفع خلقه ده ایده
کذره * دیز اهل خرد حیات اکه کیم * حظ نفس وهواده ایده کذره حکایت
اولنور که بر کون پادشاه چین فص نکین خاتم دولت وتمکین ومالک
کشور علم ویقین اولان اسکندر تختن افریدونه عرض علم وحکمتده نوشته
چین اوناق اراده سیله سؤال ایدوب لذت سلطنتی وچاشنی ذوق
نده بولدک دیدکده اوچ امر ایله بولدم اولکی دشمنلری زبون ومغلوب
واعلام نکبت اعلام سرنکون ومنکوب اتمکده ایکنجی هوادارلرک
دوستلری سرافراز وبین الناس قرین اعزاز ورهین امتیاز اتمک
در اوچنجی محتاج اولان اهل نیازه چاره ساز وکاربردار اولمق
در بونلردن غیری لذتی برقرار ومنظور نظر اعتبار اولی الابصار
دکلدر دیدی مثنوی همین بس زشاهی وفرمان دهی
که از دشمنان ملک سازد تهی * دوم دوستان را بود دلنواز
رعایای خودرا شود کارساز * سیوم حاجت مرد امیدوار
برآرد نکرداندش شرمسار * بسی پادشاهان کردن فراز
کذشتند ازین کارکاه مجاز * ازایشان کسی کوی دولت ربود
که دربند اسایش خلق بود * ترجمه بودر پادشاهی وفرمان دهی
ایده کشوری دشمنلردن تهی * ایکنجی بودر کم اولوب دلنواز
رعایایه دایم اوله کارساز * اوچنجی بو که براميدوار
ویروب حاجتین ایتمیه شرمسار * نیچه پادشاه سکندر وفا
بو صحرادن ایدوب بلد کذار * اوشه دربولان دولت بی فنا ایده
عدل ایله حضور

يكرمي يدنجي باب تأنى وتأمل بياننده در

التأنى من الرحمن والعجلة من الشيطان كلام حكمت عنوانى اقتضاسى
اوزره امورده سروع زماننده تأمل وتأنى رحمانى وعجله وشتاب كار
شيطانى در تأمل وتأنى هركاره زيب زينت ويرور وتعجيل وشتاب
اكثر مهماته باعث فوات اولوب حجابينه سبب ندامت وخجلت اولور وهر مهم
كه انكا تأمل وتأنى ايله شروع اولنه غالب بودركه دلخواه اوزره
سرانجام بولور وهر كار كه كرمى وسبكسارى ايله طوتله اكثريا مراد
حاصل اولميوب ناقص ونا تمام قالور بلكه احتمالدركه سبب وبال
عقبى وباعث خجالت دنيا اوله **مثنوى** باهستكى كار عالم برار •
كه دركار كرمى نيايد بكار • چراغ ازبكرمى بنفروختتى • نه خود را نه
پروانه را سوختى • شكيب آورد بند هار كليد • شكيبنده را كس
پشيمان نديد • **ترجمه** اموركه تأنى ايله هر بار • بوايشك
ايتمه استعجال زنهار • اكرا وقنده كوميله سوزان • نه پروانه
يانه نه شمع رخشان • تحمل در كليد باب مغلق • شكيبنده پشيمان
اولماز الحق • **حكايت** اولنوركه خسرو پرويز پسرينه صحبت تميزنده
نصح حكمت آميز ايدوب سن رعيته سلطنت اتدكك كبى سلطان عقل دخى سنك
شهر وجودكده حكومت ايدر سن رعايايه امركه امتثال وانقياد
الزام اتدككك كبى عقل دخى فرمانته سنى رام اتمكه ابرام ايدر سن
دخى همتوفى عقلنده پرده بيرونلق اختيار وهركارده تأمل وتدبر
ايدوب استشارة عقلاده تعظيم واستكبار ايلمه خصوصا اوحقوق
اموره كه اندن نفس ومال جمهوره ضرورت وكزند وخسران

ترتيب ايده **شعر** • بى تأمل مباش درهمه حال • بكذر از طريق استعجال •
هركه دارد تأنى اندركار • بمراد ان دل رسد ناچار • **ترجمه**
ايتمه انديشه سز صفن اعمال • ايله ترك طريق استعجال • قبل تأنى
ايتكده سن هر بار • حاصل اولور مرادك آخر كار • **حتى** وصاياى
هوشنكده مسطوردركه اقتضاى حكومت ورياست ايله امور سياست
برمقتضاى ليس من العدل سرعة عجله وشتاب دن احتراز واجتناب
اتمك كركدر وخشم وغضب شدتنده وحدت وقهر سورتنده زمام
اختيارى دست نفس امارهيه ويرمكدن هراسان وسر فكرتا ملدن
پايان كاره نكران اولمق كركدركه مبادا برامر خطرك وقوعندن
صكره صورت پشيمانى نمايان اوله بعده سرعة تمنى تأنى مفيد اولميوب
باعث ندامت وموجب ملامت اولور **شعر** مكن در امور سياست
شتاب • زراه تأنى عنان برمتاب • كه صد خون بيكدم توان ريختن •
ولى كشته نتوان برانكيختن • **ترجمه** امور سياسنده قيلمه شتاب
تأنى دن ايتمه صقن اجتناب • كه بر دمده دوكمك اولور نيچه قان •
ولى كشته ممكن دكل بوله جان • وعجله وسبكسارى تير پران كبى دركه
قبضهٔ كماندن خلاص بولنجاق بر دخى كرو سنه رونده مكن ونشانه منزلكاهنه
واصل اولمانيجه رد ومنعنه قادر عقبنجه بر دافع وقاسركوندرمك اولمز
اما آهستكى وتأنى شمشير قوى تأثير كبى در دست وداخل قبضهٔ اقتدارده
استسك مرادا وزره كار استمسك نيام وغلافنده قرار ايده پس
اهل حكومته دم تهور وغضبده غلبه واستيلا ايدن خفت مزاج هيچ
بر وقت ده دخى عروض اتميه جكى جاى عناد ولجاج دكلدر پس اوله زمامده

لازم اولان بودركه توسن نفس امارەيي ميدان ويرميوب عنان حكمي
كشيده وقصد اتدكي مهمك صورت عاقبتن اينه عالم غايب فكروانده
ديده بصيرت ايله ديده بصيرت ايله ديده اوله **حكايت**
اردشير بابك كه سلاطين روزكار وپادشاهان كامكاردن
برشاه صاحب وقار ايدي اوج دانه كاغد پارەيه مايه حفظ
واماني اومال خط نوراني ايله كلام سودمند يازدروب خدام
خاصه عاليمقام مندن برينه تسليم ايدوب تنبيه عظيم اتمشيدي
كه مجلس حكومتده اولدوغم زمان نشانه تغير مزاج وتحكمه طبع ناميمون
نمايان واثر خشم وروي عينه ظاهر وعيان اوليجه قبل الحكم رقعه
نك برينجي بكا عرض ايت واكر آتش خشم نشسته اولمايوب كمال اشتعال
وفروزان اولور ايسه اول ان رقعه ثانيه ايله مدد رسان اول اكر مفيد
اولمايوب احتياج اولورسه اوچنجي رقعه يي نظر كاهم ايراد ايده
عرض ايدن مرض تهور وحدتمه علاج ايله ديدي مضمون رقعه
اولي بوايدي كه بي تامل وتفكر حظ نفس ايله حكومت ايدوب كناهه
كيرمه وعنان ارادتي قبضه تصرف نفس امارەيه ويرمه كه سن
بر عاجز مخلوق سين وجود سني كتم عدمدن خلق ايدن مولي
موجود اولوب احوالكه واقف ودانا وافعالكه ناظر وبينادر
مضمون رقعه ثانيه بوكه تامل وتاني بي عادت وتفكر وتحري
خصلت ايدوب زيردستانكه وداعيه پروردكار درلر انلره
مسارعت وشتاب كارلق ايله معامله اتمه ومغلوبك اولانلره مرحمت وشفقتله
معامله ايدوب طريق تهور وغضبه كتمه تاكه سكا غالب اولان

قاضي

قاضي الحاجات دخي رحمت ومغفرت ايله مكافات ايده مضمون رقعه
ثالثه بوكه حكم وفرمان ايده جك زمانده شرع شريفدن تجاوز وعدول
ولازمه انصافدن غفلت وذهول اتمه **شعر** توسن خودرا بند ساز
آنچنان كس نتوان بازكشيدن عنان حكم چنان كن كه زروي نسق
راست بود حكم تو با حكم حق **ترجمه** تندخو وسركش ايتمه توسنكي
ضبط ايت تا كه اوله دستكده سلك ايله بروجه اوزره فرمانك روان
كم اويه حكم خدايه بي كمان **حكايت** كتب تواريخده مسطور وفي الالسنه
ناقلينده مذكوردركه نصر بن احمد ساماني نك پدري ترك جهان
فاني اتدكده نصر انجق هشت ساله اولوب اركان دولت واعيان
سلطنت پدري مسندنه اجلاس ايدوب لكن سرحد رشد وكماله
بالغ وواصل اولميوب بي سروسامان اولمغله تمام مرتبه عاقل وكامل
اولنجه حسن اتفاق واهتمام ايله مصالح دولتي اتمام ومقام عبوديت
وخيرخواهيده قيام اتديلر كيدركه اول شاهباز اغاز وپرواز
انتقال ايدن ممالك ضبطنه دست قوت وقدرتي دراز ايدوب انواع
فضائل ومفاخر ايله ارسته واصناف مناقب ومآثر ايله پيراسته اولمش
ايدي اما عنفوان جوانيده اقتضاي شباب وكامراني ايله وعدم تجربه
وغرور سلطنت ايله همان خشم وحدت وبي تامل وتفكر حكومت وكناه بي
مؤاخذه عقوبت ايدرايدي بر كونده وزيرنه اكر بنم اوضاع واطوارمده
بر عيب مشاهده ايدرسك افاده ايله كه بردخي ارتكاب اتميوب انده
مباعدت ايدەيم ديدكده وزير دانا ايتدي كه بحمده تعالى بوستان سلطنت
واقبالك وكلستان شوكت واجلالك نهال وجود فيض مثالك كمال لطافت

ایله برحالت وذات عالیکز انواع معالی ایله آراسته در ای شاهزاده
ازاده مائده برفائده احسان وانعامکز خاص وعام ایچون نهاده
وسماط سعادت مناطکزده انواع نعم لطیفه واشربهٔ نفیسه مهیا وآماده
اما بو خوانکز نمکی نه اولسه کرکدر وننه ایله حلاوت ولذت بولسه
کرکدر دیدی وزیر بو خوانکز نمکی حکومت باتانی ویرد باری
وبو نعمای نعام وغارت نعمة سبب پادشاه طرفندن خشم وسبکساری
در بیچک شاه بانصاف بنم دخی بو عیب ایله اتصافم معلوم اولدی
دیو نفس الامره اعتراف ایدوب اما عادت اعکله طبیعت بو سمته
مائل ده ودفع وازالهسنه نه کونه تدبیر قابل در دیدکده وزیر
روشن ضمیر ای شاه عالیجناب سکا لازم اولان بودر که هنکام حکمده
تأمل وتفکر ایدوب عجله وشتابدن احتراز واجتناب ایده سین
وپایهٔ عزت ماٰبکزه اولان بزرکان پاکیزه اخلاق ومکارم انتساب
استیلای غضب وقتنده شفاعته قدرت بولسونلر که بو مصلحت
حاصل وعیبک زائل اوله پادشاه عالیمقدار دخی استعداد مناصب
واهلیت منادمتی اولان کباری مجلس شرف شعارنه احضار وشرف
تقربی ایله هر برینی عز غزاز ایدوب هر کیمه که اقتضای رای
ایله سیاست فرمان ایدم اول خصوصده امتثال امره مبادرت
ومسارعت اولنمیوب اوچ کونه دک توقف وآرام وهر کون آنک خصوصی
بکا عرض واعلام اولنسون بو مرتبهدن صکره عقوبت وتعذیبینه حکم
ایدرسم کیمسهلره صدچوبدن کمتر ایله ضرب وتأدیب اولنماسون
دیو بیوردی وزیرلرینه دخی مستحق عفو اولان اهل استنا عنی احسن

وجه اوزره شفاعت ایدوب دیو رخصت ویروب بو وضع سدیدی بو طرز
جدید ایله امور ملک وملت منتظم واسباب پریشانی منعدم اولوب
زمان یسیرده دبدبهٔ سلطنتی وطنطنهٔ شوکت وحکومتی عالمکیر
وصغیر وکبیر میاننده حسن سلوکله شهیر اولدی **مثنوی**

تو شاهی چو شاهین مشو تیز پر • باهستکی کوش چون شیر نر •
عنان کش دوان اسب اندیشه را • که در ره خطرهاست این بیشه را •
بکاری که غم راد هی بستکی • شتابنده کی کن نه اهستکی •

ترجمه

شاه سن شاهین کبی اولمه صقین سن تیز پر • کارکی آهسته لکله قل مثال شیر نر •
اسب فکر تیز رفتارکه عنانن چک شها • کیم بو راه پرخطرده وار نیچه دره خطا •
ایلیه بر کاره که کم رد بلا ودفع غم • ایت شتابی بو خصوصده کیم اهمالک اوله سبب الم •

یکرمی سکزنجی باب مشورت وتدبیر بیاننده در

حضرت ملک قدیر المنزه عن الشریک والنظیر المقدس عن مشاورة
الوزیر والمشیر حبیب خدا وسید البشر الشفیع المشفع فی المحشر
رسول معظم ومکرم پیغامبر علیه وعلی آله واصحابه الصلوة من الملک
الاکبره جنابنه وشاورهم فی الامر ایله امر بیورمشدر یعنی ظهوره کلن
امورده اصحابک ایله مشاوره وانلار رایله هر واقع اولاجق احوالده مذاکره
ایله دیمکدر مفسرین بو آیت کریمهنک معنای شریفنی تحقیق وتبیینده
دیمشلردر که سید المرسلین وخاتم النبیین جامع علوم الاولین والاخرین
رسول کزین حضرتلری مکتب خانهٔ الهیده اقرأ باسم ربك تعلیمی ایله
معلم وجمیع مخلوقاتدن افضل واعلم وعلم ربانی وفضل سبحانی ایله
بین الانبیاء علم ووحی الهی وفضل فیض نامتناهی ایله مستظهر ومکرم

ومرتبهٔ علم ودانشده انس وملکدن مقدم ایکن مشاورە ایله
مأمور بیته حکمت اشاعه عادت مشورت وسنت سنیهٔ نبویه ایله تعلیم
وارشاد امت در زیرا مشاوره ومذاکره ده منافع عظیمه وفوائد
جسیمه واردر جملەدن بری بودر که جمیع امور مشورت ایله سداده
نزدیك وفساددن دور اولور بری دخی بودر که بلا مشورت بر امره
شروع ایدنکیمسه اصابت اغنمه خلق تخطئه سنه حاضر واماده فریاد
طعن ولوم آنکا اوشنه کشاده اولور امّا بعد المشاوره ظهور ایدن
امرین فائده دخی اولسه معذور اولوب خلقدن تشنیع وتوبیخ
صدور اتمز بری دخی بودر که شخص واحدک ذهنی اطراف واکناف
مهامه کما ینبغی اشراف اغیوب جوانب مهماته احاطه سنه قادر وبصر
بصیرتله مرایای مزایای اموره ناظر اوله ماز امّا جمع بسیار که
اجاله اذهان واعمال افکار ایدیجك هر برینك خاطرنه کونا کون معانی
خطور وسحم مستور اولان امور ظهور انمکله احسن خواطر جمله
اشکار وظاهر اولور پس اهل اختیار واقتداره لازم درکه لاصوب
مع ترك المشورة اقتضاسی اوزره هر مهم وبر کاره بی مشورت عقلا
شروع اختیار اغیهلر وحل مشکلات انامده مشورتی حاکم عادل کبی
محق فاصل بیلهلر زیرا عقول فحول ایله اولان تدبیرده بیلزیرکه فوایدی
اکثر واستخاره واستشاره سز وجوه کلی اعمالك اکثری ابتردر قطعه
در مشورت را چو ابستند مکر مذهب عقل را جاحدی• نه ارباب حکمت
چنین کفته اند• که رأیان خیر من الواحد• ترجمه صقن مشورت
ترکینی اورمه بر دم بکرسه اکرسن خردمند ودانا• دیمش جمله حکمت

شناسان عالم• ایکی رای بردن اولور خیرواولی• پس حدوث وقایع
ووقوع حادثاتده مشاوره اهم واجبات اولیجاق لازم اولان بودرکه
ارباب حکمت واصحاب تجربه واهل خبرت ایله مشورت اولنوب مرد مان
دور اندیش وپیران عاقبت بین وهشیاران حقیقت کیش که
کرنید سودمند فی میان قبول بند وکند تدبیر دلپسند فی کردن
رضا وتسلیم بیوند اغك کرککه زیرا اناردن رأی دلپذیر بر لری صادر
وتتبع تدبیر صائب وتدارك مناسب لازم ولازب وبلهر واجب در
نصیحت بهرام کور بسرنه وصیت وهربار نصیحت ایدردی که امور
مملکتی اهل دانش واصحاب خرد وبینش ایله مشورته مقصور ایت
که تدبیرده لیذیر تجربکبی یالکز بر کیمسه نکغ زنجیر دام تسخیرنه کیرمز وشخص
واحدك دست بوسی انك پاینه ایرمز امّا بر جماعت اتفاق وصیدنه کمر
ساق اتسهلر ع اری با تفاق جهان میتوان کرفت• مضمونی اوزره
هرنه دکلو آهوی جهان ومحیل جهان اولسه بنه الّریندن قورتلماز وبر وجهله
جای خلاص ومناص بولماز وهر کار دشوار که ظاهر واشکار اولور مادام
که حسن تدبیر ایلهعلاج پذیر اوله بر امر اوزره دخی شروع وشیء یسیر ایله
تدبیری قابل ایکن امور عسیره به رجوع اولنماز زیرا تدبیر ایله
میسر اولان شمشیر قوی تأثیر ایله منصور دکلدر بیت کار رها راست
کند عاقل کامل سخن که بصد لشکر جرار میسر نشود ترجمه عاقلك بر سوزی
ایله اشلدکی ایش حقا نیجه بیك لشکر جرار ایله اولماز حاصل حکایت
بر کون قیصر روم ایله عزیز مصر میاننده بغض وعداوت پیدا اولوب شقاق
ومخالفت حویدا اولماغله ساحهٔ قلبلرنه تخم کین اکدیلر• وبیری بری

اوزرنه عسکر چکدیلر ومیان لشکرده میان دە بر مرد منافق بدخواه
وار ایدی کە بینلرندە حدوث ایدن اموردن هرکاه عزیز مصری خبردار
والماه ایدردی واخبار ایدوکی اخبار راست اولمغله عزیزک تمام
اعتماد وهر کلامنه حسن اعتقادی تشبیدی مفصل ومشروح اول بحضک
احوالنی قیصره تقریر وموادفسادنی بر بر تصویر اتدکلرندە مطلقا
کلاملرنە التفات اتمدی وبونزنە اوروب تجهیل ستمنه کتمدی وهنکام
مصاف اولیجاق قیصر اولـ بی انصاف حضورینه کتوروب برله مهم
ایله اشغال واول حالدە امراء ورؤسای عسکرین حضورنە دعوت
والحرب حیلة والقتال خدیعة مضمونی اوزره بو وجهلە استمالت وتفویت
اتدی کە عزیز مصرک خواص بارکاهی وروز جنک ووقت مصافدە
مستند وپناهی اولان امرا وسپاهی فی الشتباه الی التندزب بکا نامه
کوندروب عهد ومیثاق وسوکند طلاق ایدوب حین مصافدە باد شاهلرن
بسته وفانوس ناموسنی شکستە ایدوب بنم حضوره کلمکە
اتفاق اتمشلردر امدی جملەکز فراغ خاطر وقوت باطن وظاهر ایلە
کار پیکاره جان ودلدن اقدام وعرصە شهوددن وجود دشمنی نابود
ایدنجه اهتمام اتدک دیدی چونکه اول مرد سخن چین کوتە بین بو کلامی
استماع ایدیجک درحال نامه یازوب عزیز مصره ارسال ایلدی چونکه
بوکلام مسموعی اولیجاق سلطانک جوفی غلبه وهم وخوفلە طولدی وبی
اختیار فرار اتمکلە عسکری قبل المصاف بوزولدی قیصر قصە دن
خبردار کبی درعقب لشکر کوندردی وذاب ومواشی واموال وحواشیسنی
تمام قبض اتدروب کندو جانبنە دوندروب وبرخیره بیز ایله

بودکلو عسکری منهزم وشیر وپنجه سپین بسته زنجیر ایلدی **قطعه** هرکه
کاری کرد بی تدبیر ملک از دست داد ملک میخواهی بنای کار بر تدبیر نه
بهر تسخیر ممالک لشکر وخیل وحشم جمله درکارند لیکن زین همه تدبیر به
ترجمه کیم کە بی تدبیر کار ایلر کیدر ملکی الندن ملک مقصودکسە تدبیر
اوزره قل کاری بنا لشکر وخیل وحشمله فتح اولور کشور ولی بجهله اندن
شبهه یوق تدبیر اولی دراشها **حکایت** بر پادشاه نیکو سیر بر حکیم
برهزدن سؤال ایدوب تدبیر ایله شجاعتک قنقیسی بهتردر دیدکده
حکیم جواب ویروب شجاعت تیغ متابەسندە در اما تدبیر دلپذیر
ورای اصابت ارای بازوی قوی ودست بی دریغ متابەسندە درکە
استدیکم هر حالدە تیغ اعمال ایدر ودست بی تیغ نیم عمل ایدر امداد
اولمانجه تیغک عملی ضایع اولوب منفعتی کیدر دیدی وبز کان
میاننده جریان بولان الرای قبل شجاعة الشجعان کلامی قرین التغرید
اولمش بر عزیز باتمییز دن سؤال اولنوب ارتک بهتر ومناسبی قنغی
بیرک احسن وصائبی ندر دیدکلرندە آتش فتنهنی اطفا وغبار
اشوب وغوغای ناپیدا ایدردیدی وملوک با تمکین عاقبت
بینه لازمدر کە تسکین فتنەیه کوشش ودفع خصومت وغوغایه
ورزش ایدەلر ملک سباطلە قصەسی بر حصەسی کبی کە **حکایت** اتفاق
خراساندن بر لشکر فراوان پادشاه هیاطلە اوزرینه عطف عنان
عزیمت ایدوب اول دخی ترتیب عسکر ایلە مدافعه سنه نیت واول
جانبه حرکت ایدیجک ملک هیاطلەنک اعیان دولت وارکان سلطنتی
ملاحظه عاقبت وپیش سلکی طریقه سنی رعایت ایدوب دشمنه نەدن

نامه‌لر یازوب عرض محبت واخلاص واظهار یکانکی واختصاص ایتکله دشمن
خوش کلوب مکتوبلرینی بر کیسهٔ نفیسه‌یه وضع ایدوب ختمی ایله مختوم
وخزانه سنده مکتوم ایلدی اتفاق وقت مصافده ملک هیاطله غالب
وسلب نا مطلوب دشمنی سالب وهزیمتی غنیمت بیلنلره جمله خزینه‌لرین
جالب اولیجاق ارکان دولتنک دشمنه کوندردکلری مکاتیب عجیبهٔ الاسالیب
محفوظ اولان کیسه شاهک منظوری وملحوظی اولوب فرشته مفهوم مکاتیب
نه ایدوکی معلومی وارکان دولتنک مقصودلری مفهومی اولیجاق
کشف راز وسر مکتوب مکتوبجی باز وزبان تعییب وتجهیلی دراز اغیوب
عینی ایله محتوبا قودی وکندوکندو کسنه ایشدی اکر مکتوبلری آچوب
اوقورسم بالضروره ارکان دولته بر کمان اولمغله ارکان دولت
دخی متزلزل وپریشان اولور وبو احوال انلاره تمام سکمکختم
وغضبمدن هراسان وقهر وعفو بمدن ترسان اولوب کنز ونفذ زیرن
دفع ضرر ایچون بکا ایصال ضرر وزیانه یکزبان وکندکیم زبانهٔ
آتش فتنه وفساد فروزان اولوب صکره تسکینی عسیر اولور دیو
اول ان مقربان درکاه وبندکان خاصنی ومعتمدان دولت خدام
بالاختصاصنی مجلسنه احضار واول پر مکاتیب اولان خریطه‌یی
اظهار ایدوب بزرکان لشکر وامرای سپاه ورؤسای حیله کر عاقبت
اندیش جمله دشمنه کوندردکلری مکتوبلری اول پر عیوبلر بو خریطه
ده جمع واوسته ختملرین وضع اغیرلر ایمش بعینها محتوما کلا
الم کیردی اما اکرمهرینی اچوب سطورینی کورمش بیلسم ومضموننه
تمام مطلع اولوب نویسنده سنی بیلوب صورمش ایسم خدا ایچون

کوردم

کوردم پیاده‌ی چ اتمک شرط اولسون دیو اضطرابه قلبلرین تسکین ایچون
منوال مشروح اوزره عجبین ایدوب بالتمام اول اوراقی احراق اتمکله
جمله سین قید غمدن اطلاق ایلدی ارکان دولت واعیان مملکت اول
عالی منقبت دن بو دکلو لطف ومروت مشاهده ایدوب حقلرنده بومرتبه
مساعده دن عدم مباعده سی سببی ایله پریشان خاطرلری جمع اولدی
کالاول موقف عبودیتده برقرار ومتابعت وانقیادنده بی اختیار وفرمان
برداراولمغه یکدل ویکجان سپار اولدیلر وبوکونه رای کزیده وتدبیر
پسندیده ایله بنیم دل رمیده‌لی مطیع خدمت ورهین منت ایدوب بیری
بنده درم خریده کبی خدمتنده ثابت قدم وراسخ دم اولدیلر مثنوی
سپهبر کار توان ساختن • که نتوان بتیغ وسنان ساختن • مکن تکیه
بر کنج وتیغ وسپاه • زفرزانکان رای وتدبیر خواه • ترجمه
حاصل اولان کارلر تدبیر ایله • ممکن اولماز کم اولا شمشیر ایله •
جیش وتیغه اعتماد اتمه‌ین • عاقلاندن استه تدبیر زرین •
وکبار عالیمقدار دن اشتهار بولمشدر که هر بار معتمد وامانت کذار
اولان اکابر واصاغر ایله مشاوره لازمدر زیرا کبار خاطرنه کلمین
امور ساحهٔ ضمیر صغاره خطور ایتمک وارد ر پس مشورت سبب
فواند جم وعوائد مهم اولدیغندن غیری آفرینکاندن برفرده ضرر وزیان
والم وخسران ترتب ایلمز حکایت دیار مرو قضاتندن برینک
بر دختر بلند اختری وار ایدی که غایتده جمیله وحسن داری شهره آفاق
وشهرهٔ هر یار اولمغله شهرک جمله اهل دلی وعامه ارباب معارف واصحاب
فضائلی اول متاع زندکانی وسبب حیوة جاودانی اولان محبوب جمیل

وصلنه جان ودلدن طالب وخریدار واول کوهر از هرکرانبها بولنه جمله
وارنی صرف اتمکه راغب بی اختیار ایدیلر قاضی اکثر تقاضی دن
متحیر وتنقیسنه راضی اولمیوب دیو غایتده متفکر ایدی آخر الامر
سی برکیم وارایدی انی دعوت ایدوب دختری امرنی انکله مشورت ایدییکه
اول کبر دین اسلامده بیکانه اولان مرد له مشاوره لایقمی وبومقوله
امر خطیری بر کافر فقیر ایله محاوره شانکه موافقمی دیدیکی قاضی اکرچه
سن بر مرد بیکانه سن اما دنیکده امانت ایله معروف وراست کولکله
موصوف سین وکبار مبالغهٔ بیشمار وتأکید بیحد اتمشلردرکه
مردم راست کفتار وهر دامانت کذار ایله مشورت اولنه امدی المستشار
مؤتمن فحواسنجه سن هر کیمی مناسب کورر سک کلامکی سمع قبول الاصغا
وبوخصوصده دایکه متابعت واقتفا اتسم کرکدر چوجک
کبر سخن ور امر تزویجی ترویج ایدنلر قتنده کفائت شرط معتبردر
اما کفاءت مسلمین ملت ودین ایله اولدیغی بیتین اولنمشدر وکفائت
کفره اصالت ونسب ایله اولدیغی مقرردر واهل روزکار کفائتی
مال وجاه اعتبار ایدرلر پس حکم وفرمان الکده در ایسترسک مقتضای
دینکی اختیار ایدوب شریف دین وملتی مدار ایله ایسترسک معتاد کفره
اوزره اصالت ونسبه اعتماد ایسترسک عادت اهل زمانه کبی مال
وجاهه استناد ایله دیدی قاضی لا تنظر الی من قال وانظر الی ما قال فحواسنجه
کبرکی کلامی غایتده خوش ومقبول ودلکش کورینوب دین اسلام جانبی
غالب وشرایط ایمانیه رعایتی اعز مقاصد واهم مطالب در دیو مبارک
نام عالم ومتدین حبشی بر غلامی وار ایدی انی دیندار ومبارک

کیمه

کیمه کوره مردم دیو جمله دن ترجیح وترویج ودختر نیک اخترنی حدانک
امری ورسولنک شرعی اوزره اکا تزویج ایلدی جناب حق عز اسمه وتبارک
بر وقت شریف وعهد مبارکده مبارکه عبد الله نام بر فرزند دلپسند
سعادت انجام مبشر اتدی که بین الانام عبد الله بن مبارک دیمکله اشتهار
بولوب مقتدای انام وپیشوای افاضل کرام وعارف یکانه وزاهد
زمانه اولماغله مسلم عالم وفخر ایام اولدی نعم الملک السلام فی دار السلام
بانواع النعم العظام والطاف الجسام بحرمة فخر الانبیاء الکرام علی نبینا وعلیهم
الصلوة والسلام **بیت** هر هیچ از مشورت زیرا که ارباب خرد
مشورت با پیشکار اهل دولت کفته اند **ترجمه** مشورتدن یوز چویرمه
کورکه ارباب هنر مشورتدر پیشکار اهل دولت دیدیلر پس خلفای
عالیمقدار وسلاطین نامدار لازم وامر واجب ومتحتم درکه امور
جمهوره ظهور بولان عقده وکره لری سر انکشت تدبیر ایله کشاده وحل ایده لر
وحوادث ایامدن عرصهٔ شهود وساحهٔ وجوده وارد اولان خصوصلرده
بعد المشاوره رای صائب وفکر منطبقله عمل ایده لر **مثنوی** برای لشکری
را بشکند بشت بشمشیری یکی تا ده توان کشت مشو مغرور ملک
وداناش خویش بنه اینهٔ تدبیر در پیش مرد جوی از خردمندان آکاه
که تا یابی سوی مقصود خود راه **ترجمه** اولوربر رای ایله کسر الملک
جیش فل وافی هلاک اتمک اولور بر تیغله اون مرد میدانی صفن
عرفانکه امو الکه هرکز غرور راغبه همیشه رای وتدبیر اغده اصلا قصور
خردمندان عالمدن دمادم وار مدد جو اوله که تا مقصود اعلاکه بولاسن
بی ترددیول وبو معنای اداده شایع اولان قطعهٔ زیبا غایتده

دلارا واقع اولشدر **قطعه** کارهای مشاورت نکنی تا دران
سود بیکران بینی • هرچه آن بی مشورت سازی جزم میدان در
زیان بینی • **ترجمه** ایلمه بی مشاوره بر کار کوره سین تاکه سود نیچه
پایان • کیمکه بی مشورت ایده عملی کوره سر در محقق انده زیان •

یکرمی طقوزنجی باب حزم بیاننده در حزم امور موهومه
متخیله نک عواقبنی اندیشه و ملاحظه و حسب الامکان خلل و زللدن
احتراز ایله نفسنی ورطهٔ هلاکدن و شرمکردن محافظه در و بو صفت
ارباب فرمان و حکومته خوبترین خصلت و بهترین منقبت در **بیت**
افزا بیت معارف انتسابک کلام حکمت مأبنده واقع اولمشدر هرکیمه
که زره حزمی بوتن ایده تیر خصم افکن دشمن دن سالم و ایمن اوله
دیمش و حقیقت ده حزم مالک اولان دوراندیش لک و پیش
بین لک مسالکنه سالک اولان در مرد عاقل و هوشمند کامل برامره
که علامت شر و فساد توهم ایده فی الحال تدارکنه اشتغال ایله اندن
متضرر اولماز و مرد جاهل بی حزم ملاحظهٔ عواقب امورا علما غافل
ورطهٔ بلایه مبتلی اولمایجه تنبه و تیقظ بولماز مثلا بر مرد خردمند
و عاقل ارچند که بر کسه بی سنک و آهنی بر ی برنه چالارکوریجک شعلهٔ
جواله فکری ایله اولان آتش فروزان و بیم حشک و تر سوزان اولاجغنی
فهم و ایقان ایدوب همان اندیشهٔ تدارکنه اشتغال و لسان و جمله
کندوسنده دفع ضرر ترتب ایدر صاغماز و غیان آتشه دوشوب
یاقلنجه سوزش آتشی بیلوب دیدهٔ بصیرتی خواب غفلتدن اویاغاز
ع پیش از وقوع واقعه در فکر خویش باش ع وقوع واقعه دن

اول ایله تدبیری اصحاب عزم و ارباب حزم دن برا ولوبه حزم ندر دیر کلرنده
حزم بد کمانلقدن عبارتدر زیرا کم اهل یخن الحزم سوء الظن دیمشلردر
دیری و بر حکیم دانا دخی حزم معناسنی بو بیت ایله اشارت وایما اتمشدر
بیت • بد نفس مباش و بد کمان باش • وز فتنه و مکر در امان
باش • **ترجمه** اولمه بد نفس و عملی هرکز ولی اول بد کمان • فتنه و مکر
جهاندن بولمق استرسک امان • کتاب مثنوی ده بو بیت لطیف مذکور
و زبان شعراده مشهوردر **بیت** حزم آن باشد که ظن بد بری • تاکریزی
و شوی از بدبری • **ترجمه** حزم اودر کیم اوله کشی بد کمان • تا قچوب بدردن
بوله امن و امان • و هرکسه یه که صفت حزم غالب اوله بوم شوم نوائب
هجومندن اول مواقع حوادثی تدبیر صائب و تدارک مناسب ایله ستر ایدر
و ظهور ظلمات وقایعی و حدوث قبایح و شنایع اموری على الفور رای
روشن فکر حسن ایله صد ایدر و مصادقت ابناء روزکاره اعتماد
و مرافقت و موافقت اخوان زمانه استناد اتمیوب اسرار مکنونه زنهار
اغیاره اظهار اتمکه کرکدر که شر و شور اشرارده حوزهٔ سلامتده مامون
مفسدلرن و مکائد حاسدلردن دائرهٔ صیانتده اوله **رباعی** هرکس که
امان دین و دنیی طلبید • بی بدرقهٔ حزم بمنزل نرسید • آیینهٔ
فکر را بزن صیقل حزم • تا روی مراد اندران بتوان دید • **ترجمه**
هرکم ایلر امان دین و دنیایی رجا • منزله ایرمز اکر حزم اولمسه
رهبرا کا • صیقل حزم اور مدام آیینهٔ افکارکه • تاکه مقصود و مرادک
اوله سا که رونما • **حکایت** امام ابراهیم دفعهٔ اولده جمیع رجال
ایروب که صاحب الدعوه ابو مسلم خراسان سمتنه ارسال ایلدی توجیه

اندوکی وصایای حکمت اشتمالنک اخیری بو ایدی که اکر ناسی جانبکه
دعوتک دلخواه اوزره متمشی اولماق مراد ایسه‌ڭ حزمی مدار کار ایدوب
هر کیمسه‌دن که آیینهٔ خاطرکه غبار شک و تهمت قونه و درشت اطوار
ناهموارندن مرآت قلب صفا مدارکه سنک خشونت طوقنه‌جق اولسه اك
ابعاد و ازاله‌سنه سعی و اشتغال ایله زیرا سلاطین حزمنکه بری
بو در که بدکمان اولدقلاری کیمسه‌لری حضورلرندن دور و بیکانه‌لکی التفات
معامله‌دن مجتنب ایدرلر و بو معنای رعنایی مؤید و بو مضمون صحت
نمونی مؤکد بر بیت لطیف وجید دیمشلردر **بیت** از هرکه دلت
کرانه کیرد • او را سبک از میانه بردار **ترجمه** هر کیمک وضعی سکا
کلسه کران • اوزن تا بود قیل انی همان • **حکایت** تاریخ سلامیده
مذکوردر که اسفار بن شیرویه ری دیارینی تسخیر نیتی ایله شهر
سمنانه نازل و حاکمی اولان ابوجعفر سمنانی‌نی اهلاک ایچون قلعه
سی قربنده واصل اولیجق ابوجعفر خوفندن مقابله اتیوب کندو قلعه
سی محکم و استوار اولدوغی اجلدن ایچنده تمکن و برج باروسی حصانت
و متانت اوزره اولماغین تحصن اتدی اتفاق بو وقت اسفارده
اسفار اظفار فتح و ظفری اظهار ایدوب ولایت ری اهالیسنی کند
تسخیره کرفتار و داخل قبضهٔ اقتدار ایدیجک دیلمی نام بر مرد کارزاری
عسکر جرار ایله قلعه فتحنه مأمور ایلدی واروب هر چند سعی و کوشش
و اسباب فتحنه ورزش اتدیلر امیدلری ظهور بولمدی و فتحی بر وجهله
میسر اولمدی اخرالامر دیلمی عقد صلح و صلاح و طرفینی صلاح ایچون
حین بطالی‌نی توسیط اتدکده نتیجهٔ افکاری دیلمی‌نی داخل حصاره

ضیافت

ضیافته اغوا اوزره قرار بولیجق ابوجعفر دخی ترتیب اسباب ضیافت
و دیلمی‌نی حصاره دعوت ایلدی اولدخی دلیران عسکر ایله اتفاق اتدی
که داخل قلعه اولدقلری کبی ابوجعفرک اهلاکنه تشمیر ساق ایدهلر
کلیت ایله دره حصاره کلیجک توابعی رخص اولمایوب تنها دیلمی حصاره
کیردی و ابوجعفرک اثر نقرسی ایله حرکتی عدم قدرتندن صحرایه
مشرف اولان غرفه‌ده بولنمغین دیلمی اول غرفه‌ده قرینه ایردی
و مدت مدیده‌در و ادیدن کفت و شنید اولوب اثناء کلامده اسرار
مملکتدن انجق سزه کشف ایدجک بر مصلحت واردر دیو مجلسنی خلوت
اتدردکی آن فرصت و ظفر بولوب خنجر ایله ابوجعفری فرق هلاک نخستنه
خون و خاک ایدوب ساق موزه‌سنده اولان رسن ابریشمی دریچه‌نک
برنه محکم بند و کندوسنی تخلیص ایچون براوجنی میانته پیوند ایدوب اول
غرفه‌دن جست و چالاک نازل و لشکرکاهه سلامتله واصل و اهم مهامی
بمساعدة الغلبه حاصل اولدی اکر ابوجعفر حزمله عمل ایدوب خلوته رخصت
و دشمنه فرصت ویرمسیدی ورطهٔ هلاکه دوشمزایدی و بلکه زبون
غدر و تعدی اولمزایدی **حکایت** اخبار و اثارده اشتهار بولمشدر که
ترک حزمله نیجه سرورلر سر و بوشلردر و فتنه‌دن وارنه سین باز ایدوب
عدم دیارینه کذر اتمشلردر اکرچه دشمن بی هنر تأمل و تفکر ترک حزم
و احتیاطدن محکم بر حصن استوار و غفلت و تنها اولدن اوزکه مخوف
مهلکه و جای بوار اولماز **شعر** • بحزم کوش که این ره رهی پرازخطرست
باحتیاط قدم نه که دور پرشور و شراست • همین که ابر ببینی چنان تصور کن
که سیل میرسد و خانهٔ تو بر کذرست • مباش غافل و از حزم بر کرانه مشو •

که حزم تیر بلاء زمانه را سپر است • کسی که عاقبت اندیش و دوربین باشد
مقرر است که از جهود بهشت با جر است • چو با خبر بود از خود نهال دولت او
علی الدوام ببابغ مراد بارور است • ترجمه • چالش حزمه که بو یول پر خطردر
حذر قیلکه زمان شور و شردر • همان باره اولورسه اویله صانکم
سنکه سیلابه خانه‌ک رهکذردر • صقن غافل اولوب حزمی اونتمه
بلا تیرینه چون حزمکه سپردر • اوله هر کیم که دائم عاقبت بین
مقرر کندی سنده باخبردر • اوکیم کندی بیله باغ جهانده •
• نهال عز و بختی باروردر •

اوتوزنجی باب شجاعت بیاننده‌در

شجاعت امهات فضائلدن بر خصلت پر برکت و جبن و تهور میاننده
متوسط بر قوتدر که ان الله یحب الشجاع فحوای منیفی مرد شجیع محبوب
حق و مرغوب خلقدر واخبار و آثارده وارد اولشدر که مردم شجاعده
استعدادک زیرا انلرده القلرینه ظن جمیل و حسن اعتقاد و کارلرنده
فضل ذی المننه اتکا و استناد اولوردر اما خوف و جبن ایله یادر کلمش
و بد دل اولان طائفه خائف فرار و کریزه اعتماد ایدرلر و حضرت رسالت
علیه الصلوة نفس نفیس و ذات شریف اوصافلرینک شجاعت ایله
اتصافنده رزقی تحت ظل رمحی کلام پر بشارتی ایله اشارت بیورمشلردر
یعنی مأکولات و مشروبات‌دن نصیب و وایه م نیزم مکسب
شایسته‌سنده حاصلدر دیمکدر بو حدیث شریف حکمت مدارده وقت
حرب و پیکارده استعمال آلات جنك و کارزاره حث و تحریض و بعث
بالسیف کلام شریفی ایله دخی جهادده تیغ بیدریغ تحریکنه غزاتی اغرا

وتخصیص و تعریض واردر • قطعه • بشجاعت توان کرفت جهان • هرچه
بردل بود چه کار کند • وانکه جرأت نماید اندر کار • خویشتن را بزرگوار کند •
ترجمه • دهری طوتمق اولور شجاعتله • بورکی اولماین نه کار ایلیا • کیم که کارنده
ایلیه جرأت • کندی ذاتن بزرکوار ایلیه • حکایت • اصحاب کرام دن خالد بن
ولید حضرتلری رضی الله عسکر اسلام اراسنده شجاعت تام ایله
موصوف و جرأت مالا کلام ایله معروف ایدیلر حتی جهان فانیدن
عالم باقی صوبنه رحلت اتدکلرنده دیده‌لرندن اشك ندامت و حسرت
ریزان و تنور دلندن آتش غیرت و حمیت فروزان اولوب وا اسفا
و یا حسرتا که بو دکلو صفوف مصافده شجاعت ایله موصوف اولوب
نیجه مسالك پر مهالکده صبر و قرار اختیار و نیجه سیوف و رماح طعن
و ضربنه تحمل و اصطبار ایلدم اما شمدی بستر موتده بر زنلر کبی تسلیم
روح ایده یورم و کلستان شهادتله وردخندانی اولان مفرح روح
تازه یاره‌لردن حرمانله بی جروح کیده یورم چون پاره اجله چاره
یوغیدی باری متاع جانی نقد نیکنامی یه ویرمك کرك ایدم و احراز
سعادت شهادت ایچون انجمن شهدایه کیرمك کرك ایدم دیدی بو دخی
انلرک کلام بلاغت نظام و حکمت انجاملرندندر که دیمشلردر دل
و بی حمیت اولانلر حمایت نقد جانی فرار و کریزده تصور ایدرلر اما
بو اندیشه خیال کج و تصور باطل و معوج‌در زیرا مردک قوت
حمیتی و شوکت و حلاوت و غیرتی دندان طمع دشمن قلعنه باعث اما
ضعف و سستی و جبن و بد دلی صاحبی اوزره خصمی دلیر و قوی
اولمسنه سبب حادثدر فلهذا اکثر ترسندکان علف شمشیر اولورلر •

و دلیران و مبارزان ورطهٔ تلفدن خلاص و نجات بولورلر **شعر**
هرکه بی‌دل تر بود در کارزار • باشد از جان بیقرار و کارزار زار فی
کن بپیش مردان در نبرد • تا برآید نامت از مردان مرد • **ترجمه** کیم که بی‌دل
اوله روز کارزارده جانی اولور بیقرار و کاری زار • جرأت و اقدام قیل
وقت نبردده تا که نامک اوله مردان ایچره مرد • **حکایت** سلاطین
شجاعت آیین و شهامت اتصافدن بری چون مصافده ارادوسینی
تقویت و امداد ایچون نعره کنان دیر ایدی که بو کون روز فیروز
امتحان و یوم معرکهٔ حرب و تجربهٔ دلیران در میدان حرب کورهٔ مردان
در کوره دن زر خالص دن غاری سلامت بولمز و مشوش و مغشوش
اولان اندن صلیع اولوب باقی اولمز **بیت** خوش بود کر محک تجربه
آید بمیان • تا سیه روی شود هرکه در او غش باشد • **ترجمه** ویرته یه
کلسون محک تجربه تا اولا مغشوش اولانلر روسیه • و فی الحقیقه مرد
شجاع اولدر که نفس نفیسنی ارتکاب امور عظیم و اعمال شاقه یه تحریض
و مدارج عظمت و معارج احتشامه ترقی ایچون سلم الآمرین ترقی اتیق
کندوفی صبر و تحمل حث تحضیض ایلیه تا که صیت صولتی جمیع آفاقه انتها
و انتشار بوله و آوازهٔ سطوت و شوکتی اقطار عالمه مثل سائر کبی دائر
اوله **مثنوی** مرا نام باید که کردد بلند • که از نام کردد کسی ارجمند
بمردی شود ذکر آزاده فاش • چو نام نکوهست کو جان مباش • **ترجمه**
بنم نامم اولماق کرک کبی بلند • که اولور نام ایله هر کشی ارجمند • کرک ادلیکیله
مردلکیله بکا نام و نشان • ندغم اولمز ایسه اکو بکیش و جاه • افراسیاب
شجاعت انتساب عساکر ظفر مآبه هر بار نصیحت ایدوب وقت کارزار

ثابت

ثابت و برقرار اولوب مرکه حریص اولولک که زیاده زندکانی نوازش
و اولومه حاضر و آماده اولک تا که نام ل سرمایهٔ دولت و عزت اوزره
و منیه دن قاچان نفس مرضیه و اصل منیه اولور زیرا بزرگی و دولت
ایکی امردن عبارت در یا دوسنکامیله در ملک یا نام نیک ایله اولکه
کرک در ایدی **قطعه** مرگ در چشم هرکه خوار بود • در شجاعت بزرگوار
بود • هرکه جانرا عزیز میدارد • با جهاندار نیشچه کار بود • هر کیمک بیلن
اولمک خوار اولا • اوله شجاعت ایچره بزرکوار اولا جانینی طوتن معزز
محرز • سلطنتدن اولمیه مسون نفسدن دم • و شیر بیشهٔ وفا و بیر
ساحهٔ هیجا اسدالله الغالب علی بن ابی طالب کرم الله وجهه حضرتلری
وقت کارزارده نفسنی کفاره بدکردار صفنده او ربردی و وجود
بهبود خط اعیوب دشمن دینی جوغ اولدوغی محلده دلیرانه و شیرانه
طوربردی احباب وفا انتسابدن بری ایتدی که ای کزیدهٔ اصحاب
دشمن دین اوزره عجیب هجوم ایدرسز احوالکز ملاحظه اتمیوب جانب
عدویه بی باکانه کیدرسز حضرت علی بیوردیلر یقینا بیلورم که اکر بیک
اجل پیشمه [illegible] قدردن حذر مفید اولماز و اکر حکم قوت و قضا دیوانخانه
قضادن صادر اولمادیسه بو مرتبه جرأت بندن بعید اولماز واندن
و جوجم ضرر و زیان بولماز و اشعار حکمت شعارلرنده مضمون مذکوری
اشعار ایدوب بو نظم آبداری تحفهٔ دوزکار اتشلرده **عربیه**
فی ای یومی من الموت افر • یوم لم یقدر ام یوم قدر • یوم لم یقدر
لا ابالی القضاء یوم قد قدر لا یغنی الحذر • **ترجمه فارسیه** دو روز حذر
کردن از مرگ روا نیست • روزی که قضا کرده و روزی که قضا نیست •

روزی که قضا باشد کوشش نکند سود • روزی که قضا نیست در آن
مرگ روا نیست • **ترجمه** صقن یوق یره اولمه سن کوزلرانی اوکونکم
اغدی حق موتی تقدیر • اکر موتك قضا اولدیسه اول کون ایدرمی
احترازك آنی تغییر • وفی الحقیقه روز مصافده سردن کچمین سرور
اولماز و میان دلاوراند ده صاحب منقبت اولوب شجاعتله شهرت بولماز
بیت تا تو دل در بند جان داری و جان در بند تن • کی مراد خویش
یابی در کنار خویشتن • چونکه کوکلك ایده میل جان و تن شاه که مقصود
ال ویره ظن اتمه سن • **حکایت** لشکر حبش یمن ولایتنه استیلا اتدکده
والیسی اولان سیف ذی الیزن دشمن یعرب الذین بیم کونه دردو غمی
کورمکله بالضروره جلا وطن ایدوب استمداد له درکاه نوشیروانه
التجا واعانت وامداد دخی رجا ایلدی نوشیروان [illegible] زندانی
اولان اهل فتنه و فساد و دزدلرانی جمع ایدوب بیك سکز یوز مسلح
و مرتب نفری امید ظفر ایله همراه سفر ایلدی مظفر حیف اولان سیف ذی
البزن عسکری ایله کشتیه سوار اولوب ساحل یمنه واصل اولدقلا رنده
عسکرك حبال آمال رجعت و معاوده و رجوعلرین کسمك ایچون سیف المراد بی
کشتیلرك رسنلرین سیف صارم ایله قطع اتدیلر و موجود اولان
زاد و زوادهیی دریایه دوکلکه دنیاده حرص و طمعلرین قلع اتدیلر
و عسکره خطاب ایدوب بیلمش ممالك یمنه کیروك وحولی دشمنه ایرکه بر
حال عدو ایله جنك وجدال وحرب وقتال لازم کلدی پس کارکز ایکی امردن بیرنده
قرار اتدی برخوشجه تامل ایدکز یا غالب اولمغه سعی ایدوب وجه
وجالا که اولورسز یا مغلوب اولوب اغشته خون و خاك و کشته تیغ

هلاك

هلاك اولورسز دیوجك بالضروره اب حیاتدن ال یوبوب مردانه ویکی
با کاناعدایه قلیچ چالدیلار و سرباز لعلم میدان جنکی الدیلار محصل
طریق جرأت و شجاعت ذاهب اولمغین از زمانده جیش کوه شکوه
حبشه غالب و نائل مقاصد و مطالب اولدیلار پس جنك اهلنه لازمدر که
ترس شجاعتی بردوش و ترس و هراسی بالکلیه فراموش ایلیه **پند**
رستم دستان دیمش که صاحب فراش اولوب بستر ده تسلیم روح
اتکدن هزار زخم ایله رنج و مجروح اولمق راجحدر **بیت** بنام نکو کشته
کردم رواست • مرا نام باید که تن مرگ راست **ترجمه** کشتم اولورسم
روا در نام نیکو ایله بن • نام لازمدر بکا اولمك ایچوندر ابتوتن و سلاطین
شوکت آیین دن هرکسه نکه شجاعتی بیشتر و شدائد والام تحمله پای
ثبات و قراری غیرلردن مقدم و بیشتر اوله مقصودی زود میسر و چهره
مرادی آیینه عزیمتنده دلخواهی وزره جلوه کر اولور **حکایت** یعقوب لیثك
مرتبه حشمتی و رتبه شوکتی زیاده اولیجاق دیار خراسانی حوزه تصرف
و تسخیرینه کتورمك اراده ایدوب بر کون عزیمت سفر ایدیجك امرا و لشکری
بارکاهی اوکنده مجتمع و هر طرفده اعلام ظفر اعلام بلند اولوب یعقوب سلاح
و مکمل سحردن بام حانه چیقوب منجمان ارتفاع الوب حالا طالع وقت کوستر
مقارندر حرکت مناسب دکلدر اما اسکز ساعت مرورندن صکره مبارك
ساعت اولور دیمکله یعقوب سلاح پوشیده اوله اسلوب ایله فصل تابستان
ده اشتداد حرارت هنکامنده بالای بامده انتظار چکدی کوکب مسعود
طالع اولیجاق بامدن اینوب سمند سعادته سوار اولوب ارکان دولت
واعیان سلطنت یعقوبك بو کارندن متعجب اولوب توقفندن استفسار اتدیلر

دیدیکه برامر عظیم ومهم خطیره عزم اتشم که اندن کاهلی ونازکی حصول
مقصوده باعث خلل کثیر در پس تاب افتابده سلاح کران ایله توقف
وانتظاره طاقت وتوانه کتوره بیلورمیم دیو نفسی تجربه وامتحان
اندوم چونکه کوردم صبر وطاقت میسر ایمیش بیلدک که بو سفرده عسکر
منصور ومظفر وروی مقصود اینده حصوله جلوه کر اولور پس یعقوب
تحصیل دولت وتکمیل اسباب شوکت ایچون اول مرتبه سعی وجهد ایلدی
که دلخواهی اوزره ودرجه کماله متواصل اولدی **شعر** شاهد ملک
است در عقد کسی کز روی جهد • دست در اغوش با شمشیر وخنجر میکند •
انکه یارا بوسه ناز ونعم نمی کرد کارش در جهان سردار وسروری
کند • پادشاهی در چمن دادند کلزار انکه کل • با وجود نازکی از خار
بستر میکند • **ترجمه** شاهد ملک اول کسک یاننده اولور جلوه کر •
اوله هم اغوش انکله خنجر وتیغ وتبر کیمکه ناز ونعمت دنیایه اور پشت پا •
عالم ایچره سرور وسردار ایدر انی خدا • پادشاه کلستان اولکیچون
اولدی فخر ذو نثر خار کلزاری دمادم کندویه بستر ایدر • بر روز فیروز
مسرت اندوزده سخن آموز مجمع بلاغت ومشعل افروز انجمن فصاحت
اولان نوجوانان جهان ونکته شناسان زمان برعقد جمعیت وصفاء خاطر
ایله طرح بساط صحبت ایدوب میانلرنده تعبیر دلپذیر ایله کلمات ظرافت
آمیز ونکات لطافت انکیز جاری وهر برینک روایح فوایح کلمات طیبه سندن
مشام عالمه بوی لطافت ساری اولوب کیمسی البسه نک ایسی اطلس خطایی
در دیدی وکیمی منازلک الطف واحسنی بساتین پر کل وریحان در دیدی
ارباب مشربک بروصافی مشرب باده ناب موافق طبع صافدر دیدی

بولیبی

بولیبی سایه بید وچنار سارکار وصفادرده دیدی بر نغمه پرداز
سازلرده اواز عود چلغیدن ملایم وبهجتده دیدی بر صاحب طبع بر ظرافت
مجالست ومصاحبت جوانان خوب صورت وخوش سیرت ولی وجهره جان
زیبا سیرت جلادن احسن واحری در دیدی یعقوب شجاعت منسوب
وجرات مصحوب اول مجلسده حاضر واطوار وکفتارلرینه ناظر اولوب
هنوز طلب ملک اغاز ومردانکی وفرزانکی رایتن روی جهانده فراز ایتمدی
نوبت کلام اکا ایرشدکده هر بو عزیز میزاب زبان بر ناظر افتندن شایسته
کوهر تردن عاری مانند ماء حیوة بر کونه اب سخن جاری اولوب سخن
چشمه سار دهانکده وجه احری اوزره آب حیات آسا بر کلام پر صفا اجرا
ایلدی دیدیکی بن احسن البسه زره وافسرلرک بهتری مغفر ومنازلک
خوشتری معرکه حرب وعرصه نبرد وضرب در وشرابلرک زیبا ورعناسی
خون دشمنان وسایه لرک الطف سایه نیزه وسنان در واوازلرک صدا تکبیر
احسن واجملی روز معرکه ده خیولک صیهلی در وهذا تشنه اولار عشاء
مردان شجاعت مدار ومبارزان شهامت شعار در شیر بیشه کارزار
وقریب حبیب مختار رابع حضرات چار یار کزین حضرت امیر المؤمنین
علی شجاعت قرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اشعار آبدارلرنده
بو مضامین اشعار بیوروب دیمشلردر که **شعر** السیف والخنجر ریحاننا
افّ علی النرجس والآس • شرابنا دم اعدائنا • وکاسنا جمجمة الراس •
ترجمه فارسیه کل وریحان ما تیغ است وخنجر • بکار ما نیاید نرکس وآس •
شراب ماست خون دشمن ما • اساس کله او بهترین کاس • **ترجمه**
نرکس ایله آسه رغبت اتمزز • تیغ وخنجردر کل وریحانمز • خون

دشمندر می کلکوبنزه کلّه لردن کاسه کردانن پس طالب ملك ودولت
وراغب شوکت وسلطنت اولانه لازم درکه نوك سنان خونفشان ایله
ماننده شبروان جوهرازهرجانب غارت ونهب ایچون خزینهٔ سینه دشمن
پرکینه نقبلا یه وشمشیر آبدار وتیر جوشن کذار ایله سرهنکان وعیارات
کبی درج بدن خصمدن کوهر ارواح الماغیچون باش کسوب قانلر ساچه
پس پادشاه که کندوسی دلیر اوله وزیر ووزرجهانکیر وعسکر نیک دخی
جرات واقدامی کثیر اولورا اما پادشاه بیدل وصانه عالم کیرلك دولتی ال
ویرمز وکشور کشالك کلیدی دست امیدنه کیرمز **نکتهٔ لطیفه**
نصایح الملوکده بو وجهله مسطوردر بیر پیرکه عقل وخرددن بهره
یاب اولیه چشمه بی آبکبی در وکل رعنا نسرین بستان کبی در وجوان
کستاخ ونادان ودرویش بی معرفت وبی بصیرت بعضی نور ودیده
بی علم کبی در واهل علم وصاحب فتوی که ونفتوی دن بی نشان اوله
اسب بی عنان در وتوانکر که احسانده بخیل اولا بی ثمر کبی در وخی جبا
اولان صاحب جمال وخوش صورت طعم بی نمك کبی در وسلطان
بی عدل واحسان ابر بی باران کبی در وبرمرد عالم کیرکه دلیر اولیوب
شجاعتدن بی مایه اوله بازرکان بی سرمایه کبی در **حکایت** سلاطیندن بری
بیری اتفاق برعظیم دشمن ایله مقابله ومقاتله ومحاربه ومجادله ایدرکن
تقابل صفین وتواجه خصمین زماننده امرای آصف را وصف ادلسلطان
نیکنه دایه دیدیلرکه ای شاه عالی مقام لیمنقسم نتیجه مقاتله ومحاربه یا قوت
ونصرت یا فرار وهزیمت در اکر اقتضای حکم قضا وقدر ایله انکسار بزم
عسکریزه مقدر اولورسه سنی نه محلدن جویان وسنی کیمدن پرسان اولالم

اول شاه

اول شاه با تمکین دخی دیدیکه اکر روز جنکده سینیزه فرار وکریزاتی
اولورسم وعرصهٔ رزمی قویوب جانب بزم وعشرته کیده جك اولورسم
اول زمانده بنی کم جوینده وپرسان اولورسه عنایت حق قیومدن مایوس ومحروم اولسون اما اکر خصم غالب وسلب قوت وقدرت
سالب واسباب شوکت وحشمتنی ناهب اولورسه میان میدان
وعاده بنی خاك آلوده وزیر سم اسبان سپاهان ده فرسوده کورك
یعنی دشمنه یا غالب وقوی یا قافلهٔ راه عدمك پیشروی اولورم
بیت یا برابر بچرخ کردنده یا شوم زیر پاسر افکنده **ترجمه**
یا چیقام سعیله نه افلاکه یا دوشم محنتیله بن خاکه **حکایه**
اولنورکه اول کون وقت زوالده که اشعالهٔ نائرهٔ جنك وجدال
دن ذائل ولهیب افتاب عالمتاب درجهٔ نصف النهاره کرمیتا ایله
واصل وحرارت والتهاب قلوب براضطراب مبارزانده حاصل اولوب
سپاه عرب تشنه لکدن خشك لب ودهشته وصفحهٔ رخسار لرنه
غبار کارزار نشسته اولمشلر ایدی سلطان عرب بندکان با اختصاصندن
بری الندن برمشربه ایله ملك عقبنجه شتاب وکمال اضطراب ایله خطاب ایدوب
تاب افتاب ده جوش وخروش ایله تشنه لب اولمشسین توقف ایدوب
سوزیمی کوش وحرارت طارد اولان بو ماء بارددن برمقدار نوش
ایت دیوجك ملك عرب ایتدی که تیغ ابدارم بنده تشنه لب درامدی
ملك قهار حقیچون تاکه تیغ بی دریغم دم دشمنان ایله سیراب وشاهد
شمشیر سر تیز دم غمزهٔ خونریز خوبان فتنه انکیز کبی بادهٔ خون عدو ایله
مست وخراب اولمیه حرارتمی تسکین وسکین کبی نیامنده غلکین اتمم ذنبو

یمین ایلدی پس بو مرتبه همت سببیله لطف حقه مظهر اولوب دشمنی
اوزره منصور و مظفر و اعدایی مغلوب و محقر الماق میسر اولدی
بیت کسی را که ایزد کند یاوری • که یارد که باوی کند داوری •
ترجمه کمه کم حضرت حق یاور اوله • کیمسه قادر می انکا داور اوله •
حکایت اسکندر ذو القرنین دن بعضیلر سؤال ایدوب پادشاهلره
نشانهٔ دلیری و علامت کشورگیری ندر دیدیلر ندن کیت و کیفیت
دشمندن استخبار اتمیوب بلکه نه مقداره دردیو استفسار و اوزرینه
هجوم عزم و جزمنی اظهار اتمکدر و عساکر ظفر کردار سرداری
اولان نامدار دخی بو وجهله شجاعت شعار اولماق کرکدر دیدی
شعر چو شمشیر هندی بگیرد بدست • بصف اعادی در آرد شکست •
بگرز گران سنگ و شمشیر تیز • روان در جهان افکند رستخیز •
ترجمه قچن السه شمشیر هندی اله • ایدر صف اعداده پیدا ستیز • روان گرز
و شمشیر سرتیز ایله • جهانی ایدر عرصهٔ رستخیز • حکمت نوشیروان
ابوزرجمهردن شجاعت ندر دیو سؤال ایدیجک قوت قلب در دیدی
بانیچون قوت دستدر دیمزسک دیوجک ایتدی که اگر دلده قوت اولماسه
دست ضعیف دست و پنجهٔ خصم ایله شکست اولوب اصلا قوتی
قالماز و قوی القلب اولمیانلر کیمسه عیننه الماز حکایت
مسموعدر که عبادزادن عربدن مرد لیر غایتده پیر اولوب با وجود ضعف
پیری قوی القلب و شجاعت شعار و اتاد جرات و شهامت جبین مبیننده
اشکار ایدی برکون قصد پیکار ایله اسبنه سوار و رکاب ظفر مآب اوزرینه
استوار اولماقده ایدیجک ایکی یار وفاداری اول اختیارک بازوسی

باپشوب

باپشوب سوار ایتدی شخص بی ادب دهان طعن و تشنیع بازوب بیهوده کلماته
دخل اتمکه آغاز ایدوب بو پیر قاصرکه ایکی کمسه اعانتی اولمایجق سوار اولمغه
قادر اولمیه یا اندن نه کونه شجاعت ظاهر و نه مقوله جرات باهر اوله کورکر
دیوجک پیر کلامنی ایشدوب بلی آت سوار اولمقده ایکی ادم لازم ایسه اما آتندن
اندرمکده بیک آدم کرکدر دیدی نوشیروان حکیمک کلامنی مسلم اعترافنی قولنه
عروج و قوت دست تابع قوت دلدر دیمشلر که سخنی شایبهٔ اشتباهدن عاری
دردیو ایرجه خلافندن خروج ایلدی بیت آدمی را قوت دست از دل است •
هر که او را دل قوی باشد قوی است • ترجمه قوت دستی اولور حقا یورکدن
آدمک • کم قوی القلب اوله بازوسیده اولور قوی • حکایت اسکندر
تسخیر اقالیم عزیمت و فتح جهانه نیت اتدوکی وقت حکیم ارسطوی دعوت
ایدوب ای حکیم بو شروع اتدوکم امر عظیم و تصمیم اتدکم مهم جسیم
قریب و بعید البته بکا نیچه دوست و دشمن پدید اوله کرکدر هر برینه
ایله نه کونه معامله ایدهیم و نه طریقه کیدهیم دیوجک ای شاه بالتمییز
مقدورک اولدقچه دشمن انکیز اولمقدن پرهیز و زمرهٔ دوستانی خوار
و ذلیل اتمکدن کریز ایله اکر دشمن پیدا اولورسه استمالت و تلطیف
بونلردن قربت اختصاص و دوستانی اعزاز و اکرام ایله منظور نظر لطف
اتمک کرکدر که عدوی بدکیش دوست نیک اندیش اوله و احباب وفا
اندیش اعزاز و اکرام ایله تطییب اولنمق کرک تاکه خاطرلری منحرف و لازمهٔ
محبت و خلوصلرندن هر بری منصرف اولمیه اسکندر ای حکیم زبانکیزدری
بند اتمیوب دخی زیاده نصیحت سودمند ایله دیوجک ای شاه عاقل و کامل
کار دشمندن زنهار غافل و قلتنه مغرور اولوب تدبیردن ذاهل اوله

و كثرت عسكره استنادا تمیوب رب العباده اعتماد ایله وبرمهم كه عزم
بزم وكلام لین ایله حصول پذیر اوله سخن درشت ایله برفردی دلگیر ا[تم]
وبرمصلحت كه نازیانه ایله حاصل اوله قابل اوله انگچون نیامندن
اخراج خنجر وشمشیر ایلمیه دیدی اسكندر چایزكی دشمن ایله مكالمه و[محاوره]
ز مجادله ومحاربه یه منجر وطرفیندن مسایعه ومقاتله مقرر اوله
پس اول وقت كیفیت حروب نه اسلوب اوزره كركدر دیوجات
حال ایكیدن خالی دكلدر یا بودر كه سن محاربهٔ دشمنه كیده سن
یا عدو سكا هجوم ایدوب دفعنه سعی وكوشش ایده سن شق اول
ایسه انده اون شرطك رعایتی لازم در شرط اول جنكدن مراد خیر
محض وطلب دین حق ایله نصرت عباد ودفع ظلم وفساد اتمكدر
وایكنجی توجه حضرت باری وجناب كبریادن طلب یاری ودرگاه عزته
تضرع ایله دعا وزاری وصدقات مبروره وحسنات موفوره ایله شكر كذاری
در واصحاب قبوردن استمداد وارباب قلوبدن استرشاد در اوچنجی
لوازم حزم وسوء ظنی تقدیم ده استعجال واستعلام كار بسیار ایچون [استعمال]
استعمال ولشكر خصم فتنه جودن سؤال وتفحص كیفیت وكمیت رجال
اتمكدر دوردنجی یكدل ویكزبان اولان عسكر ایله ساحهٔ نبرده وجنكه
عطف عنان اتمكدر زیرا پادشاهلرك سپاهیله اتفاقی وعساكرك بر بیریله
ایله اتحاد ووفاقی موجب فتح ونصرت وسبب ظفر وقوت در نته
كیم دیمشلردر شعر كسی را ظفر بر ظفر حاصلست • كه در بردلی
لشكرش یكدلست • سپه را كه فیروزمندی رسد • ز یاران یكدل بلندی
رسد • ترجمه اولور حاصل اكه ظفر بر ظفر • كه یكدل اوله لشكری

سرتیز اگر بكدل ویكجهت اوله سپه غرور رفعت بوله بی كدر • واكابر
واشراف میاننده موافقت خصوصا اقربا ومتعلقات بیننده حسن
متابعت بو خصوصده امر ضروری اولوب سبب قوت وباعث غلبه
ونصرت در بشنجی عسكری مواعید حسنه ایله پر امید وانواع نوید
ایله تقویت وتاییدایدوب حسب القدرة عهد ووفا ومواعیدی
صفا ایله اهالیه ایفا اتمك كركدر التنجی پادشاهان جهان جنك وحربه
بالذات مباشرت ومحاربه ومقاتله یه شتاب ومسارعت اتمك كركدر
كه عسكر شكست وقامت وبااستقامت رایت ظفر سرایت پست اولسه
بردخی تدارك وتلافی سی قابل وعدوی فتنه جویه مقابل اوله بیله یدنجی
لشكركش وسپه سالار ودشمن كش وسردار اولماغیچون بركیمسه یی
اختیار اتمك كركدر كه اوچ صفت ایله آراسته وذات ستوده صفاتی
خصال ثلثه ایله پیراسته اوله اولا شجاعت وشهامت ایله موصوف
وبین الناس كمال صولت وشوكتله مشهور ومعروف اولوب نام
نامیسی بلند اوله ومرتبهٔ قوت قلبینی اندازه كركدر كه اندن قلب دشمن
پر خوف وهراس ومقر رعب بیقیاس اوله ثانیا رأی صایب وفكر ثاقب
وتدبیر مناسب صاحبی اولوب مداخل ومخارج جنكه واقف وطرق
انواع حیله وخدعه یه عارف كركدر كه الحرب خدعة كلام حكمت انجامی
اوزره اهل ترجیح حربده حیله وخدعه نك عدم كراهتنی بلكه حسنی
تصریح ورای رزین وتدبیر متینی نیچه محلده شجاعتدن ترجیح اتمشلردر
ثالثا میدان جنك ومعركه فارسی وكار حرب وقتالك ممارسی اولماق
كركدر كه فوائد تجربه بسیار وعوائد ممارست بیشماردر سكزنجی

عرصهٔ مبارزه و شجاعت و میدان محاربه و شهامتده اقران و امثالندن
ممتاز اولانی عطایای وافره و خلع فاخره و عنایات ذاخره ایله اکرام
و اعزاز و شرف التفات بی غایتی ایله سرفراز اتمک کرکدر که غیرلری دخی جواندار
و جبان سپار و جان و دلدن خدمتکار اولوب شاه کامکارلرینه نفس عزیز
اوزره ایثار و عطا و جودی سببی ایله نقود وجودلرین خاک راهنه
نثار ایده لر طقوزنجی روز جنک و وغا و وقت حرب و هیجاده غفلتدن
دور و بصر بصیرت توتیای فکرت ایله پر نور اولمق کرکدر که مرارا صورت
غلبه و ظفر جلوه نما اولمق مرتبه سنه واصل اولوب بر نفس احوال جنکده
غافل و کار دشمنده بی خبر و ذاهل اولمغله حاللری دیکرکون و دشمن
النده زبون و مقهور و مغبون اولمشلاردر اونجی اکرچه لشکر خصم
شکسته و طریق مقابله و مقاومت روی امیدلرنه بسته اولسه انلاری
تعقیب و منهزمین اردنجه عسکر ترتیب اتمیه لر زیرا بالدفعات
مشاهده اولنمشدر که لشکر بازکشته تعقیب ایدنلری شکسته و کشته
لرندن پشته لر ایتمشلردر و مظفر اولمش عسکره معاوده و هجوم
سببی ایله غالب و سلب وجودلرین سالب اولدیلر اکر بر دشمن
بی درنک اوزره که هجوم ایدوب قصد جنک اتدکده سن دخی دفعنه
اهتمام اتسک حال بو ایکی دن خالی دکلدر که اکر مقاومته طاقت کتوره
جک اولورسک اولی و احری بودر که حسب الامکان تدابیر حسنه
و مقدمات مستحسنه ایله معامله و خصمی مقام خصومت و دشمنیدن
ازاله ایده سن اکر بو صورت میسر اولمازایسه مذکور اولان امور
اوزره شرائط جنک و محاربه مراعاتندن قصور صدور اتمک کرکدر

آکر مقاومته

اکر مقاومته طاقت و قدرت یوغیسه استخدام جاسوس و دیدبان
ایله احوال عدوی ملاحظه و طرق و دربندهر طرفدن محافظه اولنوب
مستوفی ذخایر ایله امداد قلاع و اجناده جد و اجتهاد اولنوب منتج
فوز و فلاح اولان صلح و صلاح ایچون بذل اموال و بو بابده حیله و خدعه
استعمالی امر ضروری ایدوکی جای قیل و قال دکلدر اکر دشمن طلب
مصالحه ایدرسه قبولدن ابا اتمک کرکدر و راه لجاج و عناده کیتمک
کرکدر زیرا لجاج و عناد مذموم و مدحور و طالب صلح آخر الامر مظفر و منصور
اولور مثنوی ستیزه مکن زانکه باد ستیز * کند باغ انصاف را برک
ریز * ستیزه بجایی رساند سخن * که ویران کند خان و مان کهن * کند
عاقل اندر ره صلح سیر * تو این راه مبر و که الصلح خیر * ترجمه
ستیزا ایله دایم که باد ستیز * ایدر باغ انصافی چون برک ریز *
ستیزه بله اکه ایر رکیم سخن * خراب ایدر اولور خانمان کهن *
ایدر عاقل اولان ره صلح سیر * بو یولده دوا اول که الصلح خیر *
پس سکندر دخی کلمات مزبوره یی دستور العمل ایدوب بنای جنک و صلحی
بو وجهله تمهید و مبانی دولت و شوکتی بو اسلوب ایله تشیید ایلدی صفت
شجاعت اهل دولت و اصحاب سعادته بهترین خصلت اولمغله خیلی سخن
بو وادیده سرحد اطنابه واصل اولدی و بیان لوازم شجاعت و مراسم
صولت و شهامت نهایت بولدی والحمد لله العلی الکبیر که پادشاه جهانکیر
و شاه جوانبخت پر تدبیر حضرت خان احمد کامل شه عالی نظر عدل
و داده میل اتدی سر دهری تان تو بو شمشده درکه ابتسه هر چند
عزم جدال شوکت و صولتله کوه قاف ایلر پایمال عرصهٔ جنک

ایچره السنه دستنده شمشیر تیز کوهسار تیغ کوهربار ایله سنکریز
معاضدهٔ بازوی کامکاری ومساعدهٔ بخت بیداری بوله هر طرفه کرزی
ظفر سرا ایتلرینی توجیه ایدن لر فتح ونصرت دولتیه موکب همایون
ظفر مقرونلرینه استقبال وهر جانب که مقصد همت بلند ومطمح نظرعهد
وارجمندلری اوله سعادت واقبال وشوکت واجلال عسکر ظفر رهبرلری
وموافقتنه شتاب واستعجال ایدر هر قچن بر جانبه عزم جهانکیر اوله
نصرت استقبال ایدوب عزت وسعادت وسرور اهل ملت وملک پناهی مع
دولت وبری تیغ نصرت کستری رضا من دیر مجرولر وعساکر نصرت
مأثرلری دونکار زارده آتش فروزان کبی حمله لر اظهار ایدوب
میدان جنکده ثبات وحرکت ایله کوه پرشکوه البرز کبی پایدار وعرصهٔ
شجاعت وشهامتده ثابت وبرقرار اولورلر تیغ زنلر هر بری مانند
چشم مست یار صف شکننده سر بسر چون زلف پر چین نکار عالی شمشیر
ایدرلر بحث دبوکبی فتنه انکیز اولدیلر اغیار کین پرور کبی
شعلهٔ عشق جهان افروز وشب جانسوزلری غمزهٔ سر تیز محبوبان کبی بلادوزلر
فتنه لو پیدا ایدرلر غمزه خوبان کبی اولورلر آدمی هردم غم هجران کبی
حق سبحانه وتعالی اول سایهٔ الهی ومظهر فضل فیض نامتناهی اولان
پادشاه عالیجاه حضرتلرینک ظل ظلیل عاطفتنی مفارق اهل مغارب ومشارق
اوزره مخلد واثار سلطنتی مؤبد واساس دولت وعزتنی دوام وبقا
اوزره ممهد وقصور قصور شوکت وحشمتنی مستحکم ومشید وبنیان
سعادت اساس رفعتنی دائما مجدد وبر وبحرده سردار ظفر شعارلرینی
تأییدات سنیهٔ الله مؤید ایلیه بحرمة فخر الانبیاء سیدنا وسندنا احمد

عليه صلاة الصلوة من الملك الصمد ما تكرر الامس والغد

اوتوزبرنجی باب غیرت بیاننده در

غیرت تدبیر مهمات ریاست وتأکید وتمهید اسباب سیاست امرنده
انسانه صیانتی لازم اولان اموری محافظ ورعایت دن عبارتدر
وامور ملت ومهام مملکتده رعایت غیرت لازمهٔ ذمت همت سلاطین
پرشوکتدر زیرا که غیرت ایکی نوع اوزره در بری غیرت دینیه
وبری غیرت دنیویه در وبو ایکی نوعی رعایت امور ضروریه دندر
پس غیرت دینیه بودر که امر معروف ونهی منکر خصوصنده سعی ایدوب
خدام عالی منزلتنی ورعایای مملکتنه طاعت وعبادت ایله امر ومعاصی
ومناهی ارتکابی ایله مناهی اولان عاصیلری منع وزجر ایله وحدیث
شریفده بو معنی وارد اولمشدر که سزدن هر کیم بر منکر کوره
لازمدر که الی ایله تغییر ایده یعنی مخالف شریعت شریفه اولان امری
کوره دره ویا شمشیر ایله مدافعه سنده ساق اجتهادی تشمیر ایده
وبو مرتبه اهل اقتدار واصحاب اختیاردن صورت پذیر اولور اکر
دستنده منع اولنه کلمز ایسه نصیحت ایده اکر الکله منزجر اولمازسه
عنف وتخشین محله شدت ایده بو مرتبه علمانک نهاد ولازمهٔ متین رعاة
ونهاددر اکر زباننده منع ممکن اولمازسه عداوت قلبیه ایله
اکتفا اولنه که بو مرتبه عوام الناس وضعفادر وعلماء دین ومحدثین
مجتهدین متفقدر حدیث شریفی لیس وراء ذلك الاسلام ایله اغام اشارتدر
یعنی هر کیمسه که منکرانی دست وزباننده منعدن عاجز اولوب دفعنه
بر وجهله یول بولمسه ومرتکب اولانلره جان ودلدن دشمن دهاولمسه

اول شخص بر وجهله اهل امردن حصه مند و اهل اسلام میاننده سربلند
اولماز **قطعه** نهی منکر بدست باید کرد • ور میسر نباشدش این کار
بزبان منع کن وگر نتوان • در دل خویش میکنش انکار • **ترجمه**
الکدن کلدکچه نهی منکرا اتمکه سعی ایت • انمله انی منع اتمک اولورسه کرسکا دشواره
زبانکله انی دفع ایت اگر مقدورک اولمزسه • اوکار ناصوابی ایله قلبکده همان انکاره
وهر سلطان که اقامت حدود شرعیه به کوشش و اجرای احکام دینیه
مرعیه یه ورزش ایده بی اشتباه اول پادشاه دولتپناه نایب حق
وظل الله اولور اما پادشاهلر کلیات مهمات ملکیه یه اشتغال اتمکله بو امورک
جزئیاتنه بالذات تفقده مجال اولمز پس لازم اولان بودر که بو خدمتی اقا
ایچون جابجا اطراف مملکتنده محتسبلر نصب و تعیین و لوازم خدماتی
حدود شرعیه اونلره تبیین ایده و محتسبک صلابت اسلامیه و حمیت دینیه
سی غالب و همیشه احقاق حقه طالب و راغب اولوب صفت عفت و پرهیز
کاری ایله اراسته و امانت و دیانتی و کم طمعی برله پیراسته اولمق کرکدرکه
تقویت دین مبین و حمایت مسلمین ایچون اولوب غرض و هوا و دواعی
نفس و هوادن احتراز و اباء اتمک کرکدرکه قولی صغیر و کبیره تأثیر
و انوار کلمات حکمت ایاتی ایله قلوب مظلمه یی تنویر ایده **بیت** سخنی کان
زغرض پاک و ازطمع خالیست • اگر بسنگ بگوئی درو اثر دارد • **ترجمه**
او سوز که غرضله طمعدن اوله پاک • اگر سنکه دیرسک اولور موثر •
حکایت امر بالمعروف و نهی عن المنکر ایله مشهور و معروف و صلابت
دینیه ایله مذکور و موصوف اولان شیخ ابو الحسن نوری قدس سره
اللطیف حضرتنک عادتی بو ایدی که هرکاه بر منکر کورسه خوف قتل

وار ایکن بیله منع و زجر و قدرتی یتدکچه مرتکبینی حجر ایدردی بر کون
طهارت و وضو ایچون کنار دجله یه روان اولوب بر ذورقی ایچنده خسروانی
اوج دانه خم مختوم و هر برینک اوزرنده لطیفا لفظ شریفی مرسوم
اولمش کوررمبایعات و تجارات ده لطیف نامی ایله موسوم بر نسنه
شیخک مسموع معلومی اولمامغله تعجب کنان بو نلرده نه اولان
نه در دیو ملاحدن پرسان اولیجق ملاح فلاح سن مرد درویش
سن بو نلر ایله نه کارک وار همان کندو مهم و مصلحتکه وار دیو
شیخک اطلاعه شوق و شغفی زیاده اولوب البته بو مختوم اولان
خملرده مکتوم اولان نه در معلومم اولمق کرکدر دیو هجوم ایدیجک ای درویش
بو خملر خمر ایله مملودر معتضد خلیفه یه کتوررمتلرهر دیدی شیخ غضب
و تهور ایله اطرافه اجالهٔ نظر ایدوب کشتی ایچنده بر خشب عظیم
کوروب ملاحدن طلب اتدی ملاح بی ادراک خشمناک اولوب شکلندنه
ایتدی وار شو سندی وکی چوبی الوب و بر کوره لم نه ایده جکسن وبو حال
ایله نه مسلکه کیده جکسن شاکرد استادی سوزنه انقیاد ایدوب
چوبی شیخه تسلیم ایدوب اول مست بزم الست اولان عزیز دخی
دست مبارکنه الوب بر بر خملوی شکست و می پرستلر رتبه سینی
پست ایلدی ملاحه خوف و هراس غالب و فکر و اندیشه قوة عاقله
سین سالب اولوب غضب سلطاندن هراسان اولمغله برک بید کبی
لرزان و فریاد و فغان ایله نعره زنان اولیجق شحنهٔ بصر بغداد خبر
دار اولوب خدمتکارلری ایله شیخ عالیمقداری طوتوب خلیفه مجلسنه
احضار و نقیر و قطمیر واقع حالی تقریر و شیخک صورت تهور و اقدامنی

تصویر ایلدی معتضد ایسه غایتده غیور وجبار وستمکار خونخوار ایدی
آلتون سیاستی شمشیر ایله ایدردی وادنی قصور ایله سکت جفایه کیدردی
اهل بغداد شیخ دل آزادی اول بی داده کوتوردکلرنده غایتده
اندوهناک اولوب شیخک بی باک شهید شهادتی نوش ایدوب خفتهٔ
خون وخاک اولمسنه قطع وحسم اتدیلر وپنجهٔ پر شکنجه سندن آزرده
ورنجه اولمسنه تمام جزم اتدیلر شیخی احضار اتدکلرنده معتضدی
آهنین کرسی اوزره نشسته اولوب علامت قهر وسیاستی اولان
کرز آهنین در دست وجامهٔ سرخ در بر اولمغله جمله حضورنده
اولانلر دم بسته ایدیلر شیخ غیرت مایه دفع صوتله خطاب وتحقیر
وتذلیل ایله عتاب ایدوب سن کیمسن که بو مقوله کستاخلق ایدرسک
واوجی چقمز یوله کیدرسین دیوجک شیخ دخی بن محتسبم دیدی
یا احتسابی کیمک امری ایله ایدرسک دیدکده خدا ورسولی امری
ایله ایدرم دیدی یا منصب احتسابی سکا کیم ویردی دیدکده
سنی عالمکه شاهی ایدن پادشاهلر پادشاهی ویردی دیوجک
معتضد بر مقدار زمان سر اندیشه سنی زانوی تفکره قیوب حیران
قالدی بعده باشن قالدروب بو خملری شکسته اتمکه باعث وبادهٔ
نابی دوکمکه سبب حادث نه اولدی دیوجک سکا ورعیتک حقنده مرحمت
وشفقتدن ناشی در زیرا بو امر منکرک ازالهسنده تقصیری روا کورمش
ایدک سنی اندن منفعل شرمساری قیامتدن خلاص ایلدم پس سن مرتکب
محرمات اولیجق خلق دخی ارتکاب معاصی یه جسور اولورلر اما سن
ارتکاب حرامدن فراغ ایله غیریلره بلیغ ایدیجک انلار دخی معاصیدن

دورا اولورلر زیرا عامهٔ خلایق صلاح اوزره کورسه لر جمله
سی طریقهٔ انیقهٔ صلاح وفوز وفلاحه ذاهب اولورلر وانلرک اجور
جزیله سندن پادشاه ثواب بیحد بولور اما پادشاهلردن فساد
مشاهده اتسه لر جمهور دخی فسق وفجور اوزره اصرار ایدوب وزر
ووبالکرندن شاهلری دخی حصه دار اولور پس سنکا حقکده شفقت
ومهربانلق هم رعیت حقنده مرحمت وفائده رسانلق کوستردم وبو عملده
خدا عز وجل رضای سعادت اقتضاسندن غیری بر غرض واملم یوغیدی
دیوجک خلیفه دخی سبب ملامت وخسرانی اولان خم خسروانی ذرات صافی
بادهٔ بکله مثالی شیشهٔ چشم خونفشاندن اشک کلکون صاچدی
وسینهٔ بی کینه سنه ناخن حسرت وندامت ایله تازه تازه شرحه لر
آچدی وای درویش نیکوکار بو مصلحت تمام سکا زیبنده وسزاوار
در پس من بعد هر کوردکک منکری تغییر وارتکاب معصیت ایدنلری
تحقیر وتعزیر ایله شمدنکرو تنبیه اکید وفرمان شدید ایدرم که بر کیمسه
سکا مانع وکان حکمت وعرفان اولان دهانکده صدور ایدن کلام
سعادت عنوانکی بر فرد دافع اولمایه دیدی وبو کلام حکمت انجامک
فحوای صدق احتواسندن معلوم اولدی که محتسب حقانی وطالب
رضای سبحانی اولنه کیمسه آفت ایرکورمز ودشمنلری الندن
اول کیمسه جفا وستم کورمز **شعر** آن یکی با پیر خود کفتا که من
نهی منکر میکنم اندر زمن • لیک میترسم که از اهل حسد • آفتی بر
روز کار من رسد • کفت اکر این کار بهر حق کنی • از بلاهای
دو عالم ایمنی • **ترجمه** بر مریدی شیخنه ایش هان • نهی

منکر ایلرم بن هر زمان • قورقرن اهل حسد بر کون بکا • ایرکوره
بو سمتله ناکه بلا • دیری حق ایچون ایسه کارکه اکر • هر قضای حق
تعالی دفع ایدر • اما غیرت دنیویه اوچ نوع در اولا کندو وامثال
واقراننه نسبتیدر ثانیا کندو وخواصنه ومتعلقات با اختصاصنه
نسبتیدر ثالثا عامهٔ خلایقه نسبتیدر اما کندو وامثاله نسبت
مرتبه غیرت بودر که انلاره تقدم وتفوق قصد ایدوب جمعیت اسباب
همت وغیرتنه فتور وتفرق تطرق اتمیوب سرور سرافرازلکی جمله سندن
عتاز وصدر نشین مسند اعزاز اولوب جاه وشوکت وحشمت وعظمت
جهتندن جمله دن مقدم وعامهٔ عالم ارا سنده معزز ومکرم اولمالرهمت
کورکدر که بو مقوله غیرت ظهوری وبو کونه حمیت صدوری ایله
کارهای بسته کشاده ومهمات کلیه حسب المراد آماده اولور وبو معنی
خصایص اهل همت ولوازم اصحاب عزیمت در پس هر چند همت بلند
وعالی اولسه غیرت دخی غالب ومتعالی اولور حکایت شاهزاده
لردن بری حکیم بر حکیم سؤال ایدوب بن اقران واخوانمه تفوق ایله
عروس مملکتی الماق ومیدان احتیارده چوکان اقتدار ایله کوی دولتی
چالمق استرم پس بو کاری تحصیل ایده جک اسباب نوجه اوزره تکمیل
اولنماق کرکدر دیوجک حکیم ایتدی ای ملک زاده وای سروازاده
اراده اتدوککر کسب عزت وتکمیل دولت ایچون غیرت وهمت دن
اولی نسنه اولماز مثنوی کسی کو ز غیرت برافراخت تیغ • سر تیغ را
بکذراند زمیغ • زغیرت بدست آیدت نام وننک • زغیرت مراد
خود آری بچنک • چنین کفت آن مرد بیدار بخت • که از غیرت آید بکف

تاج وتخت • ترجمه اوکیم عار وغیرتله قالدردی تیغ قلیجیله اولور ایکی
پاره میغ • کیور غیرتیله الده ننک ونام • میسر اولور غیرتیله مرام • دیمش
بویله بو مرد بیدار بخت • کیر غیرتیله اله تاج وتخت • اما کندو ومتعلقات
خواصنه نسبت اولان غیرت بو وجهله صورت بولماق کرکدر که خوش
حرمی دیرهٔ نامحرمدن پوشیده وحدود عصمت ودائرهٔ عفت محافظه
سنده مبالغهٔ عظیم ایده وتنبیهات عدیده وتاکیدات شدیده ایله شرعا
وعرفا رعایتی لازم اولان اموره انلاری معتاد واحکام رب العباد
حضرتنه منقاد اتمک کرکدر که برکت اتباع وعون انقیاد ایله اهالی
ورعایا دخی صلاح حال موصوف ومذکور ومواد فساددن دور اولالر
وکبار بر حمیت وغیرتدن بری کند وسنک مجلد نشینان عصمت و
پرده کنان عفتندن برنه بو ابیات ایله نصیحت اتمشلر شعر
عصمتیان را بمقام جلال • جلوه هوا نیست مکر با جلال • دیده بروی
نباید کشاد • پای بهر کوی نباید نهاد • این همه آفت که بتن میرسد •
از نظر تو به شکن میرسد • دیده فرو پوش چو در در صدف •
تا نشوی تیر بلا را هدف • هرکه بخرجفت ضلالت بود • رخ منما کو
هم خالت بود • ترجمه ایتدی اهل عصمت اولا اینام • شوهرندن
غیریسینه جمله حرام • ایلمه هر روی نیکویه نظر • هر سرکوده صقن
اغه کزر • ایرسون دیرسن اکر سکا که بلا • توبه بوزمقدن
حذر قلد اغا • بوم کوزکه مانند لؤلؤی صدف • تیرحه ده اولیان
تا هدف • کیمکه جفتکا اولیه ابله ابا • خالک اولور ساده اولمه رونما
اما عامهٔ کاینات نسبت غیرت بودر که محرم ذات حرم سلطنت

حقنده اندوکی غیرتی عامهٔ خلایق حقنده دخی رعایت ایدوب درکاه
سعادت دستکاهی ملازملرندن بربنده سنك خاندان مردمه نظر
بد ایله نکاه ایدوب قانوس ناموسلری برباد اولروغنه قائل
ومسلمینك جرم وکناهنی اشتکشافه سعی واهتمامه مائل ومایه
ورعیت مملکتنك دخی عیوبن حسب الامکان ستر ایدوب اظهار واعلان
اتمیه که حدیث شریفده هر کمسه که مسلمینك عیوبنی ستر ایده حق جل
وعلا دخی انك عیوبنی ستر ایدر دیعك وارد اولمشدر بر روایتده
دخی دنیا واخرتده انك کناهلرنی ستر ایدر واقع اولمشدر
بیت مثلی هست که استر ستر الله علیك پردهٔ کس مدری کس ندرد
پردهٔ تو ترجمه اولدی ضرب مثل استر ستر الله علیك کیمسه نك
عیبنی اورتکه اولا عیبك مستور وحمیت کیشی غیرتلر ایله اولان
احوالی صیانت بابنده اتدوکی غیرتدن عبارتدر وکمال غیرت
اولدرکه اکر بر کمسه انك سایهٔ سلامت مایه سین پناه اتسه
مسلم ومعاف قلوب حصن حصین حمایتنی ارامکاه ایده وحسب
الامکان عهد وامانتی بردی اکا جفا واذیت اتمیه وبوخصوص
دیار عربده عادت اولوب حالا دخی ولایت حجازده مقرردر که
اکر بر کمسه سایهٔ دیوار یا ظلال خیام عزت مدارلرنده التجا ایده
لسان ایله استیمان اتمدین جوارلرین ارزانی وحقنده رعایت
مهمانی ایدوب بردخی خصم انه ویرمزلر واول راهده اموال
عظیمه صرف اولنوب کندیلرده نیجه قانلر دوکلدکده رضا ویروب
انك قاتلنه ویرمزلر حتی وحوش وحیوانات دخی بیله نیجه سی انلرك

خیمه لرین پناه اتسه یا چراکاهلری ایچنه کتسه البته انلاری حمایت
وهجوم خصومدن وقایت ایدرلر **حکایت** بهرام کور شهزاده
ایکن پدری یزدجرد تربیت ایچون نعمان بن منذره ارسال
ایدوب اولدخی خدمت تربیتده دقت ایدردی بر کون شکار ایچون
دشت وکهساری کشت وکذار ایدرکن بر آهو اشکار اولوب
بهرامك تیر خونفشانندن هراسان اولماغله اطراف واکنافه شتابان
ایدی بهرام کور دخی سمند بادپیماسنه میدان ویروب اطلاق عنان
ایله اهوی جویان ایدی اشتداد حرارت ایله اهو دلتشنه لکدن بیطاقت
اولوب برقبیله کنارنه واصل وقبیصه نام بر عربك خیمه سنه داخل
اولیجق اعرابی فی الحال طوتوب کمند ایله اهوی بند ایلدی عقبنجه بهرام
بی امان نعره زنان تیر بر کمان در خیمه یه کلوب ای صاحب خانه
بنم صیدم اولان صغر سنك خانکه صغندی همان شکاری اشکار ایله
دیوجك قبیصه سوار کیم ایدوکن بلمیوب ای مرد خوش خو وای جوان
زیبا بنم خیمه وچادرمه پناه ایدن جانوری خواه وناخواه
قتل اتمك ایچون الکه ویرمك خارج آیین مروت ومخالف قوانین
فتوتدر دیوجك بهرام انك کلامنه کوش طوتمیوب الحاح وابرام وشدت
ایله اقدام تام ایتدی قبیصه دخی دور ودراز سوزی اوزاتمغه
وقوت بازوکه مغرور اولوب چندان یاوزلق صاتمه مادامکه بوندن
اولان تیردلدوز ایله سینه نشانه وروح روانی عدم وادیسنه
روان اتمیه سن بو آهوی دست تصرفکه کیرر کمان اتمه وبنی هلاك
ایدیجك قبیله مزده سنی جست وجوی اهویه قومازلار همان جانکه

مرحمت ونفس نفیسکه شفقت ایدوب آهو دیکدن یاهو فراغت
ایت اکر استرسڭ زرین زربیت و لجام مطلا ایله مزین اولوب دخی
مزده بسته طورت اسب تازی نژادی و سمند حجازی نهادی
سکا فدا ایدم اکا سوار اولوب کندو اسبکی جنیبه کتان صفای خاطر
ایله منزلکه دوان اول وارکیت بزی او لمازیره انجمه یکت دیرکندی
فوق الملحوظ سرور محظوظ اولوب فدا اتدوکی اسبه التفات اتمیوب
عنان تاب اولوب موکوب هایونه سمند شتاب ایلدی واول زرنکله
تاج سلطنت انک فرق فرقدسانی ایله ابتهاج ایدوب اهالی دیار عجم
کردن اطاعت وانقیادی طوق فرماننه قویوب سکه لر نام نامیسیله
رواج بولیجق بهرام قبیصه سی دعوی وحدندن زیاده رعایتله
تربیت ایلدی وبین العرب بحر الغزلان ایله ملقب اولدی یعنی اهولری
دهنده اهوه حمایت کننده اوده یکدر **مثنوی** کسی را که آری بزنهار
خویش • کنه داریکه از اندازه کار خویش • بروی حمایت
اذو وامکن برد انکی کار او در پذیر • یکی قطره آرد بدریا پناه
زصد رصدف ساز دش تکیه کاه • بصد تربیت نامدارش کند • یکی
کوهر شاهوارش کند • **ترجمه** برکیمسه واروب اتسه اکر سالکه
التجا • ایت شانکه سنده نه ایه لایق وسزا • مردانه کلمه ایله ده تمام
حمایت • هرکاره قبول ایدوب ایله عنایت • برقطره کوهی ایده دریا ایله
التجا • صدر صدفده برایده البته کرالکا • صد کونه تربیتله
انی نامدار ایده • برکوهر لطیف دره شاهوار ایده •

اوتوز ایکنجی باب سیاست بیاننده در

لازمه

لازمهٔ حکومت وریاست اولان صفت سیاست افعال واقوال
ده وتیرهٔ واحده اوزره اولوب ضبط و ربط دن عبارت در و سیاست
ایکی نوعدر بری سیاست نفسیه بری سیاست غیریه در سیاست
نفسیه کیشی کندی وجودنی اولا اخلاق ذمیمه لوثندن تطهیر وتنظیف
واوصاف حمیده ایله تحسین وتوصیف در سیاست غیریه دخی ایکی
قسم در اوّلکیسی مقربان درکاه اولان خواص وارکان واشراف
واعیانه قوانین دولت وآیین سلطنت مراعاتنی الزام وضبط
وتربیتلرنده اقدام تمام کوسترمکدر بو قسمک تفصیلی ان شاء الله
الرحمن قرقنجی باب ده بیان اولنور ایکنجی قسم سیاستی رعیت وعوام
در اول وجه اوزره کیم مردم آزار اولان بدنفس وتبه کارلری
تعطیل تازیانهٔ تعزیر اغلظ مرتبه امن وفراغت دوشوروب هر ساعت
قهرایله صرصر قهر وانتقام وهیبت تیغ خون آشام لرندن مانند شاخ
بید لرزان وخوب کرداران وذی کمالانی ملاطفت واستمالت ایله امید
وار لطف واحسان ایده لر **فائده** حکیم ابوزرجمهردن پادشاهلرک
منزلن وقدر جهتندن اعظمی ورتبهٔ اعتبار وافتخارده اسنی واقدمی
کیملردر دیو سؤال اولندقده دیمشلرکه جمله دن اعظم اول پادشاه
مکرم درکه سطوت قهر وغضبندن بیکناهلر سالم وامین اولوب
بدنفس ودر وسیاهلر کوشهٔ خفا وکمین ده مکین اوله لار وخندهٔ تیغ
برقافشان وآتش فشاندن کریهٔ ستمکاران ایله توامان وبارقهٔ نسیم
عنبر شمیم احسانی فزایع امال درویشان ومستحقان اوزره فیضرسان
اوله **حکمت** هوشنک شاه دل اهماه دیمشکه بن جناب عزت طرفندن

عباد صالحین اوزره لطف ورحمت و تبه کاران ومفسدین اوزره
غضب ومحنت اولمشدر نیش قهر هر نوش لطف مقارن وزهر
هیبتم سکر رحمت ورادفه مقترندر نظم تریاق وزهر هر
دو مرا درخزانه هست ان را بدوستان دهم این را بدشمنان •
ترجمه خزاغنده وار در بنم زهر وتریاق • بری دشمنانه بری دوستانه
حکمت حکما دیمشلردر که مدار نظام عالم وانتظام کار بنی آدم
لوازم ریاست اولان سیاست ایدوککه مستلزم دروبو خصوصی عالم
کونه فساد شحنه لکنه نامزد وشاهراه انتظام جهاندن باعث
اهل طغیانی تیغ بیدریغ سیاست ایله دور ایتشلردر اکر ضبط
وربط سیاست مفقود اولسه مهمات جهان نسق بهبود اوزره موجود
اولمازدی واکر قانون تادیب وتعذیب الغا اولنسه احوال روزگار
کار تباه وتار ومار اولوب عامه انام ایام دولت پادشاه عالیمقامده
مهاد استراحت اوزره حضور وراحت بولمازلردی نظم
از سیاست نظام یابد ملک • بی سیاست خلل پذیر بود • نسق
کارهای عالم را • از سیاسات ناگزیر بود • ترجمه ملک سیاستله
بولور انتظام • ایلسک اهمال کلور انهدام • اولمازایش کار جهان
منتظم • تیغ سیاست که اوله در نیام • لا ملک الا بالعدل لا عدل
الا بالسیاسة نحوای صدق احتواسی اوزره عدل وداد بر شاهد
زیبای دلپسند وبر محبوب رعنای بیمانند در اما افة الریاسة
ضعف السیاسة مقتضاسیله پیرایه ضبط وسیاستدن مستغنا
ایده مز ومسالک مسالک نظم ممالک اولانلر رهبر سیاستسز سر منزل

هذه

مقصوده کیده مز وهر شاه عالیجاه که مقتضای ریاست اولان سیاستدن
خبردار واگاه اولمیه زمان قلیلده ارکان مملکتی متزلزل وبنیان
سلطنتی خلل شتی مختل اولور پس ملک وملتک زیب وزینتی ودین ودولتک
صلاح وصولتی سیاست ایله قایم ودایم در قطعه تیغ سیاستست
که رخسار ملک را • سازد جهان فروز ودرخشان چو افتاب • معمار
سیاست اگر نه مدد کند • گردد جهان ز سیل جفا وستم خراب •
ترجمه رخسار ملکی تیغ سیاستدر ایلین • رخشان روی عالمی تابنده
افتاب • معماری سیاست اگر قلمسه مدد • طوفان ظلم وجور ایله عالم اولور
خراب • قاعدهٔ شریعت شریفه اوزره بو کار حکومت درکار اولمالو
بر عمل حق مرکزنده قرار بولماز وضابطهٔ رابطهٔ سیاست بی اعتبار اولسه
کار شرع ودین محکم ومنتظم اولماز پس سیاست ملوک سعادت
سلوک مقوی شریعت واحکام شرعیهٔ مرعیه مروج ملک وسلطنتدر
قطعه سرسبزی نهال سعادت بباغ ملک • بی چشمه سار شرع مطهر مطلع
مدار • لیکن زلال چشمهٔ دین کی شود روان • بی سامهٔ سیاست شاهان
کامکار • ترجمه سرسبز وتازه قنده اولور نخل باغ ملک • نوش
ایتمینجه چشمهٔ شرعک زلالنی • لیکن زلال چشمهٔ دین اوله می روان •
شه صالمینجه برتو شمشیر آلنی • وفی الحقیقه رعیت وامکه مدار کاری
وممالکک عمار وقراری ضوابط سیاسته مبنی واقف دوزکار اولان
تبه کارلوردن اخذ انتقام ودمار اوزره مبتنی در نظم
کر تیغ سیاست سلاطین نبود • در عالم خاک آب خوش کس نخورد •
ترجمه شاها سیاست تیغی درکار اولماسه ایچمزدی بیل • بو عالم خاکیده

هیچ برکیمسه اب خوش کولر • واثار واحادیثده وارد اولمشدرکه
اکر بریوزنده ظل الله اولان پادشاه اولمسیدی بنی ادم بربرینی
یرلرایدی یعنی هلاک ومعدوم ایدرلرایدی **حکایت** خلفادن
بری برالنده بر سیف مسلول وبرالنده مصحف جامع الفروع والاصول
الوب منبره صعود اتمشلر واثنای وعظ وتذکیرده ترغیب وتحذیر
دیمشلرکه ای خوب خصلت وپاکیزه طینت اولان امت شرعه بو جامع
احکام شرع مستقیم اولان فرقان کریم وکلام قدیمه کمافی دراتمامشلر
بوکردار شقاشعار دستمده کی تیغ جوهرداردن غیری ایله بر سیاست
اولماز ورویی جهاندن فتنه وفسادلری انقطاع بولماز **قطعه**
سیاست اتمشی باشدکه انوا • زبهر بد سکالان برفروزند • چوایشان
میفروزند اتش ظلم • همان بهترکه ایشانرا بسوزند • **ترجمه** بر تشنه
سیاست کافی شاهان • ایدرلر اهل ظلم ایچون فروزان • چو ظالملر یقه
ظلم اتشینی • همان یکدرکه انلار اوله سوزان • **حکایت** طمغاج
خان بر شاه عالیشان ایدی معمار ضبط وسیاستی قصر فی قصوره ملکنی
معمور واباد ایدوب تیغ بیدریغ قهر وهیبتی بنیاد مظالمی کندی
حکومتکاهندن رفع ایدوب بی نشان ایتمش ایدی **قطعه**
تاخت از بیم قهر او فتنه ز انسوی جستی بصد فرسنکه رفت
از صیقل سیاست او زنک ظلم از رخ جهان دور رفت **ترجمه**
فتنه یوز فرسخ اولسه صولندن عدم وادیسنه قاچوب کیدردی
رخ کونه دولوبکن زنک ظلمی • اوشاهک صیقل عدلی کیدردی •
حکایت اتفاق بوکونه رندان اوباشی دن بر کروه قلاشو طامعلر

خانکه خدمتنه بر دسته کل کتوردی وزغنجه شکسته وبسته خدمت
بشوردی شاه بوکلدسته نی نودن جمع وتحصیل اتدکه دیوجک بر کلزار
دن جمع ایدوب حاکپای شاه نیکوکاره ایثار اتدم دیدی یاکمازاره کلکی
مبدء بوقسه صاحبندن اشترامی اتدک دیوجک بنم کبی فقیر مالک
کلزار اولمادغی ضمیر منیرکه ستیره کلدر اما بوشهرده کلزار بیشماره واقعه
کلک انجه ایله الماز لر وقتی خفیمت اولماغین اکا نظر اعتبار صالمازلار
دیدی شاه رعیت نواز وحکومت انداز ایتدی که بی اختیار تملکک
برباغک کل وریحانینی اقتطاف وجمعه سالک اولان فتنه سازاول
باغک میوه وثمارینی اجتنابنده دخی اجتناب واحترازاتمز وبوکونه
اعماله اعتیاد ایله فسادی مزداد اولوب کتتکجه تعلیل حرص وآز اتمز
پس مقتضی دوام ملک وملت بو مقوله مردینی دیانتی تعذیب
وسیاست دراسه اول اوباشک یدینی قطعه اشارت ایلدی بالاخره
شفاعت اعیان دولت ایله شاه نکته دان اول مرتبه ده قصیرنی ایدوب
اکتفا برا صبعی قطعه اشارت بالبنان اتدیلر وفی الحقیقه رندان
واوباشک شانک افساد بلاد واضرار عباد راهنه انلار کلدی
بدبکلردن زیاده اولماغله اول شاه غیورک الکن عقوبتی مز بور لره حقنده
ظهور بولوردی فلهذا طمغاج خانی اول مملکتده تخویف وتنفیر ایدردی
ایله در دروازه شهره بو مضمونی نقش وتحریر ایتدیلرکه نباتات
ارضه شبیه بر طایفه یزکه باشلر غیر کسلدکجه نشو ونما ووجاهت
سابقه دن صدمرتبه زیاده اولورز بو ضربحت اثر شاه غضنفر
سمعنه کلدی ایدجک اوله خطک حذاسنده بو مضمونی دلپذیری

تصویر اندردی بزدخی بصر بصیرتله نظر اماده وحاضر ناظر اوله
تیغ ساطورکه باتی قالدرانلری بی توقف ایکی بچر ویولردن
کچدی برخوش بیجز **بیت** هر خارکه سربزند زکلشن ملک
فی الحال سرش به تیغ بربایدداشت • **ترجمه** کلشن دهرده بتن قالرکه
تیغ قهرایله کس باشن فی الحال **حکایت** ضابطان آثار واخبار
بو وجهله اخبار اغشلردرکه نوشیروانک فرزندی هرمزشاه
حکومتی سیاست وضبط قرین ورأفت ولطفنی قهر وغضبه رهین
ایتمش ایدی نیک نهاد اولانلری تلطیف واستمالت ایله خوشدل وبدذات
اولانلری حقارت وتعذیبله پادرکل ایدردی **بیت** ذره سیاست
اوراه کاروان ستم • کشیده رخ تش خوان عدل درعالم • **ترجمه** عسکر قهری
انک بوزدی جنود ستمی معدلت سفره سنی چکدی جهانه کرمی • اتفاق
اول شاه عالی تبارک رکابدارلری بی اجازت مالکک باغندن برخوشه
انکور قطعنه سالک اولور باغبان فی الحال اول غلامک عنان عزیمته
بجان اولوب درکه یا اول خوشه مقابله سنده بنی خوشدل
قل یاخود بوقصه ی حکایت وهرمزشاهه سندن شکایت ایدهیم
غلام برمقدار مبلغ عطا ایدر اما رضا ایدرمز عاقبة الامر غلامک
قهر وغضبی خوفندن باغبانه بیک التون ویروب بچه سندن خلاص
بولور واندوکی کارنا هموارندن پشیمان اولور وعقلاء سلطنت
تازه نهاله وضبط وسیاستی ایدلاله تشبیه اغشلردر بیت شجره
معتبره سلطنتک بیخ وبنی آب سیاست ایله تروتازه اولمق لازمدرکه
میوه امن وامانی اندانه اوله **قطعه** خوش آن شهریاری که اندر

تاامل کند درکتاب سیاست • سرتیغ اوکلشن سلطنت را •
تروتازه دارد باب سیاست • **ترجمه** نه خوش شه در اوکیم عرفان
یوزندن • ایدر باب سیاسته تامل • طوته ابر سیاستله مطرتیغ
حکومت باغ وراغن بیخ تطل • ومحلنده واقع اولان سیاست اولدرکه
مستحق غضب وعقوبت اولانلره اصابت ایده واندلر اول کروه
مکروه شقا انبوه درکه همیشه پیشه لری خلقه جفا واذیت وفکر
واندیشه لری جور رعیت اولوب عقرب ومار مانند غنی وفقیره
وکبیر وصغیره ایصال ضرر وکزند ایدرلر **فائده** بر پادشاه
حکمادن برینه سؤال ایدروب بنی آدمدن مستحق سیاست وسزاوار
عقوبت کیملردر دیدکده جواب ویروب نوع بشردن برادم لایق
عقوبت وتعذیب وزجر ومستحق جفا وجرح کلدر بلکه سیاست
عقارب وضباع امثالی هوام وسباع ایچون لازم ایدوکی ونزاع
دریغی سیاست ایله جزا مخالب خونریز وانیاب وسرتیز ایله
جنک وستیز ایدنلره سزادر دیدی پادشاه بوکلام ملیح حکمت تلمیحی
دخی زیاده تصریح ومراد ومقصودی برخوشجه توضیح ایت دیدی
اول حکیم دانا دخی سررشته بیانی مد واطاله وکیت لسانی عرصه
افاده ده اجاله ایدروب ای شاه کامکار مخلوقاتدن برنوع واردرکه
خیر محض ومحض خیردر اول فریق سعادت رفیقدن انجق نفع وخیر
ظهور ایدر ضرر وفساد صدور ایتمز انلر طائفه ملکدر بر نوع
مستحق اللوم دخی واردرکه شر محض ومحض شردرکوکه وبهز بر خونخوار
ومار وکژدم مردم آزار کبی اول طائفه دن محض شر ومحض ضرر ظهور کلوب

نفع منصور دكلدر پس فرشته صفت وملك خصلت اولان مردان
اشرف نوع انسانه بلكه افضل زمرهٔ ملائكه عزت نشان اولور اما انلار كه
خصلت ذميمهٔ سبعيه وسيرت قبيحهٔ ضبعيه اوزره اولالر اولئك
كالانعام بل هم اضل فحواى صدق احتواسى اوزره صنف حيواناتدن
اخس وارذل ورتبهٔ سى مرتبهٔ بهايمدن اقلدر ونوع انساندن
عقوبت وسياسته انجق بو طائفه محل دركه ديدى **مثنوي**
سياست پسنديده باشد بسى • وليكن نكويد كه با هر كسى •
بخى مردم ازار داخون ومال • كه ازمرغ بد كنده به پر وبال •
ترجمه كرچه كم ضبط وسياست فتى مستحسندر • ديرم ليكن انى هر كسه ايتملك ناروا
مردم ازارا ولانك مالنى الى قاننى دوكه • بكدر اولكم يولنه بر تجه قوشك پر وبال •
حكايت اولنوركه نوشيروان عصرنده بر ظالم زبر دست بر ناتوان
دلشكسته دوينه طبانجه اوره ماغله دلرنجه اتدوكى مسموع شاه
با انتباه اولنجاق امر ايله حريفى سياستكاهدن اقليم عدمه رواه
اتديلر خواص دركاه دن برى پادشاهك عدالتى معلوم ايكن وشاب
استغراب واستعجاب اولنوركه بو مقوله شابك سيلشنه شتاب ايدوب
عصيانه سبب ايله بر انسانى بيجان وجسنى جامهٔ جاندن عريان
ايده دیوجك غلط اتدك بن ادمى هلاك واغشته خون وخاك اتدم
بلكه عقرب ومارى وكرك مردم خوارى هلاك اتدم ديدى **بيت**
كسى كو بپيشه كردازار مردم • يعنى بدتر است ازمار وكزدم • **ترجمه**
اول كس كه خلقه پيشه سى ويرمكدر ازار • يعنى يوزنده جيده وعقربدن
اولدى كوز • **حكايت** ضابطان اثار سلاطين عظام • وناقلان اخبار

حواقين فخام صفايح كتب بر نصايح لرنده بو وجهله كتب وتحرير اتمشلركه
خسرو پرويز حكماء عصرندن بر اهل فراست ومرد داناى بركيلنم
سؤال ايدوب طبقات خلقدن لايق سياست ومستحق عتاب وعقوبت
اولان غقوله كيمه لردر ديوجك حكيم دخى زيور تاج سلاطين
برابتهاج اولان جواهر كلمات حكمت سماتنى حقه دهاننده اخراج
ايدوب ديمش كه اى ملكجم حشم واى داراى فريدون علم بوداره
تكليف والمه وضع قدم ايدن خلايق واهم بش قسم در قسم اول
اول كيمه لردركه كندى نهاد وطبيعتلرنده انواع اخلاق سنيه
حاصل وانلركه اوصاف عليه سى ثمراتى اولان فوائد بهيه خلقه واصل
ومتواصل اوله پس لايق سلطنت وحكومت رانى اولدركه بو مقوله
مردمانى جليس مجلس عزت ايدوب تقويت احوال وتمشيت امالرنده
تقصير وتوانى كوسترميه لر قسم ثانى اول طائفه دركه طبيعتلرى
ايلك اوزره مفطور لكن فطرت حسنه لرنيك منفعتى اخره تجاوز
ايتموب انجق كندى نفسلرينه محصور ومقصوردر اول مقوله لرى
توقير واعزاز ايله نشر خيره تحريض ومنفعت رسان اولماغه تحضيض
كركدر قسم ثالث ذاتلرى خير وشردن برى بر كروه سرسرى در بو مقوله
لرى طريق خيره ارشاد وراه شر وفساددن تخويف وتعنيف ايله
ابعاد كركدر قسم رابع شول طائفه دركه فى نفس الامر فاسد اولوب اما
بازار فسادلرى غيرلره چقندن كاسد اوله بو مقوله لرى دايما تحقير
تذليل ورتبهٔ اعتبارلرين حط وتنزيل لازم دركه تارك فعل ذميم
وسالك راه مستقيم اوله لر قسم خامس ضال ومضل اوله قوم

بدنهاد و کوردل درکه حبث ذاتیلرندن عالم متکدر و شورلرندن
بنی آدم متضرر در امری لازمهٔ شهنشاهی و قاعدهٔ سلطنت و عزت
پناهی بودر که اول قوم کمراهی سیاست امرنده اولا وعد و عید ثانیا
انجق تخویف و تهدید ثالثا ضرب شدید رابعا حبس طویل و مدید ایدوب
بو جمله ایله منزجر اولمازلر ایسه ارقام اجسام لرین حسام خون
اشام ایله صحیفهٔ روزکاردن محو ایله نابدید ایده لر **بیت** آتشی را که خلق
از و سوزند * جز بکشتن علاج نتوان کرد * **ترجمه** شول آتشی که خلق
اکا یانه یاقله * سوندرمکدن زیاده اکا چاره بولمادم * بو اسلوب حکمت
مصحوب اوزره سیاست و عقوبتک فوایدی و منافع و عوائدی حددن
افزون و دائرهٔ قیاسدن بیروندر جمله دن بری سبب انزواء اهل
بغی و عناد و باعث انطفاء نیران فتنه و فساد اولمسیدر زیرا لوح
ضمیر اشقیا تأثیرنده صور اشکال شرارت و ضلال تصویر و تحریر ایدن
قوم ضال باشلرین حرقهٔ اختفایه چکر و مزرع امنیه و آماللرنه تخم یاس
و حرمان اکر اما امر سیاسته تهاون و قصور منظور لری اولسه انلاردن
نیجه کونه فتنه و فساد صدور و اطراف و اکنافده کوناکون مفاسد
و شرور ظهور ایدر **نظم** اکر سلطان نفرماید سیاست *
زند هر ناکسی لاف ریاست * بلا بر هم زند روی زمین را * نه دولت
را بقا ماند نه دین را * چو مردم ضبط در کشور بیینند * بجز فتنه
ره دیکر بیینند * **ترجمه** چو سلطان ایتمیه امر سیاست * ایدر هر سفله
دعوای ریاست * بلا بر دن کلور روی زمینه * نه دنیایه بقا
قالور نه دینه * اکر کورمزسه ضبطی اهل کشور * طریق فتنه دن

چقماز

چقماز مقرر * قدیمه بو مضمون حکمت نمونده ناظمان جواهر سخن و صرافان
نقود کلام حسن اولان شعرادن بری بو قطعه بی عجب تحسین نظم
ایتمشدر **قطعه** اکر نه هیبت شمشیر پادشاه بود * چه فتنها که بیکدم ز شهر
برخیزد * کسی که دست چپ از دست راست نشناسد * هزار فتنه چو دستش
دهد برانکیزد * **ترجمه** اکر هیبت تیغ شاه اولمسیدی * نیجه فتنه
قالقاردی شهر ایچره بر دم * صاغندن صولن فرقه قادر دکلکن
چوال ویره بیک فتنه ایلر هر آدم *

اوتوز اوچنجی باب تیقظ و خبرت بیاننده در

تیقظ احوال مملکته واقف و خبرت افعال رعیته آکاه و عارف
اولمقدر و ملوک عدالت سلوکدن متعارف و معهود و مسموع
و مشهود اولان بودر که اطوار ناسی استخبار و احوال عالمی
تفحص و استفسار ایچون معتمد و امین کیمسه لر نصب و تعیین ایدرلر
ایدی که احوال مملکتی و مهمات رعیتی پنهانی تجسس و تفحص ایدوب
مقام خدمتده استقامتله قیام و موقف عالی لرینه عرض و اعلام ایدر
لر که احواله علی ما هو الواقع اطلاع حدن صکره لازم اولان امور
ساعی و مراسم دولت و سلطنتی کما ینبغی مراعات اولوب دست تدارک
دامن تلافی تقصیردن کوتاه و قصیر اولمادین بنیاد مملکت و اساس
معدلتده ظاهر اولان قصور و خللی دستیاری معمار تیقظ و خبرت
ایله ترمیم و تعمیر و اصلاح مصالح جمهور ایله اسباب دولت و شوکتی
تکثیر و توفیر ایده لر **بیت** به اول توان کرد اصلاح کار * از آن
پیش کز کف رود اختیار * **ترجمه** ایله کوشش اتمکه اصلاح کار

کتمیه اول الکدن اختیار • واکثر اوقاتلرینی سلاطین معدلت آیین
جامهٔ پلاس و غیر معهود لباس کیوب دکّان و اسواق و احوال مملکت
و افعال ناسه اطلاع ایچون بالذّات تشمیر ساق ایدرلر ایدی زیرا
نیجه اخبار وارد در که مقربان درگاه سلطنت گوشهٔ ابرو ایله تسوی (?)
لری دخی اولسه کندو مصلحتلری ایچون و یا ملاحظهٔ وقت و زمان
ایله پادشاهلری آگاه و خبردار ایدهمزلر و یا عجز و خوفلرندن احوالی
اظهار همت ایدهمزلر منقولدر که محبوب ملک ودود حضرت داود علی
نبینا و علیه السلام من الملک المعبود کیجه لر جامه لرین تبدیل ایدوب
شهر و بازاری گشت و گذار و مردم غریب شکلنده اشکار اولورلر ایدی
و هر کیمسه دن برگونه خبر سؤال ایدوب داود سزکله نه گونه معامله
ایدر و خدمتکارلری و عمّال و متصرفین نه وجهله سلوک ایدر دیو
استفسار ایدردی اگر بر محلده قصور و خلل اولسه لر تدارکه و تلافیسنه
اشتغال و لوازم نظمی توفیر و کاملن اهتمام (?) کوستررلردی و سلطان
محموددن بویوک مثلی حکایت و روایت اولنمشدر که لیالیده تبدیل لباس
ایله اطراف و اسواق شهره حرکت و احوال ناسی تجسس عادت اتمشدی
اما پادشاهلر تجسس و تفحص ایچون بالذات شهرده بو وجهله گزمه
امللرنده خطر مقرر اولیجاق بزرگان و زیرکان بو تدبیری تحقیق
اتمشلردر که سلاطین معدلت آیین بی غرض و پاک اعتقاد بر منهی
امین و بر دولتخواه صداقت گزین تعیین ایدوب کمال مرتبه
ستر و خفا و مرسوم و معلوم دلخواهی اوزره ایفا اولنمق گرکدر که
تا که آحاد ناسدن بری احوالنه واقف اولورسه فریب و زر و سیم

ایله

ایله اعلام احوالدن اخفا صارف اولمیه و منهی احوال اولان بندهٔ دولتخواه
پادشاه حضورنه گاه و بیگاه دخوله مرخص اولمق گرک شاید بر خبر
اولا که توقف و تأخیر ایله ضایع و خلل پذیر اوله بو حال بو منوال
اوزره اولیجق لاجرم پادشاهک جزئیات و کلیات اموره وقوفی مقرر
اولوب ارکان دولت و اعیان مملکت کندی احواللرنه دخی اطلاع احتمالیله
هر حالده وداد و استقامت و سداد اوزره اولوب سلوک و معامله‌ده
جور و فساد اولماز و بر سببدن اوضاع ناشایسته ظهور بولماز
شعر چه نیکو متاعیست کار الهی • کز و نقد عالم مباد اتهای (?) ز عالم
کسی سر برآرد بلند که درکار عالم بود هوشمند • ترجمه برمتاع خوبدر
کار الهی • نقد عالم اولماسون اندن تهی • کیم اولا کار جهانده هوشمند •
شبهه یوق عالمده اولور سر بلند • حکایت اولنور که دیار خوارزمده
ده بر پادشاه عادل و رای که التعظیم لامر الله نقشنی صحیفهٔ
خاطرنده نگاشته و الشفقة علی خلق الله رایت سعادت ایتنی میدان
مرحمتده افراشته اتمشدی نظم ز عدل او شده باز سفید جفت
کلنگ • ز امن او شده شیر سیه رفیق شغال • نه آن فراز برد در هوا (?) ایدان
چنگال • نه این دراز کند در زمین بدین چنگال • ترجمه
باز سفیده عدلی ایدر همسر کلنگ • امنیله اولدی شیر سیه همدم شغال •
باز ایلمز هواده اکا چنگلن دراز • شیر ایلمز زمینده بونی صیدنه خیال •
انک زمان سلطنت و اوان حکومتنده هر کس خوفناک و اشکار افسق
و فجور ارتکابندن زهره ترک ایدیلر امراء سلطنت و اعیان دولتندن
بر نیچه حقوق خدمت سابقه سی جهتی ایله عند السلطان مکرم و بارگاه

عظمت وجلالندن الحاصل تماثل ومدانی کمسه اولمماغله جمله سندن مقدم
اولوب اکرچه پادشاهه صورت صلاح اظهار اما نهانی اداره جام وعیشی
اغانی اوزره اصرار ایدردی وبرفردک اندن شکایته واحوال خبیثه
سین پادشاهه حکایته قدرتی یوغیدی پادشاه عالیجاه اولکرایهک
احوالندن خبردار وآگاه اولوب لکن اطوار ناهموارندن اغماض
وبالمواجهه ممخاص اظهارندن اعراض ایدردی زیرا کبارده ن بووجهله
کلام سبب رفع حجاب احتشام ومهابت سلطنت ضررتام درکونلردن
برکون امیرمز بوری عزت حضورنه احضار ایدوب منقاری سرخ وشکلی
ملیح وسربالی سیاه وباقیسی بیاض صحیح برمرغ اراده ایتدوکین ابدا
ایدوب سندن غیری بو فرد بویله مرغی پیدا ودلخواهم اوزره بو خدمتی
ادا ایده مز دیوجک امیر دخی امرک اوزره طلبنه مشغول اولورم
وهرنه ایله ممکن اولورسه اقدام تاملها ایدوب بولورم دیو اوچ کون
استمهال وبعد الامهال جست وجوسنه اشتغال ایلیوب اطراف شهر
واکناف ونواحیده بو صفتلو مرغ النه کیرمدی وهدعواسی اوزره بو حرف
مطلوبنه ایرمدی وقت موعود مرورندن صکره پایه سریر سلطنت
مدار شاهه کلوب بسط بساط اعذار ولتمهید مراسم اعتذار ایدوب ای
عالیمقدار مطلوبکز اولان مرغ بدیع المطلوب تحصیلنده هرچند صرف
مقدور وسعی موفور اتدم دست رس میسر اولمادی وبر بیله مرغ خیال
انکع اشیانه سنه راه بولمادی پس بونک عوضی هرنه اراده بیورلورسه
تحصیل ولوازم خدمت ومراسم عبودیتی تکمیل ایدهیم دیوجک سلطان
بیوردی که همان مطلوب سکا دیدکمز اسلوب اوزره اولان مرغ

بی عیوب در ولا بنی دست اختیار واقتدار که تسلیم وانواع تعظیم وتکریم
ایله سنی امثالکدن ترجیح وتقدیم اغش اولام سن بویله امر جزئیده اظهار
عجز اغلک ندر سکا اوچ کون دخی مهلت ویردم بیهوده یلیم دیو نفسندن بو دفعه
استدکم مرغی بولمایجه عزت حضوریمه کلیم دیو تنبیه اکید ایله تشدید ایلدی
اوچ کوندن صکره امیرمز بو حضور پادشاهه یند تهی دست کلمیه لا شاه
با اقتدار سن احوال شهردن بویله مخبر دار سن که برخانه ده
بو هیئتلو دورت مرغ وار ایکن بیدا ایده مدم جو تحصیلنده عجز
وتوانی اظهار ایدرسین امدی سرچارشو یه وار وبازار شرقیدن
کذار ایدوب فلان مسجد قاپوسنه ایردکده صاغ طرفکه کلن محله
قاپوسی جانب غربیه اچیلور برمنزل واردر اول حانه داخل اولوب جانب
جنوبنده اولان صفه یه توجه ایت وطرف یسارنده کی خانه
ایچنده اولان حجره ده غنده ایله پوشیده برقفس ایچنده بیان
ایتدیکم وجه اوزره دورت مرغ واردر جمله سین عزت حضوریمه
احضار ایله دیوجک امیر تعجب وحیران مجلس سلطاندن حقوب طشره
بیان ایتدوکی علامت ونشان اوزره محل مأموره واصل وحرم
مطلوبله مرادی حاصل اولوب مرغانی قفسی ایله مجلس شاهیه کتوردی
ومأمور اولدیغی خدمتی یتوردی پس شاه عالیمقدار حقه دهان
بلاغت مدارندن در ابدار سخن حکمت نثار ایدوب حکام ولایته لازم
اولان بودر که کندو شهر ودیارلرندن بنم کبی خبردار اوله لار دیدی
ایرفا دیشه بو سخن کوش ایدیجک اندیشه ایدوب برپادشاه که
تفاصیل کوچه وبازار وبو مقوله خانه ایچنده اولان اطوار وحال

واکاه اولیحق احتمالدرکه اندوکما اعمال واسرارینه واقف واوضاع ناهموارینه عارف اوله پس من بعد تغییر احوال واصلاح اعمال الارینه دیواول عاصی مفاسد ومعاصیدن تایب وتارك مناهی ومعایب وباب حقه راجع وآیب اولدی وبو قصه پرحصه دن معلوم اولورکه سلاطینك احوال ناسه اطلاعی سبب فوائد عظیمه ومستجلب منافع جسیمه در **نظم** چنین کفت مرد سخن افرین • زاخبار شاهان ایران زمین • که هرمز بهنکام نزع روان • بخسرو چنین کفت کای نوجوان • جهانی بذات تو وابسته اند • بفرمان وحکم تو پابسته اند • بغفلت مکن خواب وبیداره باش • زاحوال کیتی خبردار باش • چو در تست عالم تمام • مشو غافل ازکار خود والسلام • **ترجمه** بیان ایلدی بر سخنور مکر • شهان عجمدن بوکا بر خبر • ایو شر کره هنکام نزع روان • دیمش خسروه هرمز نوجوان • جهان ذاتکه جمله وابسته در • سنك حکمکه خلق پابسته در • سکا خواب غفلت اولمیه حرام • بیلور اکله حال جهانی تمام • سنك عهدکه اولدی روی زمین • صقین غافل اولما ایشکده همین • ودفع علت غفلت احوال ولایت تفصیلنه شعوری اولان مخبر صداقت رهبر تعیینی ایله میسر اولور **حکایت** منصور خلیفه هرکاه دیرایدی که بنم وجودمله تخت وتاج ابتهاج ایدرکن بنم اوچ کمسنه یه محتاجم اولا برعامل محصل که رعیت اموالنی بکا کتورمیه وبنم اموالمی انلاره قویوب یتورمیه ثانیا برشحنه درکه مظلوملری ادینه ظلمه دن الوب دافع مظالم واحکامی طمع وغرضدن خالی وسالم

اوله

اوله دیوب اوچنجی ده بیان صددنده براه جانکاه ایدوب یا اول کیمسه بنی دخی اکاه ایدکه دیدکلرنده بر مخبر صادقدرکه بونلرك احوال واعمال لرنی وامور عساکر ورعایا واطراف مملکتده اولان قضایای علی ما هو الواقع اعلام وانبا ایده دیدی الحق پادشاهلرکه بو مقوله کیمسه لری اله کتورمکه موفق اوله لر مصالح انامده سداد وصلاح ومیان خلقده اسباب فوز وفلاح محقق اولور **حکایت** اردشیر بابکدن منقولدر حکام وخدامی احوالندن تفحص وسؤال ایلدی بر مرتبه یه وارمشیدی که هر روز وزرا وامراسنك وحکام وخدام وندمالرینك دونکی احواللرین نقیر وقطمیر تقریر واوضاع واطوارلرین تصویر ایدوب طعام وشرابلرین وسیر وسلوك وخوابلرین وپاران واصحابلرین ومخاطباتده کیفیت خطابلرین اخبار واشراب اندوکندن خلق عالم کمال مرتبه تعجب ایدوب وار ایسه ملائك اخباری ایله خبردار اولور دیرلرایدی وناشایسته اعمال ارتکابندن تحاشی واجتناب ایدرلرایدی پس احوال خلقه بو مرتبه وقوف واطلاع اصحاب اخبار اخباری ایله اولماسی نه نوع در **نظم** صاحب خبران امین شاهان باشند مقبول دل جهان پناهان باشند • هم بر جکر ستمکران نیش زنند • هم مرهم زخم دادخواهان باشند • **ترجمه** صاحب خبران امین شاهاندر • مقبول دل جهان پناهاندر • نیش جکر ستیزه کاراندر • هم مرهم زخم دادخواهاندر • شرط آکاهی ولازمهٔ دولت وجهانبنانی بودرکه طرف سلطنتدن معین ومقرر اولان صاحب خبر اعلام احوال اتمدین موقف عرضه انها اولنان اشیاده حکم

وفرمانه مسارعت و تبیین و تحقیقدن اول اجراء قضا مضایه
مبادرت بیورلمیه زیرا کبار دیمشلردر که پادشاهلرک فرمانجها نکیری
حکم قضا و تقدیر کبیدر که عالم مشیتدن عزم عالم بشریته اتسه
بر طریقله رد و منعی میسر و اصابتندن احتراز و احتیاط بر وجهله
متصور دکلدر **نظم** چو از کمان قضا و قدر رسید تیری یقین
که باز نکردد به هیچ تدبیری **ترجمه** چونکه ای دل ایرشه قوس قضادن
بر تیر اکی منع ایلمکه قادر اولورمی تدبیر پس شرط والیان خطه سلطنت
ولازمه حامیان حوزه مملکت بودر که امور جمهورده حجت قاطع و دلیل
ساطع و بینه روشن و برهان واضح واشتی اولمایجه هیچ بر حکم قضایی
تنفید و امضا سمتنه کتیرمیوب وفق تامل و امعان وفق تدبیر و ایقان
اطراف و اکنافه بی پروا پروانه لر روانه ایتمیه لر که خرده مندان حقه
دهان لرندن بویله کوهرفشان اولمشلردر **قطعه** بنا شد پسندیده شرع
وعقل که بی بینه شاه فرمان دهد که همچون مضای قضا حکم او
کهی جان ستاند کهی جان دهد **ترجمه** اولورمی پسندیده [عقل و] شرع کندی
بینه حکم ایده شه هان که زیرا انک امری همچون قضا کهی جان الور که
ویرر خلقه جان و شرط اولدر که مجرد ظن و کمان ایله بر بیکناهک
قامت راستی کمان و مضیق ضرر و معرض خطره دوشوروب صفحه
سینه سین سهام ملامه نشان ایتمیه لر که اکثر وهم و کمان موجب وبال
و مقتضی ندامت و خسراندر نته کیم قرآن جلیل الشان عظیم البرهان
ده حق سبحانه و تعالی ان بعض الظن اثم بیورمشدر امدی اکر تحقیق
و ایقان مجرد وهم و کماندن ناشی بر خصوصده اجرا ایلدوککی فرمانک

فاد

فساد و خطاسی ظاهر و نمایان اولسه کندوسین محل غضب یزدان
و مظهر سخط خشم خلاق جهان ایتمش اولور نعوذ بالله تعالی عن الضلال
وارتکاب الاعمال المؤدیة الی اسوء الاحوال **قطعه** مکن کس را باندک
ظن باطل عقوبت تا پشیمان نیاری که چون شک از یقین کردد
هویدا پشیمان کردی و سودی نداری **ترجمه** صقن بر کیمسه یه ظن
و کمانله عقاب اتمه پشیمانلق ویرر الی ایروب چون شک یقین اولوب
ظاهر ندامت فائده اتمز بحصل **حکایت** اولنور که پادشاه نامدار
قباد شهریار زماننده بر شخص بر ویرانه یه کیروب بر تازه جوانی
سایه سرو ازاده کبی خاک اوزره افتاده کوروب وجهی نه اولدیغی
یوزینه بر خوشجه نظر ایدر کورر که سری تنندن جدا و سینه سی
کین سخاقیر یا تاننکار دمار کردارم روحنی غدا اتمشلر پس اول
شخص کمال تحیردن مبهوت و مدهوش و فرط تفکردن لا یعقل
و بیهوش اولوب نه قراره تحمل و قدرتی و نه فراره قوت و جرأتی قالمش
و دریای حیرت و اضطرابه طالمش ایکن اول ولایت والیسنک بر خدمتکاری
محل مزبوردن مرور ایدرکن بو صورت منظوری اولیجاق فی الحال
اول بیکناهی دست و کوردن بسته و کار دیر خونی کوردننه اوکجنه
ایدوب دلخسته و خاطر شکسته دیرخانه حاکمه کتوروب قصه یی تقریر
و صورت واقعه یی تمام تصویر ایدجک حاکم جهان نعره زنان کیمسه نی
نیچون قتل اندک بر ظالم دیدی فقیر دخی ای شهریار بن دخی اول دم بو ویرانه یه
مرور ایدوب شخص مزبوری کشته کورمکیله متعجب و حیران اولمش
ایدم امان و زمان ویرمیوب بنی ناچار زنجیر فلاکته کرفتار و مجلس

و مجلس شریفکه احضار ایدیلر نه مقتولڭ و نه قاتلڭ خبردارم دیمدی
حاکم ظن و گمانه بو حدرکه سن قتل اتمشسین بو مقوله کلمات ایله قتلدن
خلاص اولماقدن لرسن حق عقوبته عازم اولیجاق بیچاره ای ملك بنم
حقمده مجرد ظن و گمان ایله عمل لایق دولت و موافق حکومت اولماز حضرت
حق جل و علا قرآن عظیمده ان الظن لا یغنی من الحق شیئا بیورمامدی
ظن و گمان یقین مرتبه سین بولمازدیدی حاکم اول بیدرمانك کلامنی
استماع اتمیوب صلبنه فرمان ایلدی پس صلب ایچون کوتورنلر سن
باغلیوب فلان ویرانه ده آدم قتل ایدن نك حالی بودر دیو ندا ایدرلر
ایکن نظاره و تماشا ایدنلردن بر جوان رعنا ایلرو کلوب ای جلاد بر مقدار
صبر ایت که عز حضور حاکمه واروب احوالی بر بر تقریر و صورت واقعه یی
وقوع اوزره تصویر ایده یم زیرا بو فقیر بیگناهدر و خون بیگناه دن گن
سزاوار غضب اللهدر دیوجك جلاد توقف و آرام و تخص زبور حضور
حاکمه کتوروب احوالی اعلام اتدکه ای شاه فیروز اول ویرانه ده واقع
اولان قتل بندن صدور اتمشدر مقتول دشمنم اولماغله فرصتی غنیمت
بیلوب هلاك و اغشته خون و خاك اتمشمدر سیاست بیوریلان
دردمند بو احوالدن بیخبر و اگر عقوبت بی وجه ایدوکی مقرردر
دیوجك حاکم تأمل عظیم ایدوب من بعد مجرد ظن و گمان ایله حکم و فرمان
اتمکه عهد و پیمان اتدی و اول گرفتاری اطلاق و انکی برنه مقری
حبس ایله احقاق ایدوب احوالی شاه قباده عرض و اخبار اتدیلر
اول دخی بو خصوصی علماء عصریدن استفسار ایدیجك اگرچه بر فی
قتل اتمش اما برنه دخی سبب حیات اولمش دیو مرعی اولماغله عفوی

طرفنی اختیار اتدکلرندن شاه قباد اول جوانی مجوسی و زنداندن قلاکتیدن
جاندن ما یوسی مجلسنه احضار ایدوب صورت قصه یی جاندن سؤال
ایدوب منوال سابق اوزره عرض حال اتدکده عنایت خلعت فاخره ایله
آزاد ایدوب مرفه البال ایلدی و وصایاسنه بو فنی تبت اتدی که پادشاهلره
لازمدرکه خوف مردمی مجرد وهم و گمان ایله دوکمیه لر **قطعه**
سیاستی بگمان رسم معدلت نبود • که تا یقین نشود خون کس نباید ریخت •
بهر جیار که حکم ازره گمان باشد • بزودرزود ببایدازاندیار گریخت
ترجمه گمان ایله سیاست ایتمه زنهار • یقینك اولمینجه دوکم قانی •
اوله بر یره که ظن ایله احکام • همان ترك ایتمکه سعی ایله آنی •
حکایت ملوکه عالیمقامدن بری اذن عام ویروب مروح
روح اولان سرای دلکشاسنك باب بو فتوحنی وضیع و شریفه یننه
مفتوح ایدوب اکابر و اصاغر مشاهده دیدار همایونی ایله دلشاد
و مسرور و دیده اولی الابصار کوهر تاج و فروغ افسری ایله پر نور
اولمشیدی **مصراع** دیدن روی سلاطین دیده روشن میکند •
ترجمه شاهلر روینی کورمك دیده لری روشن ایدر • میان قومدن
بر پیر روشن ضمیر کمال اکرام و اعزاز ایله دهن دعائی باز و نشر سخن
بو حکمته آغاز ایدوب لقای شرف التقای ملوکله استسعاد قصد ایدنلرك
معتاد بودرکه اولا هدیه بهیه و تحفه سنیه اعداد ایده لر و بو فقیره
نسبت زر و سیم جنسندن هدیه تدارکنه دست امکان و تدبیر
غایتده کوتاه و قصیر و اول وجهله پایه سریر عزت مصیره تقدیم عرض
عبودیت خیلی عسیردر اما جوهر از هر کلام حکمت مداردن بوسه کاه

صغار وکبار اولان مجلس اعتبار شاه کامکارده نیچون شاهوار
نثار اتمک دلرم دیوجک شاه عنایت کستر دخی بضاعت سخن حکمت
اثر بازار لطف وکرمنده جمله بضاعتی بهتر وکوهر ازهر معانی
لطیفه سایر مصنعات شریفه دن معتبردر جهان ای سرنکته دان
نک وار ایسه کتوردر میان ابت بیوردیلر امدی ای شاه جهان وای
مردم چشم اعیان میان شك ویقینده اولان مقدار بعدی چهار
انکشت دن زیاده کمان اتمه زیرا دیدهٔ عالم بین ایله مرئی اولان
اشیا عین الیقین حق ایدوک محقق دراما کوش ایله مسموع اولان
امورک حقیت وبطلانی جای شك وکمان واندن ظن وتعین توهمات
در احتمالدر که السنه ناسدن سمعنه واصل اولان کلام باطل
اولوب حلیهٔ صدق دن عاطل اوله مصراع شنیده کی بود مانند
دیده • ترجمه ایشدلمش کورلمش کیبی اولماز • وچون فرمان
شاهان جهان هرنه خصوصده صدعرانسه تیردلدوزکبی نفوذ
ومرور ایدر پس حکم اتدکلری امورده حقیقت ویقین ظهور اتمدین
مجرد ظن وکمان ایله حکم وفرمان اتمیه لر زیرا سحاب ظلمت ریب
کبی حجاب اولان ظن وکمان ناکاه مرفوع وشوب شك واشتباه مدفوع
اولوب مهر ظهور یقین مطلع تحقیق دن نفس الامر اوزره طلوع
ایدوب منعتقد وجه اوزره وقوع بولیجق سبب بدنامی دینی ودنیا
وندرد و بالعقبی اولور دیوجک شاه مکرمت آیین فوق الحد تحسین
ایدوب بو کلام معقولدر دیو تلقی بالقبول ایلدی نظم هر حکم که از
سر یقین است • آرایش ملك وزیب دین است • حکمی که نباشد بر کمانست •

اشوب دل وزیان جانست • ترجمه یقین ایله اولان حکم وحکومت
اولور ارایش دین ودیانت • کمان ایله ایدرسک امر وفرمان •
اولور بی شبهه اشوب دل وجان • فائده حکیم دن سؤال اتدیلر که
بعض ارباب دولت واصحاب سلطنت دن صدور ایدن غفلته
سبب وعلت ندر ایتدی که پادشاهلر احوال مملکت وافعال
رعیت دن بیخبر ایدن اوچ امردر اولا شهوت ونفس امارهنک
هواسنه متابعت درشول پادشاه که دایما ارزوی نفس امارهٔ
نک هواسنه ایله احوال رعایا وبرایادن بی پروا اوله ساحهٔ مملکتده
امن وفراغ ایراغ اولوب هر کوشه پر آشوب وغوغا اوله بیت
هر که از سودای شهوت مست شد • کار او یکبارکی از دست شد •
ترجمه باده شهوت کیکو مست ایدر • کارو باری جمله دستدن
کیدر • حکایت مشهوردر که برکسه اسکندره ایتدی که سن سلطان
بحر وبر وپادشاه هفت کشور وحکیم صاحب نظر اولاسین روزکار
ده سندن یادکار فرزند ارجمند اولمق وسلسلهٔ دولت وسلطنتك
امتداد بولمق روا میدر زوجیته صالح زنان نازنیناندن وافر
قوت وقدرتك اماده وحاضر اوله تزوج جانبنه قلبك ترویج وعقد
نکاحه نفسکی تهییج ایدوب شرف روزکار اولاجق خلفلرك وجودده
کله وسندن صکره یادکار اولوب مسند سلطنت ده قالا اولورمی
دیدی اسکندر صاحب نظر ایتدی بکا فرزند کرامی عدل الله نیکنامی در اول
مردان جهانه غالب اولوب اخر الامر زبون زنان اولان کیمسه
لر مظهر زیان وخسران اولور بیت • برای یکدمه شهوت که حاک

برسران • زبون زن شده این شیر مردان ست ترجمه تابع شهوت
اولوب بردم هوای نفسی ایچون • عورتك مغلوبی اولمق شیوهٔ مردان دكل •
حباب غفلتك ایكنجیسی حرص وآز وجمع مال ایچون دست تحصیلی دراز
وادخار خزاینه آغاز اتمكدر وملوك عدالت سلوكه صفت حرص
وطمعدن اقبح بر خوی اولماز وحرص وآز ایله ایام سلطنت وشوكتی
امتداد بولماز زیرا حریص جمع مال اولان حرام وحلالده مبالات
ویروا اتمز واندیشهٔ ملك ورعیت طرفنه كتمز بلكه كندوسندن
غیریلرك مال ومنالنه نائل اولمغه قائل وجمله كندوسنه واصل او
لمغه قانع اولمقدر مرادی حاصل اولمز بیت كاسهٔ چشم
حریصان پر نشد • تا صدف قانع نشد پر در نشد • ترجمه
اهل حرصك كاسهٔ چشمی پر اولماق بر طرف • كر قناعت اتمسیدی
پر در اولماز دی صدف • حكایت اولنور كه پادشاهلردن برینه
بر زاهد نصیحت ایدوب ای شاه عالیمنقبت حالیا رعیتك صاحب قوت
وقدرت اولماغله سن توانكرلر پادشاهیسن امارعایادن اخذ اموال
ایدوب انلری محتاج وكرسنه وآچ قالیجق اول زمان محتاجلر شاهی
وضعفا وفقرا پادشاهی اولورسین دیدی نظم اكر پادشه
رای كنج آورد • دل زیردستان برنج آورد • چو ناكام باید بدشمن
سپرد • پس آن كنج برباد باید شمرد • ترجمه شاه اكر ایلرسه میل
مال وكنج • زیردستانه ایرر اندوه ورنج • مال اولور آخر نصیب
دشمنان • انی برباد اتمكه سعی ایت همان • پادشاهلردن برینه
رعایانك اموالنی جلب ایدوب خزینه‌یی تكثیر واسباب قوت وقدرتك

توفیر

توفیر ایله دیدكلرنده حفظ اموال ایچون رعایادن اول خزینه منصور دكلدر
لازم كلوب استدیكچه اول خزینه‌دن الورم اما كلامكز ایله عمل ایدهیم
بر دخی انلردن ایله انتفاع عدن قالورم دیو جواب صواب ویردی اسباب
غفلتك اوچنجیسی باده نوش اولمغله راغب وملاهی وملاعب وقبایح
ومعایب سمتنه مائل وذاهب اولماقدر پس فضل وتمییز صاحبی اولان
پادشاهلره مست اولمقدن پرهیز ومزیل عقل اولان اشیادن كریز
لازمدر زیرا انلری پرست وكاه وبیكاه مست اولیجق جام سعادت
انجام دولت وسلطنت ساغر صهبا كبی شكست ورتبه قدری سرافرازلر
ارسنده غایتده پست اولوب حكام وخدام غفلتن كوره مكاه لسند كاری
امری غشیت ایدرلر وكندیجه شاهراه صلاحدن چقوب وادی غفلته
كیدرلر نظم • بیخبران مرد كه جرعی حشید • كش قلم بحری دركشید •
ترجمه • فهم دانشدن دكلدر بهره ور • كیم كه بی عقل ایلین شیئی اختیار
واكثریا مستلكی عالمنده بیچ صور غریبه ظهور ونیچه خللوزللر
صدور ایدر كه پارهٔ هشیاری ایله تدارك وتلافیسی مقدور اولماز
قطعه مست بودن نیست رای وپیشهٔ ارباب ملك • شاهرا هرد سلطنت
این هشیاری خوشست • شاه باشد پاسبان ملك ومستی خوب نیست
پاسبانرا خواب لایق نیست بیداری خوشست • ترجمه باده نوش اولمق دكلدر دأب
وایین ملوك • سلطنتده شاه عالی قدره هشیاری كرك • پاسبانیدر پادشاهلر
خوابدر مستانه لك • پاسبانه پار شوری خواب بیداری كرك • مؤلف
كتاب مستطاب مولانا حسین زمانه سی پادشاهی اولان حسین
بیقرانك بادهٔ ناب تمحض وانهماكندن صكره بالتوبه وصلاحه انقا

وانت ما اتدوکندن حمد جناب ملک وهاب اتمکله ختم باب ایلشدر

اوتوز دردنجی باب فراست بیاننده در

صفت فراست لازمه ارباب حکومت وریاست وخاصهٔ اصحاب عرفان وکیاست اولماغله اهل اختیار واقتداره لازمدر که حوادث کونیه دن ظهور ایدن هرامرک سوابق ولواحقنه عین بصیرت ونظر خبرت ایله ناظر اولوب اکر اول ماده نک حقیقتی روشن وظاهر ایسه حکمنده مقتضای عدل ومستدعای شرع شریفی اجرا ایده اکرچه اول واضح ونمایان دکل ایسه ناقلین قولی ایله عملی ترک ایدوب نور فراستله سرخفی درک ایچون صرف مقدور ایلمک اولی واحرادر اهل حکمت زیب وزینت حکومت زیور فراستله اولور دیمشلردر حکایت اولنور که سلطان انس وجان ضابط زمرهٔ دیو وشیطان فرمان فرمای زمین وزمان رسول رحمن امین منان سلیمان نبی علی نبینا سید الانبیاء وعلیه وعلی سایر المرسلین صلوة رب العالمین حضرتلرینک محکمهٔ معدلت ایینلرنه ایکی ضعیفه خاتون کلوب برصغیری اوغلمدر دیو هربری دعوی ایدوب اثباتدن ایکیسی دخی عاجز اولیجاق حضرت سلیمان علیه صلوة الرحمن قطع نزاع وفصل خصومت ایچون اعمال قاعدهٔ فراست ایدوب بیوردیلرکه اول صغیری شمشیر تیز ایله ایکی پاره ایدوب نصفن برینه نصف اخرین برینه ویره لر شفیق ایچون سن سیف التدکلرنده اول ضعیفه لوکر جریسی کوبه کتان قتل اتمک بن حقمدن کچدم دیوب خصمنده اثر تغیر نمایان اولمایجق سلیمان نبی قتلنه رضا ویرمین ضعیفه به حکم وقضا ایلدی زیرا اقتضای فراست اودرکه اول ضعیفه دن حال اختیار ظهور

ایدن مرحمت وشفقت دلالت ایدرکه اول صغیرک مادری اولا وفراست انوار سعادت اثاردن برنوردرکه حق سبحانه وتعالی عباد مؤمنینه عنایت بیورمشدرنته کیم اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله حدیث شریفی بو معنایه کواهدر حدیث شریفک معنای لطیفی خوف ایدک فراست مؤمندن زیرا اول نور خدا ایله نظر ایدر دیمکدر وان فی ذلک لآیات للمتوسمین آیت کریمه سنده نوشتی مفسرین تفرس معناسنه دردیو تبیین وتعیین ایلمشلردر وفراست ایکی نوعه منقسم دربری فراست شرعی وبری فراست حکمیدر فراست شرعی اندن عبارتدرکه تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب واسطه سیله حجاب غفلت وریب عین بصیرتدن مرتفع اوله تاکه مؤمن نور یقین ایله بینا وعلم لدنی ایله دانا اولوب فراست حقیقی ایله نظر اتدوکی اشیانک احوالنه کماهی مطلع اوله

بیت بلکه کراز دور نامت بشنوند • برهمه حالات تو واقف شوند •

ترجمه اوزاقدن نامکی کوش اتسه عارف • اولور احوالکه سرجمله واقف •

حکایت اولنور که مبین احکام قرانی مجتهد ربانی امام ثالث حضرت محمد الشیبانی رایات سعادت ایات علم واجتهاد رافعی حضرت امام شافعی ایله حرم محترم کعبهٔ معظمهده زادها الله تعالی شرفا اوتورر لرایکن درمسجدحدن برمرد ظهور ایدوب اوکلرندن مرور ایدرکن امام محمد نظر ایدوب بومرد اهنکردر بکنز بیوردیلر امام شافعی درود کردر بکنز بیوردیلر فی الحال حرفتی طلب ایدوب صنعتندن سؤال ایتدیلر جواب ویروب اول اهنکرایدم شمدی درودکرلک ایدرم دیو اعلام حال اتدی پس بوحال اوله ایکی عالیشانک صحت فراستنه عظیم نشان

وقوی برهانك اولور **قطعه** هردلی که منظر نظر کبریا شود •
پیوسته جلوه‌گاه کمال فراستست • کو آینه بصیقل تجرید پاك سازد •
اثر آکهار روی جمال فراستست • **ترجمه** اولان مظهر لطف پروردگاری
اولور جلوه‌گاه کمال فراست • ایدر پاك آیینه‌سنی غبارلردن ایدن
ار روی جمال فراست • **حکایت** خواجه بزرکوار قطب الاخیار خواجه
عبد الخالق غجدوانی قدس سره العزیز باللطف الخفی حضرتلری بر کون
مجلس پرصفالرنده اسرار معرفت و توحید و اطوار تقدیس و تمجیده
متعلق کلمات کوپا ایکن خرقه پوش سجاده بردوش مرائی زاهد
لرشکلنده برجوان مجلس عزت نشانلرینه کیروب بر کوشه صفا مأنوس
ده جلوه ایدوب بعد زمان خدمت عزیزه واروب اتقوا فراسة المؤمن
فانه ینظر بنور الله حدیث شریفنك سری ندر دیوجك خواجه ایتدی
سری بودر که زناری کسوب ایمانه کتوره‌سین ودرون دلده
معایب شوایب کفر و شرکی بالکلیه کوتوره‌سین جوان نعوذ بالله
که بنده زنار اولا دیو انکار اتدکده خواجه خادم خانقاهه اشارت
ایتدی خرقه‌سن چقروب میاننده شعار کفار اولان برزنار آشکار
اولدی **بیت** • ضمیرکه او روشن است از غبار • شود نقش غیبی در
واشکار **ترجمه** برکوکل کیم اولمیه انده غبار • نقش غیبی اولور
اشکار • مهب عنایت ازلیه و سعادت سرمدیه صوبندن نسیم
صفا نسیم اقرار و تصدیق جوانك ساحه قلبنده اسری و نفحه
ملامه کلوب زناری بلنده کسدی خواجه اصحابه خطاب
ایدوب یاران باصفا بو جوان نوعی شعار کفاردن عار اتکیله

ظاهر

ظاهر زنارنی قطع ایلدی کلك بردخی اکه متابعت و موافقت ایدلم
باطن زنارلرین کسمکله بیخ شرك خفی بالکلیه قمع وقلع ایده لم
دیوجك حضار جوش و خروشه کلوب خواجه‌نك قدم عزتنه توأمنه یوز
سوردیلر وجاروب توبه و استغفار ایله مجددا خانه قلبلرینی سپوردیلر
مثنوی توبه چه بلند پشیمان امدن • بردرحق نومسلمان آمدن
عام را توبه زکار بد بود • خاص را توبه ز دید خود بود
کفت بری که اندرین ره پیشواست • توبه کن از هرچه ان غیر خداست
ترجمه توبه معناسی پشیمان اولمدر • باب حقده نومسلمان اولمدر
کار بدن اولدی عامك توبه‌سی • عجب نفسدر کراملر توبه‌سی
راه مولاده دیمش بر پیشوا • ماسوادن توبه ایله دائما
قسم ثانی که فراست حکمیدر حکما تجربه ایله تحصیل واستکمال
وهیئاتی که علامت و دلیل اتشلردر واغلب احواله اولیا یازده قرار
اماراته موافق و بیانه اندکری وجه مطابق کلور فلهذا حکماء اوائل
دلائل خصائل اولان شمائل بابنده برکتاب لطیف تألیف اتشلردر که
نوشیروان همیشه مطالعه‌سین ایدوب ومضمونی مفادنجه اندیشه ایدوب
نتیجه امور اقتضای فراست وکیاست ایله حکم اتدکده واقعه مطابق ظهور
ایدردی **حکایت** اولنور که برکون بر مرد کوتاه بالا نوشیروانك دفع
مظالم ایچون مهیا اولان محلنه کلوب سرکذشتنی حکایت وجور
دیدن ومحنت کشیدن دیو شکایت ایدیجک نوشیروان دروغ سویلر
زیرا علم فراست حسبی ایله کوتاه قامت اولانلر حیل و ستمکار و ارغه
دن امدی بوکشی مظلوم دکل ظالم و منبع مظالم در دیدی احوالی استفسار

اولندقده مفاسد ومظالمی واضح اولدی **بیت** فراست دیده دل
برگشاید هرآن حالکه بگذرد وانماید **ترجمه** فراستدر گشاده
ایلین چشم دل وجانی فراستدر نمایان ایلین اسرار پنهانی **حکایت**
تواریخده مذکوردر که برکون برکوتاه قدینه نوشیروان مجلسنه
تظلم کنان طوب فلان کیمسه بکا جور بیحد ایتدی دیو بر عرضحال ویردی نوشیروان
ایدر مرد قصیر حقنده برکیمسه جفایه تصدی وجور وتعدی ایدرمی
اول مرد کوتاه بالا جواب ویروب ای شاه والا بکا جور وتعدی تقصیر
ایدن کیمسه بندن قصیردر دیوجک نوشیروان تبسم کنان فرمان
ایدوب حقینی الیویرمکله مظهر لطف واحسان ایلدی فارس میدان
سخندانی مسلم اعالی وادانی ومقبول وممدوح هرقاصی ودانی حضرت سید
علی همدانی حفه بالطف الخفی والعون الصمدانی ذخیرة الملوک
نام کتاب مستطابلرنده اقوال حکماء فراست مآبدن باب دلائل
فراستدن برفصل حکمت انتما ایراد اغشلردر خاطر فاتره خطور
ایتدی که اول فصل خصوص بو اوراقه بالتمام درج ونقود پرسود
فراست خرج اولنه تاکه سلاطین گزینه دستور العمل وانموذج
ارباب دول اوله وبو کتاب اول عالم ربانی وکامل حقانی کلماتنك
برکت ویمنیله زیب وزیور بوله **بیت** دسته گلجو برگیا
بندند زیوری دیگرش بیفزایند **ترجمه** بغلسك دسته گله چمنه
ارتر رونق ولطافتنه اول لا معلوم اولاکه حکما کندی
مقالاتنده بو وجهله تفصیل اغشلردر که بوزرك نوری زیاده بیاض
اولوب چشمی کوك یا اشل اولماسی بختروی وعدم شرم وحیایه

وخیانت

وخیانت وفسق وسخافت عقل ورکاکت رایه دلیلدر مع هذا اکثرا بو
باریک وکوچك ونیز نظر وپیشانه‌سی پهن اولوب موی سری اکثرا بیله
اهل نظر دیشلر که مار زهرناکدن قچکبی انلردن حذر لازمدر دلائل
موی موی درشت مسکون ومعتدل اللون نشانه صحت دماغ
وشجاعتدر اما موی نرم خوف وجبن وقلت فهم علامتدر وکتف
وکردنده کثرت شعر نشان جرأت وحماقتدر وسینه وشکمده
وفرط بطوء فهم ومیل الی الجور ووحشت طبعه دلالت ایدر وصفرت
شعر حماقت وتسلطی وخشمده سرعت وغضبده تثبطی مشعردر موی
سیاه نشانه عقل وامانت وانتباهدر وسرخی وسیاهی میانه‌سنده
متوسط اولان موی علامت اعتدال صفات ونشان کمالات ذاتدر
دلائل پیشانه واسع جبین که خطوط وغضونی یاکه وصاف
اوله نشانه بلاهت وخصومت وشغف ولاف وگزافدر اما بالعکس
وخفیف وجلدی نازك وضعیف اولسه عجز وفرومایکی وحسادته دلیلدر
ایدر متوسط اولوب غضونه مقرون اولسه نشانه تدبیر وصدق
ومحبت وعلامت فهم وعقل وفطنتدر دلائل کوش کوشك عظمی
نشانه جهل وحماقت وقوت حافظه‌یه علامتدر غالبا صاحبی تندخوی
وبدجوی اولمقدر صغر کوش علامت دزدی وحماقتدر اما کوش
معتدل نشانه اعتدال احوالدر دلائل ابرو ابروی بزرك بسیار
موی کلامده نشانه درشتیدر صدغه قریب چکلمش ابروی
علامت لاف وکبر ودرشتیدر اما طول وقصرده متوسط اولنلر
ابروی سیاه نشان دیانت وفهم وانتباه اولوب جمله کتاب روئیدر

دلائل چشم عین ازرق کوزلرک بری ایدوکی محقق در چشم که
کوک اولوب بزرک و تیز نظر اوله علامت حسد و خیانت و نشانهٔ کاهلی
و شقاوت در و جحوظت چشم و تیز نظری نشانه حیله و مکر و دزدی
در سرخ اولماسی علامت دلیری و شجاعت در کرو حدقه ده اولان
زرد نقطه‌لر فتنه و فساد و شر و افساده نشانه در اگر نه بزرک و نه
کوچک و نه سیاه و نه سرخ اولوب هر وجهله معتدله اولور سه هشیاری و فهم
بی غایت و استقامت و دیانت علامتی در دلائل بینی بو بینی که باریك اوله
علامت مداهنه و ملاعبت در کج اولور سه نشان شجاعت یاصی اوله
مشعر شهوت در و سوراخی واسع و فراخ اولماق نشان غضب و حسودی
در اورتاسی یوغون سری یاصی اولماق مکثر و دروغ کوی اولماغی کوسترر
و من جمیع الوجوه معتدل اولان بورون حددن بیرون فهم و عقل
علامتی در دلائل دهن وسعت دهن نشان شجاعت و عظم لب
علامت حماقتدر اعتدال اوزره اولان لب میکون نشان رای صواب
و علامت حسن جواب در دلائل دندان دندانلری ناهموار و کج و پریشان
و معوج اولماسی علامت مکر و حیله و خیانت در اما منظوم
کبی منتظم و هموار و کتاه اولان دندان عدالت و امانتدن
ماعدا مدبر و سخندان اولمغه نشان در دلائل رخسار بوزرک اتلو
و منتفخ اولماسی نشانهٔ جهل و سخت رویی و درشت خویی در اما بی
علت زرد و نزار اولماق خبث باطن و قبح سیرت صورتده در اما بو معنالرده
توسط و اعتدال حسن حاله دال در دلائل آواز بر مردک آوازی
رفیع و بلند اوله شجاعتده تمام حصه‌مند اولور اما آوازی باریك

و نازك بدگمانی و توحد نشانی و آواز معتدل صاحبنده حسن کفایت
و تدبیر واضح و نمایاندر غنغنه‌لی آواز حمق و کبر و غروری و قصور فهم
و عدم شعوری مشعردر دلائل سخن ادب و وقار ایله سویلمك غایت
خوب و مرغوبدر اثنای تکلمده تحریك یدایدن حسن تدبیر و ذکاء ایله
مؤیددر دلائل کردن کردن کوتاه اولمق مکر و حیله علامت در
اوزون و اینجه اولماسی نشانهٔ بی دلی و حماقتدر عظمی نشانهٔ
جهل و امارت جبن و کثرة اکلدر متوسط اولماسی نشان صدق و حسن
تدبیر و عدالتدر دلائل شکم بزرك علامت خوف و جهل و حماقت
در اما شکم و سینه معتدل و لطیف اوله نشان حسن رای و صفای
عقلدر دلائل کتفین ارقه سی و کتفینی عریض اولمق نشانهٔ خفت
عقل و شجاعت انجق نزار اولماسی قبح سیرت و سوء مذهب و فساد
سریرت اقتضا ایدر دلائل کف و انکشتان کف و انکشتان اوزون
اولماق صنایع بدیعه و منافعده کمال قدرت و تدابیر عظیمه‌ده ید طولی
نشاندر دلائل ساق عظم ساق سخت رو و نادان اولماغه نشان
در معتدل اولمسی اعتدال حاله دال در بو مقدارله بیان علامت
فراست احوال خلقی تفرسده عاقله تمام کفایت ایدر و ترجمهٔ کلام
صاحب ذخیره بو مقامده تمام اولدی و جمله انجام بولمشدر و دخی
معلوم اولسونکه حکماء اوائل ذکر اتدکلری اوصاف و شمائل رذائل
اخلاق و خصال مستحسنه یه امارات و دلائل اولماسی عوام ناسدن
سعی و کوشش ایله تبدیل اخلاق سمتنه مائل و صفات سبعیه کیمی
دن محجوب مرتبه انسانیه واصل اولسنلر حقنده در اما اللر که اخلاق

ثا وسینه شکم صح

ذميمه لرين رياضت وتلقين مشايخ وصلحا ايله تربيت وتقويت علما يا
تتبع اخبار واثار قدمايله اصلاح وتهذيب ايتمش اولا لار بجرد دلائل
شمايله انلرك شرّت وفسادلرنه استدلال ايلمك وهدايت حقله شاهراه
صلاحه ذاهب اولانلرك بجرد فراستله فسادنه حكم ايدوب مشكوك
بوله كتمك اولمان **حكايت** ننته كم حكماء يونانيه دن حكيم افلاطون
الهى بر بالاى كوهى مسكن اتخاذ ايدوب اول كوهك اتكنده براهى
اولوب سراهده بر نقاش قلاتی دل اكاه و بر استاد مصور بن انتباه
تعيين ايدوب هر كيمسه كه بنم صحبتم ارزو ايده اول شكلنى تصوير
ايدوب خدمتمه كتورتاكه دلائل هيئات وشمائلندن تفرسله احوالنه
واقف اولوب مجالست ومصاحبته لايق وطبع ودانشمه موافق
ديدوكى مجلسمه سائق والاّ عدم توجه والتفاتله حضورمه
وصولدن عائق اولاسين ديمكله هر كيمسه كه حكيم ايله ارزوى مجالست
ومصاحبت واميد ملازمت خدمتا ايده مصوّر زمان پيش رو خارجه
مطابق تصوير ايدوب خدمت حكيمه تقديم واول تصويرى بدننه
تسليم ايدردى بر كون اكابر دن بريسى ارزوى صحبت حكيم ايدوب
سراهده انتظار چكديكى نقاش مامور اولديغى اوزره صورتينى
چكوب حكيمه عرض ايديجك اندنا اعراض ولايق صحبت دكلدر جوابنى
ايلدى بو خبر اوله شخصه منعكس اولنجه حكيم خبر كوندرركه اقتضاى
فراست وكياست ايله بنم شكلمدن فهم اتدكلرى خلق مذموم اول
صحيفه اعمالمده مرسوم ومرقوم ايدى اما رياضت ومجاهده ايله جمله
سنه علاج ايدوب تغيير وتبديل واعمال سيئه مى افعال حسنه يه

تحويل ايدوب نفسم مؤدب وطورم مهذب اولمشدر ديدى حكيم
دخى طلب ايدوب شرف صحبتى ايله معزز وبلباس امانى علامت قبول واقبال
ايله مطرز ايلدى پس ارباب دولت واصحاب حكومته لازم در كه بنا
كارلرين مجرد دلائل شمائل قصر واعمال فراسته حصر ايتميه لر بلكه ذهن
پاك وطبع دراك لرين دخى اعمال كركدر كه ارباب الدول ملهمون
اقتضاسى ايله الهام الهى وفيض فضل نامتناهى يه مقرون اوله لر **قطعه**
بر دل پاك اهل دولت ودين • فيض الهام ميرسد زخداى •
در ره حق غلط نخواهد كرد • هر كرا نور اوست راه نماى •
ترجمه
دل ارباب دولت ودينه • ايدر الهام دائما مولى •
راه حقده غلط ايدرمى او كيم • رهنما اولا اكه نور خدا •

اوتوز بشنجى باب كتمان بياننده در

آداب جهان دارى دن برى دخى كتم اسرار واخفاى اخباردر
زيرا امور ملكيه اظهارنده فساد عظيم وخطر بيشمار واردر اخبار
واثارده وارد اولمشدر كه حضرت فخر البريه عليه الصلوة والتحيه
بعض اسفارده توريه بيوررلر ايدى يعنى بعض احيانده عزيمت سفر
بيوروب زبان معجز بيانلرى بر وجهله كوهر افشان اولوردى كه
الفاظ دررباولرندن مستمعين توهم اتدكلرى معنانك خلافى
ظهور ايدوب عنان تاب اولوب تحريك ركاب ظفر ماب ايدرلر ايدى
وتوجه شريفلرى بنه كلام مستطابلرينه مخالف اولماز ايدى وقبل
الحركه نه سمته توجه ايده جكلرينه كيمسه شعور بولماز ايدى اكابر
سلف وشاهان باشرف دخى بو مسلكه سلوك خصوصا محاربات

حرکت و سکونلرینی متشکوک ایدرلرایدی **نظم**

چنین باید آیین کردار تو • که کس ره نیابد باسرار تو •
سکندر که با شرقیان حرب داشت • در خیمه گویند در غرب داشت •
درین کار کس با تو انباز نیست • بجز تو ترا محرم راز نیست •
اگر جز تو داند که رای تو چیست • بدان رای و دانش بباید گریست •

ترجمه

بویله اولمقدر مناسب سنگ کردارکنک • اولمیه بر کمسنه یه معلوم اسرارک سنک •
دیدیلر شرقده عزیمت اتسه اسکندر اگر • بارگاهی قاپوسینی جانب غربه آچر •
کندی امرکده سکا بر کمسه انباز اولمز • کندوکه کندک کبی اوزگه کمسنه محرم راز •
ایتدوکک رایه اولورسه غیرلر واقف اگر • ذره دکلو اعتبار اتمز انکا اهل نظر •

واستر ذهبك وذهابك ومذهبك کلام حکمت انجامی مشهور والسنه
ناسده مذکوردر پس اوچ امرک کتمانی لازم ورفقادن جانبندن اخفاسی
متحتم در بری بودر که کیشی سفر ایده جکندن ونه محله کیده جکندن
کیمسه یی آگاه ایتمیه زیرا سلوک ایده جکی راه معلوم اولیجاق کیمسنه
ده نیچه دشمن بدخواه درکار اولوب تیقظ وانتباه اوزره اولور
بری دخی بودر که کیشی اولوراولدیغی محله دین واعتقادنی ونه مذهبه
انتما واستنادنی اظهار ایتمیه زیرا مذاهب اسلامدن خارج وذروه ثمر
وافساده عارج نیچه بیمذهب طریق جفایه سالک واضراره متهالک اولور
بیری دخی بودر که زر وسیمی مستور وجمله اموالنی نظر اغیاردن دور
ایده زیرا اهل طمع مرتبه عددن واحدنک بیرون وعدد رمل وحصیدن
افزوندر بلکه هر سری کتم واخفا اولی واحری در زیرا عالمده محرم اسرار

اکسیر اکبر وکبریت احمردن کمتردر **نظم** منه سر خود باکسی درمیان
که محرم نه بینی ز اهل جهان • بگشتم در اطراف عالم بسی •
ندیدم زیادان محرم کسی • **ترجمه** ایلمه بر کیمسه یه کل کشف راز •
وهرگز محرم اولمز بر کمسه از • جست وجو ایتدم سراسر عالمی •
بولمدم احبابدن بر محرمی • حکما دیمشلردر که درون خالی ایکن دن
خالی دکلدر زیرا تقریر وحکایت ایده جکی یا مواهب نعمت یا نوائب
محنت در علی کل التقدیرین کتم واخفاسنک لزومی بدیهی در
اگر مواهب نعمت ایسه اخفا گرکدر که چشم بد حسادن ایمن تأثیر وآفت
اهل طمع دولت ونعمتی تغییر ایتمیه واگر نوائب محنت ومصائب نقمت ایسه
ستری واجب درتا که دوستلره سبب ملال وباعث انفعال ودشمنلره
مقتضی شماتت ومستوجب صفاء بال اولمیه **نظم** تا توانی سر خود باکس مگوی •
زانکه آن سر شادی آرد یا ملال • گر غمی باشد شود دلها ملول •
ور بود شادی رسد عین الکمال • پس درون خلوت اسرار خویش •
هیچکس را ره مده در هیچ حال • **نظم**
قدرنگی ایتدکجه سرکی کیمسه یه فاش ایلمه • اول کلامک باعث شادی اوله باخود ملال •
حزن وغم اوله ایدر احبابی محزون وملول • اوله شادیلق ایرر اکثرها عین الکمال •
اوبله بند ایله در خلوتسرای سرکی • بولمیه بر کیمسه اکبر مکه اصلا مجال •
نصیحت بر شخص حکمادن برنه سؤال ایلدکه خاطرمه خلجان ایدن سری
کیمه کشف واظهار ایده یم که سر نهفته می حفظ ایدوب غیریلره اشکار ایتمیه
حکیم ایتدی هر بار که اخفاسی سکا لازم اولان اسراری حفظ ایده میوب
اغیاری خبردار ایده جک اوله امرده کاری اولمیانلر نیجون غیره اشعار ایتمیه

بيت چون تو نتوانی کشیدن بار خود • باز اگر نکشد مرنج از بار خود
ترجمه کندی بارک چکمکه قادر دکل سن چونکه سن • بارکی چکمز
سه یارانکه الم چکمک نەدن • **حکایت** اولنور که اسکندر نامدار
اسرارندن بر سرّی مصاحبلرندن برینه اشعار وکتم ومحافظه‌سی بابنده
مبالغه بسیار ایلمشیدی ناکاه اول سرّ سربسته اول شخصک حقه
دهانندن سرکوب آلسنه ناسه دوشدکی اسکندره منعکس
اولیجاق خاطری متغیر وآیینهٔ عالم‌نمای قلبی متکدر اولوب حکمادن
برینه ایتدی که بن مصاحبلرمدن برینی محرم اسرار ایدوب بر سرّی
اشعار وکتم واخفاسنده مبالغه بسیار اتمشیدم اول بدبخت سرّمی
بیچ قلاش واو باشه فاش اتمکله مستحق عقوبت اولمشدر حالا انکا
حقارت اتمک استرم خیانتنکه جزاسی وخیانتنکه سزاسی نەدر حکیم
ایتدی ای شاه دانا وای سلطان کرم‌نما اول بی‌نوایه رنجیده
اولمالکه کندو سرکزی کندیکز افشا ایدوب سز کیشی کندویه لازم
اولان باری تحمل ایده‌میجک ذمتنه لازم اولمیاندن صبر وتحمل توقعی
عجیب ونفسنی لوم اتمیوب غیریلری عقوبت اتمک امر غریب دکلیدر
قطعه سرّ خود باشد داهم تو محرم شو که محرم یافت نیست •
همدم خود باش خودرا زیرا که همدم یافت نیست • دوستی یکروی
ویکدل جستم از پیر خرد • گفت بگذار که انچه میخواهی بعالم یافت نیست •
ترجمه بینه کندوک محرم اول اسرارکه • عالمده ایجره همدم صادق
قنی دوست یکروی ویکدل استمه • کیم جهانده بولمادی کیمسه انی •
اوتوزالتنجی باب اغتنام فرصت وطلب نیکنامی در

مرایای

مرایای ضمایر خورشید مآثر اهل فطنت وارباب خبرته ظاهر وواضح
وآیینهٔ عالم‌نمای خواطر اصحاب بواطن وظواهره هویدا ولایح درکه
طرفة العین برق کذرنده کبی مرور ایدن عمر عزیز انسانی فامواج
ناپایدار بحار کبی هر ساعت عمان عدمه کذار ایدن اوقات زندکانی
بر جوهر بی بدلدر که قیمتی بیلمک لازم واثناء حیاتده مرور ایدن
فرصت که غنیمت بی عوضدر اضاعت اولنماسی امر متحتمدر **بيت**
دمی که میکذرد زان نشان مجوی دکر • چرا که ایلچی عمر تو نمی نشان
کذرد • **ترجمه** هر کز افندی اوله کچن دمدن خبر ایلچی عمر عزیزک
بی‌نشان ایلر کذر پس اوقات زندکانیدن مرور ایدنی کیرو کتورمک
حیز امکاندن دور وباقی قلانی دخی بیچه اولاجاغی پردهٔ غیبده
مخفی ومستوردر ماضی ومستقبل بیننده اولان وقت که حال دن
عبارتدر ابن الوقت اولوب کیشی همان عمرنی اول وقتی بیلوب تدارک
کورمکه وکار وبارنی اول حالده بتورمکه کرکدر **قطعه**
فرصت غنیمتست غنیمت شمار عمر • زان پیش کان برون ورود از دست
ناکهان • دل بر زمانه کی نهد آنکس که عاقلست • دانا بعمر خود نکند
تکیه بر جهان • **ترجمه** کتمدین اول الکدن دوزکار • کیمسون فرصت
غنیمت بیل جهان • اهل دل دنیایه ویرسونمی کوکل • اعتماد ایلرمی عمره عاقلان •
پس بو مقوله روزکار واوقات ناپایدارده صاحب دولت وصاحب
اقبال عزت اول عالی منقبتدرکه اظهار آثار مکرمت واجرای انهار
مرحمت ایله ذکر جمیلن دنیایه یادکار قویه ونیکنامی وعمر کرامیدن
عبارت اولان حیات ثانیه یه ایرمکله عامهٔ خلق روح پرفتوحنه

فاتحه لر اوقیه **قطعه** ای طالب خلود وبقا ودوام عمر باقی بذکر خیر
بود نام ادمی بیست قدر حشمت ومال ومنال وجاه • چون عاقبت
فناست سرانجام ادمی • هرچند فکر میکنم از هرچه درجهان • نام نکوست
حاصل ایام ادمی • **ترجمه** ای طالب خلود وبقا ذکر خیر ایله
باقی اولور قیامته دک نام آدمی • مال ومنال ودولتی قو بوق
جانبنه • فانی اولور عاقبت انجام آدمی • اولمازا فندی حق بو که
نام نیکو کبی • عالمده ایچنده حاصل ایام آدمی • **حکایت** ملوک
ماضیه دن برینک مجلس عالیسنده کبار علمادن برینی اول دکلو
تعریف وفصاحت وبلاغت وفضائل وکمالات بی غایتنی اول دکلو
توصیف ایتدیلر که لقای سعادت التقاسنه اول شاه افاق جهانک
ودلدن اشتیاق کوستروب حضور موفور الحبورنه احضار
ایچون فرمان عالی صادر بیورلیحق اول عزیز باتمییز مجلس سعادت
انیس سلطانی یه دخول ایدوب ادای مراسم سلامدن صکره دعا ایله
فتح کلام ایدوب ملک علام پادشاه اسلام حضرتنه هزار سال
عمر میسر ودولت جاودانی مقدر ایده دیوجک پادشاه ابتدای
ابتداء مقال ده امر محال ایله دعا اهل علم وارباب کمال دن استغراب
وسنرك امثالکز اصحاب فضل وافضالدن استبعاد اولنور عزیز مستجاب
الدعوة دخی جواب صواب ویروب حیات انسانی ایچون بقای بدن
دکلدر وانشه هر نه مرتبه معمر اولسه فی زماننا هزار ساله اولماق
متصور دکلدر اما ذکر الفتی عمره الثانی اقتضاسی ایله ذکر جمیل
سلطانی بر حیات جاودانی در غرضم بو ایدی که رقم نیکنامی حضرت

شاه کرامی هزار سال صحایف زرنکار روزکارده باقی وعلو
قدر ورفعت اعلای مراتبه راقی اوله **قطعه**
کسی کو شد بنام نیک مشهور • پس از مرکش بزرکان زنده دانند
ولی انرا که بد فعلست وبدنام • اکرچه زنده باشد مرده خوانند
ترجمه نام نیکو ایله اولان مشهور • اولسه ده زنده دیرلر انکا زندان •
کیم که بدنام وبد فعال اوله • زنده اولورسه ده دینور بیجان
وبو بیت زیبا احسن تعبیر ایله بو معنایی ادا اتمشدر سعدیا
مرد نکونام نمیرد هرکز • مرده آنست که نامش به نکویی نبرند •
اکابر اسلاف مکارم اتصاف دن بری رساله سنده تعبیر دلپذیر
ایله تحریر اتمشر که ایوان انوشیروان وطاق کسری که متانت
وارتفاعله تمام اشتهار بولمشدر واطراف عالمده بلند اوازه
ونامدار اولمشدر اما جای استعجاب ومحل استغراب علو کنکره سی
وحسن منظره سی ووسعت غرفه ولطافت پنجره سی دکلدر برابر قاج
حجره ده جمع ایدوب دروازه لر قومق کار دشوار ومحل ملاحظه
وجای اعتبار دکلدر بلکه تماشاکاه فکر ونظاره کاه عقل ایوان شاهی
حدائقنده اولان بر زنک زاویه تنکی مصوصنده اولان نقلدر که
حکایت اولنور ایوان کسری تمام ومنظره وروزنه وکاخی اختتام
بولدقده نوشیروان حکما ومهندسینه فرمان ایتدی که تدقیق نظر اعمال
بصر ایدک تاکه عیوب وقصوردن بر علت ظهور ایدرسه تدارکنه اقدام
وتلافیسنه فرمان ایتدی که سعی واهتمام ایدوب دیکله ائلار دخی
تفحص قصور وتجسس معایب ایچون اطرافه وجوانبنه اجاله نظر وادارة چشم

بصر اندکلرندنصکره جمعیتی حضور عزتنده جمیع اولوب ای شاه بامکرمت
علو همتکک ادنی پایه سنه علامت و امارت اولان بو عالی عمارتک عمارت
ارتفاعی کره بندچو نزاینی حل ایدر و شرفۂ رفیعه و غرفۂ منیعه سنک برجی
شرف و غرفۂ سرایوان کیوانه کنکره سنه محل ایدر نظم •
چنین بنا که همایون فلک ندید بچشم • چنین عمارت عالی جهان ندارد یاد •
نخست بار که اقبال کرد باز درش • دری ز خلد بروی جهان بکشاد •
ترجمه بویله بر دلکش بنای حق بو کوزلر کورمدی • بویله عالی بر عمارت اقدی کرکیمه یاد •
عزت و اقبالک ایچدی قپوسن اوّلا • باب خلدی روی خلق عالمه اشدی
آرکان و ایوانی خلل حلولندن مبرّا و اطراف و جوانبی عیوبدن معرّا بر
بنای زیبا و مقاوردکشا اولمش لکن اول ایوان بهبودک رفیع
البنیانک بر کوشه سنده اولان خانۂ مختصر و کلبۂ محقر بو نزهه
سنزهتبالایه صعود ایدن دود کبود دیوار ایوانی سیاه و تیره
و تماشا سیله پرنور اولان دیده لری خیره ایدر پس بو صورتی
محو ایدوب کدرنی کیدرمک غایت مناسب و بو مقوله چشم زخمی اول
ایوان کیوان عنواندن رفع ایتمک لازم و واجب در دیدکلرنده
ابتدی که اول خانه عمر فرزوان کچرمش و آفتاب زندکانیسنی سرحد غروبه
ایرکورمش بر پیر زنک ملکی اولوب بو ایوانه وضع اساس زماننده معمار
طرح و رسم و بو اسلوب اوزره جسم ایدوب لکن سطح ایوانک
تمام هوا و رونق سنوی او ... مانع و حائل و ما فیهی زیاده بها ایله اشترا
یا دخی اعلا منزل ایله مبادله تکلیف اتدکده بکا خبر کوندروب ای ملک
مسقط رأسم اولماغله بو کلبه یه آشناسی و میل بیقیاسی اغتمده عالی

داخل

داخل حیطۂ اقتدار انمش ایکن بر ناچاره بویله شبانۂ محقری ویران ایتمک
مختصری حستکتار روا میدر دیمسی ایله متأثر اولوب ساکت و صامت
اولمش ایدیم اول آن که بو ایوانک بناسی پایانه بوارد پیر زنک روزنه سندن
چیقان دود کبود ایوانک دیوارلرینی تیره و ساکن اولانلرک دماغلرینی
خیره ایدوب بو دخان ایله یاران خاطری نیچون پریشان ایدرسین دیو خبر
کوندردکده کندو مطبخ طعامم ایدرم دیو پیغام کوندرمکله قطع کلام
ایدوب شب هنکام اطعمۂ شهیه و اشربۂ بهیه دن مکمل بر سفره طعام
ارسال ایدوب بر تکه خانکده اثر یاقوب دخان جانکاه ایله ارامکاهمزی بو
لق سیله وصفاء قلبمزی تباه ایمه دیو رجا و مساعده سین استدعا
ادرکده جواب ویردی که دنیاده بنم کسنه واچلر و ضرورت و فقر
و فاقه ایله بی طاقه محتاج لرچه کویان ودد و یران ایله کچنور کن
بریان مرغ و بره تناول بکا دوا میدر و الله رخوه جکرچکلر ایکن
بن اشربۂ لطیفه اچمک سزا میدر بیمش یاشنه یتمش بر فقیرم الی الآن
کلبۂ احزانده فقرانه وجه حلال اوزره جوینه و کشکینه تناول
ایدرکن شمدی آخر عمرده جهت حرامدن حاصل اولان مرغ و لوزینه
یمک جناب آفریدکاردن قورسنکه و شرمسارم امدی ای شاه کسورستان
نی کوشۂ احزانده کالاول ابقا ایت که بو ویرانه ایوان عدالتک
تمام زینت افزا اوله زیرا امراکور سه لرکه سنک کمال عدالتک میکلرت
بنم کلبۂ تاریکیمی زیاده بها ایله الماقدن بیله امتناع ایدرسین و داعیا
عدالت بولنه کیده سن انلار دخی دست حرص وازی املاک رعایایه دراز
اتمکده و از کلور لر بو دخی بو در که سنک قصر و ایوانک مدت مدید

وعهد بعید قالاجقدکلدراقابنم خانه‌م قصه‌سی مدی الدهور صحایف
و اوراق روزکارده مسطور والسنه ناسده دائما مذکور اوله
کرکدر دعشیدی کلام سنجیده‌سی پسندیده اولمغله نهایه لکنه رضا
ویروب فقیره‌یی کوشه سنده ابقا اتدم دیدی حکایت اولنور که
بر پیر زنک برکاو لاغری وار ایدی هرشام و سحر رعایه کیدرکن پیشکاه
ایوان انوشیروانده وجه دلفریب اوزره ترتیب و ترکیب اولنان
عجیب و غریب فراشلر اوزرندن کذر ایدردی برکون ندماسندن
برعه‌ای پیرزنی بویله کستاخانه حرکتله بنیان شوکت دولتی برباد
ایدوب واساس هیبت سلطنتی خراب ایدوب ناموس شکن اولمه دیوجک
عجوز ایتدی که ناموس ملک ظلم و بیداد ایله برباد اولور عدل ایله
دکل وبنای سطوت شاهی جهل ایله خراب وبی بنیاد اولور عقل ایله
دکل وبن پادشاه عالیمقام دعا اینک نام و نجسته فرجام اولسون
دیو بوکاره اقدام ایدرم دیدی فی الواقع راست سویلمش هزار سالدن
زیاده درکه حکایت کلبهٔ پیرزن وایوان کیوان نشان نوشیروان عنوان
دفاتر اولوب آب شیرین ثنا وتحسینی ناودان زبان اوزره جاری
ونفحهٔ بوی لطف ومرحمتی اطراف واکناف عالمه ساری اولمشدر
بیت • جزای حسن عمل بین که روزکار هنوز • خراب می نکند بارگاه کسری را
ترجمه • نتیجهٔ عملی کورکه روزکار هنوز • خراب ایلمیوب بارکاه کسرایی
نصیحت چهره‌کشای صورت حکمت اولان منوچهر معالی‌منقبت کلمات
بلاغت غایتنده واقع اولمشدرکه دنیای دنی‌یه اعتماد لایق ویره جمله
عقله موافق دکلدر عاقل اولدرکه امر مستعاره دل نبند و مفتون

آمال بی مثال دنیویه‌یه کردن بالنه پیوند اتمیه وهرکیم که
من سبحانه ولطف یزدانی ایله مسند پادشاهی ارزانی اوله انک ذمت
همتنه ادای حق نعمت فرض ومتحتم ومقابله سنده شکر وحمد امر لازم
درپس مصالح معاش ومعادمیانن جمع اتمکه سعی کوکرکه دنیاده
نیک نام وسالک طریق مروت وفتوت اولمغله عقباده معتز وخجسته
فرجام اوله بیت بافتوت همنشین شو بامروت یار باش • وانکهی
از تاج وتخت خویش برخوردار باش • ترجمه فتوتله همدم مروتله
یار اول • سعادتله صکره شها برقرار اول • حکایت اولنور که
شاهان عالی‌نژاد وسلاطین نیک نهاددن شاه کیقباد که قوت رای
ثاقب ایله نظم بلاد وترتیب آیین مناسب ایله ترفیه عباد ایتدی غزنوی
انده ماثر نیکو سندن بری بو ایدی که چابکسواران مضمار بلاغت
وکوی ربایان میدان فصاحت اولان شعرایی کمال ایله تربیت وترغیب
ایدردی ونام نیک صحایف روزکارده مدح شعراونیک
عمارت پر برکات ایله باقی قالور دردی قطعه کرنبودی نظم
فردوسی ندانستی کسی • بزم کیکاوس و رزم رستم واسفندیار •
کشت از نظم نظامی نام بهرامی بلند • شد ز شعر انوری اوصاف
سنجر اشکار • ترجمه اولمیدی نظم نظامی نام بهرامی بلند شد
ز شعر انوری اوصاف فردوسی بلمزدی تمام • بزم کیکاوس ورزم رستم
واسفندیار • ایلدی نظم نظامی نام بهرامی بلند • اولدی شعر انوریدن
وصف سنجر اشکار • حکایت ایدرلر که بوستان سلطنتک سرو سر افرازی
سلطان محمود غازی بر باغ زیبا وبر کلشن رعنا ترتیب وپیدا اتدی که

مثال روضهٔ رضوان دلکشا ومانند فردوس برین بهجت افزا ایدی
کمال نزاهتده رشک گلستان ارم وهیچ بوستان بهشت سرسبز وخرم ایدی
بسی گل شکفته براطراف باغ • نظم برافروخته هر گلی چون چراغ •
ریاحین دمیده براطراف جوی • صبا عطر بیزد هوای مشکبوی •
درختش زطوبی دل اویزتر • گیاهش زسوسن زبان تیزتر •
کورنمز گل وغنچه دن صحن باغ • ترجمه چچکلر فروزان مثال چراغ •
ریاحینله پر در اطراف جوی • صبا عنبرافشان هوا مشکبوی •
درخت د لاویزی طوبی مثال • گیاهی کورن سوسن ایلر خیال •
باعث وجودی وعرصهٔ شهودده سبب ورودی اولان پدری ناصر
الدین سبکتکینی کمال توقیر ایله اول باغ پرلطافته دعوت وبر وجه اله تر
تیب اسباب ضیافت اتدی که خوان سالار فلک انک مثالی بر بزم زیبا کورمش
ومهماندار زمان بو آرایش ایله دخی بساط زمینه بر سماط بسط الوب عرش
ایدی موائد خلد برین ده نشان ویرر کوناکون اطعمهٔ لذیذه شهیه
وحلویات بهیه حاضر وآماده وحلاوت ولطافت شراب طهور شرا
ابدر خوشگوار اشربه حددن زیاده وفاخر ومکلف ظرفلر ایله طرف
طرف سفره لر کشاده ایدی نظم اناهای نوشین عنبر سرشت •
خرداده ازخرده های بهشت • زمرغان فربه توکوکی بساط •
برآورده پرمرغ وارا زنشاط • زلوزینها ورحلوای تر •
بتنک آمده تنکهای شکر • ترجمه کاسهٔ لعلین لب وعنبرسرشت •
هر بریسی تحفهٔ باغ بهشت • مرغلر اله اولدی بساطی کلنه •
مرغ وش پروازه کویا براحر • طوبطلو لوزینه وحلوای تر •

تنك

تنك دل اولور کوروب تنك شکر • ماسم ضیا فتی اتمام واکمال دن
صکره سلطان محمود بو باغ جنت مثال حقنده نه بیلورسز نظر
انور کوره بیلچ کورنیور دیو پدرنه سؤال اتدکده ناصر الدین ایتدی
ای جان پدر حقا که جای تماشا بر باغ عظیم وزیبا وروضهٔ دلکش
وحدیقهٔ مسرت افزا وفرح زدادر اما ارکان دولت وملازمان
حضرتدن بسنیلر بو مقوله باغ وحدیقه یی اختراع وایجاد
ولوازم ضیافتی اعداد ایده بیلورلر اما شاهان عالی نژاد احداث
اتدکلری باغ اول ایله کرکدر که نظیری بر کیمسه وجودده کتوره میه
وحدیقه سنده بتن تازه میوه لری قطعا غیری بستانلر بتوره میه
سلطان محمود اول بیورلدن نه مقوله بوستان اولمق کرک دیوجک
جواب ومرغوب ایتدی که بستان فضلا وحکما وکلزار شعرا وفصحا
نهال بیمثال تربیت واحسانی غرس ایله که باغ ارم کبی هردم سرسبز
وخرم اولوب انک ثمره سنه سردی زمستان وکرمی تابستان
بر وجه اله ضرر اثر واوله حدیقه انیقه ده اچیلان تازه کلنلرک
زنک رونیه ولطافت بوینه روزکار زورکار اصلا اثر اتمز نته
کیم شیخ نظامی دیمشدر نظم عمارتهای عالی ساخت محمود •
که هر یک همسر چرخ برین بود • نه بینی زان همه یک خشت برپای •
ثنای عنصری ماندست برجای ترجمه عالی عمارت یاپدی محمود •
سپهر ایرشیدی هر بری چق • جهاندن سمدی انلر ردن اثر یوق •
ثنای عنصری قالمشدر انجق • وبو مضمونی اداده بو ابیات
دخی عجب زیبا واقع اولمشدر • نظم

نوشیروان عمارت باغی خیال داشت • بوزرجمهر گفت که ای شاه کامران •
آب وزمین وعلکت اگنون بدست • باغی بساز برطرف جویبار آن •
بنجی نشان که دولت باقیت بردهد • کین باغ عمرگاه بهارست وگه خزان •
ترجمه
بر باغ یاپمق استدی نوشیروان مکر • بوزرجمهر دیدی که ای شاه کامران •
اب وزمین وممکلت الده ایکن اینتما • بر باغ که میوه سی اوله اقبال جاودان •
کوردون دونه ایله زنهار اعتماد • بو باغ عمر گاه بهار وگهی خزان •

اوتوزیدنجی باب رعایت حقوق بیاننده در

ادای مراسم حقوق ذمت وهمت کافهٔ برایایه عموماً وارباب
دولت واصحاب قدرت وشوکته خصوصاً لازم وامر متحتم در زیرا
بو معنی طهارت ذات ولطافت صفاته وعلو نسب وسمو حسبه
دلیل ظاهر وبرهان باهردر امری ادای حقوق نعمت الهی
دن صکره ادای حقوق شفقت والدین دخی ذمت اولاده
دین وفرض عین در که حق جل وعلانک رضاسی رضاء والدین
ایله بازبسته وحقوق الهیه ایله حقوق والدین اداسی بری برینه
پیوسته در واحادیث قدسیه واخبار نبویه ده من رضی عنه
والداه فانا عنه راض وارد اولمشدر یعنی حق تعالی بیورر که
والدین خشنود وراضی اولدیغی اولاددن بن دخی خشنودم
ووالدینه احسانی کندی عبادتنه قرین قیلوب کتاب مبین
ده محمد مرسلین نبی امین علیه صلوات المصلین حضرتنه خطاباً
وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه وبالوالدین احسانا بیورمشدر
خلاصهٔ معنی شریفی حق جل وعلا بیورر دیکه غیری نه عبادت ایتمیوب

انجق جناب کبریایه عبودیت وطاعت ووالدینه احسان ورعایت
ایده سز پس رضاء والدین دنیاده موجب ازدیاد دولت ورفعت
درجات وعقباده سبب سعادت وباعث نجات در **نظم**
چو شیرویه تعظیم خسرو نکرد • از و باد نکبت بر اورد گرد •
ترجمه
ایلدی پرویزه چون هرمز دعا • آکه اولدی عز ودولت رونما •
خسروه شیرویه تعظیم اتمدی • انکیچون هرکز اوکوب بتمدی •
حکایت کبار تابع عالیمقداردن مالك دینار نقود وقار وسالك
مسالك ابرار واخیار مالك بن دینار علیه الرحمة العزیز الغفار
حضرتلری برسال فریضهٔ حج ادا ایدوب کعبهٔ معظمه شرفها الله تعالی
ارکان وشرائطنی اوزره طواف وزیارت وغونه عرصات اولان
موقف عرفاتده خلقله مراجعت وعودت ایدیجک اول شب واقعه
سنده آسماندن روی زمینه نزول اتمش ایکی ملك کوروب احدهما
اخره دیدی بو سنه یکمك حجی مقبول وکیمك تیر دعاسی هدف استجابته موصول
اولدی دیو سؤال ایدر اول دخی جواب ویرر که جمله حجاج بالتمام
حجی درجهٔ قبوله وحیز حصوله وصول بولدی الا احمد بن محمد
بلخی که مشاق طریقی اختیاری ایله بوده کلوب دوروده ازاهدن قدوم
اتمش ایکن حجی قرین قبول اولمایوب ثوابندن بالکلیه محروم اولدی
دیدی **مصراع** بیچاره کسی کو شود از کوی تو محروم **ترجمه**
درکهکدن دور اولان بیچاره در • مالك خوابدن بیدار اولوب
اندیشه دن صباحه دك بیقرار وعالم بیابانه تنك وتار اولدی
علی الصباح قافلهٔ خراسان صوبنه روان اولوب میانهٔ قافلهده احمد

عمری پریشان اولوب اطرافده گزدان ایکن ناگاه دامنی انداختم بر خیمهٔ
عظیمه یه ایرشدی که ایچنده بر جوان زیبا روی لباس پلاس ایله خاطر شکسته
وگردن و پایینه غل و زنجیر بسته طورردیلر غمدیده سی مالکه راست گلیجک
سلام ویروب ای مالک خوابده حج مقبول اولمش کوردک جوان
بنم و بو لباس پلاس و غل ذل و قید و بند بکا نشانهٔ حرمان وعلامت
خسراندر دیوجک مالک ایدم متحیر اولدم و دیدم که الله اکبر سن
بو یله ضمیر منیره مالک و صفاء قلب ایله مسالک عرفانه سالک اولاسن و خصوص حجدن
محروم اولماغه سبب نه ایدوکی معلوممک دکلمیدر ایتدی که بدرم
بندن خشنود اولماغله درگاه قبولدن مردود و ناقبوللر زمره سنده
معدود اولدم بابم که فندن دریدیو سوال اتدکده بو قافله ده
دیدی امدی بکا برکمسه همراه ایله تاکه واروب شفاعت ایله بنی
سندن خشنود ومافتیکی مسعود و محمود ایده بیلم دیدم اول دخی ام
قوشوب اول محله قریب اولیجق کوردم که شاهانه خیملر ایله سایه
بانلر قورلمش وملوکانه بساط دوشنوب کرسی اوستنده اوتورمش
بر پیر خوش محاوره نکا طرافنده صف صف ادملر طورمشلر اوکنه واروب
سلام ویردم احسن وجه اوزره رد سلام و عزت واکرام ایدیجک بنی
هیچ اولادک وارمیدر دیو سوال اتدم اظهار حزن واسف ایدوب
بلی اطوار ناهموارندن خشنود اولمدوغم بر ناخلف واردر دیدی
ای پیر خجسته ضمیر بیلورمیسن که بو کونه کیمسه دن دلگیر اولق
زمانه و قلوبده بغض و عداوت و ازار باقی قلاجق اوان دکلدر
بلکه موسم عفو و غفران و وقت ایثار لطف و احسان در دیو رونه

فرزند

صیغ جرایمی اعدا کوفی ایکن سن قطعهٔ کبدک اولان فرزندک عذابنه
الیمه مبتلا ایدوب نار جحیمده کباب اولمه رضا شانکه لائق دکل
وابوت و شیخوخته مناسب و روا میدر وبن روزکارده مالک بن
دینار نامی ایله اشتهار بولان فقیر بیمقدارم شو مقوله بر خواب
کوردم و خدا و رسولی شفیع اتخاذ ایدرم که انک وضع شنیع و جرم
وکناهندن کچوب صفاء بال ایله حلال و مظهر عفو و مغفرت ایله سن
کوکلک توجه واقبال ایدرسین دیدم بو کلامی سرک مسموعی اولیجق
قیام ایدوب ای شیخ هرگز اندن خشنود اولماغله عزیمت و جرم
وکناهندن کچمک نیت اتمشیدم چون سن کبی بر عزیز کلوب حصول
مامولی ایچون خدا و رسولنی شفیع اتخاذ ایدر بن دخی کلامکی معقول
قبول ایدوب جرم وکناهندن کچوب الا خاطرم خوش اولدی و غضبم
دافع اولوب حدتم نفسیم سکون بولدی دیوجک بره مدح وثنا و خیر دعا
ایدوب پس بری تبشیر ایچون خیمه سی جانبنه شتاب اتدم اول
جوانی کوردم که کردنندن غل و پایندن بندی اخراج ایدوب
لباس پلاس یرینه جامهٔ رضا وقبای زیبا کیوب خیمه دن طشره
چقدی بنی کوریجک ای مالک جزاک الله خیرا حق تعالی سکا خیر جزا
اعطا اتسون بنم بدرم بیننه صلح القا ایلدی که انک برکت رضا و سعادت
اقتضا سیله بنم دخی حجم مقبول اولوب دفتر اعماله رقم عفو و قبول
چکلدیلر و مزارع امالمه تخم رضا و خشنودی اکدیلر دیدی مثنوی
انکه تنت یار فی از جان او است • قطرهٔ از چشمهٔ حیوان او ست •
خدمت او کن که بجا آوری • برک دهش تا بنوای رسی •

ترجمه اول كه تننك پاره سيدر جاننك • قطره سى در چشمهٔ حيوانڭ
حدمتن ايت كيم كوره سين عزتى • بنده سى اول كيم بوله سين نعمتى
ودعا وخشنودى مادر رضاى پدردن اكثر نتيجه بخش اولوب
على الفور اثر ايدر تنزيل جليل لازم التبجيلده ووصينا الانسان
بوالديه حملته امه تفصيلى دخى بو معنايه ادل دليل در وسرور كاينات
ومفخر موجودات حضرت رسول اكرمك عليه وعلى ساير الانبياء ازكى
الصلوات وانمى التحيات كلام پربركاتلرنده الجنة تحت اقدام الامهات
وارد اولمشدر معناى شريفى جنت انالركز ايقلرى التنده در ديمكدر
يعنى هر كيمسه كه مادرنك خدمتنده اقدام ايله قيام ورعايت
حقوق وشفقتلرنه اهتمام ايدر عنايت ملك علام ايله مقامى
دار السلامه بيت جنت كه رضاى مادر انست • اندر ته
پاى مادر انست • ترجمه حق بودر كيم باغ رعناى جنان •
اولدى زير پاى پاك مادران • برى دخى رعايت حقوق ذوى
القربى در يعنى صلهٔ رحم محافظه سى واقربا ومتعلقات ملاحظه سى
جملهٔ مواجب اسلاميه دندر وصلهٔ رحم عمرى اوزون ونعمت
ورزقى افزون ايدر واحاديث قدسيه ده بو معنى وارد اولمشدر
كه بن رحمانم ولفظ رحم بو اسمدن مشتقدر پس هر كمسه كه صلهٔ
رحم مراسمين رعايته مداومت ايدر بن دخى انى رحمته واصل
ايدرم وهر كيمسه كه قطع رحم ايدر بن دخى انى رحمتمدن منقطع وبى حاصل
ايدرم حكايت اولنور كه حق سبحانه وتعالى حضرت موسى يه على
نبينا وعلى ساير الانبياء اشرف الصلوات واكمل التحيات وحى بيوردى كه اقربانه

بجامله وحسن معامله ايده حضرت موسى يا الهى نه كونه معامله ايدهيم
كه رضاكه موافق وقبولكه لايق اوله ديوجك جناب عزتدن خطاب مستطاب
اير شدى كه اقربايه احسان ايله اكر غايب ايسه سلام ودعا ايله واكر
حاضر ايسه فقرا وضعفاسنه صله وعطا ايله اكر توانكر ان ايسه زيارت
وثنا ايله بيت برخويش كشاده كن ره وصلت خويش • تا از همه
پيش باشى واز همه پيش • ترجمه قوملكى وصلكله شاد ايت دايما
تا ايده ايلدن سنى اعلا خدا • برى دخى رعايت حق استاد ومعلم در كيمسه
كه حق استاد ومعلمى بيلوب مراسم احترامنى ولوازم اكرامنى اتمام ومقام
رعايت اداينده قيام ايده دنيا وعقباده برخوردار ونائل المراتب كبار
اولور حكماء نيك نهاد وعلماء عالى نژاد خدمت وحرمت استاد سببيله
واوتاد دردى عشلر اوتاردن مراد زمرهٔ اوليادن اول طائفهٔ
عليادر كه چتر زرين طناب عالم انلارك بركت وجودى ايله بر پا
اولور نظم • فرامش مكن حق استاد علم • كه رحمت اوست بنياد علم •
اكو دولت مهر استاد نيست • بدست اميد تو جز باد نيست •
مر استاد را هر كه محكوم شد • بسى برنيامد كه محروم شد •
ترجمه اونتمه حقنى استاد علمك • انك سعيله چون بنياد علمك •
درونكده يوغيسه مهر استاد • جميعاً كار ورو بارك اوله برباد •
اولا استادنه هر كيمكه محكوم • اولور البته چوق چكمز اومحروم •
برى دخى رعايت حق جوار در انلار كه دارلرى قصر وبارگاه
ويا باغ ودركاه قربنده واقع اوله رعايت واكرام لرى حقوق
اسلاميه دندر حديث شريفده وارد اولمشدر هر كيمسه كه حق

حق تعالی حضرتنک واحدانیتنه و روز قیامتک قیامنه ایمان کتوره
همسایه لرینی کرایی طوتنه وانلاری کرامی طوتمق حب المفقود ایصال
نفع وکندو سنکه وغیریلرکه ضرر وزیانینی انلاردن دفع اتمکدر
اگر درویش و بی نوا ایسه پیوسته اول دلشکسته لرک احوالنی
استفسار ومرحم تفقد وعنایت ایله دللری یاره سنه نیجه رایحه
حکایت بر اهل قدرت وصاحب مکنتک همسایه لرندن بر درویش
دلریش وار ایدی برکون توانکرک صغیر اوغلی اول درویشک
منزلنه واروب انی اهل وعیالی واولاد واطفالی ایله تناول طعام
ایدنه
چکه کورد که میل ایدوب بر زمان اوکنه طعام چکه لر دیو منتظر
اولوب بریسی تقید اتمکله صغیر زار وکریان وکرسنه منزلنه
عودت ایدوب کریه وزاری ایله پدر ومادرینه بر بر نقل ایلدی
سبب بکاسندن سؤال اتدکلرنده همسایه خانه سنه واروب انلار
اکل طعام ایدوب کندوسنی طعامه اغدکلرینی اعلام اتدی پدر ومادری
کوناکون اطعمه بهیه ومأکولات شهیه کتوردیلر میل اتمیوب عادت
اطفال اوزره اغلیوب بن اول طعامدن استرم دیو فریاد واصلا اطعمه
نفیسه دن یمیوب عناد ایلدی آخر الامر پدری ناچار اول فقیرک
درخانه سنه واروب طشره یه دعوت ایلدی وای درویش
نیک اندیش لا یبقی درکه سندن بز متألم ودلریش اولاماز وجول
رنج ورحمت بولامیز دیوجک درویش ایتدی حاشا که بندن
برکمسه یه رنج وضرر حاصل واینک خاطرنه غبار ملال واصل اوله
توانکر ایتدی بوندن بدتر رنج وضرر میسر میدر که پسر جان
برابرم سنک خانه که واروب سن اهل وعیالک ایله طعام تناولنه مشغول
اولوب اکابر لقمه وبرمیه سن کریه کنان کلوب بر وجهله ارام اتمیوب
تسلیتی قابل وسزک طعامکزدن استیوب بزم اولان اطعمه نفیسه
تناولنه قایل اولمیه درویش بر زمان سر فکرتی زانوی حیرته
قیوب ای خواجه بو قصه بر حصه نک ضمننده بر قضیه مخفیه واردر
اصلنی بندن سؤال اتمه که پرده ناموسمز دریده اولور وستور
اولان احوالمز شهرت بولوردی **قطعه** ای که بر مرکب تازنده سواری
هش دار • که خربارکش بنک دراب وکلست • آتش از خانه
همسایه درویش مخواه • کانچه بر روزن او می کذرد دود دلست •
ترجمه ای سوار اسب رهوار اح کوزک ایله نظر • کیم خر بیچاره
قالدی اب وکل ایچره زبون • خانه همسایه درویشدن نار ایستمه •
روزندنه کورینن اولور انک دود درون • خواجه نامدار
اولی سری اظهار ایله دیو مبالغه بسیار ایدجک ایتدی ای خواجه
معلوم اولسون که تناول اتدکوز طعام بزه حلال وفرزندلرکه
حرام ایدی فلهذا اول مقوله طعامی ویرمکه اقدام اتمدم خواجه
تعجب کنان سبحان الله هیچ بر طعام اولورمی که شرعا برینه حلال
اخره حرام اوله دیدی درویش ایتدی قران عظیمده فمن
اضطر فی مخمصة ایه شریفه سنی اوقیوب معنای لطیفنی ملاحظه
اغدکمی وطریقه انبقه عرفانه کتمدکمی پس هر کیمسه که کمال مرتبه
فقر واضطرار ایله ناچار اولسه اکل مردار اکه حلال در اما
درمانده اولمیانلره حرام وموجب وبال در امدی اوچ کوندر علی

الا تصال اهل و عیالم و اولاد و اطفالم ایله طعام تناول ایتمیوب
تحمل جوعه بر برزه مجال قالمامغله فلان ویرانه ده بر دراز کوش
لاشه سی بولوب برمقدار گوشت کسوب بعد الطبخ اهل و عیالم ایله
ستره مق ایچون تناول ایدرکن فرزند دلبندک کلوب انک طعامنه
توجهنده تغافل اغتش ایدک حال بو منوال اوزره اولیجاق جای
سؤال اولورمی دیدی **بیت** تو راشب بعیش و طرب میرود •
چه دانی که بر ما چه شب میرود • **ترجمه** سنکا شامک کچر عیش و طربله
کذا بلورم اتا نعیله • چون خواجه بو کلام سوزناکی استماع ایدیجک
گریه فراوان و فوق الحد فریاد و افغان ایدوب واویلا که حضرت
پروردگار روز قیامت بکا عتاب ایدوب همسایه که بو مقوله
عجز و اضطراره گرفتار اولوب سن انک احوالندن خبردار اولمق
لایق و سزاوار ایدی دیو خطاب ایدرسه کی زمانده نه کونه جواب
ویره بیلورم دیو درویشک الن الوب خانه سنه کتوردی و نقود
و امتعه دن هر نه یه مالک ایسه تمام نصفنی اوله کرایه عطا ایلدی
جمله مقاصدین فوق المأمول بتوردی اول کیجه سرور کاینات
و مفخر موجودات حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم واقعه سنده
کورینوب ای خواجه همسایک حقنده اتدوکک شفقت و مرحمت
سببیله جناب عزت جمله معصیتلرک مغفرت ایلدی و مال و ملکک
برکت بولسون کرک و جنت ده نعیم جنتین اولسون کرک دیو بیوردیلر
بیت دستگیری کردی همسایه درویش را • تا بیمرد جنان هر چه
بینی خویش را • **ترجمه** ایله کل همسایه درویشی احسان و عطا •

تا بیمره جنت ایچره اوله همسایه سکا • و چون سلاطین جهانه دار
السلطنه و سائر قلمرولری خانه منزله سنده در پس شهرنده اولان
هر محتاج و بی نوایه و هر فقیر و کدایه حق جوار ثابت اولوب پادشاه
انلارک احوالندن آگاه و سایه سعادت مایه سی پناه اولوب
علی قدرهم تعیین مراتب و تقریر رواتب دخی همتلرینه لازم و واجب
در **حکایت** کتب تواریخ ده مسطور و السنه ناقلین ده مذکور
برخبر مشهوردر که نخل موزون بستان رسالت گلبن گلزار اصالت
سرو سرافراز باغ لطافت عزیز مصر حسن و ملاحت نور دیده پیرکنعان
محبوب ملک مستعان حضرت یوسف صدیق علی نبینا و علیه و علی سائر
الانبیاء الصلوات الحسان محروسه مصرده مسندنشین عزت و سلطنت
و فرمان روای مملکت و ملت اولدقلری ایامده حکمت خالق البرایا
ایله ظهور ایدن قحط و غلا هنگامنده روز بروز جسم لطیفلری
نزار و ضعیف و بدن شریفلری لاغر و نحیف اولوب غیرت افزای
گل رعنا اولان رخسار مطالری صولمغه و رنک روی دلجولری
زائل اولوب رخلری روی عشاق بر درد کبی زرد اولمغه یوز طوتدی
کیفیت اختلال احوالدن و سبب تغیر بالدن سؤال ایتدکلرنده
جواب ویرمدیلر تکرار سؤالده الحاح تام و هر طرفدن زیاده ابرام
اولیجاق بیوردیلر که بر نهانی مرضه مبتلا یم و مغلوب درد و کدرم
بلا یم حکما ایتدیلر مرضی تقریر ایلک تا معالجه سیله مشغول اولوب
تدبیر ایده لم حضرت بیوردیلر که سریر پادشاهی و مسند جهانبانیه کا بسر
و زمام اختیار رعایا دست تصرف قسمه کیروب عامه برایا امرمه مسخر

اولانلی حفت سالده که نفسمک هوسی وکوکلمک آرزوسی بودرکه نان
جودن سیر اوله وبرکون غایله حائله جوعدن خلاص بوله بوآنده
کلنجه عدم مساعده دن رنجه ومقهور دست شکنجه ده حکما یالنجون
بو مرتبه زحمت ومشقت چکرسن ومزرع فوادیکه نهادکزه تخم ضعف
ملال اکرسن دیو جکسیورد یلرکه مالک ممالک فقر وضرورت اولنلر
آنلره موافقت وسالک قناعت اولان محتاجلره مرافقت ایدرم وخوف
ایدرم که برکیجه بنم ولایتمده برفقیر کرسنه لکدن دلکیر اولوب بن
اول شب سیر اولمغله روز قیامتده شرمسار وملک جبار عتابنه کرفتار
اولام وکبار مشایخدن بریلنه عندلیب طبعی نمط بحار اده بو قطعه
دلانزا ایله نغمه سرا اولمشدر **قطعه** ای کرده شکم سیر از انواع طعام
یاد آر از ان کرسنه بی آرام • تو شب همه شب بخواب ونالهکنان خود
کوکه چنین روا بود در اسلام • **ترجمه** یاد ایله کرسنه احوالن ای نفعا یله
سیر اولان نادان • دار اسلامده روامی بوکه کیجه سن اویخوده اول انی
فغان • **حکایت** اولنورکه ولایت شامده ملوک سلاطیندن ملک صالح
اطلاع مناظم ومصالح انام ایچون کیجه لر بر غلام ایله خارج شهرده حقوق
مقابر ومزارات ومساجد کثیرة البرکاتی زیارت ایدوب هرکسک
احوالنی تفحص اتمکی عادت اتمشیدی زمستان کیجه لرندن برنده اتفاق
بر مسجدن نکاه ایدرکن کوشهٔ چشمی بر درویشه ایردی برهنه
لکدن برک بید کبی لرزان وباد حزان فقر وضرورت ایله اوراق
نخل صبر وسکونی ریزان اولمغله یا الهی وای پادشاهلر پادشاهی
ومحتاج لرک پناهی سنکه پادشاهلره ارزانی اتدککل نعمت دنیویه یی

سرمایه

سرمایهٔ حظوظ نفسانیه ومدار هوا ومشتهیات شیطانیه ایدوب
احوال ضعیفان ومحتاجاندن غافل واداء شکر نعمتدن تمام
ذاهل اولمشلردر اکر انلر روز قیامتده داخل جنت اولورلر
لاارایب وروضهٔ رضوانه یول بولورلر ایسه سنک عزت وجلالک
حقیچون بن اول جنته وضع قدم اتمم وانلارکتدوکی طریقه کتمم
دیو ایمان وبی اختیار فریاد وافغان ایدردی ملک صالح درحال
مسجده کیروب درویشه برقبای زیبا ایله اون بیک اقچه اعطا ایلدی
ونالان وکریان ایتدی که بن شو بله استماع اتمشم که درویشان پادشاهان
جنان اولسه لر کرکدر امدی شمدی بیز پادشاه ایکن سز کله صلح
وصلاح اتک فردای قیامتده سزلر پادشاه اولیجاق بیزمله مخاصمی
قپوسنی اچماک ونظر حمایتکزی دریغ ایدوب آب رو عزی یرلره
صاچماک دیو رجا وخضوع علنه التجا ایلدی **نظم** من امروز کردم
در صلح باز • تو فردا بروی مکن در فراز • من انکس نیم کز غرور حشم
ز بیچارکان روی درهم کشم • تو هم با من از سر بینه خوی زشت
که تا ساز کاری بود در بهشت • **ترجمه** سکا اچدم دیم صلح وصلاحی
دار دنیاده • بکا سنده کشاده ایله باب لطفی دنیاده • نه عمکندر
بنی مغرور ایده اقبال دعنوان • اولمی بن کدا الرخ دمتنده هیچ روکردان
بکا لطف وعطا ایله بکون حسن رضا کوستر اوله باغ جنان ایچنده تا عون
خدا یاور • بری دخی رعایت حقوق ضیفاندر اکرام مهمان لازمهٔ
ذمت اهل ایماندر زیرا انلر قبل رحماندن بر هدیهٔ سنیة وعطیهٔ
علیة در وحدیث صحیحده بو معنی تصریح اولنمشدر که هرکیمسه که حق

تعالی یه و روز قیامته ایمان کتوره آکه لایق اولان بودر که مهماننی
اکرام ایده حسب المقدور خدمتنی بتوره واکرام مهمان بودر که
کمال مرتبه اعزاز واحترام وشاننه لایق وحالنه موافق وجمله
رعایتده اقدام اوزره قیام ایده تکلفات رسمیه محافظه سنده
قصور وتلطفات عادیه مراعاتنده فتور صدور ایتمیه قطعه
چون مشرف شوی بمهمانی هرچه داری فدای مهمان کن
وز ره مردمی و دلداری هرچه دلخواه او بود آن کن ترجمه
سنی تشریف ایدرسه بر مهمان نیه قادر ایسك فدا ایله
آکه مرد ملك ایت هوادار اول جمله دلخواهینی ادا ایله
حکما دیمشلردر که مهمانك کیم ایدوکنه نظر اتمه مهمان مقتضای کرمکله
عمل ایده زنهار مسکین خستیدر دنائته کتمه حکایت مشهوردر که
برکون حاتم الطائی تك وتنها بنی قیس قبیله سنه نزول وبر محله دخول
ایتدی اول زمان سید قبیله مالك بن اویس ایدی اتك کیم ایدوکنی
بیلیوب عظم شاننه وعلو مکانته مطلع اولماغله مهماندارلق مراسمنی
واکرام واحترام لوازمنده تقصیر ایتدی وفقیر بابنده مساهله یکنه
کتدی حاتم اول جام زهرآلود مذلتی نوش ایدوب اول بار کرانی
کرم جبلیسی ایله واصالت نسب وحسبی ایله تحمل ایدوب خاموش
اولدی چون اول قبیله دن ارتحال داهنه سالك اولدقده تصکی
مهمان نه مقوله کیمسه ایدوکی معلوم مالك اولیجق غایتده شرمنده
وکمال خجالتنده سرافکنده اولوب نامهٔ اعتذار یازوب جنابنه ایلتری
بیلمکلر شانلرینه لایق واحواللرینه موافق وجهله رعایتی ومراسم

ضیافتی مهیا وذمت همت کرمایه لازم اولان خدمتی ایفا ایدهمدم
حالا بوکونه بارد معامله ظهورندن متألم ودلریشم وبوخجالتدن
سرافکنده وپریشانیم بیت چکونه سر زخجالت برآورم از پیشت
که خدمتی بسزا بر نیامد از دستم ترجمه خجالتدن عجبی دالما اولسم
سرافکنده سکا لایق الدن کلدی حیفا که برخدمت امدی ستوقیع
درکه بیلمزلکله صدور ایدن قصوردن بنی معذور والعذر عند کرام
الناس مقبول فحواسی اوزره شیوهٔ کرم مقتضی قبول عذر خواهان
اولماغین تقصیرمی دامن عفو ایله ستر بیوره سز بیت اگر در خدمتت
تقصیر دارم بفضل شاملت امید وارم ترجمه قصورم خدمتکده
کوجه بیارم سنك فضلك اومارم تا دلدارم دیو قصورینه اعتراف
ایله عذر خواهلق وبوکونه بسط مقدمات اعتذار ایلدی حاتم جواب
یازدکه بندن توقیع ورجا اتدکل قبول معذرت خصوصنده دغدغه
واضطرابکز چکم وساحهٔ خاطرکه تخم حزن وملال اکمه زیرا بنم مرقوم
الی اقتضا ایدرکه بوکونه صد هزاران کناهی بر کره عذر خواهلغله
قبول وساکلکه مسالك معذرت اولا ندری مأمول وسئولدرنه
موصول قیلم بیت چون بر تو عذر از افق مهر نمود ناپیدا شد
جو سایه هر جرم که بود ترجمه مهر عذر اولسه نجنکم رونما سایه
وش نابود اولور جرم وخطا امانتی بیله مدیم دیمك کلام درست
اولمایوب ارباب فتوت فاتنده محض قصور وشیوهٔ کرمدن غایتده
دوردر قاعدهٔ ضیافتده مراسم اعزاز واکرام ولوازم توقیر واحترامی
اشراف وکرامه مخصوص قلماق علامت مروت ونشانهٔ فتوت دکلدر

بلکه شرط میزبانی بودرکه سماط اکرام ونعم بیحساب سفرهٔ افتاب
عالمتابی کی هرکسه یکسان تابنده وسحاب جود واحسان ابر نیسان
ارزورسان کبی هرجانبه برابر بارنده اوله اکرمهمانی مرد عظیم
الشان ومردم رفیع العنوان ایسه ایفاء حق ایدوب قدرینه
کوره رعایت واکر فرومایه ایسه مقتضای ذات مجتمه صفاتی
اولان مروت وفتوت لوازمنی وحمایت اغشل ولورزیرا کبارعالیقدار
خدمتنده تقصیر موجب ندامت ومنجلب شرم وخجالت در اما مستحقلر
حقنده احسانک تفضل واحسانی سبب بدنامی وباعث پشیمانی دکلدر
وبومعنا بحسن تعبیر ایله ادا وابلغ عبارت ایله انشا اغشلردر نظم
میهمانرا عزیز باید داشت • ازره مردی وجوان مردی • کربزرک
ولایق خدمت • خود حق او بجای آوردی • وربود سفله کس نکو کفت • که چرا با وی این کرم کردی • ترجمه سا که مهمان
اولسه برکمسه اکر • ایله مرد ملک بولنده عزتی • اولی مسافر
برجلیل القدر ایسه • ایتمش اولورسین یرنده خدمتی • سفله
وادنی ایسه کمسه دیر • نیچون ایتدک اکه بویله رغبتی • کرام لازم
الاکرام دن نیجه کبار دشمنلرینه مهماندارلق لوازمن اکتساب ایله
علو مرتبه لرین اظهار اتمشلردر نته که مورخین میاننده
اشتهار بولمشدرکه ولایت کرمانده سخاوت ومهماندارلغله معروف بر ملک
نامدار وار ایدی که پیوسته در مهمانخانه سی کشاده ومراسم
ضیافت ولوازم جمعیتی فوق العاده اماده وخوان احسانی خاص وعام
ایچون نهاده ایدی وهرکیمسه کم انک شهرینه داخل اولدیسه البته

سفرهٔ کرمندن انواع نعمه نائل اولوردی واول شهرده اقامت
اتدکجه وظیفهٔ چاشت ورابتهٔ شامی انک ضیافتخانه سندن
واصل اولوردی برکون ارزوی تسخیر بلاد ودیاری ایله اول شاه
کامکار اوزرینه عضد الدوله سوق عسکر بیشمار ایدیجک مقاومه
عدم طاقتی مقرر اولمغله داخل حصاره کیروب اول حصن
استوارده قرار اختیار اتدی وهر روز عسکر عضد الدوله دن حصار
برونه ایدوب مشعله افروز نائرهٔ جدال وجدال ومستعمل امور
قواعد حرب وقتال اولورلار ایدی وهرشب ملک کرمان لشکر
عضده کفایت ایده جک طعام فراوان کوندررایدی عضد الدوله شاه
بنله نهاده خبر کوندردی که کوندزین مقاتله ومحاربه ایچون
سوق اجناد وهرکیجه اعداد زاد له عسکرمزی امداد جمیع اضداد
دکلمی دردیدی اول دخی جواب شاهانه ویروب کوندزین جنک
اغک اظهار مردی وکیجه لرارسال طعام وظیفهٔ مردمی در اکرچه
دشمنز اولدقلری ظاهر ونمایان اما شهرمزده غریب ولامکان و
ولایتمزده ضیف ومهمانلردر بونم منزلمزده انلار نزللری تدارک
اولنماز کنند وطعاملر یله معیشت اغلری خارج دائرهٔ مروت
ومنافی لوازم فتوت در دیوجک عضد الدوله بکا ایدوب تا بونک
انسانیت ومروته مالک اولان کیمسه ایله محاربه مروتکه نشانی وفرومایه
لرنشانی در دیو عسکرینی کیرویه دوندردی ومابینده اولان شقاق
وفاق واشفاقه مبدل واختلاف ایتلافه محول اولدی دیو خبر کوندر
دی بیت • مردی کن بجای دشمن ودوست • کز مروت زیان نکرد کسی •

ترجمه دوست ودشمن دیمه مردمکل ایت * ایتمدی کیمسه مروتدن
زبان * ومهماندارلغلق برشرطی دخی بودرکه اکرمهماندن اول
مجلسده برجریمهٔ عظیمه صدور یاقبله اندن برخطای فاحش
وقصور موفور ظهور اتمش اولسه هان که مهمان میزباندن خوان
احساننده نواله تناول ایده آنک دفتر جرم وخطاسنه قلم عفو
وعطا چکه لر ومزارع آمالنه تخم مهر ووفا اکه لر حکایت برکون
معن بن زایده نك مجلس خطرنه دشمنلرندن بسته زنجیر
اوچیوز اسیر کتوردیلر اول دخی اقتضای ریاست ایله انلره
قصد سیاست ایدیجك ایچلرنده برصغیر جثه فراست قالقوب
ای امیر کبیر خدای عمیم النوال وکثیر الافضال حقیچون وصاحب
الحوض والکوثر فخر البشر صلی الله علیه وسلمك یوزی صوینه برزحم
صو ایله سیراب اتدیکدن بو فقیری تشنه لب هلاك واغشته خون
وخاك اتمه دیدی امیر فرمان ایله الله برشربه صو صوندقلرنده
تکرار تضرع ونیاز ایدوب ای امیر عالیشان حالا بنمله فلان کتن
یکسان اولان قوم مستحق اللوم جمله سی عطشانلردر بن
تنها دفع عطش وحرارت ایدوب انلار لهیب تیغ آتش
فشان اوکنده تشنه لب قالماق قاعدهٔ مروتدن ولازمهٔ فتوت
ده دوردر اکر بن دخی ایچمزسم تشنه لب قالورم چون اول
برقلا کندرك مظهر سیاست اولانلری مقرردر باری هر بری
سیراب ایله دیوجك امیر کرم نشان فرمان ایدوب جمله عطشانلره
احسان ماانتکارنده هر بری ایدنوش والم حرارتی فراموش

ایدیکدن

ایدیجك بنده اول صغیر خجسته ضمیر اعامیر جمله نزکاممهمانم واب صفا بکدن
دفع عطش ایدوب ریّان اولدق پس اکرام ضیف امر لازم ورعایت خاطر
لری متحتم در وضیفی تلف ومهمانی سیف علف اتمك رسم کرم ومروتدن
دور واهل فتوت قاننده محض قصور در دیوجك معن بن زایده انلری عفا
لطف احتوا به مشمول وای بلاغت نشان وکلام فصاحت عنوانی تحسین ایلدی
حکایت دیکر امرادن برینك برشخص ذمتنده لازم الاداء برمقدار
مبلغی اولوب ایفاسنده مماطله وادادین امرنده مساهله اتمکله اول مدیون
برقوی محصل تسلیم وتتمیم خدمت ایچون مقدماً نافعه تعلیم ایلدی اول
دخی خانه سنه کتوروب اسباب تحصیلی تمهید ورعونت وخشونتی تقلیل
ایچون تهدید وتشدید وبسط مقدمات تخویف ده تاکید اکید اتدکده
تضرع بیقیاس ایدوب خدمت امیره واجب العرض کلامم وار دیو
تقریر ایدیم دیو محصلدن رخصت التماس ایدیجك عرق شفقت وحمیت
حرکت ایدوب خانهٔ امیره کتوردکده اتفاق خوان احسانی کشاده والوان
اطعمه سی آماده اولمغله محصل سرخوانه کلوب مدیون ایله بیله تناول
طعام ایتدی امیرك چشمی اول شخصه راست کلیجك محصله خطاب اتدیکه
بو شخص بزم مهمانمز اولدی خوان احساننزدن تناول ایدنلری رنجیده اتمك
لایق مروت واحسان وموافق اوصاف دولتمندان دکلدر ذمتنده اولان
مالی اعطا وجید ایدوب قید تضییقدن رها ایلدم بو دخی تعرض
عیوب قوکدروحالنه کتسون وحدیقهٔ آمالنده میوهٔ سرور وصفا بتسون
دیدی قطعه اندرایین میهمان داری * حرمت میهمان ببایدداشت
برلب جویبار مهمانی * جز نهال کرم نشاید کاشت * ترجمه

بودر آیین میهمان داری • ایده سن اکه لطف بی پایان • لب انعام
میهمانی ده • دیک نهال مروت واحسان • بیردخی حق سائلانی رعایت
در یعنی جر وسؤال یا تعریض وتلمیح یا اظهار وتصریح طریقی ایله اولان
ایت کریمه واما السائل فلا تنهر ده اولان فرمان الهی اقتضاسی ایله
حرمانلری ممنوع ومنهی در وللسائل حق ولوجاء علی الفرس حدیث
شریفی اوزره دخی لوازم رعایت حق سائل حد کماله منتهی در وکمالات
معجزایات عیسوی ده علی نبینا وعلیه وعلی سایر الانبیاء افضل التحیات
واکمل التسلیمات واقع اولشدر که هر کیمه که بر سائلی نا امید ایده بر هفته
تمامنه دک انک منزلنه ملائکهٔ رحمت نزول ویمن وبرکت دخول ایتمز و کشور
ولایت وکرامتک سلطانی واقلیم تفرد وتجردک شاه عالیشانی سالک
مسالک لطف وکرم مالک ممالک حسن شیم شیخ معزز ومکرم
حضرت ابراهیم ادهم قدس سره الشریف بفضل الملک اللطیف زمان
سلطنت واوان حکومتلرنده بیورر لار ایدی که شب وروز بوابلر
در یوزه ایدن سائللردن اوزکه دوست خیرخواه قالمادی کلم
زیرا قلیل وکثیر وعظیم ویسیر هرنه ویررسکز تهیهٔ زاد معاد
ایچون سرای سرور اخرته تعب وزحمتسز ایصال وتهی دست اولوب
منزله نزول ایلرسکز زمانده من جاء بالحسنة فله عشر امثالها اقتضاسی ایله
اون مرتبه زیاده تسلیم ایله مراسم محبتی اکمال ایدرلر **قطعه**
کرت شادی سرد وکون از روست • با خسته دل سائلان شاد کن •
ور آزادیت باید از هر بلا • فقیری ز بندغم ازاد کن • **ترجمه**
ایکی عالم سرورن استر ایسک • لطف ایله سائلانی دلشاد ایت •

هر بلادن

هر بلادن خلاص اولام دیرسک • بند غمدن فقیری ازاد ایت •
بری دخی درخواست شفعای قبولدر زیرا شفاعت اشراف
واعیانک بر بنک زبان تضرع ایله سؤالندن عبارتدر پس کبار
عالیمقامک احترام کلاملری لازم و مجرملرک کناهنی عفو وتجاوز حقنده
اولان سخنلرینی قبول امر محتم در وقبول واسعاف مرادات عادت
اهل سعادات در **حکایت** کبار اعزه دن بری بر مجرم کناهکار
حقنده منصور خلیفه دن شفاعت وعفو وصفح ایچون رجای عنایت
ایتدی منصور بو کیشینک کناهی عظیم در دیوجک اول عزیز صاحب
تمییز بن دخی جرم عظیمی شفاعت ایدرم زیرا اسز جرم یسیردن شفاعت
دخی فراغت ایدرسز دیدی خلیفه یه کلامی خوش کلوب شفاعتی
مقبول واول مجرمک کناهنی عفو ایله حیز قبوله موصول ایلدی
اکوبر کمسه شفاعت ایتمک استرسه بو وجهله ایتمک کرکدر دیدی
بیت انراکه چنین شفیع باشد • قدرش همه جا رفیع باشد •
ترجمه هر کمه اوله سنک کبی شفیع • قدر وشانی اوله هر یرده رفیع
نکارستانده مسطوردر که اصحاب قوت وارباب قدرت
زیردستانک خطایالرین عفو ایتمک رفعت قدر وعلو همتدندر
وشفیعک کلام بلاغت نظامی کبارده ظهور مرحمته سبب وصدور
صرور شفقته بهانه در **حکایت** بر شخصه تهمت جنایت ونسبت
خیانت اولنماغله قضیهٔ غیر مرضیه سی والی ولایت محکمه سنه معروض
اولیجق محبس فلاکتده حبسنه اشارت بیورلدی ومدت مدید
وعهد بعید مروری ایله محبوس مأیوس محنت مأنوس کک

ذکر احوالی صحیفهٔ ضمایردن بالکلیه محو و زائل و چکدیکی محنت و مشقت
دن هرکس غافل و ذاهل اولشیدی اصحاب لطف و کرمدن برعالی
همم که مروت و حق گذارده علم و فتوت وفاداریده مسلم عالم و فتوت
ایدی اول محبوس محنت قرینه محبت دیرینه سی اوتنا غلدولائی ولایته
ضراعت بولندن ورقهٔ شفاعت تحریر و بو مضمونی اوزره تقریر
ایدی که بو ملکک ذلاتندن تجاوز و وظیفهٔ نظیفهٔ مراحم اهل الخیل
و کناهکارلرک زلاتنه اقدام ترفندن چکک لازمهٔ عواطف علیهٔ ارباب
اقتداردر امدی اول محبوس درماندهٔ محنت زده زندان فلاکت
ده لفکار و کرفتار قید خجلت و مشرف هلاک و محتاج تیمار بیمار در
و مقرردر که جناب عالیلرینک کرم عمیم و لطف جسیمی اول کرفتارک
تخلیصنه بهانه جستجو اکر اول محبوس مأیوسک دامن عصمتی
اولنان جریمهٔ عظیمه لوثندن پاک و بحر ترحمله تخلیصنه اشارت
بشارتلری صدور و اکه جیب طهارتنه غبار اوزارنشسته
ایسه عفو و صفح بایندن کرم و عنایتلری ظهور بولماق کوکلر و اکر
بوایکی امردن غیری بر معنی دخی صورت بولورسه جرم و خطایی
خاطر شفعا ایچون عفو ایدوب مظهر لطف عطا قلک کرکدر نظم
بجود شامل و انعام عام برهم کس • تراست فضل چو خورشید فیض
چون باران • منه در آتش اندیشه بیکناه از آنک • باب عفو بشو نامهٔ کنه
کاران • و کر جز این دو صفت هست حال دیکر • بود برای چنین کس
شفاعت یاران • ترجمه لطف وجودک شامل اولوب عالمه خورشید بیمثال
ابر انعامک جهانه عام در • نه اشتباه • غرقه ایرها ایشکله تخیرالله اتمه

اتش اندیشه یه برفردی بیقصورکناه • انشه یاندرمه ایب عفو ایله قیل
شست و شو • بو ایکی خصلتدن اوزکه اوله بر صورت دخی • طوت
شفاعت ایلرک حقنده ای دولتپناه • اهل جرمک هرنه دکلو نامه سی
اولسه سیاه • چون رقعهٔ ضراعت و ورقهٔ شفاعت والی ولایته
واصل و لطف اداواحسن مغلمنه اطلاع حاصل اولیجاق جوابنه
بو اسلوب دلپذیر او زره تحریر ایلدی که بیت از آنکه زروی لطف
درخواست کنی • کارش بصلاح آری و راست کنی • ترجمه بکه کیم لطفله
استک شفاعت کور مقصود نه بولور سعادت پس اول یار عزیز
مشفق و دلدار شفیق صادق جنابنک که ریاض کلمات ندهٔ فواتح
روایح مهر و وفا دمیده و مطالع مقالات ندهٔ لوامع صدق
و صفا درخشیده اولور شفاعتلری و اسطه سیله انک جمله جرم
و کناهندن کوز غنان انتقامی صوب عصیانی و خطالرندن معطوف
و سهمکرندیشاء وجود نه یاغمال اقکدن مصروف قیلنوب
مهلکهٔ حبسدن آزاد ایدلدی و خانهٔ قلب و برلری ابادایلدیم
بیت • بفرمانت توان از جان کذشتن • زجرم کس چرا نتوان کذشتن
ترجمه فدا ایلرسنک امر کلادم باشله جانی
نه وار برکسه نک عفو ایلمکده جرم و عصیانی • و اجرای حدود
شرعیه ده شفاعت مرضیه و خواطر مرعیه اولمادوغی مقرردر بلکه
اول خصوص ده ارباب دین و دیانت و اهل ایمان و امانت دن
ولا تأخذکم بهما رأفة کریمه سی ایله عدم جواز شفاعت مصرح
و منصوص در حدود الهی و احکام رسالت پناهیده صلی الله علیه

وسلم شفقت ورحمت لایق وشان عالیشان اهل ایمانه موافق دکلدر
وسیاستده طمغاج خاندن مذکور خلق میاننده مشهور در که برکون
حضورنه تهمت سرقه ایله برجوان کتوردیلر که عارض بیمثالی خط خالی
ایله اراسته ورخساری انوار زیور طراوت ولطافت ایله پیراسته
اولوب لطف ابداع ربانی صیقل وصورکم فاحسن صورکم ایله آیینه
رخ بینه جلا ویروب مصور حسن صنع الهی صفحهٔ روی دلجوانی
قلم زیبا رقم لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ایله تصویر ایدوب
چهرهٔ کتاب قدره کمال قدرتن ابدا ایلمش **بیت** هرچه بر صفحهٔ اندیشه
کشد کلک خیال • شکل مطبوع تو زیبا تر از آن ساخته اند • **ترجمه**
هر نه نقش ایلرسه لوح فکرته کلک خیال • ایلمشلر اندن اعلا شکل مطبوعکی
سنکه • پادشاه سارقک چارسوی شهرده یدنی قطع اتسونلر دیو
فرمان ایدیجک ارکان دولت واعیان سلطنت افغان کنان ای
شاه جهان پرشناعتک کناهندن کچوب خدام باب مجد انتساب
شفاعتیله سیئاتدن فراغت بیورب بویله دست لطافت پیوسنی
قطع حیفدر دیدکلرنده پادشاه ایتدی بو خصوصده بنم ندخلم
واردر حق سبحانه وتعالی نطق احکام اوزره بو خصوصی السارق
والسارقة فاقطعوا ایدیهما کریمه سیله قطع واشتباه والتباس مای
دفع بیورمشدر سزه سارقک دست نازکنه مرحمتله نظر لایق دکلدر
بلکه صاحب متاعکه دل پرخون واشک کلکونننه شفقتله نظر اتمک کرکدر
انکه حزن والم ایله درده کم غمی قلبکزه سهل واسان وحکم جلیل العنوان
سبحانک حکمته تمام غافلان اولمدیدی بری دخی اول کیمسه نک حقنی

بوجوان

رعایت

رعایت درکه شیء یسیر ایله آشنالق تحصیل یا بر خدمته قلیل ایله
لازمهٔ انسانیتی تکمیل اتمش اوله اکرچه بو وسیله عایت قلیله درامّا
نظر کرمه اول ذریعهٔ بس برهٔ جلیل واول واسطهٔ قلیله نوجزیله ایلر
حکایت برکیمسه برحریفک خانه سی اتیجه ویرقاج کون انده قرار ترکده
نصکره منزلنده چقوب اول شهردن سفر اتدی واخر ولایته واروب
مرور ایام ایله رتبه وزارته یتدی وسابقا خانه سنی الحا ایجار ایدن
فقیر ناچار ارزوی درهم ودینار ایله روی عزمنی خدمت پرعزت
وزیر صوبنه توجیه ایدوب اول شهره وصول بولیجق اینمی توزی ایله
کلوب وزیرک بارکاه عزت پناهنه قصد دخول ایدیجک باب دولت
مابنده مترصد اولان دربان منع وصدته تصدیع وکیم سین که
بویله درکاه رفیعه کیرمکه اقدام ایدرسین دیو جور وتعدی ایلدی
حریف ایتدی وزیرک آشناسی یم اول علاقه سببی ایله بو کونه کستاخلقه
اقدام ایدیم وبی باک بو محل پاکه وضع اقدام اتدم دیوجک حاجب
وزیر ایله نه مقوله آشنالغک واردر دیو سؤال اتدی حریف ایتدی
بر زمان اکا اجرت ایله برخانه ویرمشیدم بر مدت انده اقامت اتمشیدی
حالا حضرت پرعزتنه کلدم که بنم حالی دکرکی نه عین مرحمت ایله نظر
ایدوب حضیض مذلتدن ذروهٔ عزته رفع ایده وساحهٔ خاطرمه
جاکیر اولان کرد ملالی دفع ایده دربان خنده کنان دیدی که
ای بیچاره سن بر مرد نادان وبر حریف بلاهت نشان ایمش سین که
بو مقوله وسیلهٔ قلیله ایله کلوب بودرکاهه یوز سوره سین وبوکونه
خدمت رعایتلر کوره سین وار کلدوکک محله رجوع ویر کار مفیده

شروع ایله اتفاق بو گفت و شنود پس پرده دن وزیرک سموعی
اولیجاق دربانلر کیمکله مکالمه ایدر دگ دیو سؤال اتدکده تبسم
کنان دیدی کم بو گیجه گلوب وزیرک اشناسیم سابقا اجار منزل
ایجار اتمشیدم دیو بسط بساط تقرب اتدی بن دخی لوم و تعییر
ایدوب مقدمات واهیه تمهید اتمکله وزیردن امید التفات و انعام
طمع خامدر دیو دفع ایلدم دیوجک وزیر اول دار و دیار ندن
اواره فقیرک چاره بی مظهر جفا و سخط اتمکده عظیم غلط اتمشسین
وار حضوره کتور و مقاصد و مرادلرین کما ینبغی بتور که قدیمی
اشنام و حق خدمتی سبق اتمش اعزا حبابمدر دیوب حاجب دخی وزیرک
حضورینه احضار ایدیجک وزیر عالیمقدار تعظیم بسیار ایله
اداء لوازم دلنوازی و اتمام مراسم چاره سازی بیوروب اهل
و عیالنی و اولاد و اطفالنی تفقد و احواللری ایله کمال مرتبه تقید
ایدوب هر برنه تحفهٔ کریمانه و هدیهٔ شاهانه ترتیب ایدوب
حریفک عنان عزیمتنی وطنی جانبنه دوندردی و شادکام
و محصل المرام منزل و مقامنه گوندردی **نظم** نورده از ره
وفاسینه دا • سهل مدان صحبت دیرینه دا • روی مکردان ز رفیقان
خویش • یاد کن از حرمت یاران خویش • **ترجمه** نوره ویرمه
وفادن سینهٔ بی کینه • سهل طوتمه حقنی ویر صحبت پیشینه یه •
یوز چویرمه زمرهٔ یاراندن ولنخواهدن • اعتبار ایله محصل خدمت
دیرینه یه • **حکایت** ملوک سالفه دن عبد الله طاهر بر گون
مجلس پر احترامنه خواص و عوامک دخولنه اذن عام ایدوب

ایدوب

ایدوب ارباب حاجات عرض مرادات ایدوب کلاملری مسموع و مقبول
و مرادلری حیز حصوله موصول اولوب منزللرینه مسرت ایله عودت
ایدرلر ایدی بو کیجه گلوب ای امیر خجسته منقبت سنک اوزرکده
هم حق نعمت و هم حق خدمتم وار در توقع ایدرمکه بو ایکی حقی رعایت
ایدوب بنی درگاه عالیکده مقبوللرک درجهٔ قبوله ایصال و مقاصدم بتورب مرفه
الحال منزلمه ارسال ایدهسین دیدی عبد الله طاهر حق نعمتک ندر دیوجک
فلان گون دار الخلافه بغداده کوکبهٔ دولت و دبدبهٔ شوکت ایله خانم
او کندن کچرکن جامهٔ زیباکز و قبای دیباکز غبار آلود اولمسون دیو
درخانه صولر سپشدم اول خاکه صاچدیغم اب بر نعمت در انک حقنی
حالا طلب ایدرم دیدی **نظم** • کسی کو بر تو دارد حق آبی •
فراموشش مکن در هیچ بابی • **ترجمه** کیمکه کیم اولسه سنده حق نانی •
فراموش ایلمه بیره انی • عبد الله ایندی یا حق خدمتک ندر حریف
ایتدی ای شاه کامکار بر گون سمند سعادتله سوار اولمش صدرندن
ایکی بازوکه یاپشوب امداد اتمشیدم دیوجک پادشاه نیک نهاد راست
سویلرسین بو ایکی حقی اثبات اتمشسین دیو تربیت تامه ایله اسعاد
و لطف و عنایتی ایله دلشاد اتدی **نظم** بزرگانی که اهل اقتدارند •
همه مسکین نواز و حق گذارند • اساس مکرمت بر حق شناسیست • بصورت
ناشناسی ناسپاسیست • **ترجمه** حق بودر عالمده اهل اختیار و اقتدار
اولدیلر مسکین نواز و غم کسار و حق گذار • مکرمتله متصفدر خلق
ایچنده حق شناس • حاصلی صورتده برحد نا شناس و ناسپاس در دخی
حق کرم در رعایت حق کرم ارباب همم قتنده فرایض و واجبات کبی

غایتده اهم دن مراد کریم کندو کوزندکی حقنی رعایت اتمک در یعنی که کال
مثلا بر شخص بخیل نفسنی مهلکه دن تخلیص ایچون کرمایه حیله وخدعه
ایله اظهار صورت حوادث ایلر اندوکی حیله یی بیلور کن تجاهل اتسه
رعایت لحق الکرم مجامله واندوکی فریبی بلمش کبی معامله ایدر بو مرتبه
کرمک غایتی ومروت وفتوتک نهایتی در **حکایت** برکون زیاده مصری
مجلسنه بر مجرم احضار اولنوب قتلنه اشارت ایدیجک جلاد تیغ بدریغ
چکوب وجه معتاد اوزره دیده محنت دیده سین بسته وبخدریک
شیشه عمرنی شکسته اتمکه اهنگ اتدی بیچاره کوردی که دریای
بلا جوش وخروشه اغاز ونهنگ اجل دهنی باز اتمش هر چند تضرع
وزاری یه شروع اتدی اصلا مفید اولمادی وتوبه واستغفار اعتذاری
حیز قبوله وصول بولمادی آخر الامر دیدی که ای امیر نامدار سزکله
میانمزده حق جوار وارد ر وحق جوار ایچون طریق شرع ومروت ومذهب
فتوت ده تمام اعتبار واردر اگر بنم بو حقم رعایت اولنمازایسه
عیب جویان وبدکویان زبان طعن وتشنیع دراز وخرده کیرلر دیش
اعتراضی باز ایدوب امیر حق جواری محافظا ایچون همسایه لر یت
پایه سی جور وجفا ومظهر قهر وکرفتار بلا ایدر دیولر بنم کبی ضعیفک
قانی دوکوب مسلک قهر وغضبی کتمک وکندو کزی نشانه لوم وملامت
اتمک الی هذا الآن کلستان اخلاق حمیده کزده خار آزار رسته ودمن
اوصاف پسندیده کزده غبار ستم وجفا نشسته دکل ایکن شمدی حق
جواری رعایت اتمک وعند الناس وضع غیر سدید کورینور **قطعه**
مرا سهلست ازجان دست شستن • چه غم کر صد چو من نابود کردد •

روا دکلدر

چه

چه خواهی کفت پیش نکته کیران • ترا کر ریختن آلوده کردد • **ترجمه**
قنی آسان کورینور الیوم آنی جلیدن • بنم کبی نوار اولسه هزار انی کیم اراید •
نه دیم اوزره کلام اتسک کرکدر کم ایدنه اولورسه دانشکرک سنک جانک غبار آلود •
زیاده بیک اندیشه وخیالنی اطراف واکنافه ارسال ایدوب روحی پریشانلق
سرکوینه واصل اولدی وهرچند داروبارنی ملاحظه ایتدی میانلرنده
حق جوار اولدیغنی بوله بولدی آخر الامر نه دیارده حق جوار ثابت ونه محله
همسایه اولوب میانمزده نهال الفت ومحبت نابت اولمشدر دیوجک
ایندیکه ولایت بصره ده پدرمک خانه سی خانه شاهانه امرایله متصل
وسابقا بدرم خدام عالیمقامه امیر شوکت ایله همراستان ایدی
زیاده بدرمک نامی نه ایدی دیو سؤال اتدکده اوامیر روشن ضمیر هول
جاننده بن کندی نامی فراموش ایدوب کمال حیرتده بنی اندی پدرمک فلان که
نامنی بیلمک قنده قالدی دیوجک یاد بومضحک کلامدن خنده لر ایدوب
اول نامرادی قید عقوبتدن آزاد ایلدی **بیت** لئیم نیم کنه باحرار
عذر بخشند • بیک لطیفه کریمان هزار جرم ببخشند • **ترجمه** دکلم بن لئیم
که ایلیم اعتذار ایله عفو جرم وخطا • و رعایت حقوق رعایا عدل
واحسان ایله اولدیغی ظاهر وهویدا در وحقوق اولاد وامراء وزرا
وارکان دولت واعیان حضرت وحقوق ملازمان درکاه سعادت
دستکاه وسایر خدام وسپاه پادشاه عالیجاه وعموما عساکر نصرت
پناه ان شاء الله تعالی اشو کتابک اولانک فرقنجی بابده مسطور واضح
صار الله مذکور اولنه کرکدر • •

اوتوزسکزنجی باب صحبت اخیار بیانندهدر •

مصاحبت صلحا و ابرار و مجالست عقلا و اخیار کیمیای سعادت ابدیه
و رهنمای دولت سرمدیه در نظم مرد پاکان در جان نهند
دل مده الا بجمع دلخوشان • نار خندان باغ را خندان کند •
صحبت مردانت از مردان کند • سنگ اگر خارا و گر مرمر بود • چون
بصاحب دل رسد گوهر شود • ترجمه پاکلر ایله میان جانه
دیک • و یر کوکل هیچ کلمه خوش طبعانه دیک • کلدر باغی گلتر صحبتی آدمی
آدم ایدر ار صحبتی • سنک اگر خارا اگر مرمر اولور • اهل دل کوردی
اول کوهر اولور • و مکوکه فرسک قاعده لری بو ایدی که هرگز مجلسلری
اهل فضل و عرفان و حکماء نکته داناندن خالی اولمایوب جمیع
احکاملری قرین رای و مشورت اهل حکمت اولمغله ایام سلطنتلری
دورینوز سال اولمشدر و سلطان سنجر ماضی حکیم عمر خیامه مدت
تحصیل مقدمات حکمت و تکمیل لوازم سلطنت ایچون کندی سریرنده
بیله جلوسه راضی ایدی و خلفاء عباسیه نک اکثری غث و ثمین بینی فرق
و تبیینه و بالذات حلال و حرام میاننی تمییز و تعیینه قادر ایکن امور
لرنده اهل حکمت ایله مشورت اوزره ایدیلر فائده علاوه نامه الهی
ده مسطور در که پادشاه آفاق اطلاقی اول کمسنه یه لایق و برازنده عالیشان
مکارم عنوانه موافق در که حشمت و شوکتده اقرانینه فایق و نظم ملکده
صدور ایدن اوامری علم و حکمته مطابق اوله پس قوت و قدرت
کامله اصحابنه و شوکت و دولت شامله اربابنه اولا لازم در که حکمت
بالغه ایله متصف اولالر و بو معنانک حصولی اولوجهله در که تدبیر
و تصرف جهان ایچون تحصیل ایتدکلری علم و شعورده موافق عمل

لری

ظهور ایده مع هذا مقارنت فضلا و علمایه محبت و منادمت حکما
و عرفایه میل و رغبت و مصاحبت ارباب جهل و غفلتدن اجتناب
و عزلت ایده لر قطعه همنشینی کو لطیف و کاملست زحمت
روحست و آرام دلست • آنکه نادانی و غفلت وصف اوست صحبتش
مانند زهر قاتلست • ترجمه همنشین کیم لطیف و کاملدر نزهت
جان و راحت دلدر • غفلت و حمق اولورسه آکه شعار • صحبتی ملکه
زهر قاتلدر • امم سالفه دن یونانیان مدتدنبرو حکومت
اولماغه بر مرد تجاربی اختیار ایدرلردی که علم و حکمته عامه علما
و حکمادن اوفر و اطوار زمانه یه وقوف و شعوری و شعوری
جمله دن اکثر اولا یاخود بر مرد عاقلک و حکیم فاضلک منظوری
نظر اعتباری اولوب شرف صحبتی ایله اثر ایدوب و انوار فضیلت و حکمتی
ایله خانه قلبی منور اولمش اولا زیرا صحبتک آثار عظیمه و فواید
عمیمه سی مقرردر فائده اخبار و اخبارده وارد اولمشدر که یار خوش
و همنشین نیکک اطوار مثال عطاردر که غالیه و عطریندن دست امیدن
تهی اولدیغی تقدیرجه رایحه فایحه سندن مسام جانک مبخر و معطر اولدیغی
مقرردر همنشین بد سبب شوله کوره بر شرار آهنکره بکزر
که آتش فروزانی جسم و جانکی سوزان اغدک صورتده دود کبود
و تلخ آلودندن متأذی و متکدر اولمک نمایاندر نظم
در کزر از کوره آهنکران • کاتش و دودی دهد از هر کران •
نی بر عطار که پهلوی او • جامه معطر شود از بوی او •
کوره آهنکرانده طورمه هیچ • ترجمه آتش و دودی ویره شاکه کدر •

ایلسك عطار یاننده قرار • جامه کی عطری آنك خشبو ایده
بر لازمهٔ سلطنت وحکومت رأفت ونتیجه بخش مقدمهٔ جهانبانی بودرکه
اصحاب علم وفضیلت وارباب عرفان وحکمت دن برفقیه عالم عامل
وبر فاضل کامل که مسائل اصول وفروعه فهم وایقان واحکام شرعیهٔ
مرعیه‌یی کما ینبغی ضبط واتقان ایتمش اوله فرصت هنگامنده وانبساط
وانشراح آیاملرنده کوره مجلس همایونلرنده حلال وحرامی وحدود واحکامی
وسایر عباداته متعلق فرض وواجب وآداب وسنن سید الانامی
وکیفیت غسل ووضوء وصلوة وصیامی تعبیر دلپذیر ایله رشتهٔ تقریره
چکوب روجه غدا اولان عبارات واضحه ولطیفه ایله ادا ایده تاکه
یمن وبرکت مسائل فقه وفتوی اوقات فرخنده ساعات ملک ملکت صفته
واصل وهواده صورت علم وعمل آینهٔ آیینده وجه زیبا اوزره
حاصل اوله **بیت** کرنیاید نکتهای از فقه وفتوی در میان •
منهدم کردد اساس شرع وملت درجهان • **ترجمه** اورتادن
اولسه نکات فقه وفتوی منعدم • شبهه سز اولور منهدم اساس شرع وملت
ولازمهٔ خدمت سلطنت اولانلردن برسی دخی بر ناصح امین ومرشد صاحب
یقین در که سلطان ماتمکینه امور اخرویه تذکیری کاری ونصیحت
دینیه اشعاری شعاری اولوب تمهید قواعد نصح وپند وتشیید
مبانی وعظ سودمند ایدوب عبارات کافیه واشارات شافیه ایله
اقوال شنیعه وافعال قبیحه واعمال بشیعه ارتکابندن صد ومنع
واکتساب اوزار ومناهی وتعاطی محرمات وملاهیدن کف وردع ایده
لکن کثرت وجمعیت ده یا بزی بندا ایدوب خلوتده فرصت دقیقه

کلامی

کلامی جاکیر اولاجاغنی فهم ایدیجك وعظ وتذکیره شروع ایدوب
دایرهٔ رفق وادبدن خروج وسلم خشونت ورعونته عروج ایتمیوب
مهما امکن عتاب آداب ایله ملایمت یوزندن تعبیر دلپذیر ایله نصیحت
ایدرلر زیرا لمحل مقام مقال فحوای حکمت اشتمالی فرزند بو مقوله مقامده
ده نرم کولق وخوشخولق اصوب وانسب وهر وجهله قبوله اقرب‌در
وخلفاء پیشین وسلاطین متقدمین وعلماء اعلام ومشایخ
اسلام دفتر تاریخ ودرست کلام کوش ایدوب کرم اخلاق ولطف اتفاق
حسبی ایله مانند آب حیات نوش وکوشوارهٔ پند سودمندی بنا کوش
هوشه منکوش ایدرلردی **حکایت** کتب حکایتده مسطور واصحاب
روایات میاننده مشهوردر که خلفادن سلطان سعید هارون
الرشید حضرت شقیق بلخی رضی الله عنه الملك المجید دن استنصاح وانتصاح شاد
ونفس انفسی بسویدلرندن استعانت واستمداد ایتدکلرنده بیورمشلر که ای
ملك حضرت حق جل شانه وعظم برهانه سکا دوزخ نام بر دار برپا نصب
وضرامی واردر سنی اول دارده دربان واولسبیت ایله اهواله
ضابط ونکهبان ایدوب اوچ نسنه‌یی سکا تفویض وارزانی قلمشدر
که آنکله ایله خلقی دوزخدن منع وزجر ودخول ناردن کف
وحجر ایده سین بری مال وبری شمشیر وبری تازیانه در پس
لازمدر که قلت درهم ایله درهم اولمش فقراء بیمال ومشوش
الاحواله بذل مال ایله ورطهٔ فقر واحتیاجدن خلاص ایدوب عیش
وصفایه یتوره سین وامر معاش ولوازم انتعاشه باینده اولان
امانی وآمالدن حسب الطاقه یتوره سین تاکه داعیهٔ ضرورت

واحتياج ايله نفسلريني محرماته القا ومحظورات ارتكابنه اجترا
ايتمكه لر وتيغ سرتيز وخنجر خونريز سياستله ظلمه نك نقوش اعمالني
صحيفهٔ روزكاردن محو ويك ايله وسر شقا افسر لرينى قالب وجودلرين افنا كم
سقر مقرلرندن جدا ايده سين وطريق صلاح وادبدن خروج
ومنازل مفاسده ولوج ايدن فسقه يى تازيانه ايله ضرب وتهديد
وزجر وتعذيب ايده سين كه فسق وفجور مهجور اولوب آثار
رشد وصلاح ونشانهٔ فوز وفلاح ظهور بوله شويلكه بواوج
امرى وجه مشروح اوزره اعماله مشغول واهمال اتميه سين خلقه
باعث نجات اولورسين هم جنات ده نجم درجات بوله سين
والا اجلسنك پيشقدم وپيشواسى واولو قومسينى اللوكك
دهر ومقتداسى اولوب دوزخه انلاردن اول كيدرسين وعمله
انانى مظهر عذاب ايدرسين ديوجكاهارون حددن بيرون
تعظيم وتبجيل ايله تلثيم وتقبيل ايدوب فرط انقياد وصفاده فى
اظهار ايلدى قطعه نصيحت كان زروى صدق باشد بكوش هر كه
آيد در پذيرد چو جان دارد حديث صاحب دل ز دوان اندر دل
وجان جاى كيرد ترجمه نصيحت كيم غرضدن اوله سالم قبول ايلر
اشيدن اول كلامى كلام اهل دله روح وارد ر انكچون جان ودله
اولدى مقامى بيردخى بر طبيب مشفق وحكيم حاذق در كه
علم قانون علاج مرضاده يدبيضا واغراض حكماء مذاقى توفيق
وتطبيق وتدقيق وتحقيق بابنده كامل ودانا اوله وتدبير امراض وازالهٔ
اعراض ده كلام موجزى حاوى كليات ومحتوى بيان طب وعلاماته

افاضهٔ انفاس عيسوى ده اظهار يد بيضاى موسوى ايده نظم
تازه كردد جان بيمار از دمش روح را راحت رساند مقدمش
ترجمه تروتازه اولور عيسى دمندن خسته نك جانى اولور راحت
هردم مقدمندن روح انسانى تا هر بابده تدبير مزاج صفا امتزاج سلطان
ده سعى ودقت اعظم قاعدهٔ حفظ صحتى كما ينبغى رعايت ايدر اكر طبع شريف
لرينه كسل وفتور وجسم لطيفلرينه نوع ضعف وقصور منظور اولورسه
درحال تدبير لينيد برايله تدارك ايده اشتغال كوستره بيرى دخى بر منجم مدقق
ورصد محقق در كه رموز مشكلات زيج وتقويم حل وعلم هيئت
وهندسه ايله كما ينبغى عالم اولوب اول قدر تحرير واوضاع واطوار فلكيه
وقوف وشعور ده مدارك خواجه نصير اوله ومفتاح كنوز علم هيئت
وتنجيمى ايله كنوز وباب اشارات واختيارات وملاحظهٔ دقايق شروطات
ومحذورات ده تدقيق وتحقيق درجهٔ اعلى ورتبهٔ قصوايه يتوره تا طالع
شرف مطالع سلطان سعد اقترانه نظر وطرفة العين ده جنبر افلاكك وحالات
دن مرور وكذر ايده وسيرك اوتاد فلكه رجعى ايله انظار سعوده
ونحوسه دن خبردار اولوب علامت دولت وامارات شوكت اشكار
اولدقده سلطان كامكارى شيخ حمد وسپاس ومسلك شكر بيقياس
خالق الحق والناس جانبنه عبارت واشارت ايله سوق ودلالت ايده كه
بالشكر تدوم النعم اقتضاسيله اول نعمت قوام ودوام واساس سلطنت
استحكام تام بوله اما زمان مشاهدهٔ امارات خطر واوان وقوع
علامات ضرر وكدر اولجاق پادشاه نيكو سيرى دعوت وصدقه
ترغيب وتحريض وخيرات ومبراته حث وتخصيص ايده كه الصدقة

ترد البلاء وتزيد العمر فحواى صدق احتواسى هويدا وپادشاه درکاهدن
صدور ایدن خیرات وحسنات دافع کروهات ودافع بلایا اولدی
نظم ای که خواهی کز بلاها وا رهی • جان خودرا در تضرع آوری •
پس باحسان برکشایی دست خویش • تا جهد غصه برخیزد ز پیش •
ترجمه درد وغمدن اولماق ایسترسک رها • ایله مولایه تضرع دائما •
لطف واحسانه کشاده ایله کف • اوله تا کیم پردهٔ غم برطرف • بیردخی
شیرین زبان ونکته دان زیبا بیان دره که میدان سخن کذاریده چوکان
حسن ادا برله کوی نیکوی بلاغتی فایز وعیان شعراء فصحاده جلایه
غالب اولوب مضمار فصاحتده قصب سبقی حایز اوله بیت
رونق بازار فصاحت داد رواج از نظم او • صحن گلزار بلاغت را ز شعرش
رنگ وبو • ترجمه نظمی رواج ورونق بازار عرفان وهنر • شعر صفا
بخش ایله باغ بلاغت تازه تر • تا که جواهر زواهر اوصاف پادشاهی
نی رشتهٔ نظم وبیانه چکوب بازار اشتهارده جلوه کر ایدروب عالمده
اوازهٔ بی اندازه صالم واشعار آبدار وقصاید فصاحت دثار ایله نام نامی
واسم سامیسی صفحهٔ روزکار روزکارده یادکار قاله قطعه
شعرای عز وطوت کانلر • نامی ابقا ایدرلر آدمه • شعر ایله کور
بلند اثری • نام سلطان اویس عالمده • بیری دخی بر مصاحب صبیح الوجه
ولطیفه پرداز وندیم خوش نطق واندازدرکه نکات رنکینی ایله مجلس
سلطانی تزیین ولطایف شیرینی برله محفلی تمکین ایدروب اسباب
سرور ونشاطی هربار حاضر وآماده وابواب فرح وانبساطی حضار
مجالسه مفتوح وکشاده ایده بیت طبع مرا لذت از ظرافت او •

روح را بهجت از لطایف او • ترجمه ظرافتلرندن کلور طبعه لذت •
لطایفلرندن بولور روح بهجت • وفی الحقیقة جلیس وانیس افضل وانفس
مؤلفات اکابر واخیار ومصنفات افاضل وابراردرکه بو وظیفه یی
وبی ناز وکرشمه مصاحب کوسترلر مصراع وخیر جلیس فی الزمان کتاب
ترجمه زمانه حلقنه نسبت جلیس خیر کتاب • زیرا نه ضمیر خوانندهٔ
موجب ملال ونه خاطر شنونده یه مورث کلال اولور نظم
همنشینی به از کتاب مخواه • که مصاحب بود که وبیکاه • بهجت افزای
جان وراحت دل • هرچه دلخواه تست ازو حاصل • اینچنین همدمی
لطیف که دید • که نرنجید وهم نرنجانید • ترجمه اولمه غیر کتابله
دمساز • که مصاحبدر اول سکا فیش وباز • بهجت روح وراحت
دلدر • جمله مطلوبک اندن حاصلدر • بویله یار لطیفی کیم بیلدی •
که نه اغبرندی ونه اغبرندی • کار آموزهٔ کان روزکار وجوهریان
بازار اعتبار کامل العیار زبانی دربار لرندن بو وجهه اوزره
کوهر نثار اولمشلردر که افراد انسان وابناء عقال عقل ولوب
عقل دخی محتاج امتحان واختبار دره زیرا تجربه مثال آیینهٔ عالم نما
برجوهر مجلای مصقادرکه عقول ناس صور مصالح وامور
وغوایل حوادث نامحصوری انده ادراک واحساس ایدروب عجب
عجبا امر مدید وعهد بعید وفراغ خاطر ورای سدید وفکر رشید
اقتضا ایدروب قطعه مردهنر مند وهنر پیشه را • عمر دو بایست
درین روزکار • تا بیکی عمر کند تجربه • با دیکری تجربه آرد بکار •
مضمونی اوزره بو معنی ادراک ایده مرده بقای عمر مستعار وفا ایتدروکی •

ظاهر واشكار اولماغله علما وحكما زمان يسيرده تجربه‌يه كلّى تحصيلى تيسر
مصلحتى ايچون ساق جدّ واهتمامى تشمير وبو نقصانى جبر وتلافى ايچون
ساق جدّ واهتمامى تشمير روى شفقت ومهربانى دن چاره وتدبير
ايدوب اخبار واثار ملوك وسلاطين واطوار امرا ووزرا وباتخصيص
وكلمات علما وحكمايى كز بنى صحايف مصنفات آيينه صفالرنده ثبت وتحرير
ونقش وتصوير ايتديلر وسير بعض امم سابقه‌يى عبرت ايچون لاحقه اولمق
قيد خط چكوب كتديلر كه اصحاب دولت وشوكت وارباب مكنت وقدرت
انى دستور العمل ايده‌لر واول حكايات حكمت آياتى وروايات صحت
غاياتى هر كس همت واستعدادى مقدارى ملاحظه ومطالعه بر له زياده
استفاضه واستفاده ايده كيده‌لر كه السعيد من اتعظ بغيره مضمونى اوزره
تجربه اسلافدن حصه كيره وموعظه متقدمين دن پند پذير اوله
نظم حكايات احوال شاهنشهان • روايات اخبار كار آگهان •
دل وديده را روشنايى دهد • بعلم وخرد آشنايى دهد • زهر كونه باى سخن كفته‌اند •
بالماس تحقيق در سفته‌اند • سران بسى تجربه كرده‌اند • بهر كونه بس رنجها برده‌اند •
همان به كه بر قول ايشان رويم • سخنهاى پيشينيان بشنويم • درختى كه كشتند در روزگار •
بسى ميوه خوب آرد بكار • بيا تا بدان باغهايى برين • دمادم ازان ميوها برخوريم •
ترجمه حكايات حالى شهنشهلرك • روايات واخبارى آگهلرك •
دل وديده‌يه روشنالق ويرر • خرد برنه آشنالق ويرر •
نصيحت قلوب هر برى صد هزار • دها ننده اتدى جواهر نثار •
جهاننده نچه امتحان اتديلر • نچه رنج ومحنت چكوب كتديلر •
همان انلرك نصيحتلرن كوش ايده • جهانده كوب هر برى بر درخت •

كه اولور برك وبارى آنك عز وبخت همان بزاو باغه كلك كيده‌لم
اول خوب ميوه سندن صفا ايده‌لم

اوتوز طقوزنجى باب دفع اشرار بياننده در

مصاحبت اخيار وابراره ميل ورغبت واجب اولديغى كبى مجالست
اشرار وفجاردن احتراز واجتناب دخى لازم ولازب در زيرا
صحبت بالخاصيه مؤثر اولديغى معلوم اكابر واصاغر ومجذوم هر نفسم
ومسافر در پس بيكانه همنشين اولمقدن فوايد كلى صدور ايتدوكى
كبى بد اصل وناجنس اختلاطندن اعمال فاسده ونتايج بى فائده كلمه
ظهور ايدر نظم با دولتيان نشين كه خارى • در صحبت كل
شود بهارى • با هر كه نه مقبلست منشين • كز سركه نكشت كام
شيرين • ترجمه همنشين اهل دولت اول كه خار •
صحبت كلدن اولور عين بهار • اهل اقبال اولميانه‌دن اول
ايراق • سركه اتمز كيمسه‌يى حلو المذاق • وكبار واخيار تصميم اسرار
ايدوب ديمشلر كه انلرك برى واجب الدفع وبرى واجب المنع
در اما انلر كه دفعى سبب نفع مسلمانان وباعث صلاح
عالم ونظم جهان اوله اوچ كروه مكروه در اولكسى طايفه خاين
دزدان در بو زمره‌نك دفعى لازمه ذمت همت حكام ومقتضاى
احكام ولاة اسلام در نصيحت حوشنك اوچنجى وصيتى بو ايدى كه
اى فرزندان چند ارباب فسق وفجورى مغلوب ومزجور واصحاب
شرت وفسادى منكوب ومقهور ومطرود دزدان وراهزنى وشرقان
وجامه كنى رهكذر انيكان ور وند كاندن دور ايله تاكه يولى

ايمن اولوب اطراف واكنافدن سالمين وغانمين تجار و زوارينك
ولايتكه متردد دين اولا وانواع امتعه يه وسعت ورخاص اولوب بيع
وشرا اصحابنه منافع عظيمه بولا **قطعه** تا بكوشى بعدلت نشوى •
هر كز از ملك سلطنت شادان • راهها از دزد داعز سيان كر توخاهى
عالكه ابادان • **ترجمه** عدالته داده اغين ورزش • اوله مز تخت وبخته
شادان • دزددن يوللرى امين • ايله اوله ديرسك ممالكى ابادان •
حكايت جواهر الاماره نام كتابده مسطوردر كه عم معظم حبيب
خدا سالك مسلك هدا سرور مجاهدين وشهدا حضرت حمزه رضى الله
تعالى عنه جنابندن مرويدر ديمشلر كه زمان جاهليتده مداين جانبنه
كيدر ايدم ياغمه بر دعا خيردن قرق دانه جامه وار ايدى حوالى مدينه
واريجق طائفه دزددن رهكذرى الوب متاعيمى الان اندكلرنده
هزار كونه محنت وخسران ايله مداينه واصل وداد خواهلق ايچون
دركاه نوشيروانه داخل اولوب نوشيروان شكايتمى استماع واحواله
بر ملاحظه كماهى مطلع اولنجاق دربانينى ارسال ايدرى اولرحى المه
يابشوب بنى بر محله انزال ايدوب بر قاج كون قرار ايت دزدانى
تجسس وتفحص ايدوب بولنيكه مسروق اولان برده لرك كتوره لرو خرجك
كما ينبغى بتوره لر ديمكله تعهد وتكفلنه بناء اوحجره ده محلده توقف
وآرام ايتدم هر روز مطبخ خاصه دن سفره ملوكانه وطعام شاهانه
ايله بنى اطعام وكاه وبيكاه تفقد وتفقد ايله اكرام ايدرلردى
وبن كل يوم دركاه نوشيروانه روانه اولوب مراسم مملكت دارى
ولوازم رعيت پرورى سنه ديده تيقظ وانتباه ايله نكاه ايدردم

قرق كون مرور ايدنجك محلمزه بوره وارده سرقه اولنان برده ايله بر دست
بوبيه قومشلر وبر كاغده قرق دانه تنكه كه ولايت عجمده التى زر فلورى
اولماق اوزره حاصلى ريدر وضع ايدوب اول كاغده يازمشلار كه
تمام قرق كون انتظار لازم ايدى كه دزد بولنوب سرقه اولنان رخت
وبختنك الديكى وبو جهله تنكم چهل روز انتظارك مزدى در تا كه ولايتمده
وارد قده بزدن شكايت وضبط وربطدن خالى مملكته دوشدم
ديو حاكمنه ملامت اتمسى ديمشلر وبو قصه دن معلوم اولديكه
ملوك رفيع المقدار وحكام ذوى الاقتدار طائفه دزد ازوراه
زنانه رفع ودفعنده اقدام تام واهتمام مالا كلام ايدرلر اعيش
پس والى عادله لازمدر كه طرق مسلمينى وقطاع طريق ودزدان
شقاوت رفيق خوفندن سطوت سياست وشوكت رياست ايله
امين ايده وهر كيمسه كه قطع طريق ايدوب بر مسلمه جفا واذيت
ايده غيريلره عبرت ايچون بر سبيل استعجال آويزه چنكال عقوبت
ونكال اتمكده كوكدر **نظم** ببر دست دزد و سر راهزن • كه ايمن
شود راه بر مرد وزن • چو كشت ايمن شود كاروان از خطر
تجارت بر هر سو روان • وزان پس بسى نفع يابند خلق • دمادم شود
انتابند خلق • شود شهر معمور وده نيز هم • زآيينه دل رود زنك غم •
ترجمه كسك دست دزدى سر رهزنى • امين ايله كن راه مرد وزنى •
طريق اوله سالم اولور كاروان • تجارت ايچون شرق وغربه
روان • اچيلور جهانه در عايده تجارتله عالم بولور فائده •
بلاد وقرى جمله معمور اولور • كيدر غم جهان خلقى مسرور اولور

دزدان خونریز واوباشان فتنه انکیز که قری وبلاد ده تیره روزلق وتندخولق ایله مال واولاد عباده تعرض معتادلری اولوب شهرلری خوفندن منع ود فعلرنه تعرضه برفرد قادر اولمیه واصحاب قوت وارباب مکنت اولان حکام دن غیری برکیمسه انلاره ظفر بولمیه اول مقوله بد اصللرک بیخ وجودلرین قلع وقمع وشر وشورلرین مسلمین اوزرندن دفع ومنع لازمدر **حکایت** بر زمان حلب ده خلقک اموال وارزاقلرین دست جور وتعدی ایله جلب وخلعت حیاتلرین خلع وسلب وجودلرین سلب ایدر خیلی اوباش وقلاش ظهور اتکله امن وامان اول حیوالیدن دور وقاعده ضبط وربط مهجور اولشیدی خلق دلتنک اولوب بالضروره سلطان مصر اطفاء نایره اهل ضلاله اشتغال واصلاح حلب ایچون مصلح نام برحاکم حاسم ارسال ایلدی مصلح محل مأموره کلوب اداء خدمته مبادرت واول اشقیادن بعضی سیاسته مباشرت اتدی اما اول قوم بدکردار اطوارنا هموارلرندن بوبنجه تهدید وتشدید ایله انزجار بولمیوب حال بومرتبه یه منجر اولدیکه جامع شریفده پادشاهک اداء نمازه اتدوکی محل نیازک محرابنه اوسته یازوب یازوبلرکه ای مصلح کندوکی بیهوده رنجیده اغه زیرا بز اول اوبلکی لوزکه بریمی قتل اتسک انک یرنه اوخندق بیش قالدوروب ظهور ایدر وقهر وسیاست ایله منزجر اولمیوب هر برمز طاعت وعبادت یرنه فسق وفجور ایدر وبو طریقده هلاک اولمغی افتخار ایدرز ومعتادمز اوزره اضرار اهل ایدرز **نظم** ما عاشقیم وکشته شدن اعتبار ماست • شمشیر عشق

تیر ز سنگ مزار ماست • بی رحم تیغ عشق ز عالم نمی رویم • بیرون شدن ز معرکه بی زخم عار ماست • **ترجمه** عاشقلرز که اولمده دل اعتبارمز • شمشیر عشقی تیرا یدر سنکمزارمز • تیغ محبته دلمزی ایلدک سپر • زخم ایرمکن وجودمزه اولدی عارمز • ممکن که سن بزی قتل اغدن دلتنک اولوب بزکشته لکدن دلکیر اولمیه بز وسنک شدت وحدتکدن قلبمزده ذره دکلو خوف وخشیت بولمیه بز بو خط غریبی ومعنی عجیبی مصلح کوربجک انلر ایله معامله ده صلاح حال حیله وخدعه یه اشتغالدر دیو فرمان ایتدی اشقیا یازدقلری خطک التنه بو وجهله جواب تحریر اتدیلرکه بز دخی سزک مردانه وفرزانه لکمزه واقف ویکدل ویکجهت اولدیغکزی تمام عارف اولدق **بیت** در جگر ما ذی وسرداری شما را مثل نیست • بر چنین مردان یکدل آفرین باد آفرین • **ترجمه** سزلره سر یاران لقده اولمیه هرکز نظیر • بویله یکدل یکجهت یارانه صد بار آفرین • شمدیه دک وجوده کلن امورده پشیمانز وصدور ایدن تهور وقصوردن مقام اعتذارده کلوب هر بریکز که تربیت وتقویتنی خواهانز وسزک کبی هنرور دلاور ویاری جان ودلدن جویانز والسلام حضار مجلس بو حالدن وخلاف عادت واقع اولان مقالدن متحیر اولدیلر مصلح خلا وملاده اول طائفه غیر حاضره یه تعریف وتوصیفنی تکرار ودست قهر وغضبی انلرک حبس وقیدندن قصیر ایدر اولدی بر کون اعیان واشراف شهر مصلحک حضورنده واروب طائفه اوباشدن شکایته واحوال پرملاللرین حکایته عزیمت ایدیجک اول ما سبقه ایدوب یاران بز اول جوانانی

فتلدن پشیمان اولدق وفی الحقیقه روز معرکه ده دلیر و بی
باك اولان مردم چست وچالاکی اهلاك ایله تقلیل اهل سیف زیاده
عذر وعظیم حیف در زیرا هر قرنده بو طائفهٔ شجاعت انتمادن اقل
قلیل پیدا و انلارك منافعی بحر محلده ظاهر و هویدا اولور بزم حالا
انلاره احتیاجمز حددن افزون و مرتبهٔ تصوردن بیرون در زیرا
اهل قلعهٔ روم یاغی اولوب اوزرمزه هجوم ایده بورلر انلاره دفع
مردان کارزار و دلاوران شجاعت شعار کرکدر اکر بکا هوادار
ایسه کوز اول جماعته کیم پیشوا و سردار ایسه بنم مجلسمه احضار
ایدکه تا که انی نظر تربیت ایله ملحوظ و انواع تقویت ایله محظوظ ایدیم
مثنوی ازین نامداران با هوش و هنگ • کسی را که بینم سزاوار جنگ •
و هم مرکب و جوشن و مغفرش • بگردون گردان رسانم سرش •
ترجمه کیمکه بو مردانه لردن عزم رزم و جنك ایده • ضرب تیغ ایله
دشمنلری دلتنك ایده • ویره یم آلات جنك و جوشن و هم مغفری •
ایرکوره یم قبهٔ کردونه کوده انك سرینی • آکا بر حلب بو قومك سرداری
بر پیر دیرکه کسب و کارنه کیدوب سنك سطوت شمشیرك بیلتکدن دولت
اولملی ایله بر محلده کوشه کیر اولمشلردر دیدیلر فی الحال امر ایتدی
حریفی تعظیم بیسیار و تلطیف بیشمار ایله کتوردیلر و اوغللری ایله
کندوسنی حاللرینه مناسب مناصبله بهره مند و خلع فاخره ایله اقران
میاننده سربلند ایتدی منوال مذکور اوزره برقاچ کون مرور
ایدیجك هر بینك خاطرلری حاکم طرفندن مطمئن اولوب
شامهٔ قلبلر فرحه کرد کردوز و خاطر محزونلری سرور اولدی

بولور

بر کون حاکم انلاره ایتدی که بر مقدار عیار خونخوار و دلاوران
کارزاره احتیاج وار در سزك معلومکز اولوب اهل حیله و سرك و مرد
میدان نبرد و جنك اولان دلاورلردن و روز معرکه و کارزار
ده ارلکلری ظهور ایدنلردن کتورك که خلعتلر
ویروب رعایتلر ایدهلم و دلخواهلری اوزره تقویت و تسلیت ایدهلم
دیوجك حریف نادان ایله فرزندانی خوشحال و شادمان طشره چقوب
اطراف و اکنافدن اوچیوز یتیم جرار و عیار طرار و رند خونخوار کتوره دیلر
حاکم دخی خلعت ایچون اوچیوز جامهٔ زیبا کسوب حیاطلری حیاطه
سنه اشتغال اتمکله اول اهل ضلالی لباس حیاتدن عاری ایدن جکلرده
اغفال ایلدی ملازمان درکاه سعادت و اعیان ولایت و رعایای
مملکت بو خصوصه حیران و بو امردن سرکردان اولدیلر که
سلطان مصر مصالح مزبوری شهر حلبه مصالح اولمایجون کوندرمش و مقدار
توجهنی دفع اشقیا سمتنه دوندرمش ایکن امر سلطانه مخالف حالی
انلاری تمام تقویت و خاطره خطور ایتمز و جهل کونا کون تسلیت
ایدر بیت بجای خار گلبن می نشاند • بجای زهر شکر می چشاند •
ترجمه خار و خاشاکك یرینه کل و کلبن • زهر قاتل یرینه ویرر شکر •
دیدیلر هانی اول کیم اوچیوز مرد یکانه و دلیر فرزانه مسلح و مکمل
جامه خانه یه قونلوب اشقیانك قتللرنده مأمور و موکل اولدیلر ایرته
سی اول جماعت دستبوسی ایچون سرای امیره کلدکلرنده اوللا
جامه خانه یه کیروب خلعت فاخره ایله هر بری رعایت اولنه قرن
صکره امیره ملازمت و کمر عبودیت و انقیاده میان هوا داری

به بند ایدوب اداء خدمت اغزنه اشارت اولنجق فرمان اونره عاقله
خانهٔ هایون همان کوردکلری آن جمله یی مقتول و بی نام ونشان
اولوب سردارلری یومرداری دخی اولادی ایله سرلرین بدنلرندن
جدا وباشلرین اقسرجیا ایدوب دروازهٔ شهره دولش روب
هرطرفدن اندیلر وعرصهٔ ولایتی انلارک شر وشورندن پاک ایلمکله
عامهٔ رعایا خیر دعا اندیلر **بیت** بر اندیشه مردم سرافکنده به
درخت بد از بیخ برکنده به **ترجمه** بد اندیشک سری افکنده اولسون
درخت بد همان برکنده اولسون اوچنجی اول طائفه ستمکار دل آزار
درکه الظلم ظلمات یوم القیمه تیره لکنده قرار واموال مسلمین تعرضه
هوا ره کار ایدر والا لعنة الله علی الظالمین تهدیدسنه بدینتر وان
الظالمین لهم عذاب شدید وعیدنده اندیشه اغیوب عقوبت خداوندن
خوف انمیه وسیاست سلطانیدن قورقوب ندامت ملکته کتمیه اول
مقوله ظالملری دفع وازاله ایجون کردنلرنه تیغ سیاست حواله اتمک
پادشاهلر ذمتنده امر لازم وحامی ولایت اولان حکامه منحتم در تا که
اثر ساملری اول مملکته داخل ونتیجه وخامت عاقبتلرنده اول ولایته
ضرر واصل اولمیه زیرا خاتمهٔ ظلم وخیم وجزای ظالم عذاب الیم جحیم در
کار ظالم ملک ویران کردنست **نظم** عالمی را دیده کرباز کردنست
ای نهاده تیر ظلم اندر کمان کی زشمشیر بلا یابی امان **ترجمه**
کار ظالم ملکی ویران اتمکدر مردمانی دیده کریان اتمکدر تیر جور
وظلمی ایدن درکمان کاره شمشیردن قچن بولور امان اما قسم ثانی که
دفع ومنعلری واجب در صفات ناستوده وسیر ناپسندیده

موصوف واطوار قبیحه واطوار قبیحه واوضاع عجیبه ایله معروف
اولانلر در لاجرم انلارک مقالات وملاقاتلری اهل دولته زیان
وباعث ندامت وخسراندر اول طائفه نکبتیری سخن چینلر درکه
صدق وکذب خبرلر ایله برقوم میاننده محرک غبار اشوب وفتن وبیان
احبابه عداوت افکن اولوب دوستلری برینه دشمن ایدرلر پس
اول فرقه خاسره فی الدنیا والاخرة منفور ومذموم ودرجات عالیات
جنات دن محروم در حق حدیث شریفده سخن چین جنته کیرمز دیمکله
واقع اولمشدر وحق سبحانه وتعالی توریتده حضرت موسی علی
نبینا وعلیه وعلی سایر الانبیاء افضل التحایا دیمشدر که یا موسی بن
قیامتده سخن چین اولان بدخواه لر یپ لفسنه آیس من رحمة
الله کلامی یازلشدر یعنی رحمت ملکا مجیدن بی بهره ونا امید در
دیدکده وحق سبحانه وتعالی قران عظیم وفرقان عظیم کریمده
نمامه فاسق اطلاق ایدوب ان جاکم فاسق بنباء فتبینوا بیورمشدر
وکبار علما دیمشلردرکه اکر برکیمسه کلوب فلان کیمسه سنک حقکده
شو مقوله کلام سویلدی دیو اخبار ایتسه اول زمان سکا لازم اولان
اولدر اق لا اول نمامی راست کوی بلمیه سین وکلامنه قطعا
اعتقاد قلمیه سین که حق سبحانه وتعالی انا فاسق بیورمشدر فاسق صادق دکل
اولمز واخباری واقعه مطابق اولماز ثانیا اول تحضر نمیمه دن منع
اتمک کرکدر زیرا اخلاق ذمیمه دن اولان صفت غیبه غایتده منکر
ولزوم نهی منکر ایسه مقرر در ثالثا اول بدخصلته بغض
وعداوت اتمک کرکدر زیرا حق تعالی انی عدو اتخاذ اتمشدر نته کیم

بو معنیٰ اخبار و آثارده وارد اولمشدر شرلردن خدا جل وعلا قتنده
زیاده مبغوض اولان انلاردر که سخن چینلک ایله دوستلر
میاننده القاء عداوت ودشمنی ایدرلر رآبعا برادر مسلمه سوء ظن
اتمیه که ان بعض الظن اثم نحواسی اوزره بعضی گمان وزر ووبال
ایدر وکجای قیل وقال دکلدر خامسا تجسس اتمک کرکدر ولاتجسسوا
فرمانی اوزره تجسس منهی وضرور یاخو مرتبهٔ غایتده منتهی دره سادسا
سخن چین هر نه کونه خبر ویرمش ایسه انکله عمل اتمیه لرکه بلکه
اصل لازم اولان بودر که سخن چین اولانلر حضورکه کیرمکه
یول بولمیه ومطلقا کلاملرنی واصلا سمع قبول اولمیه **نظم**
سخن چین را مده نزدیک خود جای • که در یکدم کند صد فتنه
بر پای • سخن چین را مکن نزدیک خود راه • که بد گوید
ترا هم در سرانجام • **ترجمه** سخن چینک کلامن اغدا اصغا ایدرسه
بردمده یوز بیک فتنه بنیاد • سخن چین اولماسون یاننده مقبول •
سکا ده عاقبت بدکو اولور اول • **حکایت** اصفهان خواجه
لرندن بری بر غلام اشترا ایدرکن بایع غلامده سخن چینلک
عیبی واردر دیوجک مشتری نه اولسه کرکدر دیوجک بی اشترا
وبهاسن بایعه بالتمام ادا ایلدی بر قاچ کون نصکره غلام
بد نهاد اقتضای جبلت خبیثه ایله قصد افسادایدوب سیده
سنه زوجک اولاجق خواجه سنی سوغزا ولدی بر جمیله خاتونی
دخی تزوج واندن کاه وبیکاه مسیره لرده تفرج اتسه کرکدر دیوجک
خاتون بو خبر وحشت آمیزدن متغیر وبو وضع دهشت انکیزدن

غایتده متأثر اولدی غلام کوردی که کلامی کارکر اولمش وتیر
تدبیری نشانه سین بولمش همان خاتونه استرمیسین که غمدن
فراغت ایدوب سکا تجدید محبت ایده دیوجک خاتون بلی دیو مراجعت
وحدتدن زیاده منت ایلدی امدی بر طلسم محبت وافسون مودت
بیلورم خواجه خوابه واردیغی بر تیز استره ایله زیر محاسنده اولان
مودن بر مقدار کسوب بکا ویرکه افسونله درد که درمان وخواجه
بی سکا عاشق نالان ایدرم دیوجک زن دخی اول عزیمته جزم نیت
ایدوب بوکونه البته بو عمله مباشرت ایدرم دیدی همان غلام خواجه
یه کلوب ای خواجه بر خبر مسموعم اولدی اوزره حق نان ونمکک
بی پایان اولماغله سنی خبردار ذمتمه لازم واول قصه جانکاه دن
سنی آگاه اتمک امر محتم درکندو کدن غافل ومکر عدودن ذاهل
اولمه دیوجک خواجه استعلام ایلدی غلام بسط کلام فساد انجام
ایدوب خاتونک غیریلر ایله علاقه اتمشدر وسنی اهلاکه عزیمت جزم
نیت اتمشدر بنم صدق قولمده قلبکه شائبهٔ اشتباه راه بولورسه
صدق قولمده قلبکه شائبهٔ اشتباه راه بولورسه صدق کلامم بو نوعله
معلوم اولورکه همان خانه که واروب بهانه ایله خواب ایدرکبی اول
کورکه اول عذاره نه مقوله کار اختیار اتسه کرکدر دیدی خواجه
خانه سنه کیروب صباح طعامنی تناول ایلدی بعده ثقلت طعامدن
خواب ایدر شکلنده سرنی بالین استراحته نهاده ودیدهٔ ترصدوتر قبنی
کشاده ایلدی زن بیچاره به استره اجلی رهزن املی اولوب خواجه
دن علامت نوم احساس اتمکله خواب الوده قیاس ایدوب الله

استره الوب محاسنی التشدن برقاج مو تراش اتمك ایچون عاشقی
قالدریجق خواجه فی الحال کوزین اچدی بو حالی کوریجك قصد
اهلاکده اولدیغنه جزم ایدوب دستنی محکم طوتوب اول
استره تیز ایله بی کناهك خوننی ناحق یره صاچدی بعده غلامك
اولیاسی خبردار اولوب دعوای قصاص ایله خواجه یی اقتصاص
اتدیلر پس سخن چینلک شامتی ایله بو مقوله بو جان ویمان
از زمانده خراب وویران اولدی **نظم** میان دو کس
جنگ چون آتش است • سخن چین بد بخت هیزم کش • **مترجم**
ایکی شخصك اره سنده جنك اولور آتش مثال • نقل کفتار
ایلینلر دروینلر اشتعال • بیری دخی طایفهٔ غمازان درکه
انلرك دیدارمردارلری لایق انظار کبار وکفتار ناهموارلری
سزاوار اصغا واعتبار دکلدر **بیت** ندیم ز غماز سرکشته تر •
نکون طالع وبخت بر کشته تر • **ترجمه** کورمدم عالمده غمازان
کبی سرکشته لر • بختی نحس وکوکبی بد طالعی برکشته لر • آثار واخبارده
غماز حلال زاده اولمز دیمك وارد اولمشدر • **حکایت**
زمان اوائلده بنی اسرائیل قومی ایچنده خشکی سال پیدا وآثار قحط
وغلا هویدا اولیجق حضرت موسی علی نبینا وعلیه وعلی سائر الانبیاء افضل
التحیات اشراف بنی اسرائیل ایله استسقایه چقدیلر ودورت کون دورت
کیجه دعا ونیاز اتدیلر اثر استجابت ظاهر وباراندن بر قطره متقاطر
اولمادی آخر حضرت موسی علیه السلام نالان وکریان اولوب یا الهی
وای عاجزلرك پناهی دورت کون دورت کیجه درکه دعا وزاری

ودر

ودرکاه عزتکه طاعت کذاری ایدرز نیچون دعامزه نشانه ابته اصابت
اقیور هیچ جکا بو وجهله خطاب مستطاب وارد اولدی که اکر قرق
کون قرق کیجه دخی دعا اتسکز بینه مستجاب اولماز زیرا قومك
ایچنده بر غماز واردر انکه شامتی دعالریکزی اجابته قومازموسی
ای پروردکار کاربرداز وای کردکار چاره ساز اول غماز
کیمدر بکا بلدر که توبه ویرم دیو نیاز ایلدی جناب خداوندن ندا
کلدی که بن غمازی سومز ایکن نیجه غمازلق ایدیم امدی سن
جمله قومکه بربر غمازلقدن توبه ویر که اول دخی انلرله تائب
ویب حقم صدق وخلوصله آیب اوله موسی علیه السلام قومنه امر ایلدی
هربری غمزدن توبهٔ صحیحه ایدیجك حق تعالی باران فراوان
احسان ایلدی وقحط وغلا عطشانلرینی آب رحمتی ایله ریان ایلدی
وسلاطین سرافراز وشاهان معدلت پرداز مطلقا دریچهٔ کوش
هوشلرین سخن غمازه باز وبو کروه مکروهی عدو انکاز ایدوب
محرم راز اتمك کرکدر **حکایت** اولنور که بر پادشاه عالیجاه بر کیمسه
یی تربیت ایدوب دبرا ایدیکه اکر روز بروز رفعت وقدرینك ظهور
وبروز اندیکی استرسك وساعت بساعت مرتبهٔ تقربك بلند ویمن
حضورمده جمله دن زیاده بهره مند اولمق دلرسك اوچ خصلت
سندن صدور اتمك کرکدر اولا زنهار کذب سویلمه که دروغ
کو نظر مردمده خوار وکبار عالیمقدارلر قاتنده بی اعتبار اولور ثانیا
ستایش کنانلر حضورمده مدح وتوصیف ومبالغه ایله تعریف
اتمه که بن کندی سندن اعلی بیلورم ثالثا سعی بالفساد وغمازلق یوزندن

خلقی اف داغه وخدم وحشم ورعایانك كمكلكنی بنم حضوریمه یالاغه كه
ناشایسته اعمالدین اجتماعلدلاری بن بدكمان اولیجاق سوء
ظنم منعكس اولماغله خدم وحشم خشم وغضبمدن هراسان ورعایا
وبرایا دخی ترسان اولوب غیری یره التجا واخر پادشاهه عرض عبودیت
ومدّ ید رجا ایدرلر ومقربان دولت ومعتمدان سلطنتم برینه
معارض وبو وجهله مملكته فساد عظیم وخلل كلی عارض اولور **نظم**
زغماز عالم برآید بهم • خلل راه یابد بخیل وحشم • زغماز باشد
جهان سرنگون • كه ناپاك جانست وتیره درون • چو غماز را دید
اندر زمان • بتیغ سیاست برش زبان **ترجمه** اولور غمازله عالم
پریشان • بولور خیل وحشم انكله نقصان • سرافكنده اولور انكله
كردون • اودر تیره درون ناپاك بیرون • جهانده كارنی
غماز ایسه بركسن • همان تیغ سیاستله دلن كسن **حكایت** نوشیروانك
خدمت ملازمتنده اولانلردن بری برینی غماز ایدجك نوشیروان
ایتدی كه سنكله بو كلامكی تجسس وتفحص ایله تحقیق ایدرم اگر راست
چقرسه غماز اولدغك ایچون سكا بغض وعداوت واگر خلافی ظاهر
اولورسه دروغ بی فروغ ایچون تعزیر وعقوبت اتسم گرك دیر همان
توبه ایدرسك عفو ایدرم دیوجك توبه واستغفار ونوشیروان دخی
عفو وصفحنی اظهار ایلدی **نظم** هركه غمازی كند نزدیك شاه • هم بنزد شاه
كردد روسیاه • عالمی در آتش وسوزند ازو • نه خدا نه خلق
خشنود ندازو • **ترجمه** اوكیم غمز ایله اولسه خلقه بدخواه • اكا
سوزینه شاه دل آكاه • یقر عالملری غمز آتشیله • نه خلق اندن

اولور

اولور راضی نه الله • **حكایت** بركیمسه غمز وسعایت یوزندن
برخصوصه عزیمت ایدوب خلفاء عباسیه دن معتصم خلیفه یه
رقعه رفع ایدركه اصحاب قدرت ومكنتدن فلان كیمسه وفات
ایدوب مال كثیر ومتاع خطیر ترك ایدوب انجق برصغیر اوغلی قالمشدر
فرمان شریفلری صدور ایدرسه طفلك كفافنه كفایت مقداری
ابقا اولنوب بقیهٔ اموال بطریق القرض خزینه یه ادخال اولنه
حالا خزینه قوت ورونق بولوب بعده طفل كبیر اولورسه [illegible]
وحقی ایفا اولنه دیدی خلیفه ایصال اندوكی رقعه اوزرینه الفاظ
عربیه ایله بو مضمونی یازدی كه متوفی اولنه حق تعالی عفو ومغفرت
ایدوب مال میراثنه ازدیاد وبركت ویتیمنه عمر طویل وخیر [illegible]
نعمت ویره وغماز بدكرداره صدهزار لعنت **نظم** مشو غماز ره
نزدیك شاهان • بترس ازخزاه بیكناهان • كه اه بیكناهان
تخت كیرد • بسی كس را زبخت وتخت كیرد • **ترجمه** صقن غمز ایله
خلقی پادشاهه • حذر قیل المه آه بیكناهی • ایدر برباد تخت وبخت
وجاهی • طوتار غایتده محكم آه مظلوم • بیرد دخی كروه اصحاب اغراض
درکه هرقول وفعللری اعراضله مشوب وعرض اندكلری امر محض
غرض اولوب كلاملرندن لوازم اخلاص ومراسم هواداری وانفصال
مسلوبدر **وصیت** هوشنك شاه وصایاسنده یازمشدر كه متابعت
وموافقت اصحاب اغراضدن اعراضله دامن اختلاطی دوشورمك كرك
وانلاری همیا امكن شاهان عالیشان عز حضورلرندن سورمك
كركدر زیرا عرض غرضه كرفتار اولانلردن عیب بیعنی ایله هواداری [illegible]

وخیرخواهلقدن لاف وکزاف اورلر وظاهرامقام وفا قدمه منافقانه
طورلر وجواهر زواهر حسناتی رشته سیاسته چکرلر وفعل
جمیل وکردار نیکوبی کسوت قبیح وصورت زشتده کوسترب حدت
خاطر سلطانی یه تخم خشم وغضب اکرلر نظم مده راه صاحب غرض
پیش خویش ز صاحب غرض میشود سینه ریش • که او جمله نیرنک
ومکر وفتنست بروت دوستدار ودرون دشمن است • ترجمه
ویرمه حضرته پایکه هیچ کلسون صاحب غرض • مقدمندن حاصل
اولور قلبه تشویش ومرض • کاری انک حیله لرله عقلک المقدر سنی •
ظاهرا مخلص کبی اما درونی دشمنک • چونکه ارباب غرض
تزویرک آدمی تدبیر قوشلر بدایله نیکی وخوب ایله زشتی بیرن قلشلرده
پس قبل التحقیق کلاملری تصویب واکا حکم ترتیب ایلمک جائز
دکلدر بلکه بو طائفه لنامک کلاملرینی تفحصده اقدام واهتمام ومبالغه
تمام کرککدر نظم • چو ارباب غرض لب برکشایند • نکوی را بزشتی
وانمایند • بکلی تا سخن روشن نکردد • کسی باید که پیرامنی نکردی •
کسی باید که ترجمه سویلسه ارباب افساد وغرض بر سوز اکر
ایلکی کملک بوزندن کوستررا ول حیله کر اغیبیخ تا کمال اوزره
سوزک تحقیقنی لایق اولدر هیچ کیمسه اغنه تصدیقی نصیحت
اسکندر حکیم ارسطودن سؤال ایدوب ملوکک سعادت سلوک
خدمتنه نه مقوله طائفه لایق ونه کونه کروه ناموافق در دیو حکیم
حکیم ایتدی خدمت سلاطینه وملازمت اساطینه اول کیمسه
لایق وسزاوار درکه خاین اولیوب امانت کذار اوله کیمسه زیرا

امانت سبب عزت وخیانت باعث مذلت در وقانع اولوب طامع
اولمیه زیرا قناعت بر کنج بی کران وطمع رنج بی پایان در بیت
مرد قانع بنزر کوار بود • طامع البته خوار وزار بود • ترجمه بولور
عزت قناعت اهلی هر بار • ذلیل وخوار اولور لابد طمعکار • ونیکوی اولوب
عیب جوی اولمیه زیرا ذکر بالخیر ایدن نیکوکوی هر یرده محبوب ومقبول
ونشر شر ایدن عیب جو عامه انام قتنده معیب ومخذول در وکار
کشته کورکدر لاف زننده کل زیرا مرد مصاف مکرم ومحترم وصاحب لاف
وکذاف منکر ومتهم در وخواطر کبار عالیشان انلاردن ترسان
وداهم در وموافق کرکدر منافق دکل زیرا نتیجه بهیجه وفاق مهر ووفا
وثمره نفاق جور وجفادر وطریقه اینقه سنته اوزره اوله راه
نباه بدعت اوزره اولمیه زیرا قانون سنت حضرت آدمی روضه آلهی
روضه جنته ادخال ایدر اما داعی بدعت انسانی هاویه ضلالت
وشقاوته ایصال ایدر وملوک کامکاره وکبار عالیمقداره لازم
درکه بدی طائفه بی خدمتلرندن منع وصدق وساحه عزت الشیمالرینه
انلاری ایصال ایدن راهی ستق ایده لر اول کیمسه حسودلر درکه زهر
حسد انلارک جسدلرنده تأثیر ایدوب تریاق قاهره بری ایله علاج پذیر
اولمازلر وریخ حسد ایله شویله بیمار اولمشلردر که بر وجهله تیمار
ممکن اولیوب بر دار وایله فلاح بولمازلر بیت حسد نخیست
سوزنده کز واتش بجان افتد • چه جای جان که از جسد آتش
در جهان افتد • ترجمه یازنار حسدله حق بو در جاه ودل آدم
نه جان ودل اولور سوزان انکله سر بر عالم • وغائله حسد

جمله مفاسده حائل دیندر اول سببدنکه نفس حسود جنت تامه اوزره در
واوهام اصحاب نفوس خبیثه نک زوال نعمتده اثر تمامی واردر فلهذا
حق جل وعلا ومن شر حاسد اذا حسد بیورمشدر یعنی ضرر
حاسددن درگاه الاهی یه پناه ایدکه دیمکدر وحدیث شریفده بو معنی
وارد اولمشدر که حسد حسنات انسانی اکل ایدر یعنی محو وافنا
ایدر آتش هیمه یی محو ایتدوکی کبی وفی نفس الامر حسد صفاتنک کثری
وخصالنک احقری درکه نتایج جهل اولان دنائت همت وخساست طبیعت
دن حاصل اولور فلهذا بو صفت ذمیمه یی اظهار واعلان نقصان
عقله دلیل نمایاندر زیرا حسود نفس سود همیشه غیرلره احتندن
محنت ومشقته کرفتار وخلقک حضور وحبورندن پریشان ودلفکاردر
در بیت درین غصه جان میدهد مرد کی * که بر چه دارد وجودان یکی
ترجمه حسد اهلی بو غصه ایله اولور * که نیچون غیرلر وجود بولور
فلهذا هر ساعت هزار کونه شربت زهر آلود غم وغصه دن جرعه کش
وهر زمانکه برکیمسه ساحه انشراح وانبساطه پای عشرت ونشاط قویه
مکس وار اول دست حسرتی بر سر ایدوب خاطری محزون ومشوش
اولور وکفی المرء حسدا مثلی غایتده مشهور والسنه ناسده مذکوردر
نظم حسود را حسد او بس است در عالم * که در بلا وغم ورنج دارد [illegible]
حسود بر دکران اتشی بر افروزد * چو نیک درنکری خود در آن میان
سوزد * ترجمه حسودک کندو یه بس در بلای حقدی عالمده *
اولور اهل حسد حقا که دایم محنت وغمده * اکرچه خلق ایچون اهل حسد
اتش یقر هر آن * حقیقتده نظر اتسک ینه کندو اولور سوزان *

وحسودک کندی حسدی ایله هلاکی بیاننده بو وجهله بر حکایت ایراد
اتمشلرکه اسکندر عصرنده بر جانور پیدا اولدیکه هر کیمسه یه که تیر
زهر آلود شعاع بصری طوقنه زهره تراک وفی الحال خاکه دوشوب
هلاک اولوردی اسکندر هر چند حکما ایله استشاره ایدوب بو درده
بر چاره استدی بر وجهله درمان وبو غائله دفعنه امکان اولمایوب
اخر حکیم ارسطاطالیس تأمل بسیار وتفکر بیشماردن صکره بو بلانک
اندفاعنه وبو آفتک خلق اوزرندن انقطاعنه عمل بیر ایله چاره وتدبیر
وتدارک دلپذیر اتمشدر دیوب وراسنده برادم متواری اولهجق
مقداری بر ایینه وضع وایینه یی بر کردونه اوزرنده رفع ایدوب
کندوسی ایینه ارد ننده طوردی وکردون کردون مثالی جانور
اولدیغی محل علی العجل سوردی اول حیوان بوی انسانه استشمام
ایدیجک اول جانبه روان ونظری ایینه یه دوشوب ایچنده کندو
صورتی نمایان اولیجاق کوردکی آن خاک هلاکه دوشوب بیجان
اولدی اسکندر بو کاردن خبردار اولیجاق تعجب کنان وجهندن
پرسان اولدی حکیم پرهنر ایتدی ای ملک عدالت کستر آفت جهان
اولان بو جانور مدت مدید وعهد بعیددن برو زیر زمینده محبس
اولان ابخره متعفنه دن قدرت الهیه ایله حاصل اولوب چشمندن
صورت خشمدن نشان ویرر زهر قاتل وسم هلاهل پیدا اولوب
نظری هر نیه مقابل اولسه فی الحال حیوتی زائل وروحی اقلیم عدمه
واصل اولوردی پس اول عین ضرر اولان جانوری دفع ایچون
بر ایینه اختیار اتدکم نظری ایینه یه متعلق اولدقده عکسو کندو یه راجع

اولماغله وجود ضرر آلودی عرصهٔ شهوددن نابود وزبان خلایق
اوزرنده مفقود اوله الحمد للملك القدیر تدبیرم تأثیر ایدوب سهولتله
اول جانور زهرناك هلاك واول بدچشمك جسم ناپاکی فرسودهٔ حال
اولدی دیوجك اسكندر حكیمه دعا وتحسین وهزاران آفرین ایتدی
بو آیینی مثال حال حسود درکه شرحدی بنه کندوییه راجع اولوب
النار تاكل نفسها ان لم تجد ما تاكله فحواسی اوزره آتش زبانه کش
سوزان اعلکه هیمه بولمایجق کندوسین محو اتدوکی کبی نار حسد
دخی وارد قجه جسم حسودی نابود وعرصهٔ شهودده بیوجود
ایدر ایکنجیسی بخل وامساك ایله اشتهار بولانلردرکه انلر سزاوار
خدمت با اعتبار ملوك کامکار دکللردر وخلق قتنده مبغوض
ومردود اولدقلری کبی درگاه رحمت حقدن دخی مطرودلردر وسخا
وعطا پوشندهٔ عیب وخطا اولدیغی کبی بخل دخی ساتر هنر اولدیغی جای
خفا دکلدر نظم مرد هرچند در هنر کوشد • بخل آن جمله را فرو پوشد •
از لئیمان تیره دل بگریز • در کریمان پاك جان آویز • ترجمه
هر نه دکلو کیشی ایدرسه هنر • پردهٔ بخلی جمله سن اورتر • هر لئیم
ودنی دن ایله حذر • پاك طینت کریمه اول چاکر • حکایت جامع الحکایات
ده بو وجهله مسطوردرکه سلاطینه لازمدرکه بخیل اولانلری عز حضور
لرندن دور وشرف تقرب والتفاتلرندن مهجور ایده لر زیرا انلرك
صحبتی موجب جهالت ومورث ملالتدر زیرا منقولدرکه عمرو بن
لیثك بر کتخداسی وار ایدی که غایتده بخیل وعارضهٔ امساکله علیل
ایدی وقتاکیم عسکر سرما سرمایهٔ فصل بهاری غارت ایدوب واشجار

واثماره ایصال خسارت اتمکله میوه نادر الوجود بلکه شهرده فواکه بالکلیه
مفقود اولمیجاق عمرو بن لیث اطراف واکنافنه فقدان ثمار ابدار ومیوهٔ لطافت مدار
بولنور ایسه اشترا ونیم ایچون ادخار ایدك وخرج وصرفنه اسراف ایتمیوب تصرفی
مال رکار ایدکه دیو تنبیه اتمشدی برکون عمرو شاهانه بر عظیم ضیافت وترتیب اسباب
جمعیت ایدوب اطراف واکنافدن ورود ایدن رسوللر انده موجود واسباب
ضیافت مکمل واطعمه واشربه نامعدود ایدی انجق میوه یی قلت اوزره
کتوردیلر عمرو وکیله میوه یی زیاده کتوردیوجك تکرار بمقدار دخی کتوردی
عمرو بحضور اولوب دخی میوه کتوردیدکه عقل وفهمی قلیل اولان اول
وکیل بخیل کیلارده مستور وپوشیده اولان میوه متعفن وپوسیده اولمشدر
بیوردرسکوز جلسه احضار ایده یم دیو قباحتنی اظهار ایدیجك عمرو غایتده
منفعل وشرمسار اولوب اول بیعاره منصب وکالتدن معزول واقرانی
میاننده مخذول ایلدی واول ممسك بیعارك بو وضع ناهموارندن عارض
اولان انفعال وخجالتله مدت عمرنده تدارکنه مجال بولمدی دیو هر بار عمرو اغلار
انکسار ایدردی بیت نزد یك اکابر هنرور • عیبی نبود ز بخل بدتر •
ترجمه بویله تحقیق ایلدی هر صاحب عقل سلیم • کیم جهانده بخلدن یکدر اولمیم
عیب عظیم • ملازمت ملوکه عزت سلوکه لایق اولمیان طایفه نك ایکنجیسی
مردم دون همت وسعلو پست طبیعت درحیون سلاطینك همتی بلند
وعالی ولور مجمع افاضل واعالی ومرجع اکارم واهالی اولان مجلس متعالی
لری ادانی واراذل واصاغر واسافلدن خالی اولمق کرکدر اهل تحقیق
دیمشلردرکه بخیل وممسکدن سفله بدتردر زیرا بخیل الکادیولرکه غیره
کری اولیوب اما کندوسی اموالندن بهره دار اولا وممسك اودرکه مالندن

نه کندی ونه غیری منتفع اوله اما سفله اولدرکه مالندن نه کندی منتفع
اوله ونه غیری ونه کرم غیره راضی اوله **حکایت** کثیر العطا وعظیم السخا بر پادشاه
مکرمت انتما نده ماسندن برنه خطاء ایدوب برکمسه یه یوز یکرمی یوز بیک درهم
اعطا اتمک استیوم سن نه دیرسین دیوجک حریف بو مرتبه غایتده بسیار
در بو مقدار مبلغی بو کمسه یه ویرمکه اولور دیوجک یا نصفنی یم در دیرکن
ینه تجویز اتمدی پادشاه یا ثلثی یا ربعی دیوجک ینه استکثار اتدی اخر الامر عشره
کلیجک که صد هزار درهم در اگرچه اولدخی چوقدر اما بر کمسه یه ویرلسه
چندان بأس یوقدر دیدی پادشاه ایتدی هی بی حرمت وای دون طبیعت
بن بو مبلغی سکا اعطا اتسم کرکه ایدی طبع شوم سببی ایله بنی کرم وسخا ایله
معروف وموسوم اولمقدن صرف ومنع ایدوب کندوکی بو کونه مالدن
محروم ایلدک دیوب حریف قصه معلوم اولیجق عرض تضرع ونیاز ه اغاز
سوز وکدازه اغاز ایدوب ای شاه جهان ساز مکرمت انداز بن قصور
وخطا اتدم ایسه سن جود وسخا وبخشش وعطادن نادم وپشیمان
احسان فرما انلی بنم کبی بی عقلک زباننه جریان ایدن هذیان سببی
ایله هادم اولمه دیدی شاه نکته دان ایتدی سن مستحق عقوبت ولایق
حرمان بر مرد نادان سین که هم کندوکه وهم غیره باعث زیان اولدکه
زیرا بو مقدار مالی سکا احسان ایدیدیم جود وسخا ایله علم وانقراض عالمه
دک صیت کرم ایله مشهور ومسلم اولوردم وسن طبع شوم وخصلت
مذموم سببی ایله بو قدر مال فراوانده محروم اولدک ایدی
سابقا کندوکه قرار اتدوکم یوز بیک درهمی قبض ایدوب بو دخی مجلسمدن
بویله دناءت ورذالت وخساست وسفاهت اتمه **نظم**

سفله نخواهد دکری را بکام • خس نکذارد مکسی را بجام •
سفله سیه روی بود بدنهاد • خاک سیه بر سر هر سفله باد **ترجمه**
سفله اولان استمز کیم غیری مسرور اوله • خس قومز کیم بر کسن نوش ایلیه جام صفا •
چونکه اولدی سفله دون وتیره طبع وبدنهاد • خاکه یکسان اولسون اول قلسون همیشه تار تار
مستحق ملامت اولان جماعت دخی دوردنجی ارباب غیبتدرکه هر کیسی
تحقیق ایدوب ذکر مسالب ومساوی عادتلری اولا اگر غمز اندکلری
امر واقع ایسه محض غیبتدر اگر غیر واقع ایسه هم بهتان وهم غیبت
در واخبار واثارده وارد اولمشدر که عقوبت غیبت عقوبت زنادن
سخت تر وترتب ایدن ضرری اندن اوفر واکثر اوله وقرآن عظیم وفرقان
کریمده • ولا یغتب بعضکم بعضا ایحب احدکم ان یاکل لحم اخیه
میتا • بیورلمشدر یعنی بعضکز بعضکزی غیبت ایلمک ومساویسنی
سویلمک ایا بریکز برادر مرده سنک اتنی یمکدن حظ ایدرمی دیمکدر
وبو نهایت مرتبه تهدید وغایت درجه توبیخ شدیددر وبوندن مستفاد
درکه غیبتکز دخی مردار خوار ایله برابر اوله پس هرکیمده که رایحه اوله
مرنسانیت فایحه وجبین مبیننده انوار سعادت لایح اوله مردار دن پرهیز
ومردار خوردن کوزایدر **بیت** از غیبت مردمان پرهیز • وز مردم
عیب جوی بگریز • **ترجمه** غیبت مردماندن ایت پرهیز مردم عیب
جودن ایله کوریز • **حکایت** اولنورکه مرسل اولمیوب انجق رویاء
صالحه ووحی ایله شرف نبوت بولان انبیانک بری علیهم السلام بو اسلوب
اوزره واقعه کوررکه علی التحرق القوب فلان صحرایه کت ایدوب اول
نظرکه تعلق ایدن شیء اکل ایله ایکنجی کوردکنی پنهان ایله اوچنجی کوردکنی
حفظ ایله دوردنجیدن نا امید اتمه وبشنجی کوردکندن فرار ایله دیو

امر اولور صباح اولیجق بنی زبور حسب المأمور اول صحرایه مرور ایدوب
اول منظور اولان ورکوه باشکوه وجبل سیاه انبوه ایدی اول پیغمبر زبور مقوله
لقمهٔ عظیمه نیجه تناول اولنور دیو متحیر وعظیم متفکر اولدی لکن حکم ملک
متعاله امتثال دن اوزکه مجال یوقدر دیو تناول ایچون اول طرفه روان
اولوب قریب اولدقده کوردی که جبل شامخ بودکلو عظمت ورفعت ایله
بر لقمه اولمش و انکبین دن شیرین ومسک اذفردن خوش بو اولوب
حددن افزون لطافت بولمش همان تناول ایدوب شکر حق مکرر
وعبیر عنبر آمیز حمد وثنا ایله مشام اناسی معطر قیلوب دخی ایلرویه کدر
اتدی دیکنده دوشمش بر طشت زرین کوریجک ستری ایله مأمور اولدوغم
بودر دیو حفر زمین ایدوب طشتی اول حفرهده پنهان واوستنه وافر
تراب دوکوب ایلرویه دوان اولدی هنوز بر قاچ خطوه تخطی اتمدین
اول طشت روی زمینه بروز اتدی تکرار بر حفره دخی قازوب
طشتی اخفا ایچون اورایه القا ایلدی تمام اول مصلحتدن فارغ
اولمادین طشت ینه ظاهر وهویدا اولدی مرهٔ ثالثهده ستر واخفاسی
مبالغه تام واقدام واهتمام اتدی اول آن ینه طشت ظاهر ونمایان
اولدی پیغامبر کندو کندویه ایتدی که بن ستری ایله مکلف ومأمور ایدم
اداء خدمتده فتور ومراسم اهتمامده قصور اتمدم ظاهر معذورم
دیو ایلرویه مرور ایلدی کوردی که بر شاهباز بلند پرواز دنی هراسان
اولوب کمال شتاب ایله بر مرغ اوچوب یا نبی الله اردمجه دشمنم یتیشدی
بنی اندن حفظ ایله دیو فریاد جانکاه ایدیجک نبی الله دخی کویا انی
پناه ومبارک بغلترین اکا آرامکاه ایلدیلر فی الحال باز یخشم الوده

پر وبال عجز نیازی اول صاحب اخلاق ستوده حضرتنک خاکپایلرینه سوده
ایدوب یا نبی الله غایتده کرسنه واجم وبر لقمه تناولنه محتاجم بو کوت
تمام بو صیده که قیدی هواسنده پرواز وچنکال حرص واذی بوتکا اندن
سیله بازی اتمشیدم حالا سنی پناه وسایهٔ پروایه کی آرامکاه اتمش
غایت کرسنم بنی نا امید دوندرمه ومقسوم ارزاقی اولان عرضدن
جانب اشیانمه خایب وخاسر کوندرمه دیوجک پیغمبر کندو کندویه سنده
ایتدی که بونی حفظ وحراست ایله وانی محروم کوندرمیوب بهنی کفایت
ایله مأمورم خصوصا خصمی چنکالندن تخلیص ایچون عرض ربانیم
حضورمه التجا اتمش اوله بو کانه تدبیر ایدهیم واول کرسنه یی نه
ایله مسرور ایدهیم دیوب آخر کار النه بر کارد آلوب مبارک رانندن
بر مقدار کوشت کسوب بازه بر اضطراب اولکه پرتاب اتدیلر اول دخی
فراغتله کوشتی الوب اشیانهسی سمتنه شتاب اتدی بعده پیغمبر دخی ایلرویه
کتدی سر راهده افکنده بر مردار کندهٔ کوریجک فرار واول راهدن
عدم کذار احتیاط ایدوب منزل دلربایه وصول بولنجاق اولدقده پیغمبر قاضی
الحاجاته درکاهنه سوز وکداز ایله عرض مناجات ایدوب یا الهی وای
محتاج درکاه پناهی بویریلان خدمات کماهی ادا اتدم الا درکه حکم خفیه سنی
اظهار و بنی محرم اسرار ایله دیوجک عالم بالادن بر ندا کلدی اولا اول
کوه عظیم که لقمه اولوب تناول اتمش ایدک صورت حشم وغضبدر اول
غایت عظیم کورینور اما تجرع اولنوب هضم اولنسه جمیع مستلذاتدن
شیرین وعامهٔ روایح طیبهدن خوشتریدر ثانیا هر چند نهان اتدکجه
ظاهر ونمایان اولان طشت زرین صورت خیرات درکه حسناتی اخفا

اخفا ایدن لم دیدکلری ظاهر وهویدا اولور آق‌چیچی‌دن مراد بودر هرشی که
سایهٔ سعادت مایه‌کی پناه ایدوب سکا استناد وامانتکه اعتماد ایدن حمایت
وصیانت ایدوب امانته خیانت اتمک کرکدر دغری‌دن مراد بودر که سندن
برشی طلب ایدن کمسه‌نک حاجتنی اذا اتمکه فوق المعتاد اجتهاد ایده‌سین تنبیهی
سرراه‌ده آفکندن اولان مردار کندن نمونهٔ غیبت در اندن احتراز نیجه
لازم ایسه بوندن دخی احتناب ایله متحتم در زیرا غیبت خصال حمیده
واطوار پسندیده‌یی اضاعت ایدر **نظم** مران غیبت همجکسی رازبان
که طاعت زغیبت فتد در زیان • بهر غیبتی طاعتت کم شود • زغیبت کری
کار درهم شود • **ترجمه** دلا غیبت ایدنده اول کریزان • کلور طاعاتنه
غیبتلرله نقصان • اولور هر غیبتیله طاعتک کم • اولور غیبت کرانک کاری
درهم • وملوک سعادت سلوک صحبتلری لوث غیبت‌دن معرا وخبث افترا
دن مبرا کرکدر واغتیاب ناس حرام اولدیغی کبی استماعی دخی مقتضای
خبر واثر ایله عین ضرردر زیرا عذاب غیبت شنونده غیبت کننده ایله
برابر در **بیت** کوش وزبان برره غیبت منه • از بدکس کوش وزبان
پاک به **ترجمه** کوش طوتمه غیبت ناسه صقین آچمه زبان • اتکیله اولسون
کوش وزبانک بوزیان • ومذمت غیبته ناس صقین متعلق بحث امور بوندن
اول مذکور وطی سطورده مسطور اولماغله بومحلده طریق اختصار اختیار
اولندی • وپادشاهلرکه درکاه معدلت پناهلرنه زاهب اولیجق اشخاصک تنبیهی
مردم ناحق شناس وغدار ناسپاس درکه حق ولی نعمتی بیلیوب حقوقنی عقوقه
تحویل وشکر نعمتی بیلیوب حقوقنی کفرانه تبدیل ایدر وهمیشه بوطائفه عقوق
پیشه وفساد اندیشه منکوب ومقهور ومغضوب ومنصور اولوب نهدیده

بختری بیدار ونه اساس دولتلری پایدار اولور **نصیحت** کسی کو میکند
نعمت فراموش • ازان کردن فراموشی صوابست • ازان کو حق نعمیداند به
برجین • که روح از صحبتا ودر عذابست • **ترجمه** ایدرسه بو کشی نعمت
فراموش • انی یاد اتمکدر کار انسب • عقوق اوزره اولانلر صحبتندن اولور
اهل دلک روحی معذب • **فائده** معتضد خلیفه دیمشدر هرتیغ زبانکه
حق کذاریده کند اوله سزاسی بودرکه تیغ تیز ایله قطع اولنوب جزاسین
بوله **نظم** حق نان ونمک بتر کردن • پشکنه مرد راسر وکردن • باولی
نعمت اد برون ایدن • کوسپهر حت سرنکون ایدن • حق شناسی بزه کواه کند •
ناسپاسی زپای درفکند • **ترجمه** حق نانی تلف ایدرسه کشی چکه بوعالم
ایچره سرزنشی • قرشوقیدن ولی نعمتنه • حافظ اولسون تمامو نکبتنه حق
بیلن بولور اقبال • بلمین کسه‌لر اولور پامال • النجیسی دروغکویان
ودروغ بی فروغ منفور عامهٔ انام اولوب منافی اخلاق حمیده ومخالف
اطوار پسندیده ومباین اوضاع سنجیده در ودروغکو اولانلر بساط
سلاطین بینده بی حرمت اولورلار ومغضوب رب اولوب وکذاب
اشر کلامی مشعر اولدیغی ذمرده حصه بولورلر کتاب اخلاق رکنی
مسطور درکه زمانه سنده مرجع علما ومجمع فضلا اولان فضل نام
وزیرک نصر ایله ثاقب آتلو ایکی ندیمی میاننده مقدمات ملاطفت
ومباسطت جاریه اولوب پای مزاح وانشراحی بساط انبساطه قویدیلر وبیر
برنه اشعار هزل وابیات مطایبه اوقیدیلر آخرکار مخاطبه ملاعبه‌یه
وملاعبه مضاربه‌یه انجرار ایلیجک نصرک صدمهٔ دستی ایله ثاقبک رزدن
عامه‌سی شهاب ثاقب کبی دوشدی وکمال تغیر وانفعالدن رخساره‌سنده

انار غضب ظاهر اولوب اوزرنه زنبور شرم وحجالت اوشدی وزیر
تسلیت بیوروب چلق بو مرتبه خشمناک اولماغه باعث وبو دکلو اضطرابه
سبب حادث ندر یاران میاننده بو مقوله کذب چوق دوش دیوجک
تاقب ایتدی نیچه مضطرب اولمیایم که سنک مجلس شریفکده ابرنیم دق کلدی
وخنجر ورو تعدی ایله قانون ناموسمه سوکلدی فضل ایتدی ای فضول
بو کاری کندوکه صعب و دشوار عداتعه وعرضکه تعرض اتدکلرندن
طریق حزم وملاله کتمه وبو واقعه نفسکه سهل واسان طوت زیرا بنک
ابرویکه بنم مجلسمده اوله زمان ریخته وزجاج عرض وناموسک
اولدم شکسته اولدی که بنی استرم بوم واحد ده دیار مروده بینشا بوم
کتوردی دیوب کذب صریح اختیار وذالکی مطعن صغار وکبار اتمز ایدک
نظم میفروز هرکز چراغ دروغ • چراغ دروغست بس بیفروغ •
توان کذب تعظیم وحرمت مجوی • کزان ابرو میشود ابجوی • **ترجمه**
صقن اتمه روشن چراغ دروغی • چراغ دروغک اولور بی فروغی •
دروغ اتمکیله امید اتمه حرمت • دوکر ابرویکه ویرر سکا ذلت •
وپادشاهلرک خدمت شریفه لرینه لایق اولیلان طائفه نک ید نجیسی مکثر وبرنان
کوا ولان خلایقدر زیرا انلرک ذره قدر کلاملری مقبول ومعتبر اولماز
اثار واخبارده وارد اولمشدر که بعض بسیار ده غلط وسخط بیشمار اولور
فائده ابونر جمهردن محکیدر که بر کوا اولوب کثرت کلام محرص اولان کیمسه لری
محقق دیوانه بیلکه کورکه زیرا المکثار مهذار والسنه ناسده دائر در
یعنی بسیار کوی اولان بیهوده کوی اولور دیمکدر **حکایت** اولنور که
حواریون عیسی علی نبینا وعلیه وعلی سایر الانبیاء ازکی الصلوة والتحیات

حضرتلرندن استنصاح ایدوب بر پند سودمند تعلیم بیورک که انکله عامل
اولوب دار نعیمه داخل ومقام خلوده واصل اوله لم دیدکلرنده بیوردیلر که
من صمت نجا خوای صدق احتوامی اوزره باب صمت وسکوته التجا ایدک اناله
دخی ای رسول جلیل بو امر مستحیلدر دیدجک امری قل الخیر والا فاسکت اقتضا
ایله هرکز لوله دها نکزدن خیردن غیری کلام اجرا وکثرت سخن ایله قلبکزی
تیره وظلمت نما اتمکه بیوردیلر **نظم** ابلهی کو صرفه نه میکنی •
صرفه کفتار کن ار میکنی • چند زبلس دهم افتی بونج •
پاس سخن دار که اینست کنج • کفتن بی فائده ترک حیا ست •
قول موجه صفت انبیاست • هرجه بهنکام نکوید کسی •
خامشی از کفت نکوتر بسی • نه همه کفتار ز انسان خوشست •
هرچه پسندیده بود آن خوشست **ترجمه** ابله اولور درهم ایچون درهم قنجی ونرم صقلین •
صقله جان درج فکرده سخن • نیچه یه دک درهم ایچون دردورنج •
حفظ سخن ایت که بوده شکله کنج • مکثر اولان کیمسه ده اولمز حیا •
قول حسن در صفت انبیا • سویلسه بر کسه محاسن سخن •
سویلمه دن سویلمکک چوق حسن • هر سخنی صنم که مقبول اولسون
خلق پسند اندکه معقول اولور **حکایت** نوشیروانک مجلسنده اوچ پادشاه
جمع اولدی بری قیصر روم وبری خاقان چین وبری رای هند ایدی
نوشیروان ایتدی نیچه قرون ودهور مرور اتمکه کوکدر که بو یله بر مجمع ظهور
ایده امدی بر بزدن برکونه کلام صدور ایتسون که کلام الملوک ملوک
الکلام فحوای صدق انجای اوزره پادشاهلرک کلامی کلاملرک پادشاهی
وامرانکه کفتاری سخنلرک شهنشاهیدر بس حیف ودریغ درکه تو حمیت

توفیق تطرقا ایدوب بیزدن صفحهٔ روزکارده سزاوار اعتبار بریادکار
وکوشوارهٔ کوش ادوار اولماغه لایق کنجینهٔ سخندن بودر ابدار
قائلیم **نظم** درین سرای کهن خوی کن بخویش سخنی * که بتر از سخن خوب یادکاری
نیست * **ترجمه** چالش بودیر کهنده کلام مقبوله * جهانده خوب سخن کبی یادکار
اولماز * اول پادشاهلر کسری یه بطریق التعظیم اشارت وجلدن اول سر
افتتاح کلام ایدکهٔ دبو مراجعت اتدکلرنده نوشیروان کامکار درج افکارندن
بر در ابدار وکوهر شاهوار طبق بیانه وضع ایدوب بو وجهله اغاز کفتار
ایتدی که سخن ناکفته یه هرکز پشیمان وخاطر پریشان اولمدم اما دهان
صدورایدن بعض سخنه عظیم ندامت چکوب نفسمه ملامت اتمشدر
قیصر روم دخی خزانهٔ بی کرانه خیالنه نظر صالدی وسزاوار اعتبار اولی
الابصار اولان نقود بیشمار ردن بر عقدار یادکار الدی وبو نقد تمام
عیاری شهریار نامدار خاکپاینه نثار ایدوب ایتدی هر نسنه یی تکلم اتمش
اولامانی سویلمکه قادرم وهر سخن که سویلمش اولام ردی ممکن دکلدر یعنی
هر سخن که شست بیانده هنوز جدا اولمامش اولا انتدکه زمانده هر طرفه
پران قلمغه سهل واسان در اما کمان تقریر وقوس تعبیردن خارج اولیجق
بردخی کیرو دندرمکه خارج دائرهٔ امکاندر خاقان چین دخی نافهٔ
سر بیانی اچوب وکلا بدان دهانندن کلابلر صاچوب بو شمامه
عنبرین ختامه رایحهٔ فایحه سیله مشام حضار مجلس سلطنتی معطر بوی
دلجوی کلام نیکو بیله دماغ خواص دولتی معطر ایدوب دیدی که سخنی
سویلمدکجه بن غالب اولوب مغلوب دکلم اما حقهٔ دهاندن خارج اولیجق
ام مغلوبدر یعنی مادام که عروس لطافت ماء نوس سخن پسی پردهٔ فکرده

اولی مشاطهٔ مشیتی التدن اختیار باقیدر شرسه منصهٔ نطق ده جلوه نما
اشترسه مستور نقاب احتجاب بوجمله نین صفهٔ خفا ایله اتملوراجهت احتجاب
دن ظهوره بولورسه وپردهٔ ستر واخفا حال باکاللندن دور اولورسه بردخی
خلوتخانهٔ خفاده اختفاسی میسر وکاشانهٔ کتم واخفا ده انزواسی متصور
دکلدر رای هند ریاض طبعندن بوکل خوش بوی دسته دسته وکبوی سنبل
دلجوی بسته بسته تن هنکامهٔ فصاحته کتوروب ایتدی که هر اب کفتار که
میزاب زبانده جاری اوله حالی ایکیدن خالی دکلدر یابودر که سالک
منهج صواب اولمیوب مائل سمت خطا ورهٔ شک وارتیابه اوله اکر صواب ایسه
قایلی ایکا لازم بعدن سنده چقه بیلورمیم دیو اندیشه مند اولور اکر
خطا ایسه اول قولدن فائده کورمیوب منظر ضرر وکزند اولور پس
علی کل التقدیرین خاموش اولمق اولی وسکوت بیهوده تکلمدن افضل
واحری در **قطعه** به پیری رسیدم در اقصای یونان *
بدو کفتم ای انکه با عقل هوشی * نمر دم چه بهتر بهر حال کفتا *
خموشی خموشی خموشی خموشی * **ترجمه** واروب بر پیره یونان مکتنده *
انک کوردم مکمل عقل هوشی * دیدیم انی اهل انسانه بلسه *
دیدی هردم خموشیدر خموشی * اما حکماء متاخرین سخن بدون حسن لغی
ترجیح وسخن نیکی سکوت دن افضل واولی دیو تصریح اتمشلردر **قطعه**
نظر کردم بچشم وعقل ودانش * ندیدم به ز خاموشی خصالی *
نکو بودلب به بند ودیده بردوز * ولیکن هر مقامی را مقالی *
ترجمه نظر قیلدم جهانه کوردم انی * سکوتک خیر محض اولدی مالی *
دیم ساکر اصم ابکم اوله وار * ولی وهر مقامک به مقالی *

قرقنجی باب تربیت خدم وحشم بیاننده در

بو باب حکمت مآب که متمم کتاب بلاغت نصابدر ایکی قسمه مشتملدر
قسم اول ملوک عدالت سلوکک متعلقات کرام وخدام عالی مقاملرین
تربیت بیاننده در قسم ثانی ملازمین اساطین سلاطینه نافع اولان
آداب پرمنافع بیاننده در قسم اول حکما دیمشلردر که ستاننده
باج وخراج اولان شاهان صاحب تخت وتاج ارکان دولت واعیان
سلطنت وسایر متعلقات وخدام با مکنتلرینک احتیاجلرینه محتاجلردر
زیرا عرصه زمینده بعض ممالک داخل قبضه تسخیر وضبطلرنده اولوب
جمیع کثیره مغلوبدر سعید وبعضی اولان شاهان عالیشانک جزئیات وکلیات
مملکت ولوازم ومهمات سلطنت قانون سعادت فنون حزم واحتیاطله
انتظام ویرمکلری وتحقیق واتقان ایله زیرده رعایالرینه بر دستان
احوالنک غورنه ایرمکلری واعیان دولت وسکان مملکت احوالنه
کما هو واقف ومعاملات ناسه علی التحقیق عارف اولمالری لازم درکن
بودخی معلوم وظاهردر که بو امرک تحقیق وتدقیقنه شخص واحد قادر
اولمیوب هر برجمله قاصر اولدیغی معلوم هر غائب وحاضردر بلکه اصحاب
اعتباد واحتبارده مردم بیشماره کار کرکدر که فی الجمله بو معنایه
اقتدار کله پس سلاطین با شوکت وشاهان عالی منقبت هوشمند وپاک
سیرت وپاکطبع وبلند همت وخوش خصلت کیمسه لری دائما ملازمت وخدمت
اوزره اولماق لازمدر که جمله سنک کوش وچشمه مالک اولوب عموما
اخبار ممالکی استماع ومجموع حقایق مهماته اطلاع ممکن اولا واستماع اخبار
صحت مقرون ومشاهده اطوار کونا کون امرنده مانند سمع وبصر اولان کیمسه لری

مرعی وموقر ومنظور نظر فرحت اثر اتمک کرکدر که مأمول اولدقلری
امورده قصور واخبار واطوار عرض واعلامنده فتور کوسترمیه لر
زیرا اطراف واکنافده اخبارک انقطاعی واحوال رعایا وبرایایه
سلطانک عدم اطلاعی وداد خواه فریادینک عدم استماعی ملک ودولته
سبب زیان ایدوکی ظاهر ونمایاندر **حکایت** کتاب سراج الملوکده
مسطوردر که نوشیروان رسم کبراندن بزرکان اولان موبدموبداندن
باعث هلاک ملک ندر دیو سؤال ایدیجک اوچ نسنه در دیدی اولا اخبار
سلاطیندن اخفادر ثانیا کم بضاعه وفرومایه اولانلری وایه لری
بیهوده تربیه ورعایتدر ثالثا ظلم عمالدر نوشیروان دیلندن بر
اولماق جواب صواب ویردی که خبر ولایت ورعیت سلطانه واصل اولمامغله
دوست ودشمندن فارغ وغافل اولوب هرکس استدیکنه دست رس بولوب
جور وظلم هوس ایدر واول بیخبر اولماق هر کوشه دن کونا کون فتنه لر
نمایان واهل فتنک ضرر وزیانی ایله معموره ممالک خراب وویران اولور
بری دخی بو که ادانی واراذل واخسا واسافل تربیه اولنوب مراتب علیه یه
واصل اولماق دنائت همت حسبی ایله اغراضلری کمال حرص ایله جمع
اموال وخلاصه اعماللری هر کسدن طمع خام ایله ارتکاب رذالت وابتذال
اولور واکابر واشراف قدرینی درک اتمیوب توقیر واحترام کبارده ترک
ورعونت وخشونت مقدماتنی برک اتمکله قلوب اهل قبول بو اخلاق ناپسندیدن
دن کمال مرتبه رمیده وخواطر اکابر واصاغر رنجیده اولوب اوبله حاکم
مرتبیدن خلاص بولمغه صرف همت وسعی ودقت ایدرلر فلهذا زوال
الدولة بارتفاع السفلة دیمشلردر چونکه سفله وادانی ترقی وتعلی

ایدیجك سقف رفیع ایوان دولت متزلزل واوج عالمده صور عجیبه متمثل
اولور **نظم** کر سفله بجاه دست یابد • بازار ملك شكست یابد •
دونان نه سزای جاه باشند • بلکه خور بند وچاه باشند • **ترجمه**
اسافله جاه اولسه اشتباه اولور ملکك احوالی جمله تباه ادانی دکلر
سزاوار جاه مناسب اولان انلره بند وچاه بیردخی بوکه عمال بد فعالك
دست تعدیلری چکلاندن رعایا به جور وعمال واصل ولیبی فی مشاهده
اتدکلری جور وستم ایچون پادشاهلرینه بیتلری که اولور زراعت
وعمارتدن فراغت ایله مداخل وموارد سلطانك کم اولور وعلوفه ورسوم
عسکرك نه مرتبه ده خدمت ایده جکی معلوم وهجوم دشمن شوم دمنده
خدمت ایده جکی معلوم وهجوم دشمن شوم دمنده ندکلو امداد ایده جکلری
مفهوم در پس بو جهتله ملکك قبضه تصرفدن خروج وکردنکشلر حددن
بیرون اولوب فتنه اعلایه عروج ایدر **نظم** ظلم عامل جهان خراب کند •
دل مظلوم را کباب کند • اندر آرد بکار ملك شکست • دامن عافیت رود
از دست **ترجمه** ظلم ظالم ایدر جهانی خراب • دل مظلومی اولور آنکله کباب •
کار ملکه کلور شکست وخلل • طوته مز دامن سلامتی ال • نوشیروان حکیم نکتی
افرینه هزاران تحسین ایدوب بیوردیکه بوکلمات حکمت ایات وحکایت
کثیرة البرکاتی تعبیر دلپذیر ایله تصویر وآب زر ایله ثبت وتحریر ایدرلرمحض
مبانی حکمت ومعارات ارکان ایوان جرح دیعشلر درکه قصر قصور
سلطنت وکاشانه شاهانه دولت ایچون دعوت قاعده لازم درکه برکسی
اوکلمه اساس ملکه خلل ندیرا ولوب بنای سلطنت تزلزل وانهدامدن
سالم اولماز اولا برامیر دلیر روشن ضمیر درکه اطراف واکناف مملکتی حسن

تدبیر ایله محافظه وشر دشمانی پادشاه ورعیتدن دفع ایدوب نظم
دولت پاینده تدابیر صایبه ومقدمات ثاقبه ملاحظه ایده ثانیا بر وزیر
بی نظیر ومشیر مشتری تدبیر درکه حسن تدارکیله مؤنات سلطانی کماینبغی
اتمام وخدام عالیمقامنك انتظام احوالنه اقدام واهتمام ایدوب مهمات سلطنته
تمام واقف ومداخل ومصارفه عارف اولوب اموالی محاسبه عدالت ایله
تحصیل وامانت واستقامتله محلنه صرف ایدوب لازمه خدمتی تکمیل ایده
ثالثا طرف سلطاندن بر حاکم حاسم کرکدر که احوال خلقی تفحص ایدوب اقویادن
ضعفا وادنی اله واهل فسق وفجوری مخذول ومقهور ایدوب حاه منزلته
صاله رابعا بر صاحب خبر امین کرکدر که هر بار اخبار شهر وولایتدن
واحوال اعیان ورعیتدن حضرت سلطان کامکاری خبردار ایتمدن
خالی اولمیه محصل پادشاهلره وجودی لازم اولان طایفه یا ارباب
سیف درامراء وعسکر کبی یا اصحاب قلم در وزرا
ودفترداران وعمال ومدبران کبی اجمالا بونلارك تربیتی ورعایتی بو وجهله
کرکدر که جمله سنه چشم شفقت وعین عاطفت ایله نظر ومحتاج اولدقلری
درلو تمیوب هر بری انواع عنایتنه مظهر ایده وانلر کشکنند ولرینه مفوض
اولان امور کثیره سنده کلوب قصور واداء لوازمده فتور لقیوب اثنای
خدمتلری دلخواه اوزره صدوره وکماینبغی ظهور ایده انلاری اکرام ونوازش
ورعایتلری باینده فوق الحد عنایت ورزش اتمك کرکدر اما خدمتده تهاون
وتغافل واهمال وتکاسل اوزره اولانلری اولا نصیحت ایله جزا عالنه
کوره کوشمال ویرهلر وبدخی خدام عالیمقامك قبایح ومعایبنی اظهار وهر بار
لوم وتعییر ایله شرمسار ایتمیوب صفا وسرور لری ایچون بهجت ومسرت

ومصائب والآمدری ایچون انکسار بال وملال طبیعت کوستره وهر بریننک
مرتبه و شاننه موافق وجهله تقویت وتسلیت وغیریلردن ممتاز اوله حتی
اسلوبیله تربیت ایدوب میان ملازملک عالیشانده حقد وحسد بنی
محکم سد وبعض مهمات ایچون بینلرنده نزاع وجداله مؤدی اولور صفوتن
صدا اتمکه لازم درتا که ماده حاده خصومت فوت بولیه وانکلافشانات
کلیه ظهور ایدوب انتظام ملکه خلل پذیر اولمیه زیرا کلیلک کباردن
انقطاع سررشته ملک خلل پذیر هوسنه نزاع امرا ووزرایه وابسته
در دیکه کلام حکمت مدارء مشهور روزکار اولمشدر **نظم**
چو یکدل بنلسند اعیان شاه • شود کار شاه ورعیت تباه •
زارکان دولت نرسد نزاع • که استیزه آرد علی الانقطاع •
ستیزه بجای رساند سخن • که ویران کنند خان ومان کهن •
ترجمه
اکر بیکدل اولمازسه اعیان شاه • اولور کار شاه ورعیت تباه •
کر ارکان دولت ایدرسه نزاع • بولور رشته سلطنت انقطاع •
نزاعیله اکه وارر کر سخن • خراب اولور خان ومان کهن •
نصیحت بهمن برحکیمدن سؤال ایدوب ارکان دولت وخدام
سلطنت تربیتنک اساس نوجه اوزره وضع اولنماق کرکدر دیو حکما
ایتدیلر که لطف وقهر اوزره وضع اولنماق کرکدر زیرا شاه کامکار
خدمتکارلرنه اثر قهر ونظر لطفی ظاهر واشکار اولماق کرکدر که
خشیت قهر ایله جوره وتعدی یه جسارت اتمیه لر ونظر لطف ومرحمت سببی
ایله نومید لکه داهنه کتمیه لر **حکمت** کتاب نکارستاندن مسطوردر
تربیت خصوصنده رعایت طریقه حکمت بودر که ملایمت وملاطفت

ایله مصلحت کار کرا اولمزسه اول زمان عنف وشدت وغضب وحدت
لایق دکلدر اکر میسر اولمایوب خشونت ورعونت اقتضا ایدرسه حلم ورفق
موافق دکلدر زیرا کاه اولور جراحتک نیشتره احتیاجی مرهمدن بیشتر
ومنفعتی اندن اکثر واوفر اولور **قطعه** همیشه ره لطف نتوان کرفت
برابر وفکی چین هنکام جوش • نه بینی که مرهم نیاید بکار
چو کردد جراحت سزاوار نیش • **ترجمه** راه لطفه کتمک اولماز دایما
کاه اولور کیم شدت اولور معتبر • مرهم اتمز زخم دکلو فایده
زخمه لازم اولدیغی دم نیشتر • صرافان نقود هر موجود وعرافان
جواهر زواهر کنجینه شهود اولان حکما دیمشلردر که سلاطین معدلت
آیین قصد تربیت اتدکلری کیمسه لرک نقود احوالنی مرار محک امتحانه
اوروب منهج واطوار واثارینی کامل العیار کوروب منظور نظر اعتبار وسزاوار
مسند اشتهار وافتخار اتمک کرکدر زیرا استعداد واستحقاقدن خالی
نیجه کیمسه لر بیوجه تربیت ایلمسندن حکومته والی قیلنوب بعده کیفیت احوالی معلوم
وسوء اخلاق وفساد اعمالی مفهوم اولماغله بالضروره همان نظر التفات
واعتباردن اسقاط وزمان یسیرده ذروه اعلادن اسفل سافلینه
اهباط اولنشدر بو بابده محل سطوت سلطنت ومضر شوکت دولتدر
قطعه هر کرا میل تربیت داری • امتحان کود بایدش یکچند •
اکرش هست قابلیت آن • علم دولتش بر آر بلند • ورنه قابل بود
بلند مساز • که بزودی نبایدش افکند • **ترجمه** هر کیمه میل تربیت ایده سنی
اوله امتحانی قیل تکریر • قابل ایسه اکر او تربیته • ایله اسباب دولتن
توفیر • قابلیت بولنمزسه اعمه بلند • ایده جک سن یوجه عاقبت تحقیر ومنصب

اولانلری زمان قلیلده عزلله مخذول ومنکوب اتمک مناسب ولایق
اولمدیغنکبی مقهور ومغضوب اولانلری الفور مطلوب ومحبوب اولماق
دخی حفته محولدر اولماغله شان شاهانه مکارم نشانه موافق دکلدر
زیرا حکومت ریاست خشم ورضا میاننده برمقدار مدتک انقضاسین
اقتضا ایدر تاکه سلاطینک عزم وتباتی ثابت ومعترضین اسنادتحول
وانقلابدن ساکت اوله **حکایت** خلفادن بربیسی ندماسندن بری
ایله مصاحبت ایدرکن اثناء مکالمه ده محله مناسب اولمیان برکلام صدور
اتمکله بحضوراولوب فقیر عن حضوریندن دور وشرف خطابندن
مهجور ایتدی اول بیچاره دخی اسباب زندکانی وکامرانی دن قطع امید
ایله برکنج بعید وکاشانه ده ویرانه ده ناپدید اولوب ناکام شربت
تلخ صبر تجرعنه تحمل ودامن توکله توسل ایدوب هربار بو بیتی تکرار ایدردی
بیت دلا ز حال بد خود جزع مکن زنهار • صبور باش که نیکو شود
در آخر کار • **ترجمه** جزع اتمه حالکه بداولورسه زنهار صبور اول که
نیکو اولا آخر کار • لکن مدت مهاجرت بعید وعهد مصابرت بعید اولوب
کار جانه وکارد استخوانه یتشیجک عرض حال یازوب کیفیت احوالنی
اعلامده بسط بساط مقال ومحرمان سلطنت ومقربان دولتدن برنه
هنکام فرصت وزمان انشراح ومسرتده پای سریر عزته ایصال
ایچون عظیم رجا ومنت ایلدی اول فقیر مبغوضک عرض حالی پایه سریر عالم
مصیره معروض اولنجق پادشاه خندان اولوب انک موجب حرمان اولان
چنداه کناهی بوغیده بیوردی واسطه ایتدی چون حال بومنوال اوزره
در بارعا اول بیچاره وعز حضور کردن اوارر یترمحز ونا اولدیکی

مجلس

مجلس همایون سعادت مقرونه دخوله ماذون اولمازدی خلیفه
کمل اهل کتاب مضمون صحت نمونی اوزره هرکار بر وقته بازبسته
وهرمهم بر زمانه موقوف وپیوسته در تا اول زمان حلول واولدن
دخول ایتمیجه جد وجهد مفید اولماز ومجرد سعی وکوشش اول مقصود
وجود بولماز دیدی **بیت** تا نرسد وعده هرکار که هست • سود
ندهد یاری هریار که هست **ترجمه** وعده سی کلمینجه بر کارک • ایلمز امحی
یاردی یارک • پس بر ساله مرور اتدکدنصکره حریفی حضورینه
دعوت واعطای خلعت ایله مظهر حبور ومسرت ایلدی **فائده** وحکمای مشللر درکه
پادشاهلر برکیمسه نک قدرینی منیع وپایه سنی ترفیع اتسه لرهمان نظرعنایت
ایله منظور اولماسی لایق وحکمته موافق ومطابق دکلدر زیرا مال
ومنالی بسیار وسببله احتیار واقتداری بیشمار اولیجق دفعة انی درجه
اولایه دوندرمکه وپایه اعلادن مرتبه سفلیه کوندرمکه اولمز اکر
مرتبه سنی تنقیص وتنزیل اراده اولنورسه تدریج وتانی ایله التفاتی
تقلیل کرکدر والا انواع زلل حدوثی ایله اساس دولت متزلزل وکونا کون
خلل قطر قیله لاجرم ملکه متبدل اولور **نظم** کبرانش میاور سکبار کی •
که جانرا بکوشد به بیچارکی • **ترجمه** کتورمه برمقامه الحکیم سن •
اینه قصد مضرت جان ودلدن • نوشیروان حکیم ایونه جهده لایق تربیت
ومستحق رعایت کیمدر دیوجک حکیم ایتدی انلار که اهل ادب وصاحب
حسب ونسب در پس نسبی سافل اولان اذانی وارذلی هرنه دکلو تربیت
والا ومنزله علیایه واصل اولسه دخی کل شیء یرجع الی اصله اقتضاسیله
اصلنه رجوع ایدوب ینه مرتبه سنه نازل اولور **حکایت** خاندان

سعادت نشان دخی نسب عالی صاحبی وخیل ادب کامل ساجی زکی نام
بر کمسه وار ایدی زیاده بدخوی وغایتده بهانه جوی نوشانام برکنیزک
رومی عشق ایدوب ملکیه یمین سببی ایله نوشابی تصرف ایدوب ساحه
شهود وعرصه وجوده اندی بر پسر وروه اتدی نیجه مدت مرورندن
صکره زکی حکیم ایله صحبت اوزره ایکن اول پسره بر خدمت فرمان ایلدی
پسر همان امتثال امرایچون روانه اولوب بر قاج خطوا اتدیکی فی الحال
پشیمان اولوب کیرو یه دوندی وکالاول مجلسده اوتوروب قالقدی
دوندی حضار مجلس تعجب ایدوب اولا امتثال امره بادی وباعث ثانیا
اجتناب ایدوب اولا امتثال رجوعه سبب حادثه نه اولدیغی دیدیلر
حکیم نکته دان خنده کنان ایتدی که زکی زکی امر انقیاد فی وفوشا
مخالفت وعنادی مراد اتمشلر ایدی فلهذا اول ایکی جوهرک اثری ظاهر
ووالدینک سرّی طبیعت ولده باهر اولدی سفیدی وسیاهی فرزنده
پدر ومادرینه مشابهتی اولدیغی کبی رزالت ونجابت ده دخی مماثلتی مقرردر
حکیم فردوسی بو مضمون زیبایی بو نظم دلکش ورعنا ایله ادا اتمشدر
نظم درختی که تلخست او را سرشت • گرش در نشانی بباغ بهشت •
ور از جوی خلدش بهنگام آب • بهبیخ انگبین ریزی وشیر ناب •
سر انجام گوهر بکار آورد • همان میوه تلخ بار آورد • ترجمه
درخت اگر که اولا بد نهاد وتلخ سرشت • محل نشو ونماسی اولورسه باغ بهشت •
ایدوب انک کوکنه شهد وانکبین القا • دمادم ایلیه سین جوی خلدله اسقا
بوده کلو تربیتله اولمز اندن هیچ اثری • سرشتی تلخ اولانک تلخ اولور ینه ثمری
کبار دیمشلردر که نفس خسیسی تربیت آب رویی عبث یره اضاعت اتمکدر

زیرا نطفه خبیثدن وجوده کلن ناجنسلر کندولره احسان ایدنه اساءه یی
التزام بلکه ولی نعمتلرینه جفا واذیت اتدیکی اولکی نفسلرینه حرام اتمشلردر
قطعه بد اصل را چگونه کسی تربیت کند • در جیب خود چگونه کسی مار پرورد •
حنظل بتربیت ندهد طعم نیشکر • گل برنچیند آنکه همه خار میدرد • ترجمه
بد اصل اولانی کیشی نیجه تربیت اولور • انسان اولان یاقنده نیچه مار بسلیه
حنظل اولورمی تربیت اتسک شکر کبی • گل درکشرمی اول کیشی کیم خار بسلیه
و تربیت ارکان دولت واعیان سلطنتده بر نکته لطیفه بودر که برکسه
ایکی کارده استخدام اولنمایوب مناصب دنیویه منکب اولورسه هر کس
ایچون بر منصب بس درتا که خدام کرام شاه کامکار حالاتنه کورمه ایتدیکدر
اونلر لکن لکه ایکی شخصی بر خدمته موکل اتمیه لر که شرکت ایله اولان عمل محصل
ومکمل اولماز قطعه نه یک کس تواند که سازد دو کار • که از نابسندد
ارباب هوش • دو کس نیز در یک عمل ضایعند • که دیکی بشرکت نیاید بجوش •
ترجمه نه ممکن بر آدم ایده ایکی کار • که انی پسند ایلیه اهل هوش •
بر ایشده ایکی کسه ده لغو اولور • که بر دیکده شرکتله ایلمز جوش •
وچونکم ارکان دولت واعیان سلطنت حقنده اولان تربیت اجمالی
بیاننده فراغت اولندی انک تفاصیلنده نیچه نکات لازمه ومقدمات
مهمه تحریر وترقیم اولنوب جلددن تربیت اولادوا هم اولماغله اول
فصل تقدیم اولندی کتاب ذخیرة الملوکده تعبیر دلپذیر له تحریر وتسطیر
اولنمشدر که اولاد والدین قتنده امانت رب العباددر ومودع
اولان هر بشردن عرصه محشرده بو حقوقک مطالبه سی مقرردر وامانت
عظمی وودیعه کبری اولان امانت بنات وابنا بر آینه عالم نمادر که صور

جمیع کمالاته ارتسامنه قابل وجوهر ازهر حقیقتی هر نیه اماله اولنسه
جانب ودلدن اکا رغبت مائل اولور پس بالضروره تأدیب وتربیتی
بابنده سعی ودقت کرکدر تاکه اوصاف پسندیده واطوار ستوده ایله
متصف وخصال ذمیمه دن مجتنب ومنحرف اوله وجمله حقوقدن
اول لازم اولان بودر که نام نیکو ایله تسمیه اولنه اکر نامی نا موافق
ایسه مدت عمرنده استنکاف ایده جکی جای اشتباه دکلدر ثانیا
بر دایهٔ خوش سیما کرکدر که مزاجی معتدل وپاک سرشت وروشن
دل اوله زیرا الرضاع یغیر الطباع مفهومنجه اوزره شیر دایه طبع
فرزندی تغییر اتدوکی بی نزاعدر ومدت رضاع تمام وزمان انقطاع
وانقطاع اولیجاق خدمتنه بر مرد پاک دین ونیکو خلق وسعادتمند
ایبین تعیین ایده لر که طبیعتی انک اوصاف حمیده واوضاع
ستوده سیله ایله مستأنس وانوار اطوار مجسته آثارندن مقتبس اوله
وچونکه طبایع صبیان اکل وشرب ولهو ولعبه میلان اوزره در انلاره
آیین اعتدالی محافظه وقانونه توسطی رعایت اتدره لر وبر معلم دین
دار وپرهیزکار تعیین ایده لر که اکا قرآن عظیم وفرقان کریمی
تجوید وترتیل اوزره تعلیم ودین ودیانتنه نافع اولور علوم مرتبه
واحکام شرعیه تفهیم ایده اصل بهترین تأدیب بودر که همواره
اوضاع واطوارنی ملاحظه ومفسد وکج طبع وبدخوی اولان
طائفه مخالطه سندن محافظه ایدوب اصلاح ایچون ذهن سلیم
وطبع لطیف مستقیم اصحابنی مصاحب وندیم ایده لر دایما علما وعرفا
توصیف وعرفان وفضلا وصلحایه مدح وتعریف ایده لر تاکه انلارک

مهر ومحبتی تاثیر ایدوب قلبنده مودتلری جاگیر اوله وزمرهٔ اشرار
وفجار بد کردارین منفعت ایده لر که طبعی انلاردن تمام مرتبه تنفر بوله
وچونکه سن تمیزه بالغ وواصل ورشید وعاقل اوله ملوک عدالت
سلوکک خدمتنده پرورش بولمش صاحب تجربه وعالی همت بر مرد کامل تعیین
اولنه که سلاطین معدلت آیین حضورنده لازم اولان آداب قعود
وقیامی ورسم سلام وکلامی افاده وباب تفهیم وارشادی کشاده
ایدوب حددن زیاده سعی وکوشش واقدام وغیرت ایده که اول
شاهزاده آزاده فرط ادب وحیا ایله مؤدب واوضاع واطوار مهذب
واخلاق ملوک ایله متخلق ظاهر ونمایان وشاهان عالیشان میاننده
مشار الیه بالبنان اوله وسمند سعادت وعزته سوار ومیدان دولت
وعرصهٔ شهسواریده کشت وکذار وسیر وشکار ایده جک زمان
اشکار اولیجاق چابکسواران فارسلر وامور دیده وکار آزموده مختار ایده
امرا ایده لر که کاوب اسب وسلاح مراحمنی وعرصهٔ شهامت وشجاعتده
سلاطین لوازمنی تمام تعلیم ومأمور اولدقلری اوزره صنایع اسب
سواری وسلاحداری کوستروب خدمتلرین تتمیم ایده لر واول وادیدن
چوب ومراتب خیر وشری بیجوب تمام عاقل وکامل ومرتبهٔ تکمیل نفسه واصل
اولیجاق مشایخ کرام خدمتنه وعلما اعلام وفضلای عظام صحبتنه دلالت
ایده لر که نظر خجستهٔ اثر کباردن مستفیض ومستفید وهمت والا نهمتلرندن
نیجه اثار کلی ظاهر وپدید واسباب دولت وعزت بر مزید اوله نظم
هرکه ز دولت اثری یافتست • از دل صاحب نظری یافتست •
همت مردان چو ده اید بکار • برکه کل تازه بر آرد زخار •

هر نظری کوز سر صدق وصفاست • چون بحقیقت نگری کیمیاست •
ترجمه هر کیمده دولتدن ایرسه براثر • انی ایلر همت صاحب نظر •
اهل همت ایله مقصود اکر • تازه کللر خاردن ظاهر ایدر •
یاقه برکز صدق اهل صفا • فی الحقیقه اول نظردر کیمیا •
جمله دن بری دخی وزراء اصفیا وامراء صف آرا که هر بری رکن
دولت و اساس مملکتدر انلری تربیت ایلمک کرکدر که تعظیم و تکریمده
قصور برقورمیوب خاطرنه خطور ایتمیوب تصدیق مهمات کلیه ملکیه و مالیه ده
دست تصرفلری قوی ومطلق وامور ضروریه ده انلاره مراجعت
محقق و تمشیت مهمات کلیه انلارک تدبیر دلپذیرنه معلق ومصالح
ملکیه ومالیه ده عرض اتدکلری کلام سمع قبولده مسموع ومصدق
اولماق کرکدر وانلاره متعلق اولان امور نواحی وایلچی وعسکر کبی اول
مهمات تمشیت وتقویتنده شرف التفات صدور بولمق لازم وتدبیر
لری مقبول اولمق متحتمدر خصوصا ایلچی که سلاطین کرام زبانی وشاهان
عالیشانک ترجمانی اولماغله اطوارلری ایلچیلرندن معلوم ومرتبهٔ تدبیر
وهمتلری ومرتبهٔ قوت وقدرتلری رسوللرندن مفهوم اولور پس
ایلچی بر مرد حکیم سخن کوی وهمت عالی صاحبی بر مردم خوش خوی و
نیکوروی اولماق کرکدر که هر سلکک آب رویی دوکلمیه ودست طعنهٔ زنان
ایله شیرازهٔ عرض وناموسی سوکلمیه وهر کسه احوال واطوارنه کوره رسول
مناسب ارسال وایلچی موافق استعمال اولنماق کرکدر بیت رسول توانا
توانا فرست بدانای همجنس دانا فرست ترجمه رسول تواننا توانا کرک
وارن شخص دانا یه دانا کرک حکایت اولنور که مهلّب طائفهٔ
خوارج

خوارجه هزیمت ویروب مالک نام رسول ایله حجاجه عظیم غنیمت ارسال
اتدی حجاج مهلبی نه حال اوزره قودکی رسوله سؤال ایلدیکده دوستلری
مسرور دشمنلری مغلوب ومقهور ایدی دیو جواب ویردی یا رعیت ایله
معامله سی نیجه بولدکه دیوجک آبانک اولادلرینه اتدکلری شفقت ورحمت
اوزره دیدی یا احوال فرزندانی نیجه در دیوجک جمله سی خورسندی خشنود
وکرد خاطرلرندن کرد حزن وملال مفقود اولشدر دیدی یا رزم ده
احواللری نیجه در دیو استفسار ایلدیکده انلار وقتنده ذره مقداری
دشمنک قدری یوقدر دیدی یا بزم ده نیجه درلر دیدکده مالک اصلا افتخاری
یوقدر دیدی یا عقل وفضل ده نیجه درلر دیدکده هم كالحلقة المفرغة
لا يدرى اين طرفاها فحواسی اوزره بر دایره کبیدرکه سری یاشنی بولنماق
اولماز واول آخرندن معلوم اولوب امتیاز بولماز دیوجک حجاج
ایتدی بو مردک کلامنی حد کماله ایرکورمش مهلبک قلبمزده وقع عظمی
ونظرمزده حشمت جسمی حاصل اولدی ورسولک اداب وعقلنه استدلال
ایتدک قطعه رسول ار فرستی حکیمی فرست • که کاری نوباشد از وی بری •
شنیدی که آن مرد دانا چه کفت • فارسل حکیما ولا توصه • ترجمه
مراد ایسه کارک بوله انتظام • رسول ایله بر مرد دل آکهی • ازلدن بودر پند
ارباب دل • فارسل حکیما ولا توصه • اما تربیت امور عسکر جمله ضروریات
دندر وفائده سی دورت امر عظیم در اولکیسی قدرت وهیبت پادشاهی
ایکنجیسی شاهان زمان اوستنده دفع دشمنان در اوچنجیسی امن وامان
رعایا وبرایادر دردنجیسی دفع راهزنان ودزدان وامن طرق در وانلاره
دخی دورت شرطله رعایتی لازم در اولکی امر سلطان دن عدول وفرمانی

تعلق اتمینجه برامره شروع اولنمایه ایکنجی سلطنت ایله یکدل ویکزبان اولمقده
اوچنجی بری برگلریله متفق اولمقدر دوردنجی عرصهٔ کارزارده مردی
ومردانکلی مراسمنی رعایت اتمکدر وسلطانه دخی انلاره حقنده دورت
امر رعایتی لازمدر اولا عسکر ایچون اسلحه ومراکبی حسب العاده مهیا
وآماده ایده ثانیا هر برینک مرتبه سنی محافظه ایله خاطرلرین ملحوظ
ایده ثالثا مردانکاری تربیت ایله ممتاز ومیان لشکرده اکرام واعزاز
ایله سرافراز ایده رابعا الده کیرن غنیمت دشمن ایله عسکری بهره مند
ومساعده وتقویت ایله هر برینی سربلند ایده **نصیحت** شاه قباددن
منقولدر که لشکر ایله نه کونه معامله اتمک کرکدر دیو مؤبده سؤال اتدکده
جواب ویردی که هر زمان احواللرینی تفقد ایله تقید لازمدر شول باغبان
کبی که احوال بستان ایله تقید ایدوب منفعتی اولان زروع وبقولک
قوتنی اخذ ایدن بی نفع کیاهی قلع وقمعله دفع مضرت وصلاح انتفاع
اولانی حفظ وتربیت ایدر امدی میان عسکرده دخی نجبه طائفه وار
درکه قطعا اللرندن برمصلحت کلمز انلاری علوفهٔ مجاهدین ایله رعایت
بیت المالی بیوجه اضاعتدر دفتر علوفه ومرسومدن انلارک
اسامیسنی مرفوع وعلوفه ومعلوملرینی مقطوع قلمق کرکدر دیدکده
قباد روشن ضمیر عسکرک علوفه سنی نوجهله تعیین وتقریر کرکدر دیدی
حکیم ایتدی هر حالده طریق اعتدال اوزره سلوک اولنمق کرکدر اکر اسباب
معاش ولوازم انتعاشلرنی توفیر وتکثیر اولنورسه مستغنی اولوب
ملازمت ومداومت خدمتده تقصیر ایدرلر اکر تقلیل ایله تضییق
اولنورلرسه دلکیر اولوب غیری طرفه مراجعت وترک حقوق مملکته

مسارعت

مسارعت ایدرلر وحکیم نظامی عقد نظمنده بو معنای لطیفی درج له
کمال انتظام وعبارات فایقه وکلمات رائقه سنه فرط انسجام ویرمشدر
نظم سپه را باندازه ده پایکاه • مده بیشتر مال از خرج راه •
شکم بنده را چون شکم کشت سیر • کند بددلی کرچه باشد دلیر •
نه سیری چنان ده که کردند مست • نه بکذار شان در خورش تنک دست •
سپاهی چو خوشدل نباشد ز شاه • ندارد حدود ولایت نکاه •
ترجمه عسکرک حقنده کوستر اعتدال • خرج راهندن زیاده ویرمه مال •
هر قچن کیم اولسه نعمتله سیر • شبهه یوق وهام اولور مرد دلیر •
اویله ایتمه لطفی کیم معزور اوله • جور ایتمه کیم قپوکردن دور اوله •
پادشاهدن راضی اولمازسه سپاه • ایلمزلر مملکته اصلا نکاه •
جمله دن بری دخی وزراء اصف را ووکلاء صف ارادر زیرا انلار
ملک ودولت پیرایه سی وخزینهٔ اموال سرمایه سیدر اکر مهمات شاهانه
بی وزیر متمشی اولمایدی ونبی تدبیر مشیر مهام انام رونق بولمایدی
موسای کلیم علی نبینا وعلیه وعلی سائر الانبیاء ازکی التحیة والتسلیم حضرتلری
ملک قدیر تعالی عن التشبیه والنظیر وتقدس سلطانه عن تدبیر الوزیر
وتصرف المشیر جنابنده واجعل لی وزیرا من اهلی هارون اخی اشدد به
ازری واشرکه فی امری برادری هارونک وزیر اولوب امورنده معین
وظهیر اولمسی ایچون تضرع کثیر اتمزایدی بوندن معلوم اولدیکه خصال
مرضیه واخلاق زکیه اصحابی اولان وزرانک خصلتی سبب استحکام
بنای سلطنت وباعث انتظام امور مملکت ایمش وبو مرحله ده منقبتی
تربیت بو طریقله اولورکه هر برینه اشرف التفات سلطانی ایله معزز

وخلع فاخرهٔ افتخارلری عنایت خاقانی ایله مطرز اولا تاکه خاص وعام میاننده مکرم ومعظم ومفخم ومحترم اولهلر نظم امور جمهورده نفاذ قولری میسر واحکاملری مقبول ومعتبر اوله وامور مالیه ومهمات کلیهٔ ملکیه یه مادام که استصواب واستحسانلری مقارن اولمیه برفردک مداخله سی واثلاث رأی اولمیه غیرلرک معامله سی جایز دکلدر وتدبیر دلپذیرلرینی هرکار دشوارده مشقت والم دستیاری قلم خوش رقم ایله وجوده کلمسی ظاهر واشکاردر **بیت** قلم رخنه جائی تواند کشید • که شمشیر نتواند آنجا رسید **ترجمه** قلم بر یره ایلرکه حکم وتأثیر • که اوله سمتنه ایرشمز تیغ وشمشیر **حکایت** بر امیر دلیر ایله وزیر روشن ضمیر بیننده نزاع وبحث کثیر واقع اولوب امیر ابتدا عن فرمان روای تیغ ایله مستخدم تیرجوشن کذار اولدیغم واضح واشکاردر اماسنک مبلغ اعالی ومنتهای کارک اعمال کزلک ضعیف وقلم نزاردر تسخیر ملک ابسه شمشیر ایله قابل اولور قلم ایله اولماز واهل سیف بو لوغ مرتبه ده صاحب قلم محتاج دکلدر وزیر امیره بالعکس دیوکار ملک قلم ایله اصلاح اولنور یعنی اوکنور شمشیر ایله دکل دیو اندکلری مجادله مسامع علیهٔ سلطانیه یه واصل اولدقده ایکیسنی دخی خدمت پرعزتنه دعوت بیورلوب وزیره دیدیکه همیشه ارباب قلم نزار اصحاب سیفه خدمتکار اولیکلمشدر سن نیچون اهل قلمی ترجیح ایله عدم شعورک اشعار ایدرسک وزیر ایتدیکه ای شهریار کامکار شمشیر ابدا انجق دشمن بدکردار حقنده درکاردر اما قلمک منفعتی اعظم وسیفدن اهم در زیرا قلم هم دوسته وهم دشمنه نافع هم دافع مضاردر هم جالب منافع در وارباب سیف قوتلرینه مغرور اولوب ازروی

مملکت دارای ایله ولی نعمتلرینه حیف ایتمک واردر اما اهل قلم دنه هرکز بوکونه وضع قبیح صدور وخاطرلرینه بو مقوله اندیشهٔ خام خطور ایتمز خصوصا اصحاب سیف خزانهٔ بی کرانهٔ سلطانی تهی وخالی ایدر اما اهل قلم خزینه یی زر وسیم ایله تمیم ومال فراوان ایله مالی ایدر ومحل دخل وایراد محل خرج وصرف دن اولی ومحصل ومکمل مسرف ومتلفدن احری در **قطعه** در خانهٔ وزیر بحرمت نکر که او • درجویبار ملکت نهالیست معتبر • حقی بو قعست کن وتربیت کنند • ان شاه راکه میوهٔ اوست سیم وزر **ترجمه** بق وزیره عزت واکرام ایله زیراکه اول • سلطنت باغنده اولدی بر نهال معتبر • تربیت اتسک انی حقاکه لایقدر تمام • اول نهالک میوه سی کیم اوله جمله سیم وزر اما مقربان دولت ومحرمان خلوت تربیتی بو وجه ایله اولورکه مزبورلردن هر برینی بر مهم خاصه نامزد ایدوب هرکس منسوب اولان مهم غشیتندن آخری تشریک وتکثیر شرکا ایله مباشرینی امرلرینده تشکیک ایتمیه لر وهرکسک قدر وقیمتی بیلنوب استحقاقلرینه کوره احسانه مظهر ونظر التفات واکرامه منظور ایده لر اما اول مرتبه رخصت ویرمیه لرکه دلیر وجسور اولوب التدکلری امورده سویلیوب زبانلرندن نیچه کلام پرقصور صدور ایده وحجاب سطوت ومهابت شوکت مرفوع اولمیه وهر برینی مقام ادب ومرتبهٔ حیاده توقیف ایدوب بی محل مخل ادب تکلم ایدنلرک کلامی مسموع اولمیه وغایتده امانت کذار وصداقت شعار وتکرار بتکرار ممتحن اولمیانلری معتمد علیه ایدوب اسرارلرینی اظهار ایتمیه لر وخدمت ملوکده اولانلر بیننده رشک وغبطه دن ناشی بری برینک حقنده عرض اتدکلری کلامه مساعده ایله التفات واشیدن اجتناب وتحاشی کوکلر وهر برینی محبت ومودت طرفنه توجیه

ایدوب اتفاق واتحاده ترغیب ومنازعه ومخالفتدن تحذیر وترهیب
لازمدر زیرا اتحاد وموافقتلری سبب انتظام امور سلطانی اولدیغی
کبی تفرق ومخالفتلری دخی باعث اختلال ملك وپریشانیدر **قطعه**

ملوك زمان سلاطین چو یکجهت باشند • همه مملکت ومال برقرار بود •
وکر نفاق نمایند ومکر وحیله کنند • اساس جمله مهمات بی‌مدار بود •

ترجمه ملوك زمان سلاطین که اتفاق ایده‌لر • همه مملکت ومال برقرار اولور •
اکر نفاق ایدوب مکر وحیله ایلسه‌لر • اصول جمله مهمات بی‌مدار اولور •

اما غلامان نوکر یده وبندکان درم خریده سیدلرینه نسبتله ولوب هر بری
دست وپا وسایر اعضا مثابه‌سنده‌در زیرا بو کیمسه‌نك مثلا اعانته کیمسه
احتیاج اولمیه بر خصوصده رفیقی معاونت ایدوب الندن کلدوکی مرتبه
صرف قوت ایله اداء خدمت اتسه قایو مقام دست اولوب ال خدمتنی
بتورمش اولور کذلك قدم رنجه اولمیه‌جق بر ده اقدام اقدام وسعی واهتمام
ایله بی‌مشقت قدم اول خدمتی ایفا واتمام ایدن کیمسه قدم یرینه طورمش
اولور وکذلك دقت بصر ایله اعمال نظره لازم اولان محلده چشم دقت
وانتباه ایله نکاه ایدوب مشقت نظری رحمت بصردن کف ایدن مردم
نظر دلخواه اوزره خدمتنی کورمش اولور وقس علی هذا سایر الاعضا پس
بو مقوله جماعتك وجودی ایچون درکاه واجب الوجود وواهب الاحسان
والجوده شکرنا معدود وحمدنا محدود ایدوب سادات ایمداد ایدن
عباده انواع رفق ومداراة وکوناکون لطفله مواساة کورکمک زیرا
انلر دخی دایما خدمت اعمال لرنده کاهلی وملالت هویدا وکارلرنده فتور
وقصور پیدا اولور امری انلاره حکم وفرمانده ترك طریق اعتساف

وکمال انصافله اتصاف کورکمك وخدامك امر معاشنده لوازم انتعاشنه
ما یحتاج مشارب ولباس ومناکب قسمنده قصور واقع بولمیه که نظر خاص
ایله مخصوص ومشرف اختصاص اولدقلرنده لوازم محبت واخلاص منصوص اوله
زیرا انلر که دخی خدمتلرینه اداسی مفوض اولان اعمالده اقدام واتمام
خدمتده سعی واهتمام لری صفا ونشاطه منوط وانشراح وانبساطه مربوط
اولوب ملال وکلال وحزن وانفعال ایله مصلحت اولماز واعتبارکه
صالح خدمت وجود بولماز کتب حکمده مسطور ومیان جمهورده معروف
ومشهوردر که عادات لازمة السعادات سادات بودر که اولور
اولماز کناه ایچون خدمتکاری سخن سرد ایله خدمتلرندن دور طرد
اتمیه‌لر زیرا بندکان لوازم شفقت وهواداری ومراسم عبودیت
وخدمتکاری اول زمان کما ینبغی رعایت ایدرلر که کندولری
محنز وطریق مفارقتدن امین وسالم بیله‌لر اکر هر سهو وخطا ایله
عبد مغضوب ومردود وباب عفو وقبول بالکلیه مسدود اولورسه
کندولرینی رعایت خدمتدن عار بیلوب یوللی ومسافرکی سلوك
ایدوب نه بو کارده اعمال فکر وروایت ونه بر مهمده رعایت مراسم
محبت وشفقت ونه سزاوار اعتبار بر خدمت ایدرلر ونزهة بندکانده
صفت زیرکی وشرم وحیا جمله صفتلرده معتبر واولیدر واکر بر بنده
کاه خدعه وحیله وسرقه قلیله ظهور ایدرسه همان دفعنه مسارعت
وخدمتدن ازاله‌سنده مبادرت لازم درخصوصا امن عصمتی لوث جرم
وکناه ایله ملوث وسیاه اولان کمراهلر که تأدیب وتهذیب ایله قابل اصلاح
ومظهر فوز وفلاح اولمیه‌لر اصلاح حال بودر که نفی وتبعیدلرنه شتاب

وبر دخی المتحذلمدن برهیز واجتناب ایده لر زیرا مجاورت و مصاحبتلرندن
غیریلره دخی فساد سرایت اتمسی محل ارتیاب دکلدر **قطعه**
صحبت مفسدان و بدفعلان • مردم نیك را تباه کند • هرکه با دیك
همنشین کرد د جامهٔ خویش را سیاه کند • **ترجمه** مفسد وبدفعاله
یار اولمق • صلح کاری تباه ایلر • برکشی دیکه همنشین اولسه
لاجرم جامه سن سیاه ایلر • اکر مقربان سلطنت دن بر صاحب دولتك
خدمتکاری شرع شریفه تعلقی اولمیان خصوص ایچون حضور
سلطانده شکایت ایلسه فی الحال منع وزجر ودفع وجری لازمدر
حکایت سیاسات سلطان محمود غزنوی دن نقل اولنور که بر جمعیته
کوتی شاه محمود نهانه کیدرکن کمال حسن وجمال بر غلام بیمثال
سرراهده تعظیم وتبجیل ایله زمینی تلثیم وتقبیل ایدیجك سلطان روی
کرم والتفاتدن عنان کش اولوب طوردی وزبان لطف ومرحمت
ایله حاجتنی صوردی غلام ایتدی بو بنده لرینی ترکستان دن کتورت
کیمسه بو محله کلنجه بولن تا سنی خدمت پر عزت سلطانه ایصال ایدرم سایه
عنایتنده واصل رعایت ودرکاه عزتنده نائل سعادت اولمسین صونره
وبروب بو بشارت امیدی وبو اشارت نویدی ایله کربت غربت والم حسرت
وفرقت اختیار ولباس بندکی وخوارسنی اکیم شعار ایدوب متصل بو بیت
کسل کسل مضمونی ایله خوشدل اولوردم **بیت** کر هزار غم اذرو رکار
پیش اید • چو روی شاه به بینم دلم بیاساید **ترجمه** اکرکه اولسه
دلمده هزار درد والم • کورنجه روی شه عالی کیدر اولدم • بو شهره وصل
اولیجاق خواجه حسن نام بر کیمسه کوروب هزار دیناره بنی اشترا ونیجه

مدرقدرکه منزلنده اخفا ایلمشدر بو بخت یاری وسعادت مددکاری ایدوب
حالا دولت ملازمتکزه واصل وشرف خدمتکزه نائل اولدم وحدد دلخواه
اوزره عرضه قدرت بولدم باقی امر پادشاهکدر دیدی همان سلطان فرمان
اتدی اول غلامی تعزیر بلیغ ایتدیلر وبر کیمسه یه تسلیم ایدوب وار حسنه
بونی ایصال ایت وسویله که بر غلامه هزار دینار ویرمکه قادر اولور حفظ
دارایچون بر دربانه ویرمجك صد دینار بولنماز می که درکهی محافظ
وخدمتکارینی بلا جائزت خانه سندن چقماغه رخصت ویرمیوب هرکاه
احوالکزی ملاحظه ایده دیدی خواص مجلسدن بریده بالاختصاص عجب
بو غلامی تادیب وبو وجهله تعزیر وتعذیب بیورد کز دیوجك شاه دل
اکاه ایتدی اکر حسنك هزار دیناری ضایع اولماق لازم کلسه بو خدمتکاری
میانندن دو پاره ایدرم زیرا خداعه فرصت ویرلسه هر غلام که افندیسندن
رنجیده وبیحضور اولا همان بو شیوه یی کار وهر بار شکایت نامو جه اظهار
ایدوب مهم خواجکی وبنده کی یی تعطیل وکندیکه جمله خدمتکارلری تضلیل ایده
نظم • جو از خواجهٔ خود برنجد غلام • بد او دهد شرح با خاص وعام •
به بهتان وغیبت کشاید زبان • که تا خواجه را افکند در زبان • غلامی
کز نیسان بود خوی او • مبیناد چشم کسی روی او • **ترجمه** اینجونه افندیسنه
غلام • کلکن عالمه ایدر اعلام • کاه غیبت ایدر کهی بهتان • که ایده تا
افندیسنه زیان • بویله بر قول که اوله خصلتی بد • اومرین کوره مید بوزین
براحد • بو باب حکمت انتساب دن قسم ثانی تقرب سلاطین ایله
سرافراز واختصاص دولت ایله ممتاز اولانلره لازم اولان اداب بیانندهدر
پس ارکان دولت واعیان حضرت وخواص بارکاه سلطنت وسایر نواب وحجاب

ومتعلقات وملازمات باب مجد انتسابه جنابلرنه معلوم اولمق کرکدر که مصاحب
سلاطین معدلت امین ومهمات هواقین عزت کزین تعهد ایدنلرکه سیرت
بر قانون اوزره اولمق کرکدر که سبب نیکنامی سلطان وباعث اباذانی
مملکت جهان اوله وبو معنی رعنا درت امر رعایتیله منصه حصوله جلوه
نما اولور اولا رعایت جانب مولی ثانیا رعایت جانب پادشاه ثالثا کندو
جانبنی رعایت رابعا جانب رعایای رعایت ده اما جانب حق رعایتنک بش
شرطی واردر اولکیسی بودرکه کیشی بندو حقنده ظهور ایدن فضل نامتناهی
ایچون شکر نعمت الهی ایده تاکه نعمتی افزون واوقات وساعاتی همایون اوله
بیت شکر نعمت نعمتت افزون کند • کفر نعمت ازکفت بیرون کند • ترجمه
شکر نعمت نعمتک افزون ایدر • شکرنی بلمز ایسک الدن کیدر • ایکنجی
بودرکه مراسم طاعت ولوازم عبادتی ترک ایتمیوب بلکه خدمت پادشاهدن
تقدیم وشرایط عبودیتی کماینبغی تتمیم ایده اعین ناسده معزز ومکرم
وقلوب اهل قبولده مقبول ومسلم اوله • حکایت سلطان طغرلک
منصور نام عاقل وکامل ونکته سنج وروشن دل بر وزیری وارایدی که
عادتی هر سحر صلوة فجردن صکره طلوع آفتابه وارنجه تلاوت اوراده
اشتغال بعده ادای خدمت سلطانه توجه واقبال ایدردی اتفاق برکون
پادشاهک بر مهم ضروریسی ظهور ایدوب وزیر مزبوری طلبده استعجال
واحضاری ایچون بری برینجه آدملر ارسال ایلدی اجبار ایدن خدام
هرچند اقدام ایتدیلر اورادینی قطع ایدوب سجاده سی اوستندن قیام
ایتدی حتا دبد نهاد غیبته فرصت بولوب دهان افسادی اچدیلر والتفات
سلطان ایله اول دکلو عظمت وشوکتی تحصیل ایتدی که سخن پادشاهه

اعتبار ایتمز اولدی دیو زبان بر فی بانلر دوزت رشحات غمزی اولکو
ساج دیلرکه پادشاهک مزاج لطافت امتزاجی متغیر وبشره مبشره سی متکدر
اولدی وزیر اوراددن فراغت ایدوب خدمت سلطانه شتاب ایتدکده
پادشاه غضبناک اولوب رفع صوتله نیچون تأخیر ایدوب کچ کلدک دیو عتاب
وجور آمیز خطاب ایدیجک وزیر روشن دل ایتدی ای شاه کامل بن خدانک
بنده سی وپادشاهک چاکر افکنده سیم مادامکه لوازم بندکی یی تمام اتمم
مراسم خدمتکاری یه توجه تام ایده مم دیوجک کلام دلپذیری ضمیر منیر سلطانه
تأثیر ایدوب کویه کنان ثنا وآفرین پسند وتحسین ایلدی • نظم
مده رشته خدمت حق زدست • خداوند را بندکی کن که هست • سر پادشاهان
کردن فراز • بدرکاه او بر زمین نیاز • ترجمه قومه رشته خدمت حقی الدن
عبادتده اکه حذر قلکسدن • نظر ایله شاهان کردن فرازه • قپوسنده
باش قو زمین نیازه • اوچنجی بودرکه رضای سعادت اقتضای الهی یی
رضای پادشاهیدن تقدیم وطاعت وعبادت خدایی کماینبغی تتمیم ایده لر
زیرا حق سبحانه وتعالی بر بنده سندن راضی وخشنود اولیجاق غیرلرک
چشم وغضبندن اول بنده ضرر وزیان بولماز واکر العیاذ به تعالی خشم الهی یه
مظهر اولمسی مقرر اولورسه جمله عالمک رضا وخشنودلغی سودمند اولماز
بیت چون خداوند از تو خشنود است • خشم دیکر کسان ضرر نکند • ترجمه
چون خدا خشنود در هرکسه دن • ماسوی خشمی کا قلمز ضرر • حکایت
مشهوردرکه کبارددن بریسی بر پادشاه کامکارک مجلسنده ایکن وقت عشانک
اولوب پادشاه بر مهم مشغول اولمغله نمازدن ذهول ایدوب اول عالی مقام
اداء صلوة ایچون مجلسدن قیام ایدیجک حضار مجلسدن بریسی خلیفه نمازه

اغاز ایدیجه نیجه با صبرا تمرسین دیو زبان طعنی دراز ایتدی اولدیغی
فرمان رجان غیرک حکمنه موقوف اولدوغی ظاهر و نمایان دردبدجواب
و یردکده حریف ایتدی بر مقدار صبر ایت یوقسه سلطان سکا غضب
ایدر اولدیغی رضای خالق حاصل اولیجاق غضب مخلوق ندر دیدی
بو کلام پادشاهک مسموعی اولماغله اول رفیع القدری نظر اکرامی
ایله منظور واول فضول بی فضولی تربیت و التفاتندن دور ایتدی
دردنجی شرط بودر که خدادن خوفی پادشاه خوفندن زیاده اولا اقبال
و اثارده وارد اولمشدر هر کیمه که حق تعالی دن خوف ایدر هر کس
اندن خوف وخشیت ایدر بشنجی بودر که پادشاهدن اولان امید
ورجاسندن خدای رازق العباد وواهب المراده وثوق واعتمادی واعتقاد
واستنادی زیاده اوله که عباده جمله استدکین ویرن وهر برینی امیدنه
ایرکورن اولدر امیدی بو برده استمک کرکدر که انک درکاه احساندن
بر امید وار محروم اولمان وانک لطف وعنایتی این شمینجه بر کیمسه دردنه
چاره بولمامز **بیت** محالست اکر سر برن در نهی که باز ایدن دست
حاجت تهی **ترجمه** طالب مقصود اولان کرطوته بودر کهی دست امیدی
انک اولیجه هرکز تهی اما پادشاه جانبنی رعایت ده یکری بش شرط مرعی ومعتبر
اولمایجه ملوکک خدمتنده احسن وجه اوزره سلوک میسر اولماز اولکسی بودر که
تذلل وتضرع واظهار عجز وتخشع ایله خدمت ودایما عرض انقیاد وعبودیت
اولنه زیرا پادشاهلر علو همت وکمال شوکت وعظمت سببیله ناسدن ممتاز
وسریر عزو نافذده سرافراز اولوب مظهر سلطنت الهی ومصدر فیض
فضل نامتناهی اولدقلری جهتدن ظل الله لقبی ایله ملقب واخلاق

الهیبه برله متخلق اولوب ملک خلافده مقرب اولمشلردر پس بو معنالر قلبلرنده
مستمکن ودرون دللرنده بو صور منجز اولماغله عامه انامی استعباد
واستخدام مدار افکارلری اولوب بو خصوصده کندولرینی سزاوار وهر کاردر
طریق استقلاله سلوک ایدوب فرمان قضا جریان لرینی هر امرده مدار
بیلورلر وهرچند اساس سلطنتلری بیشتر اولدقجه بو صفتلری ترقی
ایدوب استغنالری بیشتر اولور ایلکنجی محنت ومشقته تحمل ومکاره ومتاعبه
صبر ایله دامن ریاضته تشبث وتوسل در زیرا که ملوکک خدمتی زحمت ومشقته
مبتنی در وکتب حکماده مسطور والسنه ناسده مذکور در که ملازمت
سلاطین خلقلر اسایشلری میاننده حائل وخدمت ملوک دخی طلب راحت
ولذته غیر قابل بلکه قبیل محالاتدن ایدوکی مرتبه تقریره واصلدر اوچنجی
خدمت سلاطین ایدنلرک کار وبارلرنده وافکار وکفتارلرنده لازم
بودر که مصلحت پادشاهی ملاحظه ودین ودنیاسنه لازم اولان امورینی
محافظه ایدوب طرف دنیاسندن دینینی ترجیح وتقدیم ولازمه عبودیتی امور دنیادن
مقدم تتمیم ایده لر دردنجی بودر که ملایمت وملاطفت طریقی ایله ظلمی تقبیح
ایدوب قلب سلطانی اندن تحریف ودایما عدله وداددی تعریف وتوصیف ایده قادر
مقدوری اولان مرتبه حسن تعبیر ایله ارتکاب مظالمدن منع وجار وب فصیح
وپند ایله کنلسه جور وعدوانی ساحه اعمال سلطانتدن دفع ایده
اکر ظلم پادشاهه راضی اولورسه مظلمده اول دخی شریک اولوب عرصه
محشرده احشروا الذین ظلموا وازواجهم خطاب عتاب امیزنده اولدخی شریک
اولنور **حکایت** اخبارده مذکوردر که یحیی واسطی نامیله اشتهار بولمش
بر خطاط نامدار وار ایدی که خطی مایه حظ روحانی وسمت کتابتده فرید

بی مدالی اولوب غایتده زیبا نویس و همدم و انیس اولماغله اولاد امجاد
سلاطین تیلنه نهاده تمنا اولوب قاعدۀ خطی تعلیم و اسلوب کتابتی کما ینبغی
تفهیم ایدردی برگون وزرادن برینه بحیالکه صنعت کتابت و قلم علمی خوش
نویسلر میاننده مقبول و مسلم اولوب زیبا قلم تراش اتدوکنی یاد اتدکلرنده
وزیر دعوت ایدوب مرادی اوزره بر قلم تراشلی تدریب اوله قلم ایله بر توقیع
منیع چکیجک خطی اولکیدن خوب زیاده لطیف و مرغوب اولیجاق بر خلعت
فاخره ایله هزار دینار انعام ایلدیکی خلعتی کیوب زیری قبضۀ تصرفنه آلوب
طشره چقدی درگاه سرایه کلیجک فی الحال عودت وحضور وزیره رجعت ایدوب
ایها الوزیر قلمی تراش ایله رکن بر صنعت ترک اقشم اگر اجازت بیوریلور سه
تکمیل ایده یوردیوجک وزیر قلمی الندویردی حریف همان کزلک ایله سر قلمی
قطع ایدوب زیر و خلعتی حضور وزیره وضع و قلبنده کرکدی رفع
اتدی وزیر سکانه اولدی دیو حضرت سؤال ایدیجک دیدیکه درگاه
سرایه ایرجک کوشه هوشمه احشروا الذین ظلموا وازواجهم کریمۀ جلیله سی اوقندی
و آیینۀ قلبمه سنگ عزت وملال طوقندی آیت کریمه نک خلاصۀ معناسی بودرکه
عرصۀ محشرده اهل شر اولان ظالملری معاونت و امداد ایدنلر شرکاری ایله حشر
اید لر پس خوف اتدم که بو قلم ایله جانبرکه سلیمنه جور و ستم و باعث الزاوله
احکام یازه سببی بن دخی اوله امرده مشارک اولماغله عتاب الهی یه گرفتار
و مظهر عذاب نار اولام دیدی **بیت** یار ستمکار مشوای عزیز تاکه ازان
تو رنباشی تو نیز **ترجمه** ظالمه کمرفیق و مائل اولا زمره ظالمینه داخل اولا
تنبیه بودرکه پادشاهه خیرات و حسنات دلالت ایده اما بر طریقله که خیری
هرکسه واصل و آثار حسناتی هر یرده حاصل اوله زیرا بهترین انعام عطیه

عام

عام و افضل ترین خیرات کافه انامه شمولی تام اولاندر آفتاب
عالمتاب شعاعی که هر محله رخشان و رشحات سحاب بحسابی که
هر یرده نمایاندر کبار که بردنه استفسار ایدوب خیره کونه کرکدر
و بهترین خیرات ندر دیدکلرنده خیر مخصوص اولیوب عموم اوزره اولق
کرکدر و افضلی بی منت اولوب بشاشت وجه ایله اولاندر دیمش **حکایت**
اولنور که معن بن زائده نک انعام عامی و افضال تامی اولوب عطا
و بخشش هنگامنده غایتده بشوش و خندان و تازه رو و شادان
ایدی اغره دن برنه ابن بارنده ایله معن میاننده فرق نجه در قنقیسی
سخی و بخشنده در دیدکلرنده تفاوت معن ابوبارنده دن اوفر واکثر
و انکا عطیه سنده بهتر و معتبر در زیرا ابو جعفر عطاده نالان و گریان
اولور اما معن احسان دمنده خندان و شادمان اولور دیدی
قطعه تازه روی وانبساط و نشاط • در سخاوت عظیم معتبرست •
مرد بخشنده را بوقت سخا • تازه روی سخاوت دیگرست •
ترجمه انبساط و نشاط و شوق و صفا • وقت بذل و عطاده بهتردر •
اسخیانک زمان احساننده • انبساطی سخای اخرده • الیتجی بوده مادام
که بر کسه نک نقد وجودی کامل الوزن ایدوکی میزان تجربه ده کمال
نمایان و سیم وزر اوصاف و افعالی معروض محک امتحان اولمیه موفور
للبور پادشاهده انی تعریف و مدح و توصیف قطعا جایز دکلدر زیرا
بلدین ستایش ایدنلر وقت امتحان و ازیلدرده خلافی ظهور اتمکله زمین
و بره فی حضور پادشاهده تعریفه لیاقتلری قالمیوب سرافکنده اولور
لار **حکایت** سلطان سنجرک نواب کامیابنده بر مرد صداقت مآبه جاج

افاق بر سالوس زراق کلوب دوشنه کیسولر صالمش والله اعشار بیت
شریفدن بر پاره المش اولادحضرت رسالت پناهدنم بو سنه زیارت
بیت الحرام وارکان حجی کما ینبغی تمام ایدوب روضهٔ مقدسهٔ فخر الانام
علیه الصلاة والسلام مازار الزائرون بالتعظیم والاکرام ده پادشاه
اسلام وارکان دولت وخدام سلطنت ایچون قافلهٔ حجاج بالابتهاج
ایله موقف دعاده توجه تام ایله قیام اتمشدر ملجاء خاص وعام اولان
خدمت سلطانه بنی ایصاله اهتمام ایله که عظیم منتدر اولوب بوکتور
دکم هدیهٔ بهیه وسیله سیله انواع نوازش واکرام ایدوب محصل المرام
قیلملی جای کلام دکلدر دیوجک اول شخص مرد صاف دل صورت
واقعه یی تحقیق واول قلاش حیله کارک کلماتنی تدقیق اتمدین داورافی
حضورنده بر وجهله تعریف وتوصیف ایلدیکه مشاهدهٔ دیدارنه پادشاهی
مشتاق ایدوب مجلس شریفنه احضاری ایچون فرمان عالی صادر ولوب اول شخص
زبونی تعظیم واجلال ایله محفل سلطانه ایصال اتدیلر دامن بوس سعادت
مانوس ایله مستسعد اولدقدنصکره حاشیهٔ بساط عزت مناط ده جلوس ایدیجک
سلطان خطاب مستطاب ایله تشریف وحریفک قلبنی تلطیف ایدوب نه دیار
دیو کلامه فتح باب اتدکده فقرای صفاهاندنم دیوجواب ویردی یانده زبون
چهکتمشدرکه دیدکده بو سال فرخنده فالده وارده دیوجک اتفاق مجلس
پادشاهیده حاکم صفاهاندن کلمش بر ایلچی حاضر وبو حالته ناظر ایدی حریفی
بویله سویلرکوریجک ای شاه دل اگاه بن بو شخصی کراهی بیلورم ولایتمزده
چنکال طائفه سندندر جماعت لولیاندندر اکثر یا انلاردخی مری
سرایله کنزرلر وبو سال عید اضحی ده درخانهٔ مده کلوب کوشت قربان طلب

حاله
اتمشیدی

اتمشیدی دیوجک سلطان متأثر اولوب تعجب کنان واسطه یه نکاه ایردی
عجب نامرد وحاجی نزرکوار کتوردک ولازمهٔ خدمتی تمام بتوردک دیوجک
اول شخص غایتده شرمنده وخجل واتدوکی کاردن منفعل اولوب مجلس
همایوندن دبیروت اولوب مدت عمرنده بر دخی خدمت سلطانه کیره مدی
ومرتبه اولاسنه بر دخی ایره مدی اکر اول شخصک حالی تحقیق وتفحص تام
ایله افعال واقوالنی تدقیق ایدیدی چهرهٔ احوالنه غبار خجالت نشسته
وخدمت سلطاندن حرمانله محزون ودلشکسته اولمازایدی **قطعه**
مکو وصف کسی نزدیک سلطان • مکر وقتی که اورا نیک دانی • که کر بشنوید
وصفی که کفتی • بسی در انفعال آن بمانی • **ترجمه** شهنشاهه بر شخصی صف
ایلمه • که اولمایه حالی یانکده عیان • که زیرا خلافی ظهور ایلسه • قالور انفعالکده
سنک چوق زمان • یدنجی بودر شهنشه که اکا سلطانت توجه ومیل
فهم ایده نوکر وخیل ونقود ومتاع ومستغلات وضیاع ومنازل
وبقاع کبی زنهار کندوده قالملرین اختیار اتمیوب تضرع بیشمار وبنیاز
بسیار له خدمت سلطانه ایثار ایده که مقبول شاه کامکار اوله سکزنجی
ادب بودرکه پادشاهلر خطاب ایدوب درر کلاملرین رشتهٔ تقریره
چکوب انتظام ویردکلری هنکامده مخاطب اولان کیمسه عقل وهوشنی
وچشم وکوش وجان ودل ودست وپا وسایر جوارح واعضا ایله تقریر
دلپذیرینه ظاهرا وباطنا متوجه اولاکه پادشاهک بو مقدمه یی فوت اولماسیه
وافکار واعمالنی غیری طرفه مصروف ودیده ونظرینی سمت آخره معطوف قیلیه
ونه دکلو ضرورت الجا ایدرسه سلطاندن ذهول ایدوب غیریلرله اختصاص
مشغول اولمیه که سلاطین غایتده غیور وحضور فایض النورلرنده

قصورلر ایدنلردن معرض ونقصورلرلولملرى وتوجهلرى هنکامنده بر خاینه
دخى توجیه نظر وغیریلر ایله مصاحبت مسکنده کنده ایدنلر حمیتلری
اقتضاسیله خشمناکه وکینه ور اولورلر اکر اول محلده اظهار ایتمزلر
قلبلرنده اضمار اتسه لر دخى مرور شهور وکرور دهور ایله بو غضب
وحدتلرى اثری البته برکون ظهور ایدر واول برقصورلرندن صدور
ایدن وضع شکل اوزره خطر کلى ترتب مقرردر طفوزنجى ادب مجلس
ملوکه سعادت سلوکده قطعا مشاوره جایز دکلدر یعنى ایکى شخص بربرینه
برسر کتوروب سر امضا اتسه لرکه پادشاهک مسموعى ومعلومى اولمیه
واول خصوصده فرمانى تعلق بولمیه خاطر عاطرنه کونا کون خیالات خطور
ومرآت ضمیر منیرلرنده دورلو دورلو صورت شکوک وظنون ظهور ایدوب
خاطر انورى مکدر اولمق مقرردر وبو کونه وضعده سائر ناس
دخى متکدر اولورلر اما سلاطین عزت آیین جمله دن بیشتر مغبر اولور
ومحتملدرکه اهل فساد وحسادین نهاد قصد افساد ایله خاطرلرینه
پادشاه ایدوب فلانکله وفلانک قلبى نزه درست اولمیوب مقصودلری
اختلال امور مملکت وخراب ملک ودولت وزوال سلطنت در دیه
لرا تفاق پادشاهلرندن بو مرتبه اتحاد ووفاق کورنجک اهل نفاق
کلامى بازار اعتبارده رواج ونفاق بولوب صاحب غرض کلماتى تأثیر
وآیینه خاطر عاطر پادشاهى تکدیر ایدوب مشاوره ایدنلره مظهر
غضب اوله لر **نظم** سخن پوشیده کفتن در محافل • نباشد شیوه دانا
وعاقل • که از طرز ادب بسیار دورست • نشان غفلت ومکر وغرورست •
ترجمه اکابر مجلسنده سرو نجوی • ذکلدر شیوه هشیار ودانا • ادبدن

بعدی

بعدی انکچون کمانده غرور وغفلت ومکره نشاندر • آونجى ادب سلطان
برکیسه یه توجیه خطاب ایدوب برامر سؤال اتدکده اول جواب ویرمدین
غیریلر جوابه مستعجل اولمیه لر زیرا سؤال غیریه متوجه ایکن انلر جوابه مشغول
اولمق خفت وسبکبارى یه محمول در **حکایت** برکیمسه برحکیمدن استنصاح
ایدوب اکر مجلس پادشاهده بولنوب غیریلردن برسؤال بیوردقلرنده
جوابنه علمم اولورسه ادبسنه مستعجل ایدرمى دیدکده منع ایدوب
دیدیکه سکا خطاب توجه اتمدیکى جوابه شتاب هم سائله هم مسؤل عنهى
استخفاف ایدوکى ارتیاب دن زیرا سائل کیمدن سؤال اتمکه لازم
ایدوکین واصل اولمدى دیکى اشعار تلمیح ومسؤل عنهک بو سؤاله
استحقاق ولیاقتى یوقدر دیکه معناسنى اظهاردر وبوندن ماعدا
بر محذور عظیم دخى بودرکه اکر سلطانک سندن سؤال اتمدیکى
نه کونه جواب قابل اولور وبو وضعدن حاصل اولان حجاب وانفعال
نیجه زائل اولور اکر سن ایچلرنده داخل اولدیغک برجماعتدن سؤال
اتسه لر جوابه مسابقت ومسارعت اتمه که اول قوم مخاصمت
ایدوب تخطئه کلامکه مبادرت ایدرلر بلکه غیریلر تکلم ایدنجه تأخیر ایله
تاکه سخنلرنک عیب وهنرى ظاهر وحسن وقبحى باهر اوله اکر قلبکه
لایح اولان جواب انلرک کلامندن راجح ایسه تعبیر دلپذیر ایله تقریر والا
مسمار سکوت ایله بند دهانکى تسمیر ایله **نظم** مکن حفت اندر جواب سخن •
نکردد خطا وصواب سخن • اکر نقد نو غش ایدبیار • کزان نقد
افزوده کوردیماد • وکرنه در اظهار عیبت مکوش • مرآن نو ابستر
خموشى بپوش • **ترجمه** جواب سخنده صقین اقد خفت • خطا وصواب

ایچون ایله دفع • اگر نی غش ایسه نقود کلامکه • کتور قاله اولدم
تمام اولنه نامکا شود کله عیوبله صیقین انده ابدا • انی ایت مجاب
سکوتیله اخفا • آوت بر بیچی ادب بودر که پادشاهلر اختیار اتمدکجه
سخنه ابتدا ودر روب دلن اولماز اموری وقت ابدا اتمیه لر مکر
پادشاه بسط بساط کلام اراده ایده اول زمان دهان بیانی
زیاده کشاده اتسه لر اولور آوتنجی ادب بودر که اگر شاه
کامکار خدمتده اولانلره برغیر اشعار اغسه مطلقا استفسار واستجلا
اتمیه لر زیرا محرمیته قابلیت اولمیدی شاه دانا انلاردن کتم واخفا
اتمز ایدی پس اول امر خفایه وقوف ایچون مشعوف اولماق
متضمن غضب سلطان وباعث بلای ناکهانی در **قطعه**
با تو گر سری نگوید از نامحرمیست • هرکه نامحرم بود با سر سلطانش چه کار
چون کسی را در درون خانه ره نیست • با تملقها نمودن بیش در کار چه کار
ترجمه ساکه نامحرم کلکون سری کیم سویلمز • اجنبی هرکز اولور محرم شاه
چونکه درون خانه یه یوقدر سکا راه دخول • ایله دربانیله وارسه ن تملق
اوننجی ادب بودر که منبع جود وسخا اولان پادشاهلر هر نه
کونه تحفه وهدیه اعطا اتسه لر جان ودلدن قبول ایدوب استغنا
اتمیه لر زیرا هر نه دکلو محقر دخی اوله پادشاهلرک اقلی اکثر
ولطف واحسانلری جمله دن اوفر وبیشتر در قبولنده استغنا نشانه
استخفاف واستصغار وعلامت استقلال واستحقاردر عاقل اولان
کندو ولی نعمتی [?] وضع غیر مستحق ایله لطف سایه الهیدن نا امید
وفیض فضل نامتناهیدن بعید اتمز **بیت** هرچه از پیش شه آید خوش بود
اندک

اندک و بسیار آن دلکش بود **ترجمه** پادشاهک هر عطاسی خوش اولور
آزی چوغی جمله دلکش اولور اون برنجی ادب بودر که طریق امانتدن
طشره وضع قدم اتمیه لر که صفت امانت مردم خواصی عزیز ومکرم وخصلت
خیانت مردمی [?] مغضوب ومطرود در **حکایت** مأمون خلیفه دن منقولدر
دیمشلر که مردم امینی غایت سوررم هرچند سفله ورذیل ایسه ده ومردم
خائنی سومم اگرچه عالی نسب وجلیل ایسه ده زیرا امانت علامت ایمان در وخیانت
امارت خسران وصفت شیطان در وحدیث نبوی ده علیه السلام لا ایمان
لمن لا امانة له واقع اولشدر یعنی امانتدن محروم اولان بی دیانت
اولور دیمکه مفهومی در وان الله لا یحب الخائنین فحوای صدق احتواسی
اوزره اهل خیانت محبت الهیه دن بی بهره ایدوکی ظاهر وبین در اون
ایکنجی ادب بودر که پادشاه طرفندن کیشیه هر نه واصل اولورسه
انکا قانع وقائل اوله وزیاده یی طالب وحریص مطالب اولیه زیرا حرص الیم
حرمانی جالب وحصول امانی سالب در **نظم** حرص وحرمان قرین یکدیکرست
حرص از جمله خلقها بترست • مردم از وصف حرص خوار شود • وز قناعت
بزرکوار شود • **ترجمه** حرص وحرمان اولدی حقا توأمان • حرصدن
برخصلت اولماز ذی کمان [?] • حرصله انسان حقیر وخوار اولور • کر قناعت
اتسه بزرکوار اولور • ثم کیم مقیم دار خلود سعد السعود مرحوم
شیخ الاسلام ابو السعود سقاه الله سبحانه من الحوض المورود بحرمة
صاحب المقام المحمود علیه ازکی التحیات المتعاقبة الورود من الملک الودود
الحرص یعقبه الحرمان فی الوجود کما یعقبه فی العدد المعدود بیوررلر ایمش
یعنی حرصک عددی ایکی یوز طقسان سکز وحرمانک عددی ایکی یوز طقسان [?]

کشورنه
یوقدر بره

طقوزدر بحسب العدد بينلرنده ترتيب موجود اولدیغی کبی بحسب الوجود
دخی جرمی تعقيب حرمان معهوددر و سالکه مسالکه حرص اولان منها
لکلرده مرارا منظور ومشهود اولمشدر اوتنجی ادب بودر که
سلطانک حضور وغیبتنده ذکر محامد ونشر مکارمنه مداومت ومدح
وثناسنه وخیر دعاسنه مواظبت ایدوب اکر بر کیمسه دن شانی مکارم
نشانلرینه شین اولور مضمونی مشتمل وتعظیم وتوقیرلرینه مخل بر کلمه استماع
اتسه انی تعییر وتفضیح ایده اکر انکله منزجر اولمازایسه سخن سختله جفا وتقبیح
ایده اکر انکله دخی متعظ ومتنصح اولمازایسه تمام انحراف خاطرینی تصریح
وترک مجالست ومصاحبت ومن کل الوجوه قطع کلام ایله اظهار عداوت
ایده اون بردنجی ادب بودر که جانب سلطنتدن اکا مفوض اولان خدمت
ادسنه مداوم وماموراولدیغی مصلحت اتمامنه جان ودلدن قایم اولوب
متکفل اولدیغی مهمده بر وجهله غافل ودایما مجلس پادشاهیده حاضر اولوب
خدمتنده ساهل وذاهل اولمیه تاکه هرکاه سلطان طلب اتدکده فی الحال
حضورعالیسنه واصل ومرادشریفلری حاصل وله وحضور فایض النورلرینه
ملالت وسامته مؤدی اولاجق مرتبه مواظبتدن احتراز وموجب ثقلت
وبار خاطر اولان ملازمت ومداومتی ترک ایله سایر مجالسدن ممتاز
ایده لر زیرا دیمشلردر که مصاحب اکابر یار شاطر اولوب بار خاطر اولمق
کرکدر اون ایکنجی ادب بودر که سلطانک نهادکی محبت ورضاسنه
چندان اعتماد وکندو سنکرحدمتنه وثوق واستناد اتمیه لر زیرا غروره
جاهل کیدر که عبودیت مهجور وسابقه خدمت منسور اولور بر دخی
بوکه پادشاهلره سابقه خدمتم وارد دیو دعوای استحقاق قطعا

جائز

جائز ونعداد خدمت ایدنلر مراداتنه فائز اولمازلر بلکه هربار ملازمت
وخدمتنی تجدید ودعاکولق لوازمنی وفرمان بردارلق مراسمنی تأکید ایدوب
آخر اعمالی ایله اولکی احیا وافعال حسنه واقوال مستحسنه سیله پادشاهی
تمام ارضا ایده زیرا سلاطین کامکارلرک اولندن منقطع اولان
کاری اعتبار اعیوب خلقت خدمتیله منت دار وذاتلرینی سزاوار خدمت
بیلوب انوار جمال معدلت اثارلرندن عامه انام حصه دار اولسون
دیو آفتاب عالمتاب کبی هر کونه بر مقام ذات اشکار اولوب برحال اوزره
برقرار اولمازلر لادر اون طقوزنجی ادب بودر که عرض حاجات محلنی
محافظ وقبول کلام هنکامنی ملاحظ ایده لر زیرا خدمت باعزت ملوکه
عرض حاجتی نمازه تشبیه اتمشلردر که وقتنده ادا اولنسه مقبول
اولدیغی کبی حاجت دخی محلنه مصادف اولیجق قبول وصوله بولور
بیت حرامش بود نعمت پادشاه • که هنکام فرصت ندارد نکاه •
ترجمه حرام اولسون اوشخصه پادشاهلک ویردوکی نعمت • که عرض حاجته
اصلا کوزتمز نشاء فرصت • وعرض حال بر مرتبه ده کوکدر که اثر سامت
وملال جبین مبین سلطاندن پیدا وسیماسی تغیر وتکدر ظاهر وهویدا
اولمیه یکرمنجی ادب بودر که اکر سلطان بندکاندن برینی شرف التفات
ایله معزز ومکرم قلسه انکیدن معرب دولت یالیق خدمت لری
اولان جماعت تقدم قصد ایدوب نفسی انلاردن ایلرو به اغسون
ونقصان عقله دلالت ایدر وضع اختیار ایله ذاتنی سفها زمره سنه
قاغسون زیرا جائزدر که تقدم قصدا ترکی کیمسه لر ایله پادشاهلرک
الفت ومؤانستی وحق صحبت ومجالستی اولوب حقلرینی اضاعه ده

راضی اولیوب تقدم قصدنده اندکی کمسه لرده دخی دفعنه اغاز وتشبث
مرادلرنه ومساعدهٔ سلطانی نیازاتمکله احتمالدرکه پادشاه دخی
انلاری رعایت وخاطرلرینی صیانت وحمایت ایدوب اول فضولی انلاری
مغلوب ومقصودنی مقلوب قلوب وادی خجالت وانفعالده کمالی
حزن وملال ایله پریشان حال قاله وکشتیٔ امیدینی کرداب حرمانه
صاله **قطعه** بر انکس که از خاص سلطان بود • تقدم مجو کرچه باشی
عزیز • اکرچه ترا عزتی شد پدید • زاعزاز او هم بر اندیش نیز **ترجمه**
صقین کیم خاص سلطان جهانه • تقدم ایتمه سنده وار ایسه هوش •
سکا ال ویردی کرچه عز واقبال • انکده عزتن ایتمه فراموش •
یکرمی برنجی ادب بودرکه اکر سلطاندن جور وستم کورسه رنجیده
اولوب اظهار الم اتمیه وپادشاهلردن سختی ودرشتی ظهور اقسه
صفاء قلب ایله قبول ایدوب خاطرلرنده انکیندن غم طوتمیه زیرا عزت
وسطوت پادشاهی وقوت وقدرت فرمان دهی نی سبب هتک اعراض
ناسه مائل ولی تقریب جور وجفایه قائل اولمالرینی اقتضا ایدر دیمشلردر
پس هرکس بو مقوله کارلرنه تحمل ودامن صبره توسل کوکترسه ولازمهٔ
سلطنت اولان شیوه وناز اقتضاسیله دشنام اغاز اتدکلرنده **مصراع**
دشنام مکو دعا ست اینها **ترجمه** سوکمه دکلدر او بکا بلکه دعادر •
مضمونی اوزره دعایه حمل ایده لر واکرشدت وجفا اتسه لرتاویل
وفا کردم هرچند جفا دیدم **ترجمه** جفا کوردکجه حمل اتدم وفایه • فحواسی
اوزره ملایمت ووفایه حمل ایده لر یکرمی ایکنجی ادب بودرکه اکر پادشاهدن
سخط وغضب وعتاب بی سبب کورسه لر بر فرده شکایت یوزندن تحریک

لب ایله ترک ادب اتمیه لر وقلبلرنده بغض وعداوت طوتمایوب قصورلر
وکناهی کندیلره اسناد تحویل ایله لازمهٔ عبودیتی واخلاصی تکمیل ایده لر
بیت هرچند جفا رسد شکایت نکنیم • کوییم که جرم از طرف ماست هنوز •
ترجمه بکا جفا ده ایدرسه شکایت ایلمزم • شها کناه بنمدر دیو قبول
ایدرم • دیوب اول خشم وغضبه سبب اولان امرکه اناله سببا نسبت اولنه
معنایه جد بلیغ وکمال تلطف ایله تهیهٔ اسباب عفو واحسانه اجتهاد
بی حد بیغ ایده لر یکرمی اوچنجی ادب بودرکه اکر سلطان برکمسه یه خشم
وغضب ایله شدت یا حضورعزتنده برخصوص ایله تهمت اتمش اولسه
عاقل اولان اول مقوله کیمسه دن غایتده اجتناب ومتهم اولانلر ایله
ترک مجالست ومخالط وقطع سؤال وجواب ایدوب عندرخواهلق راهنه
سالک وبسط مقدمات رجایه متهالک اولمایه تا اول زمانه دک کیم
غضب سلطانی سکون بوله وامید دعاطفت مهربانی واثار شفقت
ومرحمت نمایان اوله اول زمان وجه لطیف اوزره تعبیر دلپذیر ایله
اعتذار ایده تاکه اول دلفکار حقنده توجه خاطر شاه کامکار ظاهر
واشکار اوله یکرمی دردنجی ادب بودرکه همواره رضای سعادت
اقتضای پادشاهیه ساعی وخشنودی شهنشاهی حاصل اولاجق
اموری مراعی اوله وبو معنی دورت امر ایله منصهٔ ظهوره جلوه نما
اولور اولا ما دام که پادشاهلرک کلامی مخالف شرع شریف وخارج
دین منیف اولمایه همان تصدیق ایله کمال مرتبه عبودیتنی تحقیق
ایده ایکنجی شاهان عالیشاندن نمایان اولان تدبیردلپذیرلر
لرینی تحسان ایده اوچنجی محامدینی قبلرینی اظهار روا علان

ایدر ترجمه مساوی عیوب وقبایح اعمالارینی پنهان ایدر یکرکی
بتشبیخ ادب کتمان اسراردر بو معنی جمله شروطک عمده سی وعامهٔ اذکیا
اصل وزبده سیدر پس اسرار پادشاهی سترده مبالغهٔ عظیمه وهمت
جسیمه لازمه اولمغله بوبابده رعایت طریقهٔ احتیاط بودرکه
پادشاهک جمله خزاینی مطلع اولدقلری احوال ظاهره سنی بیله حسب
القدر اخفا ایدلر که صفت کتمانده ملکه کلوب سهولتله کتم خفایای
اسرار ملوکه قدرت اوله وصندوقهٔ قلبنده جواهر زواهر اخبار
سلاطین مکتوم ومهر حفظله مختوم اولمغله تمام قربت بوله **حکایت**
اولنورکه شاهان کامکاردن بر بزرکوار حکمادن بر حکیم نامداردن
عالیمقداردن وصیت ونصیحت طلب ایتدی حکیم ایتدی ای ملک علمه
وصایا علماء دیندن مروی اولان التعظیم لامر الله والشفقة
علی خلق الله کلام شریفنده مندرج ومطوی در زیرا رب العزة حضرتلرینک
فرمانننه تعظیمله اظهار عبودیت وعامهٔ انامه شفقت ورحمت
خالق ومخلوقه خدمت واعانت اولمغن مستجمع فواید نصیحتدر **قطعه**

ای تازه جوان بشنو از پیر کهن • یک نکته که هست بیکمان اصل سخن •
باحق بادب باش وعبادت می ورز • باخلق برفق باش ونیکی میکن •

ترجمه اشت پیر داناده ای نوجوان • که اصل سخن در بو سوز بی کمان •
ادبله چالش روز شب طاعته • ملایم اولوب ایلک ایت هر زمان •

پادشاه پرتمیز وادی سیاستدن دخی بر کلام حکمت امیز وبر مقدمهٔ نکته
انکیز سویلیه دیوجک مردم قتلنه سعی اغه که احسن تقویم اوزره وجه
بولمش بنای بدن انسانی تخریب کار انسان دکلدر مکر اوج نوع کسنه که

انلارکه

انلرک قاتلی عقلا قتنده معذور اولدیغی غیر مستور در بری اول جابر حکام
درکه تخریب ملکله طالب واسباب مفاسده جالب اولا ایکنجی محصل
الاموال نامنه اولان عمال درکه همواره نهب وغارت واموال مسلمینه ابطال
خسارت وبیت المال تعدی وایراد ومصرفه ضمننده خیانته جسارت ونفس
خسیسنه بر درم وصولی ایچون سهکیسه اموال عامه یی اضاعت وخزانهٔ
عامرهٔ پادشاهیی تهی ومظالم حد کماله منتهی اولمغله سبب قلت وداعیهٔ ضرورت
واحتیاج بهانه سیله اشاعه بدعت وتحت یدنده اولان ظلمه یی جراد منتشر کبی
اطراف واکنافه ارسال ایله تخریب ولایت ایده اوچنجی اول خاین درکه
اسرار سلطنتی اشکار ومخفیات امور دین ودولتی دشمن دینه اظهار ایده
دیدی **حکایت** برکون نوشیروانه فلان کیمسه سنک سرکی اظهار ومخفی
اولان حالکی اشکار ایتدی دیدیلر بزه اول نادانی همان خاک هلاکده
بنهان ایدک که اسرار سلطنت دخی مستور وپنهان ومخفیات امور دولت
ونشان اوله دیدی **قطعه** هرکه سازد فاش سلطان اشکار • بر خاک تیره
پنهان بهتر است • سر نکهداری سرت ماند بجای • زانکه حفظ سر نکهبان
سراست • **ترجمه** هر ازی پادشاهک ایلرسه سرینی اظهار • اتمک کرک انی زیر زمینده
پنهان • کیم سرینی حفظ ایدرسک باشک بوله سلامت • زیرا که کتم اسرار اولدی
سره نکهبان • **حکایت** اولنورکه پادشاهلردن بری خدمتنده اولانلرک
برنه بر سکا اسراریمدن بر سر اشعار ایتمکه استرم اما بر فرده اظهار ایتمه
سین دیوجک علی الرأس والعین اخفاسی ذمتمه دین اولسون دیدی
امدی بن برادر مدنه همیشه خوف واندیشه اوزره یم انذن متضرر
اولمادین دفعنه عزیمت و وجود خباثت آلودنی ازاله یه نیت ایلدم

سن بنی حفظ وحمایت و برادرم ماهرنیه واقف اولورسکه بنی جبردار
ایتمکلکلرام عبودیتی رعایت ایله دیوجکه ظاهر اتمهدی وماموراولدیغی
خدمتله تقیدکوستردی اما فرصت بولیجق پادشاهکه سرتی برادرنه
اشعار اتمکله اهمام اتم اخلاص واختصاص اظهار ایلدی شاهزاده دخی
خواب غفلتدن بنی بیدار ایتمکله عظیم منت دار ایلدکدن صکره نوازشلر
وکونا کون ستایشلر ایدوب نفسنی محافظ وکار وبارنی ملاحظه اوزره
اولدی فمنهم من قضی نحبه ومنهم من ینتظر فحوای عبرت نماسی اوزره اقتضا
قدر وقضا ایله اول پادشاهکه مدت عمری منقضا بولوب برادری
مسندنشین تخت سلطنت وفرمان فرمای مراسم دولت اولیجاق برادرینک
قصد ایتدکنی اخبار واشعار ومقدمات اخلاص واختصاص اظهار ایدن
خدمتکاری دعوت ایدوب همان قتلنه فرمان ایریجک ای پادشاه عالیجاه
بو فقیرده نه مقوله خطا وقصور ونه جرم وکناه صدور اتدی دیدکی
پادشاه ایتدی بنم برادرمکه حددن افزون ومرتبه حصر وعددن
بیرون احسان وانعامی کوروب محرم اسراری اولمشکن احوالنی اشکار
ومضمراتنی اظهار ایلدک ولی نعمتک اولادی پادشاهکه سرتی اخفا ایچمک
سکا اعتماد وبن ضعفکه اعتقاد جایز دکلدر دیوب قتلنه خلیفه اشارت
ایدیجک زنبور کبی اوستنه جلادلر اوشدی واخفای رازه اغدیکی
ایچون ورطه هلاکه دوشدی **بیت** به پر میکده کفتم که چیست راه نجات
بخواست جام می وکفت راز پوشیدن **ترجمه** پیر مغانه صوردم راه نجاتی
الوب الدی پیاله دیدی که حفظ اسرار در ومقربان سلطنت ومعتمدان
دولت اولانلره دخی کندولره بر شرطی رعایت اتمک لازم در که اقلام شوندر

نجات برکون

نجاشی

نجاشی وزیره اولوب اخذی لایق وسزا اولیاقی الیلار واعطاسی مناسب اولیان
کیمسه لره نیل امال ایچون بذل مال ایدوب سفینه عرض وناموسلرینی
بحر بلایه صالیه لرکه دنیاده بدنام وبیوقدار وعقباده رسوا وشرمسار
اولماق لازم کلور ثانیا حسب المقدور هرکسدن ضرر ویزیانی دفعه
وعامه اناسه عنایت واحسان موفور ایده لر ثالثا بلندهمت اطاق
کوکدرکه هرکس اماکوره اعتبار وحرمت ایدر ووصفت علوهمت ایله
اراسته وسحق منقبت ایله پیراسته اولانلر البته نفس خسیسلرینی طمع دنیای
دنی ایله خوار وذلیل اولقدن صیانت وامر یسیر وشیء حقیر اولان انتفاع
جاهی ومالی ایچون ابروصو ورونی اتیوب عرض شریفلرینی حمایت ایدنلر رابعا
جاه ومالی صددن وال وعرض انتقالدن اولانلر مقام دیانت وخوارق
پایمال اولورلر آنی کاری رفق وملایمت اولوب نه کندوسنه
حدت ونه خلقه شدت کوستره مقتدای انام امام حجة الاسلام قدس
سره بیوت هرعجب بکخت ویبکره دا کیمه لرده انلارکه رضای خلق
ایچون خشم خدایه کرفتار اولماغی اختیار ورعایت خاطر سلطان ایچون
ارتکاب مظالم ایله نفس نفیسلرینی هیمه جحیم ایدوب معذب بالنار ایده
قطعه از برای رضای خلق مکن خویشتن را مستحق خشم خدا حیف کز
بهر راحت دکران تو در افتاده برنج وعنا **ترجمه** خلقی ارضا ایچون
اوزرک اتمه مستحق عتاب خشم خدا حیف در غیرلر صفاسی ایچون
چکه سین سن همیشه رنج وعنا خامسا قدر عظمت واختیاری وقیمت
دولت واقتداری تمام بیلوب صدمات زلازل فوات وهجوم جنود ها
دم اللذات دن اول **بیت** زان بیشتر که مرکت نیاکه فرارسد

خورشید عمر بهرکوه فنا رسد ترجمه تاکه کلوب باد اجل جسمکدن رخت تغییرین

خورشید عمرک قلهٔ کوه فنایه چقدیغی ذکر جمیل واثر جلیل ابقاسنه سعی جزیل

ایده سن سادسا اقتدار وجاهنه مغرور اولوب اعتماد ومتکای عزت وشوکته

استناد اتمیه که چرخ کج رفتار جور وستمکاری ایله موصوف وسپهر ناسزاکار

جفاجوی وتندخوی ایله مشهور ومعروف در زمان پیرانه عهد نامهٔ

دولتی طی سجل کبی درهم بوب صورت فنا هویدا وناامیدلک رقمی صفحهٔ بختنده

وکامکاریه چکیلوب اثار شوکت وعزتی ناپیدا اولسون نظم

مشو مغرور مال وجاه ودینار که دنیا دار چون توبسیار دیدم

بکذری وواکذاری بدشمن هرچه داری وبسپاری ترجمه

اتمه صقن مال الله جاهله سن اغترار کوردی بو دنیا دونی سنجلین

بیشمار کچه دن دم بدم ماهله سالکه سنکه دشمن الندن قالور مال

ومنالکه سنکه سابعا حسب الامکان الامکان خلقه لطف واحسان

اتمک کورکدر زیرا ملوکک سعادت سلوکک تقربنکه فاتحه سی ودرکاه علیه

معدلت ایینک اختیارنک عایده سی بودر که فواید انعام واحسان عام

وخاص شامل ومائدهٔ جاه وجلالنده صغیر وکبیره نواله فیض وافضال

دائم اوله ویقینا معلوم اولمق کرکدر که هرکس خلقه ایلک ایده عند التحقیق

کندو نفسنه اتمش اوله ودنیا واخرتده منفعتنی بوله حکایت

اکابر دیندن بر صاحب یقین بر مدت عمرنده بر کیمسه ایلک اتمه دیو حکم

خدمتنه اولان لردن بر یسی علی الدوام سفرهٔ فیض وانعامک خاص وعامه

کشیده وجود بارکه الکه سکاننه اثار لطف وکرمک رسیده ایکن خلاف

ظاهر کلام مدتنه اراده بیورمغله افاده ایدکه دیو حکیم بو کلام

صحیح

١٩٩

صحیح وصدق صریح دره زیرا حق سبحانه وتعالی کلام معجز نظامنده

تصریح ایدوب ان احسنتم احسنتم لانفسکم بیورمشدر معنای

شریفی اکر ایلک ایدرسکز نفسکزه ایلک اتمش اولورسز دیمکدر پس احسانک

منافع وفوائدی ینه نفسمزه راجع وعاید اولمغله ایلکی نفسمه اتمش

اولورم دیدیکم وان اساءتم فلها مضمون شریفی وزرین کلمک طرفی

دخی بومنوال اوزره دریعنی کمکه ایدرسکز ینه نفسکزه اتمش اولورسز

زیرا مضرت وعقوبتی نفسکزه واصل اولور هرکه کند بخودی کند کرهمه

نیک وبد کند مصراعنده بو معنای لطیف درج ونقود بلاغت خرج اولنمشدر

نظم نکویی کن چه اکنون میدهد دست بدی مکذار اکرچه قدرت هست

که نیکو یی نکویی اورد پیش وکر بد میکنی بد ایدت پیش

ترجمه الکدن کلدیکجه ایله احسان دمادم کار خیره اول کرفتار

کلور برکون سکا هب خیر وشرک مکافاتن کوررسین نفع وضررک

اما رعایت طرف رعیتی بو طریقله بیلمک کرکدر که جاه ودولتدن

غرض اصلی ومرادکلی استرضای شاه ومتعلقات سلطان وسپاه دکلدر

بلکه مقصد اقصی رعایت عباد ومطلب اعلی عمارت بلاد در پس رعایا

طرفنی رعایت اهم مهمات والزم ضروریات در وبو معنی ایکی وجهله صورت

نما اولور اولا انلرک محافظهٔ احوالنده غایت اهتمام وامداد واعانتلرنه

بروجهله اقدام کرکدر که کار وبارلرنده قالمایه لر ومسکن ومواطنلرندن

جلا ایدوب کشتیٔ وجودلرین کرداب بلایه صالمایه لر ثانیا

انلرا اوزرلرنده شر ظالملری دفع وتعدیه تصدی ایدنلری صدق

ومنع ایده لر زیرا کبار عالمقدار دیمشلردرکه رعیت کوسفند ...

بر غنیمتدر واهل اختیار واقتدار شبان و پادشاهان اصحاب کوسفندان
کبیدر مالک اغنامی کرک و سایر حیوان ضررندن حفظ ایدوب غایت
اعلا چراکاهده کزدروب نکاه و نتاجی نتایجنی دلخواه اوزره تحصیل ایدوب
شبانه تسلیم ایتدوکی کبی پادشاهان دخی ارکان دولت و اعیان سلطنته رعایای
رعایت و غدار و ستمکارلر ضررندن حمایت ایچون سپارش ایدوب انلر دخی
رعیتک صلاح دین و دنیالرنه ساعی و احوال و اعماللرینی مراعی اولوب
منافع و مکاسبلرندن پادشاهلره دخی ایصال نفع ایدرلر نه انکه
مالرندن غافل و کاری یارلرندن ذاهل اولوب ظالمک خسته کلری کبی
مظالمنده زمرهٔ رعایا و برایا سالم اولیه نظم تو چو راعی ایندم غنیمت شمار
غنم را ز کرک ستم باز دار • نباید بنزدیک دانا پسند • شبان غافل و کرک
در کوسفند • ترجمه بیل غنیمت پادشاهم چونکه راعی سن بودم • دولتکده
غنملر اولسون کرک جور ایتدن غنم • حاصلی لا یقیمیدر غفلت ایدوب دایم شبان
کم کوره لذت کوسفندلر ایوه زخم و زیان • چونکه ارکان دولتک اداب احکامی
سنده بر مقدار بیان اولندی امرا و وزرا و اهل قلم و نواب ادابندن
دخی عیان ایدلم اوقاف امرا صف ارایه اوت اکی قاعده تک رعایتی لازمدر
اولکی رب العباد حضرتنک فرماننه امتثال و انقیاددر و خلقک کندی سنه
مقدار خدمت اتمسن اراده ایدرسه جناب باری یه کندو دخی انک
ناقص و کم خدمت اتمکه قصد و همّ ایلیه زیرا کندو سنک خلقه کوره مخدومینی
خالقک کندو سنه کوره مخدومیننده زیاده اراده ایتمک غایتده قبیح
و جرم عظیم و خطاء صریحدر بیت کو جانب حق نکاه داری • حق
نیز نهاد نکاه دارد • ترجمه طرف حقی سن کوزتسک اکر • حق تعالی

دخی سنی کوزه‌دهر ایکنجی حفظ حقوق نعمتدر لازم اولان بودر که
حق ولی نعمت ترک اولنمایوب طریقهٔ خلافه ذاهب و حقوق یرنه عقوق
بارخی جالب اولمایه که کفران نعمت منتج نتایج قبیحه و مظهر مفاسد
صریحه در جمله دن اللار قطعا ملوک اعتماد اتمکله هرکس نظرندن
بی اعتبار و میان خلقده سوء حالله اشتهار بولوب خوار و بیمقدار
اولور و هیچ بر ناسپاس و کافر نعمت مرادنه نائل و امید و مقصودینه
واصل اولمش دکلدر بلکه نکبت و خذلانه کرفتار و صرصر روزکار
زور کار ایله بنا وجودی تار و مار اولشدر نظم حق نعمت نکاه
باید داشت • حرمت پادشاه باید داشت • هرکه رو تابد از ولی نعمت
بخت ازو روی تابد و دولت • ترجمه بلتمکده کوککدر حقوق نعم •
دخی حرمت شاه عالی همم • اکر ترک ایدرسک ولی نعمتک • سنی ترک ایدر
لاجرم دولتک • حکما دیمشلردر علامت مردی بودر که اکر کیشینه
ولی نعمتی طرفندن بر مکروه و مضرت اصابت ایتسه مقدما اندن کوردکی
منفعت مقابله سنده طوتوب محو اتمکه کورکدر که اداء شکر نعمت و ایفاء
حق خدمت اتمش اوله بیت نخواهم از سر کویت بصد چندین جفا رفتن
نشاید شیر مردانرا بهر زخمی ز جا رفتن • ترجمه سندن آیرلمم نه کلو
ایلسک جور و جفا • دکمه زخم ایله بر ارسلان ترک ایلمز یر و غا • حکایت
بر خواجه خردمند و دانا و عاقل و کامل ایچنده بر خدمتکاری ایله
تماشای باغ و بستان ایدرکن بر بستانده راست کلوب ایچنده بر خیار
اختیار ایدوب الیله قوپاروب اول خدمتکارینه ویردی غلام دخی صویوب
طاتلو طاتلو تناول اتمکه باشلادی که خواجه‌نک دخی طبع میل ایدوب

بو مقدار طلب ایتدی همان آغزنه ایلتدی کمال مرارتندن تلخکام اولوب
ای غلام شوق ونشاطله بو مقوله اجی خیار تناولنی نیچه اختیار ایتدک
دیو جکه ای خواجم بو خیاری بکا سن ویرمش ایدک بو آنه کلنجه سنک
دست کرم پیوستکدن نیچه چرب وشیرین تناول اتمش ایدم حالا بو تلخ
لقمه ایچون ترش روی کوسترمکدن شرم وحجاب وصبر مر المذاق صبر منافعنی
اضاعتدن اجتناب ایتدم دیدی بیت از دست تو صد شربت شیرین بچشیدم
یک شربت تلخ ار بچشیم باک نباشد ترجمه نوش ایلدم الکدن یوز کوز طتلو شربت
بردفعه تلخ ایچرسم چکم افندی غصه خواجه بو کلام خوش کلوب
چوغ بنم شکر نعمتی ادا ایتدک دیو قید بندکی دن آزاد وانعام واحسان
ایله دلشاد ایتدی آداب امرادن اوچنجی بودر که جد واجتهادی
بوکه مصروف اولیه که تحصیل مالی منصب وجاهدن اوله بالذات پادشاه
دن دکل یعنی قادر اولدیغی دکلو وجه اعتدال اوزره منصبدن
تحصیل مال وانتفاع ایدوب اموال پادشاهیده قطع حبال اطماع ایده
زیرا مال هر کسک محبوبیدر وادمک محبوب ومطلوبنه طمع ایدن
مبغوض ومغضوب اولمق مقرردر وحکما دیمشلردر که سلاطین دن
جلب منافع طلبی مناسب دکل نفس منافع دکل مثلا بر منصب وخدمت
طلب ایده که سبب حصول اموال اوله اما غلو ذل سؤالدن فارغ اوله
نیچه منافعه نائل وامنیه سنه واصل اولا دردنجی جمع اسباب واموال
وجاهدن غرض اصلی بر زینت پادشاه وارستکی بارکاه اولوب
دلخواهی تجمل نفس اولمایه زیرا بو وضع ادبه نزدیکتر وحق سناسلغه
لایقتردر بلکه بقای دولت وعزت بو صورتله منصوردر بشنجی

پادشاهلره

پادشاهلره منازل وملابس ومراکب دن مخصوص اولان امور ده
تشبه دن کریز ولایق سلطنت اولان اعمال واحوالدن زیاده پرهیز
ایتمکدر کوکه زیرا بو امر ایله عدم تقیید ترک ادبه محمولدر ومحتمل درکه
حدندن خارج جمع ایتدوکی اسباب شوکت وحشمتی تارمار قیلوب کندن
کندوسی ورطه هلاکه کرفتار اوله آلتنجی پادشاهلردن خلاف شرع
شریف اولمیان امور صدورده ایتدکده مدح وثنا واول کار ایچون
ستایش ودعا ایده بیت اکر خود روز را کوید شب است این
بباید کفت اینک ماه وپروین ترجمه اکر شب دیسه کوندزه سلاطین
دیکه لایقدر ایشته ماه وپروین وجمیع عقلا وفضلا یه معلومدر
درکه امور دنیویه دن هیچ بر کار یوقدر که انک ایکی جهتی اولمایه بریسی
جمیل وملیح وبریسی عیب وزشت قبیح در پس هر کارک طرف حسنی تجسس
وتفحص ایدوب انی پادشاهه اسناد ایده لر اکر اول وجوده کلن کارک
فی نفس الامر حسن وصلاحی اولماز ایسه هنکام فرصتده اول خصوص
ده حسن تدبیری تعبیر دلپذیر ایله تقریر ایدوب خاطر نشان سلطان
جهان کیر ایده یدنجی بودر که اکر سلطانک رای انک نفسنده مخالف اولوب
با سخنی منظور طبعی اولسه اظهار موافقت ومتابعت ایدوب غلق ونزاع
عرض ایده فی الحقیقه انی سلطان وکندوسنی بنده فرمان بیلمک کرکدر پس
امر سلطانه متابعت ایدوب پادشاهه کندو رایندن مساعده ومطاوعت
امید ایتمیه سکزنجی جاه وتقربنه مغرور ومزید التفات پادشاهی ایله
حدندن تجاوز ایدوب جسور اولمیه وادابی ابن المقنعده مسطور ولسنه
ناقلینده مذکوردر که اکر سلطانلر سکا برادر دیسه سن انکا خداوندکار

دیدیسین اکر پادشاه ارجمند سنی فرزند نامی ایله سربلند ایتسه سن
کندوکی چاکر مستمند بیله سین وهرچند تعظیم وتوقیرکی توفیر
ایتسه سن دخی زیاده خدمته چالش وتواضع وتذلله آلش
ترجمه شاه اکر لطف بی پایان ایدرسه شاه اکر • حدینی بیلمک کرکدر
بنده لر • واکر امرا و وزرا که غایتده صاحب اقتدار ونهایت مرتبه اهل
اختیار اولماغله سیاست وحکومت وفرمان دوالق امرنده سلاطینه
تشبه و تقلیدی عادت ایتسه لر البته پادشاهلرکه طبع شریفلری
انلردن متغیر و آیینهٔ خاطر عاطرلری اونلرده متکدر اولمق مقرردر
اکر بوصورتی اظهار ایتسه لر دخی قلبلرنده اضمار وکینهٔ سینه لرن محلی
کلدکده آشکار ایدرلر بیت مکن در ملک سلطان هرچه خواهی • که ترکت
برنتابد پادشاهی ترجمه ملک شاهیده صقن هر کاره ایتمه جرأت • بو تحقق
درکه قورمز پادشهلک شرکتی • حکایت سلطان محمود غزنوی برادری
بربنده درم خریده سنده وضع ناپسندیده صدور وکار ناشایسته
ظهور ایتدکده عصای تادیب ایله ضرب وتعذیب ایتمکین همان غلام درکاه
سلطانه تظلم کناه وارینجه سلطان جمله طبل ونقاره شاهی وکوس وعلم
وسایر اسباب پادشاهی بی برادری درنده ارسال ایتدی برادری بوحالی
مشاهده ایدیجک غایت خوف واضطرابله بی توقف درکاه سلطانه شتاب
ایدوب ای شاه بااقبال بوبندهٔ قاصردن نه کونه کناه صادر اولدی
که جمله اسباب سلطنتی منزلمه ارسال ایله بنی پریشان حال ومشوش البال
ایده سین دیو اظهار اضطراب وانفعال ایتدی پادشاه عالیجاه دخی
اکر سلطنت بنم حقم ایسه سن کندوکی بلکه مستقل حکومت ایدوب ضرب شدید

ایله

ایله خدمتکار سیاست ایتمک نه مصلحت ایدی لازم اولان بو ایدی که اول
قضیه یی بکا عرض واعلام ایدوب بن دخی تجسس وتفحص دنصکره حقی احقاق
وباطلی ازهاق ایدوب نه مالکدن مملوکه جور ایتدیرم ونه مملوکدن مالکه
درد والم ترتب ایدردی وحق سبحانه وتعالی مصالح عبادی بکا سپارش
ایتمکله عهده مده بو ایدی خروج بنم ذمتمه لازم واداء حقوق سلطنت بکا متحتم
در اول خصوصده سن مسئول دکلسین که امر حکومت وسیاسته
مشغول اولاسین دیدی آخرکار صد هزار شفاعت وبسیار ضراعت
ایله برادرینک جرم وکناهنی عفو ایتدی نظم سیاست نشاید نکار کهان
که آن خاص باشد بشاهنشهان • دلیری مکن بر در شهریار • مهمات شاهان
بشاهان کذار • ترجمه سیاست مناسب دکل در عوامه • او مخصوص
در شاه عالی مقامه • در پادشاهیده ایتمه جسارت • وار احوالی عرض
ایت اولور سنه خسارت حکایت طلقوزیجی چون امور جمهور سپاهیان
امرایه مفوض ومنوط ورسیمان عملری انلرک تدبیرنده مربوط در پس
سلطانه لازم اولان بودر که امرای نیک رای صف آرای حاضر وامورنی
صدورنده ناظر قیلوب پیوسته لشکرلرینی آراسته وآلات جنک ونبرد
لرینی پیراسته ایدوب حرب وقتاله مهیا وآماده ومهمات وضروریات
لرین حسب العاده ایده که عالمک محل حوادث اولماسی بو معنایه بادی وباعث
در زیرا حادثه نه وقت صدور وفتنه نه طرفدن ظهور ایده جکی هرکسه
مخفی ومستوردر اکر سلطان جمع مال ورجاله مشغول اولمازایسه وقت
ضرورتده عاجز وفقدان مال ونقصان رجال حصول امالده حاجز اولور
زیرا لا ملک الا بالرجال ولا رجال الا بالمال فحوای صداقت اشتمالی

اوله رجع رجال مال ایله میسر واطراف ممالکه رجال الله مسخر اولور بیت
بلشکر شود ملکت عالم مسخر نه مالست ترتیب لشکر میسر ترجمه اولور مسوق
عسکر ایله عالم مسخر ولی مال ایله موقوفدر جمع لشکر حکایت بر پادشاه
عالیجاه امرای دولت الاهدن بری ایله مشورت ایدوب بن مال ورجال
خصوصنده حیرانم اگر مال جمع ایدرسم لشکر متفرق و پریشان
اولور واگر تربیت عسکر ایدرسم مال تالان اولور دیدی امیر نکته
مال جمع ایت دیدکه سلطانه لشکر متفرق و میان عسکره خلل متطرق
اولور دیدی امیر ایتدی بو پریشان اولسه لر وحین ضرورت
واحتیاج ده عرض مال ایدرجله جمعلری اسان اولور سلطان هیچ
بو دعوایه دلیل وبرهان وصدق کلامکه بر علامت ونشان
وارمیدر دیدی امیر حالا بو خانه مکس دن خالیدر فرمان ایت
بر عسل بر ظرفه کتورسنلر کورک دیو فی الواقع ظرف کلیجک بسید
مکس جمع اولدی وکلامی برین بولدی پس صدق کلامی ظاهر ونمایان
ومدعاسی واضح و عیان اولدی دیدی سلطانه معذرت ایدوب
بو خصوصی امراسنک بری ایله دخی مشورت ایدیجک اول جمع عسکره تربیت
لشکر ایدوب آنلاری تمیدن وکندکره رنجیده اقده زیرا احتمالدرکه
جمع اراده اندکل زمانده میسر وقلبلری متغیر اولان طائفه امرکه مسخر
اولیه لار دیو جک پادشاه دلیل طلب ایتدکده بوکیجه تحت حضورکه عرض
ایدم دیو دیدی شب حلول ایدیجک بر ظرف بر عسل کتوردی عسل بیل ومکس
ایله بر هانه مکس پیدا اولمادی امدی قلوب که بر کیسه دن متنفر وآیینه
خواطر متکدر اوله وارباب جنک تارکی نفرته دوشوب حیرت بوله حین

ضرورت

ضرورت ده هر چند انلره مال فراوان عرض اولنه میلان کوسترمیوب
مطیع فرمان اولمازلر بوخصوصده معلوم بر غریب روایت وارد رخصت
بیورلیورسه پادشاه خدمتلرینه حکایت ایده یم دیدی استماعه رغبت
ومیل کوستروب نقل قصه یه اشارت بیوردقده ایتدی که بر زمان سلطان
مصرکه اعزامالی اولوب احوال عسکره اطلاعی اهمال والتزامی کیره مالی
صندوقلره وضع ایدوب همان خزینه لره امکنه اشتغال ایدردی اتفاقا امیر شام
جمع لشکره اهتمام ایدوب داعیه حرب وقتال وملاحظه جنک وجدال ایله
مصر طرفنه توجه اقدام ایتدوکده وحشت اتی اهالی مصره سرعتله
ایدیجک ارکان دولت واعیان سلطنت دن بری سلطان مصره امیر شام
کمال عزت واحتشام ایله جمع عسکر ایدوب سنکله محاربه ومجادله یه عزیمت
ایلمشدر بذل مال وجمع لشکر وریا دن خالی دکلدر ای شاه عالیجاه
یاسنکده عسکر وسپاهک قنده در چوجکه پادشاه خزینه صندوقلرینه
اشارت کناننه عسکر وجنودم بو نفیس کیسه لر ایچنده نامعدود وبی
صندوقلر ایچنده موجوددر وادای خدمته هر نه وقت استرسم
حصره سکده ضرورت کوستروب حاضر وهنکام جنکده فرمانه ناظر اولورلر
دیرکن امیر شام کمال شوکت واحتشام ایله اول طرفه بغتة عسکر
سوروب غالب وسبب قوت وقدرتی سالب واختیار اتدوکه صندوقلری
قبضه تصرفه الوب پادشاه اقتداری جالب ونائل مقاصد ومطالب
اولدی اکر سلطان مصر اول مال ایله مردان بیکار ومبارزان کارزار
جمع اتمش اولایدی جمعیت اسباب دولتنه بو کونه تفرق تطرق اتمزایدی
وعرض وناموسی برباد اولوب سلطنتی اللدن کتمز ایدی دیدی بیت

مال دهی مرد بدست ایدیت فرهنگی زور دشکست ایدیت ترجمه کوزلر
ایدرسک مالکی عسکر اولور جمله بدست هست ایدوب صرف اتمسک دشمن
ویرر ساکه شکست آونبجی اصلاح ملکه وملت ومحافظۀ دولت وسلطنت
ایچون علی الاتصال منهیان وجاسوسان استعمال واطراف واکنافه پیاده
وسواران ارسال اتمک کرکدر که پادشاه لرینی احوال جوانبدن خبردار
واکاه ایدوب تیقظ وانتباه اوزره اولالر هرکوشه دنکه فتنه وفساد
ظهور ایده فوری تدارکنه کوشش ونظم امور جمهوره بذل جهود وصرف مقدوری
ورزش ایده حکایت صاحب ابن عباد که فخر الدوله دیلمینک ملازم مجلس
و وزیری واحوال واعمالنده مستشار ومشیری ایدی اکثر اوقاتده شیرازده
مقیم ولوازم وزارت اداسنده مستقیم ایدی اتفاق اوچ کون معتاد اوزره
کلمیوب دردنجی کون وقت سحرده فخر الدوله خدمتنه کلیجک دورت کوننه
تخلف سببندن سؤال اتدی صاحب ایتدی بکی دونکی کون مملکت خطا طرفندن
منهی کلوب ولایت خطانک خانی کیجه بستر خوابه وارمزکن ارکان دولتندن
برینه کلام نهانی سویلیکله اوچ کوندر بو تشویشده دوشوب تحقیق تجسس
دردیواندیشه وتفحص لشکر ودفع تعرضی بابنده چاره تدارکنی همیشه
پیشه اتمشیدم بوکون علی السحر برقاصد خجسته مقاصد دخی وارد اولوب
خان مذکور تهیه لشکر ایدوب اطراف ممالکدن برطرفه کوندردی وتوجه اقلیمی
اول جانبه دوندردی دیمکله خاطرم جمع اولدی واضطراب نفسم سکونت
بولدی فلهذا صفاء خاطر ایله شرف خدمتکه واصل ومراد ومقصوده نائل
اولدم دیدی امرا ووزرای پیشین ولی نعمتلری اولان سلاطین سعادت
اینی احوالی ایله بو مرتبه تقید وحفظ وشیرازه میاننده بعد مسافه سرحد کمال

ایکن

ایکن اطوار دشمنی بویله تفقد ایدرلر ایمش نظم چو ضبط ملک مفوض بتست
جهد نمای که از جوانب واطراف برخبر باشی به تیغ قهر سر فتنه جوی بردار
بدفع تیغ بلا خلق را سپر باشی ترجمه چونکه سکا اولدی سپارش ضبط کشور ایدوب
واقف اول احوال ملکدن جوانبدن خبر باشنی تیغ سیاستله کسوب فاسدلرک
دفع شمشیر بلای خلقه اول دایم سپر منهیان وارباب اخبار حقنده بر مقدار
کلام حکمت مدار کذارش اتمشیکن اعتنا بشانهم تکرار اولنمشدر مجرد اکثاره
محول اولمایه آوت برنجی بودرکه فقرای خدمت سلطانه ایصال اتمکه وسیله
ومظلوم وداد خواهلری پادشاه حضورنده ارکورمکه ذریعۀ جمیله ووسیلۀ
جلیله اولا تا دوروت دلدریده جایکس ولانه دردی بالذات دار الشفای
عدالت طبیبینه تقریر اتمکله شربت شفا مرادی نوش وشاهد کامه کوشه کوش
هوش اولماغه سزاوار بلا ملرینی کوش اعتمادله یوره والمرینی فراموش ایدرلر
واول امرا ووزرا که رعایا وبرایا انلره رحمت خوفناکه وشدت شکیمه لرندن
زهره ترک اولوب پادشاهلرنه واصل وامیدلرینه نائل اوله مایدلر بو صورتی
شول اب صافیه تشبیه وتنظیر اتمشلردر که اندن بر نهنک عظیم جا کیر
اوکوب اوله ابه محتاج اولان تشنکان وخوشک لبان انک هیبتندن
کنارنه وارمق ودفع حرارت وعطش ایچون اوله مایه ال قاره مهکن اولیه
قطعه چو داری اختیاری ان چنان کن که درویشان ز تو آسوده کردند
مباش ان نوع کز دست جفایت بزیری پای غم فرسوده کردند ترجمه
اکه سعی ایت که اوله درویشان سایه ده لطفکده آسوده فقرا اولمیون
زمانکده زیر پای جفاده فرسوده آونکی ایکنجی اقویا وزیر دستان
کنن ولیر ایله نه کونه معامله اتمکه رجا وامید ایدرلرسه کندیلرده خی

ضعيفان وزيردستانه ايله اول منوال اوزره زندكانى ايتمك كركدر
حديث شريفده من لا يرحم لا يرحم وارد اولشدر كيمكه غيرلره مرحمت
اتمز ايسه اكا دخى مرحمت اولماز ديمكدر وبر حديث شريفده كندوكزدن
حقير اولانلره عنايت وبخشايش ايدكز كه سزدن ~~يوكسكلر وبر حديثده~~ دن
اولى اولانلر دخى سزه مرحمت وشفقت ونظر اكرام ومرحمت ايده ديمك واقع
اولمشدر **نظم** غم زيردستان بخور زينهار • بترس از زبردستى روزكار
سلوك انچنان كن بخلق جهان • كه خواهى كه با تو كنند انچنان • **ترجمه**
زيردستانك غمن چكمك كرك ليل ونهار • برقرار اولماز بيلورسن روزكار
حسن خلقيله سلوكه همت ايت خلق جهان • استرايسك كيم سلوك ايده سنكله همچنان

ذكر آداب زمرهٔ وزرا

اما آداب وزراء مجد انتساب جمله اركان دولت وعامهٔ اعيان سلطنت
آدابندن اكثر واوفر كركدر ودركاه سلاطينده امور وزارت صعبتر
بركار اولمادوغى مقرردر زيرا انلره محاسده حسددن زياده در واكثر
مسوجلرى ملازمان سلاطين اولوب مطالب وامانيلرينه انلرى مانع ملاحظه
ايتكله ايصال مضرت ايچون غمز وسعايت ايدرلر خصوصا مناصب ومراتب جهتى
ايله مشارك ومساهم اولانلر دائم طمع منصبى ايچون دام مكر وحيله قوروب مخوف
وخطرناكه ونجات بولمجق چاهه دوشورمكه وبلكه زنبور محنت وفلاكت
اوشورمكه ترصدده واحوال مكنونه سين اظهاره تقيدده درلر پس
بو تقديره وزيره بو كاراست دوكمه طمع اولماقدن اوزكه تدبير دلپذير
ميسر دكلدر بلكه هر خصوصده حبل متين ديانت ودامن امانت واستقامته
تمسك ايده كه اكا امانتدن زياده اعانت ايدر اولماز ولازم اولان

بودركه

بودركه آداب وشروط وزارتده بر دقيقه فوت ايتميه تاكه عيب كوى وفتنه جو اولانلر
حرف كيرلر افعال واقوالنه دخى اعتراضه بولمز وانكشت دخل دراز ايتميه لر كبار عالى مقدار
حقهٔ دهانه حكمت مدارلرندن جواهر زواهر كلامى بو وجهله نثار ايتمشلردر
بركيمسه نكا احوالى پاككلكه مرور ايتسه عيب جو وبدكو اولانلر اكا اسناد قصوردن
دور اولور **بيت** كو ارسد كه كند عيب دامن پاكت • كه هيچ قطره كه بر برگ
گل چكد نپاكى • **ترجمه** دامنى بالكليه كيمدر كه سنك دل اوزادده • پاك ايدر برگ
گل تره اولان ژاله كبى • ابوزرجمهر لايق وزارت وسزاوار صدارت كيمدر
ديدكلرنده انلاركه دورده واوچه وايكى يوزه مالك اوله ديدى اى حكيم
اصيل اجمال كلامكى تفصيل ومقصود ومرادكى بياننه تكميل ايله ديديلر حكيم
ايتدى دوردك برى هشيارى در يعنى سرانجام احوال معلوميله وعواقب
امور مفهومى طبع دقايق مرسومى اوله ايكنجى بيدارى در يعنى سرانجام
خامكارلر غفلة اعمالنى الغا ونفس نفيسنى قبل الوقت مهلكه يه القا ايتميه اوچنجى
امور معظم تمشيتنده دلير ومصالح ملكيه ترتيبنده صاحب تدبير اولمقدر دورت دنجى
جوانمردى در يعنى عطا وسخا صاحبى واذيال داد ودهش ساحبى اولمقدر واوچ حكى
بركيسى اكر خدمتكارلرندن ايو خدمت مشاهده ايتسه انك مكافاتنده انلاره
التفات ودلنوازلق مراسمنى زياده كوستره ايكنجى بودركه امر وفرمانه انقياد
وامتثال ايتميلر ايچون سزا اولان جزا ايله كوشمال ده مساهله واهمال ايتميه
اوچنجى بودركه حوادث روزكار زوركاره اماده وحاضر وسير غرارده
ظهور ايده جك وقايع پرشنايعه مترصد وناظر اولا واول ايكى بودركه
جانب پادشاهيده ذاهل اولميوب لازمهٔ عبوديتى رعايت واحوال رعيتدن
غافل اولميوب لازمهٔ عبوديتى رعايت واحوال رعيتدن غافل اولميوب صيانت

و حمایت ایده واصل اصول اولان اول بر خصلت مقبول بودر که هیچ
بر کاردە جناب پروردکاری فراموش وزبانی توحید وتقدیس حقدن
خاموش قلمیه واحادیث شریفه ده وارد اولشدر چون حق تعالی بر میره
یعنی بر کیمسه یه که صاحب امر وفرمان وحاکم جهان اوله ایلکی قصد ایتسه
بر وزیر راست کار عنایت ایدر اکر انک شاهی قواعد معدلتدن برنکته یی
ساهی اولسه وزیری تذکیر ایدوب سبب انتباهی اوله اکر خاطرنده جایکیر
اولوب محتاج اخطار دکلسه انا مددکار ومعین هرکار اوله اما اکر حق
تعالی اول امیره ایلکدن غیری معنی قصد ایتسه بر وزیر بدکار ناخوش
کیردار میسر ایدر که اکر سلطان دقایق عدلی فراموش ایتسه تذکیر
اتمیوب خاموش اوله واکر خاطرنده ایسه اعانت وامداد ومسلک
خیراته ارشاد اتمکله رعایای دلشاد وخانه عدله وداد آباد
اتمیه امدی وزراء عالیشان سعادت نشان که صفت راستی ایله موصوف
اوله لار مددکار سلطان وممهد ارکان عدل واحسان اولورلار
نظم چراغ افروز ملکند این وزیران ٭ که رحم آرند بر حال فقیران ٭ وزیر از جاه
خود بر ظلم راند ٭ از وی نام سلطان زنده ماند **ترجمه** چراغ افروز دولتدر
وزیران ٭ این رحم اکر محتاج حال ... عزتله جاهی ٭ ایدر باد
عرض پادشاهی ٭ آداب وشروط کلی وزارت حکماء پیشین لایق
تحسین اوندیری نکته رنکین تبیین وتعیین ایدوب دیمشلردر که اولکی
رعایت جانب حق وملاحظهٔ طرف فیاض مطلقدر وبو معنی جمله دن
مقدم وواجب الرعایه در زیرا هر کیمسه که جانب حقی نکاه ایده
البته ملاحظهٔ احوال قلوب لایق اولیان افعالدن اجتناب وپرهیز

وموافق اولمیان اعمالدن احتراز وکریز ایدر ایکنجی شاه عالیجاه ورعیت وسپاه
میاننده مساوات مراعات ایدوب بر جانبه میل اغیه که طرف اخره حیف
ودریغ واقع وروی جهانده جور وشنایع شهور وشایع اولا وبو معنی
منصب وزارتده اعظم مشکلات اعمال ونازکترین احوال دراوچنجی
قدم للخروج قبل الخروج مفهومی وزره شروع اتدوکی مهمک عاقبتنه
صرف نظر تحقیق وامعان ایدوب خاتمه سندن همیشه تفکر واندیشه
اوزره اولماق کرکدر که صکره پشیمان وانکشت حسرتی دندان
حیرته قیوب مظهر زیان وخسران اولمیه **قطعه** کاری که کرفته تو دریش
از عاقبتش نکو بیندیش ٭ کر مصلحتست انچنان کن ٭ ور نیست صلاح ترک
آن کن ٭ **ترجمه** هر قچن بر کاره ایلدکک شروع ٭ اوّلا سن ایله فکر عاقبت ٭ یوغسه
هرکز صلاحی ایله ترک ٭ ایشله انده وار ایسه کو مصلحت ٭ دردنجی قاعدهٔ نیکو
وضع ایدوب رسوم بدی رفع ایده وحدیث شریفده کلشدر هر کمسه که بر سنت
حسنه وقاعدهٔ مستحسنه یی واضع اولا کذلک هر کیمسه که سنت بد وبدعت ناپسندیده
اختراع واختیار ایده کناهی انکا عائد اولوب عاملی اولان کناهکارلر اوزارندن
دخی حصه دار اولورلار **قطعه** ای انکه بکار شاه کشتی مشغول ٭ خواهی
که همیشه باشدت عز وقبول ٭ بر صفحهٔ روزکار رسمی بکذار ٭ کان پیش خدا
وخلق باشد مقبول ٭ **ترجمه** چون دولتیله اولدک سن کار شاهه مشغول ٭
اولمق کرکک همیشه عز وقبوله موصول ٭ بو صفحهٔ جهانده بر رسم خوب ایله ٭
کیم خلق وحق یاننده اوله او کار مقبول ٭ بشنجی امور کلیه ده وتدبیر امور
ملک وملتده قدرت وقوتلری خارج تعبیر وتحریر ایدوکی ارباب ضمیره
پوشیده وستیره دکلدر **حکایت** اولنور که عضد الدوله آل بویه دن

برهنك وزيری ابو علی حضری يه رنجيده اولمغله برشمشیر برهنه ايله رسول
كندروب شمشيری ابو علی نك اوكنه قيوب قطعا تكلم اغمدی و تنبيه ايلدی
رسول جبن وصوله امتثال ايدوب اول برهنه شمشيری ابو علی نك اوكنه وضع
ايدوب قطعا تكلم اغمدی وزير دخی رسولی اوكنه برقلم اتوب سكاجواب بودر ديدی
وجمع كتابی ايچون اطراف واكنافه بعث كتاب وامرا وسپاهی خصمی اولوزيرنه
ارسال ده شتاب ايدوب عضد الدولهنك ساعد قوت وقدرتنی شكسته
وزنجير محنته بسته ايدوب حضورينه مقيد ومغلول ومقهور ومخذول
كتوردیلر وتمام ممالكنی ضميمهٔ كشور شام اتمكله قوت واحتشاملرينی
بتوردیلر **بيت** هم كار شاهان حكم شكوه ز رای وزيران پذيرد شكوه
ترجمه كار شاهان عالم الحق وزرا رأيی ده ورر رونق • آنچی اكر پادشاه دنا
مصالح ملكيهنك خلافی بر كار ناهموار اشكار اولورسه راضی اولوب
اختيار ايتمیه اما مجمع صغار وكبارده انكار كوسترميوب وضع پسنديده
وشكل سنجيده درهبو حسنی اظهار ايده زيرا ملوك عظمت سلوك سركوه پرشكوهدن
روان اولمش سيل فراوان كبيدر كه دفعة انی برطرفدن طرف اخره تحويل
ونقل خارج دائرهٔ عقل ونقلدر اقدام ايدنلر ورطهٔ هلاكه دوشوب
غلطيطهٔ خاك وآب وغريق سيلاب اضطراب اولمق مقرردر اما اول
مقابله اغيوب مشاهده احتياطلر بجانبنی خاك وخاشاك ايله بلند ايتمه
لر تدريجله نی كزنده استدكلری محله اجرايه قادر اولورلر وسيل هائل
غائلهسندن سهولتله خلاص بولورلر كذلك پادشاهلری دخی متوجه
اولدقلری جانبدن دفعة دوندرمك محال درپس متضمن فساد اولان
رايلرينی صرف ايچون طريقهٔ اينقه تلطف وتدبيره سلوك اولنوب صورت

امر ونهی ده اولمایه لر بلكه تضرع وزاری وخدمتكارلرى سلكنه جاری
اولوب انك اندوكی رای كج وعمل معوج خلافنده اولان مصالحی اظهار واول
كار ناهموارك وخامت عاقبتنی اشعار واوقات خلوات ده تدريجله ايراد
وحكايات تكرار ايدوب منتج نتايج ضرر وزيانه اولمغنی زبان حكمت بيان
ايله خاطر نشان ايدهلر ولطف تمثيلات ايله اول رايی قصور ساحهٔ ضميرندن
دور وخاطرندن بالكليه مهجور قيلهلر **نظم** تواني بزمی وكار اگهی كه تغيير
رای سلطان دهی • وگر اندر شتی بدان نفس نيابند ازان رای خود باز پس
پس ان به كه اول مدارا كنی • بفرصت رهچاره پيدا كنی • **ترجمه**
رای سلطانی استرايسه وزير • حسن تدبير ايله ايده تغيير •
سخن سرحله ايدرسه كلام • ايدر اضرار سوزده شاه بنام •
اولا ايليوب مدارايی • صكره سوق ايله خير آرايی • **پس** يدنجی
منصب وجاهنه وتقرب ملوك والتفات پادشاهی يه مغرور اولميه كه
مزاج لطافت امتزاج سلاطين آب وآتش مثالی پايلر او لماعله قرار
اولمغله اعتماد واعتقاده سزاوار وكار اهل اعتبار دكلدر ويقينا
معلوم اولسونكه هر منصب وعملك بر عزلی وهر دولتك درپی بر نكبت وذلی
وهر كمالك زوالی مقرردر كبار كه برهنه نجون برسرای دلكشا بنا اتمش
سين ديدكلرنده مكا بوشهرده ايكی سرای وار در ايام نصبده ديوان
وهنكام عزلده كوشهٔ زندان در ديدی **بيت** چه باشد نازش وكاهش
باقبال وادبارى كه تا برهم زنی ديده نه اين بينی نه آن بينی • **ترجمه**
نه اقبال غرورايله نه ادبارى كورب غم چك • بيلورسن كوز يوميوب
اچنجه اولور جلهسی نابود • سكزنجی بوده كه قبل فوت الفرصه حسب القدره

احسان وانعام وارضای انام ایدن **نظم** زان بیشتر انکه ساقی دهر • در شربت دولت افکند زهر • از سر بنه این کلاه ودستار • جهدی بکن ودلی بدست ار • **ترجمه** اندن اول که دست ساقی دهر • شربت عزودولته قویه زهر • وار بلکه دن چقار بو دستاری • ایله دل یا یمغیچون افکاری • طقوز یخی اصحاب حرمان وارباب امیدکه حاجاتنی روا ومهماتلرینی ادا ایچون سعی بلیغ واهتمام نحدیع ایده که کفارت ملازمت شاهان قضای حاجت محتاجان در دیمشلر **حکایت** جکر کوشهٔ حضرت رسول علیه من التحیة ازکاها وقره عینی حضرت بتول رضی الله تعالی عنها حضرت امیر المؤمنین حسین بن علیدن رضی الله تعالی عنهما منقول در بیورمشلر که برمسلمانک حاجتنی اتمام وقبول یا تمدن علی الاتصال یتمش سال معتکف اولمقدن زیاده مقبول در وحضرت دانیال پیغمبردن علی نبینا وعلیه وعلی سایر الانبیاء الصلوة والتسلیمات روایت اولنور که ماه وسال علی الاتصال بر پادشاه با اقبالک رکابنی اللاث قومادم غرضم بو ایدی که حاجات ناسی انلا اعکله دلخواه لری اوزره روا ایدم وزمرهٔ اولیا وفرقهٔ حکما وعلمادن نیجه سی بو معنی تمشیتی ایچون سلاطین کامکار خدمتنی اختیار اتمشلردر **حکایت** شیخ کبیر قدس سره العزیز حضرتلرندن منقولدر برمسلمک مصلحتنی اتمام ایچون برکونده یتمش کره عضد الدوله حضورینه وارب هر کره مساعده دن مباعده مشاهده ایدرلر مرهٔ اخیره ده عضد الدوله ای شیخ عجب مردایمش سین بو دکلو کلدک ومصلحتک بتمدی مع هذا ممتنع اولمایوب تکرار کلورسین دیوجک شیخ حضرتلری بیوردیلرکه ای ملک بنم مصلحتم بتدی زیرا نیتم رضای خدا ایچون تطییب خاطرکدا ایدی جناب حضرت معبو بنم آمدشدلرندن

راضی

راضی وخشنود در اماسنک مصلحتک بتمدی زیرا ذمتکه لازم ایکن برمسلمانک مهمنی اتمام وکلازمهٔ سلطنت ده اهتمام اتمدک وبر محتاجی ناامید اتدک وبونی بیلمدک که اهل دول مادام که اهل احتیاج کارینی اتمیه لر آنلارک کاری[1] درویش مستمند رازکه تراین کارها باشد **ترجمه** کار درویش مستمند یلتور که سنک داخی نیجه کارک اولور • عضد الدولة بو کلام حکمت انجامدن متنبه ومتأثر اولوب عظیم بکا وشیخ حضرتنک رجا اتدکاری حاجتی روا ایلدی **بیت** درساختن کار کشان سعی نمای کار تو شود ساخته از لطف خدای **ترجمه** کیمکه غیرک کارنی اتمامه ایدر اهتمام حق ویروب انکمرادتن ایدر احسان تمام اوبنجی بودرکه پادشاهی دایما خیرات ومبرات وصدقات وحسنات طرفنه بر طریقله دلالت ایده که خیری هرکسه واصل ومنافعی عامهٔ انامه شامل اوله **حکایت** وزیر اتابک دایما پادشاهی بالندن زیاده خیرات ومحتاجینه بذل صدقات ایدردی اتابک برکون خزینه دارینه برنجی کیمسه یه خزینهٔ پادشاهی دن مال ویرمه والاید کی قطع ایدرم دیو تنبیه ایتدی برکون بردرویش مکدر العیش پرتشویش وزیریخاکیش دن برنسنه رجا ایدیجک فلان اشیایی کانعیین اتدم وارباز دیو مستوفی یه خطاب اتدی مستوفی دن تأمل وحیرت وخوف وخشیت صورتی منظور علی والیجاق سبب تحیر وباعث تأمل وتفکر ندر قطع یددن خوفناک وزهره تراک سین اماسنی طلب وسلب حیاتکی سلب اتمدن خوف اتیوب بی باک سین کیمی دیدک بو خبراقابکه منعکس اولیجاق وزیری حضورینه کتوروب مستوفی نیچون بر طار اتمکه اراده ایتدکه دیدی وزیر بن سنک سرایردهٔ دولتک طنابی منح دوام ایله استحکام ویرمکه مراد ایتدم اوله مانع اولوب عنادایتدی پس سزاوار

[1] دخی احسن وجه اوزره پرداخته وتمام اولماز **بیت** کار مرصحیح

اتمام

صلب و سیاست ولایق عقوبت وحقارت دکلیدر دیوجکه اتابک بکاوزاری
ایدوب رتبهٔ وزیری رفیع و قدرینی اولکی رتبه دن منیع ایلدی حکایت
کتب تواریخ ده مسطور والسنه ده مذکوردرکه سلطان ملک شاهه دیدیلرکه
وزیرک خواجه نظام الملک خزینه یه باعث هلک اولوب هرسال علی الاتصال
خزانهٔ عامره کوزدن علما وصلحا وزاوی نشین اولانلره صد هزار دینار
خلیفی توزیع ایدر بو کمال مرتبه اسراف وخزینه نی اتلاف در وبو قوتدن
سزه نفع واصل اولمازاما اول مبالغ ایله حد کماله بالغ لشکر جرار غوغای
عدوشکار احصاره قابل وانکله نیجه منافع حاصلدر پادشاه بو خبری خواجه
یه اظهار ایدیجک فی الواقع اول مقدار دینار ایله سکا لشکر نهار احضاری
ممکندر که طولی بر ذراع اولان شمشیر ایله واوج یوز کز مقداری سیری اولان
تیر ایله دفع دشمن اولان تخته ایده بیلورلر اما بن سکا اول زر ایله لشکر
شب ترتیب ایلدم که اول شب دن صباحدک درکاه حضرت الله ده قدم
صدق ایله قایم وکوندز صایم اولوب دوام عمر دولتک ایچون دهان دعایی
کشاده وروی عجز ونیازی زمین افتقاره نهاده ایدوب استدکری شمشیر
همتلری ایری ایکی بحر و تیر آه سحر کاهلری هفت سپر اسماندن کچر بر عسکردرکه
جمله مز انلرک پناهنده آسوده وسایهٔ بارکاه سعادت دستکاه لرنده غنوده
یوز نظم دکرمکوی که درویش درپناه کست • که پادشاه جهان درپناه درویشست •
ترجمة دیمه بر داخی کیم درویش ولور غیرک پناهنده • که سلطان جهان
انک پناهنده اولور دایم • ملک تحسین وافرین ایدوب بکا بو طایفه دن دخی
زیاده عسکر حاضر وآماده ایت دیدی اوتن برنجی بودرکه زور فیروز
منصب مسرت اندوز قدرینی بیلوب اندن فائده مند اولوب کارسازلق ودوست

نوازلق قواعدینی بلند ایدوب مستمند اولانلری سایهٔ سعادتنده بهره
مند ایده واززار وجفالرندن منصبی ایتامنده هر کس سزیخ اولا واکر
اول منصب زائل اولدقده اکابر منفعت دخی واصل وحسرت وندامت
دن اوزکه نسنه حاصل اولمازع جون توانستی ندانستی چه
سود ح قدرت الی ویردی سکا اماکه قدرین بیلدکه حکایت کبارد ن
بری منصبندن معزول اولیجاق جزع ایدوب غایتده ملول وجیدعیش
ونشاطی وکوردن فرح وانبساطی قیدحزن والم ایله مقید ومغلول
اولدی یارانی سنک کبی ذات شریف وصاحب طبع لطیف عزلدن جزع اتمک
لایقی وبی بقا منصب زوالی ایچون اظهار حزن وملال شان سعادت
نشانکه موافقمیدر دیوجک بن معزول اولدیغم ایچون جزع وفزع
اتمم زیرا یقینا بیلورم که هر منصب بی عزل اولمز بلکه ایام نصبده
اکو بر کیمسه یه ایلک اتمش ایسم کاشکی دخی زیاده اتمش اولایدم واکر
بر کیمسه یه بندن کملک صادر اولمش ایسه پشیمان اولوب کاشکی اول
کار ناهموار بندن صدور اتمش اولمایدی دیو اغلرم وبو آتش حسرت ایله
دمبدم دروغم طاغلرم دیدی بیت چون داد نیست نیک وبدخلق راجزا •
ای کاش نیکی بر همه کس بیش کردمی ترجمه نیکه اکر بدهر کیشک اعالنه یوم المعاد •
چون جزا اتمکه مقر حضرت رب العباد • بن دخی هر فرده مقدوریجه ایکلک ایدوب •
ایلییدم کاشکی اثار خیرایله نه یاد • اوتن ایکنجی بودرکه باب عزت ما آبنه
خلقک ایاب وذهابندن دلتنک اولمایوب وقت ملاقاتده اتلاوجبین
مبین برچین کوسترمیه زیرا خلقک مراجعت وملازمتی اختیار وقدرتله
در بوصفت کیمدن ظهور اتسه عامهٔ انام ترددن دوراولمازلر

حکایت اولنور که فضل بن سهل زماننده وزارتده برینه ایتدی که خلقك
آمد شدندن دلتنك اولدم ودادخواهلرك كثرت كفت وشنودلرندن
ملول اولوب يورلدم اولی كیبیشی ایتدی پس استناد اندككه بالشرعزت
ورفعتی ازاله وبساط وزارتی بحبیه ایدوب اول منصبی برینه دخی
حواله ایله تیم عهده‌ده اولسون كه سنی اصلا بركمسه بیحضور اتیم ویرمیم
ایچون قابوكه برفرد كلمیه قطعه بس آنكس كه اختیارش هست
خلق بی اختیار می آیند • وكرانه اختیار رفت از دست • بدرای
مكاری آیند ترجمه اقتدار واختیارلر بابنك تعظیم ایدوب
خلق عالم آستانینه واررلر بی اختیار • كتسه اما دولت واقبالی
دستندن انكاه • یانه بركیمسه وارمز ایتمز اصلا اعتبار • آوت اقیچی
بودركه همیشه اخلاص پیشه وصداقت اندیشه دوست واحباب
پیدا ایدوب واجبدر بیكدل ویکجهت جمیع نعمتلردن اولجه‌در ولحصه فلهذا
دوست مخلص كنج خالص دن یكدر دیمشلردر اوتادرد نجی بودركه
اعمال خاینین وظالمین دن امین اولمیوب پیوسته تفحص وتجسس
احوال وافعاللرنه اشتغال كوستروب ظلمه عدالردل ازاده ری یحزه
رعایا وبرایا اوزرنه تسلیط وهركاركده افراط وتفریط اعیوب
ایلیه‌رده بر خیانت ومخل دیانت برجنایت ظهوره كلسه غیره موجب
عبرت اولماغیچون مستحق اولدقلری مرتبه عقوبتده مسامحه اهل
وسیاست ظلمه‌ده غفلتله معامله اتمیه آوت بشنجی بودركه بین الناس
سوء اعمال مقدماتی اقتضا ایدوب اهل مناصبده ارتشا اتمیه زیرا
رشوت المیانلر رشوت ویرمز وطمع خام ایله حطام دنیا جمع ایدن

مرتبه

مرتبهٔ علیایه ایرمز اكرچه ارتشا ایله فریفته واموال رشوت جمعنه شیفته
اولورلر الرایسه اول وجهله منصب النلرك دخی خلقدن ارتشالرنه
اجازت وموجب لعنت اولان بدعته رخصت ویرمش اولور ورشوت
آلوب ویرمك حرام اولماغله مرتكبی رسوای عام ومنفور قلوب انام
اولور وارتشانك مفاسدی حد حصردن بیرون ومرتبه تعداددن افزون
در جمله‌دن بری بوكه متاع ارتشانك مفتوحی اولان رشوت اشینك
زبونی اولور پس ادانی واراذلكه زبونی اولماق دیر زبون مناسب
ولایق ومغلوبیت عرض وزارت وصدارته موافق دكلدر آوتدا التنجی
بودركه حساد واعداسنی نهانی تفقد ایله تفقید ایدوب حاسد ومفسدكه
كید ومكرلرینه مطلع وواقف ونهانی اندكلری غمز وسعایته عارف
اولورسه كندوسنی قوی القلب وبی باك كوستروب پادشاه حضورنده
انلر حقنده خشم وكین اظهار وكلام فساد انجاملرندن تكدر قلب
اشعار اتمیه كه انلرك كلامنی مؤكد واستناد اندكلری اكاذیبی مؤید
اولور اكر مقام مجاوبه ومناظره ومیدان مجادله ومشاجره‌یه دوشه
جواب وكفتاری سمت حلم ووقار اوزره اولوب غضب وتهوره وخفت
وسبكباری اظهار اتمیه كه غلبه همیشه جانب حلیم ده اولور ومنهوی
اولان دایما كرفض بولور آوتدا یدنجی بودركه پادشاهلك دخی
اشارتی ایله جمله مال ومنالی بولنه صرفده بخل اتمكه راغب وحس قبولنه
طالب شكلنده كورنمك كوركدر كه پادشاه كندو مالی كبی قبضهٔ تصرفنده سلكله
جمیع مالكی طمع پادشاهدن امین ودست مصادره‌دن محفوظ اولوب
سلامت قرین اولا آوتدا سكزنجی بودركه خدمات ومناصبده استخدام

مراد اندکی کمسنه‌لر حقنده تأمل و تفکر و زیاده تدبیر ایدوب مرارا تجربه
و امتحان اتمینجه برکیمسه‌یه اعتماد و اولورا ولماز اشخاصه اعتقاد اتمیه
که آخرنده محجوب و منفعل و شرمنده و خجل اولماق لازم کلمیه **نظم**
بعقلش بباید نخست آزمود • بقدر و هنر پایه‌اش بر فزود
بایام تا بر نیاید بسی • نشاید رسیده بغور کسی **ترجمه**
اول‌ا برکیمسه‌نک ایت عقل و فهمن امتحان • برکشی صکره ایلکنده مقدارنجه احسانی عیان
بو مقربکجه نیجه ماه و نیجه سال • برکشی‌نک غورنه ایرمکه اولور امکان
آوره طقوزنجی بوده هر کار که اکا مباشرت و ولوج آسان و میسر
و جهده سنده خروج دشوار و عسیر اولا شروع اولنمق کرکدر **بیت**
تو پی‌ایمی که در آی نخست • رخنه بیرون شدنش کن درست **ترجمه**
بر ایشه باشلار ایسک ای عاقل • کیرمدین چقمدین ملاحظه قل •
اما ارباب قلم که بونوعی کتاب جهت رقم در سلطانی متعلق اولوب
احوال دیوان سعادت عنوانه لری دبیرلر قدیمدنبرو شروط و شرایطنده
انتظام مملکت انلارک رشته کتابتلرینه مربوطدر پس کاتبلری خوش طبع
و تیز فهم و امین و صاحب حسم و اصطلاحاتدن باخبر بر اهل نظر اولمق
کرکدر بو خصوصه کاتبی دبیرلر حکیم ایتدی حاجب اتک جزئی در اما حاجب
کل در پس کاتب جهت وجوه مناسب اوزره نظم امور جمهوره کفایت
و نیجه مهلکه‌ده حمایت ایدر **حکایت** اولنور که ایران پادشاهنک هنکام
جنکده عادتی بو ایدی که کندو عسکرندن بر طائفه غیر حایفه بو جامه
سیاه کیدروب اشتغال آتش جنک و جدال و اشتداد نیران حرب
و قتال هنکامنده سحاب مظلم کبی دشمن اوزرینه حواله ایدوب روش

روشنلیغی

روشنلیغنی سیاه و کار و بارلرینی تباه ایدرلردی اتفاق پادشاه
توران الّی بیک سواد عسکر جرار نیزه کذار ایله مقابله و عزم مقاتله
ایدیجک شاه ایران بعض خواص ارکانی ایله بر تل رفیع‌دن نکران اولدی
عسکر دشمنک قوت و قدرتی نمایان اولیجاق اول کون جنک و حربی
توقیف و مقابله و مقاتله‌یی تسویف قصد ایدوب سیاه دارانه کرد
طورسونلر دیو یازدی بر عاقل مرد کامل دبیری وار ایدی اکر لشکر توقف
انسه خصم هجوم و جنک فلاکتله رجوم اغلری مقرر اولماغین سیاه
داران لفظنک التنه بر نقطه وضع اتمکله سیاه سرداران فرمانی مقتضی
اولوب مجدداً محمد عسکر ظفر پیکر ایرشدی نصرت ایدوب قوت قلیله
دشمن اوستنه حمله و شتاب ایدیجک عسکر دشمن بو جرات و صولتی
و شهامت و شوکتی کورمکله بی‌تاب اولوب منهزم و مغلوب و رایات
اقباللری منعکس و منکوب اولدی و سیاه داران امدادنه حاجت قالمادی
قصه پایه سریر شاهی‌یه معروض اولیجاق عظیم استحسان و دبیر شوبله اوقات
کرکدر که بر نقطه ایله الّی بیک عسکرک وجودنی صفحه شهوددن حک ایده
دیو مظهر احسان فراوان ایلدی دبیران شاهان حقنده حکایت ایدرلر که
پادشاهلردن بری بر پادشاهه دخی نامه ارسال ایدوب پیش از انکه
تو خود را بمن زخمی خود را بتو خواهم زد یا زمش یعنی سن کندوکی
بکا اورمزدن اقل بن کندمی سکا اورورم دیمک اولور ارکان دولت
و اعیان حضرت بر جواب صوابه ملهم اولمامغله عجز لرندن در هم اولدیلر
دبیر سلطان بر مرد خوش طبع و پسندیده تدبیر ایدی اجازت آلوب
تعبیر دلپذیر ایله بن بر جواب تحریر ایدرم که لایق استحسان شاه عالمکیر

اولادیدی مأذون اولمجق بخله سنک مثلمز سنکله شیشه کبی دره ستر ایکه
شیشه‌یی سنک اوریا ستر ایسک سنکی شیشه‌یه اورسن دیو جواب یازوب
جمله ارکان دولت وخواص سلطنت اول دبیرک جنکه کلام بغیده سبین
بسند و تدبیری مقابله‌سنده تحسین احسانه ایله بهره‌مند اتدیلر
بیت سخن کامرها از سر دانش نوشند بنزد عاقلان مقبول باشد
ترجمه دانش وعرفانله تحریر اولنسه بر کلام بی تردد دانی استحسان ایدر اهل
متعلق تری دخی محصل اموال اولان زمرهٔ عمال در بو طایفه وزرایه
لردر ولازم اولان بودرکه عامل نیک نفس ومعرض عن المظالم وحرص
وطمعدن سالم اوله نوشیرواندن محکیدر دیمش که عامل بایدکه هم دست
بسته باشد وهم دست کشاده یعنی خزانه وحسنات ایچون دستی کشاده
وخیانت ایچون بسته وریسمان احسانی محکم ورشتهٔ امید وطمعی
کسسه اوله و بیری دخی بودرکه رسم بد وقانون ناموجه وضع اتمیه
که هم پادشاهی بد نام وهم کندوسن مظهر طعن خاص وعام
ایده حکایت اولنورکه وزرادن بری بر عاملی تحصیل مال ایچون
بر محله ارسال ایلدی عامل وزیره مکتوب کوندروب اگر فلان نکاری
ایدرسم مبلغ کثیر حاصل اولوردی اعلام ایدیجک وزیر روشن ضمیر بو
جواب تحریر ایدوب اعونه وظلمه‌نک منبع مفاسد اولان بازارلری
سزوم پانزده کاسد در وزیاده اضلاللری کنک ولالی ودست شقا
پیوسته‌دی کوتاه وبیجال در برایکی کوه درکار اولدیغنکامرده اولیه
سلوک اتمه که بزه سبب بد نامی ومذمت وکندوکه واسطهٔ حقارت
ولعنت اولاسین دیدی حکایت خلفادن بری بر شخص برخدمت

کوندردی

کوندردی حریف محل مأموره واروب رسوم حسنه وقواعد مستحسنه‌یی
قالدروب قانون بد وضع اتمکله مال فراوان تحصیل وخلیفه‌یه تکثیر
اولوب بوهر اسک تحصیل اتدوکی مال بی قیاسدن وفرط جور وتعدیسنی
احساس اتمکله بحضور ورنجیده وکار ناهموارندن دل رنجیده اولوب
مال ومنالنی مصادره ایدوب بنجه زمان اسیر زندان ایلدی مرور ایام
بشخص مزبوری اول خدمت ایله مأمور ایدوب اون بش سلق رسوم
بیضصو[?] [illegible] کتورسون دیو فرمان ظهور ایلدی حریف متحیر اولوب
اول خصوصده برشیخ ایله مشاوره وسرکذشتنی مذاکره ایدیجک شیخ ایتدی ملول
اولمه نسنه یوقدر قبول ایله اما بو سال رسوم نیک وضع ایدوب بدعتلری
دفع ورفع ایله ورضای سعادت اقتضای رعایایه کوشش وجد وشیرکه[?]
وظایفی واهل تعییناتنک ادرارات واقطاعاتنی ویرمکه وسعی ایله
سکا بر ضرر وآفت ایرمیجکی بنم عهده‌مه اولسون وخدمتک سلطان حضورنده
تمام مرتبه قبول بولسون دیدی حریف محل مأموره واصل وشیخک نصیحتی
ایله عامل اولدی بعده خدمت سلطانه کلیجک تحصیلی سنهٔ سابقه‌دن بنجه مرتبه
تقلیلی مقرر ایکن صاحب اللطف والجود اولان خلیفه‌نک رأفت وعاطفت
نامحدوده مظهر اولماغله اقرانی میاننده محسود وعاقبتی محمود اولدی
حریف شیخه کلوب سنه مال فراوان کتوردکن ضرب وزبان کوروب مظهر
عقوبت اولدم بو سنه اقل قلیل تحصیل اتمش ایکن منظور نظر رعایت وتربیت
اولدم اصلی نه در دیوجک شیخ ایتدی نوبت سابقه‌ده صدهزار کیسه
سکا خصومت اتمکله نتیجه مقدمات زحمت ومشقت اولدی اما بو کره اللرک
جمله‌سی شفیعک اولماغله نهال اعمالک مثمر ثمرهٔ دولت وعزت اولدی

بیت بدی مکن که درین کشت زار زود زوال • بداس دهر بدروی که میکاری • ترجمه مزرع دنیاده ایکمکیم • داس دهر ایله بجرسین اکدوککی • اما ندما و مصاحبان شاهان چونکه دولت مجالست سلطان و شرف مصاحبت داور عظیم الشان ایله مشرف و مستعد اولدیلر رعایت قواعد آداب ایله صرف مقدور و اطوار و اوضاعلرینه محافظه مراسم اکرام و احترامه سعی موفور ایتمک کرکدر اسدی شرط بودر که پادشاه حضورنده هرنه مقبول و منفور ایسه بر خوبجه بیلوب هرچند نفسلرینه نسبت مشکل و دشوار اولدیسه کارکه مقبول شاه کامکار اوله آنی اختیار ایتمک کرکدر و ندماء سلاطین نفسلرینی بو معنی اوزره توطین ایتمک کرکدر که عبودیت خدا و خدمت مخلوقده کیشی حظ نفسنی ترک ایتمکدن سودمند و معتبر برامر متصور اولیه پس بو معنی آنک قتنده مقرر و محقق اولیجاق کندو ایله سلطان میاننده جریان ایدن عامه معامله و اکثر محاوره ده کندو آرزوی نفسنی ترک ایدوب محظوظ اولدیغی اموری پادشاهه ایثار و نقود مطلوب و مقصودنی شاه کامکار حاکیاینه نثار ایتمک کرکدر که مثمر ثمره خیر و احسان اولوب انکله فائده مند او اقرانی میاننده التفات سلطانی ایله سربلند اوله اما اکر اول استیفای حظ نفسنه مشغول اولورسه کار و بار خللدن خالی و محبوب معتبر و مقبول و منظور نظر قبول اولمز و مجلس عیش و نشاط و بساط انبساطده مساعده سلطانه مغرور اولوب کستاخلق یولنه کیتمیه و حق کندو طرفنده ایسه دخی بر کارده جرم قصوری طرف سلطانه حواله ایتمیه اتفاق سلطانه منعکس و لشمش ایسه دخی اعتراف و اقرار ایتمیه که اقرار ایله اخبار میاننده تفاوت بسیار در دیمشلردر که

بر زماندن سلطان ایله کندو میاننده بر حالت واقع اولوب قبحی طرفینک برینه عاید و راجع اولمق قابل ایسه قبحی همان کندو جانبنه تحویل ایتمکه جهد بلیغ و برائت عالیشانی ساحه سلطانی ظاهرینه سعی ایده در ربیع الزمان چونکه سلطان عالیشانک بری الساحه ایدوکی ظاهر و نمایان اوله اول قبح و قصوری کندو سنده دخی دوره ایتمکه نیچه تدبیر و تدبیر و تدارک کتوره و خدمت ملوکده سلوک ایدنلر چشم و کوش و عقل و هوش و دست و زبانی و دل و جنانی جمع ایدوب جمله اعضاسیله فرمان سلطانه متوجه اولمق کرکدر که سلامت و سعادت بوله و خاص و عام یاننده معتبر و مقبول اوله بیت پیوسته دو کوش سوی شه باید داشت • فرمان ورا چشم بره باید داشت • بر هنکی او زبان روان باید کرد • وز بد دل و دیده رانکه باید داشت • ترجمه جانب سلطانه طوتکوز دل و جانی مدام • یوللره اولسون کوزلرکی ای بنده فی امتنان • شاهه ایتمکلکده دل و دیده که تحصیل حفظ ایدوب • ایلکی اوزره زبانک داعا اولسون دوان حکایت اصمعیدن محکیدر حضور موفور الحبور هارونه واردم مسند نشین تخت سعادت اولوب یاننده تخمینا بنج ساله بر دختر فرخنده اختر اوتورمش کوردم بکا بو دختر کیم ایدوکنی بیلورمیسن دیدی کرده معلومم کلدر شاهم دیدم بو بنم اوغلم قزیدر و ارسرینی بوس ایت دیو امر ایتدکده حیران و سرکردان اولدم که اکر فرماننه مخالفت ایدرسم جایز که خشونت ایده اکر جرأت ایدوب امرنه متعابعت ایدرسم جایز که عرق غیرتی حرکت ایتمکله بکا عقوبت ایده دیوب آستینمی دخترک سرنه وضع ایدوب فی الحال رفع ایدوب آستینم کنارینی تعظیم و تبجیل ایله تلثیم و تقبیل ایلدم

بو اسلوب اوزره رعایت ادب ایدوکه عادوته خوش کلوب اکر بو وضعک
خلافی ایله عمل اتمش اولا ایدک نعمت حیاتدن محروم قلمالک بحزوم ایدی
دیوب بکا هزار دینار انعام واحسان ورعایت اداء ایچمشیدی اندن
بن دخی بو ورطه هلاکدن خیولو خلاص وقرین نظر لطف واختصاص
اولدم دیو صدق و اخلاص ایله اول مبلغ بالتمام منشرف وانعام
اتدم دیدی اداب ندماده ایراد اولنمش مشهور حکایتدر که
پادشاهلردن برینک حسن وجمال ایله معروف صاحب کمال
برخدمتکاری وارایدی **بیت** رخی چنانکه خورشید وماه نتوان کفت
خطی چنانکه زمشک سیاه نتوان کفت **ترجمه** زیبا رخی اوبار که
خورشید وماه دن اعلا برخوب خطی وارکیم مشک سیاه دن اعلا
بن کوکی پادشاه ندیم دل اکاهنه ایتدی یا غده اولادن بو جوان
عالیشانک صورتی غایت زیبا وهیئاتی دلکش ورعنادر دیوجک
بلی غایتده صبیح وملیح ونهایتده لطیف وظریف در دیو تعریف وتوصیف
ایلدی یاسن انی سورمیسن دیوجک خیر سوم دیدی اصلندن
سؤال ایتدکده بر کیمسه که پادشاهه محبت ایدن اکا میل ومودت
ایدرم اما پادشاه محبت اندوکی سومکه بنم نه حدم دردیدی
ندیمک سخنی پادشاهه خوش کلوب رتبه سین غیرلردن تقدیم
وانواع احسانات ایله تعظیم وتکریم ایلدی **قطعه** هرکه اوپایه
ادب داند کرجای رسد عجب نبود • چونکه ادب هست از حسب بیش
حسبی بهتر از ادب نبود • **ترجمه** هرکیمه مایه ادب ویریله عزته
واصل اولسه انده عجب • ادب اهلی حسبدن اورمزدم • اولدی
داج بکم حسبدن ادب • توفیق الهی ومیامن همت پادشاهی ایله بو کتاب

بلاغت نصاب تماما وانجام مقتضای ادب بودرکه بوندن
زیاده بساط انبساط وضع اقدام اقدام اولنمایوب دعای
بقای دولت پادشاه اسلام ایله ختم کلام اولنه
شید الله قواعد سلطنته وآکد معاقد بسطته وسطوته وادام
ملکه وسلطانه واعز انصاره واعوانه وافاض مکارم اخلاقه علی
العباد وامضی اوامره ونواهیه فی جمیع البلاد ومکن قواضب
قهره من رقاب الحساد والاضداد واحکم بنیان عزه احکام السبع
الشداد وانعم علیه من النعم المتجاوزه عن حیطه التعداد وخریطة
الاعداد بحرمة من نطق بالضاد ووقع الاتمام بعون العزیز العلام
بترجمة اضعف الانام عبد العزیز ابن المولی المرحوم شیخ الاسلام
سعد الدین حشرهما ربهما مع المتقین فی دار السلام واکرمهما
بالطافه العظام ومواهبه الجسام فی غرة شهر الله
الحرام رجب الفرد من شهور سنة احدی وعشرین
والف من هجرة فخر الانبیاء الکرام سیدنا
وسندنا محمد علیه وعلیهم ازکی
التحیة والسلام

نبه‌سی سکرسه باشالقه اشارتدر باشنك صاغ یانی سکرسه سفر ایدوب
نکاراید باشنك صول یانی سکرسه بیوبا ایربنه جمله باشی سکرسه مالی
طوغری اوله انلی سکرسه سفره کیدن مال الده کیده اکسه‌سی سکرسه غفیه بیه‌هو
واقع اوله صاغ قولاغی سکرسه دشمانك ابو اولدیغنی ایشیده شاد اوله
صول قولاغی سکرسه دشمانك هلوك اولدیغنی ایشیده صاغ قاشی
سکرسه شادلق کوره صول قاشی سکرسه بایلق بوله صاغ کوزینك
قویروغی سکرسه مال اوجندن شاد اوله